6824

ACADEMIA
REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

DOCUMENTE
PRIVIND
ISTORIA ROMÂNIEI

VEACUL
XIII, XIV ŞI XV
B. ŢARA ROMÂNEASCĂ
(1247 — 1500)

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE
1953

Bibl. Universitara Sibiu
R557871160

45538

ACADEMIA
REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

DOCUMENTE

PRIVIND

ISTORIA ROMÂNIEI

COMITETUL DE REDACȚIE
ION IONAȘCU, L. LĂZĂRESCU-IONESCU,
BARBU CAMPINA, EUGEN STĂNESCU, D. PRODAN,
MIHAIL ROLLER REDACTOR RESPONSABIL

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA"
— SIBIU —
INVENTARIAT 1998

VEACUL XIII, XIV ȘI XV

B. ȚARA ROMÂNEASCĂ

(1247 — 1500)

BIBLIOTECA
FAC. DE FILOSOFIE
SIBIU

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE
1953

Bibl. Inst. de Inv. superior Sibiu
INV. Nr. M714 1977

4558

PREZENTUL VOLUM A FOST INTOCMIT DE COLECTIVUL SECȚIEI DE ISTORIE MEDIE A INSTITUTULUI DE ISTORIE DIN BUCUREȘTI AL ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

PREFAȚA

Volumul de față cuprinde 289 documente privitoare la Țara Românească (anii 1247—1500). Din acest număr, 184 sunt traduceri după originale în limba slavă; 31 după copii slave; 8 după documente în limba latină; 14 după documente în limba greacă, iar 52 sunt traduceri vechi românești și rezumate, după originale care nu s'au găsit încă. In anexă se reproduc fotocopiile a 122 documente originale.

* *

Documentele volumului de față cuprind cele mai vechi știri scrise, găsite până acum, despre existența feudalității pe teritoriul patriei noastre, între Carpați și Dunăre. Relipărim cele două documente: din 2 Iunie 1247 (Diploma Ioaniților) și din 8 Ianuarie 1285, întrucât ele se referă la o bună parte a teritoriului Țării Românești, ajutând la lămurirea caracterului străvechi al orânduirii feudale pe acest teritoriu.

Diploma Ioaniților, deși dată în urma retragerii Tătarilor, oglindește stări care nu puteau lua naștere decât înainte de invazia tătărească, așa dar cu mult mai vechi decât mărturiile scrise ce ni s'au păstrat. Ea ne vorbește despre ramurile de producție din această vreme: agricultura, creșterea vitelor și pescuitul; despre existența unei diferențieri sociale pe cuprinsul teritoriului la care se referă (majores terrae = nobilii, boierii și rustici = țăranii dependenți); despre organizarea politică a locuitorilor din aceste ținuturi, în cnezate și voevodate, care se bucurau de oarecare autonomie în cadrul ierarhiei statului feudal maghiar, ca și despre existența unor cete militare, care constituiau «aparatul războinic» al cnezilor români. Pe de altă parte, documentul Nr. 2 oglindește treapta de desvoltare a orașului Vicina dela gurile Dunării (scaun arhiepiscopal transformat în mitropolie, la mijlocul veacului al XIII-lea).

Documentele din veacul al XIV-lea (în rândul cărora au fost introduse şi unele emise chiar în afara teritoriului ţării[1]) oglindesc desvoltarea pe o treaptă mai înaintată a orânduirii feudale, în vremea alcătuirii statului de sine stătător, Ţara Românească. Luptele îmverşunate purtate împotriva coloniilor comerciale în tot acest veac (Doc. Nr. 4 şi Nr. 24) arată creşterea forţelor economice locale, precum şi întărirea politică a formaţiunilor din Dobrogea şi dela nordul Dunării. Ca urmare a acestui proces, se organizează la mijlocul veacului al XIV-lea sub forme noi ierarhia bisericească, alcătuind un sprijin important pentru puterea feudală a domniei; Doc. Nr. 9, 10, 11, 12 etc. oglindesc formarea treptată a unor instituţii ca mitropolia Ţării Româneşti, întărirea mânăstirilor etc., în strânsă legătură cu desvoltarea social-politică a statului. Astfel, în 1372, patriarhul numeşte un al doilea mitropolit motivând că: « poporul fiind mult şi fără număr, deci nu era deajuns numai un arhiereu pentru aşa de mult popor » (Doc. Nr. 19 din August 1372). Acest document vorbind despre împărţirea Ungrovlahiei în două părţi, fiecare cu mitropolitul ei, ridică o problemă care ar merita să fie studiată, anume în ce măsură era împărţită puterea politică şi teritoriul între cei doi domni asociaţi

*

Documentele cuprinse în acest volum permit studiul raporturilor de producţie feudale. Ele precizează formele rentei feudale (în muncă, în produse şi în bani), arătând şi chipul în care au evoluat în timp. Chiar din documentele dela sfârşitul veacului al XIV-lea, putem vedea multele şi deosebitele obligaţii ale ţăranilor dependenţi faţă de stăpânii lor, boieri, mânăstiri sau domn. Din ele desprindem felurite forme ale rentei în muncă şi în produse: vama oilor, vama porcilor, jitărit, vinărici, albinărit, coşniţe, gloabe, cărături, podvoade etc. (Doc. Nr. 28, 38, 39, 54 etc.).

Doc. Nr. 36 din 1407 dat Tismanei de Mircea cel Bătrân arată obligaţiile ţăranilor faţă de stăpânul teritorial. Prin el Mircea porunceşte tuturor satelor acestei mânăstiri să fie: « în supunere (poslušanie) *despre toate slujbele şi dăjdiile şi de posadă şi de găleţi ohabnice şi de coşniţe ohabnice ». Doc. Nr. 20 vorbeşte de*

---

[1]) Documentele externe vor fi publicate într'o serie separată a colecţiei « Documente privind istoria României ». Dar pentru a se înlesni studiul unor laturi legate de perioada mai veche a desvoltării feudale pe teritoriul Ţării Româneşti (perioadă în care s'au emis documente puţine de către autorităţile locale), au fost introduse în acest volum şi documentele de până la 1400 emise în afara hotarelor ţării de către acele autorităţi politice sau bisericeşti care guvernau însă sub o formă sau alta şi pe acest teritoriu. Astfel sunt două documente ale cancelariei maghiare din veacul al XIII-lea (epocă în care regii unguri stăpâneau şi la sud de Carpaţi), două documente ale guvernului genovez din veacul al XIV-lea (epocă în care la gurile Dunării şi pe teritoriul dobrogean se stabilise o colonie a Genovei) precum şi unele documente provenite dela Patriarhia din Constantinopole sau adresate acesteia (documentele din urmă oglindesc legăturile cu autoritatea bisericească superioară care îndeplinea pe teritoriul Ţării Româneşti un rol analog cu cel îndeplinit în Ungaria şi Transilvania de către curtea papală).

asemenea de ascultarea pe care o datorează țăranii din Borușa, stăpânului lor, boierul Voico.

Deci, pe lângă renta în muncă și produse, țăranul dependent mai era obligat și la supunere personală față de stăpânul teritorial.

Atât posluşania *(supunerea) ca și obligația țăranilor de a respecta autoritatea seniorului feudal pe domeniul său (autoritate administrativă, judecătorească și militară) cât și* posada, *sau obligația țăranilor de a face paza domeniului de care țineau, pot și merită să fie studiate, pe baza materialului din acest volum, ele fiind două din cele mai caracteristice forme ale raporturilor dintre țăran și feudal, în această vreme (Doc. Nr. 130 etc.).*

O altă problemă care poate fi studiată pe baza documentelor din volumul de față este aceea a marilor domenii feudale. Stăpânii teritoriali ai acestor domenii primesc dela domn dreptul de a nu plăti dăjdii și de a deține aproape toate puterile asupra locuitorilor din cuprinsul moșiei lor. Este imunitatea feudală, sau, cu termenul din documente: ohabă. *Cu prilejul «confirmării» unui boier ca stăpân teritorial, domnul adaugă mereu ca dregătorii domnești «să nu calce» pe domeniul respectivului stăpân teritorial, și să nu-l turbure cu nimic, «nici măcar cu un fir de păr din cap» (Doc. Nr. 88 etc.). Aceasta înseamnă că rolul pe care-l au dregătorii domnești în cuprinsul statului feudal, pe marile domenii îl au înșiși stăpânii teritoriali. Pe baza acestei imunități, boierii procedează la organizarea administrativă a domeniilor lor și, așa cum sunt de sine stătătoare din punct de vedere economic, devin aproape autonome și din punct de vedere administrativ. Boierul deținând puterea judecătorească, administrativă și militară pe moșia sa, avea slugi ale sale, curteni, prin care și le exercita și care formau «curtea sa», asemănătoare cu cea domnească. Doc. Nr. 26 din 20 Mai 1388, vorbind despre fapte anterioare, amintește de «curtea lui Tatul dela Hinățești». De asemenea Doc. Nr. 166 din 18 Ianuarie 1480 vorbește de «curtea lui Vâlcan».*

Acea ta este organizarea moșiilor feudale sub forma de stătulețe în sânul statului feudal în cadrul ierarhiei feudale cunoscute și în care își face loc în timp și fărâmițarea feudală.

*

Documentele din acest volum ne mai dau știri despre organizarea domniei, ca vârf al ierarhiei feudale, despre organizarea curții domnești, prin care domnul își exercita puterea, și despre apariția și organizarea cancelariei și a sfatului domnesc. Documentele dela Mircea cel Bătrân vădesc o preocupare a domnului în aceste direcții. Căutând să ridice prestigiul domniei, el își organizează altfel decât înaintașii, atât cancelaria cât și curtea domnească. In lista sfatului boierilor apar în documente și unii martori cărora li se încredințează o anumită slujbă la curte. Ordinea apariției lor în timp este următoarea: banul, stolnicul, vistierul, vornicul, logofătul, spătarul și paharnicul

(Doc. Nr. 38, 47, 48, 49, 53, 54). Dacă în prima parte a domniei lui Mircea, sfatul cuprinde mai mulţi boieri fără slujbă, iar cei cu slujbă nu apar în vreo ordine anumită, ultimul document pe care îl avem dela Mircea, din 10 Iunie 1415, cuprinde numai patru boieri fără slujbă şi opt cu slujbă, aşezaţi în document într'o anumită ordine, oglindind probabil treptele unei ierarhii administrative. Această ordine este următoarea: banul, vornicul, logofătul, vistierul, spătarul, comisul, stolnicul, paharnicul, postelnicul şi gramaticul. Această ierarhie a funcţiunilor dela curtea domnească organizată în domnia lui Mircea, se păstrează, cu unele modificări, mai multă vreme.

In timpul domniei lui Ţepeluş, sfatul domnesc se compune numai din boieri cu funcţiuni şi arareori mai figurează câte unul sau doi boieri foşti mari dregători (Doc. Nr. 169, 170, 171 etc.), fapt care poate oglindi începuturile luptei pentru întărirea puterii centrale a statului. Documentele din această vreme vădesc un amestec al domnului pe marile domenii, încercări de îngrădire a drepturilor feudale boiereşti sau mănăstireşti, interpunerea domnului în raporturile dintre boieri şi ţărani. Documentul Nr. 172 din 23 Martie 1482 confirmă cele de mai sus. Atât birul, cât şi gloabele din satele m-rii Snagov sunt fie strânse, fie controlate de organele domneşti. «Şi iarăşi oricâte sate are sfânta mânăstire în judeţul Ilfov, iar la ele să se ia birul dela vecinii mânăstirii de către birarii care vor fi...» sau «... când se fac gloabe asupra acelor sate, să nu meargă călugării singuri să prade, ci să trimită egumenul pe unul dintre fraţi la marele vornic, ca să trimită vornicul o slugă domnească şi alta vornicească, ca să prade ei şi să ducă gloaba la mânăstire, iar egumenul să dea curtenilor ce le este dreptul şi cum va fi gloaba».

Impreună cu alte mărturii ale izvoarelor foarte variate ale vremii, documentele din volum contribue la cunoaşterea procesului de desvoltare pe o treaptă superioară, a societăţii feudale din Ţara Românească.

REZUMATUL DOCUMENTELOR

1. — 1247 Iunie 2 «Alba — Regală». — Bela al IV-lea, regele Ungariei, întăreşte Cavalerilor ioaniţi ţara Severinului împreună cu cnezatele lui Ioan şi Farcaş, precum şi toată Cumania şi toate veniturile din aceste regiuni. Deasemeni le întăreşte jumătate din veniturile din ţara voevodului Seneslau.

2. — «1249 — 1250». — Vicina, citată într'un catalog printre scaunele arhiepiscopale autonome.

3. — 1285 Ianuarie 8. — Ladislau al IV-lea, regele Ungariei, întăreşte mai multe moşii magistratului Gheorghe, pentru slujbele sale în timpul luptelor împotriva Cumanilor, Bulgarilor şi împotriva voevodului Litovoi.

4. — 1316 Martie 22. — Guvernul Genovei, amintind pagubele suferite de negustorii săi în ţinuturile stăpânite de Sfetislav şi negocierile îndelungate purtate zadarnic cu solii acestuia, hotărăşte aplicarea represaliilor economice şi militare.

5. — «circa 1320». — Într'o listă a posesiunilor patriarhiei de Constantinopol figurează şi Chilia.

6. — «1337 — 1338». — Mitropolitul de Vicina, Macarie făgăduieşte că nu-şi va părăsi eparhia sa, decât în cazuri excepţionale.

7. — «curând după 1343». — Scaunul mitropolitan al Vicinei a fost mai întâi ridicat în rang ierarhic, iar apoi coborît «fiindcă locul e supus barbarilor şi are puţini locuitori creştini».

8. — «1351 Septembrie 1 — 1352 August 31» 6860. — Menţiunea unui act dela Nicolae Alexandru Basarab voevod, prin care dăruieşte bisericii din Câmpulung satul Bădeştii.

9. — 1359 (6867) Mai. — Sinodul patriarhiei ecumenice hotărăşte ca mitropolitul Iachint de Vicina să fie strămutat ca mitropolit al Ungro-Vlahiei.

10. — «1359 Mai». — Patriarhul ecumenic scrie lui Alexandru voevodul Ţării Româneşti despre strămutarea mitropolitului de Vicina ca mitropolit al Ţării Româneşti.

11. — 1369 (6878) Septembrie. — Vladislav voevod întăreşte m-rii Cutlumuz dela Athos mai multe danii şi fixează raporturile dintre călugării români şi călugării greci.

12. — 1369 Noembrie 25, Argeş. — Vladislav voevod porunceşte catolicilor din ţara lui să primească cu cinste pe episcopul catolic, care vine ca sufragan al episcopului Transilvaniei.

13. — <1370>. — Mitropolitul Ungrovlahiei Iachint se plânge patriarhului ecumenic de intrigile duse împotriva lui.

14. — <1370> August. — Daniil Kritopulos, dicheofilax, făgăduieşte să trăiască în bună înţelegere cu mitropolitul Iachint al Ungrovlahiei.

15. — <1370> Octombrie. — Sinodul ecumenic numeşte pe Antim (fostul dicheofilax Daniil) ca mitropolit al unei părţi din Ungrovlahia.

16. — 1371 (6879) Mai. — Episcopul Antonie din Rusia Mică este strămutat ca mitropolit de Halici.

17. — 1372 Mai 8. — Menţiunea unui act dela Vladislav voevod pentru muntele numit Numai.

18. — 1372 Iulie 16, Argeş. — Vladislav voevod dăruieşte rudei sale Vladislav de Dobca oraşul Şercaia şi satele Vineţie, Cuciulata, Apele Calde şi Dobca, pentru meritele sale în luptele cu Turcii şi cu împăratul dela Târnova.

19. — 1372 August. — Patriarhul Constantinopolului numeşte pe Hariton mitropolit al unei părţi a Ungrovlahiei, iar peste alte părţi va păstori Antim şi mitropolitul Vidinului, refugiat în Ţara Românească.

20. — <1374>. — Vladislav voevod dăruieşte m-rii Vodiţa, ctitoria sa, odoare bisericeşti, satul Jidovştiţa, scutit de dări, munci şi oaste, găleţile din satul lui Costea, pe Topolniţa, venitul dela opt peşcării la Dunăre, parte din Dunăre, Vodiţa Mare, cu nuci şi livezi şi cu Teroveţul cu seliştea Bahnei. Deasemenea îi dăruieşte în fiecare an, la praznic, din casa domnească, 1000 perperi, iar 300 perperi să se dea săracilor, apoi, brânză, caşcavale, ceară, postav pentru îmbrăcăminte şi pentru încălţăminte şi 12 pături. Domnul mai hotărăşte ca, după moartea lui Nicodim, starețul mânăstirii să fie ales de călugări, fără amestecul nimănui.

21. — 1378 (6886) Iulie. — Mitropolitul Hariton al Ţării Româneşti şi preot al sf. Munte, bolnav de ciumă, îşi face testamentul, arătând ce a înfăptuit el pentru m-rea Cutlumuz şi dând sfaturi călugărilor de acolo.

22. — 1385 (6894) Octombrie 3, Argeş. — Dan I voevod dăruieşte m-rii Tismana ctitoria tatălui său Radu voevod, grâul din judeţul Jaleşului, 400 găleţi anual, nucii dela Dăbăceşti, brânză, postav, pături, miere şi ceară şi-i întăreşte dania tatălui său, anume satul Vadul Cumanilor, jumătate din Toporna, balta Bistreţ, cu satul Hrisomuinţi şi Tismana. Deasemenea întăreşte m-rii Vodiţa danilile făcute de unchiul său, Vladislav voevod. Mai hotărăşte ca cele două mânăstiri să-şi aleagă singure starețul, fără amestec din afară.

23. — <1386 Septembrie 23 — 1406>. — Menţiunea unui act dela Mircea cel Bătrân voevod, prin care întăreşte lui Costea ocinele Viştea de jos, Viştea de Sus, jumătate din Arpaşul de Jos, precum şi Ţigani.

24. — 1387 Mai 27, Pera. — Ivanco, fiul lui Dobrotiţa, domnul Dobrogei, încheie pace şi un tratat de comerţ cu republica Genovei, stabilind tariful vămilor, dreptul acestora de a ţine consul în ţara lui Ivanco, o casă de negoţ şi o biserică.

25. — 1387 (6895) Iunie 27, Argeş. — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte mânăstirilor Tismana şi Vodiţa daniile anterioare, precum şi părţi din satul Dăbăceşti, dăruite de Dimitrie Dăbăceseu. Deasemenea dăruieşte m-rii Tismana satele Jarcovăţ, Varonicele, Prilepeţul, Petroviţa, Vârliţa şi seliştea Stăncişţor.

26. — 1388 (6896) Mai 20. — Mircea cel Bătrân voevod dăruieşte m-rii Cozia, ctitoria sa, satul Orieşti, alt sat pe Cricov, o moară în hotarul Piteştilor, un obroc anual de 220 găleţi de grâu, vin, brânză, caşcaval, miere, ceară şi postav, precum şi 300 sălaşe de Ţigani. Dease-

meni întăreşte satul Cruşia şi alte ocine, dăruite de mai mulţi boieri. Mai hotărăşte ca m-rea Codmeana să fie metoh al m-rii Cozia, iar după moartea lui Gavriil, starețul dela Cozia să fie ales de călugării dela mănăstire, fără amestec din afară.

27. — 1388 (6896) Mai 20. — Mircea cel Bătrân voevod dăruieşte m-rii Cozia, ctitoria sa, satele: Călimăneşti, Jiblea, Brădăţani, Seaca şi Hinăteşti, toate scutite de dări şi munci domneşti.

28. — 1389 (6898) Septembrie 4, Râmnicul Vâlcea. — Mircea cel Bătrân voevod lărgeşte hotarul m-rii Cozia, dăruindu-i locul ce ţinea de satul Jiblea, al boierilor Stanciu, Costea, Vâlcu, Albu şi Radomir, dându-le acestora în schimb satul Orleşti, fost al m-rii Codmeana şi scutindu-i de: « vama oilor şi de vama porcilor şi de jitărit şi de vinărici şi de gloabe şi de cărături şi de podvoade ».

29. — «1391 Septembrie 1 — 1392 August 31» 6900. — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte mănăstirilor Tismana şi Vodiţa daniile anterioare şi dăruieşte m-rii Tismana satele Jarcovăţ, Susiţa, Sogoino, Pesticevo, selişte Sălcişor, precum şi venitul domnesc « dela roţile lui Cip Hanoş, care le-a făcut de curând la Bratilov ».

30. — «1393 Septembrie 1 — 1394 August 31» 6902. — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte mai multora moşiile între Boilea. Săseni şi Petriceana.

31. — «1399 Mai 11». — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte mănăstirilor Tismana şi Vodiţa daniile anterioare şi dăruieşte m-rii Tismana satele: Jarcovăţ, Susiţa, Pesticevo, Sogoino, Sălcişor şi « dela roţile lui Ciop Hanoş, la Bratilov, zeciuială de arămă ».

32. — 1400 (6908) Iulie 20, Argeş. — Mircea cel Bătrân voevod dăruieşte lui Micul şi lui Stoica jumătate din satul Mândra, în Ţara Făgăraşului, pentru credincioasă slujbă, scutindu-i de dări.

33. — 1406 (6914) — Ştefan Lazarevici despotul Sârbilor întăreşte mănăstirilor Tismana şi Vodiţa metoşe în Serbia şi permite oamenilor din satele mănăstirilor să se întoarcă liberi, ori de unde ar fi fugiţi, în afară de răufăcători.

34. — «1406». — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte m-rii Nucet toate bălţile pe Dunăre, dela Săpatul până la gura Ialomiţei, cu toate gloabele, duşegubinele, vama din peşte şi stupi, pe care le vor strânge oamenii mănăstirii, poruncind ca nimeni să nu se atingă de bălţile mănăstirii.

35. — 1406 (6915) Noembrie 23, M-rea Tismana. — Mircea cel bătrân voevod, în drum spre Severin, unde mergea să se întâlnească cu Sigismund regele Ungariei porunceşte ca nimeni să nu aibă voie să pescuiască în râul Tismana, nici să pască vitele pe moşia mănăstirii, dela satul mănăstirii până la munţi, în afară de călugării mănăstirii.

36. — «1407». — Mircea cel Bătrân voevod porunceşte satelor m-rii Tismana să asculte de noul stareţ al mănăstirii, Agathon, făgăduindu-le că nu le va dărui vreunor boieri sau cnezi; şi să fie « în supunere despre toate slujbele şi dăjdiile şi de posadă şi de găleţi obabnice şi de coşniţe obabnice ».

37. — «1407 — 1418». — Mircea cel Bătrân voevod porunceşte ca nimeni să nu oprească pe oamenii care vor veni din satele boiereşti să se aşeze într'un sat «Cărăreni», dela gura Ialomiţei, al m-rii Cozia.

38. — «1407» Ianuarie 8. — Mircea cel Bătrân voevod dăruieşte şi întăreşte m-rii Cozia satele: Cercaşov, mai sus de Slatina, Porotniţa, pe Dunăre, Bucureşti pe Luncavăţ, Bogdăneştii şi Luncianii pe Olt, Bujorenii la Cătălul, bălţile Mamino şi Săpatul, două mori, un obroc anual de grâu, brânză, caşcaval, vin, postav, apoi albinăritul din jud. Vâlcea, precum şi 300 sălaşe de Ţigani.

39. — <1409 — 1418>. — Mihail, fiul lui Mircea cel Bătrân voevod, întăreşte mănăstirilor Cozia şi Codmeana zece case de oameni din Târgovişte, scutiţi de toate dăjdiile şi slujbele, în afară de bir, oaste şi lucru la moară.

40. — <1409 — 1418>. — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte m-rii Snagov satul Ciuliniţa, pe Buzău, dăruit de Staico, fratele domnului. Satul e scutit de toate slujbele şi dăjdiile faţă de domnie, înafară de «oastea cea mare».

41. — <1409 — 1418>. — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte mănăstirilor Cozia şi Codmeana un loc pe Prahova, cu biserică, moară şi metoh.

42. — <1409 — 1418>. — Mircea cel Bătrân voevod scuteşte carele m-rii Cozia de orice vamă.

43. — <1409 — 1418>. — Mircea cel Bătrân voevod porunceşte ca nici rudele, nici dregătorii domneşti să nu oprească pe cei ce vor să-şi dăruiască averile m-rii Cozia. Deasemenea întăreşte mănăst rii daniile făcute de Anghel dela Oena.

44. — <1409 — 1418>. — Mircea cel Bătrân voevod dăruieşte m-rii Nucet satele Micleuşevăţ, Curilo şi Grădanovăţ, pe Dunăre, care să asculte de starețul Sofronie şi să lucreze la mânăstire.

45. — <1409 — 1418>. — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte mânăstirilor Tismana şi Vodiţa daniile anterioare şi dăruieşte m-rii Tismana satele: Trufeşti, Obedin, Ceaurii, Ugri, Duşăşti, Ploştina, Jarcovăţ, Novoselţi şi altele.

46. — <1409 — 1418>. — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte mai multora loc în satul Obaba pe Argeşel şi pe Eloviţa şi la Frăsinet, scutit de dăjdii şi slujbe, «numai să facă domniei mele poclon frumos».

47. — <1409 — 1413>. — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte fiilor lui Batea şi fiilor lui Neagotă locul numit «La Mociurițe» şi alt loc, scutindu-i de dări şi slujbe, în afară de oaste.

48. — 1409 (6917) Mai 11, Giurgiu. — Mircea cel Bătrân voevod, la rugămintea unor boieri ai săi, scuteşte de toate slujbele şi dăjdiile, în afară de oastea cea mare, satul Pulcovăţ, dăruit m-rii dela Strugalea de jupan Gal. Domnul mai dăruieşte m-rii un obroc anual de 15 găleţi de grâu şi două butoaie de vin.

49. — <1409 — 1413> Octombrie. — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte lui Vâlcu ocinele lui Stanciu, deoarece Vâlcu a înfiiat pe fiii lui Stanciu, rămaşi orfani de tată.

50. — 1412 (6920) Martie 28. — Costantin cumpără dela protopopul Hariton un cal, o şea, o pătură şi două găleţi de grâu.

51. — 1413 Noembrie 21. — Boierul Aldea dăruieşte m-rii Cutlumus dela Athos satul Cireşov.

52. — <1414>. — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte lui Ion, lui Burcea şi lui Calilan satul Braniştea Urăşel, ocină la Vadul Şercaci şi o stână în muntele Lereştilor, scutite de dări şi de slujbe.

53. — 1415 (6923) Martie 28, M-rea Cozia. — Mircea cel Bătrân voevod dăruieşte m-rii Cozia, cu ocazia vizitării ei în postul mare, vama dela Genune.

54. — 1415 (6923) Iunie 10, Argeş. — Mircea cel Bătrân voevod întăreşte boiernaşilor săi Vlad cu nepoţii săi, Şişa şi Bula şi lui Stănilă cu fraţii săi satul Bela, în judeţul Motrului, şi Preslopul, scutite de dăjdii şi slujbe, în afară de oastea cea mare.

55. — 1418 (6926) <Februarie — August>, Argeş. — Mihail voevod întăreşte lui Coman şi lui Nan moşiile Rodulful, Piscul şi Jiliştea.

56. — 1418 (6926) Iunie 22, Târgoviște. — Mihail voevod, la moartea tatălui său, întărește mănăstirilor Cozia și Codmeana toate daniile și privilegiile anterioare.

57. — 1418 (6926) Iulie 10. — Mihail voevod întărește moșnenilor din Star Chiojdul moșia Chiojdul.

58. — 1418 Iulie 14, Hagenau. — Sigismund, regele Ungariei, acordă liberă trecere prin țara sa călugărilor dela Vodița, poruncind supușilor săi să nu-i turbure, ci să-i ajute.

59. — <1419> (6927) Martie 18. — Mihail voevod scutește carele m-rii Cozia de orice vamă.

60. — <1419> Septembrie 29, Oradea Mare. — Sigismund, regele Ungariei, făgăduiește întregului popor din Țara Românească dreptul de a rămâne la credința lor cea veche, așa cum au cerut prin popa Agathon, starețul dela Tismana.

61. — <1419> Octombrie 28, Vodița. — Sigismund, regele Ungariei, poruncește dregătorilor săi să nu se atingă de călugării mănăstirilor Vodița și Tismana, nici de satele lor. Deasemenea le întărește vama dela Bistrița, posesiuni la Severin și dreptul de a-și păstra credința.

62. — 1421 (6929) Iunie 1. — Radu Prasnaglava voevod întărește m-rii Nucet bălțile, dela Săpatul până la gura Ialomiței, cu vama și cu toate gloabele ce vor fi la acele bălți.

63. — <1421> Iunie 19, Creața. — Radu Prasnaglava voevod întărește mănăstirilor Cozia și Codmeana toate daniile făcute de tatăl său Mircea acelor mănăstiri, sate, bălți, mori, vii, vămi și Țigani.

64. — 1424 (6932) Februarie 28, Târgoviște. — Dan II voevod întărește mănăstirilor Cozia și Codmeana zece case de oameni din Târgoviște, pe care-i scutește de dări și slujbe, care vor reveni mănăstirilor, iar orașul Târgoviște să nu mai aibă niciun amestec cu ei.

65. — 1424 (6932) August 5. — Dan II voevod întărește m-rii Tismana toate daniile anterioare și-i dăruiește satele Varovnic și Podeni.

66. — <1424 Noembrie>. — Dan II voevod dă voie orășenilor din Târgoviște să facă negoț în toată țara, și la Severin și la Brăila, iar vamă să nu dea nicăieri, decât numai la Târgoviște. Se fixează tariful pentru anumite mărfuri.

67. — <1424 (6933)> Decembrie 12, Târgoviște. — Dan II voevod întărește m-rii Cozia daniile făcute ei de Mircea cel Bătrân, sate, bălți și Țigani.

68. — 1425 (6933) Iulie 17. — Petriman își dăruiește toată averea m-rii Cozia.

69. — <1426 Martie 24>, Argeș. — Dan II voevod întărește m-rii Tismana daniile făcute de bunicul său Radu voevod și de tatăl său Dan voevod; deasemenea îi întărește niște mori la Târgu Jiu, făcute de popa Agaton pe locul pe care l-au dăruit mănăstirii Stanciul și Micicuș.

70. — <1427>. — Dan II voevod dăruiește boierului Șerban, pentrucă i-a «slujit în toate războaele cu dreaptă credință», satul Voinigești pe Ratina, scutindu-l de toate slujbele și dăjdiile.

71. — <1427> Decembrie 1, Argeș. — Dan II voevod întărește unor boieri ai săi satele Maniacul și Poenile lui Vârbilă, jumătate din Izvorenii dela Dealul Mare, jumătate din Berivoești și parte din Stănești.

72. — <1428> Mai 25, Curtea de Argeș. — Dan II voevod întărește lui Stroe, lui David și lui Mareș cu frații și nepoții lor, satele Modruzești și Crăpești, scutindu-le de toate slujbele și dăjdiile.

73. — <1428 Iunie — August>. — Dan II voevod întăreşte lui Dragomir, fratelui său Albu, lui Vlad, lui Badea şi lui Stan, fiul lui Vlad, ocina Merişani şi parte din Vezurari şi Mănicești, scutindu-l de toate slujbele şi dăjdiile.

74. — 1428 (6937) Septembrie 10, Argeş. — Dan II voevod întăreşte lui Petru, Bratu, Drăgoi, Manea şi Neagoe satele Valea şi Călugărul, scutite de toate slujbele şi dăjdiile, atât pe timpul vieţii domnului, cât şi a fiilor săi Danciul şi Basarab.

75. — 1428 (6937) Octombrie 7. — Dan II voevod întăreşte m-rii Snagov satele Fringhişeşti şi Turbaţi, cu bălţi dăruite de Mircea voevod, şi-i dăruieşte satul Vrăeşti. Le scuteşte apoi de slujbe şi dăjdii, în timpul vieţii sale şi a fiilor săi Danciul şi Basarab.

76. — 1428 Octombrie 28, Bratislava. — Sigismund, împăratul Romanilor şi rege al Ungariei, întăreşte mănăstirilor Vodiţa şi Tismana toate satele pe care le aveau în Ţara Românească şi cele din Serbia, dăruite de cneazul Lazăr, precum şi vama dela Bistriţa şi pescăriile dela Dunăre. Deasemenea le acordă libertatea cultului şi le dă voie să treacă cu marfă şi vite prin ţara sa, fără să plătească vamă.

77. — <1430 Septembrie 1 — 1431 August 31> 6939. — Menţiunea unui act dela Dan II voevod, pentru moşia Foneşti.

78. — 1430 (6939) Septembrie 16, Argeş. — Dan II voevod întăreşte lui Stoica, Dumitru, Vâlcan, Mihală, Petru şi Şişman satele Ciurileşti, Amarul, Dâmbova, Turcineşti şi jumătate din Balomireşti, scutindu-le de toate slujbele şi dăjdiile.

79. — 1431 (6940) Noembrie 17, Târgovişte. — Alexandru Aldea voevod dăruieşte m-rii Dealul satele Alexani pe Ialomiţa şi Razvad, scutindu-le de toate slujbele şi dăjdiile.

80. — <1431 — 1436>. — Alexandru Aldea voevod porunceşte sătenilor din Boruşl să asculte de jupan Voicu.

81. — <1431 — 1436>. — Alexandru Aldea voevod porunceşte lui Bratul al lui Sumarin să înapoieze lui Lalu un cal pe care l-a luat dela acesta.

82. — 1432 (6940) Ianuarie 15. — Alexandru Aldea voevod dăruieşte m-rii Cozia satul Goleşti, scutindu-l de toate slujbele şi dăjdiile.

83. — 1433 (6941) Februarie 9, Târgovişte. — Alexandru Aldea voevod dăruieşte m-rii Zograf dela Athos un obroc anual de 3000 aspri.

84. — 1433 (6941) Martie 15, Târgovişte. — Alexandru Aldea voevod întăreşte m-rii Bolintin jumătate din satul Bolintin şi-l scuteşte de vinărici.

85. — 1436 (6944) Iunie 25, Târgovişte. — Alexandru Aldea voevod întăreşte m-rii Cozia toate daniile făcute ei de Mircea cel Bătrân voevod, sate, bălţi, vămi, mori şi Ţigani, scutite de dăjdii şi slujbe.

86. — 1437 (6945) Ianuarie 20, Târgovişte. — Vlad Dracul voevod întăreşte lui Roman, nepotul boierului Stanciu, nişte sate în Ţara Făgăraşului anume Voivodeni, Săsciori-Loviştea, părţi în Sâmbăta de Sus, muntele Moşul şi apa Făgăraşului, scutindu-le de toate slujbele şi dăjdiile.

87. — 1437 (6945) Iulie 18, Târgovişte. — Vlad Dracul voevod întăreşte mai multora satul Mărgineni, în Ţara Făgăraşului, scutindu-l de dări şi slujbe.

88. — 1437 (6945) August 1, Târgovişte. — Vlad Dracul voevod întăreşte lui Nan, Tatul şi Stanciul satul Răteşti, scutindu-l de dări şi slujbe.

89. — 1437 (6945) August 1, Târgoviște. — Vlad Dracul voevod întărește mai multor boieri ai săi satele Dobrușa, Șerbănești, Mamul, Corăești, Urbuești și Ionești, scutindu-le de toate slujbele și dăjdiile.

90. — <1437 — 1438> August 8, Târgoviște. — Vlad Dracul voevod întărește lui Taeincoș, lui Stan și lui Colțea ocină în Coteana, pe care s'au înfrățit.

91. — 1437 (6945) August 10, Târgoviște. — Vlad Dracul voevod întărește mai multora satul Luciiani, scutindu-l de toate slujbele și dăjdiile.

92. — 1437 (6945) August 13, Târgoviște. — Vlad Dracul voevod întărește boierilor săi: Voinea, Radul, Dragomir, Albul, Vâlcsan și Vlaicul satele: Gornil, Aninoasa, Raugul, Dalotești, Găurenî și jumătate din Lânjești, pe Argeș, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

93. — 1437 (6945) August 23, Târgoviște. — Vlad Dracul voevod întărește lui jupan Bodin satul Vlădești, scutindu-l de slujbe și dăjdii, atât în timpul vieții sale, cât și a fiilor săi Mircea și Vlad.

94. — 1437 (6945) August 23. — Vlad Dracul voevod întărește m-rii Blagoveștenia, «din pădurea cea mare», jumătate din satul Bolintinul.

95. — 1439 (6945) August 2, Argeș. — Vlad Dracul voevod întărește mănăstirilor Tismana și Vodița toate daniile și cumpărăturile lor anterioare.

96. — <1439 Septembrie 1 — 1440 August 31>, Târgoviște. — Vlad Dracul voevod întărește m-rii Buna-Vestire, «dela Cotmeana», satele Bărbătești, Budești și Ciocănești, scutindu-le de toate slujbele și dăjdiile.

97. — 1440. — <Vlad Dracul voevod> așează abate la m-rea Cârța pe Mihail din Târgoviște.

98. — 1440 (6949) Septembrie 16. — Vlad Dracul voevod întărește lui Dorotei ieromonah un loc la Licura și șase vii și-i dă voie să ridice acolo o mănăstire, în hotarul Râmnicului, care să fie ctitorie domnească, iar pe Dorotei îl numește egumen.

99. — 1441. — Vlad Dracul voevod scutește de dări pe boierul Teodor din Țara Făgărașului și pe cei doi frați ai săi.

100. — 1441 (6949) Aprilie 23, Târgoviște. — Vlad Dracul voevod întărește lui Stanciu Moenescu cu fii și nepoții săi ocină la Voila, în Țara Făgărașului, loc de moară, munțele Jneapănul și 15 Țigani, iar în Țara Românească părți din moșiile Cioruș, Mislea, Cocorăști și Moenești. Domnul îi face boieri și-i scutește de toate slujbele și dăjdiile.

101. — 1441 (6949) Mai 14, Târgoviște. — Vlad Dracul voevod întărește m-rii Glavacioc ocina lui Berilă pe Neajlov, și ocine în Butești și Mircești și-i dăruiește gălețile ohabnice domnești din aceste din urmă două sate. Deasemenea îi acordă scutire de toate slujbele și dăjdiile.

102. — 1441 (6949) Iunie 30, Târgoviște. — Vlad Dracul voevod întărește m-rii Snagov toate daniile mănăstirii, sate, munți, bălți și 15 sălașe de Țigani și o scutește de slujbe și dăjdii. Deasemenea hotărăște ca cei patru enezi din Izvoreni să plătească birul ca și ceilalți «sirac» de acolo.

103. — 1443 (6951) Ianuarie 9, Argeș. — Basarab voevod întărește m-rii Cozia sate și Țigani, danii anterioare, scutite de dăjdii și slujbe.

104. — 1444 <Septembrie> 20, Orșova. — Ioan de Hunlade întărește mănăstirilor Vodița și Tismana toate proprietățile pe care le au în țară și cele din Serbia,

dăruite de cneazul Lazăr. Dă libertate credinței ortodoxe și dă voe călugărilor să facă negoț în Ungaria, fără a plăti vamă undeva.

105. — 1445 (6953) August 7, Târgoviște. — Vlad Dracul voevod întărește lui Badea Ciutin și fiilor săi ocină la Malul de Sus și la Zlotești, scutindu-i de dări și slujbe.

106. — <1447 Septembrie 1 — 1448 August 31> 6956. — Vladislav II voevod dăruiește m-rii Meteore capul făcător de minuni al sfântului Haralambie și un deget dela mâna dreaptă a lui Ioan Botezătorul.

107. — 1450 (6958) Ianuarie 2, Târgoviște. — Vladislav II voevod întărește m-rii Cozia o moară lângă Târgoviște și un loc de chilie, dăruite de Cazan logofăt și de fratele său Radu.

108. — 1451 (6959) Martie 28. — Vladislav II voevod întărește m-rii Dealului jumătate din satele Jugorenii de Jos, Cereșani și Măicănești, precum și muntele Brăteiul, toate dăruite de Radul, nepotul lui Rascal.

109. — 1451 (6959) Iulie, Târgoviște. — Vladislav II voevod întărește mai multor boieri ai săi satele Gura Deșului, Săseni, Boișoara și Găojani, precum și munții Mănăileasa, Stâna Mare, Zănoaga și Arsurile lui Boc, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

110. — 1451 (6959) August 1, Târgoviște. — Vladislav II voevod întărește lui jupan Mihail și fiului său Stanciul satele Rușii, Vodnovul, Racovița, Tătarii și siliștea Amara, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

111. — 1451 (6959) August 5, Târgoviște. — Vladislav II voevod întărește mai multor boieri ai săi satele Mârșa, Ohaba, Peștișani, Șchei, Roata, Uiești pe Dâmbrovnic, Uiești pe Bațcov și Cicești la Codmeana, scutindu-le de dări și slujbe.

112. — 1451 (6959) August 7, Târgoviște. — Vladislav II voevod scutește căruțele m-rii Tismana de orice fel de vamă, la târguri, la vaduri sau pe drumurile munților.

113. — <1451 August 7, Târgoviște. — Vladislav II voevod întărește m-rii Cozia toate satele mânăstirii, bălți, vamă, mori și Țigani, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

114. — 1451 (6960) Septembrie 30, Gherghița. — Vladislav II voevod întărește lui Dragomir, lui Șerbu, lui Coman, lui Stano și lui Ion cu fiii lor ocină la Negoești.

115. — 1452 (6960) August 5, Târgoviște. — Vladislav II voevod întărește boierilor săi Badea, Vlaicul și Radul satele: Cotești, Golești, Cârstianești, jumătate din Ștefănești, jumătate din Telești și jumătate din Jugorul, scutindu-i de slujbe și dăjdii.

116. — 1453 (6961) Aprilie 20, Târgoviște. — Vladislav II voevod întărește m-rii Bolintînul satul Bolintînul, cu moară și două vii, la Răzvad și la Aninoasa. Domnul îi dăruiește jumătate din Bucșani, iar mai mulți boieri dăruesc satele Dragomirești și Bucșani la Argeș, precum și 4 sălașe de Țigani.

117. — 1453 (6961) August 2, Gherghița. — Vladislav II voevod întărește lui Stan, fratelui său Vladimir, fiului său Utmeș și lui Radul satele Păunești, Vladimirești, Polești, Coșani, Coprozi și părți din Zătreni, scutindu-i de dăjdii și slujbe.

118. — 1453 (6962) Octombrie 4, Târgoviște. — Vladislav II voevod întărește lui Stanciul Dijanul jumătate din Arpanca și părți în Dijani, Trifești, Iași, Huhurezi, Săsciori, Șebiș și munții Izvorul Banici, precum și înfrățirea cu Codear, Dragomir și Lal.

119. — 1456 (6964) Aprilie 15, Târgoviște. — Vladislav II voevod întărește Jupanului Mogoș satele: Corbii pe Argeș, Corbii de Piatră, jumătate din Mălureni și ocina dela Micești, cu vaduri de moară.

120. — 1457 (6965) Aprilie 16, Târgovişte. — Vlad Ţepeş voevod întăreşte m-rii Cozia satul Troianeşti, pe ambele maluri ale Oltului, scutindu-l de toate slujbele şi dăjdiile.

121. — 1458 (6966) Martie 5, M-rea Tismana. — Vlad Ţepeş voevod întăreşte m-rii Tismana toate averile ei, pe care le-a avut în timpul tatălui său, Vlad Dracul, scutindu-le de slujbele şi mucile domneşti.

122. — 1459 (6968) Septembrie 20, Bucureşti. — Vlad Ţepeş voevod întăreşte lui Andrei, lui Iova, lui Drag şi lui Andrei cu fiii lor, ocine în Poiana lui Steva şi în Ponor, scutindu-i de dăjdii şi slujbe.

123. — 1461 (6969) Februarie 10, Bucureşti. — Vlad Ţepeş voevod întăreşte lui Bâra şi fratelui său Godea satul Godeni, scutindu-l de dăjdii şi slujbe.

124. — 1461 (6970) Septembrie 27. — Menţiunea unui act dela Vlad Ţepeş voevod pentru satul Călugăreni.

125. — <1462 — 1474>. — Radu cel Frumos voevod întăreşte lui jupan Iarciul ocină în Osica, precum şi întocmirea acestuia, ca, după moartea lui, dacă nu va avea fii, fiicele să-i stăpânească ocina. Domnul îl scuteşte de slujbe şi dăjdii.

126. — 1463 (6972) Noembrie 12, Bucureşti. — Radu cel Frumos voevod întăreşte lui Radoslav, lui Stanciul şi fiicelor lui Radoslav, Marina şi Staia, ocine la Dădileşti şi Supt Coastă, pe care ei s'au înfrăţit.

127. — 1464 (6972) Mai 30, Bucureşti. — Radu cel Frumos voevod întăreşte m-rii Cozia satul Sevestreni.

128. — 1464 (6972) Iulie 10, Bucureşti. — Radu cel Frumos voevod întăreşte mănăstirilor Tismana şi Vodiţa toate privilegiile lor anterioare, sate, bălţi, vamă din peşte şi din mina dela Bratilov, precum şi câte 10 găleţi de grâu şi câte 2 butoaie de vin, anual.

129. — 1464 (6972) August 12, Bucureşti. — Radu cel Frumos voevod întăreşte mai multora satul Băleni şi părţi din satele Iaşii dela Curteni şi Bulgari, scutindu-i de toate slujbele şi dăjdiile.

130. — 1464 (6973) Octombrie 28, Bucureşti. — Radu cel Frumos voevod întăreşte m rii Snagov mai multe sate, vii, mori şi vama Prahovei. Satele sunt scutite de dăjdii şi slujbe domneşti, însă «birul să-l plătească şi posadă şi oaste să facă». Domnul să poată numi egumen pe cine va voi, dar urmaşii săi să nu o mai poată face.

131. — 1465 (6974) Octombrie 14, Bucureşti. — Radu cel Frumos voevod scuteşte de orice vamă două căruţe ale m-rii Cozia, indiferent de ce vor transporta.

132. — 1465 (6974) Noembrie 5, Bucureşti. — Radu cel Frumos voevod întăreşte lui Vrabel şi fraţilor săi satele Padeşul de Sus şi Slăvileştii, jumătate din Bujoreşti, Berivoeşti şi Vodeni şi părţi în Roşia lui Ştirbeţ şi în Roşia lui Slăveiu, scutindu-i de dăjdii şi slujbe.

133. — 1466 (6974) Iunie 8. — Radu cel Frumos întăreşte lui Dragomir şi fratelui său Stanco, cu fiii lor, parte din Topolniţa.

134. — 1467 (6975) Ianuarie 15, Bucureşti. — Radu cel Frumos voevod întăreşte m-rii Cozia toate bălţile şi gârlele dela Dunăre, dela Sâpatul până la gura Ialomiţei, hotărnicindu-le prin dregători ai săi. Domnul hotărăşte ca vătafii mănăstirii să poată lua vama şi perperul de oriunde se încarcă carele cu peşte, poruncind Floceniîor să nu-i împiedice.

135. — 1468 (6976) Mai 18, București. — Radu cel Frumos voevod întăreşte lui Dălban jumătate din muntele Andrian.

136. — 1469 (6977) Ianuarie 17, București. — Radu cel Frumos voevod întăreşte lui Opriş, fraţilor şi verilor săi jumătate din satul Vârloni, pe care ei s'au înfrăţit.

137. — 1469 (6977) Iunie 28, București. — Radu cel Frumos voevod întăreşte lui Dragul şi rudelor sale seliştele: a Murtăşeştilor, Mcianţi, Bărboşii dela Jilţ, a Becilor şi Radoşelul.

138. — 1469 (6977) August 25, București. — Radu cel Frumos voevod întăreşte lui jupan Mihai din Ruşi, fiului său Stan şi lui Chirtop mai multe sate şi Ţigani, scutindu-i de dăjdii şi de slujbe.

139. — 1470 (6978) Iulie 28, Didrih. — Radu cel Frumos voevod întăreşte m-rii Tismana vechii ei munţi: Parângul, Oslea, Sorbele şi Boul, poruncind ca « nici boier, nici cnez, nici siromah » să nu-i turbure. Ţăranii care vor umbla pe acei munţi, să plătească călugărilor: « ce este legea românească ».

140. — 1471 (6979) Ianuarie 25, Gherghiţa. — Radu cel Frumos voevod întăreşte lui One cu fiii şi nepoţii săi ocine la Ghegheu şi la Ungheni.

141. — 1471 (6980) Decembrie 12, București. — Radu cel Frumos voevod întăreşte lui Stanciul cu fiii şi cu fiastrii săi jumătate din Iurcanii la Lovişte, scutindu-l de dăjdii şi slujbe.

142. — 1472 (6980) Iunie 12, București. — Radu cel Frumos voevod întăreşte mai multora ocină la Duşeşti.

143. — 1472 (6980) Iulie, Gherghiţa. — Radu cel Frumos voevod întăreşte lui Lihul cu fraţii săi Dan, Crăciun şi Mânca satele Murceşti şi Domneştii dela Jilţ.

144. — 1472 (6980) Iulie 28, Gherghiţa. — Radu cel Frumos voevod întăreşte lui Voislav şi cumnatului său Stan satul Corcova.

145. — 1473 (6981) Mai 17, București. — Radu cel Frumos voevod întăreşte jupanului Stoica Naneş, vărului său Tatomir şi nepoţilor săi mai multe sate, dobândite dela domn « cu slujbă ». Pe toate, aceste sate, ei s'au înfrăţit.

146. — 1473 Iunie 29, Buda. — Matei Corvin, regele Ungariei, dă voie călugărilor dela Cozia să-şi cumpere din Ardeal orice vor voi, fără a fi supăraţi de nimeni.

147. — 1473 (6982) Septembrie 16, București. — Radu cel Frumos voevod întăreşte jupanului Mihail, fiului său Stan mare spătar şi lui Chirtop ocina Bucovel, lângă Colciac, seliştea Cocoşarii şi ocină în Cucuteni.

148. — 1474. — Radu cel Frumos voevod întăreşte m-rii Dealului bălţile Cameniţa şi Saltava, cu dreptul de a lua zeciuiala din peşte şi stupi, suhatul de porci şi oi, precum şi gloabele ce vor fi la acele bălţi.

149. — 1474 (6983) Septembrie 4. — Basarab cel Bătrân (Laiotă) voevod întăreşte m-rii Bolintin satul Bolintinul, moară la Neajlov, vii la Aninoasa şi Bucşani, precum şi Ţigani.

150. — 1475 (6983) Iunie 1. — Basarab cel Bătrân (Laiotă) voevod întăreşte jupânului Stance şi fratelui său Badea, cu fiii lor ,satele Făceţel, Ceraşeni şi Muşăteşti şi jumătate din Cerbăreni, scutindu-i de toate slujbele şi dăjdiile.

151. — 1475 (6983) Iunie 5, București. — Basarab cel Bătrân (Laiotă) voevod întăreşte fiilor lui Ion satele Cergeni şi Comăneşti.

152. — 1475 (6983) Iulie 15, Târgoviște. — Basarab cel Bătrân (Laiotă) voevod întărește m-rii Cozia sate, bălți, găletăritul din jud. Vâlcea, vama dela Genune și 300 sălașe de Țigani.

153. — <1475 Septembrie 1 — 1476 August 31> 6984. — Basarab cel Bătrân (Laiotă) voevod întărește m-rii Cutlumus dela Athos mai multe sate și un munte.

154. — 1476 (6982) Mai 8, București. — Basarab cel Bătrân (Laiotă) voevod întărește unor boieri ai săi din Țara Făgărașului, Șerban și Aldea, jumătate din satul Șinca, cu muntele Nemaia, încă un munte, tot Nemaia, jumătate din Ohaba, cu un munte, jumătate din Ludișor, cu muntele Ludișor și mai mulți Țigani. Domnul îi scutește de dăjdii și slujbe.

155. — 1476 (6984) Iulie 4, Gherghița. — Basarab cel Bătrân (Laiotă) voevod întărește lui Ona cu fiii săi, Stan și Stancul, ocină la Bărcănești.

156. — 1477 (6985) Iunie 30, Florești. — Basarab cel Bătrân (Laiotă) voevod întărește lui Badea și lui Ivan ocine în Nănășești, Mirilești și Urși.

157. — <1478 — 1482>. — Basarab cel Tânăr (Țepeluș) voevod întărește m-rii Tismana mai multe sate și hotărăște ca « oricc om va locui în acea seliște să fie slobod de toate dăjdiile și slujbele și muncile domniei mele ».

158. — 1478 (6986) Ianuarie 9, București. — Basarab cel Tânăr (Țepeluș) voevod dă m-rii Cozia moara domnească din târgul Râmnic, la Olt, în schimbul unor mori dela Târgoviște.

159. — 1478 (6986) Aprilie 3, București. — Basarab cel Tânăr (Țepeluș) voevod întărește lui Crăciun dela Slatina, lui Manea și lui Petru, cu fiii lor, ocină la Străhaeț.

160. — 1478 — 1481 > Mai 20, Târgoviște. — Basarab cel Tânăr (Țepeluș) voevod întărește lui Stan Mândrea ocină la Bomboești.

161. — 1478 (6986) Iunie 3, Argeș. — Basarab cel Tânăr (Țepeluș) voevod întărește lui Șolea, fiului său Șerban, lui Dragomir, lui Șerban și lui Stoica două treimi din satul Jugorul și jumătate din Zăvideni, scutindu-i de dăjdii și slujbe.

162. — 1478 (6987) Septembrie 9, <București>. — Basarab cel Tânăr (Țepeluș) voevod întărește m-rii Cozia sate, bălți, vama dela Genune, găletăritul din jud. Vâlcea și 350 sălașe de Țigani.

163. — <1479 Septembrie 1 — 1480 August 31> 6988. — Basarab cel Tânăr (Țepeluș) voevod hotărăște ca m-rea Bolintin să nu dea vamă la Brăila, Dârstor, Giurgiu, Sfiștov, Nicopol și Țimbru.

164. — 1479 (6988) Septembrie 12, București. — Basarab cel Tânăr (Țepeluș) voevod întărește m-rii Bolintin satele Bolintinu, Bucșani și Argeș, moară la Neajlov, vie la Vihorăți și « altă vie ce a cumpărat măriia sa dela Cepal Mustafa », precum și Țigani.

165. — 1479 (6988) Noembrie 17. — Basarab cel Tânăr (Țepeluș) voevod întărește m-rii Tismana trei sălașe de Țigani, dăruiți de Stanciul, cumnatul domnului și de Anca, sora domnului.

166. — 1480 (6988) Ianuarie 18, București. — Basarab cel Tânăr (Țepeluș) voevod întărește lui Ticuci și fraților lui, Bran, Radu și Pătru mai multe sate, părți de sate și Țigani, scutindu-i de toate slujbele și dăjdiile.

167. — 1480 (6989) Aprilie 3, București. — Basarab cel Tânăr (Țepeluș) voevod întărește m-rii Tismana vama dela Calafat și mai multe bălți, poruncind ca oamenii domnești să ia vama numai la Jiu, iar la Calafat să ia călugării. Cei ce nu vor plăti, să fie scriși de vameșii călugărilor în catastif și aduși la domnie.

168. — 1480 (6988) Aprilie 3, Bucureşti. — Basarab cel Tânăr (Ţepeluş) voevod întăreşte m-rii Tismana dreptul de a pescui în râul Tismana, de a-şi paşte vitele în hotarul mânăstirii şi nimeni să n'aibă voie să-şi pască vitele, să coseacă fân sau să are în pământul mânăstirii, fără voia călugărilor.

169. — 1480 (6989) Noembrie 7, Bucureşti. — Basarab cel Tânăr (Ţepeluş) voevod întăreşte lui Stroe logofăt ocine în satele Orboeşti şi Brăteşti, care după moartea lui să rămâie fiicei sale Stana, iar după moartea acesteia, jupanului Tudor, cumnatul lui Stroe. Îi scuteşte de dăjdii şi slujbe.

170. — 1481 (6989) Iunie, Târgovişte. — Basarab cel Tânăr (Ţepeluş) voevod întăreşte lui Bratu şi lui Pătru cu fiii lor jumătate din satul Mănicești.

171. — 1481 (6989) August 16, Piteşti. — Basarab cel Tânăr (Ţepeluş) voevod întăreşte lui Roman, lui Dan, lui Radu, lui Micu şi lui Muşat ocine la Liteşti şi la Micești.

172. — 1482 (6990) Martie 23, Gherghiţa. — Basarab cel Tânăr (Ţepeluş) voevod dăruieşte m-rii Snagov jumătate din Velea, moară la Neajlov şi vama Prahovei, pentru acoperirea mânăstirii, a chiliilor, birul dela satele ce le are mânăstirea în jud. Ilfov, pentru lucrarea viilor mânăstirii, a treia parte din vămeşia Ilfovului, pentru ceara mânăstirii şi 8 găleţi de grâu şi 8 de orz din jud. Prahova. Domnul îi mai întăreşte sate şi munţi, precum şi gloabele dela ele, hotărînd şi sistemul de încasare a gloabelor.

173. — <1482 după Martie 23 — 1495 Septembrie 15>. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Milea şi fiilor lui Vlad ocine în Cincu şi în Şipot.

174. — 1482 (6990) Iulie 13, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Roman şi fraţilor săi Radu, Dan, Micu, Muşat şi Stoica ocine la Micești şi la Liteşti, dobândite dela Basarab cel Tânăr «cu slujba» sau cumpărate.

175. — 1483 (6991) Ianuarie 27, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte mai multora satele Cerveniţa de Sus, Lubnicul, Criva dela Mehedinţi şi Rusăneştii, jumătate din Drăgoteşti şi părţi din Bucureşti, scutindu-i de toate slujbele şi dăjdiile.

176. — 1483 (6991) Mai 12, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Dragomir stolnic cu fraţii lui un sălaş de Ţigani.

177. — 1483 (6991) Iunie 1, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Tismana satele: Tismana, Poeruia, Godineştii, Sârbşorii şi Ohaba şi-i dăruieşte partea lui Dobrovoe şi a lui Dragomir, scutindu-le de dăjdii şi slujbe.

178. — 1483 (6991) Iunie 5, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Mihail şi nepotului său, cu fiii lor, satul Topeştii de lângă Tismana.

179. — 1483 (6991) Iunie 25, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte mai multora satele Topliţa dela Jilţ, Pitulaţii dela Buorelul, Gornia, Seliştea Domneştilor, Şerbeştii, Malul, Poienile lui Lal, Fărcăşeştii, Moii, părţi din Teleşti şi Bogdăneşti şi Seliştea Mirileştilor.

180. — 1483 (6992) Decembrie 3, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui jupan Bârtea Pătru şi rudelor sale satele Clăşneşti, Bârtcoveşti, jumătate din Tilicești, Bălţaţi, Bereşti, Jirovul, Jirovelul, Bobotnicul şi părţi la Luturoasa, Pojerita şi Ermoneşti.

181. — 1484 (6992) Martie 9, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Mihal spătar şi rudelor sale ocină la Ruşi, parte cumpărată, parte dobândită dela domn «cu dreaptă slujbă».

182. — 1484 (6992) Aprilie 24, Târgoviște. — Vlad Călugărul voevod întărește lui Ivul, lui Arca și surorii acestuia, Elena, satele Ciocadea, Topșa și jumătate din Poiana, și munții Părăginoși, Plăcicoi și jumătate din Muntele Mulerii.

183. — 1484 (6992) Aprilie 24, Târgoviște. — Vlad Călugărul voevod întărește jupanului Bran și fraților săi Radu și Pătru satele Baia, Târgul Gilort, Mogoșani, Polovragi, Ștefănești, Bodoni și Spineni, scutindu-le de vinăriciul domnesc, pe care ei l-au cumpărat dela domn cu doi cai buni, turcești.

184. — 1485 (6993) Aprilie 5, Târgoviște. — Vlad Călugărul voevod întărește lui Danciu, lui Marco și lui Laţco cu fiii lor satul Iașii.

185. — 1485 (6994) Septembrie 7. — Vlad Călugărul voevod întărește lui Stan Macrea, jumătate din Mihoveni, pe care el își înfrăţește fiicele și pe nepoții săi.

186. — 1485 (6994) Septembrie 27, M-rea Govora. — Egumenul Iosif Govoreanul cumpără un loc de casă « dela Hîjul, din oraș, dela Palco ».

187. — 1486 (6994) Aprilie 23, M-rea Glavacioc. — Vlad Călugărul voevod întărește mai multora satele: Ubărșia, jumătate din Groși, jumătate din Necșești, Strimtul, jumătate din Știubeiul Prajei și Strâmtișorul.

188. — 1486 (6994) Iunie 30, București — Vlad Călugărul voevod întărește mai multora satele: Românești pe Jiu, Balomirești, Budeni, Izvoarele, Crasna, Giosani, Albeni pe Gilort, Prigoriia, Răzleul și părţi din Jupânești.

189. — <1486 Septembrie 1 — 1487 August 31> 6995. — Vlad Călugărul voevod întărește lui Stângaciu, cu fiii săi, jumătate din Ogretin și o stână la Tătarul, iar lui Stan Costișatul și fratelui său Vlaicu, cealaltă jumătate din Ogretin și o stână la Clăbucet.

190. — 1486 (6995) Septembrie 10, Târgoviște. — Vlad Călugărul voevod întărește m-rii dela Cricov părţi de ocină în Plopeni și un vad de moară pe Teleajen. Dacă mânăstirea va fi stricată, cele dăruite să se întoarcă la neamul lui Drăghici, care le-a dăruit.

191. — 1487 (6995) Iunie 12, Târgoviște. — Vlad Călugărul voevod dăruiește m-rii Rușl dela Athos un obroc anual de 6000 aspri.

192. — 1487 (6995) Iunie 31, București. — Vlad Călugărul voevod dăruiește m-rii Snagov vinăriciul domnesc din Cernătești, găleţile obabnice, dijma domnească, vămeșitul, zeciuiala domnească din stupi și cu perperii din întreg judeţul Brăilei precum și caii dela cnezii din acel judeţ. Domnul hotărăște modul de strângere a găleţilor și a dijmei.

193. — <1487 Septembrie 1 — 1488 August 31> 6996, București. — Vlad Călugărul voevod întărește jupanului Drăghici al lui Stoica și rudelor sale satul Corneni.

194. — 1487 (6996) Septembrie 5, Râmnic. — Vlad Călugărul voevod întărește lui Roman și lui Vlad cumnatul său, ocine în Huhurezi și în Râmești, pe care ei s'au înfrăţit.

195. — 1487 (6996) Noembrie 27, București. — Vlad Călugărul voevod întărește lui Ștefan, lui Ion și fratelui său Neagu parte din satul Lăleşti și din muntele Coarnele.

196. — 1488 (6996) Februarie 4, București. — Vlad Călugărul voevod dăruiește m-rii Govora satul Hinţa.

197. — 1488 (6996) Aprilie 10, București. — Vlad Călugărul voevod întărește lui Neagu și lui Vlad ocinele lor din Neagra și din Urlăndești pe care ei s'au înfrăţit.

198. — 1488 (69 96) Aprilie 17, București. — Vlad Călugărul voevod întărește m-rii Cozia toate privilegiile ei anterioare.

199. — <1488 Septembrie 1 — 1489 August 31> 6997. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Cotlumus dela Athos mai multe sate şi munţi, scutindu-le de dăjdii şi slujbe.

200. — 1489 (6997) Ianuarie 8, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Codmeana o moară pe Vâlsanu, dăruită de Staico logofăt şi jupâneasa lui, Caplea.

201. — 1489 (6997) Aprilie 25, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Bârul şi altora satele Marotin, Dvorsca şi Polovincle.

202. — 1489 (6997) Iunie 20, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Milco stolnic şi rudelor sale a şasea parte din satele Curtişoara, Bălteni, Dobrotin şi Fântâna Fagului, dobândite «cu dreapta lui slujbă» dela Basarab voevod. Deasemenea îi întăreşte satele Iaşii, Morânglavii şi Spinişorul Tomenilor, precum şi un Ţigan şi-i scuteşte de dajdii şi slujbe.

203. — 1489 (6997) Iulie 4. — Vlad Călugărul voevod întăreşte mai multora satul Creţeşti şi parte din Rădineşti.

204. — 1489 (6997) August 8. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Stanislav cu fraţii săi, Neagotă şi Dan, şi lui Cârstea birciul jumătate din satul Grădiştea şi trei pătrimi din satul Runtea.

205. — 1489 (6998) Septembrie 11, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Govora părţi de ocină la Nănişeşti, mai multe vii şi balta Pirotul, dăruită de Alb spătar.

206. — 1489 (6998) Octombrie 2, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Tismana satul Fărcăşeşti şi cu moara.

207. — 1490 (6998) Ianuarie 7. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Tismana satul Ceaurii, în urma unei judecăţi.

208. — 1490 (6998) Martie 24, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod dăruieşte m-rii Dohiaru dela Athos un obroc anual de 3000 aspri.

209. — 1490 (6998) Aprilie 12, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Dragomir satul Pârşanii.

210. — 1490 (6998) Aprilie 12, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Govora bălţile Pirot şi Lişteva şi o gârlă, dela Cuibul Vulturului până la Pirot.

211. — 1490 (6998) Iunie 26, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte dregătorului său Laţco, cu verii lui, Andreian şi Lupul, satele: jumătate din Obaba, jumătate din Pietreni şi Topeştii, pe care ei s'au înfrăţit.

212. — 1491 [(6999) Februasie 23, M-rea Glavacioc. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Stanciul comis şi fratelui său Dumitru satul Braneţii, pe care ei îl înfrăţesc pe Danciul comis.

213. — <1491 Septembrie 1 — 1492 August 31> 7000. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Bistriţa sate Pleşăvicenii, Şoaşul, Brâncovenii, Gândenii, Vădastra, Potelul cu Balta Albă, Părâul şi Mălureni, precum şi Ţigani, danii făcute ei de ctitori, boierii Craioveşti.

214. — <1491 Septembrie 1 — 1492 August 31> 7000. — Barbu banul Craiovei arată satele pe care le-a dărult m-rii Bistriţa precum şi sălaşele de Ţigani.

215. — 1491 (7000) Septembrie 3, Bucureşti. — Vlad călugărul voevod întăreşte m-rii Tismana satele : Bahna, Petroviţa, Ploştina, parte din Fărcăşeşti şi Brătieştii, poruncind drăgătorilor să se ferească de ocinele mănăstirii.

216. — 1492 (7000) Mai 6, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte vlastelinilor săi Bran, Radu spătar şi Pătru stratornic părţi de ocină la Băleşti.

217. — 1492 (7000) Iulie 9. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Chirtop şi nepotului său Dobriţa satele Ruşi, Racoviţa, Buiacul, Sturzeni, Muşeteşti, Jiliştea, Tătuleşti, Şinteşti, precum şi Ţigani. Pe toate acestea ei s'au înfrăţit.

218. — 1492 (7000) August 29. — Vlad Călugărul voevod dăruieşte m-rii Cutlumus dela Athos un obloc anual de 1000 aspri, iar pentru cheltuială 100 aspri.

219. — <1492 Septembrie 1 — 1493 August 31> 7001. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Tismana mai multe locuri la Groşeni.

220. — 1492 (7001) Septembrie 8, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Govora jumătate din satul Hinţea şi îi întăreşte cealaltă jumătate a satului, care este dania lui Staico logofăt.

221. — 1492 (7001) Octombrie 9, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte primului său sfetnic, Staico logofăt, satele Cornăţelul, Descopereşti, trei pătrimi din Cărtuneşti pe Moştiştea şi Bârzeştii, scutindu-le de slujbe şi dăjdii.

222. — 1492 (7001) Octombrie 29. — Vlad Călugărul voevod împuterniceşte m-rea Bistriţa să-şi ţie satul Grădiştea şi să-şi ia « toată dajdea », poruncind slugilor lui Staico postelnic să se ferească de acel sat.

223. — 1493 (7001) Aprilie 10, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Tismana selişteа Bahna şi Vârful Vladului.

224. — 1493 (7001) Aprilie 10, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Tismana ocină în Groşani.

225. — 1493 (7001) Mai 30. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Dan, lui Drăgoiu, lui Neagoe şi lui Dobromir jumătate din satul Cincul şi un munte.

226. — 1493 (7001) Iunie 3, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Tismana Vodiţa Mare cu selişteа Bahnei şi Vârful Vladului, în urma unei judecăţi.

227. — 1493 (7001) Iunie 15, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Hrănitul spătar şi rudelor sale satele Băleştii pe Jiu şi Budenii, primite de socrul său, Cârstea, dela Radu cel Frumos, în schimbul satelor Pocruia şi Godineşti, dăruite de domn m-rii Tismana.

228. — 1493 (7001) Iunie 16, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod dăruieşte m-rii Glavacioc jumătate din satul Isvorani, pe care îl are ca schimb dela Deleo şi Radul pentru « balta toată cu vinăriciul domnesc, dar să ia numai dela vecinii lor, iar la ţărani să nu se amestece », precum şi două sălaşe de Ţigani.

229. — 1493 (7001) Iunie 19. — Vlad Călugărul voevod dă lui Pârvu mare vornic şi lui Danciu mare comis dreptul de a aduce români în satul lor, Potelul, pe care-i scuteşte pe timp de 4 ani, de toate slujbele şi dăjdiile, în afară de bir şi de oastea cea mare.

230. — 1493 (7002) Septembrie 2, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Stancio logofăt şi fiilor săi, Pârvu şi Barbu, satul Bucov şi jumătate din satul Suharna, pe care le are de schimb şi de cumpărătură. Satele sunt scutite de toate slujbele şi dăjdiile.

231. — 1493 (7002) Septembrie 10, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Neagu gramatic şi fiicelor sale Stana şi Maria, — pe care el şi le face în loc de fii, — satul Bârzeşti, părţi din satul Bârzeştii dela Mostiştea, două pogoane de vie şi un loc la Târgovişte.

232. — 1494 (7002) Februarie 10, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte hotărîrea lui Gorga de a lăsa, după moartea lui, nepoţilor săi Vlad spătar şi Pârcea jumătate din Bădeni, iar fiicei sale Stana cealaltă jumătate.

233. — 1494 (7002) Martie 16, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Bistriţa satele Plăviceni pe Şăoaş, Brâncoveni, Gândeni, Vădastra, Potelul şi cu Baolta Albă, Pârâul, Mălurenii şi Bogdăneştii, precum şi Ţigani, toate danii ale fraţilor Grioveşti, Barbu, Pârvu, Danciu şi Radu şi ale lui Hamza. Deasemenea o vie la Căzăneşti, dăruită de Staico logofăt. Domnul cu fiii săi mai dăruieşte şi ei căşăritul din jud. Vâlcea şi vama dela Secui, pe Jip. Domnul scuteşte satele de toate slujbele şi dăjdiile, pe care le vor da mănăstirii, în afară de « dare şi de oaste ».

234. — 1494 (7002 Aprilie 1, Bucureşti. — Vlad Călugărul voevod dăruieşte m-rii Govora satul Ioneştii şi seliştea Corbeni.

235. — 1494 (7002) Iunie 5, Ruşii Logofătului. — Vlad Călugărul voevod întăreşte mai multora seliştea Recica lui Dabul cu bălţi şi ocina numită Gulie.

236. — 1494 (7002) Iulie 15, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte mai multora o parte de moşie la Precenu de Sus.

237. — 1494 (7002) Iulie 22, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte m-rii Govora ocina Pirotu, cu iezerul Pirotului şi cu jumătate din Gârlă.

238. — 1494 (7002) Septembrie 13, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte lui Radul stolnic şi fratelui său Badea ocină în Fînteşti, Mircești şi Petreşti şi un săiaş de Ţigani, lăsate lor de unchiul lor, Radoslav. Domnul mai întăreşte hotărîrea lui Radu şi Badea în privinţa moştenirii averilor lor.

239. — 1495 (7003) Martie 24. — Ieromonahul Macarie dăruieşte m-rii Govora o vie dela, Ocne dar să rămână el paznic la vie şi să primească anual un mertic de o găleată şi jumătate de grâu.

240. — 1495 (7003) Aprilie 19, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Stoica moşia Lumaş şi dela Păr. Stoica se înfrăţeşte cu fiica sa Vlădaie.

241. — 1495 (7003) Iunie, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Stanciu două vii şi un pomet.

242. — 1495 (7003) Iunie 4. — Radu cel Mare voevod împuterniceşte m-rea Snagov ca să-şi aducă vecini pe moşia Popeţi, pe care îi scuteşte pe timp de 4 ani de orice fel de dări şi slujbe, în afară de oastea cea mare.

243. — 1495 (7004) Septembrie 4, M-rea Glavacioc. — Vlad Călugărul voevod dăruieşte m-rii Glavacioc o braniştе la Slatina, poruncind lui Tatul din Hinţeşti, pe care-l aşează vătaf acolo, să păzească braniştea şi stupii. Tatul să strige «în târg, să audă orice om » că braniştea a fost dată mănăstirii.

244. — 1495 (7004) Septembrie 8, Târgovişte. — Vlad Călugărul voevod întăreşte lui Stanciu Doboreţ părţi de ocină la Cărbeşti.

245. — <1495 Septembrie 15 — 1496 Iulie 31>. — Radu cel Mare voevod porunceşte lui Vlaicu să părăsească satul Stolceşti, care este al mamei domnului.

246. — <1495 Septembrie 15 — 1505>. — Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Tismana satele Târgovişiea, Varovnicul, Petroviţa, Jidovşliţa, Prilepeţul şi Cecanii Barei.

247. — <1495 Septembrie 15 — 1500>. — Radu cel Mare voevod porunceşte lui Detco paharnic să cerceteze cine a cotropit satele m-rii Tismana şi să pună hotarele pe unde a fost hotarul vechiu.

248. — <1495 Septembrie 15 — 1508 Aprilie>. — Radu cel Mare voevod întăreşte mai multora ocină la Micesti, pe care ei s'au înfrăţit.

249. — <1495 Septembrie — 1496 August> 30, 7004, Bucureşti. — Radu cel Mare voevod întăreşte m-rii numită Rusească, dela Athos, un obroc anual de 3000 aspri, iar pentru cheltuiala călugărilor care vor veni să-l ridice, 400 aspri.

250. — 1496 (7004) Ianuarie 31, Craiova.— Radu cel Mare voevod întăreşte jupanului Hamza satele Călugăreştii şi Câmpul Mare, dobândite «cy slujba», dela Radu cel Frumos şi dela Vlad Călugărul.

251. — <1496 — 1508> Aprilie 8, Cornăţel. — Radu cel Mare voevod scuteşte de orice fel de dări satele m-rii Tismana, anume: Tismana, Ceauri, Corbi, Podeni, Ploştina şi Clecevţi. Deasemenea îi dăruieşte 12 găleţi de grâu pe apa Motrului.

252. — 1496 (7004) Aprilie 14. — Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Govora satul Ioneşti, Selişlea Corbenilor şi o vie din hotarul Copăceiului cu vinăriciul domnesc şi boieresc.

253. — 1496 (7004) Iunie 18, M-rea Glavacioc. — Radu cel Mare voevod întăreşte m-rii Govora un sălaş de Ţigani, dăruit de Ştefan când s'a călugărit.

254. — 1496 (7004) August 1, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte m-rii Govora Năneşeştii, cu un vad de moară la Topolog, Ioneştii, Hinţea, o moară la Râmnic, vii şi Ţigani. Deasemenea îi dăruieşte satul Stoiciani, vii, obroc anual de 12 găleţi domneşti din 6 sate din jud. Romanaţi, câte o maiă de morun şi de crap, 1000 aspri la Paşti, vinăriciul din Tiliriceşti şi vinăriciul Râmnicului. Toate sunt scutite de dăjdii şi slujbe.

255. — <1496 Septembrie 1 — 1497 August 31> 5700.— Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Tismana moşia Dodăneştii şi Fălcăneştii.

256. — 1497 (7005) Ianuarie 9, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte m-rii Tismana părţi în Cărbeşti.

257. — 1497 (7005) Martie <20> Târgovişte. — Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Dohiar dela Athos un obroc anual de 3000 aspri, iar călugărilor care vor veni să-l ia, 400 aspri.

258. — 1497 (7005) Martie <22>, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Govora un obroc anual de 3000 aspri, satul Stoiciani, jumătate din Stolnicieani şi parte din Curtişoara, toate pe Olt.

259. — 1497 (7005) Aprilie 1, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte lui Lumotă şi lui Cernat ocină la Micesti şi satul Târseni. Ocina dela Micesti o au de schimb pentru părţi din Alboteni şi Huhurez, dela m-rea Tutana.

260. — 1497 (7005) Iunie 4, Târgovişte. Radu cel Mare voevod scuteşte m-rea sf. Nicolae din Târşor de dăjdii vlădiceşti, de orice fel de vamă şi de perperi. Deasemenea îi întăreşte un loc de casă şi un vad de moară.

261. — 1497 (7005) Iulie 29. — Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Tismana un obroc anual de 300 vedre de vin din judeţele Gorj şi Mehedinţi, 2 care de sare din ocnele dela Râmnic şi 15 găleţi de grâu.

262. — <1497 Septembrie 1 — 1498 August 31> 7006. — Radu cel Mare voevod fixează hotarele moşiei Şoaşu a m-rii Bistriţa.

263. — 1497 (7006) Septembrie 15. — Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii dela Muntele Sinai un obroc anual de 5000 aspri, iar călugărilor care vor veni să-l ia, 500 aspri.

264. — 1497 (7006) Noembrie 10, Bucureşti. — Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Govora un mertic anual de 200 vedre de vin din vinăriciul domnesc dela Râmnic. pe Olt.

265. — 1498 (7006) Ianuarie 9, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod scuteşte satele <m-rii Tismana>, anume: Bahna, Vârful Vladului şi Clecevăţ de toate slujbele şi dăjdiile înafară de bir si de oastea cea mare. De asemeni hotărăşte ca vecinii care vor să se aşeze în aceste sate, să nu fie opriţi de cnezi, ci să le ia numai găleata.

266. — 1498 (7006) Februarie 16, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte urmaşilor lui Drăghici vornic şi altora moşie în Negovani, în urma unei judecăţi.

267. — 1498 (7006) Aprilie 15. — Radu cel Mare voevod întăreşte m-rii Govora livezi şi pădure.

268. — 1498 (7006) Iunie 26, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte lui Şerban şi Neagoe Pilea, cu care s'a înfrăţit, ocină în Străhaeţ.

269. — 1498 (7006) Iulie 19, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte m-rii Râncăciov ocină în Cârstiani, vinărici domnesc în Cârstiani, găleţi ohabnice din venitul domnesc în 2 sate din jud. Pădureţi şi în 5 sate din jud. Vlaşca, căşăria domnească din munţii jud. Pădureţi şi vămeşitul domnesc din cele 7 sate de mai sus.

270. — <1498 Septembrie 1 — 1499 August 31> 7007. — Radu cel Mare voevod întăreşte lui Stan moşia Ciofrângeni, stabilindu-i hotarele.

271. — <1498 Septembrie 1 — 1499 August 31> 7007, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte mai multora satele Trestioara, Gura Jiţului, Pitrarii şi Stârcii.

272. — 1498 (7007) Septembrie 25, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte lui Manea stratornic şi fratelui său Stan ocina Perşanii.

273. — 1497 (7007) Decembrie 7, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte multora ocină la Ueşti, pe care s'au înfrăţit.

274. — 1499 (7007) Ianuarie 9, Bucureşti. — Radu cel Mare voevod întăreşte m-rii Govora poiana Nevoia, dăruită de Tudor vistier.

275. — 1499 (7007) Ianuarie 25, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Govora satul Glodul, scutindu-i de dăjdii şi slujbe.

276. — 1499 (7007) Ianuarie 27, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte lui Stanciu comis satele Sârbii şi Negulești, balta Cârjeu, gârla Bahova şi Crăpătorile.

277. — 1499 (7007) Iunie 15, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte lui Chicoş, fiilor şi fiicelor sale părţi din satele: Fântânele, Verneşti, Plăcicoi, Gugeşti, Cornu, Ceriu şi Mileşti, precum şi 2 sălaşe de Ţigani.

278. — 1499 (7007) Iulie 13, M-rea Glavacioc. — Radu cel Mare voevod întăreşte m-rii Govora poiana Nevoia, dăruită de Tudor vistier. Deasemenea îi dăruieşte o parte de ocină lângă poiană fixându-i hotarele.

279. — 1499 (7008) Octombrie 6, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte jupaniţei Srtana şi fiilor ei ocină în valea Tătarii, Răzvad, vie la Târgovişte şi 2 sălaşe

de Ţigani, precum şi întocmirea pe care o face Stana pentru moştenire averilor sale, după moartea ei.

280. — 1499 (7008) Octombrie 31, Bucureşti. — Radu cel Mare voevod întăreşte m-rii Tismana ocina Vârful Vladului, în urma unei judecăţi.

281. — 1500 (7008) Ianuarie 11, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte lui Cârstea cu fiii săi şi lui Cârstian cu fiicele sale ocine în Buneşti şi Cacova, munţii Govora, Căprăreaţa şi Piatra, precum şi înfrăţirea pe care o fac ei între fii şi fiicele lor.

282. — 1500 (7008) Ianuarie 21. — Radu cel Mare voevod întăreşte lui Stan ocina lui Neagomir, stabilindu-i hotarele.

283. — 1500 (7008) Ianuarie 29, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte m-rii Cutlumus dela sf. Munte satul Dăneştii şi dijma dela Uibăreşti.

284. — 1500 (7008) Aprilie 23, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod întăreşte lui Roman, fraţilor şi surorilor lui ocina Corcolaţi.

285. — 1500 (7008) Aprilie 26, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Ostrov un obroc anual de 2000 aspri, 200 vedre de vin din vinăriciul domnesc dela Râmnic, 5 găleţi de grâu şi 5 de orz din judeţul Olt.

286. — 1500 (7008) Mai 30, Târgovişte.— Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Govora moşie în Curtişoara.

287. — 1500 (7008) Iunie 17. — Radu cel Mare voevod întăreşte m-rii Snagov moşia Răspopii.

288. — 1500 (7008) Iulie 14, Târgovişte.— Radu cel Mare voevod întăreşte lui Negoe şi urmaşilor săi ocină în Bomboeşti şi satul Glocoticiul, în urma unei judecăţi.

289. — 1500 (7009) Decembrie 13, Târgovişte. — Radu cel Mare voevod dăruieşte m-rii Govora satul Bârseşti, jumătate din ocina Pleşoilor şi a şasea parte din vama Runcului. Satele sunt scutite de dăjdii şi slujbe.

DOCUMENTE INDOELNICE

1. — 1383 (6891) Ianuarie 7. — Radu Negru voevod întăreşte bisericii sf. Paraschiva din Răşinari moşia din jurul ei.

2. — <1386 Septembrie 23 — 1418 Ianuarie 31>. — Menţiunea unui act dela Mircea cel Bătrân voevod pentru m-rea Brâncoveni de peste Olt.

3. — <1408 — 1417> Decembrie 27, Argeş. — Mircea cel Bătrân voevod dăruieşte lui Stanciul egumen şi fratelui său Călin ocina Scorei pe care o scuteşte de orice fel de dări.

4. — 1452 (6960) Aprilie 23, Târgovişte. — Vladislav II voevod întăreşte lui Stanciu Mailat şi fiilor lui, Oprea şi Dragomir, a treia parte din satul Dejani şi munţii Preseaca, Izvoru şi Zârna.

5. — 1477 (6986) Noembrie, Târgovişte. — Vlad Ţepeş voevod întăreşte lui Teodor şi Ioan Balş o moşie pe malul Oltului.

6. — 1500 (7008) Iulie 17, Târgovişte. — Vlad voevod întăreşte lui Toader, Vâlcul şi lui Stanciu ocină în Răspopi.

СОДЕРЖАНИЕ ГРАМОТ

1. — 1247 г. июля 2 <Королевская Алба>. — Венгерский король Бела IV подтверждает рыцарям иоаннитам Северинский край и княжества Иоана и Фаркаша, а также всю Половщину и доходы с этих областей. Он также подтверждает им половину доходов края господаря Станислава.

2. — <1249—1250 гг.>. — Видина, упомянутая в одном из каталогов среди автономных архиепископских престолов.

3. — 1285 г. января 8. — Венгерский король Владислав IV подтверждает поместья магистру Георге за службу во время битвы с половцами, болгарами и воеводой Литовоем.

4. — 1316 г. марта 22. — Генуэзское правительство, указывая на убытки, понесенные его купцами в областях, подвластных Светиславу, и на длительные бесплодные переговоры с его послами, постановляет применить военные и экономические репрессии.

5. — <Около 1320 г.>. — В списке владений Константинопольской патриархии фигурирует и Килия.

6. — <1337—1338 гг.>. — Видинский митрополит Макарий обещает не покидать своей епархии, за исключением особых случаев.

7. — <Вскоре после 1343 г.>. — Митрополичий престол в Видине был сперва повышен, а затем понижен в иерархическом чине, «потому что местность подвластна варварам и в ней мало жителей-христиан».

8. — <1351 г. сентября 1 — 1352 г. августа 31>. (6860) г. — Упоминание о грамоте господаря Николая Александра Басараба, которой он жалует село Бодешти церкви в Кымпулунге.

9. — 1359 (6867) г. май. — Синод Вселенской патриархии постановляет, чтобы видинский митрополит Иахинт был переведен митрополитом в Угро-Валахию.

10. — <1359 г. май>. — Вселенский патриарх пишет господарю Валахии Александру о переводе видинского митрополита митрополитом в Валахию.

11. — 1369 (6878) г. сентябрь. — Господарь Владислав подтверждает монастырю Кутлумуш на Афоне дарственные и устанавливает сношения между румынскими и греческими монахами.

12. — 1369 г. ноября 25, Аргиш. — Господарь Владислав приказывает католикам своей страны принять с почетом католического епископа, который приезжает в качестве подчиненного трансильванскому епископу.

13. — <1370 г.>. — Митрополит Угро-Валахии Иахинт жалуется Вселенскому патриарху на интриги, направленные против него.

14. — <1370 г.> август. — Дикеофилакс Даниил Критопулос обещает жить в добром согласии с митрополитом Угро-Валахии Иахинтом.

15. — <1370 г.> октябрь. — Вселенский синод назначает Антима (бывшего дикеофилакса Даниила) митрополитом Угро-Валахии.

16. — 1371 (6879) г. мая. — Епископ Антоний из Малороссии получает звание митрополита Галича.

17. — 1372 г. мая 8. — Упоминание в грамоте господаря Владислава о горе, называемой Нумай.

18. — 1372 г. июля 16, Аргиш. — Господарь Владислав жалует своему родственнику Владиславу из Добки город Шеркая и села Бипеция, Кучулата, Апеле Калде и Добка за заслуги в битвах с турками и Тырновским царем.

19. — 1372 г. август. — Константинопольский патриарх назначает Харитона митрополитом части Угро-Валахии; в другой части будет вести паству Антим и видинский митрополит, бежавший из Валахии.

20. — <1374 г.>. — Господарь Владислав жалует монастырю Водица свое ктиторство, церковную утварь, село Жидовштица, освобожденное от податей, повинностей и военной службы, кобли с села Кости на Тополнице, доход с восьми рыболовств на Дунае, часть Дуная, Водицу Великую с орехами и фруктовыми садами, с Церовцем и с селищем Бахней. Каждый год, в день храмового праздника, он жалует монастырю с господарского двора 1000 перперов (300 перперов раздается бедным), брынзу, кашкавал, воск, сукно для одежды и обуви, а также 12 ложников. Господарь еще постановляет, чтобы после смерти Никодима настоятель монастыря был избран монахами, без чьего-либо вмешательства.

21. — 1378 (6886) г. июль. — Митрополит Валашский Харитон, больной чумой, составляет завещание с указанием того, что он сделал для монастыря Кутлумуз, и дает советы монахам этого монастыря.

22. — 1385 (6994) г. октября 3, Аргиш. — Господарь Дан I жалует Тисманскому монастырю, находящемуся под ктиторством его отца господаря Раду, пшеницу из Жалешского уезда — 400 кобел ежегодно, орехи из Дабэчешти, брынзу, сукно, ложники, яблоки и воск; он подтверждает дарственную своего отца на село Куманский брод, половину Топорны, пруд Бистрец с селом Хризомицци и Тисману. Кроме того он подтверждает пожертвования своего дяди господаря Владислава, сделанные монастырю Водица, и постановляет, чтобы вышеупомянутые два монастыря избрали самостоятельно настоятеля, без постороннего вмешательства.

23. — <1386 г. сентября 2—1406 г.>. — Упоминание о грамоте господаря Мирчи Старого, подтверждающей Косте владение вотчинами Верхняя и Нижняя Виштя, половиной Нижнего Арпаша, а также цыганами.

24. — 1387 г. мая 27, Пера. — Господарь Добруджи Иванко, сын Добрицы, заключает мир и торговый договор с Генуэзской республикой, устанавливая таможенный тариф, право назначения консула в стране Иванко, учреждения торгового дома и постройки церкви.

25. — 1387 (6895) г. июня 27, Аргиш. — Господарь Мирча Старый подтверждает монастырям Тисмана и Водица прежние дарственные, а также части села Дабэчешти, пожалованные Димитрие Дабэческу. Он также жалует монастырю Тисмана села Жарковцы, оба села Вароличе, Прилипену, Петровица, Вырлица и селище Стэнчиштор.

26. — 1388 (6896) г. мая 20. — Господарь Мирча Старый жалует монастырю Козия свое ктиторство, село Орлешти, другое село на Крив[illegible]ве, мельницу в пределах Питешти, годовой оброк в 220 кобел пшеницы, вино, брынзу, кашкавал, мед, воск и сукно, а также 300 цыганских семейств. Он также подтверждает владение селом Крушина и другими потчинами, пожалованными боярами. Он постановляет, чтобы монастырь Кодмина стал метохом монастыря Козия и чтобы после смерти Гавриила настоятель монастыря Козия был избран монахами монастыря, без постороннего вмешательства.

27. — 1388 (6869) г. мая 20. — Господарь Мирча Старый жалует монастырю Козия свое ктиторство, села Кэлиманешти, Жибля, Брадоцани, Сяка и Хипатешти, причем все эти села освобождаются от податей и повинностей в пользу господаря.

28. — 1389 (6898) г. сентября 4, Рымник Вылча. — Господарь Мирча Старый расширяет пределы монастыря Козия, жалуя ему место в селе Жибля, принадлежащее боярам Станчулу, Костя, Выткулу, Албулу и Радомиру, которым жалует взамен село Орлешти, принадлежавшее прежде монастырю Кодмина; они освобождаются от дани с овец и свиней, с зерна и вина, от пенп и повинностей волов и подвод.

29. — <1391 г. сентября 1—1392 г. августа 31> (6900) г. — Господарь Мирча Старый подтверждает монастырям Тисмана и Водица прежние дарственные и жалует монастырю Тисмана села Жарковцы, Сушица, Согоино, Пестичево, селище Салчиштор, а также господарский доход «с колес Чипа Хенеша, недавно сработавшего их в Братилове».

30. — <1393 г. сентября 1—1394 г. августа 31> (6902) г. — Господарь Мирча Старый подтверждает многим владельцам поместья «Между Бохля, Сасени и Петричана».

31. — <1339 г. мая 11>. — Господарь Мирча Старый подтверждает монастырям Тисмана и Водица прежние дарственные и жалует монастырю Тисмана села Жарковцы, Сушица, Пестичево, Согоино, Сэлчиштор и «с колес Чопа, Хенеша в Братилове десятину с меди».

32. — 1400 (6908) г. июля 20, Аргиш. — Господарь Мирча Старый жалует за верную службу Микулу и Стое половину села Мындра в Фэгэрашском крае, освобождая их от податей.

33. — 1406 (6914) г. — Сербский деспот Стефан Лазаревич подтверждает монастырям Тисмана и Водица десять метохов в Сербии и разрешает беглым жителям монастырских сел, за исключением злоумышленников, возвратиться в качестве свободных жителей, независимо от места побега.

34. — <1406 г.>. — Господарь Мирча Старый подтверждает Нучетскому монастырю все дунайские пруды от Сэпатула до устья Яловицы со всей пеней, душегубинами, пошлинами на рыбу и улья, собираемыми монастырскими людьми; он приказывает, чтобы никто не посягал на монастырские пруды.

35. — 1406 (6915) г. ноября 23, Тисманский монастырь. — Господарь Мирча Старый по дороге в Северин, куда он направлялся для встречи с венгерским королем Сигизмундом, запрещает кому бы то ни было, за исключением монахов монастыря, удить рыбу в реке Тисмана и пасти скот в монастырском поместье — от монастырского села до гор.

36. — <1407 г.>. — Господарь Мирча Старый приказывает селам Тисманского монастыря подчиниться новому настоятелю монастыря Агафону, обещал им, что он их не подарит какому-либо боярину или князю; они должны ему подчиниться в отношении «всех повинностей и податей, работ на посад, а также и в отношении охабных кобел и кошниц».

37. — <1407 г.—1418 г.>. — Господарь Мирча Старый запрещает задерживать людей, которые придут на боярских сел, чтобы осесть в селе <Кареарени> у устья Яловицы, принадлежащем монастырю Козиа.

38. — <1407 г.> января 8. — Господарь Мирча Старый жалует и подтверждает монастырю Козиа села: Черяшов, выше Слатины, Поровница на Дунае, Букурешти на Лункавэце, Богданешти и Лунчаны на Олте, Букорени на Каталуе, болото Мамино и Сапатул, две мельницы, годовой оброк пшеницей, брынзой, капкавалом, вином, сукном, пчеловодство в Вылческом уезде, а также 30 цыганских семейств.

39. — <1409 г.—1418 г.>. — Господарь Мирча Старый подтверждает монастырям Козиа и Кодмяна десять домов тырговиштских жителей, освобожденных от десятин и повинностей, за исключением государственной дани, военной службы и работ на мельнице.

40. — <1409 г.—1418 г.>. — Господарь Мирча Старый подтверждает Снаговскому монастырю село Чулиница на Бузэу, пожалованное братом господаря Стайком. Село освобождается от всех повинностей и податей, за исключением «великого ополчения».

41. — <1409 г.—1418 г.>. — Господарь Мирча Старый подтверждает монастырям Козиа и Кодмяна место на Прахове с церковью, мельницей и метохом.

42. — <1409 г.—1418 г.>. — Господарь Мирча Старый освобождает от всех пошлин возы монастыря Козиа.

43. — <1409 г. — 1418 г.>. — Господарь Мирча Старый приказывает, чтобы ни родственники, ни служащие господаря не препятствовали желающим пожертвовать имущество монастырю Козиа. Он также подтверждает монастырю дарственные Ангела из Окны.

44. — <1409 г. — 1418 г.>— Господарь Мирча Старый жалует Нучетскому монастырю села Миклеушевцы, Курило и Гродановци на Дунае, которые должны подчиниться настоятелю Софронию и работать на монастырь.

45. — <1409 г. — 1418 г.>— Господарь Мирча Старый подтверждает монастырям Тисмана и Водица прежние дарственные и жалует Тисманскому монастырю

села Трупешти, Пятра Обедин, Чаури, Угри, Душанити, Плоштина, Жарковец, Новоселяни и др.

46. — <1409 г. — 1418 г.> — Господарь Мирча Старый подтверждает нескольким владельцам место в селе Охаба на Аргишеле, на Яловице и в Фрасинете, освобожденное от податей и повинностей, «при условии преподнести моей милости хороший дар».

47. — <1409 г. — 1413 г.>. — Господарь Мирча Старый подтверждает сыновьям Бати и сыну Нягоэ место под названием «И Мочурицы» и другое место, освобождая их от податей и повинностей, за исключением несения военной службы.

48. — 1409 (6917) г. мая 11, Гюргов. — Господарь Мирча Старый освобождает по просьбе бояр село Пулковци, пожалованное монастырю в Строголя жупаном Галом. Помимо того господарь жалует монастырю годовой оброк в 15 кобел пшеницы и две бочки вина.

49. — <1409 — 1413 г.> — октября. — Господарь Мирча Старый подтверждает Выпкулу вотчину Станчулу, так как Выпкул усыновил осиротевших сыновей Станчула.

50. — 1412 (6920) г. марта 28. — Константин покупает у протопопа Харитона коня, седло, ложник, и два кобла пшеницы.

51. — 1413 г. ноября 21. — Боярин Алдя жалует село Чирешов Кутлумуэскому монастырю на Афоне.

52. — 1414 г. — Господарь Мирча Старый подтверждает Иону, Бурче и Калиману село Бранишття Урэши, вотчину и брод Шеркан и овчарню на горе Лерештой, освобожденные от податей и повинностей.

53. — 1415 (6923) г. марта 28, Монастырь Козиа. — Господарь Мирча Старый жалует монастырю Козиа при посещении в великом посту пошлину в Джеюпе.

54. — 1415 (6923) г. июня 10, Аргиш. — Господарь Мирча Старый подтверждает своим боярам Владу, с внуками Шишя и Буя, Станилу, с братьями, село Бяла в Мотрулском уезде, и Преслопу, освобожденные от всех податей и повинностей, помимо великого ополчения.

55. — 1418 (6926) г. <Февраль-август,> Аргиш. — Господарь Михаил подтверждает Коману и Нану поместья Рудолфуи, Пискул и Жилиштя.

56. — 1418 (6926) г. июня 22, Тыргониште. — Господарь Михаил подтверждает после смерти отца монастырям Козиа и Котмана все прежние дарственные и льготы.

57. — 1418 (6926) г. июня 10. — Господарь Михаил подтверждает поместья Кнождул вотчинникам из Стар Кнождул.

58. — 1418 г. июня 14, Хагнов. — Венгерский король Сигизмунд предоставляет свободный проезд через страну монахам из Водицы, приказывает своим подданным не беспокоить их, а напротив оказывать им помощь.

59. — 1419 (6927) г. марта 18. — Господарь Михаил освобождает воды монастыря Козиа от всех пошлин.

BIBLIOTECA FAC. DE FILOLOGIE

60. — <1419 г.> сентября 29, Велик Варад. — Венгерский король Сигизмунд обещает всему населению Валахии право на сохранение старой веры, согласно просьбе, выраженной через посредничество настоятеля Тисманского монастыря священника Агафона.

61. — 1419 г. октября 28, Водица. — Венгерский король Сигизмунд приказывает своим сановникам оставить в покое монахов монастырей Водица и Тисмана, а также их села. Он также подтверждает пошлины в Бистрице, владения в Северяне и право на сохранение своей веры.

62. — 1421 (6929) г. июня 1. — Господарь Раду Прасналава подтверждает Нучесткому монастырю пруды от Сэпатула до устья Яловицы, с наложенными на них пошлиной и пеней.

63. — <1421 г.> июня 19, Кряца. — Господарь Раду Прасналав подтверждает монастырям Козиа и Кодмяна все дарственные своего отца этим монастырям — на села, пруды, мельницы, виноградники, пошлины и цыган.

64. — 1424 (6932) г. февраля 28, Тырговиште. — Господарь Дан II подтверждает монастырям Козиа и Кодмяна 10 домов тырговиштских жителей, освобождая их от податей и повинностей, которые уступаются монастырям. Город Тырговиште больше не коснется этих жителей.

65. — 1424 (6932) г. августа 5, — Господарь Дан II подтверждает Тисманскому монастырю все прежние дарственные и жалует ему села Варовник и Подяны.

66. — <1424 г. ноябрь>. — Господарь Дан II разрешает тырговиштским горожанам торговать во всей стране и в Северине, и в Брэилове. Таможенную пошлину они платить лишь в Тырговиште. Назначается тариф для определенных товаров.

67. — <1424 (6933) г.> декабря 12, Тырговиште. — Господарь Дан II подтверждает Козиевскому монастырю дарственные Мирчи Старого на села, пруды и цыган.

68. — 1425 (6933) г. июля 17. — Петриман жертвует все свое имущество козиевскому монастырю.

69. — 1426 г. марта 24, Аргиш. — Господарь Дан II подтверждает Тисманскому монастырю дарственную своего деда господаря Раду и отца господаря Дана, а также мельницы в Жулском Тырге, построенные священником Агафоном на месте, подаренном монастырю Станчулом и Миклеушом.

70. — <1427 г.>. — Господарь Дан II дарит борянину Шербану за «верную службу во всех походах» село Вонежешти на Ратине, освобождая его от всех повинностей и податей.

71. — <1427 г.> декабря 1, Аргиш. — Господарь Дан II подтверждает своим боярам села Маниач и Поениле, Врэбилову, половину Изворени на Великой Горе, половину Беривоешти и часть Стонешти.

72. — <1428 г.> мая 25, Аргиш. — Господарь Дан II подтверждает Строе Давиду и Марешу с братьями и племянниками село Модружешти и Крэпешти, освобождая их от всех повинностей и податей.

73. — <1428 г. июнь-август>. — Господарь Дан II подтверждает Драгомиру и его брату Албу, Владу, Баде и Стану, сыну Влада, вотчину Меришани и часть Безурари и Мэнчешти, освобождая их от всех повинностей и податей.

74. — 1428 (6937) г. сентября 10, Аргиш. — Господарь Дан II подтверждает Петку, Брату, Драгою, Маке и Негою села Валя и Кэлугэру, освобожденные от всех повинностей и податей как при жизни господаря, так и при его сыновьях Данчуле и Басарабе.

75. — 1428 (6937) г. октября 7. — Господарь Дан II подтверждает Снаговскому монастырю села Фрингинешти и Турбаци с прудами, подаренные господарем Мирчей, жалует ему село Брэешти, освобождая их от повинностей и податей на время своей жизни и своих сыновей Данчула и Басараба.

76. — 1428 г. октября 28, Пожун. — Сигизмунд, император римский и король венгерский, подтверждает монастырям Тисмана и Водица села, которыми они владели в Валахии и села в Сербии, подаренные князем Лазарем, а также пошлины в Бистрице и рыболовство на Дунае. Он также предоставляет им свободу передвижения и право на проезд с товарами и скотом через страну без уплаты таможенной пошлины.

77. — <1430 г. сентября 1 — 1431 г. августа 31> (6939) г. — Упоминание о грамоте господаря Дана II, выданной на поместье Фонешти.

78. — 1430 (6939) г. сентября 16, Аргиш. — Господарь Дан II подтверждает Стойке, Думитру, Влксапу, Михаилу, Петру и Шишману села Чурилешти, Амару, Дымбова, Турчинешти, и половину села Баломирешти, освобождая их от всех повинностей и податей.

79. — 1431 (6940) г. ноября 17, Тырговиште. — Господарь Александр Алдя жалует монастырю Дялул село Алексани на Яловице и Развад, освобождая их от всех повинностей и податей.

80. — <1431 г. — 1436 г.>. — Господарь Александр Алдя приказывает жителям села Боруши подчиняться жупану Войку.

81. — <1431 г. — 1436 г.>. — Господарь Александр Алдя приказывает Братулу Сумаринову возвратить Лалу взятого у него коня.

82. — 1432 (6940) г. января 15. — Господарь Александр Алдя жалует монастырю Козиа село Голешти, освобождая его от всех повинностей и податей.

83. — 1433 (6941) г. февраля 9, Тырговиште. — Господарь Александр Алдя жалует монастырю Зограф на Афоне годичный оброк в 3000 аспров.

84. — 1433 (6941) г. марта 15, Тырговиште. — Господарь Александр Алдя подтверждает монастырю Болинтин половину села Болинтин, освобождая его от пошлины на вино.

85. — 1436 (6944) г. июня 25, Тырговиште. — Господарь Александр Алдя подтверждает монастырю Козиа все дарственные, выданные ему господарем Мирчей Старым, на села, пруды, пошлины, мельницы и цыган, освобожденные от повинностей и податей.

86. — 1437 (6945) г. января 20, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает Роману, внуку боярина Станчу, села в Фэгэрашском крае, а именно

Воеводени, Сэсчиори-Ловиштя, части Верхней Сымбэтэ, гору Мошул и реку Фэгэраш, освобождая их от всех повинностей и податей.

87. — 1437 (6945) г. июля 18, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает многим владельцам село Мэрджинени в Фэгэрашском крае, освобождая их от податей и повинностей.

88. — 1437 (6945) г. августа 1, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает Нану, Татулу и Станчулу село Рэтешти, освобождая его от податей и повинностей.

89. — 1437 (6945) г. августа 1, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает нескольким своим боярам село Добруша, Шербэнешти, Мамул, Коряешти, Урбуешти и Ионешти, освобождая их от всех повинностей и податей.

90. — <1437 г. — 1438 г.> августа 8, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает Таелякошу, Стану и Колце вотчину в Котяна, на которой они побратались.

91. — 1437 (6945) г. августа 10, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает нескольким боярам село Лучинани, освобождая его от всех повинностей и податей.

92. — 1437 (6945) г. августа 13, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает своим боярам Войхне, Радулу, Драгомиру, Албулу, Выликсану и Влайкулу села Горни, Аниноаса, Райгул, Балотешти, Гауряни и половину села Лынжешти на Аргише, освобождая их от всех повинностей и податей.

93. — 1437 (6945) г. августа 23, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает жупану Годину село Влодешти, освобождая его от всех повинностей и податей как при своей жизни, так и при жизни своих сыновей Мирчи и Влада.

94. — 1437 (6945) г. августа 23. — Господарь Влад Дракул подтверждает Благовещенскому монастырю «в большом лесу» половину села Болинтинул.

95. — 1439 (6947) г. августа 2, Аргиш. — Господарь Влад Дракул подтверждает монастырям Тисмана и Водица все прежние дарственные и купчие.

96. — <1439 г. Сентября> — 1440 августа 31, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает Благовещенскому монастырю <в Котмяне> села Барбатешти, Будешти и Чоканешти, освобождая их от всех повинностей и податей.

97. — <1440 г.>. — Господарь Влад Дракул назначает Михаила из Тырговиште аббатом монастыря Кырца.

98. — 1440 (6949) г. сентября 16. — Господарь Влад Дракул подтверждает иеромонаху Дорофею место в Ликуре и 6 виноградников; он разрешает ему построить там, в пределах Рыбника, монастырь, которому господарь жалует свое ктиторство, и назначает Дорофея игуменом.

99. — 1441 г. — Господарь Влад Дракул освобождает от податей боярина Теодора из Фэгэрашского края и двух его братьев.

100. — 1441 (6949) г. апреля 23, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает Станчу Моенеску и его сыновьям и внукам вотчину в Вонле, в Фэгэ-

рашском крае, место для мельницы, гору Жиппэнул и 15 цыган, а в Валахии части поместий Чоруш, Мисля, Кокорэшти и Моспешти. Господарь жалует им боярский сан и освобождает их от всех повинностей и податей.

101. — 1441 (6949) г. мая 14, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает монастырю Главачев вотчину Берилова на Няжлове, а также вотчину в Бутешти и Мирчешти; он жалует им наследственные подати с этих двух сел, получаемые господарем. Он освобождает их также от всех повинностей и податей.

102. — 1441 (6949) г. июня 30, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает Снаговскому монастырю все дарственные на села, горы, пруды, и 15 цыганских семейств, освобождая его от повинностей и податей. Он также постановляет, чтобы четыре князя из Изворяни платили государственную дань как все тамошние «сирые» люди.

103. — 1443 (6951) г. января 9, Аргиш. — Господарь Басараб подтверждает монастырю Козна села и цыган, а также прежние дарственные, освобожденные от податей и повинностей.

104. — 1444 г. <сентября> 20, Оршова. — Иоан из Гуниаде подтверждает монастырям Тисмана и Водица все их владения в стране, а также имущество в Сербии, пожалованное князем Лазарем. Он дает право исповедовать православную веру и разрешает монахам вести торговлю в Венгрии, освобождая их от уплаты всех таможенных пошлин.

105. — 1445 (6953) г. августа 7, Тырговиште. — Господарь Влад Дракул подтверждает Бади Чутину и его сыновьям вотчину в Горний Мал и Злотешти, освобождая их от податей и повинностей.

106. — <1447 г. сентября 1 — 1448 г. августа 31> (6965) г. — Господарь Владислав II жертвует монастырю Метеоре чудотворную голову святого Харламбия и палец с правой руки Иоина Крестителя.

107. — 1450 (6958) г. января 2, Тырговиште. — Господарь Владислав II подтверждает монастырю Козна мельницу близ Торговиште и место для кельи, подаренное логофетом Казаном и его братом Радулом.

108. — 1451 (6959) г. марта 23, — Господарь Владислав II подтверждает монастырю в Дялу половину сел Долния Жугоряны, Черешани и Мэйконешти, а также гору Братеюл, которую подарил внук Раскала Радул.

109. — 1451 (6959) г. июль, Тыроговиште. — Господарь Владислав II подтверждает нескольким своим боярам села Устья Деша, Сасяны, Боишора и Гэожани, а также горы Мэнэпляса, Большая Стына, Зэнога и Арсуриле Боевы, освобождая их от повинностей и податей.

110. — 1451(6959) г. августа 1, Тырговиште. — Господарь Владислав II подтверждает жупану Михаилу и его сыну Станчулу села Руши, Водновул, Раковица, Татари и селище Амара, освобождая их от повинностей и податей.

111. — 1451 (6959) г. августа 5, Тырговиште. — Господарь Владислав II подтверждает нескольким своим боярам села Мырша, Охаба, Пештишани, Шкей, Рота, Уешти на Дымбровнике, Уешти на Вацкове и Чиешти на Кодмяне, освобождая их от всех повинностей и податей.

112. — 1451 (6959) г. августа 7, Тырговиште. — Господарь Владислав II освобождает возы Тисманского монастыря от всех пошлин на ярмарках, у бродов и на горных дорогах.

113. — 1451 г. августа 7, Тырговиште. — Господарь Владислав II подтверждает монастырю Козиа все монастырские села, пруды, пошлины, мельницы и цыган, освобождая их от повинностей и податей.

114. — 1451 г. сентября 30, Гергица. — Господарь Владислав II подтверждает Даргомиру, Шербу, Коману, Стану и Иону с их сыновьями вотчину в Негоешти.

115. — 1452 (6960) г. августа 5, Тырговиште. — Господарь Владислав II подтверждает своим боярам Баде, Влайкулу и Радулу села Котешти, Голешти, Кыр, Стианешти, половину села Штефанешти, половину села Телешти и половину села Жугорул, освобождая их от повинностей и податей.

116. — 1453 (6961) г. апреля 29, Тырговиште. — Господарь Владислав II подтверждает монастырю Болинтинул село Болинтинул с мельницей и двумя виноградниками в Рэзваде и Аниноасе. Господарь жалует монастырю половину Букшани, а бояре жертвуют села Драгомирешти и Букшани в Аргише и четыре семейства цыган.

117. — 1453 (6961) г. августа 2, Гергица. — Господарь Владислав II подтверждает Стану, его брату Владимиру, его сыну Утмешу и Радулу села Паушешти, Владимирешти, Фолешти, Кошани, Копрози и части Затрини, освобождая их от повинностей и податей.

118. — 1453 (6962) г. октября 4, Тырговиште. — Господарь Владислав II подтверждает Станчулу Дижанулу половину Арпани и части в Дижани, Трифешти, Яссах, Хухурези, Сэсчиори, Шебише и горы Изворул Банией, а также побратимство с Кодрей, Драгомиром и Лалом.

119. — 1456 (6964) г. апреля 15, Тырговиште. — Господарь Владислав II подтверждает жупану Могошу села: Корбии на Аргише, Корбии в Камени, половину Малурени и вотчину в Мичешти с мельничными бродами.

120. — 1457 (6965) г. апреля 16, Тырговиште. — Господарь Влад Коловый подтверждает Монастырю Козиа село Троианешти на обоих берегах Олта, освобождая его от всех повинностей и податей.

121. — 1458 (6966) г. марта 5, монастырь Тисмана. — Господарь Влад Коловый подтверждает Тисманскому монастырю всю недвижимость, которой монастырь владел при жизни его отца Влада Дракула, освобождая ее от повинностей и работ в пользу господаря.

122. — 1459 (6968) г. сентября 20, Бухарест. — Господарь Влад Коловый подтверждает Андрею, Иову, Драгу и Андрею с сыновьями вотчину в Поляна Стева и в Поноре, освобождая их от податей и повинностей.

123. — 1461 (6969) г. февраля 10, Бухарест. — Господарь Влад Коловый подтверждает Быре и его брату Годе село Годени, освобождая его от повинностей и податей.

124. — 1461 (6970) г. сентября 27. — Упоминание о грамоте господаря Влада Колового, выданной селу Кологурени.

125. — <1462 г. — 1474 г.>. — Господарь Раду Красивый подтверждает жупану Нарчулу вотчину в Осике и постановляет, что, если последний умрет не оставив после себя сыновей, вотчина переходит во владение его дочерей. Господарь освобождает его от повинностей и податей.

126. — 1463 (6972) г. ноября 12, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает Радославу, Станчулу и дочерям Радослава Марине и Стане вотчины Дэдиленти и Сунт Козсэ, которыми они побратались.

127. — 1464 (6972) г. мая 30, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает монастырю Козиа село Севестрени.

128. — 1464 (6972) г. июля 10, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает монастырям Тисмане и Водица все их прежние привилегии, села, пруды, пошлину с рыбы и рудника в Братилове, а также по 10 кобел пшеницы и по две бочки вина ежегодно.

129. — 1464 (6972) г. августа 12, Бухарест, — Господарь Раду Красивый подтверждает нескольким владельцам село Бэлени и части сел Яшин из Куртени и Булгари, освобождая их от всех повинностей и податей.

130. — 1464 (6973) г. октября 28, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает монастырю Снагов несколько сел, виноградников, мельниц, и праховские пошлины. Села освобождаются от податей и повинностей в пользу господаря, «но он должен платить господарскую дань и работать на посаде, а также нести воинскую повинность». Господарь может назначать игумена по своему усмотрению, но его наследники не пользуются этим правом.

131. — 1465 (6974) г. октября 14, Бухарест. — Господарь Раду Красивый освобождает от всех пошлин два воза монастыря Козиа, независимо от их поклаж.

132. — 1465 (6974) г. ноября 5, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает Врабецу и его братьям села Горный Паден и Сэвэплешти, половину, Бужорешти, Вериорешти и Вадени, а также части в Рошиа Штэрбецова и Рошиа Славенова, освобождая их от всех податей и повинностей.

133. — 1466 (6974) г. июня 8. — Господарь Раду Красивый подтверждает Драгомиру и его брату Станку с их сыновьями часть Тополницы.

134. — 1467 (6975) г. января 15, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает монастырю Козиа все дунайские пруды и рукова от Сэпатула до устья Яловицы: его сановники производят разграничение. Господарь постановляет, что ватафы монастыря могут взимать пошлину и перпер, где бы не нагружались повозки рыбой, приказывая флочепам не препятствовать им в этом.

135. — 1468 (6976) г. мая 18, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает Дылбану половину горы Андриан.

136. — 1469 (6977) г. января 17, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает Опришу, его братьям и его двоюродным братьям половину села Вырлони, которой они побратались.

137. — 1469 (6977) г. июня 28, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает Драгулу и его родственникам селища: Муртэшештов, Менанци, Бэрбошии в Жилице, Бечов и Радошелул.

138. — 1469 (6977) г. августа 25, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает жупану Михаю из Руши, его сыну Стану и Киртопу село и цыган, освободив их от податей и повинностей.

139. — 1470 (6978) г. июля 28, Дидрих. — Господарь Раду Красивый подтверждает Тисманскому монастырю, прежде принадлежавшие ему горы: Парынгул, Осля, Сорбеле и Боул, приказывая, чтобы «ни бояре, ни князь, ни сиромах» не нарушали их покоя. Крестьяне, которым придется ходить по этим горам, должны платить монахам «сколько следует по закону влашскому».

140. — 1471 (6979) г. января 25, Гергица. — Господарь Раду Красивый подтверждает Оне, его сыновьям и внукам вотчины в Гегеу и Унгени.

141. — 1471 (6980) г. декабря 12, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает Станчулу с сыновьями и пасынками половину Юрнани в Ловиште, освобождая их от податей и повинностей.

142. — 1472 (6980) г. июня 12, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает нескольким владельцам вотчину в Душешти.

143. — 1472 (6980) г. июля 16, Гергица. — Господарь Раду Красивый подтверждает Лихулу с братьями Дапом, Крачуном и Маней села Мурчешти и Домнешти в Жилце.

144. — 1472 (6980) г. июля 28, Гергица. — Господарь Раду Красивый подтверждает Воиславу и его деверю Стану село Коркова.

145. — 1473 (6981) г. мая 17, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает жупану Стойке Нанешу, его двоюродному брату Татомиру и племянникам несколько сел «выслуженных» у господаря. Они побратались всеми этими селами.

146. — 1473 г. июня 29, Буда. — Король Венгрии Матей Корвин разрешает монахам монастыря Козла беспрепятственно покупать в Трансильвании, что угодно.

147. — 1473 (6982) г. сентября 16, Бухарест. — Господарь Раду Красивый подтверждает жупану Михаилу, его сыну великому спатару Стану и Киртопу вотчину Буковей близ Колчака, селище Кокошарий и вотчину в Кукутени.

148. — 1474. — Господарь Раду Красивый подтверждает монастырю Дялул плавни Каменица и Салтаву с правом взимать десятину с улова рыбы и с ульев, выпасать свиней и овец, а также взимать пеню, причитающуюся с этих плавней.

149. — 1474 (6983) г. сентября 4. — Господарь Басараб Старый (Лайота) подтверждает монастырю Болинтин село Болинтинул, мельницу на Нямцове, виноградники в Аниноасе и в Букшани, а также цыган.

150. — 1475 (6983) г. июня 1. — Господарь Басараб Старый (Лайота) подтверждает жупану Станчу и его брату Баде и их сыновьям села Фэчецел, Черашани и Мушатешти, а также половину Чербэрени, освобождая их от всех повинностей и податей.

151. — 1475 (6983) г. июня 5, Бухарест. — Господарь Басараб Старый (Лайотэ) подтверждает сыновьям Ионовым села Чорджени и Комонешти.

152. — 1475 (6983) г. июля 15, Тырговиште. — Господарь Басараб Старый (Лайотэ) подтверждает монастырю Козиа села, пруды, кобелство в уезде Вылча, пошлины в Дженуне и 300 цыганских семейств.

153. — <1475 г. сентября 1—1476 г. августа 31> (6984) г.— Господарь Басараб Старый (Лайотэ) подтверждает Кутлумускому монастырю на Афоне несколько сел и гору.

154. — 1476 (6982) г. мая 8, Бухарест. — Господарь Басараб Старый (Лайотэ) подтверждает двум своим боярам из Фагарашской земли Шербану и Алде половину села Шинкас с горой Немая, еще одну гору, тоже Немая, половину Охабы с горой, половину Лудишора с горой Лудишор и цыган. Господарь освобождает их от повинностей и податей.

155. — 1476 (6984) г. июля 4, Гергица. — Господарь Басараб Старый подтверждает Опу и его сыновьям Стану и Станкулу вотчину в Бэркэнешти.

156. — 1477 (6985) г. июня 30, Флорешти. — Господарь Басараб Старый подтверждает Баде и Ивану вотчины в Нэнешти, Мирилешти и Урши.

157. — <1478 г.—1482 г.>. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает Тисманскому монастырю несколько сел и постановляет, чтобы «всякий, кто поселится на этом селище, был свободен от податей и повинностей и работ в пользу моей милости».

158. — 1478 (6986) г. января 9, Бухарест. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) отдает монастырю Козиа господарскую мельницу в местечке Рыбник на Олте взамен на мельницы в Тырговиште.

159. — 1478 (6986) г. апреля 3, Бухарест. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает Крэчуну из Слатины, Мане и Петру, а также их сыновьям вотчину в Строяеще.

160. — <1478—1481> гг. мая 20, Тырговиште. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает Стану Мындря вотчину в Бомбоешти.

161. — 1478 (6986) г. июня 3, Аржеш. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает Шоле, его сыну Шербану, Драгомиру, Шербану и Стойке две трети села Жугорул и половину Завидени, освобождал их от повинностей и податей.

162. — 1478 (6987) г. сентября 9, Бухарест. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает монастырю Козиа села, пруды, пошлины в Дженуне, кобелство в уезде Вылча и 350 цыганских семейств.

163. — <1479 г. сентября 1—1480 г. августа 31> (6988) г. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) постановляет, чтобы Болинтинский монастырь не платил пошлин в Браилове, Дырсторе, Джурджуве, Сфинтове, Никополе и Цимбру.

164. — 1479 (6988) г. сентября 12, Бухарест. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает Болинтинскому монастырю села Болинтин, Букшани и Аргиш, мельницу на Няжлове, виноградники в Вихорыци и «другие виноградники, купленные его величеством у Чепала Мустафы», а также цыган.

165. — 1479 (6988) г. ноября 17. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает Тисманскому монастырю три семейства цыган, подаренных шурином господаря Станчулом и сестрой воеводы Анкой.

166. — 1480 (6988) г. января 18, Бухарест. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает Тикучу и его братьям Брану, Радулу и Петру несколько сел, части сел с цыганами, освобождая их от всяких повинностей и податей.

167. — 1480 (6989) г. апреля 3, Бухарест. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает Тисманскому монастырю пошлину в Калафате, несколько прудов, приказывая, чтобы господарские люди взимали пошлины только на Жиу, и чтобы монахи взимали ее в Калафате. Те которые не будут платить должны быть записаны сборщиками в книгу и приведены к его милости.

168. — 1480 (6988) г. апреля 3, Бухарест. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает Тисманскому монастырю право на рыбную ловлю в реке Тисмана, на выпас скота в пределах монастыря и запрещает посторонним лицам выпасать там скот, косить сено или пахать монастырскую землю без разрешения монахов.

169. — 1480 (6989) г. ноября 7, Бухарест. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает логофету Строе вотчины в селах Орбоешти, и Брэтешти, которые останутся после смерти его дочери Стане, а после смерти последней жупану Тудору, шурину Строе. Он освобождает их от податей и повинностей.

170. — 1481 (6989) г. июнь, Тырговиште. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает Братулу и Петру с сыновьями половину села Мэничешти.

171. — 1481 (6989) г. августа 16, Питешти. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) подтверждает Роману, Дану, Радулу, Микулу и Мушату вотчины в Литешти и в Мичешти.

172. — 1428 (6990) г. марта 23, Гергина. — Господарь Басараб Молодой (Колышек) жалует Сниговскому монастырю половину Вели, мельницу на Няжлове и пошлины в Прахове для постройки кровли монастыря и келий, налог, полагающийся монастырю с сел Ильфовского уезда для работ на монастырских виноградниках, третью часть пошлин в Ильфове для монастырского воска и 8 кобец ячменя из Праховского уезда. Далее господарь утверждает монастырю села и горы, а также подати с них, устанавливая и систему взимания податей.

173. — <1482 г. после марта 23,—1495 г. сентября 15>. — Господарь Влад Монах подтверждает Миле и сыновьям Влада вотчины в Чинку и Шипоте.

174. — 1482 (6990) г. июля 13, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает Роману и его братьям Дану, Радулу, Микулу, Мушату и Стойке вотчины в Мичешти и Литешти, полученные от Басараба Молодого «за службу или приобретенные.

175. — 1483 (6991) г. января 27, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает нескольким лицам села Гориия Черешница, Лубникул, Крива из Мехединци и Русэнешти, половину Драготешти и части Букурешти, освобождая их от всех повинностей и податей.

176. — 1483 (6991) г. мая 12, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает стольнику Драгомиру и его братьям семейство цыган.

177. — 1483 (6991) г. июня 1, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает Тисманскому монастырю села: Тисмена, Покруна, Годинешти, Сырбшори и Охаба и жалует монастырю части, принадлежавшие Добровоеву и Драгомиру, освобождая их от повинностей и податей.

178. — 1483 (6991) г. июня 5, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает Михаилу и его внукам и их сыновьям село Топешти близ Тисманы.

179. — 1483 (6991) г. июня 25, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает нескольким лицам села Тополица в Жилце, Питулаци в Боурялул, Горуна, Селиштя Домнештов, Шербешти, Малул, Посниле Лалова, Фэркэшешти, Мои, части Телешти и Богдэнешти и Селиштя Мирилештов.

180. — 1483 (6992) г. декабря 3, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает жупану Барта Петру и его родственникам села Клешнешти, Бырткевешти, половину Тилачешти, Бэлнаци, Берешти, Жировул, Жировелул, Боботникул и части Лутуряса, Пожерита и Ермонешти.

181. — 1484 (6992) г. марта 9, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает спатару Михаю и его родственникам вотчину в Руши, частью приобретенную и частью полученную от господаря «за верную службу».

182. — 1484 (6992) г. апреля 24, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает Ивулу, Арке и его сестре Елене село Чиокадя, Топша и половину Пояны и горы Пэрэджиноши, Плэчикой и половину горы Жены.

183. — 1484 (6992) г. апреля 24, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает жупану Брану и его братьям Радулу и Петру села Баня, Тыргул Джилорт, Могошани, Половраджи, Штефэнешти, Бодони и Спинени, освобождая их от господарского налога на вино, откупленного ими за две турецкие лошади.

184. — 1485 (6993) г. апреля 5, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает Данчулу, Марку и Лацку и их сыновьям село Яши.

185. — (6994) г. сентября 7. — Господарь Влад Монах подтверждает Стану Мокре, его дочерям и внукам половину Миховени, которой он побратался со своими дочерьми и внуками.

186. — 1485 (6994) г. сентября 27, Говорский монастырь. — Игумен Иосиф Говурян покупает усадебный участок «у Гижула из города дела Палка».

187. — 1486 (6994) г. апреля 23, Славачовский монастырь. — Господарь Влад Монах подтверждает нескольким лицам села: Убершна, половину Гроши, половину Некешти, Стримтул, половину Штюбеюл Пражеви и Стрымтишорул.

188. — 1486 (6994) г, июня 30, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает несколькими лицам села: Романешти на Жиуле, Баломирешти, Будени, Изворелe, Красна, Джиосани, Албени на Джилорте, Пригория, Рэзлеул и части Жупынешти.

189. — <1486 г. сентября 1—1487 г. августа 31> (6995) г. — Господарь Влад Монах подверждает Стынгачу и его сыновьям половину Огретина и овчарню в Татарул, а Стану Костишатулу и его брату Влайку другую половину Огретина и овчарню в Клабучате.

190. — 1486 (6995) г. сентября 10, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает Криковскому монастырю части вотчины в Плопени и мельничный брод на Теляжене. В случае разрушения монастыря, все пожертвованное будет возвращено роду Дрэгич, совершившему дарственную.

191. — 1487 (6995) г. июня 12, Тырговиште. — Господарь Влад Монах жалует монастырю Рушк на Афоне ежегодный оброк в 6000 аспров.

192. — 1487 (6995) г. июля 31, Бухарест. — Господарь Влад Монах жалует Сняговскому монастырю господарский налог на вино в Чернэтешти, охабские кобли, господарскую десятину, пошлины, господарскую десятину с ульев и перперы со всего Браиловского уезда, а также лошадей князей этого уезда. Господарь постановляет как следует производить взимание кобелей и десятины.

193. — <1487 г. сентября 1—1488 г. августа 31> (6996) г. — Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает жупану Драгичу, сыну Стойки, и его родственникам село Корнени.

194. — 1487 (6996) г. сентября 5, Рымник. — Господарь Влад Монах подтверждает Роману и его шурину Владу вотчины в Хухурузе и в Рэмешти, которыми они побратались.

195. — 1487 (6996) г. ноября 27, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает Стефану, Иону и его брату Нягулу часть села Лэлешти и горы Корнеле.

196. — 1488 (6996) г. февраля 4, Бухарест. — Господарь Влад Монах жалует Говорскому монастырю село Хинца.

197. — 1488 (6996) г. апреля 10, Бухарест. — Господарь Влах Монах подтверждает Владу и Нягу их вотчины в Нягре и Урлэнденти, которыми они побратались.

198. — 1488 (6996) г. апреля 17, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает монастырю Козия все данные привилегии.

199. — <1488 г. сентября 1—1489 г. августа> (6997) г. — Господарь Влад Монах подтверждает Котломускому монастырю на Афоне несколько сел и гор, освобождая их от податей и повинностей.

200. — 1489 (6997) г. января 8, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает Кодмянскому монастырю мельницу в Вылсане, пожертвованную логофэтом Стайком и его женой жупанидей Каплей.

201. — 1489 (6997) г. апреля 25, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает Быруле и другим лицам села Маротин, Дворска и Половинеле.

202. — 1489 (6997) г. июня 20, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает стольнику Милку и его родственникам шестую часть каждого из сел Куртишоара, Бэлтени, Добротин и Фыштына Фагулуй, полученные за «верную

службу» от господаря Басараба. Он равным образом подтверждает им села Яши, Морынглави и Спинишорул Томенилор, а также одного цыгана, освобождая их от податей и повинностей.

203. — 1489 (6997) г. июля 4. — Господарь Влад Монах подтверждает нескольким лицам село Крецешти и часть Рэдинешти.

204. — 1489 (6997) г. августа 3. — Господарь Влад Монах подтверждает Станиславу и его братьям Няготе Дану и бирчулу Кырсте половину села Градиштя и три четверти села Рунтя.

205. — 1489 (6998) г. сентября 11, Бухарест. — Воевода Влад Монах подтверждает Говорскому монастырю части вотчины в Нинишешти, несколько виноградников и пруд Пиротул, пожертвованные спатаром Албом.

206. — 1489 (6998) г. октября 2, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает Тисманскому монастырю село Фэркэшешти с мельницей.

207. — 1490 (6998) г. января 7. — Господарь Влад Монах подтверждает на основании судебного решения Тисманскому монастырю село Чаури.

208. — 1490 (6998) г. марта 24, Бухарест. — Господарь Влад Монах жалует дохиарскому монастырю на Афоне годовой оброк в 3000 аспров.

209. — 1491 (6998) г. апреля 24, Бухарест. — Воевода Влад Монах подтверждает Драгомиру село Пыршани.

210. — 1490 (6998) г. апреля 12, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает Говорскому монастырю пруды Пирот и Лиштева и гирло от Орлова Гнезда до Пироты.

211. — 1490 (6998) г. июля 26, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает своим сановникам Лацку и его двоюродным братьям Андрияну и Лупулу села: половину Охабы, половину Петрени и Топешти, которыми они побратались.

212. — 1491 (6998) г. июля 26, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает комису Стапчулу и его брату Думитру село Бранешти, которым они побратались с комисом Данчулом.

213. — <1491 г. сентября 1—1492 г. августа 31> (7000) г. — Господарь Влад Монах подтверждает Бистрицкому монастырю села: Плэвичени, Шоашул, Брыниковени, Гындени, Вэдастра, Потелул с Белым Болотом, Пыраул и Мэлуренп, а также цыган; все это было пожертвовано ктиторами — боярами Крайовештами.

214. — <1491 г. сентября 1—1492 г. августа 31> (7000) — Бан Крайовы Барбу указывает какие села и семьи цыган он подарил Бистрицкому монастырю.

215. — 1491 (7000) г. сентября 3, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает Тисманскому монастырю села: Бахна, Петровица, Плоштина, часть Фэркэшешти и Брэтиешти, поручая своим сановникам не трогать монастырских вотчин.

216. — 1492 (7000) г. мая 6, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает своим вельможам Барну, спатару Раду и старику Петру части вотчин в Бэлешти.

217. — 1492 (7000) г. июня 29. — Господарь Влад Монах жалует Кутлумускому монастырю на Афоне годовой оброк в 1000 аспров, а на расходы 100 аспров.

218. — 1492 (7000) г. июля 9. — Господарь Влад Монах подтверждает Киритопу и его внуку Добрице села Руши, Раковица, Буякул, Стурзени, Мушешти, Жилиштя, Тэтулешти, Шинтешти и цыган. Они побратались всем этим.

219. — <1492 г. сентября 1—1493 г. августа 31> (7001) г. — Господарь Влад Монах подтверждает Тисманскому монастырю несколько участков в Грошени.

220. — 1492 (7001) г. сентября 8, Тырговиште.—Господарь Раду Великий жалует Говорскому монастырю половину села Хинця и подтверждает ему другую половину села, пожертвованную логофэтом Стайком.

221. — 1492 (7001) г. октября 9, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает своему первому советнику логофэту Стайку село Корнэцелул, Дескуперешти, три четверти Кэртунешти на Мотиштие и Бырзешти, освобождая их от повинностей и податей.

222. — 1492 (7001) г. октября 29. — Господарь Влад Монах уполномачивает Бистрицкий монастырь владеть селом Грэдиштя и получать «все подати», приказав слугам постельника Стайко не трогать этого села.

223. — 1493 (7001) г. апреля 10, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает Тисманскому монастырю селища Бахна и Вырх Владулов.

224. — 1493 (7001 г. апреля 10, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает Тисманскому монастырю вотчину в Грошани.

225. — 1493 (7001) г. мая 30. — Господарь Влад Монах подтверждает Дану, Драгою и Добромиру половину села Чинкул и одну гору.

226. — 1493 (7001) г. июня 3, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает согласно судебному решению Тисманскому монастырю Большую Водицу с селищами Бахней и Вырх Владулов.

227. — 1493 (7001) г. июня 15, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает спатару Храниту и его родственникам села Бэлешти на Жиулу и Будени, полученные от его тестя Кырсти, от господаря Раду Красивого взамен на села Покруна и Годинешти, пожалованные господарем Тисманскому монастырю.

228. — 1493 (7001) г. июня 16, Бухарест. — Господарь Влад Монах жалует Главачовскому монастырю половину села Изворани, которую он обменял с Детко и Раду на «весь пруд с господарским налогом на вино, который они должны взимать лишь с крепостных, не трогая крестьян», а также два семейства цыган.

229. — 1493 (7001) г. июня 19. — Господарь Влад Монах предоставляет великому ворнику Пырву и великому комису Данчулу право поселять крепостных в их селе Потелул, которых он освобождает на 4-х летний срок от всех повинностей и налогов за исключением дани и большой ратной повинности.

230. — 1493 (7002) г. сентября 2, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает логофету Стойке и его сыновьям Пырву и Барбу село Буков и половину села Сухарна, полученную обменом и куплей. Села освобождены от всяких повинностей и податей.

231. — 1493 (7002) г. сентября 10, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает грамматику Нигу и его дочерям Стане и Мире, которых он вместо сыновей назначает наследницами села Бырзешти, части села Бырзешти на Мостиште, два погона виноградника и участок в Тырговиште.

232. — 1494 (7002) г. февраля 10, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает решение Горги оставить после смерти своим внукам спатару Владу и Фырче половину Бадени, а другую половину своей дочери Стане.

233. — 1494 (7002) г. марта 16, Бухарест. — Господарь Влад Монах подтверждает Бистрицкому монастырю села Влэвичени на Шоаше, Бырнковени, Гындени, Водастра, Потедул с Белым Болотом, Пыроул, Мэлуреши и Богдэнешти, а также цыган — все дарственные братьев Кривоештп: Барбу, Пырву, Данчу, Раду и Гамэ. Равным образом виноградник в Кээмешти, пожертвованный логофетом Стайком. Господарь со своими сыновьями жалует еще сыроварню в уезде Вылча и поляны от секлеров на Жиуле. Господарь освобождает села от всех повинностей и податей, которые будут вноситься монастырю, за исключением «дани и ратной повинности».

234. — 1494 (7002) г. апреля 1, Бухарест. — Воевода Влад Монах жалует Говорскому монастырю село Ионешти и селище Корбени.

235. — 1494 (7002) г. июня 5, Руши Логофэтулуй. — Господарь Влад Монах подтверждает нескольким лицам селище Речика Дабула с прудами и вотчину названную Гулие.

236. — 1494 (7002) г. июля 15, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает нескольким лицам часть поместья Верхнее Перечеву.

237. — 1494 (7002) г. июля 22, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает Говорскому монастырю вотчину Пироту с озером Пиротул и половину гирлы.

238. — 1494 (7003) г. сентября 10, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает стольнику Раду и его брату Баде вотчины в Фынтешти, Мирчешти, Петрешти, и семейство цыган, оставленных им их дядей Радославом. Далее господарь утверждает духовное завещание Радула и Вади.

239. — 1495 (7003) г. марта 24. — Иеромонах Макарие жалует Говорскому монастырю виноградник в Окпе, с тем, чтобы остаться на нем сторожем и чтобы ему давали оброк в полторы кобели пшеницы.

240. — 1495 (7003) г. апреля 19, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает Стойке поместье Лумаш и Пэру. Стойка братается со своей дочерью Влэдаей.

241. — 1495 (7003) г. июнь, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает Станчу два виноградника и фруктовый сад.

242. — 1495 (7003)г. июня 4. — Господарь Раду Великий уполномачивает Сняговский монастырь поселить крепостных в поместьи Попеци, которых он освобождает на 4-х летний срок от всяких податей и повинностей, за исключением большой ратной повинности.

243. — 1495 (7004) г. сентября 4, Главачовский монастырь. — Воевода Влад Монах жалует Главачовскому монастырю заповедный лес в Слатине, поручая Татулу из Хинтешти, назначенному туда ватафом, охранять лес и пасеку. Татул должен «вовсеуслышанье огласить в местечке», что заповедный лес передан монастырю.

244. — 1495 (7004) г. сентября 8, Тырговиште. — Господарь Влад Монах подтверждает Станчу Дахорецу части вотчины в Корбешти.

245. — <1495 г. сентября 15—1496 июля 31>. — Господарь Раду Великий приказывает Влайку покинуть село Стоичешти, принадлежащее матери господаря.

246. — <1495 г. сентября 15,—1505 г.>. — Господарь Раду Великий жалует Тисманскому монастырю села Тырговиштя, Варовникул, Петровица, Жидовштица, Прилипецул и Чеканул Бари.

247. — <1495 г. сентября 15—1500 г.>. — Господарь Раду Великий поручает пахарнику Детко расследовать, кто захватил села Тисманского монастыря и восстановить старые границы.

248. — <1495 г. сентября 15—1508 г. апрель>. — Господарь Раду Великий подтверждает нескольким лицам вотчину в Мичешти, которой они побратались.

249. — <1495 г. сентября—1496 г. августа 30> (7004) г., Бухарест. — Господарь Раду Великий подтверждает монастырю на Афоне, названному Рушский, годовой оброк в 3000 аспров, а монахам, являющимся для получения денег, 400 аспров.

250. — 1469 (7004) г. января 31, Крайова. — Господарь Раду Великий подтверждает жупану Хамзе села Кэлугэрешти и Большое поле, заработанные «службой» у господарей Раду Красивого и Влада Монаха.

251. — <1496 г.—1508 г. апреля 8,> Корнэцел. — Господарь Раду Великий освобождает от всех податей села Тисманского монастыря, а именно: Тисмана, Чаури, Корби, Поденн, Плоштина и Клечевець. Равным образом он жалует монастырю 12 кобель пшеницы с реки Мотрулуй.

252. — 1496 (7004) г. апреля 14. — Господарь Раду Великий жалует Говорскому монастырю село Ионешти, селище Корбенылор и виноградник на границе Копэчела с господарским и боярским налогом на вино.

253. — 1496 (7004) г. июня 18, Главачовский монастырь. — Господарь Раду Великий подтверждает Говорскому монастырю семейство цыган, пожертвованное Штефаном, когда он постригся в монахи.

254. — 1496 (7004) г. августа 1, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает Говорскому монастырю села Нэпэшешти с мельничным бродом на Топологе, Ионешти, Хинция, мельницу в Рымнике, виноградники и цыган. Он жалует равным образом село Стоичани, виноградники, годовой оброк в 12 господарских кобел с 6 сел Романацкого уезда, по мажу белуги и корона, 1000 аспров к Пасхе, налог на вино в Титиришешти и в Рымнике. Все села освобождены от повинностей и податей.

255. — <1496 г. сентября 1—1497 г. августа 31> (7005) г. — Господарь Раду Великий жалует Тисманскому монастырю поместье Доданешти и Фалкэнешти.

256. — 1497 (7005) г. января 9, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает Тисманскому монастырю части Корбешти.

257. — 1497 (7005) г. марта <20>, Тырговиште. — Господарь Раду Великий жалует Дохиарскому монастырю на Афоне годовой оброк в 3000 аспров, а монахам, являющимся для их получения, 400 аспров.

258. — 1497 (7005) г. марта <22>, Тырговиште. — Господарь Раду Великий жалует Говорскому монастырю годовой оброк в 3000 аспров, село Стоичани, половину Столничани и часть Куртишоары, расположенные на Олте.

259. — 1497 <7005> г. апреля 1, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает Лумоте и Чернату вотчину в Мичешти и село Тырсени. Они получили вотчину в Мичешти от Тутанского монастыря взамен на часть в Алботене и Хутуресе.

260. — 1497 <7005> г. июня 4, Тырговиште. — Господарь Раду Великий освобождает монастырь св. Николая в Тыршоре от владычних податей и от всяких повинни и перперов. Он утверждает за ним усадебный участок и мельничный брод.

261. — 1497 <7005> г. июля 29. — Господарь Раду Великий жалует Тисманскому монастырю годовой оброк в 300 ведер вина с Горжского и Мехединцского уездов, 2 воза соли с копей в Рымнике и 15 кобел пшеницы.

262. — <1497 г. сентября 1—1498 г. августа 31> (7006) г. — Господарь Раду Великий устанавливает границы поместья Бистрицкого монастыря Шоашу.

263. — 1497 (7006) г. сентября 15. — Господарь Раду Великий жалует монастырю на Синайской горе ежегодный оброк в 5000 аспров, а монахам, являющимся для получения этих денег, 500 аспров.

264. — 1497 (7006) г. ноября 10, Бухарест. — Господарь Раду Великий жалует Говорскому монастырю ежегодный оброк в 200 ведер вина из господарского налога на вино в Рымнике на Олте.

265. — 1498 (7006) г. января, 9 Тырговиште. — Господарь Раду Великий освобождает села Тисманского монастыря, а именно: Бахна, Вырх Владулов и Клечепац, от всех повинностей и податей, за исключением дани и большой ратной повинности. Он постановляет также, чтобы крепостным, селящимся в этих селах, князь не запрещал этого, и чтобы с них взимали только кобел.

266. — 1498 февраля, 16 Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает на основании судебного решения наследникам дворника Дрэгича и другим лицам поместье в Неговани.

267. — 1498 (7006) г. апреля 15. — Господарь Раду Великий подтверждает Говорскому монастырю сады и леса.

268. — 1498 (7006) г. июня 26, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает Шербану и Нягое Пиле, с которым он побратался вотчину в Стрэхаеце.

269. — 1498 (7006) г. июля 19, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает Рынкэчовскому монастырю вотчину в Кырстиняи, господарский налог на вино в Кырстиняи, охабские кобели господарского дохода с 2 сел Пэдурецкого

уезда и 5 сел Влашского уезда, господарскую сыроварню в горах Пэдурецного уезда и господарские пошлины с вышеуказанных семи сел.

270. — <1498 г. сентября 1—1499 г. августа 31> (7007) г. — Господарь Раду Великий подтверждает Стану поместье Чофрынджени, устанавливая его границы.

271. — <1498 г. сентября 1—1499 августа 31> (7007) г. Тырговиште — Господарь Раду Великий подтверждает нескольким лицам села Трестиоара, Гура Жиляцулуй, Питрари и Стырчи.

272. — 1498 (7007) г. сентября 25, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает страторнику Мане и его брату Стану вотчину Першани.

273. — 1498 (7007) г. декабря 7, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает нескольким лицам вотчину в Уешти, которой они побратались.

274. — 1499 (7007) г. января 9, Бухарест. — Господарь Раду Великий подтверждает Говорскому монастырю поляну Невойя, пожертвованную вистиером Тудором.

275. — 1499 (7007) г. января 25, Тырговиште. — Господарь Раду Великий жалует Говорскому монастырю село Глоядул, освобождая его от податей и повинностей.

276. — 1499 (7007) г. января 27, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает комису Станчу села Сырби и Негулешти, пруд Кыржеу, гырла Бахова и Крапатоареле.

277. — 1499 (7007) г. июня 15, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает Никошу, его сыновьям и дочерям части сел: Фынтынеле, Вернешти, Плэчикой, Гуджешти, Корпу, Чери и Милешти, а также два семейства цыган.

278. — 1499 (7007) г. июля 13, Главачовский монастырь. — Господарь Раду Великий подтверждает поляну Негоя, пожертвованную вистиером Тудором. Он жалует также часть вотчины около поляны, устанавливая границы.

279. — 1499 (7008) г. октября 6, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает жупанице Стане и ее сыновьям вотчину в долине Тэтари, Раззад, виноградник в Тырговиште и 2 семейства цыган, а также завещание Станы на имущество после ее смерти.

280. — 1499 (7008) г. октября 31, Бухарест. — Господарь Раду Великий подтверждает на основании судебного решения Тисманскому монастырю вотчину Вырх Владула.

281. — 1500 (7008) г. января 11, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает Кырсте с сыновьями и Кырстиану с дочерьми вотчины в Бунешти и Какове, Говорские горы, Кэпрэяца и Пятра и побратимство их сыновей с дочерьми.

282. — 1500 (7008) г. января 21. — Господарь Раду Великий подтверждает Стану вотчину Пягомира, устанавливая ее границы.

283. — 1500 (7008) г. января 29, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает Кутлумускому монастырю на Святой горе село Дэнешти и десятину с Уйбэрешти.

284. — 1500 (7008) г. апреля 23. Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает Роману, его братьям и сестрам вотчину Корколаци.

285. — 1500 (7008) г. апреля 26, Тырговиште. — Господарь Раду Великий жалует Островскому монастырю ежегодный оброк в 2000 аспров, 200 ведер вина из господарева налога на вино в Рымнике, 5 кобел пшеницы и 5 кобел ячменя из Олтского уезда.

286. — 1500 (7008) г. мая 30, Тырговиште. — Господарь Раду Великий жалует Говорскому монастырю поместье в Куртишоаре.

287. — 1500 (7008) г. июня 17. — Господарь Раду Великий подтверждает Снаговскому монастырю поместье Распопи.

288. — 1500 (7008) г. июля 14, Тырговиште. — Господарь Раду Великий подтверждает Негое и его потомкам вотчину в Кумбешти и село Клокотичул, по суку.

289. — 1500 (7009) г. декабря 13, Тырговиште. — Господарь Раду Великий жалует Говорскому монастырю село Бэрешти, половину вотчины Плешоя и шестую часть пошлины с Рунку. Села освобождены от податей и повинностей.

СОМНИТЕЛЬНЫЕ ГРАМОТЫ

1. — 1383 (6891) г. января 7. — Господарь Раду Черный подтверждает церкви св. Параскивы в Рэшинари расположенное вокруг нее поместье.

2. — <1386 сентября 23—1418 г. января 31>. — Упоминается грамота господаря Мирчи Старого, выданная монастырю Брынковени за Олтом.

3. — <1408 г.—1417 г.> декабря 27, Аргиш. — Господарь Мирча Старый жалует игумену Станчуэу и его брату Кэлину вотчину Скорей, которую он освобождает от всех податей.

4. — 1452 (6960) г. апреля 23, Тырговиште. — Господарь Владислав II подтверждает Станчу Маилату и его сыновьям Опре и Драгомиру третью часть села Дежани и горы Преслка, Виворул и Зырна.

5. — 1477 (6986) г. ноябрь, Тырговиште. — Господарь Влад Коловой подтверждает Теодору и Иоану Балшу поместье на берегу Олта.

6. — 1500 (7008) г. июля 17, Тырговиште. — Господарь Влад подтверждает Теодору, Выйку и Станчу вотчину в Рэшопи.

DOCUMENTE

DOCUMENTE

1

1247 Iunie 2 <Alba-Regală>.

In numele sfintei treimi una şi nedespărţită, amin. Bela, din mila lui dumnezeu, regele Ungariei, Dalmaţiei, Croaţiei, Ramei, Serbiei, Galiţiei, Lodomeriei şi Cumaniei deapururea.

Este o cerinţă a măreţiei regeşti şi o datorie a măririi celor de sus, ca, mai presus de toate să vegheze cu atât mai multă grije la sporirea numărului supuşilor, cu cât slava lor se înalţă mai ales prin mulţimea norodului supus, căci se ştie îndeosebi că puterea, pacea şi siguranţa tuturor regilor şi regatelor se întemeiază pe tăria acestora. Şi încă se mai adaugă pentru o parte nu fără însemnătate din purtarea de grijă a regelui, ca să-i privească cu mai multă blândeţe şi să-i dăruiască cu mai mari binefaceri pe aceştia prin care se nădăjduieşte că se va isca şi în lumea aceasta folos <mai bogat> şi că regele tuturor regilor va fi mai cuviincios lăudat. Aşa dar, mânaţi de acest gând, după o îndelungă sfătuire cu fruntaşii şi baronii regatului nostru, ne-am oprit la această hotărâre luată dimpreună cu venerabilul bărbat Rembald, marele preceptor al caselor Ospitalierilor din Ierusalim, din părţile de dincoace de mare, cu privire la repopularea regatului nostru, care prin năvălirea duşmănoasă a neamului numit Tătari, a îndurat mare pagubă atât prin pierderea bunurilor cât şi prin uciderea locuitorilor, că deoarece acel preceptor în numele casei Ospitalierilor s'a îndatorat de bună voie, pe sine şi casa Ospitalierilor, să ia armele pentru ajutorarea regatului nostru în vederea apărării credinţei creştine, potrivit cu actul scris mai jos, şi să ne dea sfat şi ajutor credincios pentru împoporarea ţării noastre, şi să se supună şi la celelalte îndatoriri ce se vor arăta îndată în această scrisoare — îi dăm şi îi dăruim lui şi prin dânsul numitei case, întreaga ţară a Severinului împreună cu munţii ce ţin de ea şi cu toate celelalte ce atârnă de ea, precum şi cu cnezatele lui

Ioan și Farcaș până la râul Olt, afară de pământul cnezatului voevodului Litovoi, pe care îl lăsăm Românilor așa cum l-au stăpânit aceștia și până acum. Totuși ‹le dăm› în așa fel încât jumătate din toate foloasele și veniturile și slujbele din întreaga țară a Severinului amintită mai sus, și din cnezatele numite mai sus, să o păstrăm pe seama noastră și a urmașilor noștri, cealaltă jumătate căzând în folosul casei pomenite mai sus, afară de bisericile clădite și cele ce se vor clădi în toate țările sus zise, din veniturile cărora nu păstrăm nimic pe seama noastră — rămânând totuși neatinse cinstea și drepturile arhiepiscopilor și episcopilor pe care se știe să le au — lăsând deoparte și toate morile dintre hotarele țărilor amintite atât cele clădite cât și cele ce se vor clădi — în afară de cele din țara Litua — precum și toate clădirile și semănăturile făcute cu cheltuiala fraților zisei case, și fânețele și pășunile pentru vitele și oile lor, și pescăriile care sunt acum în ființă sau care se vor face de către dânșii, care toate vrem să se oprească în întregime în folosul fraților acestora, afară de pescăriile dela Dunăre și iazurile dela Celeiu[1]) pe care le păstrăm împreună pe seama noastră și a lor[2]). Și mai îngăduim ca jumătate din toate veniturile și foloasele ce se vor strânge pe seama regelui dela Românii[3]) ce locuesc în țara Litua — în afară de țara Hațegului[4]) cu cele ce țin de dânsa — să le culeagă sus zisa casă. Mai voim ca amintiții Români să ajute pe sus zișii frați cu mijloacele lor ostășești[5]) întru apărarea țării, și înfrângerea și pedepsirea atacurilor ce ni s'ar aduce de către străini, iar din partea lor acești frați să fie datori la prilejuri asemănătoare să le dea lor sprijin și ajutor, pe cât le va sta în putință. Pe lângă acestea, din sarea ce le-am îngăduit, să ducă în chip îndestulător spre folosința acestei țări și a părților dinspre Bulgaria, Grecia și Cumania, din orice ocnă din Transilvania de unde vor putea mai ușor să o scoată cu cheltuiala dimpreună a noastră și a lor — fără atingerea întru nimic a dreptului episcopal — tot astfel și din banii câre vor umbla acolo din voința regelui și hotărîrea preceptorului acestei case, ce va fi în slujbă în acea vreme, jumătate o păstrăm pe seama noastră, precum s'a spus mai sus și despre celelalte venituri, cealaltă jumătate având a fi îndreptată spre folosul zisei case, fără atingerea drepturilor bisericilor. Deasemeni rânduielile pe care le va fi hărăzit zisa casă nobililor și altora venind din alte părți să locuiască în ținuturile amintite, atât în privința libertăților lor cât și a judecăților, precum și hotărîrile judecătorești pe care le vor fi rostit împotriva acelora, le vom încuviința și întări — fără atingerea părții noastre din folosințele ieșind de acolo — cu acest adaos că de se va rosti vreo osândă ‹într'o pricină de› vărsare de sânge împotriva mai marilor țării[6]) ‹aceleia›, și ei se vor simți nedreptățiți, să poată face apel la curtea

---

[1]) *piscationes* (la Dunăre); *piscinae*, (la Celeiu).
[2]) a cavalerilor;
[3]) *olatis= olacis.*
[4]) *Herszac.*
[5]) *cum apparatu suo bellico* = oaste
[6]) *maiores terrae.*

noastră. Mai adăugăm că dacă ar veni vreo oaste asupra regatului nostru — de care lucru să ne ferească dumnezeu — a cincea parte din ostașii țării amintite să fie datori a veni în oastea noastră și a porni la război pentru apărarea țării noastre. Iar dacă vom îndrepta oaste spre Bulgaria, Grecia și Cumania, va purcede a treia parte din cei în stare a merge la război, și din prada de război atât din cea mișcătoare cât și din cea nemișcătoare, numita casă își va primi partea sa după numărul ostașilor din țara Severinului precum și a armelor lor. Pe lângă aceasta, am dăruit amintitului preceptor și printr'însul casei Ospitalierilor toată Cumania, dela râul Olt și munții Transilvaniei sub aceleași îndatoriri ce sunt arătate mai sus cu privire la țara Severinului — în afară de țara lui Seneslau, voevodul Românilor, pe care le-am lăsat-o acelora, așa cum au stăpânit-o și până acum — și întru totul sub toate acele îndatoriri, rânduite mai sus, cu privire la țara Litua. Însă nu vrem să trecem cu vederea acest lucru, că dela intrarea <în stăpânire>[1]) a despomeniților frați, timp de douăzeci și cinci de ani, numita casă va strânge toate veniturile țării Cumaniei în întregime, afară de cele din sus amintita țară a lui Seneslau, din care vor avea numai jumătate din venituri și foloase. Iar de atunci încolo, jumătate din toate veniturile, foloasele și slujbele, încuviințate și jurate de înălțimea regală vor fi plătite vistieriei regale[2]) de către frații acelei case așa fel, ca din cinci în cinci ani, trimisul nostru osebit să fie dator a socoti veniturile, foloasele și slujbele ce vin de acolo. Iar cheltuielile ce se vor face cu paza cetăților sau întăriturilor trebue să se poarte împreună de noi și de acei frați, în afară de alte condiții din partea noastră și excepții din partea Ospitalierilor, privind țara Cumaniei, ca de pildă cele cu privire la biserici, mori și toate celelalte care s'au arătat fiecare în parte în legătură cu Severinul. La ridicarea cetăților în amintita țară a Cumaniei, precum și la apărarea țării Cumaniei împotriva oricăror dușmani, vom sta în ajutorul fraților cu sfatul și cu puterea, când va fi nevoie și când vom fi chemați de acești frați, mergând chiar în persoană, de nu vom fi opriți în loc de alte piedici. Le mai dărnim lor un pământ de patru sute de pluguri în Feketig sau în alt loc în Transilvania[3]), și vom împlini acest număr unde vom crede a fi mai de folos numiților frați, la intrarea în țara Cumaniei sau în Severin, iar pentru această danie vom da o scrisoare deosebită. În sfârșit, pentruca această casă a Ospitalierilor să-și poată aduce cu mai mare ușurință pe mare ceiace îi va trebui spre folosul țării noastre și al ei, i-am dăruit cetatea Scardona de lângă mare cu toate cele ce țin de ea și drepturile ce o privesc, precum și moșia Peszalh[4]) în hotarele sale și cu folosințele sale, așa cum a stăpânit-o prea iubitul nostru frate de fericită amintire, regele Coloman, și așa cum se știe că țin de această moșie, fără a se atinge de drepturile bisericilor din ele. Pe lângă acestea, am dăruit sus numiților

[1]) *introitus.*
[2]) *fisco regio.*
[3]) *ultra silvas.*
[4]) *Pecalh.*

frați pământul Woila ce se află lângă Dunăre, nu departe de Semlin [1]), pământ pe care l'am scos de sub atârnarea cetății Caraș[2]) împreună cu toate foloasele și cele ce țin de el, așa cum l-a stăpânit ca bun de veci Nicolae, fratele lui Ugolin. Iar dos numitul preceptor, pentru daniile noastre pe care le facem sau le-am făcut din pricinile de mai jos amintite, s'a legat limpede și deslușit în numele zisei case să ia armele împotriva tuturor păgânilor de orice neam ar fi, precum și împotriva Bulgarilor și chiar împotriva altor schizmatici, dacă ar încerca să năvălească în regat sau în hotarele regatului ‹și› să aducă de îndată în regatul nostru spre slujba noastră și a regatului nostru o sută de frați bine și potrivit înzestrați cu arme ostășești și cai ‹de luptă›. Dar împotriva unei oști creștine ce ar voi să pătrundă în regatul nostru s'a legat în numele casei să dea cincizeci de frați înarmați spre paza și apărarea cetăților și întăriturilor dela hotare, precum sunt Pojon, Moson, Sopron, Cetatea de Fier,[3]) Cetatea Nouă[4]), și chiar mai puțin [5]) ori unde va voi regele să-i așeze, și șaizeci ‹de frați înarmați› împotriva Tătarilor, dacă s'ar întâmpla ca aceștia să intre în regatul nostru, de care lucru să ferească dumnezeu; tuturor acestora câtă vreme sunt în paza cetăților și a întăriturilor, li se vor plăti cele trebuitoare din veniturile regale. S'a mai adăugat în numele casei ca preceptorul sau magistrul care va fi trimis de peste mare sau din alt loc pentru cârmuirea caselor în ființă atunci în regatul nostru, va fi dator la sosirea sa să făgăduiască, jurând după datina ordinului său, că va pune să se păstreze întru totul credință regelui și regatului și că atât el cât și ai săi vor ține fără înșelăciune toate și fiecare din cele spuse mai sus, și că va avea grije și se va strădui să împoporeze nu numai zisele ținuturi, dar și alte ținuturi ale regatului nostru, și că nu-i va primi pe țăranii din regatul nostru, de orice stare și neam ar fi, și pe Sașii și Teutonii din regatul nostru, să se așeze în ținuturile sus numite decât cu o îngăduință regească osebită. S'a mai adăugat de noi, și s'a primit de preceptor în numele amintitei case că, dacă s'ar întâmpla ca cele de mai sus sau vreunele sau ceva din cele la care s'a legat și și-a îndatorat casa suspomenitul preceptor sau magistru, să nu fie ținute în seamă de acesta sau de alt preceptor sau magistru pe atunci în slujbă, și după a treia punere în vedere solemnă nu s'ar îngriji de îndreptare — și marele magistru de peste mare, încunoștiințat după cum se cuvine din partea regelui de acest lucru, încă n'ar îndrepta timp de un an dela facerea încunoștințării ceeace s'a trecut cu vederea sau nu s'a împlinit de către zisul preceptor sau magistru în slujbă în acel timp — atunci judecata regească va primi o despăgubire sau pedeapsă ‹asupra acelora› prin luarea din veniturile lor sau în alt chip, potrivit cu bunul plac al voinței sale după mărimea și felul greșelii. Așa dar, pentru ca toate și fiecare din cele citite înaintea noastră și a nobililor

---

[1]) *Zemlin.*

[2]) *Crassou* sau *Crasson.*

[3]) *Castrum Ferreum* = Vasvar;

[4]) Uyvar.

[5]) *et etiam infra.*

noştri, — şi pe care noi, dându-ne credinţa şi întinzând dreapta noastră regulă, am făgăduit să le păzim neatinse şi să punem să se păzească cât timp vor dăinui îndatoririle luate din partea sus zisei case — să dobândească puterea unei întăriri veşnice, întrucât ţine de noi, am dat scrisoarea de faţă întărită cu bula noastră de aur[1]) şi am poruncit ca numitul preceptor în numele amintitei case a Ospitalierilor să fie pus în stăpânire de fapta celor de mai sus, în temeiul autorităţii regale, de către iubitul şi credinciosul nostru Achile prepozitul de Alba, vice cancelarul curţii noastre.

Dat de mâna cinstitului părinte Benedict arhiepiscopul de Calocea şi cancelar al curţii noastre. Venerabilul părinte Ştefan <fiind> arhiepiscop de Strigoniu, episcopii Bartolomeu de Pecs, Ştefan de Zagreb, Vaile de Cenad, Ponsa al Bosniei, Artolf de Győr, Zaland de Vesprim, Vincenţiu de Oradea, Heimond de Vaţ, Gal al Transilvaniei, Lampert de Agria, păstorind cu bine bisericile lui dumnezeu; Rectislau ilustrul duce al Galiţiei şi ban a toată Slavonia, Ştefan comitele palatin, Laurenţiu voevodul Transilvaniei, Dionisie marele vistier şi comite de Pojon, Roland judele curţii noastre, Mauriciu marele stolnic şi comite de Nitra, Chak marele comis şi comite de Sopron, Baghin marele paharnic şi comite de Bana, comiţii Pavel de Solnoc, Benedict de Moson, Nicolae de Zala, alt Nicolae de Cetatea de Fier, Henrich de Somoghy, Severit de Alba şi mulţi alţii, ţinând comitatele şi dregătoriile regatului nostru.

În anul dela întruparea domnului o mie două sute patruzeci şi şapte, în a patra zi a nonelor lui Iunie, în anul domniei noastre al doisprezecelea.

Textul lat. Theiner I, p. 208—211, după Registrele Vaticanului ale papei Inocenţiu al IV-lea din 1250 (Reg. Vat. vol. 22 f. 75—76); şi la Hurmuzaki — Densuşianu I, 1, p. 249—253. Colaţionarea textului latin s'a făcut după fotocopia din Registrele Vaticanului.

2

<1249—1250>.

Vicina <printre scaunele arhiepiscopale autonome, citate într'un catalog redactat la 1249—1250>.

<Glosă din 1299>: Să se ştie că, după ce au plecat Romeii din Constantinopol, prin pedeapsa lui Hristos, până ce s'au întors într'însul, din bună voinţa lui dumnezeu, s'au cinstit <cu treapta de> mitropolii aceste... Didymoteichos, Vicina[2]), Melagina...

Catalogul scaunelor episcopale, publicat de H. Gelzer, Ungedruckte und ungenügend veröffentlichte Texte der Notitiae episcopatuum (in Abhandlungen der bayer. Akademie der Wiss. I. cl. XXI Bd., III. Abth.), München 1901, p. 590—595; a fost

[1]) *bulla nostra aurea.*

[2]) În enumerarea dată de glosa de faţă, Vicina ocupă locul al zecelea, între Didymoteichos şi Melagina.

datat din <1249—1250> de către Fick «Neues zu den Notitiae episcopatuum und zur kirchlichen Geographie von Byzanz in Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte, L. Bd. Kan, Abt. XIX, Weimar 1930, p. 674—679.

Glosa din 1299 pe Cd. Vatic. Gr. 1455, f. 223 v. Cf. «Echos d'Orient» t. 35 (1932) p. 318, nota 3 şi t. 39 (1936) p. 115, nota 2.

3

1285 Ianuarie 8.

Ladislau, din mila lui dumnezeu, regele Ungariei, Dalmaţiei, Croaţiei, Ramei, Serbiei, Galiţiei, Lodomeriei, Cumanici şi Bulgariei, tuturor celor care vor vedea scrisoarea de faţă, mântuire întru adevăratul mântuitor. Prevăzătoarea chibzuinţă a regilor trebuie să arate o grijă atât de cumpănită faţă de aceia care le slujesc cu credinţă, încât fiecare să fie încredinţat că va fi cu atât mai răsplătit cu darurile mărinimiei sale, cu cât îl slujeşte mai cu râvnă.

Drept aceia, prin rândurile de faţă voim să ajungă la ştirea tuturor că, ţinând seama de slujbele credincioase şi vrednice de răsplată pe care ni le-a adus nouă m<agistrul> Gheorghe, fiul lui Simion, după moartea prea iubitului nostru tată de fericită pomenire, când am pus mâna pe frânele domniei, precum şi credinţa datorată coroanei regale, ce ne-a dovedit-o cu toată râvna în deosebitele războaie ale regatului nostru, <slujbe>ce ar fi prea lung a fi povestite fiecare în parte şi prea obositor a fi cuprinse în această scrisoare, am hotărît totuşi ca din cele multe, puţine să fie însemnate în cele de faţă. Anume mai întâi când Roland[1], fiul lui Marcu, în răscoala lui a cuprins şi a ţinut cu samavolnicie împotriva majestăţii noastre regale ţinutul nostru Zips, împreună cu Gylnich Bana[2] şi pământul Nyr dincolo de Tisa[3], până în părţile Transilvaniei, şi când numitul m<agistrul> Gheorghe, împreună cu alţi baroni ai noştri, şi anume cu m<agistrul> Finta, năpustindu-se din porunca noastră asupra lui, acest Roland a fost omorît în acea luptă.

Şi după moartea lui <Roland>, când ruda lui cu numele Grigore s'a înstăpânit în pomenitele ţinuturi, acelaşi magistru Gheorghe, împreună cu alţi credincioşi ai noştri, luptând bărbăteşte împotriva lui, l-a luat în prinsoare pe acela, şi ni l-a adus nouă, iar noi pentru necredinţa lui am poruncit să i se taie capul.

Apoi în expediţia noastră pe care am pornit-o împotriva regelui Boemilor, când l-am trimis noi pe acel magistru Gheorghe ca să recunoască şi să cerceteze armata numitului rege al Boemiei şi el a înfrânt cu bărbăţie chiar înainte de zorirea noastră o ceată din oastea aceluia[4], şi ne-a înfăţişat majestăţii noastre trei nobili boemi bine înarmaţi, prinşi chiar pe câmpul de luptă, împreună cu caii lor de luptă, pe care noi i-am dăruit domnului Rudolf, regele Romanilor.

---

[1]) *Lorandus*

[2]) In Slovacia lângă Kosice.

[3]) *Tisael.*

[4]) *unum cum meum exercitus eiusdem.*

Şi în marea luptă cu acelaş rege al Boemiei, numitul m<agistru> Gheorghe s'a avântat dintr'o dată împotriva oastei cumplit înzestrate a duşmanilor, şi după o luptă înverşunată, din care s'a ales cu o rană, a luat în prinsoare nouă boemi.

— Şi însfârşit, când începusem noi a domni, pe când eram în anii copilăriei, după moartea prea iubitului nostru tată, iar voevodul Litovoi[1]) împreună cu fraţii săi, în necredinţa sa, a cuprins pe seama sa o parte din regatul nostru ce e dincolo de munţi[2]) şi nu s'a îngrijit la niciun îndemn al nostru să ne plătească veniturile ce ni se cuvenean din acea parte, <şi> noi l-am trimis împotriva lui pe des numitul magistru Gheorghe care, luptând împotriva lui cu însufleţirea credinţei l-au ucis pe el, iar pe fratele lui numit Bărbat[3]) l-au luat în prinsoare şi ni l-a adus nouă. Pentru care am pus să se stoarcă o însemnată sumă de bani, şi astfel în slujbele acelui m<agistru> Gheorghe ni s'a aşezat iar tributul nostru din acele părţi. Tot aşa în expediţia pe care am făcut-o împotriva Cumanilor noştri răsculaţi, numitul magistru Gheorghe, chiar în faţa ochilor noştri s'a năpustiit asupra lor ca un leu năpraznic, şi când i-a pierit calul s'a luptat pe jos pe chiar câmpul de luptă cu cea mai mare înverşunare, şi a primit acolo felurite răni de săgeţi şi suliţi.

Apoi când ne-am dus la Dorman[4]) pentru o întâlnire sub cuvânt de pace, şi acesta a luat în prinsoare pe nişte baroni ai noştri, numitul m<agistru> Gheorghe ne-a făcut şi ne-a închinat slujbele cele mai credincioase şi ne-a adus prins pe unul din tovarăşii acelui Dorman.

Şi încă atunci când am trimes pe oamenii noştri credincioşi din Transilvania împreună cu Cumanii împotriva lui Dorman şi a Bulgarilor, făcându-l pe m<agistru> Gheorghe căpitanul acestei oştiri, acest m<agistru> Gheorghe a adus şi acolo slujbe mulţumitoare şi vrednice de cinstea majestăţii regale.

Şi cu toate că ar fi fost vrednic de o răsplată mai mare şi mai însemnată, noi din belşugul milostivirii noastre, cu bună ştiinţă şi din curată dărnicie, după sfatul prelaţilor şi baronilor noştri i-am dat, i-am dăruit şi i-am hărăzit numitului m<agistru> Gheorghe şi prin el moştenitorilor lui şi urmaşilor moştenitorilor lui nişte sate regale ale noastre numite Sowar, Sowpothok şi Delne, aflătoare în comitatul Saros, cu ocna sau puţul de sare ce se află acolo, fiecare din ele cu toate folosinţele lor şi cele ce ţin de ele, în vechile hotare şi semne de hotar de mai înainte, ca să le stăpânească, să le ţină şi să le aibă pe veci, în pace şi nestrămutat; arătându-se lămurit şi aceea că, întrucât numitul magistru Gheorghe a fost gata şi hotărît întotdeuna să îndeplinească deosebitele slujbe şi însărcinări pe care i le-a dat, ne-a rugat cu smerenie şi supunere că dacă s'ar întâmpla cumva să moară fără urmaşi să aibă voie neîngrădită de a lăsa şi dărui cu zisele

---

[1]) *Lython.*

[2]) *Alpes* = Carpaţi.

[3]) *Barbath.*

[4]) Stăpânitor bulgar din Branicevo.

bunuri dobândite de el dela majestatea noastră regală fraţilor săi, şi anume comiţilor Boxa, Toma şi Simion. Iar aceşti comiţi Boxa, Toma şi Simion înfăţişaţi ei înşişi înaintea noastră ne-au arătat prin viu grai că dacă milostivirea domnului l-ar dărui cu vreun copil pe magistrul Gheorghe, fratele lor, ei în numele lor şi al moştenitorilor nici nu cer dela el şi moştenitorii săi nici nu vor să aibă vreo parte din suszisele moşii, şi s'au îndatorat la aceasta de bună voie.

Şi deoarece hotarele şi semnele de hotar ale acestor moşii ne erau cunoscute, am trimis pe m‹agistrul› Matia arhidiaconul din Ujvar, comitele capelei prea iubitei noastre soţii ca în tovărăşia lui Andrei comitele nostru de Saros, să hotărnicească şi să dea în stăpânire acele pământuri. Iar aceştia întorcându-se apoi la noi, ne-au arătat că au hotărnicit sus zisele pământuri şi le-au dat pe seama zisului m‹agistru› Gheorghe, în faţa tuturor megieşilor şi vecinilor fără a se fi împotrivit cineva *‹Urmează hotărnicirea moşiilor amintite›.*

Şi pentruca actul daniei noastre să capete puterea veşnicei trăinicii şi să nu poată fi zădărnicit niciodată, am dat numitului magistru Gheorghe cu privire la pomenita danie scrisoarea noastră de faţă întărită cu puterea dublei noastre peceţi.

Dat de mâna venerabilului părinte Toma din mila lui dumnezeu episcop de Vaţ, cancelar al curţii noastre, iubitul şi credinciosul nostru, în anul domnului 1285, în al patruspreceelea an al domniei noastre, în a şasea zi înainte de idele lui Ianuarie.

Textul lat. la Hurmuzaki-Densuşianu I, 1, pag. 457—459. Acelaş text cu unele deosebiri la pag. 452—456.

4

1316 Martie 22.

In anul o mie trei sute şaisprezece, în ziua de douăzeci şi două Martie Consiliul celor opt înţelepţi orânduiţi pentru pricinile privind navigaţia şi Marea cea Mare[1]), şi care opt în afară de unul au fost cu toţii de faţă şi de o părere.

Văzând orânduirea făcută de unii înţelepţi aleşi în acest scop şi delegaţi de zişii opt «înţelepţi» asupra pricinilor şi treburilor celor păgubiţi şi daunaţi de Impăratul de Zagora[2]) şi supuşii săi—‹adică› oastea acestui domn împărat—şi care rânduire a fost întărită de Consiliul zişilor opt înţelepţi ai Gazariei[3]) în ‹anul› o mie trei sute cincisprezece, în ziua de douăzeci Martie.

[1]) Marea Neagră.
[2]) Bulgaria.
[3]) Crimeci.

Văzând şi cunoscând că nobilul bărbat Barnaba de Mongiordino cetăţean genovez a venit din partea zisei comune[1]) la domnul Fedixalus[2]) din mila lui dumnezeu Împărat şi stăpânitor al Bulgariei[3]) pentru a cere despăgubire pentru pagubele aduse Genovezilor, în ţinuturile supuse zisului domn Împărat, atât la Mavocastro cât şi în alte părţi şi încă pentru a cere dreptate cu privire la suszisele vătămări[4]) făcute şi săvârşite. Mai cunoscând că zisa despăgubire, desdăunare şi dreptate nu a putut-o dobândi zisul sol al comunei Genova în numele zisei comune, mai cunoscând că zisul domn Împărat a trimis pe nobilul bărbat Constantin Rosso[5]), solul zisului domn Împărat către comuna Genova[6]) spre a răspunde soliei trimise de zisul Barnaba din partea zisei comune Genova la suszisul domn Împărat: care Constantin Rosso, solul şi trimisul suszisului domn Împărat a declarat şi afirmat că el nu are putere de a împlini şi de a face cele ce îi fuseseră cerute de zisul Barnaba, solul comunei Genova. Acestui Constantin i s'a răspuns din partea comunei Genova că se va trimite de către comuna Genova un sol sau trimis al acestei comune la Pera[7]) şi că în acel loc poate ‹şi› zisul domn Împărat să-şi trimită solul şi trimisul său pentru a se înţelege asupra pagubelor şi vătămărilor sus zise cu trimesul său solul comunei Genova care cât de curând sau în primăvara îndată următoare va fi [8]) acolo, îndestul de pregătit şi pe deplin deslușit. La care loc, Pera, a fost trimes chibzuitul bărbat Grigore Formento [9]), solul şi trimisul comunei Genova în pricina amintită. Acest sus numit Grigore a aşteptat mai multe luni în Pera pe solul şi trimisul sus zisului domn Împărat: totuşi niciun sol sau trimis al acestui domn nu s'a înfăţişat şi nu a venit. Şi de aceia zisul Grigore, solul comunei Genova, după cuprinsul tratatului amintit a făcut sau a pus să facă şi a făcut din partea comunei Genova vestiri şi strigări: precum că nici o persoană din Genova sau care s'ar ţine de ‹Genova›[10] sau s'ar numi Genoveză, fie cu drept de burghezie[11]), fie de alt fel să nu îndrăznească să meargă sau să trimită ca însăş sau prin altul bunuri sau mărfuri către acea ţară[12]) sau loc, supusă sau supus zisului domn Împărat şi că nicio persoană din Genova sau din atârnarea sa sau care s'ar ţine de ‹Genova› şi s'ar numi Genoveză nu trebue să stea şi să rămână în vreo ţară sau loc supusă sau supus zisului domn Împărat:

---

[1]) Genova.
[2]) Svetislav.
[3]) *Burgarie.*
[4]) *maleficiis.*
[5]) Rubens = Rosso.
[6]) *a comuni Ianue.*
[7]) *Peyram.*
[8]) *essel.*
[9]) *Furmentus.*
[10]) *distringatur vel appelelur* = e posibil să fie greşit p. *distingatur!*
[11]) *Burgenis.*
[12]) *terra.*

ci trebue să plece de acolo şi să fi părăsit amintita Impărăţie până în patruzeci de zile de îndată următoare, şi că solul însuşi în numele comunei a făcut sau a pus oprelişte[1] atotcuprinzătoare în privinţa celor de mai sus, potrivit cu glăsuirea zisei rânduiri, după cum reese din aceste strigări, vestire şi oprelişti.

De aceea zisul Consiliu în vederea nevoii, a folosului şi a priinţei vădite a celor ce navigă şi a celor păgubiţi din acele părţi, în temeiul oricării autorităţi[2] şi puteri a Consiliului însuşi, a hotărît, poruncit, întărit şi a şi orânduit după tot dreptul, chipul şi forma[3] cum a putut mai bine: că nicio persoană din Genova sau din atârnarea sa sau care ar ţine de <Genova> şi s'ar numi Genoveză să nu îndrăznească sau să se încumete să meargă pe mare sau pe uscat la vreo ţară sau loc supusă sau supus zisului domn Impărat de Zagora sau să trimită sau să care în văzul tuturor sau într'ascuns sub orice cuvânt fie prin sine, fie prin altul, fie lucruri fie mărfuri spre vreo ţară sau loc supusă sau supus zisului domn Impărat. Şi că nici o persoană Genoveză sau care ar ţine de <Genova> sau s'ar numi Genoveză să nu îndrăznească sau să se încumete să rămână sau să stea în vreo ţară sau loc supusă sau supus zisului domn Impărat sub pedeapsa a cinci sute de lire[4] pentru oricine ar purcede împotrivă, şi încă sub pedeapsa a şase lire pentru fiecare perper sau pentru valoarea fiecărui perper cu care sau privitor la care s'a purces împotrivă. Deasemeni hotărăşte şi rânduieşte, că toţi şi fiecare din Genovezi şi cei ce atârnă de Genova[5], sau cei ce ţin de <Genova> şi se numesc Genovezi care încă dinainte[6] ar fi purces împotriva strigărilor, vestirilor sau a opreliştei făcute de zisul Grigore Formento pe atunci solul comunei Genova sau care ar purcede împotrivă pe viitor sau care vor fi fost găsiţi că au purces împotriva celor ce se cuprind în rânduirea de faţă, să ştie că au căzut şi că şi cad într'adevăr[7] sub zisa pedeapsă de cinci sute de lire, şi pe deasupra şase lire de fiecare perper după cum s'a spus mai sus. Deasemeni a hotărît şi a rânduit ca zisul domn Impărat şi supuşii săi pot fi bântuiţi, loviţi, turburaţi, vătămaţi în fiinţa şi în bunurile lor fără frică de pedeapsă şi că din pricina vreunei vătămări, loviri, despuieri sau dăunări niciun Genovez sau care ar ţine de <Genova> şi s'ar numi Genovez sau chiar oricare altul să nu poată fi supărat, turburat, urmărit sau lovit în avere sau în fiinţă, pe cale de judecată civilă sau penală, pe cale obişnuită sau neobişnuită nici chiar de Oficiul <însărcinat cu> cercetarea furturilor sau de către orice alt magistrat sau slujbaş al comunei Genova.

După Mon. Hung. Hist. Diplomatarium, XIII p. 469.

---

[1]) *devetum . . . generale.*
[2]) *baylie et poteslatis.*
[3]) *omni jure modo et forma.*
[4]) *librarum.*
[5]) *districtuales.*
[6]) *hinc retro.*
[7]) *Cum effectu* = efectiv.

5

«circa 1320».

«Într'o listă a posesiunilor patriarhiei de Constantinopol».

† Castele patriarhicești de pe lângă Varna.

† Cavarna[1]), Cranea, Chilia sau Licostomion, Gherania, Dristra, Caliacra[2]).

Textul grec la Miklosich și Müller, Acta patriarchatus constantinopolitani, vol. I, Viena 1860, p. 95, nr. LII și în Hurmuzaki, Documente, vol. XIV, 1, nr. I.

6

«1337—1338».

† Cei aleși de sfânta și catolicească biserică a lui dumnezeu ca arhierei ai săi și în deosebi cei trimiși la vrednic popor creștin care slujește sub un neam nelegiuit sunt datori să cugete pururi că, adică, și-au luat asupră-și lupta apostolească și că li s'a rânduit să meargă pe calea cinstitilor ucenici și apostoli ai lui Hristos, cărora, pe lângă multe lucruri pline de primejdii li s'a spus și: Iată eu vă trimit pe voi ca pe oi în mijlocul lupilor.

Fiindcă, dar, și eu — prin hotărîri pe care dumnezeu le cunoaște — am fost ales de sfânta biserică a lui dumnezeu și am fost hirotonit arhiereu în prea sfânta biserică a Vicinei, căreia i-a fost dat să o stăpânească o mână de păgâni nelegiuiți, și e bănuială ca nu cumva plecând de acolo să mă întorc iarăși în această împărătească a orașelor pentru odihnă și izbăvire, din pricina greutăților care mă întețesc, fac pentru aceasta făgăduială scrisă de față către înalt prea sfințitul patriarh ecumenic și către dumnezeiescul și sfințitul sinod și spun și încredințez cum că nu am îngăduință să mă întorc încoace, părăsind turma care mi s'a încredințat, afară de mare nevoie și trebuință, pe care o va judeca și înalt prea sfințitul nostru stăpân, patriarhul ecumenic și dumnezeiescul și sfințitul sinod, drept înțeleaptă și adevărată. Și atunci, încă, făgăduiesc să nu supăr întru nimic pe înalt prea sfințitul nostru stăpân, patriarhul ecumenic și nici să stărui și să cer vreo ocârmuire precum și păstorirea și conducerea unei alte biserici, ci să viețuiesc în pace și fără turburare până ce va ajunge cu putință să se cârmuiască de către mine, așa cum s'a orânduit, treburile bisericii ce mi s'a încredințat.

Iar dacă dumnezeu ar îngădui, poate, să trec peste această făgăduială și să calc ceeace întăresc acum, mi-atrag împotriva mea și primesc bucuros pedeapsa pe care ar hotărî-o împotrivă-mi înalt prea sfințitul nostru stăpân, patriarhul ecumenic, împreună cu dumnezeiescul și sfințitul Sinod. Pentru aceasta, s'a făcut, dar, și făgăduiala mea de față, scrisă, spre încredințare.

---

[1]) In orig. grec. « Carnava ».

[2]) In orig. grec. « Galiagra ».

† Smeritul mitropolit al Vicinei şi preacinstit Macarie, primind şi întărind cele mai sus scrise, am iscălit †.

Orig. grec. publicat în « Revue historique du sud-est européen » XXIII, 1946, p. 232 după cod. vindobon. theol. 47, fol. 94.

Fotocopie în col. « Facsimile de texte şi documente bizantine din veacurile XIV-XV privitoare la Istoria Bisericii Române », Colecţiile Arhivelor Statului, seria complementară, Facs. I, Buc. 1946, pl. I.

7

<Curând după 1343>.

<Vicina şi alte trei scaune mitropolitane au fost mai întâi ridicate în rang ierarhic şi apoi coborîte>.

<Scaunul mitropolitan> al Vicinei, fiind şi el onorat <ridicat în rang ierarhic> de acest împărat, <Andronic Palcologul cel Bătrân>, a fost apoi disprețuit, fiindcă locul e supus barbarilor şi are puţini locuitori creştini...

Glosă aflată în Cod. vatic. ottob. gr. 249, f. 839, după care s'a reprodus în « Echos d'Orient » 39 (1936), p. 115, n. 3.

8

<1351 Septembrie 1—1352 August 31> 6860.

<Satul Bădeşti este dăruit bisericii din Câmpulung de către>

Io Neculai Alixandru v<oe>v<o>d, feciorul bătrânului, răposatului Io Basarab v<oe>v<o>d[1])...

Pentrucă acest mai sus numit satu Bădeşti au fost mai nainte vréme sat domnescu. Apoi, întru acéia, Neculai Alixandru v<oe>v<o>d, domniia lui au fost datu şi au fost milnit pre sf<â>nta biserică Câmpulungul cu satul Bădeştii, ca să fie sf<i>ntii biserici a domniei sale spre întărire, iar preoţilor şi părinţilor din cliros spre hrană, iar domniei sale şi părinţilor domniei sale vécinică pomenire[2]).

Transumpt în hrisovul lui Gavril Movilă din 13 Noembrie 1618. (Cf. « Documente privind istoria României », seria B, veacul XVII, vol. III, doc. 236). Autenticitatea actului din 1351 — 1352 a fost contestată din pricina unor adaosuri ale copistului din 1618 (pomenirea lui Radu Negru). Totuşi data de 1351—52 corespunde cu domnia lui Nicolae Alexandru şi filiaţia din Basarab este corectă: aceste fapte, ignorate la începutul veacului XVII, arată că documentul arătat de călugări în divan la 1618 era autentic.

---

[1]) Actul din 13 Noembrie 1618, înăuntrul căruia se reproduc fragmente ale actului din 1352, adaugă despre Nicolae Alexandru că era « nepotul răposatului Negru Radul v<oe>v<o>d şi că «iaste pristăvit şi îngropat trupul lui întru această sf<â>ntă biserică », menţiuni care desigur nu se aflau în actul din 1352.

[2]) Actul din 13 Noembrie 1618 adaugă: «Şi au arătat popii şi o carte bătrână a răposatului Neculae Alixandru v<oe>v<o>d, când au fost cursul anilor 6860 şi au arătat şi sf<â>nta icoană, chipul prea sf<i>ntei născătoare de dumnezeu, în divanul cel mare, întru care erea toate milele sf<i>ntei biserici scrise de răposatul Nicolae Alixandru v<oe>v<o>d şi întru acéia icoană era şi satul Bădeştii cu toate hotarăle ».

1359 (6867) Mai.

Cel de prea bun neam, marele voevod şi domn a toată Ungrovlahia, întru duhul sfânt prea adevăratul fiu al smereniei noastre, domnul Alexandru, împins de un gând cucernic şi arătând multă dragoste şi supunere şi ascultare către sfânta a lui dumnezeu catolicească şi apostolească biserică, a cerut nu o dată, ci de mai multe ori prin scrisorile sale şi s'a rugat de smerenia noastră şi de dumnezeescul şi sfinţitul sinod de lângă dânsa că să fie de acum şi în viitor întreaga lui stăpânire şi cârmuire sub jurisdicţia şi conducerea preasfintei mari biserici a lui dumnezeu, cea de sub păstoria noastră şi să privească un arhiereu hirotonisit de smerenia noastră şi făcând parte din dumnezeescul şi sfinţitul sinod şi să-l aibă pe acesta ca leginit păstor a toată Ungrovlahia spre binecuvântarea şi duhovniceasca alcătuirea a sa şi a fiilor săi şi a toată domnia sa.

Pentru aceia a şi chemat acum câtva timp pe apropiatul său, preasfinţitul mitropolit de Vicina, prea cinstit, întru domnul iubit frate şi împreună liturghisitor al smereniei noastre, chir Iachint şi a primit cu cea mai mare bucurie binecuvântarea sa şi i-a arătat cuvenita supunere şi cucernicie şi a cerut cu mare rugăminte, ca deocamdată să se strămute acest preasfinţit mitropolit de Vicina, care se arată a fi foarte bine primit de un asemenea mare voevod, în biserica a toată Ungrovlahia, iar după moartea acestui ‹mitropolit› al Vicinei să se aleagă altul şi hirotonisit de preasfânta noastră mare biserică a lui Hristos să-i fie trimis acolo ca păstor şi arhiereu leginit a toată Ungrovlahia. Deci, deoarece s'a socotit de către smerenia noastră şi de cea de lângă dânsa dumnezeiască adunare a preasfinţiţilor arhierei, această cerere şi stăruinţă a celui de prea bun neam, marele voevod, spre folosul şi întărirea a multor suflete, iar după cum a spus domnul în sfintele evanghelii, toată lumea nu face cât un singur suflet şi prin ‹gura› proorocului: cel ce scoate ce este vrednic din ce-i nevrednic, ca gura mea este; şi dintr'o asemenea arhierească privighere şi păstorire, poporul creştin al domnului din zisa domnie şi stăpânire a Ungrovlahiei se va călăuzi spre împlinirea mântuitoarelor porunci ale lui Hristos, călăuzindu-i arhiereul şi învăţându-i calea evangheliei şi depărtându-i şi împiedecându-i dela faptele oprite ale păcatului şi dela toată învăţătura decăzută şi străină de biserica lui Hristos, încă şi smerenia noastră se va sârgui spre aceasta: să facă veşnic şi să scrie şi să-i sfătuiască la păstrarea credinţei noastre sigure, care lucru priveşte spre multul lor folos sufletesc, pentru care lucru dumnezeiesc nu e deajuns lumea toată, cum s'a arătat.

Deci, pentru aceasta, smerenia noastră, chibzuind cele în legătură cu aceasta, împreună cu dumnezeiasca adunare a arhiereilor cea din jurul său, cu al Heracleii . . . . . [1] deoarece în chip neclintit ţine la strămutarea mitropolitului

[1]) lacună în text.

Vicinei, un asemenea mare voevod, în scaunul a toată Ungrovlahia şi al stăpânirii şi domniei sale, şi deocamdată nu pentru vreun altul, ci pentru aceasta cere cu mare rugăminte această cârmuire arhierească, făgăduind că va da încredinţare scrisă şi cu jurământ că va sluji de acum înainte, câtă vreme va dăinui domnia şi cârmuirea lui, zisa Ungrovlahie întreagă, sub preasfânta noastră mare biserică a lui dumnezeu, după chipul mai sus scris, a mutat deci smerenia noastră pe acest ‹mitropolit› al Vicinei — cu părerea şi încuviinţarea sfântului meu împărat, cel prea bun întru toate şi neasemănat în bunătatea firei şi a moravurilor şi în seninătate şi care voeşte să se arate şi să stăpânească în toate dreptatea — în scaunul a toată Ungrovlahia. Să fie deci de aci încolo, în toată vremea, zisul preasfinţit mitropolit a toată Ungrovlahia. preacinstit, întru domnul iubit al nostru frate şi împreună liturghisitor, împărtăşindu-se şi bucurându-se, ca şi de scaunul şi numele acesteia, tot aşa şi de înscăunarea din partea sfinţitului sinod, ca un legiuit arhiereu restabilit în zisa preasfântă mitropolie a Ungrovlahiei, după rânduiala şi tipicul bisericesc. întărind pe citeţi din toată eparhia şi enoria lui, ridicând în treaptă ipodiaconi şi diaconi şi hirotonind preoţi, luând pe mâna sa şi toate drepturile, din orice parte ar fi, care o privesc.

De aceia, trebue ca toţi clericii din acea ţară şi ceilalţi sfinţiţi călugări sau laici, să asculte şi să i se supună lui, ca unui adevărat al lor păstor şi părinte şi dascăl şi să primească bucuros şi să împlinească toate câte va spune şi cu ce-i va sfătui şi învăţa pe ei, cu privire la folosul sufletesc, păstrând neschimbate şi în viitor, pururea. încredinţarea sub jurământ şi făgăduinţa în scris faţă de sfânta a lui Hristos catolicească şi apostolească biserică, a acestei de prea bun neam mare voevod, ca să fie totdeauna biserica Ungrovlahiei supusă acesteia şi să primească dela aceasta ierarh legiut. Ca să păstreze şi în viitor aceasta fără schimbări, a ameninţat cu prea greu ‹blestem› al sinodului împotriva oricui ar plănui să strice aceasta. deoarece pentru aceasta s'a dat şi actul sinodal de faţă. făcut pentru încredinţarea zisului mitropolit al Ungrovlahiei şi preacinstit. slobozit în luna Mai a indicţiei a 12-a a anului 6867 ‹1359›, care s'a şi iscălit cu scris de însăşi mâna smereniei noastre.

Textul grecesc la Miklosich şi Müller, Acta patriarchatus constantinopolitani. vol. I. Viena 1860, p. 383—386, nr. CLXXI/1 şi în Hurmuzaki, Documente XVI, I, p. 1—4, nr. III.

Fotocopie în volumul «Facsimile de texte şi documente bizantine din veacurile XIV-XV privitoare la istoria Bisericii Române», Colecţiile Arhivelor Statului, seria complementară, Facs. I. Buc. 1946, pl. II-III.

10

‹1359 Mai›.

† Prea nobile, prea înţelepte, prea viteze Mare-Voevod şi domn a toată Ţara Românească, întru duhul sfânt prea adevărat, prea dorit fiu al smereniei noastre,

doamne Alexandre, sănătate și bucurie a sufletului, iar trupului putere și bunăstare și tot lucrul bun și mântuitor îți dorește în schimb smerenia noastră dela dumnezeu atotțiitorul. Din scrisorile domniei tale și din cele dela început și din cele din urmă, a cunoscut lămurit smerenia noastră câte ni le-a arătat domnia ta și le-a încuviințat în cea mai mare măsură și a lăudat ascultarea și supunerea și dragostea și iubirea pe care o ai către sfânta a lui Hristos catolicească și apostolească biserică, cea care este izvorul și rădăcina cucerniciei și întărirea și temelia creștinătății și mai ales că-mi ceri din suflet arhiereu și păstor și învățător pentru țara de stăpânire a domniei tale, hirotonia sfintei a lui dumnezeu catolicească și apostolească biserică, ca un fiu legiuit și ascultător al ei, cum este de datoria oricui vrea fierbinte și cu adevărată credință să primească cucernicia și să respingă adunările «necredincioșilor» și învățăturile decăzute și străine. De oarece, așa dar, după cum s'a spus, domnia ta cere cu multă favoare și dorință ca să aibă acolo un arhiereu din dumnezeiescul și sfințitul sinod al marii biserici, cel de pe lângă smerenia noastră și acum, așa dar, pe preasfințitul mitropolit de Vicina, preacinstit, iubit frate întru domnul al smereniei noastre și împreună liturghisitor, chir Iachint, iară după trecerea acestuia, pe cine l-ar alege și l-ar hirotonisi cu voi al sinodului, prea sfânta mare biserică a lui dumnezeu, de sub păstoria noastră și să-l trimeată la domnia ta și la toată conducerea și stăpânirea sa de acolo ca arhiereu legiuit și că întărește domnia ta cu jurământ și cu multă încredere că și după moartea acestuia, acest lucru va fi nestricat și nestrămutat la moștenitorii și urmașii tăi, ca ei să nu vroiască niciodată să primească un arhiereu dintr'altă parte, oricine ar fi acesta, decât numai hirotonia și trimiterea preasfintei mari biserici a lui dumnezeu, de sub păstoria noastră. Deci, pentru toate acestea și mai ales pentrucă domnia ta are înclinare curată și iubire și către cel dela dumnezeu prea puternicul și sfântul meu stăpânitor, prea înălțatul Impărat al Romeilor, adunare a tuturor bunurilor, prea senin și prea iubitor de oameni, a încuviințat, dar, totuși, prea puternicul și sfântul meu stăpânitor, a ales prin vot și smerenia noastră, cu preasfinții arhierei din jurul său și iată că după încuviințarea și cererea ta și folosul poporului creștin de acolo, s'a strămutat preasfințitul mitropolit al Vicinei, acest chir Iachint, prin legiuitul act sinodal în scris la toată «Ungrovlahia» și este de-aci înainte adevărat ierarh a toată Ungrovlahia, având îngăduința — după cum însiră în parte actul sinodal scris, făcut în acest scop — să facă în toată eparhia și eparhia lui toate câte se cuvin unui arhiereu legiuit. Și aceasta le-a întărit și le-a chezășuit astfel sfânta catolicească și apostolească biserică a lui Hristos cu învoirea și a prea puternicului și sfântului meu stăpânitor și cu socotința smereniei noastre și a sfințitului sinod, după cererea și încuviințarea ta. Ție îți revine acum să ai grijă și să-ți împlinești făgăduiala, adică să facă domnia ta și copiii și moștenitorii tăi o scrisoare sub jurământ, întărită sub toate privințele, cuprinzând în amănunt că, adecă, după moartea unui asemenea al nostru arhiereu să se găsească toată cârmuirea și stăpânirea Țării Românești sub preasfânta mare biserică a lui dumnezeu, cea de sub păstoria noastră și să

se hirotonisească de către dânsa, prin vot sinodal cum e obiceiul şi rânduiala, un arhiereu şi să se trimeată acolo pentru păstorirea şi folosul sufletesc al poporului creştin de acolo şi să trimiţi asemenea scrisoare împreună cu acestea, trimise de smerenia noastră, aici la sfânta catolicească şi apostolească biserică a lui Hristos şi la dumnezeiescul şi sfinţitul sinod şi este spre întărirea şi încredinţarea făgăduelii şi înţelegerii domniei tale, cum că este de nestricat şi de nestrămutat zisa rânduială şi înfricoşată afurisenie a sinodului ameninţă pre cei ce ar împiedeca-o şi ar strica-o. Şi trebue ca şi domnia ta care cauţi să te afli ca un fiu legiuit al sfintei catoliceşti şi apostoleşti biserici a lui Hristos, să păstrezi nestrămutat învăţăturile mărturisite şi moştenite dela părinţi şi sănătate, dumnezeieştile şi sfinţitele canoane şi legile înbitoare de cucernicie, prin care se întăreşte tăria bisericii şi să ai şi faţă de zisul arhiereu evlavia şi dragostea trebuincioasă. Făcând aceasta, domnia ta şi supunându-te astfel bisericii lui dumnezeu, vei avea parte în viaţa cea de faţă de tot binele şi de toată mulţumirea şi bucuria, prosperând în toate lucrările şi treburile obşnuite, iar în cea viitoare, de acea împărăţie veşnică şi nerisipită, din ceruri, prin rugăciunile tuturor sfinţilor. Domnul dumnezeu să păzească pe domnia ta lipsit de boli, vesel, sănătos şi mai presus de toată întâmplarea cea neplăcută.

Textul grec la Miklosich şi Müller, Acta patriarchatus constantinopolitani, Viena 1860, p. 386—388, nr. CLXXI/2. Textul grec însoţit de traducerea românească, la Hurmuzaki-Documente XIV, 1, p. 4—6, nr. IV.

Fotocopie în volumul «Facsimile de texte şi documente bizantine din veacurile XIV-XV privitoare la Istoria Bisericii Române», Colecţiile Arhivelor Statului, seria complementară, Facs. I, Buc. 1946, pl. III-IV.

11

1369 (6878) Septembrie.

Deoarece prea cuviosul între ieromonahi, părintele domniei mele, chir Hariton, caligumenul cinstitei mânăstiri dela Muntele Athos, cinstită cu numele domnului şi dumnezeului şi mântuitorului nostru, Iisus Hristos, care se cheamă şi Cutlumus, după ce cu multă trudă şi frică a cutreerat multe ţări, a venit la domnia mea şi a cerut cu stăruinţă, ca pe temelia pusă de domnul şi tatăl domniei mele la numita mânăstire a Cutlumusului, să mai clădesc şi adăogând la aceasta, să ridic o mânăstire, să înconjur cetatea cu o împrejmuire de zid şi s'o întăresc cu turnuri, să clădesc o biserică, o trapezărie şi nişte chilii, să cumpăr moşii şi să dăruiesc vite pentru traiul şi uşurarea nevoilor fraţilor care locuiesc şi vor locui într'însa, făcând astfel pomană părinţilor domniei mele şi mie, acum şi în vremea ce va urma precum şi slavă...[1]) pentru viaţa de acum, iar pentru ceea

[1]) Lacună în text.

ce va să fie, iertarea păcatelor noastre, spunând că se cuvine ca şi domnia mea să facă, cum au făcut şi alţi domni, anume Sârbii, Bulgarii, Ruşii şi Ivirenii, făcându-mi mie pomană şi cinstire acestui minunat şi sfânt munte, ca să zic aşa, ochiul întregii lumi şi odihnă sufletească şi trupului celor ce se trag din neamul lor. Deci judecând domnia mea că cererea lui este minunată şi plăcută lui dumnezeu, am făcut aşa şi i-am cerut ca şi domnia mea, adică să plătească cheltuiala pentru această lucrare, iar el să se trudească şi ostenindu-se să clădească şi să dreagă până la capăt. Şi suntem amândoi deopotrivă ctitori, eu pe de o parte, ca cel care a plătit cheltuiala, iar el pe de alta, ca cel ce s'a trudit şi a clădit şi acum şi mai înainte pentru moşiile, viile şi metoasele în cuprinsul Sfântului Munte şi în afară.

Deci acest prea cuvios părinte al meu a primit cererea domniei mele şi a ridicat din temelii şi a clădit cetatea zisei cinstitei mânăstiri şi urmează, cu ajutorul lui dumnezeu, să sfârşească şi biserica şi trapezăria şi chiliile, să cumpere şi moşii pentru traiul fraţilor, din darurile domniei mele, cu sârguinţa, sprijinul şi truda sa, precum şi oi, măgari şi alte dobitoace, dupăcum au şi celelalte mânăstiri dela Sfântul Munte.

Iar deoarece în această cinstită mânăstire a Cutlumusului a stăruit un obicei, care s'a început de mulţi ani de către dumnezeeştii părinţi purtători de dumnezeu şi care a rămas până acum, aşa numita întocmire chinovnicească, adică să aibă fiecare o singură rasă, o singură pâine, un singur vin, iar toate celelalte să le aibă în deobşte şi să nu capete vreunul ceva deosebit, chiar în preţul unui ducat, au venit unii dintre Ungrovlahii noştri şi au fost primiţi în această mânăstire, şi nu au putut să se supună acestui fel de viaţă, ci îl răbdau cu greu. Şi a venit aici preacinstitul şi preacuviosul meu părinte catigumenul şi cum am aflat domnia mea de aceasta, m'am rugat tare de dânsul, ca să părăsească întocmirea chinovnicească ce se urmează la mânăstire şi să se îndrepte după traiul celorlalte mânăstiri dela Sfântul Munte. Dar el nu a ascultat, ci s'a supărat foarte tare. Deaceia domnia mea a poftit şi rugat pe preasfinţitul mitropolit a toată Ungrovlahia, preacinstitul şi părinte al domniei mele, chir Iachint, pe părintele meu duhovnicesc cinstitul dicheofilax al cuviosului cler împărătesc şi al sfintei biserici a lui dumnezeu, chir Daniil Critopulos pe catigumenul şi duhovnic al domniei mele, chir Dorotei şi pe chir Sava logofăt şi pe alţii, ca să se ducă să-l roage să împlinească cererea domniei mele. Iar ei, după ce s'au dus la el şi s'au nevoit tare, nu l-au înduplecat, cu toate că îl strâmtora o datorie foarte mare de vreo mie două sute de. ughi. Şi s'a întristat domnia mea şi pentru aceasta că, folosind asemenea mijloace, nu l-am putut înduplека. Iar el, nespunând şi nefăcând nimic mai mult, s'a dus la Sfântul Munte, lăsând pe domnia mea mâhnită.

Aşadar, când a ajuns la minunatul şi vestitul munte, după ce s'a gândit bine la treaba aceasta şi a primit şi sfaturile unor bărbaţi pricepuţi, a ascultat pe părinţii şi fraţii care duc viaţă de călugări în această cinstită mânăstire, care <au zis> că nu trebuia să mă mâhnească mai mult pe mine, sprijinitorul şi ctitorul mână-

stirii lor şi s'au îndepărtat dela calea chinovnicească şi au apucat calea celorlalte mânăstiri dela Sfântul Munte.

Deci, deoarece, cu ajutorul lui dumnezeu, au început să se ducă dintre Ungrovlahii noştri la această sfântă mânăstire, ba chiar s'au dus foarte mulţi, s'a întâmplat că s'au speriat Romeii[1]) care munceau şi lucrau la viile, la metoaşele şi la celelalte moşii ale acestei mânăstiri şi murmurau împotriva preacuviosului meu părinte şi catigumenul lor, zicând: «Pe noi, care atâţia ani mult ne-am trudit cu tine, pe noi care nici nu am mâncat o pâine bună, nici un vin bun nu am băut şi nici nu am îmbrăcat o rasă bună, acum, când trebuia să ne odihneşti, ne dai în mâinile Ungrovlahilor, ca să ne aibă supuşi ai lor, iar după moartea ta, ne vor goni din truda noastră, care ne-a costat multe suferinţe şi ani mulţi, deci nouă ce bine ne-ai făcut?» Aceasta strigau ei cu lacrimi.

Iar după multe vorbe, s'a hotărît ca părinţii, fraţii şi rugătorii domniei mele, Romeii[1]), să primească un jurământ scris dela domnia mea, care să-i scape de teamă şi de frică, ceiace şi fac în chip prea plăcut şi, ca să spun aşa, cu multă bucurie. Şi jur pe sfintele evanghelii ale lui dumnezeu, pe cinstita şi de viaţă făcătoare cruce şi pe marele Nicolae şi pe mântuitorul meu Hristos, pentru care am împărţit şi încă împart binefacerile lui date mie, pentru slava şi cinstea lui şi pentru iertarea păcatelor mele şi ale domnilor şi ale părinţilor mei, că niciodată nu va încerca cineva dintre Ungrovlahi să turbure pe vreunul dintre Romeii cei trudtori, cei de acum şi ‹cei› din viitor, ci Romeii vor avea cinste şi ascultare dela ei, ca şi preacuviosul meu părinte şi egumenul lor, ieromonahul chir Hariton. Dacă un Ungrovlah nu s'ar supune şi s'ar apuca să turbure, să calce şi să răstoarne datina de faţă şi aşezământul întemeiat pe jurământul domniei mele şi al datinei sfintelor canoane.

Deasemeni hotărăsc ca atunci când zisul preacuvios catigumen va fi ajuns la capătul vieţii, cel pe care-l va alege el şi ceilalţi călugări, ca pe unul ce se deosebeşte de ceilalţi prin înţelegere, cuminţenie, judecată şi firea lui, fiind păstor, iar nu lup, pe acela să-l aşeze păstor şi catigumen al acestei mânăstiri, potrivit obiceiului ce se urmează la Sfântul Munte. După aceia, să vină acela aici, anume în Ungrovlahia şi să ia întărire şi dela domnia mea ca ctitor şi să se întoarcă înapoi la mânăstire şi, făcându-se sobor, să ia cârja dela protul ‹Sfântului Munte›, după datina ce urmează şi astfel cu ajutorul lui dumnezeu să păstorească şi să cârmuiască trebile acestei mânăstiri.

Aceste astfel scrise şi iscălite de domnia mea şi pecetluite cu semnul meu, ca stăpân şi ctitor al acestei mânăstiri şi al cetăţii, urmează să aibă tărie şi neschimbare. Şi să nu încerce cineva dintre Ungrovlahi să se scoale împotriva Romeilor, spunând că clădirile cetăţii, trapezăria, biserica, chiliile, precum şi moşiile pe care urmează să le cumpere domnia mea, le-am făcut pentru Ungrovlahi, pentru care lucru ei să calce şi să caute a cârmi pe Romei, ci ei trebuie să privească

[1]) Grecii.

pe preacuviosul catigumen, pe însuşi ieromonahul chir Hariton ca ajutătorul şi părtaşul la fapta domniei mele, pe care o nădăjduiesc plăcută lui dumnezeu. Iar cel ce va căuta, cum am spus, să se apuce să răstoarne şi să calce cele orânduite de către mine, cu jurământ, ori cine ar fi el, să fie alungat din mânăstire, precum s'a hotărît mai înainte şi să atragă asupra sa şi blestemele sfinţilor din veci, ei şi cu cei ce vor fi părtaşi cu el la fapta lui sau îl vor ajuta.

Deasemeni porunceşte cel adesea amintit, părintele domniei mele, preacuviosul catigumen, ca oricare dintre Romei ar încerca să facă acelaşi lucru împotriva unui Ungrovlah sau să-l turbure şi să-l sperie, să fie şi el supus aceloraşi pedepse, ca un aţâţător la zarvă şi pricinuitor de turburări. Trebuie dar ca amândouă părţile să aibă pace, înţelegere şi dragoste una faţă de cealaltă, precum porunceşte domnul în evanghelia ucenicilor săi şi precum cere viaţa obştească a firii şi să pomenească în fiecare zi pe domnia mea.

Iar pentru asigurare, s'a dat scrisoarea etiloricească întărită de faţă cu jurământ cinstitei mânăstiri dela Muntele Athos, a domnului şi dumnezeului şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, care se mai numeşte a Cutlumusului, pentru siguranţa şi îmbărbătarea fraţilor speriaţi dintr'însa.

Făcută în luna Septembrie a indictionului al 8-lea al anului 6878 ‹1369›.

După P. Lemerle, Actes de Kutlumus, Paris, 1945, p. 103—105. Textul grecesc la Muntele Athos, M-rea Cutlumus, fără pecete. Editorul observă că actul nefiind pecetluit, el nu este decât o ciornă propusă spre aprobare domnului Ţării Româneşti.

12

1369 Noembrie 25, Argeş.

Ladislau, din mila lui dumnezeu şi a regelui Ungariei, voevodul Transalpin şi ban de Severin, precum şi duce de Făgăraş. Tuturor credincioşilor săi, orăşenilor, poporului şi oaspeţilor[1]) de orice neam sau limbă ar fi, care ţin de ritul şi obiceiul sfintei biserici romane, aflaţi în toată Ţara Transalpină, ‹le trimitem› mila şi bunăvoinţa noastră. Veţi şti că, îngrijindu-ne de mântuirea noastră, am cerut cinstitului întru Hristos părinte, domnului Dimitrie episcop al bisericii Transilvaniei, căruia se ştie că biserica ‹aceasta› şi episcopul său i-au fost supuse cu drept diocesan din vremea înaintaşilor noştri şi a părintelui nostru preascump, răposatul Alexandru, de bună amintire, să îndrepte şi să trimită în părţile acestea şi în mijlocul vostru un locţiitor[2]) al său, pentru înfiinţarea şi împăciuirea[3]) bisericilor şi a altarelor, pentru întărirea preoţilor[4]), primirea mărturisirilor, poruncirea ispăşirilor, darea deslegării în cazurile care ţin de hotărîrea episcopală şi pentru împlinirea şi altor sarcini pontificale, precum şi pentru vizitarea ‹canonică› şi îndreptarea moravurilor, dojană milostivă şi toate cele ce se vor arăta a fi folo-

[1]) *civibus, populis, hospitibus.*
[2]) *suffraganeus.*
[3]) *reconciliandis.*
[4]) *confirmatione in fronte.*

sitoare moravurilor, dojană milostivă şi toate cele ce se vor arăta a fi folositoare pentru mântuirea noastră.

De aceia, vouă tuturor şi fiecăruia în parte, vă cerem prin scrisoarea de faţă cu porunca cea mai tare, ca atunci când acel domn episcop locţiitor va ajunge în mijlocul vostru, să-l primiţi cu cinste şi să-l trataţi bine, să-i daţi ascultarea cuvenită şi să-i cereţi sprijinul în cele de mai sus, pentru mântuirea voastră.

Vouă, însă, tuturor castelanilor, comiţilor, juzilor şi celorlaţi dregători ai noştri [1]) cu orice nume s'ar socoti, vă poruncim cu străşnicie ca să nu cutezaţi să-i faceţi vreo piedecă, supărare sau turburare acelui domn episcop, locţiitorul acestui episcop al Transilvaniei şi celor ce ţin de dânsul, ci mai mult, să-i ajutaţi cu bunăvoinţă şi sprijin potrivit.

Şi altfel să nu îndrăzniţi să faceţi nicidecum, pentru mila noastră.

Dat în Argeş, în sărbătoarea fericitei Caterina fecioară şi martiră, anul domnului 1369.

După Hurmuzaki, Documente I, 2, p. 148—9.
Orig. latin la capitolul dela Alba Iulia.

13

‹1370›.

† Pitac al mitropolitului Ungrovlahiei chir Iachint. †

† Inalt prea sfinţite al meu stăpân şi ‹patriarh› ecumenic. Rog pe prea bunul dumnezeu şi pe născătoarea de dumnezeu, cea întru totul prea binecuvântată să aibă şi să ţină lăcaşul sfinţit al marei tale sfinţii întru ajutorul său în tot binele. Şi noi suntem sănătoşi cu ajutorul lui dumnezeu şi prin mijlocirea preacuratei născătoare de dumnezeu şi prin rugăciunile şi cererile marei tale sfinţii, cu trupul, dar nu bine, căci boală grea a căzut peste mine şi sufăr mult, după cum vei afla şi dela fratele meu ‹mitropolitul› Vidinului, dar şi dela fratele meu, fiul marei tale sfinţii, dicheofilaxul. Eram stăpânit, aşa dar, de această singură boală şi era în mine un singur cuget, cum să trăiesc cu ea. Mi s'a adăugat, iarăşi, şi altă boală şi mai mare decât aceasta: puţina băgare în seamă a marei tale sfinţii şi am această săgeată în inimă şi-mi mistuie neîncetat sufletul şi nu ştiu cum a hotărît marea ta sfinţie aceasta către noi, căci ştiu bine că unii oameni au aţâţat pe marea ta sfinţie împotriva noastră şi domnul să le ierte păcatul. Căci lucru de laudă va părea şi se va socoti că m'am alăturat cândva Marelui Voevod cu daruri şi prietenie pentru mare ta sfinţie. Şi pentru aceasta sufăr şi sunt ocărît acum, la bătrâneţele mele, de sfânta biserică a lui dumnezeu, ca un călcător şi dispreţuitor al ei. Că n'am venit, stăpâne sfinte, dela început acolo, după porunca marei tale sfinţii, ‹pricina e că› m'a împiedecat Voevodul, aducând înainte lungimea drumului şi frica de a nu fi ucis şi de aceasta n'am venit nicidecum să mă închin marei tale sfinţii, iar acum pentru covârşitoarea slăbiciune pe care o am, căci

[1]) *castellanis, comitibus, iudicibus ceterisque officialibus nostris.*

sunt zăbavnic cu totul şi neputincios. Căci acolo soseşte fratele meu dicheofilaxul şi fiul marii tale sfinţii, ca să ţi se închine, trimes de fiul marii tale sfinţii, Marele Voevod şi de boierii săi, ca să îndeplinească aceasta şi să fie dăruit şi blagoslovit ca ierarh a toată Ungrovlahia, cu voia şi cu dorinţa şi cu iertare din parte-mi. Şi vei afla printr'însul cele ce ne privesc. Rog, aşa dar, pe marea ta sfinţie, să ne ierţi, pentru domnul, că în multă slăbiciune zac şi să nu treci cu vederea rugămintea noastră la bătrâneţea mea adâncă şi la boala mea cumplită. Rugăciunile marii tale sfinţii să-mi fie pururi ocrotire †

Textul grec editat întâi de Miklosich şi Müller, Acta patriarchatus constantinopolitani, vol. I, Viena 1860, p. 533—534, nr. 279. Reprodus şi însoţit de o traducere românească, la Hurmuzaki, Documente XIV, 1, p. 7—8, nr. VI.

Fotocopie în volumul «Facsimile de texte şi documente bizantine din veacurile XIV—XV privitoare la Istoria Bisericii Române», Buc., 1946, pl. IV.

14

‹1370› August.

† Deoarece prin bunăvoinţa şi harul lui dumnezeu, înalt prea sfinţitul meu stăpân, patriarhul ecumenic, precum şi dumnezeescul şi sfinţitul sinod al prea dumnezeeştilor arhierei au hotărît ca să mă ridice la vrednicia arhieriei şi să mă hirotonească mitropolit al Ungrovlahiei şi având oarecare teamă ca nu cumva, după hirotonisirea mea să căşunez vreo supărare celui ce este acolo mitropolit al Ungrovlahiei şi să doresc a ţinea întreaga mitropolie sau să nu pornesc cumva împotriva lui pe Marele Voevod, fie înainte de a veni mitropolitul aici, în dumnezeescul şi sfinţitul sinod, fie după ce va veni şi iarăşi se va hotărî de acesta să se găsească şi el în Ungrovlahia, au cerut ca să fie o făgăduială în scris. Pentru aceasta o şi fac pe cea de faţă şi spun şi făgăduiesc că nici eu nu mă voi arăta vreodată împotriva mitropolitului, nici domnul Ţării Romneşti, din îndemnul meu, ci-l voi primi, şi-l voi cinsti şi-l voi iubi, şi dacă i s'ar întâmpla, ceva, adică fie că s'ar afla acolo sau în altă parte şi să primesc aceasta şi să nu mă împotrivesc nicidecum vreodată, ci să-l am pe el aşa cum îl va avea şi înalt prea sfinţitul sinod: adică dacă îl au şi-l primesc pe acesta ca mitropolit al Ungrovlahiei să-l am şi eu pe el tot astfel, iar de nu, să păzesc cele ce dumnezeescul sinod ar hotărî despre el. Pentru aceasta, s'a făcut şi făgăduiala mea de faţă şi s'a însemnat cu iscălitura de mâna noastră pentru încredinţare.

In luna lui August, indicţiunea a III-a.

† Preotul Danil Kritopulos dicheofilax. †

Textul grecesc la Miklosich şi Müller, Acta patriarchatus constantinopolitani, vol. I, Viena 1860, p. 532—533, nr. CCLXXVIII şi la Hurmuzaki, Documente, vol. XIV, 1, p. 6—7, nr. V.

Fotocopie în volumul «Facsimile de texte şi documente bizantine din veacurile XIV—XV privitoare la Istoria Bisericii Române», Colecţiile Arhivelor Statului, seria complementară, Facs. I. Buc., 1946, pl. VI.

<1370> Octombrie.

† Actul sinodal făcut pentru preasfânta biserică a Ungrovlahiei.

† A venit, încă cu câţiva ani în urmă, preasfinţitul mitropolit al Vicinei, strămutat prin votul sinodului şi hotărîre patriarhicească ca mitropolit al Ungrovlahiei, fiindcă ceruseră aceasta boierii ţării aceleia şi creştinii de acolo dela marea şi catolicească biserică să li se dea arhiereu pentru privegherea duhovnicească şi folos sufletesc, ca să fie păstoriţi de dânsul bine şi în chip plăcut lui dumnezeu şi să fie îndreptaţi spre păşunile mântuitoare. Trecând însă vremea, deoarece poporul acelei ţări se întâmpla să fie mult, ba aproape nenumărat, nu este de ajuns un singur arhiereu la atâta de mare popor ca să-i poată cerceta duhovniceşte şi să-i înveţe cele de folos sufletului şi mântuitoare, deci s'au rugat a se hirotonisi şi un alt arhiereu pentru ţara aceea, cerând şi aceasta acei boieri, ca, încuviinţând şi ierarhul care era mai dinainte acolo şi se află şi până acum, să se aleagă pentru cârmuirea aceasta, preacinstitul dichcofilax, chir Daniil, bărbat vrednic de laudă şi cucernic şi virtuos, destoinic cu harul lui Hristos şi potrivit pentru această mare vrednicie şi deosebit prin înţelegere şi virtute, a cărui virtute şi celelalte bunătăţi încercându-le boierii ca şi supuşii din acea ţară, au rugat cu însăşi scrisorile lor pe smerenia noastră şi pe dumnezeescul şi sfinţitul şi marele sinod ca să li se hărăzească şi să li se dăruiască acesta drept arhiereu. Care s'a şi hirotonisit cu votul sinodului şi cu hotărîrea smereniei noastre ca mitropolit al unei părţi din Ungrovlahia, adică a unei jumătăţi, având ca ierarh pe cel strămutat mai dinainte dela Vicina. Trebue, aşa dar, ca zisul preasfinţit mitropolit al unei părţi din Ungrovlahia şi preacinstit, întru duhul sfânt iubit frate şi împreună liturghisitor al smereniei noastre, care ca monah şi-a schimbat numele în chir Antim, să ia şi să păstreze biserica noastră şi să înveţe poporul creştin al domnului dintr'însa şi să-l sfătuiască şi să-l îndrumeze spre cele folositoare sufletului şi mântuitoare, să întărească pe citeţi ş. c. l. Va păstra dar, unul ca aceasta şi locul celui al Melitenei, pe care şi de aci înainte îl va avea în aşezări şi reşedinţe, cele împreună cu sfinţitul şi marele sinod şi pretutindeni.

Pentru aceasta, s'a dat celui arătat preasfinţit mitropolit al unei părţi din Ungrovlahia, preacinstit şi locţiitor al Melitenei, întru duhul sfânt iubit frate şi împreună liturghisitor al smereniei noastre, şi actul sinodal de faţă pentru încredinţare.

† <Şi avea scris de cinstita mână a patriarhului:> în luna Octombrie indicţiunea a 9-a †

Textul grecesc la Miklosich şi Müller, Acta patriarchatus constantinopolitani, vol. I, Viena 1860, p. 535—536, nr. CCLXXXI şi în Hurmuzaki, Documente, vol. XIV, 1, p. 8—9, nr. VII.

Fotocopie în volumul «Facsimile de texte şi documente bizantine din veacurile XIV—XV privitoare la Istoria Bisericii Române», Colecţiile Arhivelor Statului, seria complementară, Facs. I. Buc., 1946, pl. V.

16

1371 (6879) Mai.

‹Episcopul Antonie din Rusia Mică este strămutat mitropolit de Halici›.

—...Şi să aibă voie să înveţe poporul creştin al domnului din aceste ‹episcopii› şi să întărească citeţi dintre cei de acolo, să ridice în treaptă pe ipodiaconi şi pe diaconi şi să hirotonească preoţi şi chiar şi episcopi, numai că, fiindcă nu are mai dinainte episcopi cu care să-i hirotonească, trebue ca după ce pleacă spre biserica sa, să-i aleagă pe cine crede de cuviinţă şi să meargă la preasfinţitul mitropolit al Ungrovlahiei, ca acolo, împreună cu acesta, să facă şi votarea episcopilor şi hirotoniile.

Textul actului sinodal e publicat în întregime de Miklosich şi Müller, Acta patriarchatus constantinopolitani, vol. I, Viena 1860, p. 578—580, nr. 319, cu data 6879 ‹1371› Mai, indicţiunea IX. Fragmentul de mai sus, în Hurmuzaki, Documente XIV/$_1$, p. 9—10.

Fotocopie în volumul «Facsimile de texte şi documente bizantine din veacurile XIV—XV privitoare la Istoria Bisericii Române», Colecţiile Arhivelor Statului, seria complementară, Facs. I, Buc., 1946, pl. VIII.

17

1372 Mai 8.

‹În procesul dintre locuitorii satului Zărneşti, dependinte de Braşov şi între locuitorii satului Şinca din Ţara Făgăraşului pentru muntele zis Numai, aceştia din urmă câştigă în puterea hrisovului din 8 Mai 1372› dela vodă Basarab care stăpânea pe atunci Făgăraşul.

‹Un alt act în aceiaşi cauză, adăugând că principele român din 1372 îşi dădea în hrisovul său titlul de› Basarab baron al ţărilor Făgăraş şi Amlaş.

După B. P. Haşdeu, Columna lui Traian V (1874), p. 133.
Rezumat rom., după un orig. latin, pierdut, din 1640.

18

1372 Iulie 16, Argeş.

Ladislau, voevod Transalpin, ban de Severin şi duce al Ţării Făgăraşului, nou dobândite[1]). Facem cunoscut tuturor celor de faţă şi viitori că magistrul Ladislau vajnicul cavaler, fiul răposatului Ianus meister de Dobca, nepotul lui Miched banul, ruda noastră de sânge iubită şi credincioasă, atunci când a primit slobozire dela preabunul principe Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, pe când eram necurmat sub ascultarea şi îndurarea regelui mai sus zis ‹şi› când am poruncit să se ridice o oaste puternică împotriva necredincioşilor Turci şi a împăratului

[1]) *nove plantacionis.*

dela Târnova în Bulgaria, acest magistru Ladislau de Dobca, sus zisul vajnic cavaler, trup şi sânge şi neam al nostru, năvălind cu noi şi cu oastea noastră, s'a luptat vitejeşte împotriva prea cruzilor şi necredincioşilor Turci şi a împăratului dela Târnova, săvârşind acolo isprăvi ostăşeşti prea strălucite şi vrednice de cinste, pentru credinţa creştină şi pentru ‹dobândirea› milostivirii prea luminatului principe Ludovic regele Ungariei, într'astfel că acest Lasla meister de Dobca n'a dat niciodată înapoi şi nu şi-a ferit capul său de teamă în lupta împotriva necredincioşilor mai sus zişi, pentru cauza lui dumnezeu atotputernic şi pentru îndurarea suszisului rege.

Şi deoarece am aflat, am văzut şi am găsit întotdeauna atâta credinţă la acest Ladislau, noi pentru atari slujbe credincioase pe cari întotdeauna ni le-a făcut şi pentru legătura rudeniei de sânge cu care suntem legaţi, i-am dat şi i-am încredinţat din partea domnului nostru, regele şi a noastră: târgul numit Şercaia[1]), aşezat în Ţara Făgăraşului[2]), lângă Olt cu cele ce se ţin de el, deasemenea satul numit Veneţe[3]), satul Cuciulata[4]), satul care se cheamă Apele Calde, satul Dobca, cu toate drepturile lor şi cele ce se ţin de ele, după cum le-au stăpânit şi le-au ţinut în stăpânire răposaţii fii ai-lui Barnaba, ca să-i fie stăpânire veşnică şi chiar îl punem în stăpânire.

Pe acel Ladislau de Dobca, ruda noastră iubită de sânge, care împreună cu noi a fost întotdeauna credincios şi supus prea luminatului rege Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, domnul nostru firesc şi îl înveşnicim în moştenirile şi stăpânirile mai sus zise punându-ne credinţa noastră, cu această înţelegere: că dacă şi când se va întâmpla ca acest sus zis Ladislau de Dobca, fiul lui Ianus meyster de Dobca, nepotul lui Miched banul, să treacă pe drumul tuturor trupurilor pieritoare, atunci Nicolae, fiul acelui Ladislau Dobca sau fiica lui, care ar rămâne în viaţă după dânsul, sau unul din ei şi neamul care s'ar trage după aceia dintr'înşii să stăpânească pe veci ca moştenitori cu drept de moştenire târgul anume Şercaia[1]) şi satele şi moşiile mai sus numite. Şi aceasta o întărim cu jurământ pe credinţa şi capul nostru, înlăturând orice întoarcere ‹a daniei› şi nici nu vom putea şi nu trebue să le luăm înapoi, după cum le-am dat şi le-am întărit cu jurământul nostru. Iar dania aceasta am făcut-o într'astfel iubitei noastre rude de sânge, Ladislau de Dobca şi urmaşilor lui pe veci pe când eram noi în milostivirea deplină a domnului nostru, Ludovic regele Ungariei. De aceia rugăm pe prea luminatul nostru domn, Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, domnul nostru firesc şi pe urmaşii lui, ca să întărească şi să consfinţească această carte a noastră şi să întărească şi să aşeze dania noastră astfel făcută iubitei noastre rude de sânge şi frate după cum se arată.

---

[1]) *Schenkhengen.*
[2]) *Fuguras.*
[3]) *Venece.*
[4]) *Kotzolad.*

Deasemenea rugăm şi poruncim urmaşilor noştri, care vor fi urmaşi în stăpânirea voevodatului nostru, precum şi boierilor, ca să nu calce şi să nu întoarcă această carte a noastră, ca să nu strice jurământul meu spre paguba mântuirii şi a sufletului nostru şi ‹să se păstreze› dania noastră făcută iubitei noastre rude de sânge, Ladislau de Dobca, vajnicul cavaler, în chipul în care se arată în cartea de faţă, pentrucă s'a învrednicit şi a dobândit această danie prin slujbe prea credincioase faţă de noi, ca să stăpânească în veci moşiile mai înainte zise împreună cu urmaşii lui, chiar dacă noi sau vreunul dintre urmaşii noştri în viitor ar încerca să strice cartea noastră de faţă şi această danie mai sus scrisă, ‹şi› ar vrea să împiedece într'adevăr şi să se ridice împotriva cărţii şi a danici de faţă, iar asupra unuia sau unora ca aceştia să cadă mânia şi pedeapsa lui dumnezeu, a fericitei fecioare Maria, a tuturor sfinţilor, mânia sfinţilor regi Ştefan, Ladislau şi Emeric.

Spre mărturia şi tăria veşnică a tuturor celor mai sus scrise am poruncit să se scrie cartea noastră de faţă şi să se întărească prin atârnarea peceţii noastre celei mari.

Dat la Argeş, în scaunul[1]) nostru, în anul domnului o mie trei sute şaptezeci şi doi, în ziua după Despărţirea Apostolilor[2]).

Arh. St. Budapest. Dl. 26376.
Orig. latin, perg. pecete atârnată, căzută.

19

‹1372› August.

Pe când mitropolitul Ungrovlahiei, acel Iachint era încă viu, pentrucă poporul aceluia fiind mult şi fără număr, deci nu era deajuns numai un arhiereu pentru aşa de mult popor, ca să poată să-l întărească în cele duhovniceşti şi să-l păzească şi să-l călăuzească pe drumul mântuirii, am socotit smerenia noastră şi soborul nostru cel sfinţit şi dumnezeesc al sfinţilor şi atotcinstiţilor arhierei, să aşezăm aici şi pe alt arhiereu şi să-l trimitem acolo. Cerând aceasta şi domnul locului aceluia, s'a împlinit aceasta şi a fost hirotonisit sfinţitul mitropolit al unei părţi a Ungrovlahiei, chir Antim, ca arhiereu peste jumătate din toată Ungrovlahia.

Şi deoarece mitropolitul acela, chir Iachint, a plătit datoria morţii, a fost nevoie să se aşeze altul în locul aceluia. A fost ales în această demnitate de către smerenia noastră şi de către dumnezeescul şi sfinţitul nostru sobor al sfinţiţilor şi preacinstiţilor arhierei: al Iracliei, al Nicheii, al Vriei, al Sidului, al Odriiului, al Sozopolului, al Ianinei, al Silivriei, al Tenedosului şi al Varnei, preacinstitul ieromonah chir Hariton ‹al› Cutulmusului, pe care în locul acela al Ungrovlahiei îl ţin în laudă şi cinste, nu numai mulţimea şi cei ce s'au întâmplat ‹a merge

[1]) *residencia.*
[2]) Ziua Despărţirii Apostolilor (*divisio apostolorum*) cade la 15 Iulie.

acolo», dar şi domnul şi vlastelinii acelui loc. Este un bărbat înţelept şi făcător de bine, din tinereţe râvnind către viaţa călugărească şi astfel îmbrăcat în chip de sfânt. Deci dela început a fost destul de învăţat să fie ascultător şi să se supuie bărbaţilor sfinţi şi făcători de bine. După aceia, a învăţat şi a cărmi, şi a fost orânduit de dumnezeu la aceasta, ca să întemeieze aşezământ şi locaş de călugări la sfântul munte Athos şi să fie egumen într'însul. Şi mult s'a străduit la aceasta şi mărindu-l şi cu ziduri şi înconjurându-l cu clădiri şi aşezări într'însul şi călugări, cu dărnicia şi cu străduinţa şi râvna lui, primind destulă bogăţie pentru ridicarea unei asemenea mânăstiri dela fiul meu, prea nobilul, Marele Voevod şi domn a toată Ungrovlahia, care este ctitor al locaşului, sfătuindu-l la aceasta chir Hariton şi rugându-l ca să-i fie ctitor. Deaceia şi multă răsplată dela dumnezeu i-a fost mijlocită şi mare folos a dobândit pentru sufletul său, adunând mulţi călugări şi i-a învăţat ca să se roage ziua şi noaptea pentru ctitorul lor.

Şi a fost hirotonisit acesta de către noi ca mitropolit al unei părţi a Ungrovlahiei, anume în acea jumătate pe care a ţinut-o chir Iachint, ca cealaltă jumătate să aibă arhiereu pe acel mai înainte aşezat, chir Antim. Se cuvine dar ca acel ce este numit acum, sfinţitul mitropolit al unei părţi a Ungrovlahici, atotcinstitul frate şi de duhul sfânt iubit şi împreună slujitor, fratele smereniei noastre chir Hariton, să primească şi să stăpânească această biserică şi să înveţe pe oamenii lui dumnezeu purtând numele lui Hristos şi să-i povăţuiască şi să-i sfătuiască spre cele folositoare pentru suflet şi mântuitoare. Să aşeze deci anagnoşti, să ridice ipodiaconi şi diaconi şi să hirotonisească preoţi, încă şi episcopi, că şi aceasta i s'a dat lui cu soborul de către smerenia noastră, după o cuvenită şi foarte iscusită cercetare şi încercare, să aşeze părinţi duhovniceşti şi egumeni în cinstitele locaşuri de acolo şi sfinţitele hramuri să le sfinţească şi să facă toate celelalte ce se cuvin adevăraţilor întâi ierarhi, încă şi să şază pe tronul sfinţit al acelei biserici, fiind datori toţi cei ce se află acolo, clerici, sfinţiţi călugări, stăpâni şi toată obştea creştinităţii, să dea acea cinste şi supunere şi respect şi să-l asculte şi să i se supuie, ca unui păstor, paznic şi mijlocitor pentru sufletele lor, aşezat de dumnezeu, fiindu-le lor cunoscut că lauda şi supunerea către el se ridică către smerenia noastră şi de acolo se îndreaptă către însuşi dumnezeu.

Acesta are şi locul de Amasia, care de acum are drept la stare şi şedere în soborul sfinţit şi la judecată. Pentrucă sfinţitul mitropolit al Vidinului, alungat din biserica lui, a venit şi şade într'un loc oarecare din Ungrovlahia şi cere şi Marele Voevod, domnul de neam bun al locului aceluia, ca să primească dar şi slobozenie dela smerenia noastră, ca să împlinească acolo oarecare slujbe arhiereşti, am socotit smerenia noastră împreună cu soborul, ca, de vreme ce toată Ungrovlahia este alcătuită din două părţi, iar fiecare are pe arhiereul său, în a căruia parte se va întâmpla să şeadă al Vidinului, să primească dar dela arhiereul căruia îi este acea parte; acel dar să fie cât socoate singur cel ce are enoria. Şi să fie aceasta, până ce acesta, al Vidinului este viu, după aceia să se dea iarăşi acea parte adevăratului său arhiereu.

Odată cu aceasta, se întăreşte şi se dă mai înainte zisului mitropolit al Ungrovlahiei şi locul mai înainte numit al Amasiei, celui în sfântul duh iubitului frate al smereniei noastre şi împreună slujitor, precum şi dreptul de şedere la soborul de faţă.

Luna August, indictionul al zecelea[1]). Şi iarăşi şi aceasta mărturisesc eu în domnul nostru Iisus Hristos, pe cine va alege dumnezeu să fie mitropolit în ţara Ungrovlahiei, să fie ctitor al mânăstirii Cotlomusu şi să ajute cu grijă, ca şi mine. Iar mânăstirea să fie datoare să-l scrie pe el în sfânta proscomidie, ca pe un ctitor şi să-i cânte ca unui ctitor. Cine va strica această scriere a mâinii noastre, să-i fie răzbunătoare sfânta preobrajenie a domnului nostru Iisus Hristos; cine va împlini aceasta, să-l întărească pe el domnul dumnezeu aici şi în veacul viitor[2]).

Smeritul mitropolit al Ungrovlahiei, Hariton[3])

După Arhivele Olteniei, XI. (1932), p. 62.
Facsimil după un orig. slav, la m-rea Cotlumus, dela Athos.
Datat după indiction, în vremea mitropolitului Hariton.

20

«1374».

† Pentrucă eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul voevod Vladislav, din mila lui dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, am binevoit, după îndemnul lui dumnezeu, să ridic o mânăstire la Vodiţa în numele marelui şi purtătorului de dumnezeu Andonic, ascultând pe cinstitul între călugări Nicodim, de asemenea şi cu cheltuială şi daruri dela domnia mea, iar cu munca lui chir Nicodim şi a fraţilor lui, am zidit şi am zugrăvit.

Şi după cât a adus vremea, acum am dăruit: un tetravanghel ferecat cu argint şi aurit, o cădelniţă de argint, vase sfinţite de argint, o pereche de odăjdii preoţeşti de mătase, perdele de altar, de camhă, cât are nevoie biserica, un epitrafil şi rucaviţe cusute cu fir de argint.

După acestea, satul Jidovşliţa, slobod de toate dările şi muncile domneşti şi de oaste şi cu totul ohabă; şi câte găleţi vor fi dela satul lui Costea pe Topolniţa şi pe Dunăre venitul domnesc dela opt pescării şi toată vâltoarea cea dela mijloc, cu toate ale ei şi Dunărea dela podina Orehova până la puntea cea de sus, care duce spre Ruşava şi Vodiţa Mare, pe amândouă părţile cu nucii şi cu livezile şi cu Ţerovăţul şi cu seliştea Bahnei.

După acestea toate, la ficcare praznic al sfântului şi purtătorului de dumnezeu Andonie, o mie de perperi din casa domnici mele şi să se împartă săracilor 300 de perperi şi 12 burdufe de brânză şi 12 caşcavale şi o maje de ceară şi 12 postavuri de îmbrăcăminte şi 12 postavuri de încălţăminte şi 12 pături.

---

[1]) Pasagiul «luna ... al zecelea» în greceşte.
[2]) Pasagiul: «Şi iarăşi ... veacul viitor» autograf slav al mitrop. Hariton.
[3]) Pasagiul «Smeritul ... Hariton» în greceşte.

Acestea toate le aşezăm şi le dăruim pe fiecare an din casa domnească.

De asemenea am întocmit domnia mea, după sfat, ca după moartea lui chir Nicodim, să nu aibă voie niciun domn să aşeze în locul acela pe cârmuitor, nici arhiereu, nici altul nimeni, ci precum spune chir Nicodim şi cum va orândui, aşa să ţie călugării cei de acolo şi singuri să-şi pună cârmuitor.

Şi acestea toate, rog pe fiecare dintre urmaşi, niciunul să nu le schimbe; cine s'ar încumeta să le schimbe, acestea sau unele dintre acestea, să-l ucidă domnul dumnezeu şi preacurata lui maică şi sfântul şi marele şi purtătorul de dumnezeu Andonie şi aici şi în veacul viitor, amin.

† Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 1.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1846.
Datat pe baza prezenţei lui Nicodim în Ţara Românească pe vremea lui Vladislav vodă (1369—1374) şi pe baza titlului domnesc; după 1369, Vladislav se intitulează «ban de Severin şi domn, din mila lui dumnezeu şi a regelui Ungariei», situaţie care durează până în 1373, când pierde Severinul şi devine independent faţă de regele Ludovic.

21

1378 (6886) Iulie.

† Smeritul mitropolit al Ungrovlahiei, prea cinstit şi ţinând locul celui de Amasia şi protul sfântului Munte, Hariton, cu mâna mea am orânduit.

† În numele tatălui şi al fiului şi al sfântului duh.

Eu, smeritul mitropolit al Ungrovlahiei, Hariton preacinstit şi ţinând locul celui de Amasia şi protul sfântului Munte Athos, aşez cel de faţă şi din urmă înscris iscălit al voinţei şi orânduirii mele şi-l fac de bună voie, din inimă şi fără silă, având mintea întreagă şi sănătoasă, mulţumită lui Hristos, şi având limba neşovăitoare la grăit, dar temându-mă de lovitura năpraznică a morţii şi având trupul bolnav şi încercat în chip prea dureros de molima de ciumă care bântuie acuma. Căci deoarece pentru neascultarea cea strămoşească având parte de blestemul strămoşesc, în pământul de unde am fost luaţi ne întoarcem din nou şi pentru că ne-am născut, ne stricăm, pentrucă...[1]) murim, şi nu este om care va trăi şi nu va vedea moartea, chiar dacă se făleşte că este încins cu coroane, chiar dacă se bucură de plăcerile măririi şi bogăţiei. Din această pricină şi eu întâmplându-se să am aceeaşi fire şi să fiu supus acelciaşi stricăciuni, pe de o parte mă tem de sosirea cea năpraznică a morţii iar în schimb pe de altă parte am socotit că e nevoie în ce mă priveşte să-mi fac diata după dorinţa mea şi să-mi arăt voinţa cea de după săvârşirea mea din viaţă. Dacă m'aş fi dedat la căpătare de bani sau de bunuri ori de orice lucru şi mi-aşi fi pus mintea la ele sau ar fi ajuns dela părinţi la mine sau după cum toţi au râvnă pentru ele

[1]) lacună în text.

şi eu le-aşi fi avut...[1]) mi-aşi face diata şi în chipul obişnuit le-aşi împărţi, cum ar şi trebui, în mâinile rudelor şi săracilor, după cum aş avea despre ele părere şi preferinţă. Dar deoarece de o treabă ca aceasta nu-mi pasă deloc, fie din porunca lui dumnezeu, fie din propria mea nepăsare, despre ele nu mă voi întinde la vorbă în cea de faţă a mea diată scrisă. Voi orândui însă despre acele lucruri care în decursul vieţii mele au fost mai ales opera mea şi despre care mai ales am vorbit de când m'am ocupat de ele: cinstita mânăstire a Cutlumusului dela sfântul nostru munte Athos. Era şi înainte strălucită şi vestită şi mândră de multele sale bunuri, având într'ânsa bărbaţi sfinţi şi purtători de dumnezeu spre lăudarea şi primirea lui dumnezeu. Iar după ce la cererea stăruitoare şi la rugămintea acelor sfinţiţi părinţi ai mei care trăiau într'ânsa şi a celorlalţi ai mei sfinţiţi de dumnezeu purtători părinţi, adică a preacuviosului prot chir Teodosie din Alopu şi a preasfinţitului episcop al Ierissosului şi Sfântului Munte, răposatul chir Iacov, am cedat şi am primit eu mânăstirea, nu am aşezat-o din mijloacele mele în starea în care se vede acum, căci cum aşi fi putut eu care spuneam mai sus că n'am avut nicio grijă de câştigare sau a aurului sau a argintului, dar râvna şi silinţa şi sârguinţa noastră a fost ceiace cred şi mai bun spre îngrijirea unei case dumnezeeşti. Căci banii daţi adeseori sub un pretext de acestea sunt simboluri ale singurei preferinţe. Sârguinţa şi râvna şi zelul dumnezeesc au fost o dovadă limpede de dorinţa şi de frica de dumnezeu. Aşa dar, când am primit-o, precum s'a spus, ca să o reorganizez cu râvna mea, pentru ca să dea cele mai bune roade, am găsit-o foarte mică şi strâmtorată de multă nevoie, fălindu-se numai prin bărbaţii pe care i-am spus, care se întreceau în virtute. Uitând deci de bătrâneţe şi de boală şi trecând cu vederea frigul iernii precum, după cum ştiu toţi, şi dogoreala verii, cu întreaga râvnă şi cu tot cugetul m'am ridicat pentru îngrijirea ei şi mergând la Romei, la Tribali şi la Bulgari şi cerând pentru clădire şi hrană, i-am înduplecat prin rugăminţi şi rugi fierbinţi, cu ajutorul lui dumnezeu care binevoia această operă. Aşijderea m'am dus de şapte ori la acel răposat Vladislav voevod şi la soţia sa, doamna Ana şi am fost dăruit de pronia dumnezeească cu cele trebuincioase pentru refacerea mânăstirii; şi a fost reîăcută şi înfrumuseţată şi dânsul a întregit-o spre mai bine, precum se vede acuma de oricine, pentru slava lui dumnezeu care toate le orânduieşte spre folos. Şi nu numai atât, dar pe nişte fraţi robiţi de-ai mânăstirii şi care au încăput în mâinile necredincioşilor musulmani, o dată doi, altă dată trei, s'a întâmplat să fie cândva şi paisprezece laolaltă, i-am răscumpărat după ce m'am dus la prea evlavioasa şi preafericita stăpână doamna Elisaveta şi la alţii, luând şi dela Vlc multe pentru chivernisirea mânăstirii. Prin urmare mai ales n'am nici argint, cum am spus, nici aur, precum ştiu cei întru Iisus Hristos prea dulci fraţi şi copii ai smereniei mele. Dar după ce, din judecăţi ce le ştie dumnezeu, am ajuns la arhierie şi la slujba protatului, nu am uitat întâiul

[1]) lacună în text.

meu fel de viață, ci am veghiat asupra sărăciei mele obișnuite: căci poate unii și-ar închipui că din cele două demnități și din câștigul lor am dobândit ceva pentru mine: aceasta nu am povestit-o ca să mă arăt, din pricina sărăciei mele, ca un om minunat în ochii acelora care se întâmplă a fi de față la întocmirea diatei mele, ci ca să știe că atât de mare a fost râvna mea pentru înjghebarea arătatei mânăstiri, încât să nu țin socoteală de toate ale noastre, ci toate să le cheltuiesc pentru îngrijirea ei, și să mai știe și arătații monahi dintr'însa și cei după aceea la cea de față...[1]) întrânsa și truda o depunem, și să mă învrednicească de o amintire corespunzătoare după plecarea mea de pe această lume, și dacă le voi rândui lor ceva în diată, ca un părinte îi sfătuiesc s'o primească și s'o păstreze cu tărie și cu statornicie ca ceva folositor sufletului și izbăvitor. Engolpionul care se află la mine îl las preasfântului meu stăpân patriarhul ecumenic. Mantia care se află la mine și veștmintele de schimb care se găsesc la mine le las arătatei mânăstiri, ca să fie vândute pentru cei robiți. Deoarece precum s'a spus...[1]) cheltuială, pentru ca să orânduiesc în diată și pentru înmormântarea mea și pomenirile mele, spun că a rămas la părerea și socotința fraților...[1]) căci cred că nu-și vor neglija îndatoririle față de mine, știind că în decursul vieții mele și eu am avut grijă să mă gândesc la starea lor trupească și sufletească. Îi rog mai ales ca după săvârșirea mea din viață, să facă pe rând în fiecare zi până la patruzeci de zile o liturghie pentru sufletul meu. Deasemenea îi rog stăruitor și îi sfătuiesc părinteşte să păstreze sărăcia, așa cum am luat-o ca o părintească moștenire de la acei pururea pomeniți călugări mai bătrâni, al cărei folos care este îl știu și ei; dar totuși voi aminti și eu puțin de aceasta: căci dacă adevărat este ceeace s'a spus de gura nemincinoasă a domnului, că acolo unde este comoara noastră, acolo este și inima noastră, deci, precum este adevărat, este nevoie ca, dacă strângem din cele de pe pământ care trec ca fumul, și inima noastră să se rostogolească jos și în cele pământești, neavând nicio mișcare către cele de sus și cele veșnice. Dar dacă strângem pentru aceasta, amintindu-ne totdeauna de dumnezeu și de bunurile cele făgăduite, acolo avem și inima noastră. Deci, pe cât se deosebesc cele sufletești de cele trupești, iar cele cerești de cele pământești, pe atâta este o deosebire între faptul de a strânge în cer și cel de a strânge pe pământ. Căci cum ar putea fi drept ca călugării, care au făgăduit a se lepăda de lume și de cele lumești, iar apoi făcând mincinoase făgăduielile lor s'au întors din nou la vărsătura lor și au căzut din nou în ceeace au făgăduit că se vor îndepărta, atrag asupra-și supărarea lui dumnezeu, căci nu numai că nu s'au lepădat de sine după poruncă și nu au urmat pe domnul luându-și crucea, ci sub cuvânt de a împlini porunca mântuirii, celor oprite de dumnezeu.....
...a se sili către...[1]) o poruncă și nu.....
...[1]) să fie lipsiți de bunurile veșnice...[1]) trăiesc...[1]) a veșnic pomeniților călugări mai bătrâni care au strălucit în această mânăstire prin traiul lor...[1]) și

[1]) lacună în text.

cu orânduiesc ca cel care după moartea mea va fi rânduit a fi igumen şi cei următori să fie făcuţi potrivit aşezământului ce-l voi zice acum: aşa dar întâi deoarece se cuvine să i se încredinţeze ocrotirea norodului dumnezeesc şi sfânt şi să ia în mâini păstorirea oilor cuvântătoare ale lui Hristos şi mai ales a celor aleşi, trebue să se ceară dela dumnezeu să fie dat turmei de către acela dela care este toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit şi, făcându-se o îndelungată litie, ca din adâncul sufletului, pe urmă, să se adune cu toţii ca la un semn pentru aceasta şi să aleagă slujbă. Şi mai întâi să fie un ucenic al paşnicului şi blândului Hristos, vestind tuturor pacea lui şi înfăţişând tuturor lumina lui pentru proslăvirea tatălui nostru care este în ceruri, şi care să năzuiască la minunata câştigare a sărăciei, prin care fiinţele materiale par a fi în afara materiei, şi prin patrunghiularul virtuţii ca într'un car cu patru cai ei ajung la altarele de nepătruns ale cerurilor, după proorocul Ilie, mutându-se din trup şi trecând spre mai bine, printr'o înţeleaptă nebunească. Dar deoarece de o vreme oarecare, după judecăţi ce le ştie dumnezeu sau mai bine zis pentru păcatele noastre, nişte fraţi de-ai noştri au căzut, vai! în mâinile Achemenizilor[1]) fără dumnezeu, şi trebuia ca noi să-i răscumpărăm, deoarece din pricina noastră s'au muncit şi au păţit aşa ceva, spun că vreau, vroiesc şi orânduiesc prin diată ca, dacă se întâmplă să-mi dau datoria obştească şi să-mi plătesc datoria pământească, să se vândă schimbul meu de haine ce s'a spus şi mantia şi alte lucruri pe care le-am adunat acestei mănăstiri pentru asemenea pricini, care au fost date de către cei mai sus arătaţi ...[2]) şi să fie răscumpăraţi fraţii. Atâta tot. Cât despre puternicii şi sfinţii noştri stăpâni şi împăraţi, din tot sufletul mă rog lui dumnezeu să le dea mulţi ani să trăiască şi orice alt lucru bun şi de mântuire, supunând sub picioarele lor tot duşmanul şi potrivnicul. Tuturor...[2]) creştinilor cărora le-am dat o piatră de scandală...[2]) şi m'am scandalizat...[2]), le dau iertare. Inscrisul meu de faţă cel din urmă vreau să aibă tărie pentru cei cărora li se va înfăţişa, ca o diată deschisă şi pecetluită, ca una tainică, ca un codicil şi ca orice alt înscris cunoscut de legile dumnezeeşti. Şi să se bucure de întărire prin punerea peceţilor. Iar cel care ar încerca prin rupere în bucăţi sau tânguire sau neîmplinire sau desfiinţare să se îndepărteze într'un cuvânt de aceasta, unul ca acela, oricare ar fi, întâi să atragă asupra sa supărarea dumnezeească şi a sfinţilor din veci şi a mea, păcătosului. Şi rog pe sfinţii mei părinţi care strălucesc pe acest sfânt munte Athos, adică pe toţi igumenii şi mai întâi pe stăpânul şi fratele şi coliturghisitorul meu preasfinţitul şi de dumnezeu iubitorul al Ierissosului şi sfântului Munte ca să isclească şi să mai întărească cu mâinile lor diata cea de faţă, pentru ca astfel să fie tare, care s'a scris în luna Iulie, indictionul întâi al anului 6886<1378>.

† Al Ungrovlahiei şi protul Hariton.

---

[1]) ale Turcilor.

[2]) lacună în text.

...iubitului frate şi coliturghisitorului smereniei mele preasfinţitul ‹mitropolit al Ungrovlahiei chir Antim›...[1]) pe el...[1]).

† Smeritul episcop al Ierissosului şi sfântului Munte, Isac †

† Catigumenul cinstitei şi sfintei împărăteşti mari Lavre, Chiril ieromonahul †

† Catigumenul cinstitei şi sfintei împărăteşti mari mânăstiri ‹Vato›ped, Teodul ieromonahul †

† Igumenul cinstitei şi sfintei împărăteşti mânăstiri a Ivirenilor ‹C›alist ieromonahul †

† ‹Igu›me‹nul hramului şi mânăsti›rii preasfintei născătoare de dumnezeu a Hilandarului, ieromonahul Sisoe †

† Igumenul cinstitei şi sfintei împărăteşti mânăstiri a lui Filoteu, Eftimie ieromonahul †

† Dicheul cinstitei împărăteşti mânăstiri Dohiariu, Macarie ieromonahul.

† ....sios monahul †

După P. Lemerle, Actes de Kutlumus, Paris, 1945, p. 135—138. Textul grecesc la M-rea Cutlumus dela Athos.

22

1385 (6894) Octombrie 3, Argeş.

† Pentrucă eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul, Io Dan voevod, şi din mila lui dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei dăruite mie de dumnezeu am aflat în ţara domniei mele, la locul numit Tismana, o mânăstire nu întru toate terminată, pe care sfântrăposatul, binecinstitorul voevod Radul, părintele domniei mele, a ridicat-o din temelie, dar n'a sfârşit-o din pricina scurtimii vieţii, de aceia a binevoit domnia mea ca, precum în domnie, să-i fiu urmaş şi în aceasta aşa dar să înnoiesc pomana părintelui meu şi pentru sufletul meu, să clădesc deplin acest hram al preasfintei stăpâne născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi să-l întăresc cu toate darurile şi veniturile. Nu numai acestea, dar şi câte au fost dăruite în vremea părintelui meu mânăstirii, pe toate să le întăresc şi să le împuternicesc, pentru slava dumnezeului meu şi pentru slava şi cinstea preaslăvitei mele stăpâne şi preacuratei născătoare de dumnezeu, ca s'o aflu în viaţa domniei mele întăritoare şi ajutătoare, iar în ziua cumplită a judecăţii, mijlocitoare pentru viaţa veşnică.

Şi mai întâi, am dăruit acestei mai sus zise mânăstiri grâul din judeţul Jaleşului, patru sute de găleţi pe fiecare an. Şi cine va fi gălctar să nu mai întrebe pentru aceasta pe domnia mea, ci să-l trimită îndată acolo la mânăstire.

Am dăruit şi pe râul Jaleşului, la Dăbăceşti, nucii copaci toţi, apoi dela casa domniei mele, pe fiecare an, 10 burdufe de brânză, 10 caşcavale, 10 păturі şi 10 postavuri pentru îmbrăcăminte şi 10 postavuri pentru încălţăminte, iar miere şi ceară pe măsură, cât va aduce anul.

[1]) lacună în text.

Pe lângă aceasta, întăreşte domnia mea şi câte a dăruit sfântrăposatul părinte al domniei mele, Radul voevod: satul Vadul Cumanilor, jumătate din Toporna şi balta Bistreţ dela Topliţa până la Gârla Repede, mai sus de Covaciţa cu satul Hrisomuinţii şi Tismana pe amândouă părţile, cât a fost Ligăcească şi Ruşească.

Pe lângă acestea, întăresc şi câte a dăruit şi a dat în scris mânăstirii sfântului Antonie unchiul domniei mele, sfânt răposatul Vladislav voevod: satul Jidovştiţa cu Potocul şi la Dunăre vâltoarea dela mijloc toată şi venitul dela opt pescării şi Dunărea dela padina Orehova până la puntea cea de sus şi Vodiţa Mare pe amândouă părţile cu nucii şi cu livezile şi selişte Bahnei şi moara la Bistriţa şi 40 de sălaşe de Aţigani.

Toate acestea le dăruieşte şi le întăreşte domnia mea, cu toată porunca şi întărirea ca să fie nestrămutate şi neclintite. De asemenea şi satele să fie slobode de toate muncile şi dările şi veniturile domniei mele.

Pe lângă acestea, porunceşte domnia mea ca, călugării din amândouă mânăstirile să fie de sine stătători; după moartea cârmuitorului lor, nimeni să nu le puie lor cârmuitor, nici eu însumi, voevodul Dan şi nici nimeni dintre cei de după mine, nici să se strice orânduiala şi datina lui Nicodim, nici porunca ‹mea›. Cine ar îndrăzni să strice ceva din toate acestea sau să schimbe în rău, să fie blestemat de domnul dumnezeu şi de preacurata născătoare de dumnezeu şi de toţi sfinţii, şi să fie părtaşi cu toţi acei care s'au lepădat de domnul şi l-au dat pe el morţii.

Acestea toate s'au scris la Argeş, din porunca domnului voevod Dan, în anul 6894 ‹1385›, indictionul 9, luna Octombrie 3 zile.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 2.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., din 1693 şi din 1844.

23

‹1386 Septembrie 23—1406›.

‹Paul de Thomar căpitanul Făgăraşului întăreşte în 1511 mai multor Români stăpânirile pe cari le-a avut odinioară răposatul Costea, strămoşul lor, din vechime, din domnia răposatului şi strălucitului domn› Mircea voevod al părţilor Transalpine şi ban de Severin: ocinele cu drept boeresc [1]) Viştea de Jos şi Viştea de Sus [2]) întregi, precum şi în acelaşi chip jumătate din ocina Arpaşul de Jos [3])

[1]) *officia boeronatuum.*
[2]) *Also Vist ós Felso Vist.*
[3]) *Also Arpás.*

cu toate folosinţele ce se ţin de ele, adică 17 Ţigani de cort, arătaţi mai jos pe nume, pe cari i-au stăpânit şi să-i stăpânească şi acum.

După N.Densuşianu, Monumente pentru istoria Ţării Făgăraşului, p. 8—9 şi Hurmuzaki Doc. II, 3 p. 9—10.

Extras din confirmarea dată urmaşilor lui Costea de Paul de Thomar la 19 August 1511. O copie la Bibl. Universităţii din Cluj.

Datat după titlul domnului, ţinând seama de faptul că începând din 8 Ianuarie 1407 bănia este o dregătorie specială în sfatul domnesc.

24

1387 Mai 27, Pera.

In numele domnului, amin.

Strălucitii şi puternicii bărbaţi, domnii Ioan de Mezano, potesta al Perei şi al Genovezilor din Imperiul Romaniei [1]), Gentiles de Grimaldis, Ianonu de Boscho, soli şi împuterniciţi ai strălucitului domn Antoniotto Adurni, din mila lui dumnezeu, duce al Genovezilor şi apărător al poporului precum şi ai sfatului fruntaşilor cetăţii Genova şi ai oficiului celor opt cetăţeni însărcinaţi cu purtarea şi grija trebilor din părţile răsăritului, cu împuternicirea făcută de acest domn duce, sfat şi oficiu în persoana amintiţilor domni, Gentiles şi Janonu, ce se vădeşte în actul obştesc cu învolnicire deplin cuprinzătoare şi îndestulătoare, scrisă de mâna lui Petre de Bargalio notar şi cancelar al comunei Genova, din ‹anul› 1387 ziua 22 Martie, în numele şi din partea comunei Genova şi a tuturor Genovezilor aflători în orice parte a lumii, — de o parte — şi chibzuiţii şi înţelepţii bărbaţi, domnii Costea şi Jolpan, solii şi împuterniciţii trimişi anume pentru cele de mai jos, de către strălucitul şi puternicul domn Ivancho, fiul strălucitului domn Dobrodiza, de bună amintire, cu învolnicire deplină şi îndestulătoare, după cum reiese din scrisoarea deschisă subscrisă cu subscripţia scrisă de mâna însăşi a zisului domn Ivancho, cu cuprinsul următor: « Din mila lui dumnezeu, domnul Ivancho, » scrisă în ziua a 13-a a lunei de faţă, Mai, înfăţişată astăzi de numiţii soli sus zisului domn potesta şi solilor, în numele şi pentru zisul domn Ivancho şi pentru toţi supuşii săi — de ealaltă parte —, în faţa fruntaşilor numitului domn potesta şi a toată Pera, a căror nume sunt acestea: Raffael de Ama, Lodixius Vayrolus, Lucas Ususmaris, Joan Pancia, Dominicus Maribonus, Filip Rubens şi Dariu Spinulla.

2. Zisele părţi au ajuns şi au declarat în numele amintite că au ajuns la o pace bună şi adevărată ce va dăinui deapururi.

Adică zisele părţi în numele amintite [2]) şi-au ierat fiecare celelalte şi o parte alteia, iar aceasta celei dintâi, toate nedreptăţile, jignirile, silniciile, prădăciunile, uciderile şi toate cele făptuite de către una din numitele părţi impo-

[1]) Imperiul Bizantin.

[2]) *dictis nominibus.*

triva celeilalte, în orice fel şi în orice chip, până în ziua şi ora de faţă, făgăduind numitele părţi în numele amintite, şi o parte celeilalte şi aceasta celei dintâi, sub chezăşia unor legăminte solemne, ca de acum înainte să nu se mai lovească unii pe alţii, ci să păzească această pace pururea şi s'o păstreze cu legămintele, chipurile, întocmirile şi condiţiile scrise mai jos.

Renunţând la excepţiile neîndeplinirii păcii sus zise, în chipul arătat mai sus ca neîmplinirea învoelilor, făgăduelilor şi condiţiilor scrise mai jos, a nesăvârşirii lucrului astfel cum se arată mai sus şi mai jos şi deci a neaflării sale în fiinţă, la excepţiile de înşelăciune ‹constrângere prin› teamă, la acţiunea «de fapt» [1]), la contractarea fără temei şi la orice alt ‹temei de› drept.

3. Adică, mai sus zisul domn potesta şi solii mai sus numiţi, în numele şi în locul comunei mai sus spuse şi a Genovezilor mai sus spuşi au făgăduit numiţilor domni Costea şi Jolpan, solii mai sus zişi, ca din ziua încheierii păcii de faţă înainte, să-l socotească, să-l ţină şi să-l trateze cu bunăvoinţă pe mai sus numitul domn Ivancho şi pe supuşii lui şi pe orice alţi supuşi ai aceluia, în orice ţară a acelei comune a Genovei, şi să-i mântue cu credinţa şi să-i păzească pe aceia şi pe supuşii lor şi oamenii lor în privinţa lucrurilor şi a mărfurilor lor şi să facă să dea şi să săvârşească dreptate şi dreaptă judecată acestor oameni şi supuşi ai mai sus zisului domn Ivancho sau să pună să li se dea şi să li se facă dreptate în privinţa tuturor şi fiecărnia dintre Genovezii cele sunt datori sau care ar păgubi de acum înainte pe oamenii şi supuşii mai sus zişi, în averea sau în fiinţa lor, în orice loc al cuprinsului zisei comune, după cum li se va părea mai potrivit comunei sau cârmuitorului zisei comune, păstrându-se cumpăna dreptăţii.

4. Deasemenea nu este îngăduit niciunei corăbii genoveze sau care este trimisă dela Genova să facă vreo pagubă sus zisului domn Ivancho şi oamenilor lui, ţărilor şi locurilor lui.

5. Deasemenea, dacă se întâmplă ca vreunul să aducă lucruri sau mărfuri ale unor Genovezi şi să fugă cu ele în ţările sau locurile mai sus numitului domn Ivancho, să poată astfel de oameni să se adăpostească în ţara lui şi să rămână în siguranţă în ce priveşte fiinţa şi mărfurile lor, după ce vor fi înapoiat mai întâi lucrurile şi oamenii ‹răpiţi›. In acelaşi chip se va face şi cu cei care ar fugi din ţinutul mai sus zisului domn Ivancho şi s'ar adăposti în ţările comunei.

6. De partea cealaltă, sus zişii Costea şi Jolpan, solii mai sus zişi, au făgăduit sus numitului domn potesta, solilor mai sus zişi care primeau ‹această făgăduială› în numele comunei Genova şi a tuturor Genovezilor şi a fiecăruia în parte, ca să-i cinstească, să-i ţie, să-i primească, să-i trateze bine, să-i ţie în siguranţă şi să-i păzească pe toţi Genovezii şi pe fiecare în parte, în orice ţări şi locuri ce le sunt supuse lor sau care le vor fi supuse cu credinţă ‹şi› pe uscat şi pe mare şi pe cei teferi şi pe cei naufragiaţi cu privire la averea lor şi să

[1]) *infactum* (greşit redat «infectum»).

nu-i stingherească sau să îngăduc a fi păgubiţi, să nu-i turbure sau să pună să-i turbure sau să îngădue a fi tulburaţi, ci dimpotrivă, să-i apere de toate păgubirile, tulburările şi jignirile sau silniciile în ţara şi în ţinutul lor, în ţările şi locurile ce le sunt supuse lor sau care le vor fi supuse de acum încolo sau în ori care altă parte a lumii. In ţările lor să primească un consul genovez, care să dea şi să facă dreptate şi judecată tuturor genovezilor, pentru şi cu privire la toate pricinile şi neînţelegerile care s'ar ivi şi s'ar naşte între aceşti Genovezi sau între zişii Genovezi şi supuşii numitului domn Ivancho, atât în cele civile cât şi în cele criminale, în chipul însă ca pârişul să urmeze scaunul de judecată al invinuitului. Şi acestui consul care va fi ales, trimis şi va sălăşlui în acele ţări, va trebui să-i dea ajutor, sfat, sprijin şi ocrotire la îndeplinirea sarcinei sale şi la cârmuirea şi îndreptarea oricăror Genovezi care ar umbla prin ţinuturile lor şi să dea şi să facă dreptate deplină acelui şi celorlalţi Genovezi faţă de oricare alţii care ar trebui să fie mânaţi spre judecata sa şi scaunul său de judecată, în cele civile, cât şi în cele criminale. Şi trebue să se socotească drept Genovezi toţi aceia pe care consulul Genovezilor i-ar arăta, i-ar declara şi i-ar numi că sunt Genovezi sau sunt socotiţi ca atari.

7. Deasemenea sus zişii Costea şi Jolpan, solii sus numiţi, au făgăduit mai sus zisului domn potesta şi solilor ce primeau făgăduiala în numele arătate mai sus, ca să trateze cu bunăvoinţă şi bună părtinire pe orice consuli genovezi care vor fiinţa în ţinutul lor, să le dea ascultare lor şi fiecăruia dintre ei şi să judece repede şi fără zăbavă toate pricinile ce îi privesc, după cum va socoti domnul lor în cugetul său că este de folos, astfel şi în aşa chip ca să poată fi mulţumiţi pe bună dreptate. Şi în afară de aceasta, să fie ţinuţi şi datori să dea, să predea şi să încredinţeze consulilor sau consulului mai sus zis, ce va fi trimis sau ales, după cum se arată mai sus, un loc potrivit, bun şi după nevoie, în care să poată clădi o logie şi o biserică, în care zişii Genovezi, care locuiesc şi umblă prin ţara lor, să poată locui şi sta şi aduna împreună. Nici să nu turbure şi să nu împovăreze sau să lase a fi turburaţi sau împovăraţi vreunul sau vreunii din zişii Genovezi, pentru vreo nelegiuire sau vreo vină făptuită şi săvârşită de vreun alt sau alţi Genovezi şi nici să nu sufere pedeapsă un nevinovat pentru vreun alt criminal sau căzut în vină, ci, dimpotrivă, pedeapsa va cădea asupra făptaşilor săi, pentru ca să nu se strepezească dinţii fiilor de pe urma poamelor acre pe care le-au mâncat părinţii [1]) sau dimpotrivă, adică nici fiul să nu sufere pedeapsă pentru crima tatălui, sau dimpotrivă [2]). Iar împotriva acestor rău făcători şi vinovaţi Genovezi, va face cercetarea şi judecată consulul genovez aflat în locul în care s'a făptuit fapta şi va hotărî după cum i se va părea, ţinând seama de dreptate.

8. Deasemenea sus numiţii soli, arătaţi mai sus, au făgăduit că însuşi strălucitul domn Ivancho va da Genovezilor o despăgubire bună, dreaptă şi legiuită

[1]) citat din Iezechil.
[2]) repetiţie greşită.

pentru orice pagube, furturi, prădăciuni sau silnicii făcute Genovezilor din ziua încheierii păcii de faţă, dovedite şi constatate de consulii sau consulul Genovezilor, fiinţând în ţinutul său <a fi fost> făcute de supuşii şi cei ce atârnă de mai sus numitul domn Ivancho sau de alţii, oricare şi de orice stare ar fi, în aşa fel şi în aşa chip ca să li se facă zişilor Genovezi mulţumire deplină în privinţa celor de mai sus fără zăbavă şi fără vreo altă cercetare. Şi pe deasupra, au mai făgăduit că, de câte ori vor trebui să fie aduşi unii Greci, Bulgari sau alţii de orice stare ar fi, ca martori împotriva unor Genovezi, să-i pună pe aceia să jure cu pompa trebuitoare şi cuvenită mai înainte ca mărturia lor să fie primită la vreo judecată.

9. Deasemenea au făgăduit sus zişii soli şi ambasadori, că însuşi măritul domn Ivancho va apăra în averea şi în fiinţa lor pe orice Genovezi din ţinutul său faţă de orice persoane şi va mântui şi va păzi pe toţi Genovezii şi bunurile lor din ţinutul lor. Şi dacă s'ar întâmpla ca acel domn Ivancho să vrea să calce pacea mai sus zisă sau să ajungă comuna Genovei în război cu dânsul, atunci şi în acea împrejurare să fie dator a mântui şi a păzi pe acei Genovezi şi bunurile lor şi a le da domnul Ivancho şi corăbii pe cari să poată pleca într'un răgaz potrivit şi cuviincios din ţinutul său; lucrurile şi mărfurile uşoare să le poată scoate de acolo în timp de o lună, iar sarea şi corăbiile în timp de şase luni, astfel şi în aşa chip ca să poată ieşi slobozi din ţinutul lui cât priveşte fiinţa şi lucrurile <lor>. Şi în schimb, să fie la fel pentru oamenii lui şi cei ce atârnă de el, ce s'ar afla în ţările comunei.

10. Deasemenea au făgăduit şi s'au învoit în chip solemn mai sus zişii soli şi trimişi ca mai sus, ca sus zisul şi strălucitul domn Ivanchus să nu pue nici o opreliste în locurile lui ce le stăpâneşte sau le va stăpâni, ca să nu poată să nu aibă putinţă [1]) genovezii în totdeauna şi oricând să scoată din zisele ţinuturi şi din stăpânirea lui, după libera lor voinţă, orice lucruri şi mărfuri şi orice fel de merinde pe care aceşti Genovezi le-ar fi cumpărat sau le-ar fi dobândit ori în ce chip, în aşa fel şi în aşa chip, ca nimeni să nu poată face opreliste zişilor Genovezi, ci să le dea voe să cumpere în ţinutul său orice fel de lucruri şi orice merinde vor voi, în afară de vremurile de foamete, în care împrejurare îi este îngăduit a face în ţinutul său opreliste şi împiedecare chiar pentru Genovezi, întrucât ar hotărî s'o facă şi pentru orice alţi străini. Iar dacă s'ar întâmpla să dea vreo îngăduinţă cuiva pentru merinde, atunci să fie dator să dea slobozenie nestingherită şi numiţilor Genovezi.

11. Deasemenea au făgăduit zişii soli şi trimişi ca mai sus, ca zisul domn Ivancho va slobozi pe toţi Genovezii şi pe fiecare în parte, în orice ţări şi locuri ale sale s'ar afla împreună cu soţiile şi ţiitoarele şi copiii lor, şi chiar şi cei naturali într'astfel ca să nu poată opri nicidecum pe niciun Genovez sau pe careva din gospodăria sa [2]), între cari nu se înţeleg robii, ci să le dea

[1]) *Quominus* etc. (adică să nu pună opreliste, în aşa fel ca)
[2]) *familia.*

putință să se ducă oriunde vor voi, și după voia lor, ca unii ce sunt prietenii zisului domn Ivancho. Și să se socoată ca fiind Genovezi și din gospodăria lor toți acei și fiecare în parte, pe cari consulul Genovezilor îi va arăta că sunt Genovezi.

12. Deasemenea au făgăduit sus zișii soli și trimiși ca mai sus zisul domn Ivancho va ține în siguranță și va păzi toate și fiecare în parte din lucrurile și mărfurile oricăror Genovezi sus zișii și nici nu va cere, lua și strânge ‹vreo taxă› sau pune să se ceară, lua și strângă ‹vreo taxă› pentru lucrurile și mărfurile lor care se vor aduce, cără sau trece pe acolo, atât pe mare, cât și pe uscat, decât doi la sută, după prețul și valoarea ziselor lucruri, adică, unu la sută pentru intrare și unu la sută pentru ieșire. Nu se înțeleg însă în aceste lucruri: corăbiile, aurul, argintul, mărgăritarele adevărate și giuvaericalele de orice fel, căci Genovezii noștri sunt și trebue să fie liberi, scutiți, imuni împreună cu corăbiile lor, aurul, argintul, mărgăritarele și giuvaericalee ‹lor›, atât pentru a le aduce sau a trece cu ele cât pentru a le scoate și a le duce dincolo de hotare. Și ei trebue să fie socotiți și tratați ca scutiți, liberi și imuni de către acest domn Ivancho de supușii și de slujbașii lui fiind întotdeauna bineînțeles negreșit că sus zișii Genovezi sunt ținuți să plătească zisa vamă cum ‹se arată› mai sus, iar când vând și înstreinează lucruri să nu fie siliți să plătească nimic, afară de plata pentru lucrurile și mărfurile ce se aduc de ei sau sunt scoase de ei din țările mai sus spuse spre alte locuri, pentru cari trebuie să plătească numai unu la sută. Și nici nu se poate așeza asupra acelor Genovezi vreo altă obligație, plată sau povară [1]) în ziscle sale ținuturi de către acest domn Ivancho, de oamenii sau supușii lui.

13. Deasemenea au făgăduit zișii soli și trimiși că zisul domn Ivancho în răstimp de două luni după ce îi va aduce la cunoștință pacea mai sus zisă, va înapoia în chip liber moștenitorilor răposatului Lodixio de Goasto orice lucruri și bunuri ale zisului răposat Lodixio, care lucruri și bunuri au ajuns în mâna domnului Ivancho sau ale supușilor săi, la moartea zisului răposat Lodixio, ‹sau le va înapoia› juristului trimis în numele acelor moștenitori sau persoanei trimise în numele comunei.

14. Deasemenea au făgăduit mai sus zișii soli, ca mai sus, ca strălucitul domn Ivancho, în timp de o lună dela ziua aducerii sale la cunoștință a încheierii păcii cu carte deschisă, va întări, încuviința și consfinți printr'un act public cu jurăminte și cu alte garanții, pacea sus zisă și toate și fiecare în parte din cele cuprinse în ea, făgăduind să le ție pururea.

15. Acestea toate și fiecare în parte din cele mai sus scrise, le-am făgăduit zisele părți în numele amintite, de o parte și de alta și o parte celeilalte și aceasta din urmă celei dintâi, legându-se solemn de o parte și de alta și spre

---

[1]) *cohertio, muluum seu gravamen.*

o mai mare pază au jurat pe sfânta evanghelie a lui dumnezeu, atingând aevea sfintele evanghelii. Adică: numiţii, domnul potesta, solii şi sfatul, după obiceiul Latinilor, cu mâna pe sfânta scriptură, şi mai sus zişii domni Costea şi Jolpan sus zişii soli şi trimişi după obiceiul Grecilor, ca toate şi fiecare în parte din cele sus zise să se ţină şi să se păzească pe veci de către ei, de oamenii şi supuşii şi slujbaşii lor şi ai zisei comune şi de toţi Genovezii; să socotească bune, primite şi în putere şi să le împlinească şi să le păstreze întocmai şi întru nimic să nu facă şi să nu se ridice împotrivă, pentru nicio pricină sau cauză care s'ar putea zice sau gândi, în drept sau în fapt, sub pedeapsa şi cu amendă de o sută de mii de perperi de aur, după cursul dela Pera. In această amendă va cădea partea care nu va ţine ‹învoiala› faţă de aceea care o va ţine, ori de câte ori s'ar face împotriva sau nu s'ar păzi cele de mai sus, spre paguba părţii care păzeşte ‹învoiala›. Şi această amendă poate fi pusă şi pretinsă de fapt [1]) de partea care păzeşte ‹învoiala› dela partea care a lucrat împotriva ei, de câte ori s'ar lucra împotrivă sau nu s'ar păzi cele spuse mai sus, împreună cu acoperirea tuturor şi a fiecăruia în parte, din pagubele şi cheltuielile care s'au făcut pentru aceasta. Şi fie că această amendă s'ar plăti sau nu, toate şi fiecare în parte din cele sus zise să rămână consfinţite şi întărite pe veci. Şi pentru ţinerea şi păzirea tuturor acestora şi fiecăreia în parte, sus zişii domni potesta, solii şi sfatul au zălogit şi au ipotecat zişilor soli toate şi fiecare în parte din bunurile zisei comune Genova şi ale oraşului Pera, câte nu sunt oprite de vreo lege să fie zălogite. Şi sus zişii soli au zălogit toate şi fiecare în parte din bunurile sus zisului domn Ivancho, de acum şi pe viitor, mişcătoare şi nemişcătoare pe care le are şi le stăpâneşte acum sau le va avea şi le va stăpâni în viitor.

16. Făcut la Pera, în palatul locuinţei domnului potesta, în sala de sus a zisului palat, în anul dela naşterea domnului 1387, indicţia a noua după cursul Genovei, în ziua a douăzeci şi şaptea a lunei Mai, ‹fiind› ora după a treia şi înainte de a noua [2]), fiind de faţă ca martori chemaţi şi rugaţi la acestea, chibzuitul bărbat Antonio de Via, notarul al doilea [3]) al curţii domnului potesta; Angelino de Sirimbaldo, de Saulo; Lodixio de Ponte al răposatului Ioan; Lodixio Carpeneto, fiul lui Laurenţiu; Bartholomeu Villanucio notarul, tălmaciul obştesc care a citit toate cele sus zise, tălmăcind mai sus zişilor Costea şi Jolpan; Ioan de Bozolo notarul şi Raffael de Via Cava, fiul lui George, oştean al curţii domnului potesta.

17. S'a scos aşa cum este mai sus, din volumul sau cartea tratatelor comunei Pera, care se află pe lângă domnul potesta al Perei, dar după cartea deschisă

---

[1]) *cum effectu* (adică efectiv).

[2]) E vorba de orele canoniale: prima, terţa, nona etc.

[3]) *notario Vicario.*

autentică de mâna lui Hector de Abeneiis notar, înscrisă pe larg şi făcută cunoscută în cartea amintită.

Antonius de Murtado de Monila notar.

Textul latin în Izvestiia Soc. Istorice Bulgare, III, Sofia 1911, p. 20—36. O trad. bulgară tot acolo. Ed. Silvestre de Sacy, Mémoires de l'Institut royal de France. Académie des Inscriptions, VII, Paris 1821, p. 292—299.

25

1387 (6895) Iunie 27, Argeş.

† Pentrucă eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei mele dăruite de dumnezeu am aflat în ţara domniei mele, la locul numit Tismana o mânăstire, pe care sfânt răposatul părinte al domniei mele, Io Radul voevod, a ridicat-o din temelie şi sfântrăposatul fratele domniei mele, Io Dan voevod a întărit-o cu multe lucruri. De aceia, a binevoit domnia mea ca să le fiu urmaş, precum în domnie şi în aceasta, aşa dar să înnoiesc pentru viaţa şi mântuirea domniei mele, pomana părintelui meu şi a fratelui, acest hram al preasfintei stăpâne născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile şi veniturile şi cele nedesăvârşite să le împlinesc. Şi nu numai aceasta, dar şi câte s'au dăruit mânăstirii sub tatăl meu şi sub fratele meu, pe toate să le întăresc şi să le împuternicesc, pentru slava dumnezeului meu, spre lauda şi cinstea preaslăvitei mele stăpâne şi preasfintei născătoare de dumnezeu, ca s'o aflu întăritoare şi ajutătoare în viaţa domniei mele, iar în cumplita zi a judecăţii, mijlocitoare pentru viaţa veşnică.

Mai întâi întăresc cele dăruite de sfântrăposatul părintele domniei mele, Io Radul voevod, satul Vadul-Cumanilor cu jumătate din Toporna şi balta Bistreţ, dela Topolniţa până la Gârla-Repede, mai sus de Covaciţe, cu satul numit Hârsomuinţi şi Tismana, pe amândouă părţile, cât a fost Ligăcească şi Ruşească şi grâul din judeţul Jaleşului, 400 de găleţi pe fiecare an. Şi cine va fi găletar, să nu întrebe pe domnia mea despre aceasta, ci să-l trimită îndată acolo la mânăstire.

Pe lângă aceasta, întăreşte domnia mea câte a dăruit sfântrăposatul fratele domniei mele, Io Dan voevod, nucii . . .[1]), câţi copaci sunt pe Jaleş, la Dăbăceşti şi din casa domniei mele, pe fiecare an, 10 burdufe de brânze, 10 caşcavale, 10 pături, 10 postavuri de îmbrăcăminte şi 10 postavuri de încălţăminte.

Pe lângă aceasta, dăruieşte şi domnia mea mai sus zisei mânăstiri a preasfintei născătoare de dumnezeu satul numit Jarcovăţ şi seliştea Stăncişţor pe balta Bistriţei, pe dealul unde a fost odinioară satul Bresniţa[2]) şi amândouă Vâronicele şi Prilepeţul şi Petroviţa şi Vârliţa.

[1]) loc rupt în orig.

[2]) «Bresniţa», scris de altă mână.

Pe lângă aceasta, întăreşte domnia mea şi câte a dăruit sfântrăposatul unchiul domnici mele, Vladislav voevod, sfântului Antonie dela Vodiţa, satul Jidovştiţa cu Potoc şi văltoarea dela mijloc, la Dunăre, toată, la iuţeli, şi venitul dela opt pescării şi Dunărea dela padina Orchova până la puntea de sus şi Vodiţa Mare, pe amândouă părţile, cu nucii şi cu livezile, cu sclişlea Balnei şi moara la Bistriţa şi 40 sălaşe de Aţigani.

Şi încă ce a dăruit Dimitrie Dăbăcescu la moartea lui, mânăstirii, cât a fost al său la Dăbăceşti, a patra parte [1]).

Acestea toate le dăruieşte şi le întăreşte domnia mea cu toată porunca şi întărirea, să fie nestrămutate şi neschimbate, deasemenea şi satele să fie slobode de toate muncile şi dările şi veniturile domnici mele.

Pe lângă aceasta, porunceşte domnia mea ca călugării din amândouă mânăstirile să fie de sine stătători şi după moartea cârmuitorului lor, să nu le puie nimeni cârmuitor, nici eu însumi, Mircea voevod, nici altul dintre cei de după mine, ci numai ei înşişi să aleagă pe cine vor binevoi; nici să strice orânduiala şi datina lui Nicodim şi porunca mea. Cine ar îndrăzni să strice ceva din toate acestea sau să le schimbe în rău, să fie blestemat de domnul dumnezeu atotţiitorul şi de preacurata născătoare de dumnezeu şi de toţi sfinţii şi să fie părtaş cu toţi cei ce s'au lepădat de domnul şi l-au dat pe el morţii.

Acestea toate s'au scris la Argeş, din porunca domnului voevod, Io Mircea.

In anul 6895 ‹1387›, indiction 10, luna Iunie 27 zile.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 4.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu şase traduceri rom., şi o copie slavă.

26

1388 (6896) Mai 20.

† Câţi se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceştia sunt fiii lui dumnezeu, cum spune dumnezeescul apostol, căruia pe urmă mergându-i cei iubitori de dreptate ce se silesc spre cele bune şi viaţa dorită au dobândit, cele pământeşti pământului lăsându-le şi mutându-se către ceruri, acel fericit glas de bucurie auzindu-l, pe care veşnic îl aud: « Veniţi binecuvântaţii părintelui meu, să moşteniţi împărăţia cerurilor, care este gătită vouă dela întemeierea lumii », Cărora şi eu, cel în Hristos dumnezeu, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Ioan Mircea, mare voevod şi domn a toată Ungrovlahia am binevoit după putere să le urmez ca să proslăvesc pe dumnezeu care m'a proslăvit pe mine şi m'a ridicat cu slavă în scaunul părinţilor mei.

[1]) « Şi încă . . . parte », adaus pe margine cu un semn în text, unde să se intercaleze.

De aceia, a binevoit domnia mea să ridic din temelie o mânăstire în numele sfintei şi de viaţă începătoarei şi nedespărţitei troiţe, nezidită dumnezeire, prin care împăraţii împărăţesc şi domnii domnesc şi pentru care trăim şi ne mişcăm şi suntem, la locul numit Călimăneşti pe Olt, care a fost mai înainte satul boierului domniei mele Nan Udobă, pe care cu dragoste şi cu multă osârdie, după voia domniei mele, l-a închinat mai înainte zisei mânăstiri.

A dăruit şi domnia mea câte sunt de nevoie călugărilor ce trăiesc în acel locaş pentru hrană şi îmbrăcăminte: satul pe Olt care a fost mai înainte al lui Cazan, numit Orleştii şi al doilea sat care e pe Cricov, care a fost mai înainte al lui Stoian Halgaş [1]), am mai dăruit şi o moară în hotarul Piteştilor. Încă şi la moartea sa, jupanul Stanciul Turcul şi-a dat satul numit Cruşia, ca să fie al mânăstirii. A dăruit şi alt boier al domniei mele, Stanciu al lui Balco, o bucată ‹de ocină› pe Argeş, pe care a cumpărat-o dela Ştefu, cum şi cu vii; şi aceasta după voia domniei mele. Şi alt loc tot acolo, pe care l-a dăruit Dude, după voia lui Dan voevod, încă şi o bucată ‹de ocină› tot acolo împreunată cu locul lui Dude, din hotarul lui Stanciu Vranin, pe care a dăruit-o fratele său Vladul şi o vie pe aceeaşi parte în patru locuri: una în hotarul Călineştilor şi două bucăţi din hotarul lui Voico şi a doua în hotarul lui Stanislav al lui Ore‹h›ov şi moară la Râmnic pe care a dăruit-o Dan voevod şi via tot acolo, dăruită de jupan Budu cu voia părintelui domniei mele Radul voevod şi curtea pe locul Hinăteştilor, pe care a dăruit-o Tatul bisericii.

Acestea toate mai înainte zise să fie slobode de toate dările şi muncile domniei mele.

Încă a mai dăruit domnia mea obroc dela curtea domniei mele, pe fiecare an: 220 de găleţi de grâu şi 10 buţi de vin şi 10 burdufe de brânză şi 20 de caşcavale şi 10 burdufe de miere şi 10 bucăţi de ceară şi 12 bucăţi de postav şi 300 de sălaşe de Aţigani.

Pe lângă aceasta, a binevoit domnia mea ca mânăstirea Codmeana să fie supusă, cu toate ce se ţin de ea, mânăstirii mai sus scrise şi de acolo să se stăpânească. Pentru viecuirea acestui locaş să fie după orânduirea popii Gavriil şi câte va orândui el şi va aşeza, nimeni să nu cuteze să schimbe altfel, cât de puţin. Încă şi după moartea popii Gavriil, nimeni să nu aibă putere să aşeze pe egumen, nici eu, Mircea voevod, nici alt domn, care va binevoi dumnezeu să fie după mine, nici mitropolitul, nici nimeni altul, numai acel pe care fraţii îl vor voi din mijlocul lor, după aşezământul lăsat de popa Gavriil.

Cine s'ar încumeta dintre cei mari şi mici să schimbe cele mai sus scrise şi să strice chiar şi puţin, unul ca acela să fie blestemat de domnul atotţiitorul şi de preacurata născătoare de dumnezeu şi de toţi sfinţii şi aici şi în veacul viitor şi să fie socotit cu toţi cei ce s'au lepădat de domnul şi l-au dat pe el morţii.

---

[1]) In ms. 209, f. 137 este: Algaşa.

Acest cinstit hrisov s'a scris după porunca marelui voevod Io Mircea şi domn a toată Ungrovlahia, în anul 6896 ‹1388›, indictionul 11, luna Mai 20.

‹Sus adaus în condică, slav›.

Acesta este hrisovul lui Io Mircea voevod pentru toate milele pe care le-a dat mânăstirii întemeiate de dânsul.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 244 v.-247.
Copie slavă.
Cu o trad. rom. Alte trei traduceri rom., ibid, în ms. 209, f. 25—26 şi f. 137; şi la S. I., nr. 5.

27

1388 (6896) Mai 20.

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Ioan Mircea mare voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei. După putere am binevoit să urmez spre a proslăvi pe dumnezeu, care m'a proslăvit şi m'a ridicat cu slavă în scaunul părinţilor mei.

De aceia, am binevoit domnia mea să ridic din temelie o mânăstire în numele sfintei şi de viaţă începătoarei şi nedespărţitei troiţe, dumnezeire nezidită, prin care împăraţii împărăţesc şi domnii domnesc, pentru care trăim şi ne mişcăm şi suntem, la locul numit Nucet pe O.t, adică Cozia, şi am dăruit domnia mea câte sunt pentru nevoia călugărilor ce trăiesc în acel locaş, pentru hrană şi îmbrăcăminte: satul lângă mânăstire numit Călimăneşti şi alt sat dincolo de Olt, anume Jiblea. Incă şi Brădăţanii şi Seaca şi pe Râmnic satul Hinăteşti. Aceste toate mai sus spuse să fie slobode de toate dările şi muncile domniei mele şi de nimeni neclintit, ci să fie acestui sfânt hram de ocină şi de ohabă, cât va trăi domnia mea.

Incă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rudele domniei mele sau fie orice domn în scaunul domniei mele, dacă va înnoi şi va cinsti şi va întări acest hrisov al domniei mele, pe unul ca acela să-l întărească domnul dumnezeu şi să-l împuternicească în domnia lui. Dacă însă va nimici şi va batjocori, pe unul ca acela să-l nimicească domnul dumnezeu şi să-i ucidă trupul şi în veacul viitor sufletul lui şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei cari au spus: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, amin.

Acest hrisov s'a scris din porunca marelui voevod Io Mircea şi domn a toată Ungrovlahia, în anul 6896 ‹1388›, indiction 11, luna Mai 20.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 243.
Copie slavă.
Cu o trad. rom., ibid, ms. nr. 209, f. 26.

1389 (6898) Septembrie 4, Râmnicul Vâlcii.

† In numele tatălui şi al fiului şi al sfântului duh, eu în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul, marele şi singur stăpânitorul domn, Ioan Mircea voevod, din mila lui dumnezeu atotţiitorul, domn a toată Ungrovlahia şi a părţilor Podunaviei şi al celor de peste munţi. Pentrucă s'a învoit domnia mea să-mi întemeiez o mânăstire în numele lui dumnezeu de viaţă începător, al sfintei şi celei de o fiinţă şi de viaţă făcătoare troiţe şi după alte daruri cât s'a învoit domnia mea, am socotit să lărgesc şi hotarul mânăstirii. Deci am luat locul ce ţine de satul numit Jiblea, dela priboiul de jos la vârful muntelui numit Cozia şi în sus de-a-lungul Oltului până la Cârlig. Şi am dăruit mânăstirii domniei mele sfintei troiţe, ca să fie ocină bisericească până în veci. In schimb pentru aceasta, am slobozit boierilor cărora a fost ocina, Stanciul şi Costea şi Vâlcul şi Albul şi Radomir, ceeace a rămas din Jiblea, cât se ţinea din cât le-a fost vechea ocină, ca să le fie acele sate de ohabă. Şi nu numai lor, ci şi copiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor, începând: dela vama oilor şi de vama porcilor şi de jitărit şi de vinărici şi de gloabe şi de cărături şi de podvoade, adică de slujbele şi dăjdiile mari până la cele mici, de toate să le fie slobode ‹ocincle›. Le-am dăruit domnia mea pentru slujbă şi satul pe Olt numit Orleşti, în locul celui pe care l-am dat şi l-am dăruit bisericii şi acesta de ohabă, care a fost mai înainte la mânăstirea Codmeana.

Această scrisoare a fost în oraşul domniei mele numit Râmnic, în faţa a mulţi martori cari sunt aceştia: popa chir Nicodim, popa Gavriil şi Sarapion ieromonah şi jupanii: Vladislav vornic, Bars Roman, Mândricica, Truţea, Vlad, Dan, Oncea, Mogoş, Danciul, Cârstian şi în faţa celorlalţi boieri ai domniei mele.

Şi această scrisoare a domniei mele nimeni nu are voie s'o schimbe, niciun domn de după mine pe care îl va binevoi dumnezeu, nici călugării locuitori ai mânăstirii, nici mai sus zişii boieri, cărora li s'a făcut schimbul, nici copiii lor, nici cei de după dânşii. Cine s'ar încumeta să schimbe, dintre cei mari sau dintre cei mici, acele mai sus scrise să le strice, unul ca acela să fie blestemat de dumnezeu atotţiitorul şi de preacurata născătoare de dumnezeu şi de toţi sfinţii, aici şi în veacul viitor şi să fie părtaş cu toţi cei ce s'au lepădat de domnul şi l-au dat pe el morţii.

Acest atotcinstit hrisov s'a scris după porunca marelui voevod Mircea şi domn a toată Ungrovlahia în anul 6898 ‹1389›, indiction 13, luna Septembrie 4 zile.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 248.
Copie slavă; altă copie slavă, ibid., f. 396 v. 397.
Cu o trad. rom. din 1914.

29

<1391 Septembrie 1—1392 August 31> 6900.

† Pentrucă eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei mele, dăruite de dumnezeu am aflat în ţara domniei mele, la locul numit Tismana o mânăstire, pe care sfântrăposatul părintele domniei mele Io Radul voevod a ridicat-o din temelie şi sfântrăposatul fratele domniei mele Io Dan voevod a întărit-o cu multe lucruri. Deaceia a binevoit domnia mea precum în domnie să le fiu urmaş, aşa şi în aceasta; aşa dar, să înnoiesc pentru viaţa şi mântuirea domniei mele pomana părintelui meu şi a fratelui, acest hram al preasfintei stăpâne născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria să-l întăresc cu toate darurile şi veniturile şi cele nedesăvârşite să le împlinesc. Nu numai aceasta, dar şi câte s'au dăruit mânăstirii sub tatăl meu şi sub fratele meu, spre lauda şi cinstea prea slăvitei mele stăpâne şi preasfântă născătoare de dumnezeu, ca s'o aflu pe ea întăritoare şi ajutătoare în viaţa domniei mele, iar în cumplita zi a judecăţii, mijlocitoare pentru viaţa veşnică.

Mai întâi, întăresc cele dăruite de sfântrăposatul părintele domniei mele Io Radul voevod: satul Vadul-Cumanilor cu jumătate din Toporna şi balta Bistreţ, dela Topolniţa până la Gârla Repede, mai sus de Covaciţa, cu satul numit Hârsomunţi şi Tismana, pe amândouă părţile, câtă a fost Ligăşească <şi> Ruşească.....[1]) şi grâul din judeţul Jaleş, 400 de găleţi pe fiecare an. Şi cine va fi găletar să nu întrebe pe domnia mea despre aceasta, ci să-l trimită îndată acolo la mânăstire.

După aceasta, întăreşte domnia mea câte a dăruit sfânt răposatul fratele domniei mele Io Dan voevod, nucii câţi copaci sunt pe Jaleş, la Dăbăceşti şi din casa domniei mele pe fiecare an, 10 burdufe de brânză, 10 caşcavale, 10 pături, 10 postavuri de îmbrăcăminte şi 10 postavuri de încălţăminte.

Pe lângă aceasta am dăruit şi domnia mea mai sus zisei mânăstiri a preasfintei născătoare de dumnezeu, satul numit Jarcovăţ şi seliştea Sălcişor pe balta Bistriţei, pe partea care a fost odinioară a lui Stanciul Vranin şi satul Suşiţa pe Topolniţa. Şi încă a dăruit domnia mea satul Sogoino şi satul Pesticevo şi venitul care este al domniei mele dela roţile lui Cip Hanoş, care le-a făcut de curând la Bratilov şi moara, pe care a dăruit-o mânăstirii mama domniei mele, doamna Calinichia, la Bistriţa, care a fost mai înainte a arhimandritului Basea şi încă ce a dăruit Dumitru Dabacescu, la moartea lui, mânăstirii mai înainte zise, a 4-a parte din Dabaceşti, cât a fost a lui.

Pe lângă aceasta, întăreşte domnia mea şi câte a dăruit sfântrăposatul unchiul domniei mele, Vladislav voevod, sfântului Antonie dela Vodiţa, satul Jidovştiţa cu Potocul şi tot vârtejul dela mijloc, pe Dunăre, la iuţeli şi venitul

---

[1]) Textul iniţial. răzuit.

dela opt pescării şi Dunărea dela padina Orehova până la puntea de sus şi Vodiţa Mare, pe amândouă părţile, cu nucii şi cu livezile, până la seliştea Bahnei şi moara la Bistriţa şi 40 de sălaşe de Aţigani.

Acestea toate le dărueşte şi le întăreşte domnia mea, cu toată porunca şi întărirea, să fie nemişcate şi neschimbate, de asemenea şi satele slobode de toate muncile şi dările şi veniturile domniei mele.

Pe lângă aceasta, porunceşte domnia mea: călugării din amândouă mănăstirile să fie de sine stătători şi după moartea cârmuitorului lor, să nu puie nimeni cârmuitor, nici eu însumi, Mircea voevod, nici altul dintre cei de după mine, ci numai pe cel pe care ei singuri îl vor binevoi; nici să se strice rânduiala şi datina lui Nicodim şi porunca mea.

Cine ar îndrăzni să strice ceva din toate acestea sau să schimbe în rău, să fie blestemat de domnul dumnezeu atotţiitorul şi de preacurata născătoare de dumnezeu şi de toţi sfinţii şi să fie părtaş cu toţi cei ce s'au lepădat de domnul şi l-au dat pe el morţii.

In anul 6900 ‹1391—1392›, indiction 15.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 7.
Orig. slav, perg., fără pecete.
Cu o trad. rom. dela sfârşitul sec. XVIII.

30

‹1393 Septembrie 1—1394 August 31› 6902.

« Leat 6902 ‹1393—1394›. Hrisovul domnului Ioan ‹Mircea› dat slugei măriei sale, lui Dragomir şi Sirban şi Radului, Ioan, Ivaşcu *şi* Micu *şi* Dragomir, să le fie moşie între Boilea şi Săseni şi Petriceana ».

Inst. de Istorie al Acad. R.P.R.
Rezumat rom.

31

‹1399 Mai 11›.

† Pentrucă eu, în Hristos dumnezeu, binecredinciosul Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei dăruite mie de dumnezeu am aflat în ţara domniei mele, la locul numit Tismana o mănăstire, pe care sfântrăposatul părintele domniei mele, Io Radul voevod, din temelie a ridicat-o şi sfântrăposatul fratele domniei mele, Io Dan voevod, a întărit-o cu multe lucruri. De aceia, a binevoit domnia mea ca precum în domnie să le fiu urmaş, aşa şi în aceasta; aşa dar să înnoiesc pomana părin-

telui meu şi a fratelui, pentru viaţa şi mântuirea domniei mele, acest hram al preasfintei stăpâne, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile şi veniturile şi cele nedesăvârşite să le împlinesc. Nu numai aceasta, dar şi câte s'au dăruit sub părintele şi sub fratele meu mânăstirii, pe toate să le împuternicesc şi să le întăresc, pentru slava dumnezeului meu, spre lauda şi cinstea preaslăvitei mele stăpâne şi preasfintei născătoare de dumnezeu, ca s'o aflu pe ea în viaţa domniei mele întăritoare şi ajutătoare, iar în ziua cea cumplită a judecăţii, mijlocitoare de viaţă veşnică.

Mai întâi întăresc cele dăruite de sfântrăposatul părintele domniei mele, Ioan Radul voevod: satul Vadul-Cumanilor cu jumătate din Toporna şi balta Bistreţul, dela Topolniţa până la Gârla-Repede, mai sus de Covaciţa, cu satul numit Hârsomuinţi şi Tismana pe amândouă părţile, cât a fost Ligăcească şi Ruşească şi grâul din judeţul Jaleş, 400 de găleţi pe ficce an. Şi cine va fi găletar să nu întrebe de aceasta pe domnia mea, ci să trimită îndată acolo la mânăstire.

După aceasta, întăreşte domnia mea câte a dăruit sfântrăposatul fratele domniei mele Dan voevod: nucii, câţi copaci sunt pe Jaleş la Dăbăceşti şi din casa domniei mele pe fiecare an, 10 burdufe de brânză, 10 caşcavale, 10 pături, 10 postavuri de îmbrăcăminte şi 10 postavuri de încălţăminte.

Pe lângă acestea, dăruieşte şi domnia mea mai înainte zisei mânăstiri a preasfintei născătoare de dumnezeu satul Jarcovăţ cu Potocul şi satul Suşiţa şi satul Pesticevo şi satul Sogoino, pe care l-a schimbat Nicodim în faţa domniei mele pe satul dela Poroinţi şi satul Saghievăţ, pe care l-a cumpărat Nicodim sub Dan voevod şi jumătatea satului Groşani şi la Pocrui, baştina lui Tatomir şi Voicu şi a lui Radoslav şi din Jaleş a patra parte, pe care a dăruit-o mânăstirii însuşi Dimitrie Dăbăcescu la moartea sa şi două bucăţi din satul pe Jiu, numit Aninişi şi satul la Baltă numit Sălcişor şi dela roţile lui Ciop Hanoş la Bratilov, zeciuială de aramă. Încă şi moara pe care a dăruit-o mama domniei mele, doamna, la Bistriţa, care a fost a arhimandritului Basea.

Încă pe lângă acestea întăreşte domnia mea câte a dăruit sfântrăposatul unchiu al domniei mele, Vladislav voevod, sfântului Antonie dela Vodiţa, satul Jidovştiţa şi grâul, găleţile dela satul lui Costea la Topolniţa şi tot vârtejul dela mijloc, pe Dunăre, la iuţeli şi venitul dela opt pescării şi Dunărea dela padina Orehova până la puntea de sus şi Vodiţa Mare pe amândouă părţile, cu nucii şi livezile până la seliştea Bahnei şi moara la Bistriţa şi Aţiganii, 40 de sălaşe.

Acestea toate le dăruieşte şi le întăreşte domnia mea cu toată porunca şi întărirea să fie nemişcate şi neschimbate, de asemenea şi satele slobode de toate muncile şi dările şi venitul domniei mele.

Pe lângă acestea, porunceşte domnia mea: călugării din amândouă mânăstirile să fie de sine stătători şi după moartea cârmuitorului lor, nimeni să nu pună cârmuitor, nici eu însumi, Mircea voevod, nici altul dintre cei de după mine, ci numai pe cel pe care singuri îl vor binevoi, nici să se strice rânduiala şi datina lui Nicodim şi porunca mea.

Cine ar cuteza, măcar şi singur domnia mea sau dintre fiii domniei mele sau cineva dintre domnii cari vor sta pe urma mea şi va strica această întărire şi poruncă a domniei mele şi rânduiala şi datina lui Nicodim, pe unul ca acela să-l nimicească domnul dumnezeu cu cumplita şi dreapta lui judecată şi să-i fie potrivnică preasfânta stăpână, născătoare de dumnezeu şi să fie blestemat de sfintele 7 soboare ecumenice şi să fie socotit cu Iuda şi cu Arie şi cu toţi cei ce s'au lepădat de domnul şi l-au dat pe el morţii.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 8.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1844.
Datat după un perilipsis în lb. română din veacul XVIII, Arh. St., Buc., M-rea Tismana, XCVI/160. Actul este în orice caz posterior anului 1392 (căci apar «roţile lui Ciop Hanoş»); cum din perioada (1393—1418) nu se cunoaşte în afară de acest document decât un singur act al Tismanei şi acela din perioada (1409—1418), data din perilipsis se referă probabil la documentul de faţă.

32

1400 (6908) Iulie 20, Argeş.

† Eu, de Hristos dumnezeu învrednicitul, domn autocrat creştin, marele Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn a toată Ţara Românească, stăpânitor până la Dunăre şi peste munţi în Ţara Făgăraşului până la Olt.

Din inimă cu adevărat curată a voit domnia mea de am dăruit pe boierii aici mai jos scrişi cu această carte de privilegiu, boierilor domniei mele, Micul, locuitor în Mândra şi lui Stoia, ca să le fie lor de veci jumătate din satul numit Mândra şi cu toată dijma lui, din porci, din stupi, din vin, din moară şi din toate câte va fi având, ca să le fie în veci moşie şi stăpânire, lor, copiilor şi nepoţilor lor. Şi nimenea din boierii sau slugile domniei mele să nu îndrăznească să atingă miluirea şi darul meu, ci să lase pe Micul şi Stoia să ţină în pace această moşie în veci, pentru slujba lor credincioasă, fiindcă am dăruit de a mea bună voie.

De asemenea, venind un alt domn după moartea mea, din ţară în Ţara Făgăraşului, din neamul meu sau din alt neam sau unul de neam din Ţara Ungurească, dacă va ţine şi va păzi dania mea, pe acela să-l ţină şi dumnezeu, iar dacă vreunul nu o va ţine şi nu o va păzi, pe acela nici dumnezeu să nu-l ţină, ci să aibă parte cu Iuda şi cu Arie în lumea de veci şi cu acei Jidovi cari au strigat că luăm asupra noastră sângele lui Hristos şi asupra urmaşilor noştri, cu aceia împreună să locuiască în veci.

După aceasta şi câţiva boieri am scris ca martori, precum: jupan Vlad, 2. jupan Ioan, 3. jupan Velka, 4. Luca, 5. Stănilă, 6. Marin, 7. Costea, 8. Bratul, 9. Badea, 10. Baldovin logofăt.

S'a dat în cetatea noastră Argeş, în ziua de 20 Iulie, anii dela facerea lumii 6908 <1400>.

După Tinerimea Română. I. (serie nouă), (1898) p. 18 — 20.
Trad. rom.
Cu un facsimil după trad. ungurească din sec. XVIII, după un orig. slav pierdut.
O copie publicată de I. Puşcariu, «Fragmente istorice» IV, p. 43—45, după care am luat data şi locul.

33

1406 (6914).

† Din mila atotţiitorului dumnezeu, eu Ştefan cu credinţă dreptcinstitoare în Hristos. După ridicarea în puterea celor de mai înainte despoţi, am fost cuprins cu multe greutăţi de limbile străine, cei mici şi mari, împreună cu mânăstirile şi călugării, au fost cu toţii cuprinşi de supărări, ca şi mine, până când a binevoit dumnezeu să cerceteze pe oamenii lui, pe cari i-a scos din strâmtoare la loc larg şi dela neputinţă la putere şi dela supărare la veselie şi m'a scos şi pe mine, după bunătatea lui, dela supunere la libertate şi dela un scaun mai mic la cel mai înalt. Atunci şi eu am dat libertate mânăstirilor şi fiecăreia averea ei.

Intre acestea am aflat şi mânăstirile din Ţara Românească care au fost zidite cu ajutorul fericitului meu părinte, hramul preacuratei născătoare de dumnezeu dela Tismana şi al lui Andonie cel Mare, la Vodiţa. Metoaşele ce le-au avut în stăpânirea împărăţiei mele, întocmai ca şi altele, au fost date uitării şi cu totul pustiite. Impărăţia mea a binevoit, înnoindu-le, să le dăruiască iarăşi mai sus zisele mânăstiri, iar numele lor sânt acestea: Tri Brodi, Hanovţi, Drajevţi, Cruşeviţa cu Duhovţi, Izvorţi, Barici, Bichini, Ponicva, Poporate [1]).

Acestora le-am dat şi credinţă: care au fost oameni bisericeşti înainte de pustiire, unde se află, fie în ţara împărăţiei mele, fie la Unguri, să meargă slobod fiecare la locul său şi niciunul din vlastelinii împărăţiei mele să nu turbure pe nimeni, nici să-i oprească ceva şi să fie slobozi de globari şi de toate dările vlastelinilor.

Pe lângă aceasta, cine a fugit din ţara împărăţiei mele în Ţara Ungurească sau în cea Bulgărească sau omul meu sau al vlastelinului meu şi a petrecut acolo trei ani sau doi sau unul şi va vrea să se întoarcă în mai sus zisele sate bisericeşti, să fie slobod să vie, afară numai de aceste vini: dacă a păgubit cu ceva împărăţiei mele sau a furat pe un vlastelin al meu sau va fi ucigaş sau hoţ de cele bisericeşti sau este rob cumpărat pe avere sau violator de fecioară. Acestora nu li se dă libertate după Scripturi. Dacă va fi cineva, afară de cei cu aceste vini mai înainte zise să vie la împărăţia mea iconomul, care va fi în satele mai înainte zise şi să-mi arate pentru cine vorbeşte ca să-i dau credinţă.

[1]) «Poporate» scris posterior peste un text răzuit.

Aceste toate mai înainte zise le întăreşte împărăţia mea cu credinţă şi cu poruncă, să fie neschimbate şi neatinse cât va trăi popa chir Nicodim, de asemenea şi după moartea lui, în toţi anii vieţii împărăţiei mele. Iar după moartea împărăţiei mele, după porunca lui dumnezeu, pe cine va binevoi dumnezeu să fie stăpân pe scaunul meu, îl rog să păstreze cele mai înainte zise, ca să nu moştenească numai păcatul şi ca amintirea noastră să nu se stingă în aceste mânăstiri pe vecie.

Acestea toate s'au scris după porunca domnului despot Ştefan în anul 6914 ‹1406›, indiction 14.

Ştefan despot, din mila lui dumnezeu domnul tuturor Sârbilor şi al Podunavici.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 10.
Orig. slav, perg., pecete căzută.
Cu o trad. rom. din 1847.

34

‹1406›.

† Eu cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Mircea mare voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi a părţilor de peste munţi, încă şi către părţile tătăreşti şi Amlaşului şi Făgăraşului herţeg şi domn al Banatului Severinului şi pe amândouă părţile pe toată Podunavia, încă şi până la Marea cea Mare şi stăpânitor al cetăţii Dârstorului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă cu inimă curată şi luminată şi am dăruit acest preacinstit şi cu frumoasă faţă şi întru totul cinstit şi mai presus de toate cinstitele daruri, hrisovul de faţă, părintelui şi rugătorului domniei mele, stareţului Sofronie şi tuturor fraţilor mânăstireşti ce se află în hramul sfintei de viaţă începătoare troiţe, la locul numit Nucet, ca să-i fie de ocină şi de ohabă toate bălţile pe Dunăre, începând dela Săpatul până la gura Ialomiţii.

Dacă se vor face gloabe la acele bălţi sau duşegubine, fie de păstori, fie de orice om al vreunui boier prea mare sau mic, toate să fie ale mânăstirii. Încă şi dela stupi, oricâţi s'ar afla pe la acele bălţi, până unde le este hotarul, omul mânăstirii să le ia vama dela stupi şi toate celelalte munci câte se vor întâmpla. Şi acolo este un om, anume Tâmpa, care s'a închinat stareţului Sofronie, să fie poslušnic mânăstirii, care şi acesta a dăruit o gârlă, Săpatul. Nimeni dintre dregătorii domniei mele să nu silească pe Tâmpa, fie că este sudeţ, fie orice boier, ci Tâmpa să fie volnic să ia vama dela gârla Săpatul. Iar dela celelalte bălţi, pe care om îi va plăcea stareţului Sofronie şi tuturor fraţilor, să-l aşeze să adune venitul mânăstirii, vama din peşti şi vama din stupi şi gloabe şi duşegubine şi toate celelalte munci. De aceia, astfel porunceşte domnia mea tuturor

dregătorilor domniei mele și către Chefalia din Dârstor, ori cine va fi [1]) sudeților și globnicilor, toți să se ferească de bălțile mânăstirești. Cine va pescui să-și plătească ce-i este venitul, iar altfel nimeni să nu cuteze să le facă silă peste însemnatul domniei mele, pentrucă domnia mea le dă de ohabă, să fie pentru sănătatea și pentru sufletul domniei mele. Cine le va face silă, măcar cât un fir de păr, va primi mare rău și urgie dela domnia mea.

Și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domnici mele sau din alt neam, acela dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească, iar dacă va strica și va risipi, pe unul ca acela domnul dumnezeu să-l nimicească și să-l omoare aci și în veacul viitor și să fie lipsit de trupul și de sângele lui Hristos și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei ziși Iudei, cari au strigat asupra lui Hristos, mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceia ce este și va fi în veci, amin.

† Io Mircea voevod, «din mila lui dumnezeu, domn».

Arh. St. Buc., S. I., nr. 9.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1849.
Datat după menționarea stăpânirii Dârstorului și a Podunaviei până la Mare, care apare prima oară în titlul domnesc în doc. din 1406 Nov. 23, și prin comparație cu actul din 8 Ian. 1407 (față de care acesta este desigur anterior).

35

1406 (6915) Noembrie 23, M-rea Tismana.

† Eu, Io Mircea mare voevod și singur stăpânitor, domn a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și spre Părțile Tătărești și herțeg al Amlașului și Făgărașului și domn al Banatului Severinului și de amândouă părțile peste toată Podunavia, încă până la Marea cea Mare și singur stăpânitor al cetății Dârstor. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele părintelui și rugătorului domniei mele popii Nicodim, ca nimeni să nu cuteze să se ispitească să pescuiască în râul Tismenii sau să-și pască orice fel de vită, începând dela sat în sus, până la munți, ci numai călugării să fie volnici să vâneze sau să pască vitele mânăstirii. Și alte vite ale nimănui să nu cuteze să umble să pască, fără voia mânăstirii. Cine s'ar încumeta, dintre boierii mari și mici, să calce această poruncă a domniei mele, unul ca acela să fie blestemat de prea curata născătoare de dumnezeu și de toți sfinții și părinții purtători de dumnezeu și să aibă blestemul lui Nicodim. Pe lângă aceasta și dela domnia mea să primească mare rău și urgie, ci fiecare să se ferească, după porunca și după hotărîrea domniei mele.

[1]) Cuvintele «Chefalia din Dârstor, ori cine va fi», s'au scris se pare de aceiași mână, dar peste un text răzuit.

Şi aceasta a fost în anul 6915 <1406>, indictionul 15, mergând domnia mea către Severin, să mă întâlnesc cu craiul, astfel am ajuns la mânăstire, în luna Noembrie 23 zile, cu toţi egumenii mânăstireşti şi cu toţi boierii domniei mele. De asemenea şi jupan Brata să-i fie hotarnic, pentrucă a fost şi acest sudeţ al Jiului.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 11.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu două traduceri rom., una dela sfârştiul sec. XVIII, cealaltă din 1912.

36

<1407>.

† Io Mircea mare voevod şi singur stăpânitor, domn a toată ţara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea tuturor satelor care sunteţi sub stăpânirea mânăstirii Tismana, mari şi mici împreună şi astfel vă porunceşte domnia mea: aceasta v'am dat de ştire ca niciunui cneaz sau boier al domniei mele să nu fiţi de ocină şi de ohabă şi ca apoi iarăşi şi azi sau mâine să vă iau, să vă dau altuia, ci v'am dat, pentru sufletul părinţilor domniei mele şi pentru al meu, să fiţi sub stăpânirea mânăstirii Tismana, împreună şi cu toate bălţile care s'au dăruit. Şi să fiţi în supunere [1]) despre toate slujbele şi dăjdiile şi de posadă şi de găleţi ohabnice şi de coşniţe ohabnice.

Iar dacă cineva vă minte cumva, să nu vă încredeţi nicidecum. Ci gloabele ce se vor face sau duşegubine, fie orice, dela mic până la mare, toate să fie ale mânăstirii şi călugării dela Tismana să le ia, iar alţii nimeni nici dintre boieri să nu cuteze a se ispiti. Cine ar umbla printre voi, dintre boierii domniei mele, ca să vă ia sau să vă tragă la alte munci, pe oricine să-l loviţi în cap.

Incă şi precum aţi avut şi aţi cinstit pe popa Nicodim, aşa şi de acum înainte să cinstiţi şi să ascultaţi pe popa chir Agaton [2]), ca şi chipul domniei mele, precum şi pe toţi fraţii. Altfel să nu cutezaţi să faceţi, după porunca domniei mele.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 12.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu două traduceri rom., una dela sfârşitul sec. XVIII, cealaltă din 1903.
Datat după moartea lui Nicodim.

37

<1407—1418>.

Io Mircea mare voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele satului mânăstirii dela Cozia, care este la

[1]) «poslușanie» în orig.
[2]) «Agaton» scris peste răzătură.

gura Ialomiţii, ca oricine va vrea să meargă în satul mânăstirii, din satele boiereşti mari şi mici, să fie slobod de toate dăjdiile, să nu cuteze nimeni să-i atingă nici un fir de păr, ci să fie slobod de toate dăjdiile mari şi mici.

Cine va împiedeca pe acel om sau dintre boieri sau dintre cnezi sau pentru posadă sau pentru vamă sau pentru găletărit, să împiedece pe acest om, unul ca acela va primi blestem dela dumnezeu şi dela preacurata lui maică şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi sfânta troiţă să-i fie răzbunătoare aici şi în veacul viitor.

Şi dela domnia mea va primi mare rău şi urgie. Altfel să nu cuteze să facă, după porunca domniei mele.

‹Cu o notă›: Cărăreni.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 361.
Copie slavă.
O trad. rom. în ms. 209, f. 241.
Datat din anii de domnie ai lui Mircea cel Bătrân, după data actului din 8 Ian. 1407 prin care se dăruieşte Coziei un boiar la gura Ialomiţei.

38

‹1407› Ianuarie 8.

† Câţi cu duhul lui dumnezeu se poartă, aceia sunt fiii lui dumnezeu, precum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urme mergându-i cei iubitori de dreptate şi cei ce se străduesc pentru cele bune au dobândit viaţa dorită, cele pământeşti pământului lăsându-le şi mutându-se la ceruri, acel glas fericit de bucurie auzindu-l, pe care veşnic îl aud: «Veniţi, binecuvântaţii părintelui meu, să moşteniţi împărăţia gătită vouă dela întemeierea lumii». Cărora şi eu, cel întru Hristos dumnezeu, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, marele voevod şi domn a toată Ungrovlahia, Ioan Mircea, după putere am binevoit să urmez, ca să proslăvesc pe dumnezeu, care m'a proslăvit pe mine şi m'a ridicat cu slavă în scaunul părinţilor mei.

De aceia, am binevoit domnia mea să ridic din temelie o mânăstire în numele sfintei şi de viaţă începătoarei şi nedespărţitei troiţe dumnezeire necreată, prin care împăraţii împărăţesc şi domnii domnesc, pentru care trăim şi ne mişcăm şi suntem, la locul numit Călimăneşti pe Olt ‹care mai nainte era satul boiarului domniei mele Nan Dobă, pe carele cu dragoste şi cu multă osârdie l-am închinat mânăstirii domnii mele ce s'au zis mai sus› [1]) şi am ridicat aceasta cu ajutorul sfintei troiţe, am săvârşit şi am târnosit şi am reparat şi în scurt am dăruit puţin obroc din casa mea pentru hrana călugărilor ce se află în mai înainte zisa mânăstire făcută de mine, care este aceasta: pe fiecare an câte

[1]) Pasagiul «care mai nainte ... mai sus», completat după trad. din ms. 209.

300 de găleți de grâu și 10 butoaie de vin și 12 burdufe de brânză și 12 caș-cavale și 12 bucăți de postav. In județul Vâlcea pe fiecare an să-și adune însiși călugării albinăritul, să le fie mierea pentru nevoia mânăstirii, iar ceara să fie pentru biserică. Și dăruesc lor balta numită Mamino, la locul numit Orlea, în sus toată balta, cât ține de Mamino.

Dau și două sate, unul numit Cereașov, mai sus de Slatina și al doilea pe Dunăre, Poroiniță; dau și o moară la Râmnic și altă moară la Cătălui. la Giurgiu și satul pe Luncavăț, Bucureștii și pe Olt două sate mici: Bogdăneștii și Luncianii.

Și încă a adăugat domnia mea Săpatul cu hotarul, până la gura Ialomiței și până la Cărare și Ațigani 300 de sălașe. Și încă am dăruit domnia mea și o stradă la Râmnic pe Olt și satul numit Hinătești cu tot hotarul până la Troian și până la apa Râmnicului și alt sat la Cătălui, numit Bujoreni, cu tot hotarul.

Aceasta am dat acum în scurt mânăstirii făcute de mine, iar dacă binevoiește dumnezeu cel într'o troiță slăvit să mă ție pe mine încă chiar și puțin în această viață, nu voi da numai atâta, din cele câte mi-au fost date mie de dumnezeu. ci întotdeauna voi da și voi dărui acestei mânăstiri, cât voi trăi, pentru mântuirea sufletului și pentru păstrare și acoperământ și sănătatea trupului meu.

De aceia, a poruncit domnia mea să se scrie acest hrisov de întărire și să se așeze în locașul mai înainte zis, ca să vie frații ce locuesc acolo, să ia din casa domniei mele acest mic obroc, fără nicio piedică, cât timp va rămâne domnia mea în această viață. Ci și aceasta cutez a zice, după moartea mea, pe cine binevoiește dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din neamul nostru sau de aiurea și va căuta să strice obrocul pe care l-a dăruit domnia mea acestei mânăstiri și nu va dărui și el, nici nu va înnoi, precum este dator fiecare creștin s'o facă, pe unul ca acela să-l certe dumnezeu cu judecata sa cumplită și dreaptă și să-l șteargă din cartea celor vii și din lumea celor vii. Dacă însă înnoiește și întărește și dăruiește mânăstirii, domnul dumnezeu să-i adauge lui anii aici, și viață veșnică, amin.

Și s'a scris hrisovul de față în anul 6870 ‹1362›, indictionul 15, luna Ianuarie 8.

Și aceștia sunt martorii acestei scrisori: mitropolitul chir Antim și mitropolitul Severinului Atanasie, egumenul Gradislav [1]), Stănilă ban, jupan Vladislav, jupan Manea, jupan Alinan, jupan Bars, jupan Danciul, jupan Milico [2]). Voicio [3]), ‹Aldea› [4]), Danișor, protovistiar Popșor, vistier Șerban, stolnic Bra-

[1]) In ms. 209 « Vladislav ».
[2]) In trad. ms. 712, « Mirco ».
[3]) In trad. ms. 209, « Voicu ».
[4]) Numai în trad. din ms. 209.

leţ, Costea picernic, Ghinea pitar [1]), Lubaş pivnicer şi Filos pe atunci logofăt, mărturisesc, a scris.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 237—238.
Copie slavă.
Cu o trad. rom. Altă trad. rom., ibid., ms. 209, f. 23—24.
Data greşită, căci nu corespunde cu domnia lui Mircea. In ms. 209, data este 6900, unde în mod vizibil capistul a omis cifra zecilor şi unităţilor. Rectificarea datei s'a făcut după indiction şi după doc. prin care se dăruieşte « Săpatul până la gura Ialomiţei », în anul 1406.

39

‹1409 — 1418›

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi de dumnezeu uns, Ioan Mihail voevod, fiul prea dulcelui Io Mircea, binecredinciosului şi de Hristos iubitorului şi singur stăpânitorului, marelui voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu şi cu voia părintelui domniei mele, a binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi am dăruit şi am cinstit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, acest de faţă hrisov al domniei mele prea cinstitelor şi marilor mânăstiri ale părintelui domniei mele şi ale domniei mele dela Cozia şi dela Codmeana, pentrucă a dat domnia mea din însăşi casa domniei mele şi din însuşi oraşul domniei mele şi mai ales pentru truda rugătorului părintelui domniei mele şi al domniei mele şi preacinstitului egumen chir Sofronie, să-i supun 10 case: Lungaşi cu nepoţii lui şi Ianache şi Caloian, fiul lui Mihu şi Martin şi Ivan şi Gheorghe şi Oancea şi Sâmbotin şi Nicola Metaxar si Tudoran şi Gherghe Paramali. Aceştia să fie de ocină şi de ohabă de toate dăjdiile şi slujbele şi dările, începând dela darea oilor, a porcilor, a stupilor, de găleţi, de gloabe, de vinărici, de dijmărit, de cositul fânului, de copaci, de cărături şi de orice podvoade şi de toate engariile, nici viglu, nici cal să nu li se ia, nici la orice muncă şi de altele mari şi mici, câte se află în oraşul domniei mele Târgovişte, de toate să fie slobozi oamenii mânăstireşti.

Şi oricare jupan va sta şi vornici sau pristav sau birău [2]) sau folnog sau fie oricare dintre slujitorii părintelui domniei mele şi ai domniei mele, trimişi după milostenii şi pentru muncile domniei mele, să nu cuteze nici să se gândească ca să turbure oamenii mânăstireşti fie pentru oricare dintre dăjdiile şi slujbele mai sus scrise, pentrucă unii ca aceia vor primi mare rău şi urgie şi pedeapsă dela părintele domniei mele şi dela domnia mea, ca necredincioşi şi batjocoritori ai hrisovului domnici mele, ca unii ce n'au băgat în seamă cuvintele domniei mele, să se înveţe şi alţii ca să asculte de cuvânt şi să nu se împotrivească. Şi numai

[1]) In ms. 209: « Gin spătar ».
[2]) « birov » în text.

birul şi oastea şi să lucreze la moară, iar altele nimic să nu aibă amestec cu oraşul.

Încă şi după moartea părintelui domnici mele şi a domniei mele, pe cine binevoieşte domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rudele părintelui domniei mele şi ale domniei mele sau din alt neam şi află această întărire cu titlul [1]) părintelui domniei mele şi al domniei mele, să înnoiască şi să întărească, după cum este obiceiul să facă domnii dreptcredincioşi, ca şi alţii să facă o astfel de pomană. Şi dacă va strica şi va batjocori, nesocotind cele aşezate şi slobozite de părintele domniei mele, unul ca acela să fie blestemat de domnul dumnezeu atotţiitorul şi de 318 sfinţi părinţi dela Nicheia şi şteargă-se numele lui din cartea celor vii şi cu cei drepţi să nu fie scris şi să-l lovească domnul cu mânia sa cumplită şi dreaptă, aici şi pururea şi în veci vecilor, amin.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 251—252.
Copie slavă.
Cu o trad. rom.
Datat după asocierea la domnie a lui Mihail, în timpul domniei lui Mircea cel Bătrân; primul act cu dată certă în care asocierea este menţionată e din 11 Mai 1409.

40

‹1409—1418›.

† ‹In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi› [2]) de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Mircea voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahici şi ‹părţile› [2]) de peste munţi şi către Părţile Tătăreşti şi pe amândouă părţile peste toată Podunavia, încă şi până la Marea cea Mare şi prin darul lui dumnezeu domn al cetăţii Dârstorului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi am dăruit acest atotcinstit şi de faţă hrisov rugătoriului domniei mele, popii chir Lazăr dela Snagov, ca satul numit Ciulinița, care este pe Buzău, pe care l-a dăruit fratele domniei mele, jupan Staico, mânăstirii domniei mele dela Snagov, domnia mea încă îl întăresc, să fie de ohabă acestei mânăstiri şi tuturor fraţilor, pentru sănătatea trupească şi sufletească a domniei mele; deasemenea de toate slujbele şi dăjdiile şi dările mari şi mici, câte se află în ţara singur stăpânitoare a domniei mele, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de gloabe, de cărături, de podvoade, de fân, de caşcavale şi de duşegubine şi de toate celelalte munci, afară de singură oastea cea mare, să se ridice pentru domnia mea, iar altceva nimic mai mult. Iar celelalte toate slujbele să le muncească pentru mânăstirea ‹domniei mele› [2]) dela Snagov, cât va trăi domnia mea şi cât va trăi fiul domniei mele, Io Mihail voevod.

[1]) ‹ titl › în textul slav.
[2]) loc rupt în orig.

Cine s'ar încumeta dintre boierii domniei mele, mari şi mici sau dintre dregătorii domniei mele, trimişi pentru milostenii şi pentru munciile domniei mele, să împiedice cu orice acel sat, chiar şi un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca neascultător şi necredincios al acestui hrisov al domniei mele.

Incă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu în urma domniei mele să fie domn al Ţării Romăneşti, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, acela dacă va întări şi va împuternici aceasta, pe unul cu acela domnul dumnezeu să-l întărească şi să-l împuternicească, iar dacă va nimici şi va risipi, fie domn, fie vreun boier, pe acela domnul dumnezeu să-l risipească şi să-l ucidă aci şi în veacul viitor şi să fie lipsit de trupul şi de sângele lui Hristos şi să aibă parte cu Iuda şi ‹cu Arie› [1]) şi cu acei zişi Iudei care au strigat asupra lui Hristos, mântuitorul nostru, sângele lui ‹asupra lor [1])› şi asupra copiilor lor, ceea ce este şi va fi în veci, amin.

† ‹Io Mircea› [1]) voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XX/174.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1848.
Datat după Mihail, fiul lui Mircea, asociat la domnie.

41

‹1409—1418›.

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul şi domn singur stăpânitor, Io Mircea mare voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei. Am binevoit domnia mea, cu a mea bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele, am dăruit acest alotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit hrisovul de faţă al domniei mele, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor mânăstirilor domniei mele, dela Cozia, locaşul sfintei troiţe şi locaşului sfintei blagoveştenii care este la Codmeana şi celor cari vieţuesc într'însele, nastavnicului, egumenului chir Sofronie, ca să fie acestor sfinte hramuri un loc pe apa Prahovei cu biserică şi cu moară şi cu metoh, de ocină şi de ohabă, cât va trăi domnia mea şi cât va trăi fiul domniei mele, Mihail voevod şi de nimeni neatins. Pentrucă cine s'ar încumeta dintre boierii şi dintre slugile domniei mele, mari şi mici, să ceară acel loc dela mânăstirea domniei mele, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică sfânta troiţă şi să moară în urgia domnească, pentrucă a dat domnia mea acelor sfinte mânăstiri să fie de hrană dumnezeeştilor călugări cari vor fi şi vor locui în acele sfinte hramuri, spre veşnică pomenire, de asemenea şi pentru sănătatea trupească a domniei mele.

[1]) loc rupt în orig.

De aceia, încă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rudele domniei mele sau ori cine va fi domn în scaunul domniei mele, dacă va înnoi şi va cinsti şi va întări acest hrisov al domniei mele, pe unul ca acela să-l întărească domnul dumnezeu şi să-l împuternicească în domnia lui. Dacă însă va nimici şi va batjocori, pe unul ca acela să-l nimicească domnul dumnezeu şi să-l ucidă aici cu trupul şi în veacul viitor cu sufletul şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei iudei, care au spus, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, amin.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 247.
Copie slavă.
Cu o trad. rom., ibid., f. 247 v. - 248.
Datat după Mihail, fiul lui Mircea.

42

<1409—1418>.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul, Io Mircea mare voevod şi domn, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi părţile de peste munţi şi către Părţile Tătăreşti şi herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului şi domn al Banatului Severinului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă şi cu inima curată şi a dăruit domnia mea acest preacinstit şi cu frumoasă faţă, hrisovul de faţă al domniei mele, mânăstirii sfintei şi de viaţă începătoare troiţe şi nastavnicului ei, stareţului chir <Sofronie> [1]), ca să umble carele mânăstirii în ţara domniei mele, iar unde se află vamă sau cumpărată sau necumpărată, nimeni să nu cuteze dintre vameşi să se ispitească şi să împiedece carele mânăstirii.

Cine s'ar încumeta să le împiedice, acela va primi mânia lui dumnezeu şi blestemul sfinţilor 318 părinţi şi pedeapsă şi urgie dela domnia mea, ca încălcător şi neascultător al hrisovului domniei mele şi al fiului domniei mele, Mihail voevod.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn †.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 13.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Datat după Mihail, fiul lui Mircea, asociat la domnie.

43

<1409—1418>.

† Eu, Io Mircea voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele rugătorului domniei mele, stareţului chir Sofronie dela Cozia, ca oricine se va da cu sufletul şi cu averea lui în mânăstirea dela

[1]) loc rupt în orig.

Cozia sau boier sau sluga domniei mele sau cneaz sau alt om numit sărac, să nu cuteze din neamul sau din rudeniile acelui om să ceară socoteală, nici să spuie un cuvânt pentru aceasta, pentrucă cine se va încumeta, va primi mare rău şi urgie dela domnia mea.

Şi încă şi Anghel dela Oena orice a dat mânăstirii şi a spus cu limba lui, casa lui şi locuri sau vii, avere moartă sau vie sau orice, dela mie până la mare, toate să fie ale stareţului chir Sofronie. Şi nimeni din neamul lui Anghel sau din rudeniile lui sau din fraţii lui sau iarăşi dintre dregătorii domniei mele sau sudeţ sau globuie sau orice dregători, să nu cuteze să spuie niciun cuvânt, ci oricine care îşi va lăsa sufletul la mânăstirea Cozia, aşa să şi rămâie neclintit, cât va trăi domnia mea şi fiul domniei mele Mihail voevod.

Încă şi după moartea domniei mele, cine va întări, pe acela domnul dumnezeu să-l întărească, şi cine va nimici, pe acela domnul dumnezeu să-l omoare şi în veacul acesta şi în cel viitor şi să fie blestemat de tatăl şi de fiul şi de sfântul duh, amin.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn †.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 15.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom., din 1914.
Datat după Mihai, fiul lui Mircea.

44

<1409—1418>.

† In lege a poruncit domnul dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuială din câte câştigă şi ştiind aceasta sfinţii purtători de dumnezeu, ne-au îndemnat spre ajutorarea şi binefacerea sufletelor noastre şi ne-au lăsat nouă moştenire, celor din urmă copii ai lor, ca unii prin rugăciune şi prin veghere şi post, alţii prin milostenie şi pocăinţă, să ne ferim de toate relele, ca cu toată credinţa şi întărirea să fim gata să auzim acel glas: «Veniţi la mine toţi cei ce vă trudiţi şi cei ce sunteţi împovăraţi şi eu vă voiu odihni; luaţi asupra voastră jugul meu şi învăţaţi-vă dela mine, că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi găsi pacea sufletelor voastre, căci jugul meu este bun şi povara mea este uşoară. Veniţi binecuvântaţii părintelui meu şi moşteniţi împărăţia cea gătită vouă dela întemeierea lumii, căci am fost flămând şi mi-aţi dat să mănânc, am fost însetat şi mi-aţi dat să beau, am fost străin şi m'aţi primit, gol şi m'aţi îmbrăcat, bolnav şi m'aţi căutat, în temniţă am fost şi aţi venit la mine».

Astfel şi eu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Mircea mare voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, râvnind să urmez vechilor împăraţi şi domni, care cele lumeşti le-au cârmuit cu pace, în binefaceri şi s'au învrednicit de împărăţia cerurilor. Ştiind apoi că pentru cei ce iubesc pe dumnezeu toate se îndreaptă în bine, căci înţelepciunea trupească este moarte, iar

înțelepciunea sufletească este viață și pace. De acestea amintindu-și domnia mea și de cuvântul lui David prooroc și împărat, care spune: «Fericiți cei cărora li s'au iertat fărădelegile și cărora păcatele li s'au acoperit, fericit omul căruia dumnezeu nu-i socotește păcatul». Și iarăși «In același chip precum cerbul dorește isvoarele de apă, astfel dorește sufletul meu către tine, doamne».

Astfel a dorit domnia mea spre sfânta și de viață începătoare troiță <a cărei mănăstire> este întemeiată de însuși domnia mea la locul numit Nucet, <căreia și> nastavnicului dintr'însa, rugătorului domniei mele, starețului chir Sofronie, i-a dat domnia mea satul pe Dunăre, Micleușevăț și Curilo și Grădanovăț, ca să fie în supunere [1]) față de acea mânăstire și de toți frații și să fie de ocină și de ohabă.

De aceia sau este sudeț sau globnic sau cineva dintre boierii domniei mele, mari și mici, dintre dregătorii domniei mele, nimeni să nu cuteze să turbure acele sate cu nicio dajde, ci să fie ascultătoare de starețul Sofronie și de toți frații și să lucreze în mânăstirea domniei mele, cât va trăi domnia mea și cât va trăi prea iubitul fiu al domniei mele, Ioan Mihail voevod.

Incă și după moartea domniei mele să fie întărit și neatins de acel pe care-l va alege domnul dumnezeu în urma domniei mele. Cine s'ar încumeta să nimicească acestea și preacinstitul hrisov al domniei mele, fie boier sau oricine, unul ca acela să fie blestemat de domnul atotțiitorul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie; pe lângă aceasta și dela domnia mea să primească mare rău și urgie.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn †

Arh. St. Buc., S. I., nr. 14.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom., din 1844.
Datat după Mihai, fiul lui Mircea.

45

<1409—1418>.

† Pentrucă eu, în Hristos dumnezeu, binecredinciosul Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn a toată țara Ungrovlahiei, la începutul domniei dăruite mie de dumnezeu am aflat o mânăstire în țara domniei mele la locul numit Tismana, pe care sfântrăposatul părintele domniei mele, Io Radul voevod, a ridicat-o din temelie și sfântrăposatul fratele domniei mele, Dan voevod, a întărit-o cu multe lucruri. De aceia, a binevoit domnia mea, ca precum în domnie să le fiu urmaș, așa și în aceasta și să înnoiesc așa dar pomana părintelui domniei mele și a fratelui, pentru viața și mântuirea domniei mele, acest hram al preasfintei stăpâne, născătoare de dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nedesăvârșite să le împlinesc. Nu

[1]) «poslușstvo» în orig.

numai aceasta, dar şi câte au dăruit părintele meu şi fratele meu acestei mânăstiri pe toate să le împuternicesc şi să le întăresc, spre slava lui dumnezeu, în lauda şi cinstea preaslăvitei noastre stăpâne, născătoare de dumnezeu, ca s'o aflu pe ea întăritoare şi ajutătoare în viaţa domniei mele, iar în ziua cea cumplită, mijlocitoare pentru viaţa veşnică.

Mai întâi întăreşte domnia mea cele dăruite de sfântrăposatul părintele domniei mele, Radul voevod: satul Vadul Cumanilor cu Toporna şi balta Bistreţ dela Topliţa la Gârla Repede, mai sus de Covaciţa, şi pe lângă aceasta, satele Hârsova cu Sălcişorul şi Tismana, câl a fost Ligăşească şi Ruşească, şi grâul din judeţul Jaleş, 400 de găleţi pe fiece an şi 35 de burdufuri de brânză şi 10 caşcavale şi 10 burdufuri de miere.

Şi pe lângă aceasta, dăruieşte şi domnia mea satele Trufeştii şi Piatra şi Obedin şi Ceaurii şi Ugri şi Duşăşti şi Ploştina şi Jarcoveţi, Varovnic şi Suşiţa cu Novoseli şi la Blatniţa satul Pesticevo pe care l-a dăruit maica domniei mele, doamna Calinichia şi satul Sogoino, pe care l-a dăruit Lucaci şi Bistriţa cu vama [1]) şi Sagavăţul pe care l-a cumpărat popa Nicodim dela Dan voevod şi moara dela Bistriţa, pe care a dăruit-o mama domniei mele şi Leurda şi Cireşelu şi Godineşti [2]).

Pe lângă aceasta, întăresc ce a dăruit sfântrăposatul unchiu al domniei mele, Vladislav voevod, sfântului Andonie dela Vodiţa: satul Jidovştiţa şi Petroviţa şi Vărgoviţa şi întreg vârtejul din mijloc la Porţile de Fier şi din opt pescării zeciuială şi Dunărea dela padina Orehova până la hotarul Ruşavei şi Vodiţa Mare dela Dunăre cu seliştea Bahnei şi cu nucii şi cu livezile, Elhoviţa toată şi Ţerovăţ. A dăruit domnia mea la baia dela Bratilov, dela roţile lui Ciop Hanoş, zeciuială.

Acestea toate le dăruieşte şi le întăreşte domnia mea cu toată porunca şi întărirea să fie nemişcate şi neschimbate cât va trăi domnia mea şi cât va trăi fiul domniei mele, Io Mihail voevod.

Deasemenea şi satele slobode, de orice munci şi dări şi venituri ale domniei mele. Pe lângă aceasta, porunceşte domnia mea: călugării din amândouă mânăstirile să fie de sine stătători, şi după moartea cârmuitorului lor, nimeni să nu le pue cârmuitor, nici eu însumi, Mircea voevod nici altul dintre cei de după mine, ci numai pe cel pe care ei singuri îl vor binevoi, nici să se strice rânduiala şi datina lui Nicodim şi porunca mea. Cine ar cuteza, măcar şi însumi domnia mea sau dintre fiii domniei mele sau vreunul dintre domnii ce vor sta pe urma mea şi vor căuta să strice această întărire şi poruncă a domniei mele şi rânduiala şi datina lui Nicodim, pe unul ca acela să-l nimicească domnul dumnezeu cu cumplita şi dreapta lui judecată şi să-i fie potrivnică preasfânta stăpână născătoare de dumnezeu şi să fie blestemat de cele 7 sfinte şi ecumenice soboare

---

[1]) Cuvintele « şi Bistriţa cu vama » adăogate posterior peste un text răzuit.

[2]) « Leurda ... Godineşti » adaos marginal.

şi să fie socotit cu Iuda şi cu Arie şi cu toţi cei ce s'au lepădat de domnul şi l-au dat pe el morţii.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 3.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Datat după Mihail, fiul lui Mircea, asociat la domnie.

46

‹1409—1418›.

† Eu, în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul, singur stăpânitorul, Io Mircea mare voevod, din mila lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor dela munte [şi al părţilor] şi pe toată Dunărea, Amlaşului herţeg şi al banatului Severinului. Din bună voinţa sa şi cu curată şi luminată inimă, am dăruit domnia mea atotcinstitul acest hrisov al domniei mele cinstitului de faţă boier al domniei mele, jupan Fintea şi copiii lui şi Vlad şi copiii lui şi Cazan şi copiii lui şi Radul şi Voinea şi Neagul şi copiii lui şi Mircea şi alt Mircea, să le fie lor în satul Ohaba loc, însă pe Argeşel şi pe Eloviţa şi la Frăsinet.

Începând dela vama oilor şi de porci şi de jitărit [1]) şi de vama peştilor şi de vinăriciu şi de albinărit şi de gloabe şi de podvoade, numai să facă domniei mele ‹poclon frumos› [2]), de toate ohabă, să nu aibă nimeni amestec; ‹am dat› copiilor şi nepoţilor şi strănepoţilor, să fie ei în pace de toate mâncăturile şi dăjdiile până în viaţa domniei mele şi până în viaţa preaiubitului copil al domniei mele, Io Mihail voevod. Şi niciun dregător al domniei mele, dela mici până la mari, trimişi prin locuri pentru muncile domniei mele, să nu îndrăznească a-i împiedica, nici până la un fir de păr din cap, nici pe jupan Fintea, nici pe fraţii lui, nici satele lor, nici acei oameni [3]) ai lor, pentrucă vor primi mare urgie şi pedeapsă şi ruşine pentru neascultarea poruncii domniei mele şi a hrisovului domniei mele.

Încă şi blestem am pus domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din ruda noastră sau din alt neam, să fie domn al Ţării Româneşti, acesta să aibă a înnoi şi să păzească acest cinstit hrisov al domniei mele; pe acela domnul dumnezeu să-l înnoiască aci cu trupul şi să păzească şi în veacul viitor sufletul lui. Iar cel ce va strica şi nu va păzi, ci va batjocori acest cinstit hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l zdrobească şi să-l batjocorească şi să-l nimicească

[1]) Traducerea veche adaugă după cuv. «jitărit»: «adecă de cleceari, care strâng pâinea domnească».

[2]) In textul slav, lipsă; completat după traducerea veche.

[3]) «liudi» în textul slav.

aici, în domnia lui şi în veacul viitor, sufletul lui şi să fie de trei ori blestemat de trei sute optsprezece părinţi purtători de dumnezeu cei dela Niceia şi să fie socotit cu Iuda şi cu Arie şi cu alţi necredincioşi Evrei care au strigat asupra sângelui domnului Iisus Hristos zicând: «sângele lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri», este şi va fi în vecii vecilor, amin.

De aceia, am pus martori domnia mea acestui cinstit şi cu frumoasă faţă hrisov al domniei mele, când am dăruit boierului domniei mele, jupan Fintea şi copiilor lui.

Acad. R.P.R., ms. nr. 2456, f. 49—50.
Copie slavă din sec. XVIII.
Cu o trad. rom., incompletă, ibid., f. 70.
Datat după Mihail, fiul lui Mircea, ca asociat la domnie.

47

<1409—1413>.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul marele şi singur stăpânitorul domn, Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, părţile de peste munţi şi toată Podunavia. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă şi a dăruit domnia mea acest atotcinstit şi preacinstit, mai presus de toate cinstele şi darurile <domniei mele>, acest hrisov al domniei mele, slugilor <domniei mele>, fiilor lui Batea, o ocină, locul numit La Mociurițe. Dar lui Coman şi lui Nanul două părţi, iar lui Stanciul şi lui Batea a treia parte. Şi într'alt loc ocina lui Neagotă, să fie jumătate lui Coman şi lui Nanul, fiii lui Batea, iar jumătatę fiului lui Neagotă, nepotul lui Coman, ocine de ohabă de toate slujbele şi dăjdiile, câte se află în ţara domniei mele, începând dela vama oilor, de vama porcilor şi de jitărit şi de vinărici şi de albinărit şi de gloabe şi de cărături şi de podvoade, numai singură oastea s'o facă domniei mele, iar de alta, de toate să fie <de ohabă> slugilor domniei mele, fiilor lui Batea, lui Coman şi lui Nanul şi fiului lui Neagotă, nepotului lui Coman, lui Stanciul şi lui Batea şi copiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor.

Cine s'ar încumeta dintre boierii domniei mele, mari şi mici sau dintre dregătorii domniei mele să batjocorească acest hrisov al domniei mele, al fiilor lui Batea, al lui Coman şi al lui Nanul şi al lui Stanciul şi Batea şi al fiilor lui Neagotă, nepoţii lui Coman, şi să le turbure măcar cu un fir de păr, fie pentru dăjdii, fie pentru slujbe, acela va primi urgie şi pedeapsă dela domnia mea, ci să le fie de ohabă.

† Incă blestemă domnia mea şi după moartea domniei mele, pe cine va alege dumnezeu să fie domn ţării Ungrovlahiei sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă cinsteşte şi păzeşte şi înnoieşte acest hrisov al domniei mele fiilor lui Batea, Coman şi Nanul, Stanciul şi Batea,

pe acela dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească aci şi în veacul viitor, cu sufletul şi cu trupul, dacă calcă şi batjocoreşte şi nu înnoieşte acest hrisov al domnici mele, pe acela dumnezeu să-l batjocorească şi să-l nimicească şi să-l ucidă, aici cu trupul şi cu sufletul în veacul viitor şi să fie părtaş cu Iuda şi cu Arie şi acei Iudei cari au strigat asupra lui Hristos, mântuitorul nostru: « sângele lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri », precum este şi va fi în veci, amin.

Aceştia sunt martorii acestui hrisov: jupan Vlad şi jupan Bran şi jupan Staia şi jupan Zorza stolnic şi jupan Aga, jupan Voico şi Stan şi Radul din Berivoeşti.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XX/155.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom., din 1848.
Datat după boierii martori.

48

1409 (6917) Mai 11, Giurgiu.

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Mircea mare voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi părţile de peste munţi şi pe amândouă părţile peste toată Podunavia încă şi până la Marea cea Mare şi stăpânitor al cetăţii Dârstorului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi a dăruit acest de faţă hrisov de toată cinstea, cu frumoasă faţă şi preacinstit, mai presus decât toate cinstele şi darurile, la rugămintea şi cererea boierilor domniei mele, cei cu aleasă cinste, Baldovin logofăt şi jupan Şerban şi Radul al lui Stan, ca satul pe care l-a dăruit jupan Gal mânăstirii preacuratei născătoare de dumnezeu, care este la Strugalea, numit Pulcovăţ, să-l şi slobod însuşi domnia mea, ca să fie de ohabă, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de gloabe, de cărături şi de podvoade, adică şi de slujbele şi dăjdiile mici până la cele mari, de toate acestea să fie de ohabă acelei mânăstiri. Şi încă, cum este legea, 3 zile să pescuiască domnici mele morunii, şi aceasta o slobod, ca să fie mânăstirii şi încă îi dăruiesc ca să aibă obroc dela casa domniei mele pe fiecare an 15 găleţi şi 2 butii de vin[1]).

Cine se va încumeta dintre boierii domniei mele, mari şi mici sau dintre dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, să-i împiedice pe acei săteni măcar cu un fir de păr, în timpul vieţii domniei mele sau în timpul vieţii fiului domniei mele, Mihail voevod, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un călcător şi un necredincios al acestui hrisov al domniei mele. Numai la oastea cea mare să slujească domniei mele, iar alta nimic mai mult.

[1]) « şi încă îi dăruesc ... de vin », adaus între rânduri.

Însă şi după moarte domnici mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti, din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească ; dacă va nimici şi va risipi şi nu va întări şi nu va păzi acestea de mai sus scrise, pe unul ca acela dumnezeu să-l nimicească şi să-l omoare şi în acest veac şi în cel viitor şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei zişi Iudei, cari au strigat asupra lui Hristos, mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

† Martorii acestui hrisov: Radul ban, jupan Dragota, Stanciul, fiul lui Barbul, Radul, fiul lui Stan, Şerban vistier, Iarcân namestnic, Gostei cel Negru şi jupan Belota şi Manciul vistier şi logofăt Baldovin.

Şi eu, Mihail, care am scris în cetatea Giurgiului, luna Mai 11, anul pe atunci curgător 6917 <1409>, indictionul 3.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 16.
Orig. slav, perg., peceţile atârnată, căzută.
Indictionul greşit; trebuia 2.

49

<1409—1413> Octombrie.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul, marele şi singurul stăpânitorul domn, Io Mircea voevod, a binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă şi pentru rugămintea cinstitului boier al domnici mele jupan Vâlcul şi i-am dăruit domnia mea această poruncă atotcinstită şi preacinstită a domniei mele, ca ocinele lui Stanciul să fie ale lui jupan Vâlcul, nedespărţite de ocinele acestuia. Şi copiii lui Stanciul să fie fiii jupanului Vâlcul în locul fiilor născuţi, asupra tuturor ocinelor şi asupra tuturor vitelor, ca şi fiii născuţi. Şi dacă jupan Vâlcul va face copii, copiii lui Stanciul şi ai lui Vâlcul să fie fraţi, unii ca şi alţii peste toate.

Iar soţia lui Stanciul, dacă-i va plăcea să ia bărbat, să fie volnică să ia, dar în afară de ocine.

Cine s'ar încumeta să strice această poruncă şi înscris al domniei mele sau vreun domn sau boier, să fie blestemat de tatăl şi fiul şi sfântul duh şi de toţi sfinţii, apoi şi de domnia mea.

Martorii acestui înscris: jupan Vladislav, Radul ban, jupan Mudrăcica, jupan Iacov, jupan Alaman, jupan Barbul, jupan Lucaci, Stoian Golin, stolnic Berindei, Drăgan vistier.

S'a scris în luna Octombrie.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XLV/144.
Orig. slav, perg.
Cu o fotocopie, ibid., XXV/5 şi o copie în ms. 5236, f. 16—17.
Datat după boierii martori.

50

1412 (6920) Martie 28.

Dragușin Orbul, fiul lui Cancio, a fost de față[1]).

In numele lui dumnezeu. Și eu Costantin și protopopul Hariton am căzut la tocmeală pentru cumpărătură. Și mi-a dat protopopul un cal pe 30 de iperperperi. Și a înfățișat pe martorii ce s'au aflat: jupan[2]) Teodor grămătic și Sanil Orbul și Costantin dela Caliacra și popa Radomir care este din satul lui Baldovin logofătul.

A dat prețul pe găleți iperperperi 6, iar Costantin a plătit iperperperi 5: a dat o șea, ‹perperi› 2 și a dat o pătură pe doi iperperperi. A dat lui Dragotă iperperperi 2, pentru băutură. Trăiește și Dragotă și soția lui și pot mărturisi. Impreună și pentru cal și pentru grâu și ‹pentru› șea și pentru pătură și pentru vin: 47 de iperperperi și s'a socotit omul.

S'a scris în luna Martie 28, pentru deplină încredere și nicio pâră a unuia împotriva celuilalt, ci numai prietenie și dragoste. Anul 6920 ‹1412›, indictionul 5, s'a scris.

Institutul de Istorie al Acad. R.P.R.
Copie grecească.

51

1413 Noembrie 21.

In lege a poruncit domnul dumnezeu fiilor lui Izrael ca în fiecare an să dea zeciuială din câte agonisesc. Și aceasta știind sfinții apostoli și părinți purtători de dumnezeu, ne-au sfătuit pentru ajutorul și binefacerea sufletelor noastre și ne-au dat nouă ca prin rugăciune și post și milostenie, să ne curățim de păcatele noastre. Iată și eu, mult păcătosul și umilul între oameni, jupan Aldea, râvnind către împărații și domnii și amintindu-mi de cei care și-au vărsat sângele pentru Hristos, iar cele pământești le-au urît și s'au învrednicit de împărăția cerurilor, iată și eu, din cât mi-a dăruit dumnezeu și domnul voevod Io Mircea, pentru slujba și credința cu care i-am slujit-o, nu cu fățărnicie, ci cu adevărată și dreaptă credință, mi-am împlinit dorința, ca să dau la Sfântul Munte, la mânăstirea sfântului arhierarh și făcător de minuni al lui Hristos, Nicolae, care este la Cutlumus, la turn[3]), satul numit Cireșov, ca să fie pomenire în fiecare săptămână, mai întâi, domnului nostru Io Mircea voevod, apoi și părinților noștri și mie și soției mele, pentrucă este mânăstirea noastră.

---

[1]) Până aci text slav. De aci înainte grecește.
[2]) In text: « Kirios ».
[3]) In orig. « cambanari », grecește = turn.

Şi am venit către aloteinstitul părinte şi duhovnic şi ieromonah chir Eremia şi i-am dat lui aceasta, ca să se roage pentru sufletele noastre, ca prin rugăciunile lui să ne apere dumnezeu în ziua judecăţii.

De aceia, să nu se amestece de acum, niei fratele nostru, nici rudă, nici văr, nici nimeni dintre rudele noastre. Cine s'ar încumeta, cineva dintre rudele noastre, sau altul, fie vreun domn al Ţării Româneşti, fie şi boier, fie şi sudeţ, fie oricine, ca să turburе satul dat mănăstirii Sfântului Munte cea dela Cutlumus, unul ca acela să fie blestemat de tatăl şi de fiul şi de sfântul duh şi de toţi sfinţii care au plăcut lui dumnezeu şi să fie părtaş lui Iuda şi lui Arie.

De aceia, s'a scris această scrisoare a noastră şi s'a dat părintelui nostru, egumenului şi ieromonahului chir Ieremia, luna Noembrie 21 zile, indictionul 7.

Martorii acestei cărţi: jupan Vlad, Drăgoi ban, jupan Aga, jupan Detco şi Baldovin logofăt.

Eu, jupan Aldea, am scris. Şi eu, jupan Ţahişa, am scris.

După Rev. pt. ist., arh. şi filol. XVI, 1922, p. 293.
Orig. slav, perg. la muntele Athos.
Cu două traduceri rom. la Arh. St. Buc., ms. 205 f. 1 şi la S. l., nr. 17.
Datat după indiction şi după boierii martori.

52

<1414>.

† Noi, cela ce este întru Hristos dumnezeu, bun credincios şi de Hristos iubitoriu şi însuş ţiitoriu, Io Mircea mare voevod, cu mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, oblăduindu şi domnindu toată Ţara Muntenească, încă şi laturea Tatariului şi hotarul de supt munte şi pre toată Dunărea. Bine vrând domnia mea, cu a mea bună vrere a cinstitei şi luminatei inimei mele şi am dăruit domnia mea acest şi de toţi cinstit şi de frunte şi luminat hrisovul domniei mele, anume lui Ion şi Burcea şi lui Caliian, boiarinului domniei mêle, ca să fie al lor satul Braniştea Urăşici şi la Vadul Şercaei şi stâna de în muntele Lereştilor, de moşie şi de moştenire şi de toate slujbele şi dări şi dăjmele, câte le vor afla întru tot ţinutul ţării şi întru biruinţa domniei mêle. Să se odihnească ici de dijmă de oi şi de vămuitul porcilor, de dijmă de grâu şi de vinăricie şi de stupi şi de vadure şi de în apă. Şi de toate acestea să fie lor de ocină şi de moşie acelora; nu numai acelora, ce şi fiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor în viaţa domniei mêle şi până în viaţa fiului mieu cela iubitul, Io Mihail voevod. Iar cine s'ar ispiti den boiarii domniei mele, den cei mari au de cei mici boiari sau de în slugile domniei mêle pre Burcea, Ion şi pre Căliian sau pre oamenii acelora câtu-i de un păr a supăra, că cine ar face aimentrea, acela va avea dela noi mare urgie şi certare despre domnia mea, ca şi un neascultătoriu şi călcătoriu poruncei şi hrisovului domniei mêle.

Încă şi cine va alege domnul dumnezeu după moartea mea să fie domn Ţării Rumâneşti, den plodul inemei domniei mêle sau de ruda domniei mêle sau de

întru altă sămânță, de va cinsti și va înnoi și va feri aceasta, pre acela domnul dumnezeu să-l cinstească și să-l hrănească, iar care nu ar cinsti, nici îl va feri, pre acela să-i plătească dumnezeu cu munca veacului și să fie soț cu Iuda și cu Aria și cu Iudeii ce strigară spre Hristos: sângele lui spre dinșii și spre feciorii lor, cum iaste și va fi în véci, amin.

Acestea sânt mărturiile acestui hrisov: întâi jupan Vlad, 2. Drăgan ban, al treilea. jupan Aldea, 4. jupan Aga, 5. jupan Bran, 6. jupan Cristian, 7. jupan Vâlcan, al 8-lea. jupan Luca, 9. jupan Cioban, 10. Stan Drăgan, 11. Aldea *mare* logofăt.

Și eu, Badea, carele am scris acest hrisov.

După I. Pușcariu, Fragmente IV, p. 45—47.
Copie rom. din 1787 după o trad. rom. din 1717.
Datat după boierii martori.

53

1415 (6923) Martie 28, M-rea Cozia.

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și domn singur stăpânitor, Io Mircea mare voevod, din mila lui dumnezeu și cu darul lui dumnezeu, stăpânind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest preacinstit și cu frumoasă față și atotcinstit de față hrisov al domniei mele, care este mai presus de toate cinstitele daruri, mânăstirii domniei mele dela Cozia, lăcașul sfintei troițe și celui ce viețuește într'însul, năstavnicului, egumenului chir Sofronie, ca să fie acelui sfânt hram vama dela Genune, de ocină și de ohabă, cât va trăi ‹domnia mea›[1]) și cât va trăi fiul domniei mele Mihail voevod și de nimeni ne‹clintit›[1]), pentrucă cine s'ar încumeta dintre boierii și dintre slugile domniei mele mari sau mici să ceară această vamă dela mânăstirea domniei mele, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică sfânta troiță și să moară în urgia domnească, pentrucă a dat domnia mea acelei sfinte mânăstiri, ca să fie de hrană dumnezeeștilor călugări, cari vor fi și vor locui în acea sfântă mânăstire spre veșnică pomenire, asemenea și pentru sănătatea trupească a domniei mele.

De aceia, încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din ruda domniei mele sau din altcineva, ca să fie domn în scaunul domniei mele, dacă va înnoi și va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele, pe unul ca acela să-l întărească domnul dumnezeu și să-l împuternicească în domnia lui; iar dacă va nimici și va batjocori, pe unul ca acela să-l nimicească domnul dumnezeu și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei Iudei, cari au zis: sângele ‹lui›[1]) asupra lor și a copiilor lor, amin.

[1]) loc rupt în orig.

Şi martorii acestuia: Radul ban, jupan Voico, protovistiar Popşor, logofăt Baldovin, Aga ban, jupan Utmeş, jupan Stoico Rusa, jupan Albul, jupan Cârstea.

Şi eu, Mihail logofăt, am scris, când a venit Io Mircea voevod în mânăstirea Cozia, în postul mare, luna Martie 28 zile, în anul 6923 <1415>, indiction 8.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 18.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1849.

54

1415 (6923) Iunie 10, Argeş.

† În Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Mircea mare voevod şi domn, din mila şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi părţile de peste munţi, încă şi către Părţile Tătăreşti şi pe amândouă părţile peste toată Podunavia încă şi până la Marea cea Mare şi stăpânitor al cetăţii Dârstorului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă, cu inima curată şi luminată şi am dăruit acest atotcinstit hrisov boierinaşilor domniei mele, Vlad cu nepoţii săi, Şişa şi Buia şi lui Stănilă cu fraţii săi, ca să fie lui Vlad cu toţi nepoţii lui, Buia, Şişa şi lui Stănilă cu fraţii lui, satul numit Bela, care este în judeţul Motrului, ca să fie lui Vlad cu toţi nepoţii lui, de ocină şi de ohabă, satul Bela şi Preslop. Au dat domniei mele un cal şi o cupă.

De aceia, să le fie de ocină şi de ohabă, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de gloabe, de cărături, de podvoade, adică dela slujbele mici până şi la cele mari, de acestea toate să le fie de ohabă lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor, cât va trăi domnia mea şi cât va trăi fiul domniei mele Mihail voevod. Cine se va încumeta dintre boierii domniei mele, mari şi mici, sau dintre dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, ca să-i împiedice pe ei sau pe oamenii lor chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un călcător şi neascultător şi batjocoritor şi necredincios al acestui hrisov al domniei mele. Numai la oastea cea mare să se scoale iar alta nimic mai mult.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească; dacă va nimici şi va risipi, pe unul ca acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă, aici şi în veacul viitor şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei zişi Iudei, cari au strigat asupra lui Hristos, mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci amin.

Iată aceştia sunt martorii acestui hrisov: Radul ban—vornic[1]) jupan Martin, Aga ban, jupan Stoica Rusul, jupan Dragomir dela Şegarcea, Baldovin logofăt, Micul vistier şi Vasca purtătorul de sabie, Stanciul comis, Manea stolnic, Gherghina pahărnic.

Şi eu, Mihail gramatic, <care am scris>[2]) la Argeş, luna Iunie 10 zile, în anul 6923 <1415> indiction 8, în vremea când a venit Mustafa Celapi.

† Io Mircea voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., C/123.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.

55

1418 (6926) <Februarie—August>, Argeş.

6926 <1418>. Mihail voevod, ca să fie lui Coman şi lui Nan, boierilor măriei sale, moşia Rodulful şi Piscul şi Jiliştea.

Scris în Argeş, <acest hrisov să află la stolnicul Ştefănache>.

Cronologia Tabelară, p. 22 (nr. 15).
Rezumat rom.
Datat pe baza văleatului, după moartea lui Mircea cel Bătrân (13 Ian. 1418).

56

1418 (6926) Iunie 22, Târgovişte.

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Ioan Mihail voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă celor două mânăstiri care sunt întemeiate de bunicul domniei mele şi de părintele domniei mele, dela Cozia, a sfintei şi de viaţă începătoarei troiţe şi a sfintei blagovestenii dela Codmeana, pe acestea, după moartea părintelui domniei mele, le-am dăruit şi le-am înnoit această poruncă a domniei mele, ca orice a scris şi a întărit părintele domniei mele, de asemenea şi domnia mea înnoeşte şi întăreşte ca oricine va voi de voia lui sau sluga domniei mele sau boier sau cneaz, să-şi dea sufletul său în mânăstirile domniei mele, la Codmeana şi la Cozia sau va vrea să dăruiască sat sau ocină sau vite şi încă dintre ceilalţi oameni de mâna de jos, adică siraci, cine îşi va da sufletul său sau via sau ogoare sau moară sau case sau vită sau fie orice, dela mic până la mare, toate să fie ale lui dumnezeu şi mânăstireşti, la Cozia şi la Codmeana. Şi nimeni să nu cuteze să ceară socoteală, dintre rudele acelui om care a dăruit mânăstirilor domniei mele, nici fiul său, nici fratele său, nici nepotul lui, nici nimeni să nu cuteze să spuie

[1]) In original între ban şi vornic nu e niciun semn, după vornic un punct, apoi punctele după fiecare dregător.

[2]) loc rupt în orig.

niciun cuvânt despre aceasta, ci să rămâie întărit şi neclintit, cât va trăi domnia mea şi cât vor trăi fiii cei întâi născuţi ai domniei mele, Radul şi Mihail. Şi cine se va încumeta să caute să le ia dela mânăstire, acela va prinzi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un neascultător şi un necredincios al acestui hrisov al domniei mele. Ci, fie că este sudeţ sau globnic sau birari sau fie orice dregător al domniei mele, fiecare să se ferească, după porunca domniei mele.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti, din rodul inimii domniei mele, dacă cineva va cinsti şi va întări acest înscris al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească: dacă însă va nimici, pe unul ca acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă aici şi în veacul viitor şi să fie blestemat de tatăl şi de fiul şi de sfântul duh şi de 318 sfinţi părinţi purtători de dumnezeu cei dela Nicheia şi să-i fie lipsit sufletul de trupul şi de sângele lui Hristos.

† Şi aceştia sunt martorii: jupan Voico, Radul ban, Aga ban, jupan Şerban Liubitul, Stancio Sârbul, Stancio Mezea, Cârstea Tătarul, Bora, Nenciul, logofăt Pilea.

Şi eu, Mihail, care am scris la Târgovişte, în vremea când a venit mama domniei tale, doamna, dela Unguri, luna Proto-Junie 22, în anul 6926 <1418>, indiction 11.

† Io Mihail voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 19.
Orig. slav, perg., peceţile atârnată, căzută.
Cu o trad. rom., din sec. XX; alte traduceri rom. ibid., msse 357, f. 7 şi 339, f. 4.

57

1418 (6926) Iulie 10.

6926 <1418> Iulie 10. Mihail voevod, domnul Ţării Rumâneşti şi munţilor şi către Ţara Tătărască şi amândouă părţile de dincoace şi peste Dunăre şi până la Poarta de Hier şi până la Marea Neagră, moşnenilor de Star Chiojdul, ca să le fie lor moşiia Chiojdul.

După Cronologia Tabelară, p. 22, nr. 15.
Rezumat rom.

58

1418 Iulie 14, Hagenau.

† Sigismund, din mila lui dumnezeu, regele Romanilor şi pururea împărat, rege al Ţării Ungureşti şi al Dalmaţiei Fruşice şi al ţării Croaţiei şi al altor ţări. Tuturor credincioşilor noştri, căpetenii bisericeşti şi tuturor vlastelinilor, şpanilor şi pârcălabilor şi nobililor şi slugilor lor şi bunelor noastre oraşe şi satelor slobode şi acelor sate care sunt birnice şi eszesilor şi folnogylor şi vameşilor şi vicevameşilor şi tuturor alor noştri şi tuturor altora pe pământ şi pe apă şi peste tot,

cari sunt sub stăpânirea mea şi altor oameni cari deţin demnităţi şi oricărui om al stăpânirii mele din Ţara Ungurească şi din stăpânirile ei, în orice loc, fiecare pe unde locueşte, atât celor de acum, cât şi celor ce vor fi după dânşii cui vede această carte închinăciunea şi mila noastră.

Pentrucă am aflat cu adevărat despre oamenii ordinului care se numesc călugări, fraţi întru domnul, la mânăstirea sfântului Antonie dela Vodiţa şi ce se ţine de ea, după cererea şi după toată rugămintea lor, pentru aceia am spus stăpânirii mele şi marginilor şi ţinuturilor mele, ca să umble cu totul slobozi călugării dela Vodiţa. In ţara mea sunt mulţime de popoare de oameni, dintre aceştia mare mulţime sunt între voi, cari i-aţi turbura sau i-aţi împiedica pentru ceva sau pentru cineva, ca să nu cuteze să vie în ţara mea. Noi, la rugămintea lor, vrem să le facem bine în acest lucru. De aceia, vouă credincioşilor, vă poruncesc tare şi stăruitor, şi altfel nu vom face, începând de acum şi în orice vreme: călugării pe cari i-am luat sub mâna noastră, ca să-i păzim şi cu ce se ţine de dânşii, când vin ei în ţara mea şi pe apă şi pe uscat, în cinstita lor călătorie şi vitele lor şi cine va merge cu vitele, întru nimic să nu-i turburaţi, nici de o viţă. Incă, dacă vă roagă pe voi, voi să-i călăuziţi şi să-i ajutaţi întru aceasta.

Altfel să nu fie şi altfel să nu faceţi, dacă mă vreţi pe mine de ajutor la nevoie şi ca să-mi fiţi cu dragoste.

Cine va ceti această carte, cetind-o, să o dea înapoi, cui i-o va fi dat.

S'a dat această carte în cetatea împărătească dela Hagnov, luna Iulie 14 zile, dela naşterea lui Hristos anul 1418, iar de când sunt rege al Ţării Ungureşti, ani 32 şi de când sunt împărat roman ani opt.

Eu împăratul Romanilor am spus cu limba mea să se dea această carte[1]). ‹Pe verso contemporan:› Cartea împărătească liberă.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 20.
Orig. slav, perg., pecete aplicată.
Cu o copie slavă contemporană, tot pe perg., dar fără pecete.
Cu două traduceri rom. din sec. XVIII şi din 1912.

59

1419 (6927) Martie 18.

† Eu, ‹cel în Hristos bine›[2])credinciosul şi de Hristos iubitorul, Io Mihail mare voevod şi domn, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi a părţilor de peste munţi, încă şi spre Părţile Tătăreşti şi herţeg al Amlaşului şi al Făgăraşului şi domn al Banatului Severinului şi de amândouă părţile peste toată Podunavia, încă şi până la Marea cea Mare şi stăpânitor al cetăţii Dârstorului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă şi cu inimă curată şi a dăruit domnia mea acest preacinstit, cu frumoasă faţă şi de faţă brisov al domnici mele mânăstirii sfintei şi de viaţă începătoarei troiţe şi nastavnicului ei, stareţul chir

[1]) Această frază scrisă deasupra textului.
[2]) loc rupt în orig.

Sofronie, ca să umble carele mănăstirii prin țara domniei mele, iar unde se află vamă, fie cumpărată, fie necumpărată, nimeni să nu cuteze dintre vameși să se ispitească să împiedice carele mănăstirii. Cine s'ar încumeta să împiedice cu ceva, cât un fir de păr, pe cele mai sus scrise, acela va primi mânia lui dumnezeu și blestemul sfinților 318 părinți și pedeapsă și urgie dela domnia mea, ca călcător și neascultător al hrisovului domniei mele.

In anul 6927 ‹1419› luna Martie 18 [1]).

† ‹Io Mihail› voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

‹Pe verso contimporan:› Această carte e de nevoie la orice cerere.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 21.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., din 1856 și din 1912.

60

‹1419› Septembrie 29, Oradea Mare.

† Eu care sunt Sigismund, din mila lui dumnezeu, împărat al Romanilor și rege al Ungariei, domn al Dalmației, al Cehilor, al Germanilor și al altor țări și al multor domnii. Cu a mea bună voie și dorință, am făcut și am dat aceasta tuturor celor ce trăiesc în țara Ungrovlahiei, care este Basarabească, la cererea lor, pentru care m'au rugat prin credinciosul lor popa Agathon, ca mănăstirile lor și toate bisericile și călugării și popii și toți oamenii cari trăiesc în acea țară să-și ție legea lor și să trăiască în credința lor, iar nouă să ne slujească cu dreptate. Pentru aceasta, am dat credința mea și tuturor celor cari țin de mine le dau de știre, ca și celor ce vor fi după noi: precum nici cu însumi, niciunul dintre ai noștri să nu aibă voie să-i turbure pentru credința lor și pentru legea lor, ci să fie liberi să rămâie întru aceasta și cum au fost până acum aceia să rămâie în veci.

S'a dat această carte la Oradea-Mare, luna Septembrie 19 zile, dela nașterea lui Hristos anul 1420[2]), iar de când sunt rege al Ungariei, ani 32, iar de când sunt împărat al Romanilor, ani 10.

† Eu împăratul Romanilor, am spus cu limba mea să se dea această carte.

‹Pe verso, slav, contimporan:› Cartea regală pentru credința: să-și ție toată Țara Românească credința și legea sa.

‹Românește sec. XVIII:› A lui Sigismund crai pentru legea noastră. Hrisovul lui Sigismund crai pentru legea și credința norodului Țării Românești, dat prin Popa Agaton, la leat 1420 Sept. 29.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 22.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu două traduceri rom., din sec. XVIII și din 1912.
Data greșită. Datat după itinerarul lui Sigismund.

[1]) data adaosă ulterior, de altă mână.

[2]) Data a fost calculată greșit de un grămătic care aplică noi socoteala dela Septembrie a erei bizantine.

61

<1419> Octombrie 28, Vodiţa.

† Sigismund, din mila lui dumnezeu, împărat al Romanilor şi rege al Ungariei şi rege al Cehilor, al Dalmaţiei Frusice, al ţării Croaţiei şi al altor ţări. Aceasta dau de ştire tuturor credincioşilor noştri, căpeteniilor bisericeşti şi tuturor vlastelinilor şi spanilor şi pârcălabilor şi nobililor şi oricărui om şi mare şi mic, care ţine de mine şi mă ascultă şi este credincios sfintei coroane şi Ţării Ungureşti şi vrea dela mine bine: fiecare să se ferească şi să nu fie volnic întru nimic să supere mânăstirile popii Agathon, sfântul Andonie dela Vodiţa şi preasfânta născătoare de dumnezeu dela Tismana, pentrucă le-am dat cu buna mea voie şi i-am primit cu credinţa mea. Voia ce au avut mai înainte şi acum să le fie slobode şi satele şi toate hotarele ce au şi viile şi morile şi muncii şi livezile, toate să le fie slobode şi de uric şi să nu aibă nimeni voi să-i supere întru nimic.

Şi încă am aflat adevărul că şi mai înainte Bistriţa a fost bisericească. La rugămintea lor şi pentru dreapta lor credinţă şi aceasta le-am dat-o, să le fie ocină şi să le fie uric cu tot ce ţine de ea, hotare şi vama de mărfuri şi de trecere, să fie a popii Agaton şi călugării dela Vodiţa şi dela Tismana să fie volnici peste tot venitul ce este la Bistriţa, precum şi peste tot, câte sate, hotare, livezi şi mori au şi la Severin şi la Bistriţa şi în orice loc care este al acelor mânăstiri şi ce se ţin de ele, toate să fie slobode şi de uric de acum şi până în veci şi nimeni să n'aibă voie să-i supere cu ceva. Cine nu vrea să aibă dela mine rău, fiecăruia îi spun şi celor de acum şi mai apoi, cine va fi sluga mea şi după noi şi în veci: nimeni să n'aibă voie să-i împiedice, pe omul lor şi vitele lor şi ce cumpără şi ce vând şi pe uscat şi pe apă. Şi pe unde merg oamenii lor cu vitele lor, în niciun loc să nu plătească vamă, ci să meargă slobod.

Şi pescăriile şi vârtejurile ce au la Dunăre, toate să le fie slobode, cum au fost şi mai întâi, astfel până în veci să fie mânăstirilor şi popii Agathon şi călugărilor lui şi după dânşii, cine va fi în acele locuri, întru dumnezeu fraţi din ordinul lor, pe care i-am luat să-i păzim şi să-i apărăm, pentru slujba şi dreapta credinţă cu care ne slujesc.

Şi ei să rămâie în credinţa lor şi să păstreze şi legea lor în bisericile lor şi să nu aibă voie nimeni să-i prigonească sau să-i turbure pentru legea lor, pentru care le-am dat credinţa mea şi a întregii Ţări Ungureşti şi a tuturor celor care cred în sfânta coroană şi vreau dela mine bine.

Şi cine citeşte această carte, să o dea dela cine a luat-o.

S'a dat această carte la Vodiţa, luna Octombrie 28 de zile şi dela naşterea lui Hristos, anul 1420, şi de când sunt rege al Ţării Ungureşti, ani 34 şi de când sunt împărat al Romanilor, anul al zecelea.

† Eu împăratul Romanilor am spus cu limba mea să se dea această carte [1]).

Arh. St. Buc., S. I., nr. 23.
Orig. slav, perg., pecete aplicată.
Cu trei traduceri rom., din sec. XVIII, din 1811 şi din 1912.
O trad. rom. din sec. XVIII şi la Acad. R.P.R., CXXXII/182.
Datat după doc. precedent.

62

1421 (6929) iunie 1.

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Radul mare voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, încă şi de către Părţile Tătăreşti şi Amlaşului şi Făgăraşului herţeg şi domn al Banatului Severinului şi al Podunavlei, până la Marea cea Mare. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată, din cele dăruite mie de dumnezeu atoţiitorul, stăpânul meu Hristos, râvnind către sfântrăposatul părintele meu, domnul Mircea voevod, am dăruit şi eu acest atoţeinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de faţă hrisov al domniei mele, părintelui şi egumenului mânăstirii Nucet, mormântul părintelui meu, şi rugătorului domniei mele popii chir Iacov şi tuturor fraţilor, care se află întru Hristos în hramul sfintei şi de viaţă începătoarei troiţe, la locul numit Nucet, ca să-i fie de ocină şi de ohabă toate bălţile, începând dela Săpatul, adică însuşi Săpatul, până la gura Ialomiţei, la Dunăre. Gloabele ce se vor face la acele bălţi, sau duşegubine, fie dela păstori, fie dela orice om, boier prea mare sau mic, toate să fie mânăstireşti. Încă şi dela stupi, oricât se va afla la acele bălţi, până unde le este hotarul mânăstiresc şi un om să le ia vama de stupi şi toate celelalte munci câte se vor întâmpla.

Şi acolo a fost un om, anume Tâmpa, care şi acela a dăruit o gârlă, Săpatul, în vremea părintelui domniei mele, Mircea voevod şi în vremea egumenului Sofronie, mânăstirii Nucetului, să-i fie spre veşnică pomenire, precum şi părintelui meu a binevoit să fie. ‹Nimeni din slugile domniei mele să nu supere pe Tâmpul, sau ispravnic sau ori carele din boieri, ci Tâmpul să fie volnic să ia vama dela Săpatul›[2]).

De aceia şi eu, Io Radul voevod râvnind, cu râvnă către dumnezeu, domnul meu . . .[3]) îndemnat fiind de sfânta şi de viaţă începătoarea troiţă . . .[3]) această cinstită poruncă după noblelca inimii mele şi am întărit şi am împuternicit, ca să fie de ocină şi de ohabă mânăstirii Nucet, mormântul părintelui meu şi spre veş-

[1]) Această frază este deasupra textului.
[2]) completat după traducere.
[3]) loc alb în text.

nica lui pomenire, iar mie spre bucurie şi mântuire şi iertarea păcatelor, toate bălţile începând întâi cu Săpatul pe Dunăre, până la gura Ialomiţei.

Şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l înnoiască şi să-l întărească. Iar dacă va strica şi va risipi, pe unul ca acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă, aici şi în veacul viitor şi să fie lipsit de trupul şi de sângele lui Hristos şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei necredincioşi Iudei, cari au strigat asupra domnului nostru, sângele lui asupra lor şi al copiilor lor, ceeace şi va fi în veci, amin.

Şi martorii acestui hrisov: jupan Radul, jupan Vâlcan, jupan Nan, jupan Ulmeş, jupan Cârstea, jupan Badea, jupan Stan, unchiul voevodului, jupan Oancea Lugaş, jupan Vâlcsan Vlorin, jupan Drăghici, jupan Micul Popşor logofăt.

Şi eu, Gherghina logofăt, am scris în anul 6929 ‹1421›, crugul soarelui 14, al lunii 12, luna Iunie 1 zi.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 349—350.
Copie slavă.
Cu o trad. rom. ibid., ms. 209, f. 249—250; alta, f. 253—254.

63

‹1421› Iunie 19, Creaţa.

† Io Radul mare voevod şi domn singur stăpânitor a toată ţara Ungrovlahiei. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele şi am dăruit această atotcinstită şi de faţă poruncă a domniei mele mânăstirilor domniei mele, locaşului sfintei troiţe dela Cozia şi al blagoveşteniei preacuratei maici a domnului, dela Codmeana, ca, câte a dat şi a dăruit părintele domniei mele, sfântrăposatul Mircea voevod, acelor sfinte mânăstiri: satele numite Jiblea, Brădeţeni, Secani, Călimăneşti, Lunceani, Bogdăneşti şi metohurile dela Râmnic şi cu 5 mori şi iarăşi 45 de sălaşe de Aţigani şi satul Hinăteşti şi o ocnă la Ocna de Sus şi Bucureştii pe Luncavăţ şi la Slatina metohurile cu vii şi la Severin 3 sate, Curilo şi Grădanovăţ şi Micicuşevăţ şi la Bistriţa metohul şi moara şi 3 vii şi zece sălaşe dela Bistriţa şi satul Vădastriţa şi Mamina cu toate bălţile şi satul Catolui cu metohul şi cu moara şi toate bălţile, începând dela Săpatul până la gura Ialomiţei, la Dunăre, cu vama şi cu duşegubine şi gloabe şi satul Cărăreni dela Ialomiţa şi metohurile pe Vodna cu moară şi la Târgovişte metohul şi 2 mori şi 10 sălaşe şi ocina lui Basea, Veţicheşti, mai sus de Topoloveni şi satul Ciocăneşti şi metohul dela Spinet cu 2 vii şi 2 mori dela Piteşti şi ocina lui Mamacic şi Rădeşti pe Balcov şi vama dela Genune, acestea toate le dă şi le dăruieşte domnia mea acelor sfinte mânăstiri să fie de ocină şi de ohabă, cât va trăi domnia mea.

Şi cine s'ar încumeta sau sudeţ sau globnic sau birari sau oricare dintre boierii şi dintre slugile domniei mele, să împiedice acele sfinte mânăstiri sau oamenii lor sau averile lor, unuia ca aceluia să-i fie potrivnic sfântul duh şi să moară în urgia domniei mele ca un necredincios al domniei mele.

Deasemenea şi după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau dintre rudele domniei mele sau fie oricine dintre dreptcredincioşii creştini să fie domn drept cinstitor al scaunului Ungrovlahici, dacă va înnoi această poruncă a domniei mele şi va mai adăuga mânăstirilor şi nu le va lua, pe unul ca acela să-l păzească domnul dumnezeu şi să-l întărească în domnie. Dacă va lua dela acele sfinte mânăstiri şi va călca şi va nimici, pe unul ca acela să-l încerce domnul dumnezeu cu dreapta sa judecată şi să aibă parte cu Iuda trădătorul domnului şi cu acei Iudei cari au strigat, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, precum este şi va fi.

Şi martori la aceasta: jupan Radul, jupan Vâlcan, jupan Cârstea, jupan Mircea, jupan Stan, jupan Nan, jupan Stanciul, jupan Petre Zamona, Gherghina logofăt.

Eu, Ion, am scris la Creaţa, Iunie 19 ...[1]).

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 24.
Orig. slav, perg., pecete timbrată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1856.
Vălcatul scris ulterior, e greşit. Datat după boierii martori.

64

1424 (6932) Februarie 28, Târgovişte.

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Ioan Dan mare voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă cu inimă curată şi luminată şi am dăruit domnia mea acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă, care este preacinstit, deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, acest de faţă hrisov al domniei mele, celor două mânăstiri ale domniei mele, dela Cozia, a sfintei troiţe şi sfintei blagovestenii dela Codmeana, ca să le fie din oraşul domniei mele, din Târgovişte, zece case, anume: Ianache şi Trifo şi Tudoran, nepotul lui Gavalin şi Costandin, fiul lui Tudor şi Caloian, fiul lui Mihu şi Gherghe Afumatul şi Seva Muchia şi Gherghe Obraz şi Ivan Gari şi Ştefu, nepotul lui Razmir. Aceste zece case le slobozesc domnia mea acelor două mânăstiri ale domniei mele, ca să fie în supunere şi pentru toată nevoia, la orice vreme, de ase-

[1]) Scris ulterior: « vălcat 6945 <1437> »; dată greşită, căci nu corespunde cu domnia lui Radu şi nici cu boierii martori.

menea şi de obabă, începând: dela vama oilor şi de vama porcilor şi de albinărit şi de găletărit şi vinăricei şi de cărături şi de podvoade şi de posadă şi de fân, talpe, de toate engariile, mici şi mari, câte se află în oraşul domniei mele, în Târgovişte, întru nimic să nu aibă vreun amestec cu oraşul domniei mele, ci să slujească numai acelor două mânăstiri ale domniei mele.

De aceia, oricine vor fi, din mila lui dumnezeu şi a domniei mele, dregători, sudeţul acelui oraş al domnici mele, Târgovişte sau vornic sau pristav sau birău[1]) sau folnoj, încă şi găletarii şi vinăricerii şi vameşii de oi, de porci şi de albine şi birarii sau oricare dregător al domniei mele, fiecare să se ferească de acele case pe cari le-a dăruit domnia mea acelor două mânăstiri ale domnici mele. Iar cine sa'r încumeta să împiedice chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un neascultător şi necredincios al acestui hrisov al domniei mele.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine vrea domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti, din rodul inimii domniei mele şi din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări acest hrisov al domnici mele, şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească şi să-l păzească în domnia lui. Dacă va strica şi va risipi, pe acela dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă aici şi în veacul viitor şi să fie blestemat de tatăl şi fiul şi sfântul duh şi de 318 sfinţi părinţi purtători de dumnezeu dela Nicheia şi să-i fie sufletul lipsit de corpul şi de sângele lui Hristos.

Şi aceştia sunt martorii: jupa Borcea, jupan Voico, jupan Aloul, jupan Dobrotă, jupan Utmeş, jupan Cârstea Pleşeschi, Coica logofăt, Nanotă spătar, Mileţ vistier, Dragomir comis, Nan paharnic.

Şi Nicula am scris în Târgovişte, în anul 6932 <1424>, indictionul 2, luna Februarie 28 zile.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 253.
Copie slavă.
Cu o trad. rom.

65

1424 (6932) August 5.

† Pentru că eu, în Hristos dumnezeu, binecredinciosul, Io Dan voevod, din mila lui dumnezeu, domn a toată ţara Ungrovlahiei, la începutul domniei mele, dăruite de dumnezeu, am aflat o mânăstire în ţara domnici mele la locul numit Tismana, pe care sfântrăposatul bunicul domniei mele, Io Radul voevod, a ridicat-o din temelie şi sfântrăposatul părintele domniei mele, Ioan Dan voevod, a întărit-o cu multe lucruri. De aceia, a binevoit domnia mea, ca precum în domnie, aşa şi în aceasta să fiu urmaşul lor şi să înnoiesc aşa pomana părintelui domniei mele,

[1]) În text «birov».

pentru viața și mântuirea domniei mele, acest hram al preasfintei stăpâne, născătoare de dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și să împlinesc cele neîmplinite. Nu numai acestea, dar și câte au dăruit acestei mănăstiri bunicul meu și părintele meu, toate să le întăresc și să le împuternicesc pentru slava lui dumnezeu și spre lauda și cinstea preaslăvitei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu, ca s'o aflu pe ea întăritoare și ajutătoare în viața domniei mele, iar în ziua cea cumplită, mijlocitoare pentru viața veșnică.

Mai întărește și domnia mea cele dăruite de sfântrăposații părinții domniei mele: satul Vadul Cumanilor cu Toporna și vama dela Calafat și balta Bistreț, dela Topliță până la Gârla Repede, mai sus de Covaciță și pe lângă ele, satele Hârsova cu Săleișor și Tismana, câtă a fost Ligăcească și Rușească și grâul dela județul Jales, 400 de găleți pe fiece an și burdufuri de brânză 35 și 10 cașcavale și 10 burdufuri de miere și 10 postavuri de îmbrăcăminte și 10 postavuri de încălțăminte.

Pe lângă aceasta, dăruiește domnia mea satul Ceaurii și Dușești și Ungurei și cu ce a cumpărat în zilele domniei mele popa chir Agaton dela Stanciul, fiul lui Maher, și i-a dat un cal bun și 2 cupe și 2 linguriță și un brâu de argint, și Ploștina și Leurda și Cireșelul și Turcinești[1]) și Jarcovăț cu Potoc și Susița cu Novoselți și la Blatnița satul Pesticevo, pe care l-a dăruit lelea domniei mele, doamna Calinichia, și satul Sogoi pe care l-a dăruit Lucaci ban și Bistrița cu vama și Sagavăț, pe care l-a cumpărat popa Nicodim dela Dan voevod și moara dela Bistrița, pe care a dăruit-o lelea domniei mele.

După aceasta, întărește ceiace a dăruit sfântrăposatul unchiul domniei mele, Vladislav voevod, sfântului Antonie dela Vodița: satul Jidovștița și moara la Bistrița și vârtejul dela mijloc întreg la Porțile de Fier și dela 8 pescării zeciuială și Dunărea dela padina Orehova până la hotarul Rușavei și Vodița Mare dela Dunăre cu seliștea Balnei cu nucii și cu livezile și Elhovița toată și Țerovățul și satul Varovnic și cu hotarul, pe care l-a dăruit domnia mea și satul Podenii[2]) cu hotarul.

Acestea toate le dăruește și le întărește domnia mea cu toată porunca și întărirea, să fie nemișcate și neschimbate, cât va trăi domnia mea și cât vor trăi rudele domniei mele.

De asemenea și satele să le fie slobode de toate muncile și Ațiganii, 10 de sălașe, să fie slobozi de toate muncile și dările și veniturile domniei mele.

Pe lângă aceasta, poruncește domnia mea ca călugării din amândouă mânăstirile să fie de sine stătători și după moartea cârmuitorului lor, nimeni să nu așeze un cârmuitor, nici însumi eu, voevodul Dan, nici altul dintre cei de după mine, numai ei singuri să pue pe cine vor binevoi, nici să se strice rânduiala și datina lui Nicodim și porunca mea. Cine ar îndrăzni, măcar și însumi domnia mea sau

[1]) Pasagiul «și Leurda . . . Turcinești» în exemplarul A adaus deasupra rândului, în B, în rând.

[2]) «Podenii» — asemenea ca la punctul 1.

cine va sta domn pe urma mea şi va căuta să strice această întărire şi poruncă a domniei mele şi datina lui Nicodim, pe acela să-l nimicească dumnezeu la cumplita judecată şi să-i fie potrivnică preasfânta stăpână, născătoare de dumnezeu şi să fie blestemat de sfintele 7 soboare ecumenice şi să fie părtaş cu Iuda şi cu Arie şi cu toţi cei ce s'au lepădat de domnul şi cu acei Iudei care au strigat asupra mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceeace este şi va fi în veci, amin.

Şi s'a scris în anul 6932 ‹1424›, indiction 2, luna August 5.

† Io Dan voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

‹Pe verso:› S'a sfinţit biserica în anul 6886 ‹1377—1378›; a murit sfântul părintele nostru Nicodim în anul 6915 ‹1406—1407›.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 25.
Două originale slave, perg., peceţi atârnate, căzute.
Cu traduceri rom. din 1844, 1845 şi 1862.

66

‹1424 Noembrie›.

† Io Dan mare voevod şi domn singur stăpânitor. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele oraşului domniei mele, Târgovişteni1or: iată vă sloboade domnia mea de toate şi de vamă, să nu daţi nicăieri, numai la Târgovişte, şi apoi să umblaţi şi pe la Severin şi prin toate târgurile şi la Brăila şi prin toată ţara domniei mele, nicăieri să nu daţi. Şi cum aţi dat vamă mai înainte, astfel şi acum: dela o maja de ceară 12 ducaţi, florini să nu fie; dela piper, dela şofran, dela fier, dela bumbac, adică dela toate cumpărăturile, să daţi vamă mai puţin ceva; cum aţi dat în zilele vechilor domni, astfel şi acum. Iar cine ar strica, dintre boierii domniei mele, măcar şi însuşi domnia mea, să fie blestemat de Hristos dumnezeu atotţiitorul, amin.

† Io Dan voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Braşov, nr. 3.
Orig. slav, perg., pecete aplicată.
Cu o fotocopie la Acad. R.P.R., Fotografii, XIII/7.
Datat după doc. din 10 Nov. 1424, în Hurmuzaki XV, 1, p. 12—13, în care apare clauza privitoare la monetă (în legătură cu reorganizarea haraghiei).

67

‹1424 (6933)› Decembrie 12, Târgovişte.

† Câţi se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceştia sunt fiii lui dumnezeu, spune dumnezeescul apostol, căruia pe urmă mergându-i cei iubitori de dreptate şi cei ce se străduesc spre cele bune, au dobândit viaţa dorită, cele pământeşti pământului lăsându-le şi mutându-se spre ceruri, auzind acel glas fericit de bucurie, pe

care veşnic îl aud: «Veniţi blagosloviţii părintelui meu, să moşteniţi împărăţia gătită vouă dela întemeierea lumii».

Cărora şi eu, în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, marele voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, Io Dan, după putere am urmat şi am voit să proslăvesc pe dumnezeu, care m'a proslăvit pe mine şi m'a ridicat cu slavă în scaunul părinţilor mei. De aceia, am binevoit domnia mea să înnoiesc acest hrisov al domniei mele şi am dăruit sfintei mânăstiri şi lăcaşului coborîrii sfântului duh, care este mânăstirea dela Cozia, ca să-i fie satele anume: Călimăneşti şi Jiblea şi Brădăţeni, Seaca şi Bogdăneşti, Lunceni, Hinăteşti, Bucureşti, Vodăstriţa, Micleuşevăţ şi Cărăreni, Curilo şi Gradanovăţ, Ciocăneşti şi Stăneşti, de ocină şi de ohabă acelei sfinte mânăstiri. Încă şi 300 de Ţigani să fie cu sălaşele pentru nevoia mânăstirii şi să dea dajdie şi să slujească mânăstirii. Şi locul pe apa Prahova cu moară şi cu biserică şi vama dela Genune şi balta Mamino dela Orlea în sus, toate bălţile şi gârlele câte ţin de Mamino, dela Săpatul toate bălţile câte se află la gura Ialomiţei la Dunăre şi Luminenii şi Corneni şi moara dela Cătălui şi cu satul, precum a ridicat şi a zidit această mânăstire sfântrăposatul Mircea voevod şi a dăruit şi a adăugat aceste mai sus scrise acelei sfinte mânăstiri, ca să fie de hrană dumnezeieştilor călugări, spre veşnică pomenire a sfântrăposaţilor domni ai Ungrovlahiei, părinţii domniei mele.

Deasemenea aşează şi întăreşte domnia mea acest hrisov al domniei mele, ca orice este avere sau din sate sau dela bălţi sau dela Ţigani, ficcare să se ferească de averea mânăstirii şi sudeţ şi globnic şi vornic şi vameş şi birar şi orice slugă şi boier al domniei mele, trimişi după milostenii şi pentru muncile domniei mele, fie că este vinăricer, fie gâlcetar, fie vameş de stupi sau de oi sau de porci sau osluhari şi fânari, ficcare să rămâie departe, un fir de păr să nu cuteze să oprească călugărilor şi averilor lor şi oamenilor lor, pentrucă cine s'ar încumeta să calce acest hrisov al domniei mele şi să împiedice chiar cu un fir de păr, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică coborîrea sfântului duh şi să moară în urgia domniei mele, ca un necredincios şi călcător al acestui hrisov al domniei mele.

Încă şi după moartea domnici mele, pe cine vrea dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti, dacă va înnoi acest hrisov al domnici mele şi va adăuga orice mânăstirii, pe acela domnul dumnezeu să-l întărească şi să-l împuternicească în domnia lui. Dacă însă batjocoreşte şi risipeşte şi ia orice, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul şi să-i fie potrivnică sfânta troiţă şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei care au strigat asupra lui Hristos dumnezeu mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Şi aceştia sunt martorii: jupan Borcea, jupan Albul, jupan Voico, jupan Dobrotă, Mihail primul vistier, Coico logofăt, Manea stolnic, Balea paharnic, Dragomir comis.

Ion, am scris la Târgoviște, Decembrie 12 zile, în anul 6900 ‹1391› indiction 33[1])

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 302 v —303.
Copie slavă.
Cu o trad. rom., ibid., ms. 209, f. 26—27 și 128.

68

1425 (6933) Iulie 17.

In numele tatălui și al fiului și al sfântului duh. Eu Petriman mă pregătesc cu sufletul în timpul vieții mele și dau mânăstirii dela Cozia toată averea pe care o am și vii și alta ce se va găsi, mic, mare, toate să fie ale mânăstirii, ci și moara să fie toată[2]).

Și acesteia martori: jupan Albul și jupan Ivanco și jupan Stanciul și Cârstian Petru și Hanoș purgar și Boțea, Conț Mihal și Iano și Radul Proca și Andriaș și Constandin și Ștefan a lu[3]) Has David și Balin și Mateș a lu[3]) Coțani și Antonie Lungul și popa Stoia și Voico dela Ocnă și Stan.

S'a scris aceasta în anul 6933 ‹1425› luna Iulie 17 zile, la sfânta Marina. Încă și după moartea mea, dacă cineva va strica această scrisoare, pe unul ca acela dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă și aci și în veacul viitor și să fie blestemat de tatăl, fiul și sfântul duh și de 318 sfinți părinți care au fost la Nicheia și să fie cu Iuda și cu Arie și să-i fie potrivnică sfânta troiță.

Și iarăși martori: jupan Golea și jupan Mircea.

‹Pe verso:› In zilele lui Dan Voevod.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 26.
Orig. slav. perg., pecete aplicată, căzută.

69

‹1426 Martie 24›, Argeș.

† Pentrucă eu, în Hristos dumnezeu, binecredinciosul, Ioan Dan voevod, din mila lui dumnezeu domn a toată țara Ungrovlahiei, am aflat, la începutul domniei dăruite mie de dumnezeu, o mânăstire în țara domniei mele la locul numit Tismana, pe care sfântrăposatul bunicul domniei mele, Io Radul voevod, a ridicat-o din temelie și sfântrăposatul părintele domniei mele, Dan voevod, a întărit-o cu multe lucruri. Așa dar, a binevoit domnia mea să le fiu urmaș ca și în domnie, așa și în aceasta și să înnoiesc așa dar pomana bunicului domniei mele și a părintelui, pentru viața și mântuirea domniei mele, acest hram al preasfintei

[1]) Data greșită, cifrele indictionului sunt în realitate zecile și unitățile anului.
[2]) Pasagiul « ci și ... toată » adaus deasupra rândului.
[3]) « a lu » românește în text.

stăpâne, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria să-l întărească cu toate darurile şi veniturile.

Pe lângă aceasta, a întărit domnia mea morile dela Târgul Jiului, pe care le-a făcut popa Agaton cu munca fraţilor săi, pe locul pe care l-a dăruit jupan Stanciul şi jupan Micleuş mânăstirii Tismana, pentru sufletul părinţilor şi al lor.

De aceia, nimeni să nu cuteze să-i împiedice, căci acestea toate le-a dăruit şi le-a întărit domnia mea cu toată porunca şi întărirea, să fie nemişcate şi neatinse, cât va trăi domnia mea şi fiii domniei mele. Şi după noi, cine va fi binecinstitor, nimeni să nu aibă voie să-i clintească, ci să fie neclintite şi nemişcate. Cine ar îndrăzni, chiar însumi domnia mea, sau dintre fiii domniei mele sau cineva dintre domnii care vor sta pe urma mea şi vor căuta să strice această întărire şi poruncă a domniei mele, pe unul ca acela să-l nimicească domnul dumnezeu cu cumplita şi dreapta lui judecată şi să-i fie potrivnică preasfânta stăpână şi să fie blestemat de sfintele 7 soboare ecumenice şi să fie părtaş lui Iuda şi lui Arie şi tuturor celor ce s'au lepădat de domnul şi l-au dat pe el morţii .

Şi aceştia sunt martorii: jupan Borcea vornic, jupan Albul, jupan Dobromir, jupan Dobrotă, Negrilă purtătorul de sabie, Mileţ vistier, Sarul stolnic, Balea paharnic, Caraja comis.

Coica logofăt am scris la Argeş, în Duminecа Floriilor.

† Io Dan voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 27.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu două traduceri rom., din 1846 şi din 1912.
Datat după boierii martori şi după faptul că în domnia lui Dan, numai la 1426, Floriile au căzut în 24 Martie.

70

<1427>.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul, Io Dan mare voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea şi am dăruit acest preacinstit hrisov al domniei mele boierului domniei mele Şărban, ca să-i fie Voinejeştii, pe Ratina, dăruiţi de domnia mea pentru că mi-a slujit în toate războaiele cu dreaptă credinţă. Deci să-i fie de ocină şi de ohabă.

De aceia, i-am dat, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de gloabe, de cărături şi de podvoade adică de toate slujbele . . .[1]) şi să nu-i vămuiască nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici boieri sau dintre slugile domniei mele. Cine s'ar încumeta să-i vămuiască chiar şi un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău dela domnia mea.

[1]) loc alb în text.

Ion, am scris la Târgoviște, Decembrie 12 zile, în anul 6900 ‹1391› indiction 33[1])

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 302 v—303.
Copie slavă.
Cu o trad. rom., ibid., ms. 209, f. 26—27 și 128.

68

1425 (6933) Iulie 17.

In numele tatălui și al fiului și al sfântului duh. Eu Petriman mă pregătesc cu sufletul în timpul vieții mele și dau mânăstirii dela Cozia toată averea pe care o am și vii și alta ce se va găsi, mic, mare, toate să fie ale mânăstirii, ci și moara să fie toată[2]).

Și acesteia martori: jupan Albul și jupan Ivanco și jupan Stanciul și Cârstian Petru și Hanoș purgar și Boțea, Conț Mihal și Iano și Radul Proca și Andriaș și Constandin și Ștefan a lu[3]) Has David și Balin și Mateș a lu[3]) Coțani și Antonie Lungul și popa Stoia și Voico dela Ocnă și Stan.

S'a scris aceasta în anul 6933 ‹1425› luna Iulie 17 zile, la sfânta Marina. Incă și după moartea mea, dacă cineva va strica această scrisoare, pe unul ca acela dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă și aci și în veacul viitor și să fie blestemat de tatăl, fiul și sfântul duh și de 318 sfinți părinți care au fost la Nicheia și să fie cu Iuda și cu Arie și să-i fie potrivnică sfânta troiță.

Și iarăși martori: jupan Golea și jupan Mircea.

‹Pe verso:› In zilele lui Dan Voevod.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 26.
Orig. slav. perg., pecete aplicată, căzută.

69

‹1426 Martie 24›, Argeș.

† Pentrucă eu, în Hristos dumnezeu, binecredinciosul, Ioan Dan voevod, din mila lui dumnezeu domn a toată țara Ungrovlahiei, am aflat, la începutul domniei dăruite mie de dumnezeu, o mânăstire în țara domniei mele la locul numit Tismana, pe care sfântrăposatul bunicul domniei mele, Io Radul voevod, a ridicat-o din temelie și sfântrăposatul părintele domniei mele, Dan voevod, a întărit-o cu multe lucruri. Așa dar, a binevoit domnia mea să le fiu urmaș ca și în domnie, așa și în aceasta și să înnoiesc așa dar pomana bunicului domniei mele și a părintelui, pentru viața și mântuirea domniei mele, acest hram al preasfintei

[1]) Data greșită, cifrele indictionului sunt în realitate zecile și unitățile anului.
[2]) Pasagiul «ci și ... toată» adaus deasupra rândului.
[3]) «a lu» românește în text.

stăpâne, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria să-l întărească cu toate darurile şi veniturile.

Pe lângă aceasta, a întărit domnia mea morile dela Târgul Jiului, pe care le-a făcut popa Agaton cu munca fraţilor săi, pe locul pe care l-a dăruit jupan Stanciul şi jupan Micleuş mânăstirii Tismana, pentru sufletul părinţilor şi al lor.

De aceia, nimeni să nu cuteze să-i împiedice, căci acestea toate le-a dăruit şi le-a întărit domnia mea cu toată porunca şi întărirea, să fie nemişcate şi neatinse, cât va trăi domnia mea şi fiii domniei mele. Şi după noi, cine va fi binecinstitor, nimeni să nu aibă voie să-i clintească, ci să fie neclintite şi nemişcate. Cine ar îndrăzni, chiar însumi domnia mea, sau dintre fiii domniei mele sau cineva dintre domnii care vor sta pe urma mea şi vor căuta să strice această întărire şi poruncă a domniei mele, pe unul ca acela să-l nimicească domnul dumnezeu cu cumplita şi dreapta lui judecată şi să-i fie potrivnică preasfânta stăpână şi să fie blestemat de sfintele 7 soboare ecumenice şi să fie părtaş lui Iuda şi lui Arie şi tuturor celor ce s'au lepădat de domnul şi l-au dat pe el morţii .

Şi aceştia sunt martorii: jupan Borcea vornic, jupan Albul, jupan Dobromir, jupan Dobrotă, Negrilă purtătorul de sabie, Mileţ vistier, Sarul stolnic, Balea paharnic, Caraja comis.

Coica logofăt am scris la Argeş, în Dumineca Floriilor.

† Io Dan voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 27.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu două traduceri rom., din 1846 şi din 1912.
Datat după boierii martori şi după faptul că în domnia lui Dan, numai în 1426, Floriile au căzut în 24 Martie.

70

<1427>.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul, Io Dan mare voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea şi am dăruit acest preacinstit hrisov al domniei mele boierului domniei mele Şărban, ca să-i fie Voineşteii, pe Ratina, dăruiţi de domnia mea pentru că mi-a slujit în toate războaiele cu dreaptă credinţă. Deci să-i fie de ocină şi de ohabă.

De aceia, i-am dat, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de gloabe, de cărături şi de podvoade adică de toate slujbele . . .[1]) şi să nu-i vămuiască nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici boieri sau dintre slugile domniei mele. Cine s'ar încumeta să-i vămuiască chiar şi un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău dela domnia mea.

[1]) Loc alb în text.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine binevoieşte domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti, dacă va înnoi şi va cinsti acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l întărească în domnia lui; ‹dacă› va batjocori şi va nimici, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească ‹şi să-l ucidă› aici şi ‹în veacul viitor şi să aibă› parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei care au strigat asupra lui Hristos dumnezeu, mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor.

Martorii: jupan Albul şi jupan Dobrotă, jupan Borcea, jupan Voico, jupan Stan, logofăt Coica, Mileţ . . .[1]) Balea paharnic, Nicola, Buşaga stolnic . . .[1]).

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 721, f. 848.
Copie slavă.
Cu o trad. rom din sec. XX.
Datat după boierii martori, în comparaţie cu actele din 24 Martie 1426 şi 10 Sept. 1428. (îndeosebi Mileţ vistier şi Buşaga stolnic).

71

‹1427› Decembrie 1, Argeş.

† În Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul, Io Dan mare voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului he-ţeg. A binevoit domnia mea şi am dăruit acest a tot prea cinstit hrisov al domniei mele boierilor domniei mele, Dumitru din Maniaci şi Balea cu copiii lor şi Bârseanul cu fraţii lui, ca să le fie Maniaciul şi Poenile lui Vârbilă şi jumătate din Izvoreni dela Dealul Mare şi lui Balea a treia parte din Stăneşti şi lui Toader şi lui Radul jumătate din Berivoeşti, lor şi copiilor lor, de ocină şi de ohabă, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de gloabe, de cărături şi de podvoade, adică de toate slujbele şi dajdiile. Şi să nu cuteze să-i tulbure nici sudeţ, nici globnic, nici birar. Cine s'ar încumeta să-i împiedice, chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va binevoi domnul dumnezeu să fie domnul Ţării Româneşti, dacă va înnoi acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va batjocori şi va nimici, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie, în veci, amin.

Şi aceştia sunt martorii: jupan Albul, jupan Dobrotă, jupan Voico, jupan Borcea, jupan Stan al lui Iarciul, Coica logofăt, Mileţ vistier, Balea paharnic, Buşaga stolnic.

[1]) loc alb în text.

S'a scris la Argeș, Decembrie 1.

† Io Dan voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul de Arheologie și Istorie a Bucureștilor, nr. 924.
Orig. slav, perg. pecețile atârnată, căzută.
Datat după boierii martori în comparație cu doc. precedent și după împrejurarea că la 1 Dec. 1426 continua războiul peste Dunăre.

72

<1428> Mai 25, Argeș.

† Intru Hristos dumnezeu, binecredinciosul, de Hristos iubitoriu, Io Dan marele voevod și domn a toată Țara Rumânească și plaiurilor Amlașului și Făgărașului povățuitoriu, bine am voit domnia mea și am dăruit acest de acum preacinstit hrisovul domnii mêle boiariului domnii mêle Stroe cu frații lui și cu nepoții lui și David cu frații lui și cu nepoții lui și... [1]) cu frații lui și Mareș cu frații lui, ca să le fie lor Modruzeștii și Crăpeștii de moștenire și ohabnice, lor și feciorilor lor. Să fie în pace de oerit, de rămători, de dijmărit, de gălcată, de gloabe, de podvoade, de cherestea, ce să zice de toate slujbele și dăjdiile. Și nimeni să nu să îndrăznească a bântui pre dânșii, nici globnic, nici bircei, că ori carele se va ispiti a-i supăra, măcar cu un fir de păr, acela va avea mare urgie de către domniia mea, ca un necredincios și <rușinător> acestui hrisov al domnii mêle.

Încă și după moartea domnii mêle, pre carele va voi domnul dumnezeu a fi domnu Țării Rumânești, de va cinsti și va înnoi acest hrisov al domnii mêle, pre acela domnul dumnezeu să-l întărească întru domniia lui. Iar carele va defăima și va strica, pre acela domnul dumnezeu să-l strice și să-i ucigă aicea trupul, iar în veacul viitor sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu alți Jidovi, carii au strigat spre domnul dumnezeu și mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, amin.

Iată și mărturie: jupan... [1]), jupan Voico, jupan Stan, jupan Iarciul, logofăt Coica, Mileț vistieru, Balea paharnic, Bușaga stolnic, Stoica comis.

Și s'au scris în Argeș, Mai 25 zile.

Arh. St. Buc., Condica Ep. Buzău, nr. 172, f. 111.
Trad. rom.
O copie a ei la Acad. R.P.R. ms. 5236, f. 201—202.
Datat după boierii martori și după împrejurarea că în Mai 1427 Dan se afla în luptă cu Ștefan Lazarevici.

73

<1428 Iunie—August>.

† <In Hristos dumnezeu> [2]), binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpânitorul, <Io Dan> [2]) mare voevod și domn a toată Ungrovlahia. A binevoit

[1]) loc alb în text.
[2]) loc rupt în orig.

domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inima ‹luminată› [1]) şi curată şi am dăruit acest ‹atotcinstit› [1]) şi preacinstit, deasupra tuturor cinstelor ‹şi darurilor› [1]). hrisovul de faţă al domniei mele şi slugilor ‹domniei mele› [1]) Dragomir şi fratele său Albu şi ..... [1]) ‹şi lui Vl›ad [1]) şi lui Badea şi lui Stan, fiul lui Vlad, ‹ca să le fie› [1]) ocina numită Merişani... [1]) Baţcov şi partea lui Bars dela Vezu rari... [1]) şi partea lui Radomir dela Măniceşti ‹de ocină› [1]) şi de ohabă, lor şi ‹copiilor lor şi nepoţilor› [1]) şi strănepoţilor şi de nimeni neatins, ‹după spusa domniei› [1]) mele, începând dela ‹vama› [1]) oilor, ‹de vama porcilor, de› [1]) găletărit, de vinărici... [1]) ‹de› cositul fânului, de posade, de gloabe, de dijme, ‹de cărături şi de› [1]) podvoade şi de alte slujbe şi dăjdii, mici ‹şi mari, câte› [1]) se află în ţara singur stăpânitoare a domniei mele. ‹Şi să nu cuteze› [1]) să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici ‹altul nimeni dintre› [1]) boierii domniei mele, trimişi pentru milostenii şi pentru muncile ‹domniei mele› [1]).

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul ‹dumnezeu să fie domn› [1]) al Ţării Româneşti, dacă va cinsti şi va întări, ‹pe acela domnul dumnezeu› [1]) să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui. Dacă va nimici şi va batjocori şi nu va păzi, pe acela domnul dumnezeu dă-l batjocorească şi ‹să-l ucidă, aci› [1]) cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei ludei cari au strigat asupra lui Hristos mântuitorul, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceia ce este şi va fi în veci, amin.

Şi aceştia sunt martorii: jupan Albul vornic, jupan Nan, jupan Stan şi fratele său Iarciul, Tatul Sârb, Toxaba, Coico logofăt, Mileţ vistier, Alb spătar, Balea paharnic şi Stoico comis, Buşaga stolnic.

S'a scris... [1]).

Io Dan voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul de Arheologie şi Istorie a Bucureştilor.
Orig. slav, perg., rupt, pecete atârnată, căzută.
Datat după boierii martori, în comparaţie cu doc. precedent şi cu cel următor.

74

1428 (6937) Septembrie 10, Argeş.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul Ioan Dan mare voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi părţile de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului şi herţeg [2]). A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă, cu inima curată şi luminată şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit hrisovul de faţă, care

[1]) loc rupt în orig.
[2]) aşa în orig.

este mai presus de toate cinstele şi darurile, slugilor domniei mele, Peteu şi Bratu şi Drăgoi şi Manea şi Neagoe, ca să le fie Valea Su... [1]) Călugărul.

De aceia, să le fie de ocină şi de obabă, lor şi copiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor, cât va trăi domnia mea şi cât vor trăi fiii primi născuţi ai ‹domniei mele› Danciul şi Basarab, începând dela vămile oilor şi a porcilor, de găletărit, de vinăriei, de podvoade, de cărături, de gloabe, de cositul fânului, de posade, de dijme, adică dela slujbele şi dăjdiile mici până la cele mari, câte se găsesc în ţara şi stăpânirea domniei mele de sine stăpânitoare. Şi să nu cuteze să-i împiedice nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii domniei mele, mari şi mici sau dintre dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi pentru muncile domniei mele. Cine s'ar încumeta să-i împiedice măcar cu un fir de păr, va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi neascultător al domniei mele.

Incă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va păzi, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească în domnia lui; dacă va strica şi va nimici şi nu va întări, pe acela domnul dumnezeu să-l lovească aci cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul şi să fie blestemat de 318 părinţi dela Nicheia şi să fie părtaş cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei care au strigat asupra lui Hristos, mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martori: jupan Albul vornic, jupan Stan, fratele său Iarcul, jupan Nan Pascal, jupan Tatul Sârbul, jupan Toxaba, Coica primul logofăt, Neagu vistier ‹Alb› [2]) spătar, Buşaga stolnic, Balea paharnic, Stoica comis.

S'a scris luna Septembrie 10 zile, la Argeş, în anul 6937 ‹1428›, indiction 7. Şi mi-a spus, logofătul [3]).

† Io Dan voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S.I., nr. 28.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1844.

75

1428 (6937) Octombrie 7.

Eu cel ce sânt întru Hristos dumnezeu bun credincios şi binecinstitor, de Hristos iubitor, creştinul Dan voevod şi domn, cu mila lui dumnezău şi cu darul lui dumnezău ţiitor şi domnitor a toată ţara dintru Ungurie Românească şi

[1]) răzuit.
[2]) loc rupt în orig.; completat după doc. din 7 Oct. 1428.
[3]) « Şi . . . logofătul », în cerneală roşie, în margine.

despre părţile munţilor, Amlaşului şi Făgăraşului şi Haţagului. Cu bună vrérea domnii méle şi cu curată şi luminată inima domnii méle şi aprinzându-se de dragostea lui dumnezeu şi de mânăstirea care iaste în Snagov hramul sfintei văvedenie al preacuratii stăpânii noastre, născătoarii de dumnezeu îmmi aduş aminte domnia mea de dăruirea ce au dăruit părintele domnii mele, Mircea voevod. Drept aceia, după dăruita părintelui domnii méle şi domniia mea am dăruit cu toată cinstea şi buna chipzuială şi am tocmit hrisovul domnii méle, ca să fie casii sfintei născătoarii de dumnezău, Snéagovului, cu bună dragoste pricepând aşa şi cu dorire am dăruit şi cu bălţile şi cu toate locurile şi satile: Fringhişeştii... [1]) şi Turbaţii. Şi am dat domniia mea şi Vrăeştii... [1])

Drept aceia, să fie moşie şi strămoşie până în viaţa domnii méle şi pân<că> în viaţa născuţilor dintâiu feciorii domnii méle, Danciul şi Basarab. Începând de: ocrit, de goşterit, de vinărici, de gălcată, de dijmărit, de stupi şi de grâu, de slujbe mici şi mari, de olăcării şi de niminelea nicio băntuială să nu să cutéze a să clăti nici de un lucru boerescu, au domnescu, după trimiterea de slujbă a domnii méle, că accla va avea mare urgie şi răotate de câtră domniia mea.

Deci încă şi blestem pus-am domniea mea; care va alége domnul dumnezău a fi domn în ţara domnii méle, ca den va'ntâri şi va'nnoi şi nu va sparge, pre acela domnul dumnezău să-l păzească, să-l întărească în domnie. Iar de va sparge şi nu va cinsti, pre acela domnul dumnezău să-l bată şi să-l strice, stricare aici cu trupul, iar în cea ce va să fie de veci, cu sufletul şi să fie sfintei văvedenii cu trimitere şi cu cinstire cu bani şi cu altele, carele zicând fieşte care spre dânşii şi spre feciorii lor, de care iaste şi va să fie în véci.

Octovrie 7 *zile*, 6937 <1428>.

Boiari mărturii încă s'au găsit de cei mari de-ai divanului căţi s'au putut descoperi din hrisovul vechiu şi spart şi şters, anume: Albul spătar, Neagoe viistiar, Vuşag [2]) sto<l>nic, Balea păharnic, jup<an> Radul păharnic, Coica logofăt.

Acad. R.P.R., XX/285
Trad. rom.
Altă trad. rom. la Arh. St. Buc., M-rea Ţigăneşti, IX/1.

76

1428 Octombrie 28, Bratislava.

† Sigismund, din mila lui dumnezeu, împăratul Romanilor şi regele Ungariei şi rege al Cehilor şi al Dalmaţiei Fruşice şi al ţării Croaţiei şi al altor ţări. Aceasta dau de ştire tuturor credincioşilor noştri, fruntaşilor bisericeşti şi tuturor vlastelinilor şi şpanilor şi pârcălabilor şi nobililor şi oricărui om şi mare şi mic, care

[1]) loc alb în text.
[2]) În loc de: Buşag.

ţine de mine şi mă ascultă şi este credincios sfintei coroane şi Ţării Ungureşti şi pe mine mă voieşte spre bine: ficcare să se ferească şi nu este volnic să împiedice întru nimic mânăstirile popii Agathon, a sfântului Antonie dela Vodiţa, şi a preasfintei născătoare de dumnezeu dela Tismana, pentrucă le-am dat cu bunăvoinţa mea şi i-am primit în credinţa mea. Anume celace au avut mai înainte şi acum să le fie slobode şi sate şi toate hotarele ce au şi vii şi mori şi nuci şi livezi, toate să le fie slobode şi de uric şi nimeni să nu aibă voie să-i împiedice întru nimic.

Şi acesta este numele satelor bisericeşti lângă mânăstirea sfântului Antonie dela Vodiţa: Jidovştiţa şi Suşiţa şi Precleceväţ şi Potoc şi Jarcoväţ şi pe Vodiţa, Balninţi şi Elhoviţa şi în judeţul de Baltă, la Dunăre, Vadul Cumanilor şi la Blatniţa, Saghiaväţ şi Pesticevo şi Toporno şi Sogoino şi în faţa Ţibrei, balta numită Bistreţ şi pe lângă ea două sate, amândouă Călugăreni, şi în judeţul Jaleş, satele Ploştina şi Cereşevo şi Turcinoväţ şi Leurda şi la Jiu, Pecaleşti şi Obăialeşti şi Valea Largă şi Strâmta, şi pe Jiu, satul Ceauri şi Ungureni şi Duşeşti şi pe Tismana, satul Tismana şi Sârbşori, şi pe Izvarna, Podeni şi pe Jaleş, Arcani şi Tămăşeşti şi Baleşti şi Rasova.

Şi încă am aflat adevăr, că şi mai înainte Bistriţa a fost bisericească şi pentru rugămintea lor şi dreaptă credinţă şi aceasta le-am dat-o popii Agathon şi mânăstirilor, să le fie ocină şi să le fie uric cu tot ce ţine de Bistriţa, hotarul şi vama de mărfuri şi de trecere să fie a popii Agathon şi a călugărilor dela Vodiţa şi Tismana, să fie volnici peste tot venitul ce este la Bistriţa. De asemenea şi peste tot, câte sate mai sus scrise au şi hotare şi livezi şi mori şi la Severin şi la Bistriţa şi în orice loc ce este al acelor mânăstiri şi ce se ţine de ele, toate să le fie slobode şi de uric, de acum şi în veci şi nimeni să n'aibă voie să-i împiedice cu ceva, cine nu ar vrea să mă aibă pe mine cu rău. Aceasta fiecăruia spun, şi celor de acum şi apoi cine vor fi slugile mele şi după noi şi în veci, să nu aibă voie nimeni să-i împiedice, nici omul lor, nici pentru vite, şi ce cumpără şi ce vând şi pe uscat şi pe apă şi pe unde umblă oamenii lor cu vitele lor, în niciun loc să nu plătească vamă, ci să umble slobod.

Şi pescăriile şi vârtejurile ce au la Dunăre, toate să le fie slobode cum au fost mai înainte, aşa să fie în veci mânăstireşti şi popii Agathon şi cine va fi după dânsul şi călugărilor lui care vor fi în acele mânăstiri, ordinul lor, fraţii săraci, pe cari i-am luat să-i păzim şi să-i apărăm, pentru slujba şi dreapta credinţă cu care ne slujesc cu dreaptă credinţă. Şi ei să rămâie în credinţa lor şi să-şi păstreze legea lor în bisericile lor şi nimeni să nu aibă voie să-i turbure sau să-i prigonească pentru legea lor. Pentru aceasta, le-am dat lor credinţa mea şi a întregii Ţării Ungureşti şi a tuturor celor cari cred în sfânta coroană şi pe mine cine mă vrea cu bine şi cine va fi după noi.

Şi încă am aflat adevăr, că părintele despotului Ştefan, cneazul Lazăr, a dat acelor biserici sate în Ţara Sârbească, pentru sufletul său, preasfintei născă-

loare de dumnezeu dela Tismana şi sfântului părinte Antonie dela Vodiţa, satele numite: târgul Kiselevo cu vama şi viile şi livezile şi cu tot hotarul şi venitul slobod; de asemenea şi alte sate: Popovţi şi Mariiane şi Drămni pe Mlava şi Clicevăţ pe Dunăre şi acele sate le-a dat cu vii şi mori şi ogoare şi livezi şi cu tot hotarul şi venitul, slobode, să fie ale bisericilor preasfintei născătoare de dumnezeu dela Tismana şi a sfântului părinte Antonie dela Vodiţa şi ale popii Nicodim şi cui va fi după dânsul, de acum şi în veci şi călugărilor lor cari vor locui în acele biserici. Şi nimeni să nu cuteze să-i împiedice sau să-i turbure. Şi de aceia şi eu le-am dat acele sate, să le fie slobode şi de uric cu tot venitul de acum şi în veci.

Şi astfel vorbeşte înălţimea mea tuturor credincioşilor noştri, vlastelinilor şi spanilor şi pârcălabilor şi vameşilor şi harmiţilor, fiecare să se ferească de călugării lui Agathon şi de omul lui şi de bunurile lui şi de vitele lui şi orice duc în care sau poartă sau mână vite şi pe apă şi pe uscat şi peste tot, să umble slobozi şi nicăeri să nu plătească vamă, de acum şi în veci şi nimeni să n'aibă voie să-i turbure întru nimic, cine nu vrea să mă aibă cu rău. Aceasta ficcăruia îi spun şi celor de acum şi cine vor fi apoi slugile mele şi după noi şi în veci cine va fi.

Şi cine va citi această carte a mea, iarăşi să o dea aceluia în mână, dela care a luat-o.

S'a dat această carte popii Agathon, la Pojun, luna Octombrie 28 zile, după naşterea lui Hristos, anul 1429, iar de când sunt rege al Ţării Ungureşti, anul 43, iar de când sunt împărat al Romanilor, anul al nouăsprezecelea, al Cehilor, al zecelea.

† Eu, împăratul Romanilor, am spus cu limba mea să se dea această carte [1]).

Arh. St. Buc., S.I., nr. 29.
Copie slavă veche; altă copie slavă, ibid.
Cu două traduceri rom. dela sfârşitul sec. XVIII.
Datat după itinerariul lui Sigismund; grămticul a socotit anul dela Septembrie, ca pentru era bizantină.

77

‹1430 Septembrie 1—1431 August 31› 6939.

6939 ‹1430—1431›. Dan voevod dă moşia Foneşti.

Cronologia Tabelară, p. 23, nr. 19.
Rezumat rom.

[1]) Această frază adausă deasupra textului.

1430 (6939) Septembrie 16, Argeş.

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Dan mare voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind în toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, a Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi am dăruit hrisovul de faţă cu frumoasă faţă şi preacinstit, deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, slugilor domniei mele Stoica şi Dimitru şi Vâlcsan şi Mihală şi Petru şi Şişman, ca să le fie satele Ciurileşti şi Amarul şi Dâmbova şi Turcineşti şi jumătate din Balomireşti, de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe, de cositul fânului, de cărături, de podvoade şi de celelalte slujbe şi dări, mari şi mici, de toate acestea să le fie de ohabă. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici dintre celelalte slugi şi dregători ai domniei mele, trimişi pentru slujbele şi muncile domnici mele.

Şi împiedecându-i pe ei sau oamenii lor, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un călcător şi neascultător şi necredincios şi batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul ‹dumnezeu să fie domn› [1]) al Ţării Româneşti, dacă va cinsti şi va întări acest hrisov al domniei mele şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici şi va călca, şi pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă aici şi în veacul viitor şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei cari au strigat asupra lui Hristos dumnezeu, mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, precum este şi va fi în veci, amin.

Şi martori: jupan Badea vornic, jupan Sarandino, Coico logofăt, Balea paharnic, Negrilă spătar, Stan stolnic, Stoica comis.

S'a scris la Argeş, luna Septembrie 16 zile, în anul 6939 ‹1430›, indiction 9.

† Io Dan voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 30.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom., din 1845.

79

1431 (6940) Noembrie 17, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi unsul lui dumnezeu, Io Alexandru voevod şi domn din mila lui dumnezeu şi cu bunăvoinţa lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată

[1]) loc rupt în orig.

țara Ungrovlahiei. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă luminată și curată a domniei mele și am dăruit acest aloteinstlit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele mânăstirii dela Dealul, lăcașul sfântului arhierarh și făcător de minuni Nicolae, ca în viața domniei mele am dăruit mânăstirii satele numite Alexani pe Ialomița și Razvad, lângă mânăstire, sub deal, ca să fie de ocină și de ohabă mânăstirii, în veșnică pomenire a sfânträposatului părintelui domniei mele Mircea voevod și apoi și domniei mele. Începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de vinărici, de găleată ohabnică, de copaci, de vositul fânului, de gloabe, de posade, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile, mari și mici, câte se găsesc în țara și în stăpânirea domniei mele, de toate acestea să fie de ohabă sfântului Nicolae.

Cine s'ar încumeta să turbure satele mânăstirești, măcar și cu un fir de păr, dintre boierii sau dintre slugile domniei mele, unuia ca acelaia să-i fie sfântul Nicolae potrivnic în acest veac și în cel viitor și va primi mare rău și urgie dela domnia mea, ca un călcător și necredincios și batjocoritor al acestei danii a domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul dumnezeu să fie domn al Țării Românești, dacă va înnoi și va cinsti și va întări și va dărui mânăstirii sfântului Nicolae, unuia ca aceluia domnul dumnezeu să-i adauge anii și timpul domniei lui; dacă va nimici și nu va cinsti și nu va dărui mânăstirii și nu va întări în domnia lui, pe unul ca acela domnul dumnezeu să-l nimicească și să-l batjocorească și să-l ucidă, aci cu trupul și în veci cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei Iudei cari au strigat asupra lui Hristos dumnezeu, mântuitorul nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceia ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Albul, jupan Radul al lui Sahac, Nan Pascal, jupan Stanciul, jupan Iarciul, jupan Toxaba, jupan Drăgoi al Banului, Cazan logofăt, Vlaicul stolnic, Barbul paharnic, Stanciul vistier, Tatul comis.

Calcio, am scris în Târgoviște, Noembrie 17, în anul 6940 <1431>, indiction 11.

† Io Alexandru voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

<Pe margine contemporan:> dela Sameș, Faur Mihaiu.

Arh. St. Buc., S.I., nr. 31.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu trei traduceri rom., din sec. XVII, 1844, și 1912.

80

<1431—1436>.

† Io Alexandru voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea către voi, Borușanilor... [1]) astfel vă poruncește domnia mea ca să fiți

[1]) loc rupt în orig.

‹ascultători›... [1]) cinstitului, celui ce mi-a slujit mult, din casa ‹domniei mele› jupanului Voicu, pentrucă-i sunteți veche ocină dreaptă... [1]) să-l ascultați și să-l cinstiți, cât... [1]). Altfel să nu fie, după porunca domniei mele.

† Io Alexandru voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arhive orășenești Brașov, nr. 309.
Orig. slav, hârtie, deteriorat, pecete aplicată, căzută.

81

‹1431—1436›.

† Io Alexandru voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Mircea voevod. Scrie domnia mea lui Bratul al lui Sumarin și astfel îți poruncește domnia mea: calul lui Lalu pe care l-ai luat de aci, îndată să i-l înapoiezi. Altfel să nu cutezi să faci, după porunca domniei mele.

† Io Alexandru voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XXI/201.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată.

82

1432 (6940) Ianuarie 15.

† Eu cel întru Hristos dumnezeu, binecredinciosul și bineslăvitoriul și de Hristos iubitoriul, Io Alexandru voevod, cu mila lui dumnezeu și cu darul lui dumnezeu, stăpânind și domnind toată țara Ungrovlahiei. Bine am voit domnia mea, cu a domniei mele bună voință și cu curată și luminată inimă și am dăruit acest preacinstit și bine închipuit și decât toate mai cinstit, preste toate cinstitele daruri, acest hrisov, mănăstirii părintelui domniei mele celui ce întru sfânta odihnă s'au mutat, Mircea voevod, Cozia, care iaste hramul sfintei Troițe, pentrucă am adaos satul ce să numește Goleștii, ca să fie metoh călugărilor, spre vecinică pomenire părinților domniei mele, ohabnic, începând dela vama de oi și de rămători și de stupi și de găletărie și de vinerici și de dijmă și de gloabe și de cosit de fân și de ceară și de podvăze și de alte slujbe și dări, mari și mici oricâte vor eși întru însuși stăpânirea țării domniei mele. De acelea și de toate să fie slobozit în veci. Și să nu îndrăznească a-i supăra, nici ispravnic, nici globnic, nici birari, nici dintr'alte slugi sau slujbași ai domniei mele, carii sânt trimiși pe la slujbele și lucrurile domniei mele. Iar care-i vor supăra pre aceia sau pre acei oameni, unii ca aceia vor lua mare pedeapsă și urgie dela domnii mea, ca un călcătoriu și neascultătoriu și rușinătoriu și necredincios acestui hrisov al domniei mele.

[1]) loc rupt în orig.

Şi adecă şi după moartea domniei mele, pre carele va alége domnul dumnezeu a fi domnu Ţării Rumâneşti, de va cinsti şi va întări acest hrisov al domniei mele, pre acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească, iar de va strica şi va călca, pre acela domnul dumnezeu să-l sfărâme şi să-l strice, aicea şi în veacul cel viitoriu şi să aibă parte cu Iuda şi cu Ariia şi cu ceilaţi necredincioşi Jidovi, carii au strigat asupra mântuitorului nostru Isus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra feciorilor lor, care le iaste şi va fi în véci, amin.

Şi mărturiile: jupan Albul, jupan Nan, jupan Stanciul şi Radul al lui Sahac, Dragomir al lui Berendei, jupan Stan şi frate-său Danciul, Nan Pascal, Tatul Sârbul, logofătul Voinea, Stoica *purtător de sabie*, Mircea stolnic, Radu vistier.

S'au scris Ghenarie 15, la leat 6940 ‹1432›.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209, f. 365 v.
Trad. rom.

83

1433 (6941) Februarie 9, Târgovişte.

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi domn singur stăpânitor, din mila lui dumnezeu şi cu buna milostivire a lui dumnezeu, care s'a milostivit de mine, văzând dorinţa mea şi rugăciunea şi lacrimi în fiecare zi şi ceas, rugând pe atotbunul dumnezeu şi maica lui sfântă atotneprihănită şi prea îmbucurătoare, care este cununa şi lauda şi întărirea tuturor creştinilor şi pe sfântul mare mucenic Gheorghe, Ioan Alexandru voevod, care prin rugăciunile acestora stăpâneşte toată ţara Ungrovlahiei.

De aceia, a binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele şi a dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, hrisovul de faţă al domniei mele, mănăstirii dela Sfântul Munte, Zugraf, locaşul sfântului mare mucenic Gheorghe, căruia am făgăduit să nu trec cu vederea ruga lui, ci cu toată silinţa să mă rog lui, ca să-mi fie ajutător şi ocrotitor al sufletului şi al trupului, aici şi în veacul viitor.

De aceia, în fiecare an, pe cât mi-a fost cu putinţă, am dăruit 3000 de aspri, care să fie spre veşnică pomenire a sfântrăposatului părinte al domniei mele, Mircea voevod şi să pomenească în sfintele, dumnezeeştile lor taine numele meu, Alexandru voevod. Nu numai atâta am dăruit sfântului Gheorghe, ci până la moartea mea, în fiecare ‹an› voi dărui şi voi întări.

S'a scris această danie a domniei mele, când a venit egumenul chir Moisi, împreună cu Iosif şi cu popa Ghervasie, către domnia mea la Târgovişte, luna Februarie 9 zile, în anul 6941 ‹1433›, indictionul 1.

Nancio a scris.

† Io Alexandru voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

După Vladimir Kaccanovski, Neisdannyjagramoty iz Afonskih arhivov în Izvestija obščestva arheology istorij i etnografy pri imp. Kazanskow Universitete, Kazan, VI-2, Cazan şi în extras, 1888, p. 48—49 (cu data 4 Februarie).

84

1433 (6941) Martie 5, Târgovişte.

6941 <1433> Mart. 15. Alexandru voevod, fiul lui Mircea voevod Basarabă, mănăstirii Bolintinu din pădurea cea mare, unde este Buna Vestire, preste apa Argeşului. împotriva Bucşanilor, ca să-i fie satu ce să numeşte Bolintinu, jumătate <şi> să fie iertată de vinăriciu şi altele.

Şi s'au scris în Târgovişte.

După I. Brezoianu, Vechile instituţii, p. 234.
Rezumat rom.

85

1436 (6944) Iunie 25, Târgovişte.

† Câţi se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceştia sunt fiii lui dumnezeu, spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergându-i cei iubitori de dreptate şi se străduesc spre cele bune, au dobândit viaţa dorită, cele pământeşti lăsându-le pământului şi mutându-se în ceruri, auzind acel fericit glas de bucurie, pe care veşnic îl aud: «Veniţi binecuvântaţii părintelui meu să moşteniţi împărăţia gătită vouă dela întemeierea lumii». Cărora şi eu, în Hristos dumnezeu binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitor, voevod şi domn în toată ţară Ungrovlahiei, Io Alexandru, cât mi-a fost cu putinţă a le urma, am voit să proslăvesc pe dumnezeu, care m'a proslăvit şi m'a ridicat cu slavă în scaunul părinţilor mei.

De aceia, a binevoit domnia mea să înnoiesc acest hrisov al domniei mele şi am dăruit sfintei mănăstiri, locaşul doborîrii sfântului duh, care este mănăstirea dela Cozia, ca să-i fie satele anume: Călimăneşti şi Jiblea şi Brodăţeni, Seaca şi Bogdăneşti, Lunceni, Hinăteşti şi Bucureşti, Bojureni şi Olteni, Vodaştriţa, Micleuşevăţ, Cărarca, Curilo, Gârdanovăţ, Ciocăneşti şi Stănceşti, de ocină şi de ohabă acelei sfinte mănăstiri. Încă şi 300 de Aţigani, să fie acele sălaşe pentru nevoile mănăstirii, să dea dajde şi să slujească mănăstirii şi locul pe apa Prahova, cu moară şi cu biserică şi vama la Genune şi balta Mamino dela Orla în sus, toate bălţile şi gârlele, toate bălţile câte ţin de Mamino, începând dela Săpatul, toate bălţile câte se găsesc până la gura Ialomiţei, cum şi cu satele care sunt la bălţi: Carareni şi Lumineni şi Cornul lui Ujog şi moara la Catalui cu

satul, cum a ridicat şi a zidit acea mânăstire, sfântrăposatul Mircea voevod şi a dăruit şi a adăugat aceste mai sus scrise acestei sfinte mânăstiri, ca să fie de hrană dumnezeeştilor călugări spre veşnică pomenire a sfântrăposaţilor domni ai Ungrovlahiei, părinţii domniei mele.

Deasemenea înnoieşte şi întăreşte domnia mea acest hrisov al domniei mele, ca orice este avere sau din sate sau din bălţi sau dela Aţigani, fiecare să se ferească de averea mânăstirii şi sudeţ şi globnic şi vornic şi vameş şi birari şi orice slugă şi boier al domniei mele trimişi după milosteniile şi după muncile domniei mele sau este vinăricer sau găletar sau vameşi de albine sau de porci sau osluhari sau cei pentru fân, fiecare să se păzească şi să stea departe, cu un fir de păr să nu cuteze să împiedece călugărilor şi averii şi oamenilor lor. Pentrucă cine s'ar încumeta să calce aceste hrisov al domniei mele şi să le împiedice lor, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică coborîrea sfântului duh şi să moară în urgia domniei mele, ca necredincios şi călcător al acestui hrisov al domniei mele.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul dumnezeu să fie domnul Ţării Româneşti, dacă va înnoi acest hrisov al domniei mele şi va mai adăuga orice mânăstirii, pe acela domnul dumnezeu să-l întărească şi să-l înputernicească în domnia lui; dacă va nimici şi va batjocori, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacul viitor, cu sufletul, şi să-i fie potrivnică sfânta şi de viaţă începătoarea troiţă şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei cari au strigat asupra lui Hristos dumnezeu, mântuitorul nostru: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, cum este şi va fi în veci, amin.

Şi aceştia sunt martori: jupan Albul şi Radul al lui Sabac şi Stanciul, fratele lui Mircea şi Vâlcsan al lui Florea şi Radul al lui Borcea, Nan Pascal, Tatul Sârbul, jupan Iarciul, Stancea spătar şi Stanciul vistier, Vlaicu stolnic, Barbul paharnic, Cazan logofăt.

Şi eu, Calcio, am scris în scaunul de faţă Târgovişte, Iunie 25, în anul 6944 <1436>, indiction 12.

† Io Alexandru voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 32.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1843 şi alta din 1908.

86

1437 (6945) Ianuarie 20, Târgovişte.

In Hristos dumnezeu adevărat, credincios adevărat şi de Hristos iubitor, Ioan Vlad voevod, din mila lui dumnezeu singur stăpânitor şi unsul lui dumnezeu, din bunăvoinţa lui dumnezeu stăpân a toată Ţara Românească şi al păr-

ţilor de peste munţi. Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. Am dăruit din bunăvoia domniei mele şi cu bunăvoinţa mea, cu inima curată şi adevărată, cu mintea luminată, dă domnia mea această scrisoare a domniei mele dăruită deplin şi foarte cinstită şi mai cinstită decât toate darurile, slugii domniei mele Roman, nepotul boierului Stanciul, să le fie lor moştenire două sate, anume Voivodeni şi Săsciorii-Loviştea şi în Sâmbăta de Sus partea lui Baicul şi a lui Vlad, muntele cu numele Moşul şi apa Făgăraşului. Să fie lor acestea în veci statornice, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor, să nu-i prigonească nimeni, să nu le ia nimeni ceva dela ei, nici în vremea domniei mele, până la sfârşitul domniei mele, nici în vremea fiilor mei primi născuţi, Mircea şi Vladul. Să fie scutiţi de cărăuşie şi de toate celelalte slujbe, să fie scutiţi de dijma oilor peste Olt, de a porcilor, albinelor, să aibă parte şi odihnă de plata găleatei, de dijma vinului, de plata fânului, de darea de cai pentru poştă, de tot felul de slujbe şi dări, atât de cele mari, cât şi de cele mici, cari vor fi în ţara stăpânită de noi şi în vremea domniei mele, adică în domnia mea. Să nu fie supăraţi nici de slujbaşi, nici de dregători, nici de strângători de dare, cu un cuvânt de nimeni dintre cei cari sânt trimişi în slujba domniei mele, căci de va încerca cineva să-i prigonească şi le-ar atinge chiar numai un fir de păr, acela va lua mare supărare şi mânia domniei mele, ca un necredincios şi necinstitor al scrisorii domniei mele.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine-l alege domnul dumnezeu să fie domnul Ţării Româneşti, din rodul iubit al domniei mele sau dintre rudenii sau pentru păcatele noastre din alt neam, dacă cinsteşte şi înnoieşte, să-l cinstească şi să-l întărească şi pe el domnul dumnezeu în domnia lui. Dar dacă strică şi nu cinsteşte, să-l bată domnul dumnezeu şi să-l nimicească aici şi în viaţa viitoare şi să fie blestemat de cei 318 sfinţi părinţi cari se adunaseră la Nicheia şi să-i fie moştenirea cu Iuda şi cu Arie şi cu acei cari au strigat asupra lui Isus Hristos, ca sângele lui să fie asupra lor şi asupra fiilor lor, ceea ce este şi va fi până în toţi vecii, amin.

Mărturii ale acestui lucru: jupan Voico vornic, jupan Todor, jupan Nan, Stanciul şi Mircea, fratele mai mare, Tatul Sârbul, Pratea şi Stanciul Honoi, Coica vistier, Semen stolnic, Mănioc paharnic, Badea comis, Ştefan gramatic şi Mihăilă.

S'a dat în Târgovişte, luna Ianuarie, ziua 20, anul 6945 <1437>.

Eu Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

După I. Puşcariu, Fragmente istorice, IV, p. 50—52. Publicat şi în Transilvania, 1873, p. 5 şi în Hurmuzaki, Documente II/2 p. 572. Traducerea ungurească din 1727 e datorită protopopului Toma Szvirldovici, după un orig. slav. Nota traducătorului arată că originalul era scris cu litere sârbeşti, pe pergament şi cu pecete atârnată. Orig. se afla în arhiva mănăstirii din Cluj. Toate ediţiile precedente dau data 6940 <1432>. Ea trebue corectată din cauza omiterii cifrei unităţilor: 6945 <1437>, dată care corespunde cu boierii martori şi cu domnia lui Vlad Dracul.

1437 (6945) Iulie 18, Târgoviște.

Intru Hristos, binecredincios și binecinstit și iubitoriu de Hristos, Io Vlad voevod, cu mila lui dumnezeu și cu darul dumnezeiesc domn și stăpânitoriu a toată țara Ungroromână și a plaiurilor și domn herțeg la Amlaș și la Făgăraș. Bine am voit domnia mea cu voință curată și luminată, cu inimă bună, că am dăruit acest cinstit și preacinstit de acum încolo hrisov, slugilor méle, Stan, fiul lui Tatul și Ursul și Radul Stan, fiul lui Bâra și Godea, întru stăpânirea satului Mărgineni, celora și fiilor lor și nepoților lor și prea nepoților lor, până în viața prea nepoților fiilor lor, le dăm în Mărgineni cu ocină, cu moară, cu pământ de arătură, de cosit, cu pădure, cu munți. Începând dela goștinit, dela oierit, dela vierit, dela muște sau albine, dela gloabe, dela dișmă, dela fânație, dela poiană, dela poște, dela slușbe mari și mici, dela câte se află întru stăpânirea domniei méle, din acestea toate dăm în Mărgineni. Pentru aceasta, să nu îndrăzniți să faceți împerechere, nici să-i globiți, nice nimica să nu luați dela slugile lor carii să vor trimite după milostenie sau după alte slujbe. Dară de s'ar înșela cineva ca să-i zăbovească, acela mare rău și plată va lua, ca un necredincios.

Și după moartea domniilor, iată dumnezeu bine au voit ca să fie domn Țării Rumânești sau din roada inimii sau din rudenii sau pentru păcatele noastre din alt neam sau seminția, de va ridica dumnezeu domn, de va întări și va cinsti aceasta, să-l întărească dumnezeu întru domnia lui. Iară de-l va strica, să-l strice dumnezeu și să-l bată aicea trupește și în veacul cel viitoriu sufletește și să aibă împărtășire cu Iuda și cu Aria, cu Iăr‹ă› de legiuitorii Jidovi cari au strigat pentru răstignirea lui Hristos, sângele lui spre ei și spre feciorii lor, amin.

Mărturie pentru hrisovul acesta a fost: jupan Voicul, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stan, jupan Radul Borce, jupan Nan Pascal, jupan Dimitrie spătar, jupan Stoica postelnic, jupan Simeon stolnic, Miclea păharnic, Badea comis, Ștefan logofăt.

Scris în orașul domnii, Târgoviște, luna Iulie zile 18, vleat 6945 ‹1437›. Io Vlad voevod.

După I. Pușcariu, Fragmente istorice, IV, p. 55—57.
Trad. rom.

88

1437 (6945) August 1, Târgoviște.

† Eu, cel în Hristos binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest preacinstit și a tot cinstit și cu

frumoasă față hrisov al domniei mele slugilor domniei mele, Nan și Tatul și Stanciul ca să le fie acest sat Rătești de ocină și de ohabă, lor și copiilor și nepoților lor. Începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de gloabe, de cositul fânului, de posade, de podvoade, de cărături, de toate acestea să le fie de ohabă. Și să nu cuteze să-i împiedice nici sudeț, nici globnic, nici hirari, nici alții nimeni dintre slugile sau dintre boierii domniei mele, trimiși pentru milostenii și pentru slujbele domniei mele, pentrucă cine i-ar împiedica, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și mare urgie dela domnia mea, ca un necredincios și neascultător și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Incă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul dumnezeu să fie domn al Țării Românești, sau din rodul inimii domnici mele sau din rudele domniei mele, dacă va înnoi și va întări, pe acela domnul dumnezeu să-l întărească și să-l împuternicească în domnia lui; dacă va nimici și pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie, ceia ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Voico vornic, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Nan Pascal, jupan Stanciul Honoi, jupan Radul al lui Borcea, Dimitru spătar, Coica vistier, Semen stolnic, Miclea paharnic, Badea comis, Ștefan logofăt.

Nicola a scris, în anul 6945 <1437> luna August 1 zi. în Târgoviște.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S.I., nr. 33.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1848, cealaltă din 1912.

89

1437 (6945) August 1, Târgoviște.

Intru Hristos dumnezeu, binecredinciosul și iubitoriul de Hristos însumi stăpânitor, Io Vladu voevod și domn, cu mila lui dumnezeu, stăpânind și domnind toată Țara Rumânească și laturilor plaiurilor Almașului și Făgărașului herțeg. Bine am voit domnia mea, cu a mea bunăvoință, cu curată și luminată inimă și am dăruit domnia mea acest intru tot cinstit hrisov slugilor și boierilor domnii mele, Rutaș și Coicăi și lui Novac *și* lui Straimir, să le fie lor satele anume zise: Dobruța și Șerbănești și Mamul și Corăești și Urbuești și Ioneștii. Așa și feciorilor lor, Cornei și lui Dragomir și lui Stan să le fie preste aceste trei locuri care mai la urmă am zis, întru moștenire și ohabnice, lor și feciorilor lor, nepoților și strănepoților lor, până în viiața domnii mele și până în viața fiilor domnii mele, Mircea și Vladu.

Și să fie în pace de vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găleată și de vinărici și de cositul fânului și de podvoaze și de toate slujbele și dăjdiile

mari şi mici, care sânt şi se găsesc în însuşi stăpânirea ţării domnii mele. Şi să nu-i bântuiască nici judecători, nici globnic, nici birari şi niminea alţii din boerii şi din slugile domnii mele, carii vor fi trimiş‹i› după mile şi lucrurile domnii mele.

Căci cine să va ispiti a le face supărare, măcar şi un păr, unul ca acela va avea a lua mare răutate şi urgie dela domniia mea, ca un necredincios şi luşinător hrisovului domnii mele.

Incă şi după moartea domnii mele, pre carele va alége domnul dumnezeu a fi domn Ţării Rumâneşti, din rodul inimii domnii mele sau din neamul domniei mele sau, după păcatele noastre, din alte neamuri, de va cinsti şi va întări acest hrisov, pre acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domniia lui; iar de-l va strica şi nu-l va cinsti, pre acela să-l bată dumnezeu domnul, aici şi în veacul ce va să fie şi să fie blestemat de 318 sfinţi părinţi dela Nicheea şi să aibă parte cu Iuda şi cu Ariia şi cu cei ce au zis: sângele lui asupra lor şi asupra feciorilor lor, care iaste şi va fi în veci, amin.

Şi mărturii la aciasta: jupan Ianco [1]) dvornicu şi jupan Tudor şi jupan Nanul şi Stanciul, fratele Mircei şi Vlăcsan al Florei şi Nan Păcal [2]) şi Stanciu Honoi şi Dumitru spătariul şi Coica vistieriul şi Seman stolnicul şi Miclea paharnicul şi Badea comisul şi Ştefan logof‹ăt›.

Şi am scris eu, Mihail, în Târgovişte, în luna lui Avgust 1, din văleat 6945 ‹1437›.

Io Vladul voevod.

Acad. R.P.R., ms. 5722, f. 7.
Trad. rom. din 1812.

90

‹1437—1438› August 8, Târgovişte.

† Io Vladu‹l› voevod, domnul Ţării Rumâneşti, feciorul marelui şi preabunului creştin Vladul voevod. Porunca dumnealui slugii dumnealui Tae-în-coş şi Stan şi Colţii şi cu ficiorii lui, câţ‹i› dumnezău le va da, ca să le fie lor ocină satul Coteana tot cu tot hotarul, pentrucă iaste a lor bătrână şi direaptă ocină şi de moşie.

Iar după acéia, venit-au Tae-în-coş şi Stan şi Colţea, ei singuri, înnaintea dumnealui de s'au înfrăţit pre ale lor bucate şi dobitoace şi pre ocine şi pre Ţigani şi pre toate ale lor, ca să-s‹e› ştie să fie trei fraţi nedespărţiţi. Şi aşa s'au tocmit ei de a lor bună voe şi să-s‹e› ştie şi hotarăl‹e›: din Piscul Lungu, pân‹ă› în vâlceaoa Cornăţelului şi pân‹ă› în Lacu Fătăciunii şi pân‹ă› în măgura cea mare în Lacul Stejariului şi pre Scovarda în vâlceaoa Secereilor şi pân‹ă› în Poiana Târgului şi pân‹ă› în lacu den miezu şi pân‹ă› în calea Topolovului şi pân‹ă›

[1]) In loc de: Voico
[2]) In loc de: Pascal.

în Ogrăzele şi pân<că> în drumul Slatinii şi pân<că> în răspântiile pârâului şi pân<că> în Piscu Urdii şi peste obârşia Milovanului şi pân<că> în dealul Oltului. Ca să le fie lor ocină ohabnică şi într'alt chip să nu fie, preste zisa dumnealui.

Şi mărturii i-au pus dumnealui: jupânul Tudor şi jupânul Nanul şi jupânul Stanciul şi jupânul Pascalie şi jupânul Radul Borcea şi jupânul Dumitru spătar şi Stoica vistier şi Seman stolnic şi Badea comisul şi Ştefan logofăt.

In Târgovişte, Aug. 8 *zile şi dela Adam, anul* 6955 <1447>.

Muzeul «Lupta revoluţionară a poporului», Bucureşti, XCIX/1.
Trad. rom. din 1728.
Boierii sunt ai lui Vlad Dracul, dar aceasta era fiul lui Mircea, nu al lui Vlad. Data este greşită, căci la 1447 August, Vlad era mort. Datat după boierii martori.

91

1437 (6945) August 10. Târgovişte.

† Eu, cel întru H<risto>s d<umne>zeu, binecredinciosul şi binecinstitorul, de H<risto>s iubitoriul şi singur stăpânitoriu, Io Vl<ad> voevod şi domn, cu mila lui <dumne>zeu şi cu darul lui d<umne>zeu, stăpânind şi domnind toată Ţara Românească şi munţilor Almaşului şi Făgăraşului povăţuitoriu. Bine am voit domniia mea, cu bună voinţa mea şi cu curată şi luminată inimă şi am dăruit acest cu totul cinstit şi bine închipuit şi mai cinstit decât toate darurile, acest hrisov, slugilor şi boiarilor domniei méle: Stoilă şi Radu şi lui Petru şi Bratului şi Radului şi Neagului şi lui Bucuru şi lui Şărban şi lui St<an> preste Luciani, întru moşie şi întru ohabnicie, lor şi feciorilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor, până în viiaţa domniei méle şi până în viiaţa celor întâiu născuţi fiii domniei méle, Mircea şi Vladul.

Şi să fie în pace de vama de oi şi de vama de rămători şi de dijmărit şi de vinărici şi de găleată, de dijmă, de gloabă, de carâ, de podvoade şi de cositul fânului şi de toate slujbele şi dăjdiile, mici şi mari, câte să vor afla întru singură stăpânirea domniei méle. Şi să nu îndrăznească a-i bântui pre dânşii nici judeţii, nici globnicii, nici hirarii, nici alţii nimenea din boiarii sau din slugile domniei méle, ce să vor trii<mite> după trebile şi slujbele domniei méle; că ispitindu-se a-i supăra pre ei măcar de un păr, va lua mare răotate şi urgie dela domniia mea, ca un necredincios şi defăimătoriu hrisovului domniei mé<le>.

Insă şi după moartea domnici méle, pre carele va alége d<o>mnul d<umne>zeu a fi domnu Ţării Româneşti au din fiii domniei méle au din rudenii sau pentru păcatele noastre, din alt neam, de va cinsti şi va înnoi şi va întări, pre acela d<o>mnul d<umne>zeu să-l întărească şi să-l întemeiaze şi să-l păzească întru domniia lui. Iar de-l va strica şi-l va risipi, pre acela d<o>mnul d<umne>zeu să-l strice şi să-l răsipească şi să-l ucigă aici cu trupul, iar în veacul viitoriu, sufletul lui şi să> fie proclet de 318 sf<i>nţi părinţi dela Nicheia şi să aibă

parte cu Iuda şi cu Arhia şi cu acei Jidovi carii au strigat asupra d<o>mnului d<umne>zeu şi mântuitoriului nostru I<su>s H<risto>s: sângele lui asupra lor şi asupra feciorilor lor, care iaste şi va fi în véci, amin.

Şi iată mărturii: jupan Voico dvor<nic>, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele Mircii, jupan Nan Pascalc, jupan Stanciul Hanoi, Dumitru spat<ar>, Coica vistiariul, Semen stolnec, Miclea paharnec, Badea comis, log<o>thet Ştefan.

Şi Badea, care am scris în Târgovişte, luna lui August 10 *zile*, l<ea>t 6945 <1437>.

† Acest izvod s'au scris pe limba rumânească asémenea de pe hrisovul cel slovenesc, de Lupp dascălul slovenesc, la Şcoala Domnească în Bucureşti.

Eu Lupp dasc<al> slov<enesc>, *am scris.*

Acad. R.P.R., CLXV/123.
Trad. rom., din sec. XVIII.

92

1437 (6945) August 13, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vlad voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu bunăvoinţa lui dumnezeu stăpânind toată ţara Ungrovlahici, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea şi am dăruit acest atotcinstit hrisov de faţă al domniei mele boierilor domniei mele, Voinea şi Radul şi Dragomir şi Albul şi Vâlcsan şi Vlaicul, ca să le fie jumătate din Lânjeşti pe Argeş şi Gornii şi Aninoasa şi Raugul şi Baloteşti şi Găureni. Acestea toate să le fie de ocină şi de ohabă, cât va trăi domnia mea şi cât vor trăi fiii domniei mele şi cât vor trăi ei şi nepoţii lor şi strănepoţii lor, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit, de vinărici, de dijme, de cositul fânului, de talpe, de podvoade şi cărături şi de toate, adică de slujbele mari şi mici, câte se află în ţara singur stăpânitoare şi în stăpânirea domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici altul nimeni dintre boierii mari şi mici, pentrucă cine i-ar împiedeca măcar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un călcător al acestui hrisov al domniei mele.

Insă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va întări acest hrisov al domniei mele şi pe acela domnul dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici şi nu va întări şi pe acela domnul dumnezeu să-l lovească şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în cel veac cu sufletul şi să fie ase-

menca lui Iuda şi lui Arie şi cu acei cari au spus, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în vecii vecilor, amin.

Aceştia sunt martorii: jupan Voico vornic, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Nan Pascal, jupan Stanciul Honoi, Dimitrie spătar, Coica primul vistier, Semen stolnic, Micle paharnic, Badea comis, Ştefan logofăt.

Eu, Coica, am scris, la Târgovişte, August 13, în anul 6945 ‹1437›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S.I., nr. 34.
Orig. slav, perg. pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din sec. XVIII, cealaltă din 1901.

93

1437 (6945) August 23, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vlad voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi din bunăvoinţa lui dumnezeu stăpânind peste toată ţara Ungrovlahiei, herţeg al Amlaşului şi al Făgăraşului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă şi am dăruit acest atotcinstit şi de faţă hrisov al domniei mele slugii şi boierului domniei mele jupan Bodin cu fiii lui, ca să-i fie Vlădeştii de ocină şi de ohabă, cât va trăi domnia mea şi cât vor trăi fiii domniei mele, Mircea şi Vlad şi cât vor trăi ei, începând dela vamă oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit, de vinărit, de dijme, de cositul fânului, de copaci, de căratul fânului, de podvoade, de cărături, adică de slujbele mari şi mici, câte se află în ţara domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii sau dregătorii domniei mele, pentrucă cine i-ar împiedica chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi neascultător al acestui hrisov al domniei mele.

Incă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va întări acest hrisov al domniei mele şi pe acela domnul dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici şi va batjocori şi pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l batjocorească aici cu trupul, iar în cel veac cu sufletul şi să fie părtaş cu Iuda şi cu Arie şi cu acei cari au spus, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martori: jupan Voico vornic, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Nan Pascal, Stanciul Honoi, jupan Pârvu, Dimitrie spătar, Coica primul vistier, Semen stolnic, Micle paharnic, Badea comis, Ştefan logofăt.

Eu, Coica, am scris, la Târgovişte, luna August 23 zile, în anul 6945 <1437>.
† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S.I., nr. 35.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1745, cealaltă din 1912.

94

1437 (6945) August 23, Târgovişte.

6945 <1437> August 23. Hrisovul lui Vlad voevod, *fiul lui* Mircea voevod, ce-l dă mănăstirii din pădurea cea mare, care este sf. Blagoveştenie, preste râul Argeşului, înprotiva Bucşanilor, ca să-i fie satul ce să numeşte Bolintinul, jumătate *şi celelalte*.

S'au scris în Târgovişte.

Arh. St., Buc., M-rea Mihai-Vodă, VII/70.
Rezumat rom.

95

1439 (6947) August 2, Argeş.

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vlad voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu bunăvoinţa lui dumnezeu stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele, mănăstirii din ţara domniei mele la locul numit Tismana, pe care sfântrăposatul părintele părintelui meu Mircea voevod, Radul voevod, a ridicat-o din temelie şi sfântrăposatul fratele părintelui meu, Dan voevod a întărit-o cu multe lucruri. Deci a binevoit domnia mea, precum în domnie, aşa şi în aceasta, să le fiu urmaş şi să înnoiesc aşa dar pomana părintelui domniei mele pentru viaţa şi mântuirea domniei mele, acest hram al preasfintei născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile şi veniturile şi cele nesăvârşite să le împlinesc. Nu numai aceasta, ci câte au dăruit părintele meu şi fratele lui acestui hram, pe toate să le întăresc şi să le împuternicesc, spre slava lui dumnezeu şi spre lauda şi cinstea preasfintei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu, ca s'o aflu pe ea întăritoare şi ajutătoare în viaţa domniei mele, iar în ziua cea cumplită, mijlocitoare.

Mai întâi întăreşte domnia mea cele dăruite de bunicul domniei mele, Radul voevod: satul Vadul Cumanilor cu Toporna şi Tismana, câtă a fost Ligăşească şi Ruşească şi balta Bistreţ dela Topoliţa până la Gârla-Repede, mai sus de

Covaciţa şi pe lângă aceasta satele Hârsova cu Sălcişor şi grâul din judeţul Jaleşului, 400 de găleţi, de câte ori e vremea dăjdiei, 10 burdufe de brânză şi 10 caşcavale şi 10 burdufe de miere şi 10 postavuri de îmbrăcăminte şi 40 de sălaşe de Aţigani.

Şi pe lângă aceasta, a dăruit părintele domniei mele, Mircea voevod, satul Ceauri şi Duşeşti şi Ploştina şi Jarcovăţ cu Potoc şi Suşiţa cu Novoselţi şi la Blatniţa, satul Pesticevo, pe care l-a dăruit doamna Calinichia, bunica domniei mele şi Lucaci a dăruit şi satul Sogoino. Şi a dăruit unchiul părintelui domniei mele, Vladislav voevod, sfântului Andonie dela Vodiţa satul Jidovştiţa şi moara dela Bistriţa şi vârtejul dela mijloc întreg, la Porţile de Fier şi zeciuială dela opt pescării şi Dunărea dela padina Orehova până la hotarul Rusavei şi Vodiţa Mare dela Dunăre cu selişteа Bahnei cu nucii şi cu livezile şi Elhoviţa toată şi Ţeroveţul. Şi a dăruit părintele domniei mele la mine, la Bratilov, zeciuală dela roţile lui Ciop Haneş.

Acestea toate le-a dăruit şi domnia mea şi le-a întărit cu toată porunca şi întărirea, ca să fie nemişcate şi neschimbate, cât va trăi domnia mea şi cât vor trăi fiii domniei mele, Mircea şi Vlad şi Radul. Deasemenea şi satele toate, încă şi Sagavăţnl, care l-a cumpărat popa Nicodim dela Dan voevod, să fie slobode de orice munci şi dări şi venituri ale domniei mele.

Şi pe lângă aceasta, porunceşte domnia mea: călugării să fie de sine stătători în amândouă mânăstirile şi după moartea cârmuitorului lor, nimeni să nu le aşeze cârmuitor, nici eu însumi, Vlad voevod, nici altul nimeni de după mine, numai pe acela pe care ei singuri îl vor binevoi, nici să se nimicească orânduirea şi datina lui Nicodim şi porunca mea. Cine ar îndrăzni, măcar şi însumi domnia mea sau dintre fiii domniei mele sau oricare domn care va sta pe urma mea şi va căuta să strice această întărire şi porunca domniei mele şi orânduiala şi datina lui Nicodim, pe unul ca acela să-l lovească domnul dumnezeu cu cumplita şi dreapta lui judecată şi să-i fie potrivnică preasfânta stăpână, născătoare de dumnezeu şi să fie blestemat de sfintele şi ecumeniccle 7 soboare şi să fie socotit cu Iuda şi cu Arie şi cu toţi cei ce s'au lepădat de domnul şi l-au dat pe el morţii.

Aceştia sunt martorii: jupan Tudor, jupan Nenul, jupan Manea vornic. jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Tatul Sârbul, jupan Iarciul, jupan Stanciul Honoi, Coica primul vistier, Dimitru spătar, Ştefan logofăt, Semen stolnic, Şerban vistier, Miclea paharnic, Badea comis.

Eu, Coica, care am scris la Argeş, luna August 2 zile, în anul 6947 <1439>. indiction 3.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceţi, nr. 1.
Orig. slav, perg., pecete atârnată.
Cu trei traduceri rom., una din 1845, alta din 1862 şi a treia nedatată.

<1439 Septembrie 1—1440 August 31>, Târgoviște.

Câți cu duhul lui dumnezeu să povățuesc, aceia sânt fii lui dumnezeu, dupre cum zice dumnezeescul apostol, căruia urmând cei iubitori de dreptate și cu nevoință bună s'au nevoit, viiața cea dorită au câștigat și cele pământești pre pământ lăsându-le, către cele cerești s'au lipit, glasul cel fericit auzind, pre carele apururea îl aud: «Veniți blagosloviții părintelui mieu de moșteniți împărățiia carea iaste voaă dela întemeerea lumii». Pentru aceia și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitoriul, Io Vlad voevod și domn cu mila lui dumnezeu și cu darul lui dumnezeu, stăpânitoriul și domnitoriul a toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți, Almașului, Făgărașului herțeg, pentru aceia bine am voit domniia <mea> cu a mea bună voință, cu luminată și curată inimă, ca să proslăvesc pre dumnezeu, cel ce m'au proslăvit și pre scaunul celuia ce întru sfânta odihnă s'au mutat, părintelui domnii mele, cu slavă m'au înălțat și am dăruit acest cinstit și prea cinstit, carele iaste peste toate cinstile și darurile, acest hrisov al domnii mele, sfintei mănăstiri și sfântului lăcaș al sfintei Bunei Vestiri, preacuratei stăpânci noastre, născătoare de dumnezeu, ca să fie satele ce să numesc Bărhășeștii și Budeștii și Cozănești, pre carele l-au dăruit jupan... [1])

Pentru aceia și domniia mea am adaos și am întărit, ca acele sate să fie pentru slujba și spre hrana dumnezeeștilor călugări, obabnice și spre vecinică pomenire domnii mele. Începând dela oerit și dela dijmărit de stupi și de rămători, de găleată și de dijmă și de vinerici și de podvoacele, de lemne și de gloabe și de cositul fânului, ce să zice de toate slujbele și dijmile câte vor eși în țara domnii mele, de toate să fie slobozi. Și să nu îndrăznească a-i supăra, nici judecători, nici pârcălabi, nici birari și nici altcinevași din boerii domniei mele. Iar carii vor îndrăzni a supăra satele mănăstirii, măcar cu un păr din cap, unuia ca aceluia să-i fie împotrivire preasfânta născătoare de dumnezeu și va muri întru pedeapsa domnii mele, ca un necredincios și neascultător și rușinătoriu hrisovului domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pre carele va alege domnul dumnezeu a fi domn Țării Rumânești, sau dintru iubiții fii domnii mele, sau din rudele domnii mele, de va cinsti și va întări aceste mai sus scrise, pre acela domnul dumnezeu să-l cinstească și să-i întărească întru domnia lui. Iar de va strica și va rușina, pre acela domnul dumnezeu să-l ucigă, aicea trupul lui, iar în veacul viitoriu sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu ceilalți necredincioși Jidovi, carii au strigat asupra domnului nostru Isus Hristos, sângele lui asupra feciorilor lor și asupra lor, carele iaste și va fi în veci, amin.

---

[1]) Lipsă în text.

Iată şi mărturii am pus domniia mea: jupan Manea Udrişte şi frate său Stoica şi jupan Nanul şi Vlaicul dvornicu şi Radul Gorcea şi Vâlcan al Florii şi Dumitrul spătar şi Radul spătar şi Radul vistiiar şi Simion stolnic şi Radul paharnic şi Cazan logofăt.

Şi Calcea carele am scris la Târgovişte, la leat 6968 ‹1459—1460›.

Arh. St. Buc., Condica veche a Mân. Cotmeana, nr. 357, f. 32.

Trad. rom. din sec. XVIII. Altă copie mai nouă sec. XIX condica 359, f. 77 v.

Data e greşită în copie; actul, după sfatul boierilor este dela Vlad Dracul nu dela Vlad Ţepeş. Probabil s'a transcris greşit în dată cifra zecilor (60 în loc de 40) deci avem data 6948 ‹1439 Sept. 1—1440 Aug. 31›.

97

1440.

1440. Cartea lui Mihail abatele dela Cârţa, din care reiese că voevodul Transalpin a aşezat la mânăstirea Cârţa pe un anume Mihail, care spune că este pleban în Târgovişte.

După Hurmuzaki, Doc. I-2 p. 633 şi «Transilvania» (Braşov) 1873 p. 65. Rezumat latin.

98

1440 (6949) Septembrie 16.

† Eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi unsul lui dumnezeu şi singur stăpânitor, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahici, stăpânind şi până la Marea cea Mare şi stăpânind şi în părţile ungureşti, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi a dăruit domnia mea acest atotcinstit hrisov rugătorului domnici mele şi ieromonah, popa chir Dorotei, ca să-i fie locul de mânăstire numit Licura şi 6 vii, pe care le-a cumpărat, una dela fiii lui Petre, pentru 600 de vedre de vin şi a doua dela Laslău prim meşter, pentru 600 de vedre şi a treia dela fiii lui Vladislav, pentru 900 de vedre şi a patra dela Agăta, pentru 400 de vedre şi a cincia dela Murgoci, pentru 100 de vedre şi a şasea dela Mihail şi dela Bobe, pentru cinci sute de vedre.

După aceia, i-a dat şi domnia mea să ridice o mânăstire în hotarul Râmnicului, la Licura, să fie în ctitoria domnici mele şi cât va fi viu popa Dorotei să fie cârmuitor şi egumen al acelui loc, de nimeni neclintit. Iar popa Dorotei să fie volnic să aşeze în locul său, după moartea lui, pe cine-i place şi pe cine-l vor plăcea toţi fraţii. Aceasta să-i fie neclintit, cât va trăi domnia mea şi cât vor trăi fiii domniei mele, Mircea şi Vlad şi Radul. Deasemenea sau boier mare

sau mic dintre slugile domniei mele, dacă s'ar încumeta să împiedece pe popa Dorotei în acel loc sau pe acela pe care el îl lasă în locul său, chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie domnească, ca un necredincios şi neascultător al poruncii domniei mele.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti, din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti acest hrisov şi va înnoi şi va întări acest locaş şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui, dacă va batjocori şi strica, pe unul ca acela domnul dumnezeu să-l nimicească în domnia lui şi să-i ucidă aici trupul, iar în veacul viitor sufletul şi să fie blestemat de Hristos dumnezeu şi de 318 sfinţi şi părinţi purtători de dumnezeu dela Nicheia şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei rău cinstitori Iudei, carî au strigat asupra lui Hristos dumnezeu, mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceeace este şi va fi în veci, amin.

Şi martorii acestuia: jupan Tudor şi jupan Tatul vornic şi jupan Namul şi jupan Voico şi jupan Manea şi jupan Stanciul şi jupan Tatul Sârbul şi jupan Vâlcsan al lui Florea şi jupan Iarciul şi Radul al lui Borcea şi Ştefan logofăt şi Şerban vistier şi Dumitru spătar şi Semen stolnic şi Micle paharnic şi Badea comis.

Şi Mihail a scris în luna Septembrie 16 zile, în anul 6949 ‹1440›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S.I., nr. 36.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1843, cealaltă din 1912.

99

1441.

Am văzut şi cartea scrisă pe pergament, care avea odinioară un sigiliu atârnat de fire împletite de bumbac roşu, care acum lipseşte. Alfabetul este românesc dar cuvintele nu le înţelege nici un român. Vicarul Românilor neuniţi spune că este scris în limba rusească, în anul 1441, de către Vlad voevodul Ţării Româneşti, cuprinzând întărirea imunităţilor nobiliare pentru un oarecare Teodor şi cu doi fraţi ai lui. In partea de jos a cărţii şi la început sunt litere unciale în roşu, care sunt scrise în aceleaşi caractere ca însuşi textul, dar acestea sunt mai mici. Am încercat să le reproduc. La stânga, se citeşte:

Io Vlad voevod, ‹la dreapta›: *din mila lui dumnezeu, domn.*

După N. Iorga, St. şi Doc. III p. LXVII.
După extrasul mss. al lui Eder, «Analecta», la Muzeul Săsesc Sibiu.

1441 (6949) Aprilie 23, Târgoviște.

† In Hristos dumnezău, buncredincios și iubitoriu întru Hristos, creștinul Ioan Vlad voivod și domnu, cu mila lui dumnedzău, cu buna toemala lui dumnezeu am biruit și am domnit toată Țara Rumânească și am fost biruitor Amlagiului și Făgărașului. Și am dăruit domniia mea cu a mea bunăvoie acestui cinstit și slugă bună, cartea domnii méle, cu slugile și cu boierii domnii méle, jupânului Stanciul Moenescul cu 5 feciori a lui: Moian și Stoica, Sin și Vlad și Mihail. Moian are feciori pe Aldea și pe Moian și fete pe Stanca. Stoica are feciori pe Șerban și pe Coman și pe Mihail. Și le-am dat lor jumătate din Voila și din hotar și din ceailaltă jumătate le-am mai dat lor și a treia parte și le-am dat locul loru din sat din pârâu ce să chiiamă Căcâcea și Apa Morii pân în Râul cel Sec și de ceiia parte de Apa Morii până în pârâul cel tinos ce se chiamă Matca și din calea din sat până în Oltu, ocolu hotarului din Oltu, pre Râul cel Sec, în sus până în gruiul Fételor și de acolo direptu preste dumbravă și preste câmpu și preste dealuri, preste un cornu de dealu, până în pârâu ce se chiamă Ludișorel și pre pârâu în jos până în Oltu. Și le-am dat pe munte Jneapănu și vârful muntelui, a Pârâului, până în mijlocul Oltului, și le-am dat lor loc de moară în Olt, în Voila și Apa Morii, apă de două roate și i-am slobozit să poată duce apă din râu până la moară, pre unde ar vrea ei și să fie slobozi în apa lor a păscui și a mai face și alte mori și vârtoape și dârste, iară nu alții, și din sus de sat până în hotaru Voivodénilor, și din jos de sat, până în Oltu.

Și le-am dat lor să fie boieri și slobozi împreună cu boierii domnii méle.

Și le-am dat lor Țigani 15: pre Manea Țiganul cu 5 feciori ai lui și pre Pascul Țiganul cu 3 feciori ai lui și pre Cazac Țiganul cu un fecior lângă el și pre Micul Țiganul cu 2 feciori lângă el.

Și le-am dat lor partea din ocină, și le-am dat lor jumătate din Cioruș în Țara Rumânească și a treia parte din Mislea și a treia parte dela Plopeni și jumătate din Cocorești și moșia lor dela Moenești. Acestea toate le-am dat lor ca să le fie ocină și moșie și boerișag, lor și rămășițelor lor și a neam din neamul lor. Și de aceasta am poruncit domniia mea, din nice un féliu din marha lor să nu li să ia vamă domnească dintâi, nice din oi, nice din stupi, nice din porci, nice din găleată, nice din vinăriciu, nice din dijmă, nice din semănături, nice din livezi, nice din pométe, nice vamă din târgu și să nu fie nice într'o gloabă domnească. Poruncit-am dela cei mici până la cei mari, carei au slujbă, de îț voru umbla în țară, birarii domnii meale, să nu-și râză de dânșii și să nu-i învăluiască, pre acélea ocine să nu puie județ, nice gloabă, nice biru, pentru ce că ce, cu ce-i vor învălui, vor dobândi mare răutate și urgie dela domniia mea. Și într'altu chipu să nu încerce preste cartea domnii méle.

Și încă și după moartea domnii méle, pe cine îl va dărui domnul dumnedzău să fie domnu în Țara Rumânească și va învoi și va întări această carte, și pe acela

domnul dumnedzău îl va întări intru domniia sa, iară cela ce o va sparge şi o va strica şi nu o va învoi, şi pre acela domnul dumnedzău îl va risipi şi îl va ucide. Aciasta iarăşi, pentru la cel loc luminat, a sufletelor celor curate, acela ce o ar strica să fie soţ Iudei şi Ariei şi să fie blestemat de dumnedzău şi de toţi sfinţii apostoli şi de 300 şi 18 părinţi sfinţi, carii au fost la săborulu cel dintâi în Nicheia şi asemene cu cine ce ziseră la răstignirea lui Hristos: sângele lui spre noi şi spre feciorii noştri, într'acestu veac ce iaste şi în cela ce va să fie, în veacii veacilor, amin.

Iară mărturii am pus într'această carte a domnii méle boerii domnii méle: jupan Toder, jupan Nanul, jupan Tatul, Stanciul Honoi, jupan Voicul, jupan Manea mare dvornic, jupan Nan Pascal, Radu Borcev, Dumitru spătar, jupan Ştefan logofet, jupan Şerban *mare* vistier, jupan Semen stolnic, jupan Miclea *mare* păharnic, jupan Badea *mare* comis.

Eu, Coica logofet, am scris această carte în cetate, în Târgovişte. În luna lui Aprilie 23 de zile, anul dela zidirea lumii 6949 ‹1441›, *Duminecă după Paşti.*

† Io Vlad voevod, *din mila lui dumnezeu, domn.*

După N. Iorga, Studii şi documente, XII, p. 276—278.

Trad. rom. din sec. XVIII; s'a corectat data din textul traducerii 6945 ‹1437› în 6949 ‹1441›, pentrucă indicaţia (Duminecă după Paşti) se potriveşte în domnia lui Vlad Dracul, pentru data de 23 Aprilie numai cu anul 1441, când Paştile cad la 16 Aprilie; în 1437 această sărbătoare cade la 31 Martie. Pe de altă parte divanu corespunde cu anul 1441 şi nu cu 1437.

101

1441 (6949) Mai 14, Târgovişte.

† Cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoirţă şi inimă curată şi luminată a domniei mele şi am dăruit acest a tot cinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele, ca să fie mănăstirii care este la Glavacev, lăcaşul blagovesteniei a preacuratei născătoarei de dumnezeu şi fraţilor care sunt în acest hram, ca să le fie satele anume: pe Neajlov ocina lui Berilă şi la Buteşti ocina lui Micul al lui Banco [1]) şi la Telcerman, Mirceşti, care a dat-o Radul bonul.

Acestea să le fie de ohabă. Şi dela două sate, dela Buteşti şi dela Mirceşti, găleţile ohabnice care sunt ale domniei mele şi pe acestea le-am dat mănăstirii. De aceia, cine va fi găletar... [2]) să se ferească de sate. Deasemenea şi de alte

[1]) pasagiul «şi la Buteşti ... Banco» şters cu o linie groasă.
[2]) loc rupt în orig.

munci şi de vama oilor, de albinărit, de dijme, de gloabe, de posade, de podvoade, de cărături, adică de slujbele mari şi mici, câte sunt în stăpânirea domniei mele, de acestea toate să le fie de ohabă. Şi cine s'ar încumeta dintre slugile sau dintre boierii domniei mele să-i împiedice lor . . . [1]) măcar cu un fir de păr, va primi mare rău şi mare urgie dela domnia mea, ca şi un necredincios al domniei mele.

Şi încă şi după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele, până şi pentru păcatele noastre, oricine din alt neam, dacă va înnoi şi va întări şi pe acela domnul dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici şi pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă sufleteşte şi trupeşte şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie în veci, amin.

Martorii acestui hrisov: jupan Ta<tul>, jupan Nanul, Manea vornic jupan, Stancio Hoinoi, Radul al lui Borcea . . . [1]) il, Dimitrie spătar, Şerban prim, vistier Semen stolnic, Miclea paharnic, Ştefan logofăt.

Scris în anul 6949 <1441> luna Mai 14 zile, la Târgovişte.

† Io Vlad <voevod>, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 37.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1848, cealaltă din 1912.

102

1441 (6949) Iunie 30, Târgovişte.

† Cei câţi se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceştia sunt fiii lui dumnezeu, a spus dumnezeescul apostol, căruia pe urme mergându-i cei iubitori de dreptate şi se străduesc spre cele bune, au dobândit viaţa dorită; cele pământeşti lăsându-le pământului şi alipindu-se de ceruri, au auzit acel fericit glas de bucurie, pe care veşnic îl aud: «Veniţi binecuvântaţii părintelui meu, gătită este vouă împărăţia dela întemeierea lumii».

Cărora şi eu, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vlad voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, a părţilor de peste munţi şi a tuturor marginilor, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului, care cu putere a binevoit domnia mea să proslăvesc pe dumnezeu, care m'a proslăvit şi m'a ridicat cu slavă în scaunul sfântrăposaţilor părinţilor domniei mele şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele, sfintei mânăstiri Snagov, locaşul preasfintei stăpânei noastre născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, sfântă între sfinţi, egumenului popa Domentian, ca să le fie satele numite: Frengheşeşti toţi şi jumătate din siliştе pe Ratina şi muntele Florei la Presnop şi Turbaţi şi Dobruşeşti şi din Ghermăneşti două părţi şi Izvoreni, Bârseşti şi cu siliştea pe Biharsa şi cu muntele la Gârbova şi altul la Radoslăviel şi Maximeni toţi şi iezerul dela Ştucia cu şipotele şi cincispre-

[1]) loc rupt în orig.

zece sălaşe de Aţigani. Şi a dăruit jupan Stan purtătorul de sabie o bucată de pământ cu gârla Snagovului, partea lui Mano.

Acestea toate să fie de ohabă mânăstirii şi pentru hrana dumnezeeştilor călugări, spre veşnică pomenire a părinţilor domniei mele, apoi şi a domniei mele. Începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de fân, de lemne, de cositul fânului, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele şi dăjdiile, câte se află în ţara domniei mele, de toate să le fie de ohabă. Şi să nu cuteze să împiedice acele sate nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii şi dintre slugile domniei mele, trimişi pentru milostenii şi pentru slujbele domniei mele. Dacă i-ar împiedica şi cât un fir de păr, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică preacurata născătoare de dumnezeu în acest veac şi în cel viitor şi va muri în urgia domniei mele.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti, dacă se întâmplă să fie fiu din inima domniei mele sau dintre rudele domniei mele, dacă ar cinsti şi ar întări aceste mai sus scrise, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici şi va batjocori, pe unul ca acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă aici cu trupul şi în veacul viitor cu sufletul şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei care au strigat asupra lui Hristos dumnezeu şi mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi a copiilor lor, ceia ce este şi va fi în veci, amin.

Aceştia sunt martorii: Manea vornic, jupan Todor, Radul al lui Borcea, jupan Vâlcsan al lui Florea, Tatul Sârbul, jupan Iarciul, Dimitrie spătar, Şerban vistier, Semen stolnic, Miclea paharnic, Ştefan logofăt.

Calcio a scris, la Târgovişte, Iunie 30, anul 6949 ‹1441›.

† Şi cnezii din Izvoreni, Neagoe, Oncea şi Nan şi Trandafil să dea bir, ca şi ceilalţi siraci, la Izvoreni, să fie . . .[1]) a scris[2]).

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 38.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1852, cealaltă din 1911.

103

1443 (6951) Ianuarie 9, Argeş.

Câţi cu duhul lui dumnezeu să povăţuesc, aceia sânt fii lui dumnezeu, zis-au dumnezeescul apostol, carele alergând în urma iubitorului de dreptate şi cu bună nevoinţă nevoindu-se, ceia ce au poftit au luat viiaţa, de pământ pământului o au lăsat şi cu céle cereşti s'au împreunat, fericitul glas de bucurie auzindu-l,

[1]) loc rupt în orig.
[2]) pasagiul « Şi cnezii . . . scris » adaus pe margine.

carele pururea se aude: « Veniți blagosloviții părintelui meu de moșteniți împărăția cea gătită voao dela întemeierea lumii ». Cu care și eu, buncredinciosul și de bine cinstitorul și de Hristos iubitoriul, Io Basarab voevod și domn, cu mila și cu darul lui dumnezeu, domnitoriu și stăpânitoriu a toată Țara Românească, încă și despre laturile plaiurilor, Amlaș, Făgăraș, herțeg, cât întru putére bine am voit domniia mea a proslăvi pre dumnezeu, cel ce m'au proslăvit și pre scaunul răposaților părinților domniei méle m'au pus. Dăruit-am acest intru tot cinstit hrisov al domniei méle sfintei mânăstiri, hramul sfânta și de viiață începătoare troiță, ca să-i fie satele anume: Călimănești și Jiblea și Brădulénii și Scaca și Bogdănești și Luncénii și Hinățești și București și Vădăstrița și Micleușul și Cărarea și Curila și Gărdanul și Ciocănești și Stănceștii și 50 de sălașe de Țigani și loc de moară la apa Praovei și beserică și vamă la Jănunc și balta Mamina dela Orlea de sus, toată balta, Săpatul și Căbălul și Șăperagul și Podna, Bucéciul și Țiganii dela ulița din Râmnic și satele dela balta Cărărénii și Luminénii și Cornul .....[1]) și moara dela Cătălui și cu satul.

Acestea toate să fie sfintei mânăstiri și dumnezeeștilor călugări întru hrană, iar părinților domnici méle veacinică pomenire. Drept acéla și domniia mea încă i-am ertat de oerit și de gorștinărit și de dijmărit și de vinăriciu, de găleată, de dijmă, de lemne, de fân, de povârde, de podvoade și de toate dăjdiile, câte vor mai fi în țara domniei méle. Să n'aibă nimeni a-i supăra, nici județ, nici globnic, nici birari, pentrucă cine s'ar ispiti a lua dela acéste sate măcar un păr, aceluia să-i fie pizmașă sfânta și de viiață începătoare troiță și în urgia domniei méle va muri, ca un necredincios și rușinătoriu acestui hrisov al domniei méle.

Așijderea și după petrecerea domniei méle, pre care va alége domnul a fi domn Țării Românești, care va cinsti și va întări acest hrisov, pre acela domnul dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească în domniia lui. Iar carele va strica și-l va sparge, pre acela domnul dumnezeu să-i ucigă aici trupul lui și în veacul cel viitoriu sufletul lui să și aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu alți necredincioși Jidovi, ca să fie în véci, amin.

Iată și mărturii am pus domnia mea, boiarii divanului domniei méle.

Și au scris Calotă, în cetatea cea domnească a Argeșului, în luna lui Ghenarie 9, văleat 6951 <1443>.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209, f. 132.
Trad. rom.

104

1444 <Septombrie> 20, Orșova.

† Ianăș de Huniade, voevod al Ardealului și șpan al Secuilor și al Timișoarei și căpitan suprem al tuturor oștirilor Regatului Unguresc. Dăm de știre cu această a noastră scrisoare deschisă tuturor fruntașilor noștri bisericești și tuturor vlaste-

[1]) loc alb în text.

linilor şi spanilor şi pârcălabilor şi vameşilor şi birăilor şi oricărui om care ascultă de mine; orice om să se ferească şi nu are voie să împiedice cu nimic mânăstirile popii Gherasim, sfântul Antonie dela Vodiţa şi preasfânta născătoare de dumnezeu dela Tismana, pentrucă le-am luat eu sub mâna mea să le apărăm de orice om şi le-am primit în credinţa mea, încât ceia ce au fost mai întâi al acelor mânăstiri şi acum să le fie slobod şi sate şi toate hotarele pe cari le au şi vii şi mori şi nuci şi livezi bisericeşti.

Lângă mânăstirea sfântului Antonie dela Vodiţa: satul Jidovştiţa şi Susiţa şi Preclecevăţ şi Potoc şi Jarcovăţ; şi pe Vodiţa, Bahninţi şi Elhoviţa; şi în judeţul de Baltă, la Dunăre, Vadul Cumanilor; şi la Blatniţa, Saghevăţul şi al doilea Saghevăţ şi Pesticevo şi Toporno şi Sogoino şi în faţa Ţibrei, balta numită Bistreţ şi pe lângă ea două sate, amândouă Călugăreni; şi în judeţul Jaleş, satul Ploştina şi Cereşevo şi Turcineşti şi Leurda; şi la Jilţi, Pecaleşti şi Obăialeşti şi Valea-Largă şi Strâmptă; şi la Jiu, satul Ceauri şi Ungurei şi Duşeşti; şi la Tismana, satul Tismana şi Sârbşori; şi la Izverna, Podeni; şi la Jaleş, Arcani şi Tămăşeşti şi Băleşti şi Rasova. Şi încă am aflat adevărul că şi mai înainte Bistriţa a fost bisericească şi pentru rugămintea şi dreapta lor credinţă şi aceasta le-am slobozit, popii Gherasim şi mânăstirilor, ca să fie de baştină şi să le fie în mâini cu tot ce se ţine de hotarul Bistriţei şi vama de mărfuri şi de trecere, să fie a popii Gherasim şi a călugărilor dela Vodiţa şi dela Tismana, ca să fie volnici asupra întregului venit care este la Bistriţa.

Deasemenea şi peste tot, câte sate au mai sus scrise şi hotare şi livezi şi mori la Severin şi la Bistriţa şi în orice loc care este al mânăstirilor lor şi care ţin de ele, toate să le fie slobode şi de uric de acum şi în veci. Şi să nu aibă voie nimeni să-i împiedice cu nimic, cine nu vrea răul său. Aceasta o spun fiecăruia şi celor de acum şi celor ce vor fi mai târziu slugile mele şi după noi şi în veci, că nimeni nu are voie să-i împiedice întru nimic, nici pe omul lor, nici vitele lor. Şi ce cumpără şi ce vând şi pe uscat şi pe apă şi pe unde umblă oamenii lor cu vitele lor, în niciun loc să nu plătească vamă, ci să umble slobod. Şi vârtejuri şi pescăriile ce au la Dunăre, toate să le fie slobode, cum au fost şi mai înainte şi în veci, să fie mânăstirilor popii Gherasim şi cui va fi după dânsul şi călugărilor lui care vor fi în acele mânăstiri, fraţii săraci ai acelui ordin, pe care noi i-am luat ca să-i păzim şi să-i apărăm pentru slujba şi dreapta lor credinţă, cu care ne-au slujit drept şi credincios.

Şi ei să rămâie în credinţa lor şi legea lor să o ţie în bisericile lor şi nimeni să nu aibă voe să-i împiedice sau să-i turbure pentru legea lor, pentru aceasta le-am dat credinţa mea şi a întregii Ţări Ungureşti, pentru aceasta am dat această scrisoare deschisă a noastră. De aceia, poruncim tuturor slugilor noastre, care sunt acuma şi care vor fi de acum înainte, ca nimeni să nu cuteze să facă altfel, cine nu-şi vrea răul dela domnia mea, ci toţi să-i apere şi să ţie întru aceasta, pentru care eu le-am dat scrisoarea mea şi precum îi ţine cartea sfântrăposatului împărat Sigismund.

Şi încă am aflat adevărat că părintele despotului Ştefan, cneazul Lazăr, a dăruit acelor biserici, preasfintei născătoare de dumnezeu dela Tismana şi sfântului părinte Antonie dela Vodiţa, sate în ţara Sârbească pentru sufletul său, satele anume, târgul Kiselievo şi cu vama şi cu viile şi cu livezile şi cu toate hotarele şi veniturile slobod, deasemenea şi alte sate: Popovţi şi Mariane şi Drâmni pe Mlava şi Clicevăţ pe Dunăre. Şi acele sate le-a dat cu vii şi cu ogoare şi fâneţe şi cu mori şi cu toate hotarele, ca să fie slobozi, să fie ale bisericelor presfintei născătoare de dumnezeu dela Tismana şi ale sfântului părinte Antonie dela Vodiţa. Şi acestea acum le slobozim popii Gherasim şi celor ce vor fi după dânsul şi acum şi în veci.

Şi astfel spune domnia mea tuturorcredincioaselor noastre slugi şi şpanilor şihpârcălabilor şi vameşilor şi harmiţilor, fiecare să se ferească de călugării lui Gacrasim şi de oamenii lui şi de bunurile lui şi de orice dobitoc al lui şi ceiace pobrtă şi ceiace cară să aibă credinţă şi pe apă şi pe uscat şi peste tot să umble sloăod şi nicăieri că nu plătească vamă, de acum şi în veci. Şi nimeni să nu aibe voie să-i împiedice întru nimic, cine nu vrea să primească rău dela domnia mea. Aecasta o spun oricărui om şi slugilor mele de acum şi celor care vor fi în viitor.

tŞi cine va citi această carte a mea, iarăşi s'o înapoieze acelui om care i-a da -o s'o vadă.

S'a dat această carte popii Gherasim la Orşova, după naşterea lui Hristos, anul 1444 «Septembrie» 20 zile. Pentru iscălitură, însuşi domnul voevod.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 39.
Copie slavă.
Cu o trad. rom. dela sfârşitul sec. XVIII.
Luna după data trecerii lui Ioan Huniade la Orşova, în 1444.

105

1445 (6953) August 7, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vlad voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind în toată ţara Ungrovlahici şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele lui Badea Ciutin cu fiii săi, Badea, Slavul, Radul, Neacşu, Branislav şi fiul său Badea, ca să le fie o funie la Malul de Sus, pentrucă este cumpărată pe 3 cai dela Radu din Turci, partea lui Şerban şi partea . . . [1]) Turci [2]) din Zloteşti şi partea . . . [2]) cai . . . [1]) am cumpărat însumi domnia mea pe doi cai.

De aceia, să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor, cât va trăi domnia mea şi cât vor trăi cei dintâi născuţi fii ai

[1]) loc alb în text.
[2]) cuv. «Turci» scris posterior peste un text ras.

domniei mele, Mircea şi Vladul şi Radul, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de posade, de gloabe, de copaci, de talpe, de cositul fânului, de cărătuni, de podvoade şi de toate slujbele şi dăjdiile, mari şi mici, câte se află în ţara domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii şi dintre dregătorii [1]) domniei mele, trimişi după milostenii şi munciile domniei mele. Cine s'ar încumeta să-i împiedice chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător ‹şi batjocoritor› ai acestui hrisov al domniei mele.

Încă ‹şi după moartea domniei mele, pe cine› va alege domnul dumnezeu să fie ‹domn al Ţării Româneşti sau din› rodul inimii domniei mele sau din ruda domniei mele sau, ‹pentru păcatele noastre›, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va păzi şi va întări, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l înnoiască şi să-l păzească şi să-l întărească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti şi nu va înnoi şi nu va păzi şi nu va întări, ci va risipi şi va strica, pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufleteşte şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei cari au strigat asupra domnului dumnezeu, mântuitorului nostru, Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Aceştia sunt martorii: jupan Manea vornic şi jupan Nanul şi jupan Radul al lui Borcea şi jupan Stoica şi jupan Dimitru, Neagoe spătar, Cazan logofăt. Radul vistier, Neagu paharnic, Semen stolnic, Radul comis.

Şi eu, Dragomir, care am scris la Târgovişte, August 7, în anul 6953 ‹1445› indiction 8.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R. ms. nr. 5236, f. 45—48.
Copie slavă.

106

‹1447 Septembrie 1—1448 August 31› 6956.

Hrisovul lui Ioan Vladislav voevod, domn şi ighemon a toată Ungrovlahia, dăruind împreună cu nepotul său, jupan Dragomir mare vornic, sfintei mânăstiri dela Meteore a sfântului Ştefan, capul întreg izvorâtor de har şi făcător de minuni al sfântului Haralambie împreună şi cu un deget dela mâna dreaptă a cinstitului şi botezătorului Ioan, înainte mergătorul.

In anul 69‹5›6 ‹1447—1448›.

După Hurmuzaki, Doc., XIV—1, p. 41.
Rezumat în limba greacă.
Datat de Iorga: «după 1482». Actul este dela Vladislav II, când apare socrul Dragomir al lui Manea în fruntea divanului. Probabil s'a omis în rezumat cifra zecilor, care în domnia lui Vladislav nu poate fi decât 50.

[1]) «rabotnic.» în orig.

107

1450 (6958) Ianuarie 2, Târgoviște.

† În Hristos dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voevod și domn, din mila lui dumnezeu și cu bunăvoința lui dumnezeu, stăpânind și domnind în toată țara Ungrovlahiei, părților de peste munți și tuturor marginelor, herțeg al Amlașului și Făgărașului A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, ca să proslăvesc pe dumnezeu, care m'a proslăvit și m'a ridicat cu slavă în scaunul sfânträposaților părinților domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, <hrisovul de față al domniei mele sfintei> mânăstiri și sfântului locaș al sfintei și de viață începătoarei troițe care se chiamă Cozia, pentru rugămintea credincioșilor și cinstiților boieri ai domniei mele, Cazan logofăt și fratele său Radul, ca moara pe care au așezat-o și au făcut-o cu truda lor lângă casa lor, partea lor din acea moară au dăruit-o mânăstirii, când era nastavnic la Cozia popa chir Iosif, pentru răposatul lor părinte, jupan Radul. Iar acele mori făcute la Târgoviște, una este moara lui Manea Udrișteș iar cealaltă este a lui Cazan logofăt, două într'o casă.

Deci a dăruit Cazan partea lui mânăstirii, cum și cu un loc de chilie care este lângă moară, să fie spre veșnică pomenire și pentru hrana dumnezeeștilor călugări cari locuesc în hramul sfintei troițe. Și astfel au dăruit și s'au întocmit cu egumenul, popa chir Iosif, ca să scrie în pomelnicul mânăstirii mai întâi de jupan Radul, părintele lor și apoi pe mama lor, jupanița Stana și pe Cazan logofăt și fratele său Radul și pe fratele lor răposat, Sahac. Și astfel au așezat făgăduială, ca, după moartea egumenului Iosif, orice egumeni vor sta în mânăstire, să întărească această făgăduială în zaconic și în mânăstire, ca pe fiecare an ce se va scurge să se facă pomenire și colivă pentru răposatul lor frate Sahac și lor tuturor, din neam în neam, amin.

Aceștia sunt martorii: jupan Manea Udrișteș și jupan Papa vornic și jupan Todor și Stancea al lui Albul și Stan al lui Negre și Mihail logofăt, jupan Duca și Cazan Crețul, Pahulea vistier, Neagoe stolnic, Balea paharnic, Manea comis.

<Și eu, Cârstea, care am scris în Târgoviște, luna Ianuarie 2 zile> în anul 6958 <1450> curgător, indiction 13.

† Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 40.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1857.
Copie slavă și trad. rom. în ms. nr. 712, f. 254 v — 256.

108

1451 (6959) Martie 28.

† Io Vladislav voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă sfântului hram și sfântului locaș al sfântului părintelui nostru Nico-

lae, mânăstirii dela Deal şi egumenului şi nastavnicului acestui sfânt locaş, popii Sisoe şi tuturor în Hristos fraţi, ca să le fie Jugorenii de Jos, jumătate şi Cereş<ani> [1]) şi Măicăneşti jumătate şi muntele Cereşanilor, Brateiul, pentrucă a venit înaintea domniei mele Radul, nepotul lui <R>ascal, şi în faţa tuturor boierilor domniei mele, astfel şi-a dat sufletul mânăstirii şi satele lui şi viile lui, care-i sunt la Andolia şi casa lui şi toată averea lui. Insă până este viu, să se hrănească la acele sate ale lui şi cu averea lui, iar după moarte, toate să fie ale mânăstirii, iar altul nimeni să nu se amestece. Deci, le-am dat şi domnia mea să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatinse, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Manea al lui Udrişte mare vornic, jupan Dimitrie spătar, jupan Mihail logofăt, jupan Duca, jupan Cazan logofăt, <jupan> Iacov, jupan Berivoi, Stoica Curcmaz, Dragomir din Brăneşti şi Petec Babuşin din Luciani, Stanciul spătar, Neagoe stolnic, Balea paharnic, Manea comis, Maleuş stratornic

Şi eu, Costandin, am scris în luna Martie 28, în anul 6959 <1451>.

† Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 41.

Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.

Cu o trad. rom. din 1844; altă trad. rom. la Acad. R.P.R., ms. 1447 f. 46, după care s'au făcut unele completări.

109

1451 (6959) Iulie, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vladislav voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind în toată ţara Ungrovlahiei şi părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inima curată şi luminată şi a dăruit domnia mea acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele slugilor şi boierilor domniei mele, Dragomir Ruhat şi fiilor lui, Ion şi Vâlcul şi nepotului său Dragomir şi lui Tatul cu fiii săi şi Micul cu fiii săi şi Bora cu fiii săi, peste Gura Deşului, şi Săseni. Şi încă lui Dragomir Ruhat şi fiilor lui, Ion şi Vâlcul şi Dragomir, peste Boişoara şi Găojani între Bcişoare. Şi muntele Mănăileasa şi Stâna Mare şi Zănoaga şi Prislop şi între Boile, Arsurile lui Boe. Acestea toate să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe, de posade, de copaci, de talpe, de cositul fânului, de cărături, de podvoade şi de toate slujbele şi dăjdiile mari şi mici, câte se află în ţara singur stăpânitoare şi stăpânirea domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni

[1]) loc rupt în orig.

altul dintre boierii sau dintre dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi după muncile şi după slujbele domniei mele. Cine s'ar încumeta să-i împiedice, chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Încă şi blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din ruda domnici mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări acest hrisov al domniei mele, şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească şi să-l întărească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti şi nu va întări, ci va călca şi va strica şi va risipi şi pe acela domnul dumnezeu să-l batjocorească şi să-l calce şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în celălalt veac sufletul său, să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei care au strigat asupra domnului dumnezeu, mântuitorul nostru, Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Aceştia sunt martorii: jupan Manea Udrişte, jupan Tudor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Dimitru, jupan Duca, jupan Stan al lui Negru, Stanciul spătar, Pahulea vistier, Balea paharnic, Neagoe stolnic, ‹Ma› [1]) leuş stratornic, Manea comis.

Eu, Neagu, care am scris, Iulie . . . ‹zile, în anul›[1]) 6959 ‹1451›, în Târgovişte.

† Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., CLXVI/1.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1913.

110

1451 (6959) August 1, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vladislav voevod şi domn singur stăpânitor, din mila lui dumnezeu şi din bunăvoinţa lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, herţeg al Amlaşului şi al Făgăraşului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inima luminată şi curată şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, acest hrisov de faţă al domniei mele, cinstitului boier al domniei mele jupan Mihail şi cu fiul său Stanciul, ca să-i fie satele numite: Ruşii şi Vodnovul şi Racoviţa şi Tătarii lui . . .[1]) ac şi siliştea dela Amara. Şi deasemeni Ruşii să nu dea vamă la Târgovişte.

Acestea toate să le fie de ocină şi de ohabă lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit, de vinărici, de dijme, de cositul fânului, de copaci, de podvoade, de cărături adică şi

[1]) loc rupt în orig.

de celelalte slujbe mari şi mici, câte se găsesc în ţara singur stăpânitoare şi stăpânirea domniei mele. Şi să nu cuteze să-i împiedice, nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici altul nimeni dintre dregători sau vornic sau vameş, pentrucă cine i-ar împidica chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele, iar altfel nu este.

Blestem pune domnia mea: ca după moartea domnici mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domnici mele sau dintre rude sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va înnoi şi va cinsti acest hrisov al domniei mele şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici şi nu va întări, şi pe acela domnul dumnezeu să-l batjocorească şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în cel veac sufleteşte şi să fie părtaş lui Iuda şi lui Arie şi cu acei zişi Iudei, cari au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru, sângele lui asupra lor şi a copiilor lor, ceiace este şi va fi în vecii vecilor, amin.

Aceştia sunt martorii: jupan Manea Udrişte, jupan Tudor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Stan al lui Negrea, jupan Dimitru spătar, Cazan Creţul, Stanciul spătar, Pahulea vistier, Neagoe stolnic, Balea paharnic, Manea comis.

Şi eu, Coica, am scris în Târgovişte, în anul 6959 <1451> luna August 1 zi, indiction 14.

† Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceţi, nr. 2.
Orig. slav, perg., pecete atârnată.
Cu o trad. rom. din 1863.
Copie şi trad. rom. la Acad. R.P.R., XLI/249 şi ms. nr. 1322 f. 18—19.

111

1451 (6959) August 5, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vladislav voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind în toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi a dăruit domnia mea acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele, lui Barbul cu fiii săi şi cu nepoţii săi peste jumătate din Mârşa [1] şi Ohaba sub munte şi Peştişani. Şi iarăşi lui Barbul deosebit cu fiii săi peste Găvăneştii din Teleorman şi încă Danciul şi fiul său Danciul peste jumătate

[1] pasagiul « jumătate din Mârşa » şters şi scris deasupra cu roşu: « Am şters eu, Udrişte Năsturel al doilea logofăt, din porunca lui Io Matei voevod ».

din Mârşa şi Şchei; Costea cu fiii săi, Manea şi Radul peste Roata; şi Văican şi Tatul şi Şerban şi Neagoe şi Muşat peste Uieştii dela Dâmbrovnic [1]) şi Uieştii dela Baţcov şi jumătate din Cieştii dela Codmeana, de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor, începând dela vama oilor şi de vama porcilor, de albinărit şi de găletărit şi de vinărici şi de dijme şi de gloabe şi de posade şi de copaci şi de talpe şi de cositul fânului şi de cărături şi de podvoade şi de toate slujbele şi dăjdiile, mari şi mici, câte se află în ţara singur stăpânitoare şi stăpânirea domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii sau dintre dregătorii domniei mele trimişi după milostenii şi trebile domniei mele.

Cine s'ar încumeta să-i împiedice chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va păzi şi va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească şi să-l întărească în domnia lui; dacă va călca şi va nimici şi va risipi, pe acela domnul dumnezeu să-l. ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui să şi aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi care au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorul nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martori: jupan Manea Udrişte, jupan Todor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Cazan al lui Sabac, jupan Stan al lui Negrea, Stanciul spătar, Pahulea vistier, Balea paharnic, Neagoe stolnic, Manea comis.

Eu, Dragomir gramatic, care am scris, în luna August 5, în oraşul de scaun Târgovişte, în anul 6959 <1451> indiction 14.

† Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 42.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1753, cealaltă din 1911.

112

1451 (6959) August 7, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vladislav voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind în toată ţara Ungrovlahiei, al părţilor de peste munţi şi al tuturor marginelor, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea

[1]) cuvintele «peste Uieştii dela Dâmbrovnic» şters.

cu a sa bunăvoinţă, cu inimă luminată şi curată a domniei mele şi am dăruit acest atotcinstit şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele, sfintei mânăstiri şi sfântului lăcaş al sfintei şi de viaţă începătoare troiţe dela Cozia şi nastavnicului acelui locaş, popii chir Iosif, ca să umble căruţele acestei mânăstiri slobode şi să cumpere mai întâi sare la ocne, pe care cumpărând-o, vamă să nu dea. Nici dela butiile cu vin, nici dela peşte, nici dela alte cumpărături, nicăeri să nu dea vamă. La toate târgurile şi la toate vadurile, dela Severin până la Brăila, nici pe drumurile munţilor, nicăieri să nu dea vamă, pentrucă a dăruit domnia mea această danie cu toată osârdia, ca să se hrănească sfinţii şi dumnezeeştii călugări, spre veşnică pomenire a sfântrăposaţilor părinţi ai domniei mele, apoi şi a domniei mele.

De aceia, să nu cuteze să-i împiedice pe acei călugări dacă vor vinde berbeci şi porci sau postav sau fier sau ceară sau fie orice lucru sub vamă, fie că este şi vândută, încă vamă să nu li se ia şi să nu-i împiedice nici sudeţ, nici globnici, nici pârcălabi de oraşe, unde sunt târguri, nici vornici, nici vameşi, nici altul dintre boierii domniei mele sau dintre slugile domniei mele.

Cine ar împiedica căruţele călugăreşti, chiar şi un fir de păr, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică sfânta şi de viaţă începătoare troiţă şi să aibă blestemul celor 318 sfinţi şi părinţi purtători de dumnezeu şi al preacuratei născătoare de dumnezeu şi al tuturor sfinţilor şi va muri în urgia domniei mele ca un necredincios şi neascultător al acestei danii a domniei mele.

Şi aceasta a fost la Târgovişte, August 7, în anul 6959 ‹1451›, indiction 14. Şi Calcea gramatic care a scris.

† Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

‹Pe verso sec. XVII rom.› † Vladislav vodă pentru carile mânăstirii cu sare, să umble în pace, fără vamă la vaduri.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 43.
Orig. slav, perg., pecete atârnată căzută.

113

‹1451› August 7, Târgovişte.

† Câţ‹i› cu duhul lui dumnezeu să povăţuesc, aceia sânt fiii lui ‹dumnezeu, precum zice› dumnezeescul apostol, căruia următoriu fiind cei iubitori de dreptate şi cu nevoinţă bună s'au nevoit, viiaţa acea dorită au câştigat, cele pământeşti pre pământu lăsându-le, către cele cereşti s'au alăturat şi fericitul acela glas auzind, pre carele deapururea îl aud: «Veniţi blagosloviţii părintelui micu de moşteniţi împărăţia carea iaste gătită voao dela întemeierea lumii». Şi eu binecredinciosul şi de Hristos iubitoriul, Io Vladislav voevod şi domn, cu mila lui dumnezeu şi cu buna voinţa lui dumnezeu, stăpânind şi domnind toată ţara Ungrovlahici şi părţile de peste munţi şi tuturor împrejurimilor, a Amlaşului şi

a Făgărașului herțeg, bine am veit domnila mea cu a mea bună voință și cu luminată și curată inima domnici mêle, ca să proslăvesc pre dumnezeu cel ce m'au proslăvit și pre scaunul celuia ce întru sfânta odihnă s'au pristăvit, părintelui domniei mêle, cu slavă m'au înălțat și am dăruit acest cinstit și preacinstit, carele iaste preste toate cinstele și darurile, acest hrisov al domniei mêle, sfintei mânăstiri și sfântului lăcaș al sfintei începătoarei de viață troiță dela Cozila și nastavnicului acelui lăcaș, popei chir Iosif, ca să fie lor satele ce să numesc: Călimănești și Jiblea și Brădițenii și Scaca și Bogdănești și Luncénii și Hinatești și București și Bojorénii și Olténii, Vădăstrița și Micleușul și Cărarea și Curila și Gărdanul, Ciocănești și Stănceștii și 50 sălașă de Țigani și loc la apa Praovei și biserica și moara și vama dintre munți și balta Mamina, dela Orlea în sus, cu toate bălțile, Săpatul și Căbălul și Șeperigul și Bucenul și Țiganii după ulița dela Râmnic. Incă și la baltă, satele Cărărénii și Luminénii și Cornul la Jăgov și moara dela Cătălui cu satul. Acestea toate să fie moșii obamnice sfintei mânăstiri și dumnezeeștilor călugări spre slujbă și spre hrană, iar celuia ce întru sfânta odihnă s'au pristăvit, părintelui domniei mêle, vécinică pomenire, iar după acéia și domnici mêle.

Incepând dela vama de oi și de rămători și de stupi și de găleată și de dijmă, mai vârtos din județul Vâlcii și de povări și de podvoade și de lemn și de cosit de fân și de globnici și de poclon, ce să zice de toate slujbele și dăjdile, câte vor eși în țara și întru stăpânirea domniei mêle, de toate să fie slobozi în véci. Și să nu aibă a supăra pre acêle sate, nici judecători, nici globnici, nici birnic și nimenea din boiarii domnici mêle, carii să trimit după trebile și slujbele domniei mêle. Iar carele va îndrăzni a supăra până la un păr, aceluia să-i fie protivnică sfânta troiță și va muri în urgia domniei mêle, ca un necredincios și călcătoriu hrisovului domniei mêle.

« Iar blestemele și mărturiile le-am lăsat, că destule sânt la alte hrisoave ».

Și au scris Calciul, în Târgoviște, în luna lui August 7, văleat 6954 <1446> indictul 14.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209, f. 127.
Trad. rom.
Data greșită. Datat după domn și după indiction.

114

1451 (6960) Septembrie 30, Gherghița.

† Io Vladislav voevod și domn al țării Ungrovlahici. Dă domnia mea această poruncă slugilor domniei mele Dragomir cu fiii săi și lui Șerbu cu fiii săi și lui Coman cu fiii săi și lui Stau cu fiii săi și lui Ion cu fiii săi, ca să le fie ocina dela Negoești, partea lui Tudor și a lui Badea și a lui Oancea, oricât s'ar alege, toată, de peste tot, dar dela mal până la sălcii și până la ulmul, până la matca văii, până la obârșia văii, de aici până la piscul de jos, până unde este Guia

şi până la hotarul lui Şutilă şi până la râu, pentrucă au cumpărat-o pentru 680 de aspri dela Tudor şi dela Badea şi dela Oancea. Şi domniei mele i-au dat un cal bun.

De aceia, să le fie ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Manea Udrişte, jupan Stanciul vornic şi jupan Mihnil logofăt, Dimitru spătar, Cazan al lui Sahac, Stan al lui Negre, Cârstea stolnic, Balea paharnic, Paholea vistier, Manea comis, Radul stratornic.

Şi eu, Coman gramatic, care am scris la Gherghiţa, Septembrie 30 şi în anul 6960 ‹1451›.

† Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R. LXXVI/23.
Copie slavă.

115

1452 (6960) August 5, Târgovişte.

In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Vladislav mare voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi a dăruit domnia mea acest atotcinstit, cu frumoasă faţă, preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele slugilor şi boierilor domniei mele, Badea şi Vlaicul şi Radul, ca să le fie satele anume: Coteştii şi jumătate din Ştefăneşti şi Goleşti şi Cârstianeştii şi jumătate din Teleşti şi jumătate din Jugorul, partea lui Boe, de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor şi nepoţilor şi strănepoţilor, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe, de posade, de copaci, de talpe, de cositul fânului, de cărături, de podvoade şi de toate slujbele şi dăjdiile mari şi mici, câte se află în ţara şi în stăpânirea singur stăpânitoare a domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii sau dintre dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele. Cine s'ar încumeta să-i împiedice chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va păzi şi va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească şi să-l întărească în domnia lui. Iar dacă va batjocori şi va călca şi va risipi, pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă

aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui şi să aibe parte cu Iuda şi cu Arie şi cu cei care au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Aceştia sunt martorii acestui hrisov al domniei mele: jupan Manea Udrişte, jupan Todor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Stan al lui Negre, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Dimitru, jupan Cazan Creţul, jupan Coica al lui Utmeş, jupan Stanciul, jupan Stoian spătar, Pahulea vistier, Bale paharnic, Neagoe stolnic, Manea comis.

Eu, Dragomir, care am scris, luna August 5 zile, în oraşul de scaun Târgovişte, în anul 6960 <1452> indiction 15 [1]).

<Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn>.

Acad. R.P.R., ms. nr. 5236, f. 54—56
Copie slavă.

116

1453 (6961) Aprilie 29, Târgovişte.

«6961 <1453> Aprilie 29. Vladislav voevod mânăstirii Bolintinul pentru moşiia Bolintinul; scris în Târgovişte».

«1453 (6961) Aprilie 29. Hrisov lui Vlad [2]) marele voievod ce-l dă sf<intei> mânăstiri din Pădurea cea Mare la Bolintin, ca să-i fie satul Bolintinul şi moara, care au cumpărat-o Pavel dela Stoica la Neajlovu şi cu loc de fân. Şi via dela Răzvad, care a închinat-o Pilea logofătu şi altă vie dela Aninoasa. Şi au cumpărat domnia mea jumătate din Bucşani şi am închinat-o mânăstirii. Şi încă au închinat Stoica şi Dan şi Pătru, Dragomireşti dela Dâmboviţa şi 4 sălaşe de Ţigani şi Bucşani la Argeş, şi celelalte».

După Cronologia Tabelară, p. 25 (nr. 27).
Rezumat rom. Alt rezumat la Arh. St. Buc., M-rea Mihai Vodă, VIII/70 (inventar de documente) (b). VII.

117

1453 (6961) August 2, Gherghiţa.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vladislav voevod şi domn singur stăpânitor, din mila lui dumnezeu şi cu bunăvoinţa lui dumnezeu stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahici, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea, cu a sa bună

[1]) în copie greşit: 8; indictionul restabilit după dată.
[2]) greşala copistului pentru Vladislav.

voinţă, cu inimă curată şi luminată şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele, slugilor şi boierilor domniei mele, Stan şi Vladimir, fratele său şi fiul său Utmeş şi Radul, ca să le fie satele numite Zătreni, părţile lui Vlad şi ale lui Stoian şi Dan, pentrucă le-au cumpărat încă din zilele lui Basarab. Şi au dat lui Basarab un cal şi o cupă şi după aceia a arătat în zilele domniei mele mărturie că le-au cumpărat. Şi Păuşeşti şi Vladimireşti şi Foleşti şi Coşani şi Coprozi. Acestea toate să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor, nepoţilor şi strănepoţilor, cât va trăi domnia mea şi fiii domniei mele, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit, de vinărici, de copaci, de cositul fânului, de podvoade, de cărături precum şi celelalte slujbe mari şi mici, câte se află în ţara domniei mele. Şi să nu cuteze să împiedice nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici altul nimeni dintre boierii sau dregătorii domniei mele. Cine i-ar împiedica chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea şi altfel nu este.

Blestem pune domnia mea: ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rude sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi acest hrisov al domniei mele, şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui dacă va nimici şi nu a întări şi pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l batjocorească şi să-l vucidă aici cu trupul, iar în cel veac sufleteşte şi să fie părtaş cu Iuda şi cu Arie şi cu acei cari au strigat sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în vecii vecilor amin.

Aceştia sunt martorii: jupan Manea Udriste, jupan Tudor, jupan Stanciea vornic, Mihail logofăt, Dimitru spătar, Cazan al lui Sahac, Stan al lui Negrea, Stanciul purtătorul de sabie, Cazan Creţul, Cazan Bilbaneş, Pahulea întâiul vistier, Stoian spătar, Neagoe stolnic, Balea paharnic, Manea comis.

Şi eu, Coica, care am scris la Gherghiţa, luna August 2 zile, în anul 6961 <1453>.

† Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 44.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1785 şi alta din 1859.

118

1453 (6962) Octombrie 4, Târgovişte.

† În Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Vladislav voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi şi a tuturor marginilor, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit

domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele şi am dăruit acest atotcinstit şi preacinstit hrisov al domniei mele boierilor domniei mele, Stanciul Dijanul cu copiii lui şi cu nepoţii lui pe a treia parte din Dijan şi Trifeşti şi a patra parte din Iaşi şi jumătate din Arpanca şi a treia parte din Huburezi, partea lui Stoian. Şi şi-a dat Codrea partea sa din Dijani şi iarăşi Dragomir şi Lal pe a treia parte din Dijani şi a patra parte din Săsciori şi jumătate din Şebiş şi iar pe 5 fertele din Dijani, să fie fraţi pe toate ocinele şi pe dealuri şi pe munţii numiţi Izvorul Baniei şi ce se cuvine din dealuri şi din munţi. . . [1]) şi toate.

. . . [1]) de cărături şi de podvoade, de copaci şi de cositul fânului, ‹adică› şi de toate slujbele şi dăjdiile, câte se află în ţara domniei mele, de toate să le fie de ohabă. Şi să nu cuteze să-i împiedice nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici altul dintre boierii sau dintre slugile domnici mele. Cine i-ar ‹împiedeca›, chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca necredincios şi batjocoritor al hrisovului domnici mele.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn la Ţării Româneşti sau din rodul inimii ‹domniei mele sau din rudele› domniei mele sau, dacă şi după păcatele noastre dintr'alt neam, dacă va cinsti ‹şi va întări› acestea mai sus scrise şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui. Iar dacă nu va întări, ci va batjocori, şi pe unul ca acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă aici cu trupul şi în veacul viitor cu sufletul şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei care au strigat asupra lui Hristos dumnezeu şi mântuitorul nostru: sângele lui asupra lor şi a copiilor lor, precum este şi va fi în veci, amin.

Iată martorii: Manea Udriste şi jupan Tudor, Stancea vornic, Mihail logofăt, Dimitru spătar, Stan al lui Negre, Cazan al lui Sahac, Coico al lui Ulmeş şi Puiul, Stanciul spătar, Pahulea vistier, Neagoe stolnic. . . [1]) Manea comis.

Calcio am scris, în Târgovişte, Octombrie 4 ‹zile›, în anul ‹6964› 2 ‹1453›, iudictionul 2.

† Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CCCVII/79.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută. Foarte şters şi rupt.

119

1456 (6964) Aprilie 15, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vladislav voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Dan marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierului domnici mele, jupan Mogoş cu fiii lui şi cu fiicele lui, câţi fii sau fiice îi va da dumnezeu, ca să-i fie satele anume: Corbii toţi, pe Argeş în jos şi

[1]) loc rupt în orig.

Corbii de Piatră toți și ocina dela Micești și cu vaduri de moară și jumătate din Mălureni, pentrucă sunt vechi și drepte ocine, dedine ale lui Mogoș.

De aceea, i am dat și domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii sunt: jupan Dragomir Udriște și jupan Stanciul vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Stan al lui Negre, jupan Coica al lui Utmeș, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Cazan Crețul, Dimitrie și Stoian spătar, Pahulea vistier, Balea paharnic, Cârstea stolnic, Manea comis, Radul stratornic.

S'a scris în celatca de scaun, Târgoviște, luna Aprilie 15 zile, în anul 6964 <1456>.

† Io Vladislav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I. nr. 45.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din sec. XVIII și alta din 1915.

120

1457 (6965) Aprilie 16, Târgoviște.

† Acei câți se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceia sunt fiii lui dumnezeu, spune dumnezeescul apostol, căruia pe urmă mergându-i cei iubitori de dreptate, cari se străduesc spre cele bune, au dobândit viața dorită, cele pământești lăsându-le pământului și alipindu-se de cer, auzind acel fericit glas de bucurie, pe care veșnic îl și aud: «Veniți binecuvântaților părintelui meu, să moșteniți împărăția gătită vouă dela întemeierea lumii». Cărora și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bătrânului Vlad voevod, de aceia a binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă luminată și curată a domniei mele, să proslăvesc pe dumnezeu, care m'a proslăvit și m'a ridicat cu slavă în scaunul sfântrăposaților părinți ai domniei mele și am dăruit această a tot cinstită danie și cinstit și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, sfintei mânăstiri și sfântului locaș al sfintei și de viață începătoarei troițe, Cozia și egumenului și nastavnicului acelui locaș, popa chir Iosif, ca să-i fie satul Troianești, de pe amândouă părțile Oltului, cu tot hotarul, cât este al Troianeștilor, pentrucă au cumpărat călugării acea seliște dela Drăgoi, fiul lui Drăgoi, pe 50 de florini. Și domniei mele i-au dat un cal bun. Să fie mânăstirii de ocină și de ohabă și în slujba și pentru hrana sfinților și dumnezeeștilor călugări, iar domniei mele spre veșnică pomenire. Începând dela vama oilor și de vama porcilor, de stupi, de găleți, de dijmă, de vinărici, de copaci și de cositul fânului, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile, câte se găsesc în țara domniei mele, de toate să le fie de ohabă.

Și să nu cuteze să-i împiedice în acel sat Troianești, nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii și dintre slugile domniei mele, trimise

după milosteniile şi după muncile domniei mele. Cine i-ar împiedica chiar şi cu un fir de păr, unuia ca acela să-i fie potrivnică sfânta troiţă în acest veac şi în cel viitor şi să moară în urgia domniei mele, ca un necredincios şi călcător al hrisovului domniei mele.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre şi din alt neam, dacă va cinsti şi va întări acestea mai sus scrise, şi pe acela domnul dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici şi va batjocori şi pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă aici cu trupul şi în veacul viitor cu sufletul şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei care au strigat asupra lui Hristos dumnezeu şi mântuitorul nostru: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martori: Manea Udrişte şi Codrea vornic şi Dragomir Ţacal, Voico Dobriţa şi Stan al lui Negrea, jupan Duca, Cazan al lui Sahac, Oprea logofăt, Moldovean spătar, Buda stolnic, Milea paharnic, Iova comis.

Şi eu, Calcea, am scris la Târgovişte, în sfânta şi marea Sâmbătă, Aprilie 16, în anul 6965 <1457>, indiction 5.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. f., nr. 46.
Orig. slav. perg., pecete atârnată, căzută.
Cu trei traduceri rom., una din 1751, alta din 1849 şi a treia din 1912.

121

1458 (6966) Martie 5, M-rea Tismana.

† Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahici, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă locaşului sfintei născătoare de dumnezeu, mânăstirii domniei mele, Tismana, ca să le fie câte au avut şi au ţinut în zilele sfântrăposatului părintelui domniei mele, Vlad voevod, fie că sunt sate sau balta Bistreţ sau alte bălţi sau Ţigani sau moară sau hotar sau vii sau orice altceva sau mult sau puţin, cât este al mânăstirii să le fie de ocină şi de ohabă şi spre veşnică pomenire a părintelui domniei mele şi încă şi pentru viaţa şi sănătatea domniei mele şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele. De aceia, să nu cuteze să turbure satele mânăstireşti sau bălţile sau hotarele sau morile sau viile sau Ţiganii sau orice, nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici vameşii de stupi, nici găletari, nici cnez de Aţigani, nici vameşi de bălţi, nici nimeni altul dintre boierii domniei mele, trimişi pentru slujbele şi muncile domniei mele, pentrucă cine nu ar asculta porunca domniei mele şi i-ar turbura, unul ca acela va muri în pără cu preacuratanăscătoare de dumnezeu şi va primi rău şi urgiie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător al poruncii domniei mele.

Aceştia sunt martorii: jupan Dragomir Ţacal, jupan Voico Dobriţa, jupan Stan al lui Negrea vornic, Iova vistier, Buda stolnic, Gherghina comis, Stoica paharnic, Pătru stratornic, Cazan logofăt.

Şi eu, Radu grămătic, care am scris în mânăstirea Tismana, luna Martie 5, anul 6966 ‹1458›, indiction 6.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 47.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1847 şi alta din 1912.

122

1459 (6968) Septembrie 20, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn şi fiul marelui Vlad voevod, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi deasupra tuturor ‹cinstitelor› daruri, hrisovul de faţă al domniei mele, lui Andrei şi cu fiii săi, ‹ca să le fie› Poiana lui Stevu. Şi lui Iova şi lui Drag şi lui... [1]) au să le fie la Ponor a treia ‹parte›, care a fost a lui Şipin şi a treia parte din Ponor şi ocina lui Petre dela Ponor, a treia parte, pentrucă au cumpărat dela Petre pe 12 florini. Şi domniei mele au dat un cal.

Şi cine dintre dânşii va muri, iar ocinele să fie celor rămaşi, la dânşii prădalica să nu fie. Şi iarăşi lui Andrei cu copiii săi peste a patra parte din Ponor.

Acestea toate să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de cositul fânului, de posade, de podvoade şi de cărături, adică de slujbele mari şi mici. Şi să nu ‹cuteze› să-i împiedice nici sudeţ, nici globnic, ‹nici birari›, nici nimeni altul ‹dintre boierii şi slugile› domniei mele, pentru că cine ‹s'ar încumeta să-i împiedice chiar şi cu› un fir de păr, unul ca ‹acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea›.

Încă ‹şi după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau dintre rude sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va întări şi va păzi şi va înnoi acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l›[1]) întărească în domnia lui. Iar dacă nu va înnoi şi nu va întări, ‹ci va călca şi va risipi, pe acela domnul dumnezeu›[1]) să-l nimicească şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui, să fie părtaş ‹lui Iuda›[1]) şi lui Arie şi cu ceilalţi cari au

[1]) loc şters în orig.

spus: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace ‹este şi va fi în› veci amin.

Martorii: jupan Dragomir Ţacal, jupan Voico Dobriţa, jupan Stan vornic, jupan Stepan Turcul, jupan Oprea, jupan... [1]) şi Bratul dela Milcov şi Moldovean spătar şi Iova vistier şi... [1]) spătar şi Toxaba stolnic, Stoica paharnic, Gherghina comis... [1])

S'a scris în Septembrie 20, în cetatea Bucureşti, în anul 6968 ‹1459›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CLXX/2.
Orig. slav, perg., f. deteriorat, pecete atârnată, căzută.

123

1461 (6969) Februarie 10, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inima curată şi luminată a domniei mele şi am dăruit acest atot‹cinstit› şi cu frumoasă faţă care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele, slugilor domniei mele, Bâre şi fratelui său Godea, ca să le fie Godenii toţi, pentrucă jumătate din Godeni le este veche ocină, iar cealaltă jumătate din Godeni au cumpărat-o ‹dela› Radul Grama, pentru 30 de florini. Domnici mele au dat un cal.

De aceia, le-a dat domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijme, de... [1])

Nimeni‹să nu cuteze› să-i turbure, nici sudeţ, nici globnic nici birari, nici nimeni altul dintre slugile şi dintre boierii domniei mele, trimişi după milosteniile şi muncile domnici mele, pentrucă cine i-ar împiedica chiar şi cu un fir de păr, ‹unul ca acela› va primi mare rău şi urgie dela domnia mea.

Martorii: jupan Voico Dobriţa, jupan Galeş vornic, jupan Stepan Turcul, jupan Cazan logofăt, Buriu spătar, Iova vistier, Oprişa paharnic, Linart stolnic, Gherghina comis, Radul stratornic.

Şi eu, Costandin, care am scris după spusa domnului voevod în cetatea Bucureşti, luna Februarie 10 zile, anul 6969 ‹1461›, indiction 9.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CCCVII/80.
Copie slavă.

[1]) loc rupt în orig.

124

1461 (6970) Septembrie 27.

Şi i-am dat domnia mea satul Călugăreni şi hotarul, ca să fie hotarul dela metoh pe calea Giurgiului până în calea Prundului şi din calea Prundului până în calea Mujdreanului şi din calea Mujdreanului în jos până în vale şi de acolo pă vale, ca să fie hotarul până unde se împreună cu balta Comanei, drept în iazerul Călniţei. Aceste semne sunt scoase din chiar hrisovul măriei sale răposatul Vlad v‹oe›v‹od›, feciorul mării sale, răposatul Vlad voevod, ce este scris la leat 6970 [1]), adică 6970 [2]), Septembrie 27. ‹1797 Mart. 7, Grigore logofăt›.

Institutul de Istorie şi Filosofie al Acad. R.P.R.
Menţiune într'o trad. rom. din 1797.

125

‹1462—1474›.

† ‹Din mila› [3]) lui dumnezeu, Ion Radul voevod, fiul marelui şi bunului Vlad voevod, stăpânind şi domnind ‹peste toată ţara Ungrovlahiei şi› [3]) al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa ‹bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată› [3]) a domniei mele şi am dăruit domnia mea acest atotcinstit, cu frumoasă faţă şi preacinstit, ‹care este de-asupra tuturor cinstelor şi darurilor› [3]) hrisovul de faţă al domniei mele, slugilor ‹domniei mele› [3]) jupanului Iarciul cu fiii lui şi cu fiicele lui, anume... [3]) ‹câţi dumnezeu› [3]) îi va lăsa, sau fii sau fiice, ca să le fie din Osica a treia parte, ori ‹cât s'ar alege, pentrucă le este veche şi› [3]) dreaptă ocină şi dedină. Şi după aceia, a venit jupan Iarciul în faţa domniei mele, astfel a aşezat ‹pe fiii şi pe fiicele sale› [3]) şi încă câţi dumnezeu îi va lăsa sau fii sau fiice, astfel a aşezat pe fiicele sale ‹asupra ocinei sale, ca să fie› [3]) fiicele în loc de fii. Dacă se nasc fii, singuri să stăpânească ocina, iar fiicele... [3]) Iar cât va fi viu jupan Iarciul, singur să-şi stăpânească ocina sa, iar după moartea lui... [3]) ‹Şi domniei mele› [3]) i-au dat un cal bun.

Deaceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină ‹şi de ohabă, lor şi fiilor lor› [3]) nepoţilor şi strănepoţilor lor, în veci. Şi oricăruia dintre dânşii i s'ar întâmpla ‹moarte mai înainte, iar la ei prădalica să› [3]) nu fie, ci să fie celor rămaşi şi de nimeni neatins, după porunca ‹domniei mele› [3]).

‹Începând dela vama oilor› [3]) şi de albinărit şi de vama porcilor şi de găletărit şi de cositul fânului ‹şi de dijme şi de cărături şi de podvoade, adică de toate slujbele şi dăjdiile› [3]) câte se află în ţările singur stăpânitoare ale domniei mele, nimeni să nu cuteze să-i turbure.

---

[1]) cu cifre arabe.
[2]) chirilice.
[3]) loc rupt în orig.

‹Încă şi blestem pune› [1]) domnia mea, pe cine va alege domnul dumnezeu după moartea domniei mele să fie domnul ‹Ţării› Româneşti... [1]).

Acad. R.P.R., CCIX/2.
Orig. slav, perg., rupt.

126

1463 (6972) Noembrie 12, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă slugilor domniei mele, Radoslav şi Stanciul şi fiicelor lui Radoslav, Marinei şi Staici, ca să le fie ocina lui Radoslav, Supt Coastă, şi ocina lui Stanciul, jumătate din Dădileşti, pentrucă au venit înaintea domniei mele Radoslav şi Stanciul de şi-au amestecat ocinele: ocina lui Radoslav Supt Coastă şi ocina lui Stanciul, jumătate din Dădileşti, să fie una. Şi fiicele lui Radoslav, Marina şi Staia, să le fie în loc de fii asupra ocinelor şi asupra întregii averi. Cui dintre dânşii i se va întâmpla moarte, iar ocinele şi averea să fie celor rămaşi, iar prădalica între dânşii să nu fie. Şi domniei mele i-au dat un cal.

Deci le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir vornic, jupan Duca, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Dimitru logofăt, Lal vistier, Detco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis şi Bratu Supt Coastă şi Dan şi Brata dela Cojoi şi Dadul şi Mihai dela Padeş şi Dadul dela Racoţi.

Şi eu, Costandin, am scris în cetatea Bucureşti, luna Noembrie 12, în anul 6972 ‹1463›, indiction 11.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CVIII/26.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.

127

1464 (6972) Mai 30, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram şi sfântului locaş al sfintei şi de viaţă începătoarei troiţe, mânăstirii domniei mele care este Cozia şi nastavnicului acelui sfânt locaş, egumenului chir Simion şi tuturor în Hristos fraţi cari locuesc în acel sfânt locaş, ca să le fie Sevestrenii toţi, pentrucă jumătate au cumpărat-o dela Şolda pe o mie şi şase sute de aspri şi a doua jumătate au cumpărat-o dela Stoica pe o mie şi şase sute de aspri.

[1]) loc rupt în orig.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, să fie sfintei mânăstiri de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir vornic, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Duca, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dimitrie logofăt, Bratul spătar, Lal vistier, Detco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis.

Şi eu, Costandin, care am scris în cetatea Bucureşti, luna Mai 30, în anul 6972 ‹1464›, indiction 12.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 48.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1843.

128

1464 (6972) Iulie 10, Bucureşti.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul şi cu mirul lui dumnezeu uns, Io Radul voevod şi domn şi fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu bunăvoinţa lui dumnezeu stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele, hramului şi locaşului preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi mânăstirii domniei mele numite Tismana, pe care sfânt răposatul părinte al părintelui domniei mele, Vlad voevod, cu multe lucruri a întărit-o. De aceia şi domnia mea am binevoit ‹să-i fiu urmaş› şi în aceasta, ca şi în domnie şi să înnoiesc dar pomana părintelui domniei mele şi pentru viaţa şi mântuirea domniei mele, acest hram al preacuratei stăpâne vrem să-l întărim şi cât ne este puterea cât a dăruit şi părintele domniei mele pentru cinstea şi lauda preasfintei stăpâne, ca să-mi fie ajutătoare în ziua cumplită a judecăţii.

Mai întâi întăreşte domnia mea şi dărueşte satul Vadul Cumanilor cu Toporna şi Tismana, câtă a fost Ligăcească şi Ruşească şi balta Bistreţ, dela Topliţa până la Gârla Albă, mai sus de Covaciţa şi pe lângă ea, satul Hârsova cu Sălcişor.

Şi deasemeni a dăruit bunicul domniei mele, Mircea voevod, satul Ceauri şi Ungurei şi Ploştina şi Jarcovăţ cu Potoc şi Suşiţa cu Novoselţi şi Blatniţa, satul Pesticevo, pe care l-a dăruit domna Calinichia, bunica părintelui domniei mele, Vlad voevod şi satul Sogoino, pe care l-a dăruit Lucaci.

Şi unchiul părintelui meu Vlad voevod, Vladislav voevod, a dăruit sfântului Antonie dela Vodiţa satul Jidovştiţa şi Vrăbniţa şi Bistriţa şi vârtejul dela mijloc tot la Porţile de Fier şi zeciuială dela pescării şi Dunărea dela padina

Orehova până la hotarul Ruşavei şi Vodiţa Mare dela Dunăre şi selişteа Bahnei cu nucii şi cu livezile şi Elhoviţa toată şi Ţarovăţul. Şi încă şi la mină, dela roţile lui Ciop Hanoş dela Bratilov, zeciuială.

Acestea toate le întăreşte şi le dăruieşte domnia mea, cinste pentru cinste, ca să fie cuvântul părintelui domniei mele împlinit şi neclintit, ca să primesc binecuvântare, iar nu blestem.

Deasemenea şi satele acestea toate şi încă şi Sagavăţul, pe care l-a cumpărat Nicodim dela bătrânul Dan voevod, să fie slobode de toate dăjdiile şi slujbele, câte se află în ţara singur stăpânitoare şi stăpânirea domniei mele.

Şi după aceia, să le fie şi satul . . . [1]) şti, a patra parte şi Fărcăşeşti şi Podeni şi Bratieşti. Şi încă le dă domnia mea pe fiecare an câte 10 găleţi de grâu şi câte 2 butoaie de vin.

Şi încă le-am pus şi făgăduiala dela întemeierea acestei sfinte mânăstiri, care este întărită şi de toţi domnii, ca niciun domn, nici vlădică, să n'aibă voie să aşeze egumenul acestei mânăstiri, numai călugării singuri să aşeze pe egumen, ci pe cine le va plăcea lor să aşeze dintre fraţii lor, pe acela să-l aşeze şi domnia mea, şi altfel să nu fie.

Deci <le-am dat şi domnia mea ca>[1]) toate cele mai sus scrise să fie mânăstirii de ocină şi de ohabă şi spre veşnică pomenire şi pentru hrana sfinţilor şi dumnezeeştilor călugări, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de vinărici, de găletărit, de posade, de cositul fânului, de talpe, de podvoade, de cărături precum şi de celelalte dări şi slujbe. Şi să nu cuteze să împiedice acele sate, nici sudeţ, nici banul Tismanei, nici vreunul dintre birari, pentrucă cine i-ar împiedica chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, iar altfel nu va fi, după spusa domniei mele.

Blestem pune domnia mea, ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rude sau, pentru păcatele noastre, ar sta din alt neam, dacă va înnoi şi va întări şi va adăoga cinste la cinstea domniei mele, şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui, dacă va nimici şi va strica şi pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă, aici cu trupul, iar în cel veac sufleteşte, şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei cari au spus, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceeace este şi va fi în veci, amin. Şi să-i fie potrivnică sfânta născătoare de dumnezeu.

Aceştia sunt martorii acestui hrisov: jupan Dragomir vornic şi jupan Voico Dobriţa, jupan Cazan logofăt, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Duca, jupan Diia, Dimitru logofăt, Bratul spătar, Detco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis.

---

[1]) loc rupt în orig.

Coica am scris în cetatea Bucureşti, luna Iulie 10, în anul 6972 <1464>.
† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 49.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu trei traduceri rom., din 1845, 1862 şi 1912.

129

1469 (6972) August 12, Bucureşti.

† In Hristos dumnezeu, bineredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Radul voevod şi domn, fiul lui Vlad marele voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu stăpânind şi domnind în toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele slugilor domniei mele, Tudor cu fraţii săi: Nicula şi Stan şi Mircea şi Nenciul şi Radul şi Nicula cel Mic, ca să le fie la Iaşii dela Curteni din jumătate, şapte părţi şi din Bulgari, a treia parte. Iarăşi lui Andrei şi fraţilor lui, Tatul şi Badea să le fie Bălenii toţi.

Aceste toate să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor, cât va trăi domnia mea, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijme, de vinărici, de cositul fânului, de talpe, de posade, de podvoade, de cărături, încă şi de toate slujbele şi dăjdiile, câte se află în ţara singur stăpânitoare a domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii şi dintre slugile domniei mele, trimişi după milosteniile şi după muncile domniei mele, pentrucă cine i-ar împiedica chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Incă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări acestea mai sus scrise, şi pe acela domnul dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă nu va înnoi şi nu va întări, ci va nimici şi pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă aci cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei cari au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceeace este şi va fi, amin.

Martorii: jupan Dragomir vornic, jupan Duca, jupan Cazan al lui Sahac, <jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Neagoe al lui Borcea, Bratul spătar, Dimitru logofăt, Lal vistier, Detco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis.

Şi eu, Costandin, am scris în cetatea Bucureşti, luna August 12 zile, în anul 6972 ‹1464›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CCI/1.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.

130

1464 (6973) Octombrie 28, Bucureşti.

† Acei câţi se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceia sunt fiii lui dumnezeu, cum ‹spune dumnezeescul apostol, căruia pe urmă› [1]) mergându-i cei ce se străduesc spre cele bune, au dobândit viaţa dorită, cele pământeşti lăsându-le pământului şi de ceruri alipindu-se, au auzit acel glas fericit de bucurie, pe care veşnic îl şi aud: « Veniţi binecuvântaţii părintelui meu, să moşteniţi împărăţia care este gătită vouă dela întemeierea lumii ».

Care şi eu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Radul voevod şi domn, fiul lui Vlad marele voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind în toată ţara Ungrovlahiei şi a părţilor de peste munţi, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului, care cu putere a binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată ca să proslăvesc pe dumnezeu care m'a proslăvit şi m'a ridicat cu slavă pe scaunul sfântrăposaţilor părinţilor domnici mele. Aceasta amintindu-mi şi domnia mea că mulţi împăraţi s'au veselit în împărăţia lor, dar puţin au moştenit împărăţia cerurilor ‹aşa dar› [1]) m'am grăbit şi eu ‹nu numai› [1]) să cârmuiesc ‹această împărăţie› [1]), ci pururea să socotească şi pentru sufletul meu. De aceia, a dăruit domnia mea această alotcinstită şi cu frumoasă faţă şi ‹preacinstită› [1]) care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, porunca de faţă a domniei mele hramului şi lăcaşului sfintei ‹mânăstiri› dela Snagov, care este vovidenia preasfintei stăpânei noastre născătoare de dumnezeu şi preacinstitului între ieromonahi, nastavnicului ‹şi învăţătorului› [1]) turmei cuvântătoare ‹a lui Hristos› [1]) stareţului popii Viniamin, după aceea tuturor fraţilor câţi sunt în Hristos în mânăstire, ca ‹să le fie satele anume› [1]): Fringhişeşti şi Dobruşeşti şi Izvorani şi Turbaţi şi Ghermăneşti şi Grădiştea şi Bârseşti şi Crăcimari a patra parte [2]) şi Băbeni a patra parte şi muntele Gârbova şi din Straoşti partea lor şi din Călugăreni partea lor şi Floreiul şi muntele Manii şi din . . . [1]) şi via dela Târgovişte şi via dela Podgorie şi 20 de sălaşe de Aţigani şi patru mori la Didrih. Şi oricâte sate au păzit acele mori cât timp au fost domneşti, acelea să le păzească şi să le dreagă când se strică; şi vama dela Prahova jumătate şi via dela Topoloveni, care este domnească.

---

[1]) Loc şters, ilizibil în orig.

[2]) S'a scris posterior: « Crăcimari a patra parte » peste un loc şters de vreme.

Iar în zilele domniei mele să fie volnic domnia mea din orice loc să aducă şi să pue egumen. Iar după moartea domniei mele, în zilele oricărui domn, să nu fie volnic domnul să aşeze pe egumen din alte părţi, nici călugării să aşeze pe egumen din alte mânăstiri, ci să-şi aşeze egumen dintre fraţii din mânăstire, pe oricine le va place lor tuturor şi să fie până la moartea lui, să nu fie volnic să-l schimbe din ceasul când l-au aşezat, până ce va muri şi nici să aibă voie să aşeze altul. Şi acele sate mânăstireşti: Fringhişeşti şi Dobruşeşti şi Izvorani şi Turbaţi ‹şi Ghermăneşti› [1]) şi Grădiştea şi Bârseşti şi Crăcimari şi Băbeni şi din Straoşti şi la Călugăreni nici un dregător domnesc să nu fie volnic să turbure acele sate, nici găletar, nici albinari, nici dijmari, nici nimeni să nu ia ceva din cât este venitul domnesc; de asemenea din viile care sunt ale mânăstirii să nu li se ia vinărici, iar birul să-l plătească şi posadă şi oaste să facă.

Acestea toate să fie sfintei mânăstiri în veci, de ocină şi de ohabă şi dumnezeeştilor călugări de hrană şi spre veşnică pomenire a sfântrăposaţilor părinţi ai domniei mele, apoi şi domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să-i împiedece chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi un batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domnici mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va păzi şi va întări această poruncă a domniei mele, pe acela ‹domnul dumnezeu să-l întărească› [1]) şi să-l păzească şi să-l împuternicească în domnia lui. Dacă va batjocori şi va călca şi va risipi, pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul său şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi cari au strigat asupra domnului dumnezeu, mântuitorul nostru, Iisus Hristos: sângele lui asupra lor şi a copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martorii: mitropolitul Ungrovlahiei chir Iosif, după aceia jupan Dragomir vornic, jupan Voico Dobriţa, jupan Duca, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Stoica al lui Vintilă, ‹jupan› Neagoe al lui Borcea, jupan Dimitrie logofăt, Detco stolnic, Bratul spătar, Lal vistier, Ivon paharnic, Neagoe comis.

Coico am scris, Octombrie 28, în cetatea Bucureşti, în anul 6973 ‹1464› indiction 14.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

‹Pe verso, în sec. XVII›: carte de ocol a mânăstirii.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 50.
Orig. slav, perg., deteriorat, pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1843.
Altă trad., din prima jumătate a sec. XIX, în ms. 353 f. 4.

[1]) şters, ilizibil în orig.

131

1465 (6974) Octombrie 14, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahici, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram şi locaş al sfintei şi de viaţă începătoarei troiţe şi sfintei mânăstiri care este Cozia şi nastavnicului şi învăţătorului turmei cuvântătoare a lui Hristos, egumenului chir Simon şi tuturor fraţilor, câţi sunt în sfânta mânăstire întru Hristos, ca două căruţe ale acelei mânăstiri să umble slobode şi să cumpere, mai întâi sare la ocne, pe care cumpărând-o să nu dea vamă, nici dela butoaicle cu vin, nici dela peşti, nici dela altă cumpărătură, nicăeri să nu dea vamă la toate târgurile şi la toate vadurile dela Severin până la Brăila, nici la vămile munţilor, nicăeri să nu dea vamă, pentrucă a dăruit domnia mea această danie cu toată osârdia, ca să se hrănească sfinţii şi dumnezeeşti călugări, spre veşnică pomenire a sfânträposaţilor părinţilor domniei mele, apoi şi domniei mele.

Şi să nu cuteze să împiedice acele două căruţe, nici sudeţ, nici pârcălabi de oraşe, unde sunt târguri, nici vornici, nici vameşi, niciunul dintre boierii şi dintre slugile domniei mele, pentrucă cine i-ar împiedica chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un neascultător şi necredincios al acestei porunci a domniei mele. Şi altfel nu este, după spusa domniei mele.

Am scris Laţco, Octombrie 14, în cetatea de scaun Bucureşti, în anul 6974 «1465».

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 51.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din sec. XIX, cealaltă din 1914.

132

1465 (6974) Noembrie 5, Bucureşti.

† In Hristos dumnezeu, binecredincinsul şi binecinstititorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitor, Io Radul voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi a părţilor de peste munţi, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă luminată şi curată şi am dăruit această a tot cinstită şi cu frumoasă faţă şi preacinstită care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, porunca de faţă a domniei mele, slugilor domniei mele Vrabeţ şi . . . [1]) fraţilor săi, Dragomir şi Nicula

[1]) loc şters în orig.

şi Gheorghe şi Mânea cu fiii lor, ca să le fie Padeşul de Sus şi . . . [1]) şi dela Roşia a lui Ştirbeţ a treia parte şi dela Roşia lui Slăveiu a treia parte şi de asemenea şi a treia parte din Piscupeşti oricâte prădalice sunt şi din Bujoreşti jumătate şi Berivoeşti şi din Vadeni jumătate şi Slăvileşti.

De aceia, acestea toate să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijme, de vinărici, de gloabe, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele şi dăjdiile mari şi mici, câte se află în ţara singur stăpânitoare şi în stăpânirea domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure, nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boerii şi dintre dregătorii domniei mele, trimişi după milosteniile şi după muncile domniei mele, pentrucă cine i-ar împiedica şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un călcător şi necredincios al poruncii domniei mele.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul dumnezeu ‹să fie› [1]) domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau ‹din rudele› [1]) domniei mele, sau pentru păcatele ‹noastre din› [1]) alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări această poruncă a domniei mele şi pe acela domnul dumnezeu să-l întărească şi să-l păzească în domnia lui; dacă nu va cinsti şi nu va înnoi şi nu va întări această poruncă, ci va nimici şi va risipi, şi pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei cari au strigat asupra lui Hristos dumnezeu, mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi a copiilor lor, cciace este şi va fi în veci, amin.

Martori: jupan Dragomir vornic, jupan Voico Dobriţa, jupan Duca din Greci, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dimitru logofăt, Bratul spătar, Lal vistier, Detco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis.

Eu Laţco am scris, Noembrie 5, în cetatea Bucureşti, în anul 6974 ‹1465›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CXXXIV/12.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.

133

1466 (6974) Iunie 8.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul [Radul] voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă lui Dragomir cu fiii lui şi fratelui lui, Stanco cu fiii săi, ca să le fie din Topolniţa a opta parte, pentrucă au cumpărat-o dela popa Dragoşe şi dela Bratu, pentru trei sute de aspri, din partea lor, a patra parte. Şi domniei mele au dat un cal.

[1]) loc şters, ilizibil în orig.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neagu vornic, jupan Dragomir al lui Manea jupan Voico Dobriţa, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Diia, jupan Dimitru logofăt, De‹tco stolnic› [1]), Bratul ‹spătar› [1]), Lal vistier, Ivan paharnic, Piper stolnic, Mircea comis.

Şi eu, Stan logofăt, ‹am scris› [1]), când s'a întors domnia ta dela Tismana....[1]) a umblat domnia ta acolo, luna Iunie 8, în anul ‹69› [1])74 ‹1466›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul Regiunii Porţilor de Fier, Turnu Severin, LXV/3.
Orig. slav. perg., pecete timbrată, căzută.

134

1467 (6975) Ianuarie 15, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad mare voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram şi sfântului locaş al sfintei şi de viaţă începătoarei troiţe, mânăstirii dela Cozia şi egumenului şi nastavnicului acelui sfânt locaş, chir Simon şi tuturor fraţilor cari locuiesc întru Hristos în acel sfânt locaş, ca să le fie bălţile şi gârlele dela Săpatul, drept la Dunăre, dar pe apă şi pe Dunăre în jos, până la gura Ialomiţii tot pe apă. Pentrucă a venit înaintea domniei mele egumenul Simon de i-a dat domnia mea pe slugile domniei mele, Drăgoi şi Goe din Făcăieni şi Gureş din Frăţileşti şi dela Floci, Petre pârgarul şi Buduşlov de li-au dat hotar pe apă, pe unde scrie cartea domniei mele. De aceia, să le fie de ocină şi de ohabă. Şi oricât este venitul acelor bălţi şi gârle, vama din peşte, totul să fie al acelui sfânt locaş. Şi nimeni altul să nu se amestece, nici pârcălabii Flocilor, nici brăniştari, nici nimeni altul dintre boierii şi dintre dregătorii domniei mele, pentrucă cine i-ar împiedica şi cu un fir de păr, acela va păţi rău dela domnia mea.

Şi iarăşi, vouă Flocenilor, astfel vă vorbim domnia mea, să fie volnici călugării să-şi aşeze vătafii şi alţi dregători la bălţile lor, iar voi să nu aveţi treabă. Şi oriunde se încarcă carele cu peşte dela bălţile lor sau la Stânca sau la Borduşani sau la Făcăiani sau la Vlădeni şi la Blagodeşti sau la Corneni, să fie volnici călugării să ia vama şi perperul, iar altul nimeni să nu se amestece. Şi oricine ar călca această poruncă a domniei mele, acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, după spusa domniei mele.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Neagu vornic, jupan Duca, jupan Dragomir al lui Udrişte, jupan Cazan logofăt, jupan Neagoe al lui Borcea,

[1]) loc rupt în orig.

jupan Stanciul Şoimul vornic mic, Detco stolnic, Bratul spătar, Lal vistier, Ivan paharnic, Mircea comis, Stan şi Radul stratornici.

Şi eu, Stan, am scris în cetatea Bucureşti, luna Ianuarie 15, în anul 6975 ‹1467› indiction 15.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

‹Pe verso rom.›: Dela balta Căbălu.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 52.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1849.

135

1468 (6976) Mai 18, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă lui Dâlban cu fiii lui, ca să le fie muntele dela Andrian jumătate, pentrucă a cumpărat dela Jitian, pentru 330 aspri. Şi domniei mele i-a dat un cal.

De aceia, să-i fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neagu vornic şi jupan Duca şi jupan Dragomir al lui Udrişte şi jupan Cazan logofăt, Bratul spătar, Detco stolnic şi Vlad vistier, Vintilă paharnic, Mircea comis.

Laţco am scris, Mai 18, în cetatea Bucureşti, în anul 6976 ‹1468›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul Târgul Jiu.
Orig. slav. perg., pecete aplicată, căzută.

136

1469 (6977) Ianuarie 17, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată Ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Opriş cu fraţii săi cu verii lor, Stanciul şi Duşman şi Balea, ca să le fie la Vârloni jumătate, pentrucă a venit Opriş cu fraţii săi înaintea domniei mele, astfel şi-a aşezat pe verii săi, Stanciul şi Duşman şi Balea, peste jumătate din Vârloni, ca să-i fie fraţi nedespărţiţi în veci. Şi oricăruia dintre dânşii i s'ar întâmpla moarte, prădalica la dânşii să nu fie, ci să fie ocina celor rămaşi. Şi domniei mele au dat un cal.

De aceia, să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neagu vornic, jupan Duca, jupan Dragomir al lui Udrişte, jupan Cazan logofăt, jupan Neagoe al lui Borcea, Detco stolnic, Bratul spătar, Mircea comis, Vâlcul vistier, Vintilă paharnic, Stan şi Badea stratornici.

Şi eu, Milco, am scris în cetatea Bucureşti, Ianuarie 17, în anul 6977 ‹1469›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CLXX/3.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Copie ibid., ms. 5236, f. 162.

137

1469 (6977) Iunie 28, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Dragul cu fraţii săi, Bogdan şi Stepan şi Radul şi Dobrotă şi Stan şi Ivan şi Hasan cu fiii lui şi cumnatul lui, Fătul şi Boica cu fraţii săi, Rădei şi Dragotă şi Radu şi Şerb cu fiii săi, Stan şi Stănilă şi Cânda, ca să le fie seliştea Murtăşeştilor toată şi seliştea Meianţi şi Bărboşii dela Jilţ şi seliştea Beciior şi seliştea Radoşelul.

De aceia, să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S'a scris la Bucureşti, 28 Iunie, în anul 6977 ‹1469›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Craiova, I/1.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.

138

1469 (6977) August 25, Bucureşti.

† In Hristos dumnezeu, bunul credincios şi *binecinstitorul* şi de Hristos iubitor şi însuşi ţiitoru, creştinul Radul voivod, însuş fiind domnu, feciorul marelui Vlad voivod, mila lui dumnezeu cu domnia dăruindu-l ca să domnească şi să stăpânească tot pământul Ţării Româneşti, încă şi de ceaialaltă parte Amlaşul [1]) şi Făgăraşul herţeg. Bine au voit cu a lui bună vrére şi cu a lui bunătate şi cinstea însăş au luminat inima domniei lui cu darul cel cinstit şi cu bun chip l-au dăruit, întru carele şi cu toată dăruirea lui l-au dăruit, data-au domniia lui această poruncă a domnii lui credinciosului boiarului domnii mêle jupanului Mihailu *din* Ruşi şi fiiu-său lui jupan Stan, care s'au tras din neam marc şi statornic şi bătrânului Chirtop, pentruca ‹să› fie lor satul Ruşii toţi şi Muşateştii şi Hileşti şi Racoviţa şi Tătărăi de lângă Colciac şi siliştc

[1]) «Ablaşul» în text.

dela Amza şi toată siliştea Şenteştilor şi Grecii toţi, pentrucă i-au fost cumpărat dela domniia mea drept un cal bun turcesc, însă şi Tătuleştii iar drept un cal bun şi Cernăteştii iar au fost cumpăraţi dela domniia mea, iar pentru un cal domnesc şi Sturzenii toţi şi Brana şi iar Ruşii dăn Tărgovişte toţi, care i-am dat.

Şi Ţiganii pre anume: Badea cu tot sălaşul şi frate său Costea cu toţi feciorii lui şi Năsturel cu toţi feciorii, Necea cu tot sălaşul şi Danciul cu toţi feciorii lui şi Fistruia cu fiiu său Slab şi Sima cu toţi feciorii şi Colan şi Ciolan cu ficiorii şi frate-său Stoica, pentrucă i-au fost cumpăraţi dela jupâneasa Voica Părciulovoaie drept douăsprézece sute de florinţi ungureşti, şi Dima Ţigan cu tot sălaşul lui şi Costinca cu tot sălaşul lui şi Stan cu tot sălaşul lui şi tot neamul acistor Ţigani, i-am datu, ca să fie ocina ohabnic şi statornici cu toţi ficiorii lor şi cu toate fétele lor şi toţi nepoţii lor şi toţi strănepoţii lor. Drept acei[ai]a, i-am dat domniia mea ca s<ă> fie numai de slujba statornicului şi credinciosului boiarului domnii méle, celui mai sus zis.

Iar ei să fie în pace şi ertaţi aceşti boieri de oerit şi de vama târgului şi de dijmărit, de stupi şi de râmători, de mertice, de conace, de cai de olac şi vinărici, de podvode, de vaci grase, de ceară domnească, de miiare şi de alte dăjdii, oricăte ar eşi în ţara domnii méle, de nici unile valu sau bântuială să nu aibă acestu statornic şi credincios boiar ce iaste mai sus zis. Aşa să ştie că mare urgie va petrece de către domniia mea, pentrucă m'am milostivit domniia mea celui sus zis jupan Mihail şi domniia mea vă dăm poruncă vouă tuturorea boerilor care veţ<i> umbla cu ver<i> cé slujbă în ţara domnii méle, iar voi să aveţi a vă feri de toate bucatele lor şi de toţi rumânii lor. Intr'aceaia, vă dăm ştirea şi vouă, pârcălabilor domneşti şi vameşilor, să aveţi a vă feri de a luare de vamă, nici vornicească, nici cămănărit, ci toţi să aveţi a vă feri, pă cum v'am şi poruncit domniia mea. Că înţelegând domniia mea că veri care din boiari ar face un val au bântuială, aşa am miluit pă acestu bătrân boiar al domnii méle, ce iaste mai sus zis, aşa să ştie că mare urgiia va petrece de către domniia mea, pentrucă m'am milostivit domniia mea de am ertat pe acest boiar, ce este mai sus zis, de toate.

Şi într'un alt chip să nu fie, peste zisa domnii méle, pentrucă am pus domniia mea şi blestem: după moartea domnii méle, pre carele îl va alege domnul dumnezeu ca să fie domnu Ţării Rumâneşti, or din neamul domnii méle, ori din altă rudenie din sângele domnii mele, ori din păcatele noastre, aciia de vor vedea şi se vor feri şi vor întări această poruncă, pre acela domnul dumnezeu să-l ferească şi să-l întărească şi să-l cinstească întru domniia lui; iar carele nu va feri, ci va strica şi va sfărâma, pre acela domnul dumnezeu să-l surpe şi pe elu şi tot trupul lui să stea întreg şi să aibă parte cu Iuda şi cu afurisitul Aria şi cu spurcaţii Ovrei, care au îndrăznit a striga asupra domnului dumnezeu şi păstorul nostru, Isus Hristos, care au zis: sângele lui asupra noastră şi asupra ficiorilor noştri şi aşa să fie în vécii, amin, amin.

Drept aceia, am spus domniia mea şi mărturii pe: jupan Neagul vornic *şi* jupan Duca *şi* jupan Dragomir *şi* Udrişte *şi* jupan Cazan *şi* jupan Neagoe *şi* jupan Dita, ficiorul lui *marele* stolnic *şi* Bratul *şi* Furduiu spătariu *şi* Vâncul vistiiar *şi* Vintilă păharnic *şi* Mircea comis *şi* Badea cel hâtrân *şi* Furcă cluciar.

Şi am scris eu, Stan gramatic, în oraş în Bucureşti, *luna* Agust 25 *zile curgători, în anul* 6977 <1469>, indiction 2.

Institutul de Istorie al Acad. R.P.R.

Copie după o trad. veche rom. intitulată « Izvod din cartea Radului voivod, cel de demult ».

In traducere, cifra zecilor din dată este 4 care se poate în slavă uşor confunda cu 7; de altfel data astfel reconstituită corespunde cu indictionul şi cu divanul.

139

1470 (6978) Iulie 28, Didrih.

† Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahici, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele egumenului dela Tismana şi tuturor fraţilor celor în Hristos, ca să le fie lor acei vechi munţi ai mânăstirii, anume: Parângul şi Oslea şi Sorbele şi Boul, ca nimeni să nu cuteze să-i turbure la acei munţi, nici boier, nici cnez, nici siromah, ci să umble slobode vitele mânăstireşti, pentrucă cine le-ar împiedica acel om va păţi mare rău şi urgie dela domnia mea. Şi iarăşi cine va umbla dintre ţărani [1]) pe acei munţi mânăstireşti, ei să plătească călugărilor ce este legea românească [2]), după spusa domnici mele, altfel să nu fie.

S'a scris la Didrih, Iulie 28, în anul 6978 <1470>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 53.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1786, cealaltă din 1848.

140

1471 (6979) Ianuarie 25, Gherghiţa.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui One şi cu fiii săi, Stan şi Vâlcsan şi Stancul şi cu nepoţii săi, Nan şi Tatul şi Şerbu, ca să le fie dela Ghegheu partea lui Stan şi partea lui Maxim şi dela Ungheni, partea lui Stan şi partea lui Maxim, pentrucă le-au cumpărat dela Lăpădat, fiul lui Maxim şi dela Vladul şi dela Vlaicul, fiii lui Stanul, pentru 1000 aspri. Şi domniei mele i-au dat un cal bun.

[1]) In text: « horanc ».
[2]) In text: « zakon vlaşki ».

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neagu vornic şi jupan Dragomir al lui Manea şi jupan Cazan al lui Sahac şi jupan Neagoe al lui Borcea şi jupan Dimitru logofăt şi jupan Stanciul vornic mic. Furdui spătar, Vâlcul vistier, Piper Stolnic, Vintilă paharnic, Mircea comis, Drăghici stratornic.

Şi eu, Staico am scris, luna Ianuarie, 25 zile la Gherghiţa, în anul 6979 (1471).

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XC/1.
Orig. slav. perg., pecete aplicată, căzută.

141

1471 (6980) Decembrie 12, Bucureşti.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă cu inimă curată şi luminată şi am dăruit această atotcinstită şi cu frumoasă faţă şi preacinstită care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, această de faţă poruncă a domniei mele lui Stanciul cu fiii săi şi cu fiastrii [1]) săi, Bărbat şi Ioan, ca să le fie jumătate din Iurcani la Loviştе, pentrucă au cumpărat dela Vâlcan pe o mie de aspri. Şi domniei mele i-au dat un cal.

De aceia, să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după zisa domniei mele, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de cărături, de podvoade, de toate slujbele şi dăjdiile mici şi mari, câte se află în ţara domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre slugile şi dintre dregătorii domniei mele, trimişi după milosteniile şi după muncile domnici mele. Pentrucă cine s'ar încumeta să-i turbure, chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie, ca un necredincios şi călcător al acestei porunci a domniei sale.

Blestem pune domnia mea: ca după moartea domnici mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rude sau, pentrucă păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări aceste mai sus scrise şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească şi să-l întărească în domnia lui. Dacă însă va nimici şi nu va păzi şi va batjocori şi nu va întări, şi pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă.

[1]) «fiastrii» în textul slav.

aici cu trupul, iar în veacul viitor să aibă parte cu Iuda şi cu ceilalţi Iudeĭ cari au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domnici mele: jupan Neagu vornic, jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dimitru logofăt, jupan Nan vornic mic, Stan spătar, Piper stolnic, Vâlcul vistier, Vintilă paharnic, Vladul comis, Drăghici şi Cârstian stratornici.

Şi eu, Milco, am scris în cetatea Bucureşti, Decembrie 12, în anul 6980 ‹1471›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., Fotografii, XXVIII/4.
Fotocopie după un orig. slav.

142

1472 (6980) Iunie 12, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu ‹Io› Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahici, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Vâlcan şi cu nepoţii săi, Baico şi Vâlcan şi Stoica şi lui Stan cu fraţii săi, Radul şi Vladul şi lui Radul cu fraţii săi, Dragoslav şi Tatul şi Rusin cu fiii lui, Radul şi Neagoe şi Nan, ca să le fie la Duşeşti, din partea lui Mânjea patru părţi, pentrucă au dobândit-o dela părintele domniei mele, dela bătrânul Vlad voevod. Şi iarăşi au cumpărat dela dânsul pe un cal. Şi iarăşi au scos în faţa domnici mele 12 boieri, de au mărturisit că le este ocină veche.

De aceia, le-a dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neagu mare vornic şi jupan Dragomir al lui Manea şi jupan Cazan al lui Sahac şi jupan Neagoe al lui Borcea şi jupan Nan vornic mic, Stan spătar, Piper stolnic, Vâlcul vistier, Vintilă paharnic, Vladul comis, Drăghici şi Cârstian stratornici.

Şi iarăşi dela accia care sunt scrişi mai sus, prădalica la ei să nu fie, ci să fie ocinele celor rămaşi. ‹Altfel›[1]) să nu fie.

S'a scris în cetatea Bucureşti, luna Iunie 12 zile, în anul 6980 ‹1472›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CCCVII/81.
Orig. slav, perg., pecete timbrată, căzută.
Cu o copie slavă, ibid., ms. nr. 3236, f. 74—75.

[1]) omis în orig.

143

1472 (6980) Iulie 16, Gherghiţa.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Lihul şi cu fraţii săi, Dan şi Crăciun şi Mânea şi cu fiii lor, ca să le fie Murceşti toţi şi Domneşti toţi dela Jilţ.

De aceia, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei ‹mele›.

S'a scris la Gherghiţa, Iulie 16 zile, în anul 6980 ‹1472›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 54.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1793.

144

1472 (6980) Iulie 28, Gherghiţa.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul bătrânului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugii mele Voislav şi cu fiii săi şi cumnatului său Stan, ca să le fie Corcova toată, pentrucă a cumpărat Voislav dela diaconul domniei mele, dela Petre, pentru 600 aspri. Şi domnia mea am iertat calul.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neagu vornic şi jupan Dragomir al lui Udrişte şi jupan Cazan al lui Sahac şi jupan Neagoe al lui Borcea şi jupan Nan vornic mic, Stan spătar, Piper stolnic, Vâlcul vistier, Vintilă paharnic, Vladul comis, Drăghici şi Cârstian stratornici.

S'a scris la Gherghiţa, luna Iulie 28, în anul 6980 ‹1472›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., ms. 5236, f. 76—77.
Copie slavă.

145

1473 (6981) Mai 17, Bucureşti.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi singur stăpânitorul şi de Hristos iubitorul, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi a părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inima mea curată şi luminată şi am dăruit această atot-

cinstită şi cu frumoasă faţă şi preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, această de faţă poruncă a domniei mele, jupanului Stoica Naneş şi vărului lui, Tatomir şi nepoţilor lui, Manea şi Stoica şi lui Stoica cu . . . [1]) şi nepotului . . . [1]) Manca, ca să le fie satele anume: jumătate din . . . [1]) şi jumătate din Sătlani şi Râuşorul tot şi Copăcelul tot şi la Voila jumătate şi Ucea toată Porumbacul de Jos jumătate . . . [1]) Cârţişoara . . . . . [2]) şi jumătate din Sărata, parte . . . . [1]) oni, Porumbacul lui Tat‹omir şi Porumbacul› de Sus . . . . . [1]) jumătate .... [1]) şi pe Argeş şi Negri ..... [1]) şi muntele .... [1]) ‹şi Săsciori› şi Bumbueşti şi Cicoticî . . . jumătate . . . . [1]) să le fie de ‹ocină şi de ohabă›, pentrucă au dobândit dela domnia mea cu slujbă.

Iar Stoica Naneş a aşezat pe vărul său Tatomir şi nepoţii lui Manea şi Stoica peste averea lui, cât are, ca după moartea lui, toate să fie ale lor, iar prădalica să nu fie, ci pe toate ocinele să fie fraţi nedespărţiţi în veci. Iar căruia dintre dânşii i s'ar întâmpla moarte, iar ocinele să fie celor rămaşi.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele, lui şi copiilor lui şi nepoţilor şi strănepoţilor lui, începând dela vama oilor, de vama porcilor de vama stupilor de vama găletăritului, de vama vinăriciului, de dijmă, de cositul fânului, de talpe, de copaci, de podvoade, de cărătură, adică de celelalte slujbe mari şi mici, câte se află în ţara singur stăpânitoare a domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre slugile domniei mele, trimişi după muncile şi după milostenîile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să-i împiedice chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ‹ca› un necredincios şi batjocoritor al acestei ‹porunci› [1]) a domniei mele.

Blestem pune domnia mea, ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie ‹domn› [1]) al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări această poruncă a domniei mele, şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească şi să-l întărească în domnia lui; dacă însă va nimici şi va risipi şi nu va întări, şi pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu alţi Iudei care au strigat asupra domnezeului nostru Iisus Hristos şi ‹au spus:› [1]) sângele lui asupra lor şi a copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan N‹eagu› [1]) vornic, jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Furdui logofăt, Piper stolnic, Stan spătar, Vâlcul vistier, Vintilă paharnic, Vladul, comis Drăghici stratornic . . . [2]) unea.

---

[1]) loc şters, ilizibil în orig.

[2]) loc rupt în orig.

Şi eu, Proica, am scris în cetatea de sceaun Bucureşti, luna Mai 17 zile, în anul 6981 ‹1473›, indiction 6.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc. A. N., CLV/1.
Orig. slav., perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1910.
Altă trad. rom., după care s'au făcut completări, la Arh. Srh. St. Râmnicu-Vâlcea, Doc. ist., LXIV/1.

146

1473 Iunie 29, Buda.

† Matciaşi, din mila lui dumnezeu, craiu al Ţării Ungureşti, Boiamiei şi altori mai multe, la toţi ai noştri credincioşi şi tuturor celor mai mari ai bisericii şi baronilor, conţilor, castalonilor, celor însemnaţi, care sânt mai mari la tabere, Trorhi şi al Turnului Roşul şi la boierii lor, care sânt aşezaţi şi ai lor ofiţeri, iar la cetăţi, la oraşe şi la sate şi ispravnicilor lor la judeţe şi la fonogi, iar şi zapcilor şi celor ce sânt orânduiţi pentru dăjdii şi altor tuturor, ori de ce ciuste oamini, şi altor ce sânt însemnaţi la partea regnului nostru, al ţării Ardealului, măcar unde să vor afla, când vor vedea această carte a noastră, spunem sănătate şi pace. Pre cum noi fratele lui, sfânt călugăr şi la alţi fraţi, la mănăstirea sf. troiţe, care să numeşte Cozia, în partea Ţării Rumâneşti, care se află şi iaste făcută acolo şi celor de acolo lăcuitori, voim că dacă ei, ori când vor vrea şi le vor fi lor îndemână, să meargă la părţile regnului nostru Ardealului, să fie slobozi or‹i›ce vor vrea să aducă lucruri pentru hrana lor, adecă bucate şi postavuri şi alte lucruri într'ajuns, care vor fi trebuinţa şi de chiverniseala mănăstirii care s'au zis mai sus, fără de opreală să poată a aduce la locurile lor. Pentru aceia, la credinţa voastră şi la fiecine din rândul vostru, tare poruncim, când vor veni de acum înainte aceşti fraţi, oamenii lor când să vor arăta cu ce feli de chiverniseală şi cu alte lucruri, când vor merge cu pământul şi pân starea voastră, au prin alte locuri ale voastre, pretutindeni să-i lăsaţi să treacă slobozi cu pace şi făr‹ă› nici o frică şi să nu-i supăraţi de nici un feli de căltuiale, au pentru alte mâncături şi nu-i împiedecaţi şi să-i necăjiţi, ca să poată merge şi să vie. Încă pohtind şi căutând vreo ajutorinţă, ca să poată merge fără de frică şi cu pace, să le daţi ajutor, până vor ajunge la locuri bune. Şi aceasta să o faceţi pântru porunca noastră şi într'alt chip pentru mila noastră să nu faceţi, când veţi ceti această carte, caré iaste de faţă, caré s'au scris în cetatea Buda, la ziua lui svéti Petru, la anul dela naşterea lui Hristos 1473 şi stăpânirea a noastră, Ţării Ungureşti la 15 ani şi după încorănare noao ani ş‹i› ai stăpânirii al Boiamiei la 4 ani.

Arh. St. Buc., Condica m-rii, Cozia nr. 209, f. 438.
Trad. rom.

147

1473 (6982) Septembrie 16, Bucureşti.

† Cu mila lui dumnezeu şi creştinul Radul voivodă cel Mare, feciorul Vladului voivodă. Dat-au domniia lui această învăţătură a domniei lui preacinstitului şi credincinosului boiarinului domniei méle, jupan Mihail şi fiiă său, lui Stan marele spătar şi lui Chirtop şi toţi feciorii lor, câţi dumnezeu le va dărui, pentru ca să fie lor ocină Bucovei, dă lângă Colciac, pentru că i-au cumpărat boiariul domniei méle, ce e mai sus zis, jupan Mihail, dela domniia mea, drept un cal bun turcesc.

Pentru acéia, domniia mea am ertat pe acest boiariu şi de vinăriciă domnescu pe pământ cu otaşnăli. Şi iar să fie boiariului domniei méle, lui jupan Mihail, săleştea Cocoşarii jumătate, pentrucă o au fost cumpărat dela Neagul Şula şi dela frate său, Anza, pe aspri 300 şi iar drept un cal bun. Şi iar ca să fie lui jupan Mihail ocină în Cucuténi, a treia parte, dela Orla şi dela Voinea, feciorul Manughevi, pe aspri 1000 gata.

Şi am dat domniia mea aceasta ocine, ce sânt mai sus zise, acestui boiariu, ca să-i fie ocine ohabnece şi statornece în vécii şi de nimini nemişcate.

Şi am pus domniia mea şi boiari mărturii: pe jupan Dragomir, feciorul lui Udrişte şi jupan Neagul vornec şi jupan Cazan al lui Sahac şi jupan Neagoi, *fiul* Borcii şi jupan Furdui *mare* logofăt şi Nan vornic şi Piper stolnic, Vălcol vistier şi Stoica spătar şi Vintilă peharnic şi Vlad comis şi Crăstiian medelniciar şi Jitiian cliuciar.

Şi am scris eu, Theodor logofăt, în oraş, în Bucureşti, Săptembrie 16 zile, în anul 6982 ‹1473›.

Institutul de Istorie al Acad. R.P.R.
Copie după o trad. rom. din sec. XVIII.

148

1474.

Incă să s‹e› ştie balta mănăstirii caré au fost dată de răpăosatul Radul voevod, feciorul lui Vlad voevod, cum scrie în brisovul său aşa: Ca să fie sfintei mănăstiri balta Cameniţa şi hotarul mănăstirii, din gura Cameniţii şi apă Saltava cu toate drumurile Saltavei, încă Saltava în sus, pân‹ă› în Dunăre şi Cameniţa în sus pân‹ă› în Balta Câmpului şi din Dunăre pân‹ă› în Obréjic, pentrucă o am dat domnia mea, ca să fie volnici călugării să ia zeciuală din péşte şi din stupi, ce va fi partea domnească. Şi să ia suhat din râmători şi din oi. Şi ori ce s'ar întâmpla pe acel hotar ori şugubină, ori sfadă, ori sânge, ori jăfuiri, să fie volnici călugării a lua.

Drept aceia, să-i fie de baştină şi ohabnică şi dumnezeeştilor călugări de hrană şi spre vecinică pomenire Şi de nimenea să nu să clătească, după zisa domniei mele.

Şi această baltă, de când iaste dată de mai sus numitul domn, are 140 de ai. 1474.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Dealului, nr. 462, f. 22.
Trad. rom.

149

1474 (6983) Septembrie 4.

«1474 ‹6983› Septembrie 4. Hrisovul lui Basarab voievod, cu care dă poruncă igumenul a mânăstirii din Pădurea Mare la Bolintin, ca să-i fie satul Bolintinul şi moara la Neajlovu, cu loc de fân şi viile la Aninoasa şi Bueşani, la Argeş şi cu Ţiganii anume, să fie sfintei mânăstiri ohabnice».

Arh. St. Buc., Condica m-rii Mihai-Vodă, VIII/70.
Rezumat rom.

150

1475 (6983) Iunie 1.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul Io Basarab voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Dan marele voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi părţile de peste munţi Amlaşului şi Făgăraşului şi Herţegului[1]). A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, ‹hrisovul de faţă al domniei› mele, boierului domniei mele jupan Stance cu copiii lui şi fratelui său Badea cu copiii lui, ca să le ‹fie› Făceţelul tot şi Cerbărenii jumătate şi Ceraşenii toţi[2]) să ţie Badea, iar Stance nici un amestec să nu aibă[3]), pe care l-a cumpărat în zilele lui Radul voevod dela N . . . .[4]), pentru 2500 ‹aspri› şi Muşăteştii toţi, pentrucă a treia parte le este veche ocină, iar două părţi le-au cumpărat dela Carapcin şi dela Dragomir, pentru 2000 aspri. Şi domniei mele i-au dat un cal.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor, începând dela vama oilor şi de vama porcilor şi de albinărit şi de găletărit şi de dijmă şi de cositul fânului

[1]) aşa în orig.
[2]) ‹Cerbăreni . . . toţi» şters cu o linie roşie.
[3]) «să ţie . . . aibă», adaus pe margine.
[4]) loc şters în orig.

şi de vinărici şi de cărături şi de podvoade, ‹adică de toate slujbele şi dăjdiile›, câte se află în ţara singur stăpânitoare şi stăpânirea domniei mele. Şi să nu cuteze să-i împiedice nici ‹sudeţ›, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii şi dregătorii domniei mele, trimişi după milele şi muncile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să-i împiedice chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va ‹primi mare rău şi mare urgie dela domnia mea, ‹ca› un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă ‹şi blestem› pune domnia mea: după moartea domniei mele pe cine-l va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, după păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări acestea mai sus scrise, pe acela domnul dumnezeu îl va cinsti şi îl va păzi şi îl va întări în domnia lui; dacă ‹nu va înnoi› şi nu va întări, ci va nimici şi va călca şi va batjocori, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l lovească şi să-l ucidă, aici cu trupul şi în veacul viitor cu sufletul şi să-i fie potrivnică ‹sfânta› stăpână născătoare de dumnezeu la judecata cea cumplită şi fără făţărnicie şi să aibă parte şi ‹cu Iuda› şi cu Arie şi cu ceilalţi iudei care au strigat asupra domnului şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, ‹sângele lui asupra lor› şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Aceştia sunt martorii acestui ‹hrisov al› domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, ‹jupan Dan› vornic, jupan Stanciul, jupan Neagoe dela Craiova, jupan Balea paharnicul, jupan . . . [1]) al lui . . . [1]) tul, jupan Vintilă, jupan Vâlcul şi Vintilă paharnic, Tudor logofăt, Manea şi Drăghici spătari, Dragomir stolnic, Detco paharnic . . . [1]) Alb . . . [1]) Dimitrie stratornic.

Şi eu, Tudor, care am scris în anul 6983 ‹1475› luna Iunie 1 zi.

† Io Basarab voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 55.
Orig. slav, perg., f. deteriorat, pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1844.

151

1475 (6983) Iunie 5, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Basarab voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Dan marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, fiilor lui Ion, Radul şi Iuga şi Radomir şi Micul şi cu fiul lui, Radul, ca să le fie Cergenii toţi şi Comăneştii toţi, pentrucă le sunt vechi şi drepte ocine.

[1]) loc rupt în orig.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S'a scris în Iunie 5 zile, în cetatea de scaun Bucureşti, în anul 6983 ‹1475› indiction 8.

Şi insumi a spus domnia mea.

† Io Basarab voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., ms. 5221, f. 46.
Copie slavă.

152

1475 (6983) Iulie 15, Târgovişte.

† Acei câţi se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceia sunt fiii lui dumnezeu, cum spune dumnezeescul apostol, căruia pe urmă mergându-i cei iubitori de dreptate şi cari se străduiesc spre cele bune, au dobândit viaţa dorită, cele pământeşti lăsându-le pământului şi de ceruri alipindu-se, acel glas fericit de bucurie auzind, pe care veşnic îl şi aud: «Veniţi binecuvântaţii părintelui meu să moşteniţi împărăţia gătită vouă dela întemeierea lumii».

De aceia, urmând pe domnii care au fost înaintea mea şi eu, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Basarab voevod şi domn, fiul lui Dan marele voevod, din mila lui dumnezeu şi cu voia lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahei, încă şi a părţilor de peste munţi, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. Deci a binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă şi cu inimă curată şi luminată a domniei mele ca să proslăvesc pe dumnezeu cel din troiţă slăvit, care şi pe mine m'a proslăvit şi m'a ridicat cu slavă în scaunul dinainte al răposaţilor părinţi ai domniei mele. Aceasta amintindu-mi şi domnia mea că mulţi împăraţi s'au veselit în împărăţia lor, dar puţini au moştenit împărăţia cerurilor, de aceia mă străduiesc şi eu, nu numai să cârmuiesc această împărăţie, dar să şi socotesc pentru cele viitoare, precum creşterea rădăcinii bune aduce rodul cel mai curat.

De aceia, am dăruit acest atotcinstit şi preacinstit, care este de-asupra tuturor cinstelor şi darurilor, acest de faţă hrisov al domniei mele sfinte mânăstiri, hramului şi locaşului dumnezeirii celei cu trei înfăţişări, sfânta şi de viaţă începătoare troiţă, mânăstirii dela Cozia, şi nastavnicului ieromonahului Macarie şi tuturor celor în Hristos fraţi, ca să le fie satele numite: Jiblea şi Şerbăneşti şi Brădăţeni şi Seaca şi Călimăneşti şi Lungiani şi Bogdăneşti şi Hinăteşti şi Bucureşti şi Troeneşti şi Giurgeni, pe care l-au cumpărat dela Drăgoi pentru 50 de florini şi un cal şi Săvăstreni toţi, pentrucă l-au cumpărat jumătate dela Şolda, pentru 1600 aspri şi cealaltă jumătate au cumpărat-o dela Stoica şi dela

Cârstea, pentru 1600 aspri şi Pleşoni şi uliţa din Râmnic şi 300 [1]) de sălaşe de Aţigani şi Vodastriţa şi Ciocăneşti şi Stăneşti şi Călugăreni şi Cărăreni şi Lumineni şi Păseni, pe care l-au cumpărat dela Neagoe Taurul, pentru 650 <de aspri> şi găletăritul din judeţul Vâlcea şi vama dela Genune şi balta Mamino şi bălţile toate şi Săpatul în jos, până la gura Ialomiţii, câte se află, cum şi cu tot hotarul acelor sate şi bălţi.

De aceia, să-i fie de ocină şi de ohabă sfintei mânăstiri şi dumnezeeştilor călugări de hrană şi de slujbă şi spre veşnică amintire a părinţilor domniei mele apoi şi domniei mele, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de stupi, de găletărit, de dijme, de vinărici, de podvoade, de cărături, de copaci, de cositul fânului, de gloabe, de pocloane, adică de toate slujbele şi dăjdiile, câte se află în ţara singur stăpânitoare şi stăpânirea domniei mele, de toate să le fie de ohabă. Şi să nu cuteze să-i împiedice nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii sau dintre slugile domniei mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, pentrucă oricine i-ar împiedica chiar şi cu un fir de păr, unui om ca acela să-i fie potrivnică sfânta şi de viaţa începătoare troiţă şi va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă şi blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări acestea mai sus scrise, pe acela domnul dumnezeu, făcătorul cerului şi al pământului să-l întărească în domnia lui. Iar dacă nu va întări şi nu va înnoi, ci va strica şi va batjocori şi va risipi, iar pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul şi să-i fie potrivnică sfânta troiţă şi preasfânta maica domnului la cumplita şi neînduplecata judecată, unde nu este făţărnicie şi să aibă parte cu Iuda şi cu de trei ori blestematul Arie şi cu ceilalţi Iudei, care au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos şi au spus: sângele lui asupra lor şi a copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Şi aceştia sunt martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe care a fost vornic, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dan mare vornic, jupan Neagoe dela Craiova, jupan Balca, Manea şi Drăghici spătari, Badea vistier, Detco paharnic, Dragomir stolnic, Macrea comis, Dimitru stratornic.

Şi eu, Caloiana, care am scris la Târgovişte, luna Iulie 15, anul 6983 <1475>, indiction 8.

† Io Basarab voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 56.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.

[1]) A fost o altă cifră care posterior a fost corectată în 300.

<1475 Septembrie 1—1476 August 31> 6984.

† In lege a poruncit domnul dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe ficeare an să dea zeciuală din câte agonisesc. Ştiind aceasta, sfinţii şi părinţii purtători de dumnezeu au sfătuit pentru ajutorul şi binefacerea sufletelor noastre şi ne-au lăsat nouă <ultimilor> [1]) fii ai lor, ca unii cu rugăciune şi suferirea poverilor şi post, alţii cu milostenie şi pocăinţă să ne curăţăm de toate relele, <ca cu toată> [1]) credinţa şi întărirea, să fim gata să ascultăm acel glas: «Veniţi către mine, toţi cei ce vă trudiţi şi cei împovăraţi şi eu vă voi odihni. Luaţi jugul meu asupra voastră şi învăţaţi dela mine că sunt umil şi smerit <cu sufletul> [1]) şi veţi afla pacea sufletelor voastre, căci jugul meu este bun şi povara mea este uşoară. Veniţi, binecuvântaţii părintelui meu şi moşteniţi împărăţia gătită vouă dela întemeierea lumii, căci am înfometat şi mi-aţi dat să mănânc, am însetat şi mi-aţi dat să beau, strein am fost şi m'aţi cercetat, gol am fost şi m'aţi îmbrăcat, bolnav am fost şi m'aţi îngrijit, în temniţă am fost şi aţi venit la mine.

Iată şi <eu> [1]), binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, singur stăpânitorul, Io Basaraba voevod <şi domn> [1]) fiul lui <Dan> [1]) mare voevod, <din mila lui dumnezeu> [1]), stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg, râvnind să urmez vechilor împăraţi şi domni care au cârmuit cele pământeşti în binefaceri cu pace şi s'au învrednicit de împărăţia cerurilor, <ştiind> [1]) că celor ce iubesc pe dumnezeu toate li se îndreptă spre bine, căci înţelepciunea trupească este moarte, iar înţelepciunea <duhovnicească este viaţă şi pace> [1]). Acestea amintindu-mi domnia mea şi cuvântul lui David prooroc şi împărat care spune: «Fericiţi cei cărora li se iartă fărădelegile şi cei cărora li se acoperă păcatele, fericit bărbatul căruia nu-i socoteşte dumnezeu păcatele». <Şi> [1]) iarăşi: In «chipul în care doreşte cerbul către izvoarele apelor, astfel sufletul meu către tine, doamne».

Astfel am însetat domnia mea către casa şi sfântul locaş al preobrajeniei domnului dumnezeu şi mântuitorul nostru Isus Hristos şi mânăstirea domniei mele dela sfântul şi marele munte, numită Cotlumus, ca să-i fie în stăpânire satele anume: Giurgiu şi Prislop şi <toate> [1]) bălţile dela Sviştov pe tot Călmăţuiul şi Comanca şi Laiovul lui Stroe şi Dăneştii cu hotarul, cât <a dăruit [1])> Mircea voevod, dela Uibăreşti să-şi ia călugării dijma, şi Cireşovul pe Olt şi Grecii Călugăreşti pe deal şi Hârteşti pe Argeşel şi ocina lui Bucur <şi muntele [1])> dela Strunga Hârteştilor şi satul Măracine.

De aceia, <acestea toate să fie> [1]) sfintei mânăstiri şi dumnezeeştilor călugări <câţi se> [1]) află în sfântul loc, de ocină şi ohabă şi spre veşnică pomenire a sfânt-răposaţilor <părinţi ai domniei mele> [1]) şi domniei mele, începând dela <vama> [1])

[1]) loc rupt în orig.

oilor de ‹vama porcilor› [1]), de ‹găletărit› [1]), de albinărit, de dijmă, de . . . . [1]) ‹Şi să nu cuteze să› [1]) turbure acele sate ‹nimeni› [1]) dintre slugile ‹şi› dintre ‹dregătorii domniei mele, trimişi după milosteniile şi după› [1]) muncile domniei mele, ‹pentrucă cine s'ar încumeta să-i împiedice› [1]), chiar ‹şi cu› [1]) un ‹fir de păr, unul ca acela va› [1]) primi mare rău şi urgie dela ‹domnia mea, ca› [1]) un necredincios şi călcător al acestei porunci a domniei mele.

Blestem punem domnia mea: pe cine alege domnul dumnezeu ‹să fie domn› [1]) al Ţării Româneşti sau din ‹rodul› [1]) din inimă al domniei mele sau din rude sau din ‹alt neam› [1]), dacă va cinsti şi va înnoi acestea mai sus scrise, ‹pe acela domnul dumnezeu să-l› [1]) întărească în domnia lui; dacă însă va nimici şi va batjocori şi nu va întări, pe acela domnul dumnezeu ‹să-l ucidă aici› [1]) cu trupul, ‹iar în veacul viitor› [1]) cu sufletul ‹şi să aibă parte› [1]) cu Iuda şi cu Arie ‹şi cu ceilalţi Iudei, care au strigat asupra › [1]) domnului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri, este şi va fi în veci, amin.

Iată ‹martori pune domnia mea acestei› [1]) porunci a domniei mele: jupan Dragomir ‹al lui Manea› . . . . . [1])

† Io Basarab voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

După «Doc. slavo-rom. dela Athos», p. 23—26.
Orig. slav.

154

1476 (6982) Mai 8, Bucureşti.

† In Hristos dumnezeu, bincredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Basarab voevod şi domn, fiul lui Dan marele voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă şi cu inimă curată şi luminată şi am dăruit această atotcinstită şi cu frumoasă faţă şi preacinstită, care este de-asupra tuturor cinstelor şi darurilor, această de faţă poruncă a domniei mele, boierului domniei mele din ţara Făgăraşului, jupanului Şerban şi cu fratele său Aldea şi cu fiii lor, ca să le fie satele anume: jumătate din Şinca şi cu muntele său numit Nemaia şi alt munte, deasemenea Nemaia, pe care l-a cumpărat dela Budea şi jumătate din Ohaba şi cu muntele . . . . [1]) din Ludişor şi cu muntele care se cheamă Ludişor şi Aţiganii anume: Radul cu fiii săi şi Lal cu fiii săi şi Radul cu fiii săi şi Curchea cu fiii săi şi Muja cu fiii săi şi Costea cu fiii săi şi ginerele Rodea cu fiii săi.

De aceia, acestea toate să le fie de ocină şi ohabă, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor. Şi să nu cuteze să le turbure acele sate nici sudeţ,

[1]) loc rupt în orig.

nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre slugile şi dintre dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi munciile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să-i împiedice chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător al acestei porunci a domniei mele.

‹Să fie de ohabă› începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de dijme, de găletărit, de vinărici, de cositul fânului, de cărături, de podvoade şi de toate slujbele şi dăjdiile, mari şi mici, câte se găsesc în ţara singur stăpânitoare a domniei mele.

Blestem pune domnia mea la această poruncă a domniei mele: ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări acestea mai sus scrise, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească şi să-l întărească în domnia lui; dacă însă va nimici şi va batjocori şi nu va întări, şi pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul şi să fie blestemat de dumnezeu, făcătorul cerului şi al pământului şi să-l trăsnească 12 sfinţi fruntaşi apostoli şi de 318 sfinţi şi părinţi purtători de dumnezeu şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi Iudei care au strigat asupra domnului dumnezeu şi a mântuitorului nostru Isus Hristos: sângele lui asupra lor şi a copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Stănilă al lui Vasie, jupan Dan mare vornic, jupan Tudor logofăt, Manea Negrul şi Drăghici spătari, Dragomir stolnic, Badea vistier, Detco paharnic, Dimitru stratornic, Macrea comis.

Şi eu, Milco, care am scris în cetatea Bucureşti, Mai 8, în anul 6984 ‹1476›.

† Io Basarab voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CXXXIV/47.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.

155

1476 (6984) Iulie 4, Gherghiţa.

† Din mila lui dumnezeu, Io Basarab voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Dan marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Ona şi cu fiii săi, Stan şi Stancul, ca să le fie la Bărcăneşti oricât au ţinut Corlat şi Nan, pentrucă au cumpărat dela Corlat şi dela Nan, pentru cinci sute de aspri. Şi domniei mele au dat un cal.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Şi martorii acesteia sunt: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dan vornic, jupan Tudor logofăt, Dragomir stolnic, Badea vistier, Manea Negrul şi Drăghici spătari, Manea [1] comis, Dimitru Ghizdaveţ stratornic.

Eu, Iova gramatic, care am scris la Gherghiţa, luna Iulie 4 zile, în anul 6984 <1476>.

După Venelin p. 118—119.
Orig. slav.

156

1477 (6985) Iunie 30, Floreşti.

† Din mila lui dumnezeu Io Basarab voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Badea şi Ivan, ca să le fie satul Nănăşeşti, partea lui Brătilă şi Mirileşti al lui Sprinten şi din alt Mirileşti al lui Tâmpeanu, a treia parte şi Urşi, partea lui Sprinten.

Deci, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele. Şi mi-au dat un cal, pentrucă le-au fost vechi ocine.

S'a scris la 6985 <1477>, luna Iunie zile 30, la Floreşti.

† Io Basarab voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 58.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1792, cealaltă din 1843.

157

<1478—1482>.

† Din mila lui dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele hramului şi locaşului preacuratei noastre stăpâne, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi sfintei uspenii, mânăstirii dela Tismana, ca să-i fie satele numite anume: Şuşiţa şi Jidovştiţa şi Jarcovăţ şi Potoc şi Varovnicele amândouă şi Ţerovăţ, Elhovăţ şi Elhoviţa şi Bahna şi Gostieşti şi la Giuleşti, Bobotnici, ca să-i fie ocină şi ohabă şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Şi orice om va locui în acea seliştе să fie slobod de toate dăjdiile şi slujbele şi muncile domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici dregător al

[1] în loc de: Macrea.

domniei mele, nici sudeţ, nici hirari, pentrucă ori cine îi va turbura, el va primi mare rău şi urgie dela domnia mea.

† Io Basarab cel Tânăr voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 57.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1846.
Datat din domnia lui Basarab cel Tânăr.

158

1478 (6986) Ianuarie 9, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voevod. Această poruncă dă domnia mea locaşului sfintei mânăstiri Cozia, hramului sfintei troiţe şi cinstitei mânăstiri care este în ţara domniei mele, egumenului chir popa Ilarion şi tuturor fraţilor ce se află în sfânta mânăstire, ca să le fie moara domniei mele care este în târgul Râmnic, la Olt, pentrucă a schimbat domnia mea cu egumenul, de au dat domniei mele morile care sunt la Târgovişte, ca să fie domneşti.

De aceia, le-am dat domnia mea lor, ca să le fie moara dela Râmnic de ocină şi ohabă, cât va fi sfânta mânăstire, neatins, după spusa domnici mele.

Şi martorii: jupan Dragomir al lui Manea şi jupan Dan mare vornic şi jupan Vintilă logofăt şi egumenul dela Snagov, popa Evtimie şi egumenul dela Deal, popa Iosif.

S'a scris, în anul 6986 ‹1478›, luna Ianuarie 9 zile, în Bucureşti, şi Ianeş din Iaşi [1]).

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia nr. 712, f. 463.
Copie slavă.

159

1478 (6986) Aprilie 3, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Crăciun dela Slatina şi cu fiii lui şi Manea şi cu fraţii săi şi cu fiii lor şi Petru cu fiii săi, ca să le fie din Străhaţ partea lui Başait şi a lui Neagomir şi partea lui Oancea, pentrucă le-au cumpărat dela Başait şi dela Neagomir şi dela Oancea, pentru 460 aspri. Şi domniei mele i-au dat un cal bun.

De aceia, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după zisa domnici mele.

[1]) Ar putea fi ispravnic. Lipseşte însă în trad. din ms. 200.

Aceştia sunt martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagu, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Gherghina, jupan Dan mare vornic, jupan Vintilă mare logofăt, Cazan vistier, Radul paharnic, Petru stolnic, Staico comis, Pârlitul şi Petru stratornici.

Şi eu, Alb, am scris în cetatea de scaun Bucureşti, Aprilie 3, în anul 6986 <1478>.

† Io Basarab cel Tânăr voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 59.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, stricată.
Cu o trad. rom. din sec. XIX.

160

<1478—1481> Mai 20, Târgovişte.

† Io Basarab cel Tânăr voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stan Mândre şi cu fiii săi Neagoe şi Manea, ca să le fie la Bomboeşti a patra [1]) parte, pentrucă i-am întocmit domnia mea, de a luat Borcan asprii dela Săsciori, iar Bomboeştii I-am dat lor.

De aceia, să le fie de ocină şi ohabă şi de nimeni neclintit, după spusa domnici mele. Altfel să nu fie.

Scris Mai 20, la Târgovişte, în anul 698 . . , [2])

† Io Basarab voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Râmnicul Vâlcii, LXIV/2
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, stricată.
Datat din domnia lui Basarab cel Tânăr şi ţinând seamă că cifra zecilor este 80.

161

1478 (6986) Iunie 3, Argeş.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Basaraba cel Tânăr voevod şi domn, fiul bunului Basarab voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungroviahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă cu inimă curată şi luminată a domnici mele şi am dăruit această atotcinstită şi cu frumoasă faţă şi preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, această de faţă poruncă a domnici mele, slugilor domniei mele, lui Şolea şi fiului său Şerban şi cu fiii lor şi cu nepoţii lor, lui Dragomir şi lui Şerban şi Stoica şi cu fiii lor, ca să le fie satele anume: Jugorul a treia parte şi iarăşi la Jugor din partea lui Pashale, a treia parte, căci le este veche ocină [3]) şi jumătate din Zăvi-

[1]) «a patra», cuvânt corectat; se pare că la început a fost: «a treia».
[2]) loc rupt în orig.
[3]) «ca să le fie . . . ocină» şters cu o linie.

deni, pentrucă au aflat doisprezece boieri şi au mărturisit în faţa domniei mele că este ocina domnească. Astfel le-a vândut domnia mea pe un cal bun de 800 de aspri.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor. Şi oricui dintre dânşii i s'ar întâmpla mai înainte moarte, iar ocina să fie celor rămaşi, prădalica la dânşii să nu fie. Şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de dijmă, de ‹vinărici›, de talpe, de fân, de care, de podvoade, adică de toate slujbele şi dăjdiile, câte se'află în ţara singur stăpânitoare şi stăpânirea domniei mele. Şi să nu cuteze să turbure acele sate, nici sudeţ, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii sau dintre slugile domniei mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, ‹pentrucă cine› s'ar încumeta să-i împiedice sau să tragă acele sate chiar şi cu un fir de păr, un astfel de om va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din ruda domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va întări şi va înnoi această poruncă a domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l întărească şi să-l cinstească în domnia lui; iar dacă nu va cinsti şi nu va întări şi nu va înnoi, ci va strica şi va călca şi va batjocori această poruncă a domniei mele, iar pe acela domnul dumnezeu, făcătorul cerului şi al pământului, să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul şi să fie părtaş cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi Iudei cari au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos şi au spus: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Încă şi martori pune domnia mea acestei porunci a domnici mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Dan mare vornic, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă logofăt, Badea armaş, Cazan vistier, Radul paharnic, Petru stolnic, Staico comis, Pârlitul stratornic.

Şi eu, Caloiana, am scris la Argeş, luna Iunie 3 zile, în anul 6986 ‹1478›.

† Io Basarab voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., DCXXXIX/7.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o copie slavă la Arh. St. Buc., ms. 1232, f. 11.

162

1478 (6987) Septembrie 9, ‹Bucureşti›.

† Acei câţi se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceia sunt fiii lui dumnezeu, a zis dumnezeescul apostol, căruia pe urmă mergându-i cei iubitori de dreptate şi cei ce se străduesc spre cele bune, au dobândit viaţa dorită, cele pămân-

teşti lăsându-le şi către ceruri alipindu-se, acel fericit glas de bucurie auzindu-l, pe care veşnic îl şi aud: «Veniţi binecuvântaţii părintelui meu, să moşteniţi împărăţia gătită vouă dela întemeierea lumii».

Care şi eu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Basaraba cel Tânăr voevod, fiul bunului Basarab voevod, din mila lui dumnezeu şi cu bunăvoinţa lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe dumnezeu care m'a proslăvit şi care m'a ridicat cu slavă în scaunul sfântrăposaţilor părinţilor domniei mele şi am dăruit acest atotcinstit şi preacinstit care este deasupra tuturor cinstelor, acest de faţă hrisov al domniei mele, sfintei mânăstiri şi sfântului locaş al sfintei şi de viaţă începătoare troiţe dela Cozia şi nastavnicului acelui locaş, Ilarion, ca să le fie satele numite: Jihlea şi Şerbăneşti şi Brădăţeni şi Seaca şi Călimăneşti şi Lunceni şi Bogdăneşti şi Hinăteşti şi Bucureşti şi Troianeşti şi Jurjani, pe care l-au cumpărat dela Drăgoi, pe 50 de florini şi un cal şi Săvăstrenii toţi, pentrucă au cumpărat dela Şolda jumătate, pentru 1600 aspri şi cealaltă jumătate au cumpărat dela Stoica şi dela Cârstea, pentru 1600 aspri şi Pleşoii şi uliţa dela Râmnic şi 350 de sălaşe de Ţigani şi Vodostriţa şi Ciocăneşti şi Stăneşti şi Călugăreni şi Cărăreni şi Lumineni şi Păpănei[1]), pe care l-au cumpărat dela Neagu Taurul, pentru 650 de aspri şi gătetăritul în judeţul Vâlcea şi vama la Genune şi balta Mamino şi balta Câba [2]) dela Săpatul în jos până la gura Ialomiţii, cât se află, asemenea şi cu toate hotarele acelor sate şi acelor bălţi.

Acestea toate să le fie de ocină şi de ohabă sfintei mânăstiri şi dumnezeeştilor călugări de slujbă şi de hrană şi spre veşnică pomenire a sfântrăposaţilor părinţi ai domniei mele, după aceia şi domniei mele. Începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit şi de dijmărit şi de vinărici, de podvoade şi de cărături şi de copaci şi de cositul fânului şi de gloabe şi de pocloane, adică de toate slujbele şi dăjdiile, câte se află în stăpânirea şi în ţara singur stăpânitoare a domniei mele, de toate să le fie ohabă. Şi să nu cuteze să-i împiedice nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii şi dintre slugile domnici mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, pentrucă cine i-ar împiedica chiar şi cu un fir de păr, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică sfânta şi de viaţă începătoare troiţă la judecata cea cumplită şi neîndurată, unde făţărnicii nu sunt şi va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti şi din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări

[1]) în alt doc., Păseni.

[2]) pentru Câbel.

acestea scrise, pe acela domnul dumnezeu, făcătorul cerului şi al pământului, să-l întărească în domnia lui; dacă însă nu va întări acestea şi nu va înnoi, ci va strica şi va batjocori, pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul lui, iar în veacul viitor cu sufletul şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi cari au spus, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace şi va fi în veci, amin.

Şi martorii acestei porunci: jupan Dragomir [1]) al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Neagu fost vornic, jupan Cazan al lui Sahac şi jupan Dan mare vornic şi Vintilă scriitor de cuvinte [2]) şi Stoica spătar şi Radul paharnic şi Petru stolnic şi Petru stratornic.

Şi eu, Bârseanul, am scris, luna Septembrie 9 zile, în Cetatea Nouă, în anul 6987 ‹1478›.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712, f. 387 v. — 388.
Copie slavă.
Cu o trad. rom. ibid, ms. nr. 209, f. 31.

163

‹1479 Septembrie 1—1480 August 31› 6988.

«6988 ‹1479›». Basarab voevod cel Tânăr, *fiul lui* Basarab voevod mânăstirii Bolintinii, să nu dea vamă la Brăila şi la Dărstor şi la Giurgiuv şi la Sliştov şi la Nicopoe şi la Ţimbru.

S'au scris în Bucureşti.

După Brezoianu, Vechile Instituţii p. 239.
Rezumat rom.
Alt rezumat la Arh. St. Buc., M-rea Mihai Vodă, VIII/70 b.

164

1479 (6988) Septembrie 12, Bucureşti.

1479 ‹6988› Septembrie 12. Hrisov lui Basarab Tânărul voevod, ce-l dă la mânăstirea dela Bolintin, ca să-i fie satele anume Bolintinu şi Bucşani şi Argeşul şi moara la Neajlovul, cu loc de cosit fân şi viea la Vihorâţi *şi* altă viie ce a cumpărat măriia sa dela Cepal Mustafa şi Ţiganii anume ... *şi celelalte.*

După Brezoianu, Vechile Instituţii p. 239.
Rezumat rom.
Alt rezumat la Arh. St. Buc., M-rea Mihai Vodă, VIII/70 b.

[1]) în copie: Dragul.
[2]) „slovopisateli" în text.

165

1479 (6988) Noembrie 17.

† Din mila lui dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voevod şi domn. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram şi locaşului preacuratei născătoare de dumnezeu, mânăstirii dela Tismana şi egumenului, ieromonahului chir Matei şi tuturor fraţilor în Hristos, ca să le fie 3 sălaşe de Aţigani, anume: Mircea cu copiii săi şi Necula cu copiii săi şi Iuba cu copiii săi, pentrucă le-a dat cumnatul meu, jupan Stanciul şi sora mea, Anca, ca să fie sfintei mânăstiri de ocină şi de ohabă şi pentru slujba sfintei mânăstiri şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S'a scris Noembrie 17 zile, în anul 6988 <1479>.

† Io Basarab voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 60.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom., dela sfârşitul sec. XVIII.

166

1480 (6988) Ianuarie 18, Bucureşti.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Basaraba cel Tânăr voevod, domn, fiul bunului Basarab voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele şi a dăruit domnia mea această atotcinstită şi cu frumoasă faţă şi preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, această de faţă poruncă a domniei mele cinstitului boier al domniei mele, jupan Ticuci [1]) şi fraţilor lui, Bran şi Radul şi Pătru, ca să le fie satele anume Baia şi Gilort şi Polovragi şi Spineni şi Budonii şi Pârâiani şi Scurta şi Strâmbăţaţi şi Căneşti şi Brăceşti şi curtea lui Vâlcan, pentrucă le sunt vechi ocine. După aceia, iarăşi să le fie Mogoşani şi Turiţa, pentrucă au cumpărat Ticuci [1]) şi fraţii lui dela Moga, pentru 70 de florini; după aceia Ticuci [1]) cu fraţii a schimbat Turiţa cu popa din Sătcelu, pentru a treia parte din Ştefăneşti şi pentru jumătate din Vălari. După aceia, a venit Toader din Ştefăneşti înaintea domniei mele, de a dat oricâte părţi are Toader la Ştefăneşti şi din Vălari jumătate, lui Ticuci [1]) şi lui Bran şi lui Radul şi lui Pătru.

Şi iarăşi să le fie lui Ticuci cu fraţii săi Băronii, pentrucă au cumpărat dela Stăneasa şi dela copiii ei, pentru 400 aspri. Şi iarăşi să le fie lui Ticuci cu

[1]) «Ticuci» ras şi scris deasupra cu altă mână: Avram.

fraţii săi Cepturile, partea lui Cojoc şi Goleştii toţi cu Ţiganii, căci s'a ridicat Ticuci cu fraţii săi de au cumpărat dela domnia mea, pentru 80 de florini [1]) şi Brăşti, partea lui Manciu şi Băeşti şi Turcineşti dela Ablaniţa, pentrucă le-am dat domnia mea lui Ticuci şi Dobrei de zestre. Şi iarăşi a venit Micul înaintea domniei mele, de a dat partea sa din Vâlcsăneşti lui Ticuci şi fraţilor lui. Încă să le fie, lui Ticuci şi fraţilor lui, şi jumătate din Strâmbăţaţi, partea Bisei, şi jumătate din Găneşti şi jumătate din Dinov, pentrucă au venit în faţa domniei mele Bisa şi fiii ei de şi-au dat ocinele lor lui Ticuci şi fraţilor lui. Şi iarăşi să le fie Căţeţii, pentrucă au venit înnaintea domniei mele Dan şi Oprea, de le-au dat ocina lor. Şi să le fie jumătate din Măilaţi, pentrucă au cumpărat dela fiii lui Stoe, pentru 500 aspri şi Ţiganii anume: Nicula cu fiii săi, Banea cu fiii săi, Dragomir cu fiii săi, Costea cu fiii săi, Radul cu fiii săi. ‹Tudor›an cu fiii săi, Ţima cu fiii săi, Radul cu fiii săi, Balea cu fiii săi. Danciul cu fiii săi, Tatul cu fiii săi ... [2]) cu fiii săi, Boian cu fiii săi, Cea ... [2]) cu fiii săi, Nicula cu fiii săi, Oprea cu fiii săi, Tatul cu fiii săi; aceşti Aţigani ‹sunt› vechii lor Ţigani.

De aceia, ‹am dat› domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lui Ticuci şi lui Bran şi lui Radul şi lui ‹Pătru›. De aceia am dat domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, lor şi fiilor lor, nepoţilor lor şi strănepoţilor lor. Dacă se va întâmpla moarte oricăruia dintr'înşii, prădalica să nu fie la ei, ci să fie celor rămaşi, în veci.

Începând de vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijmă, de gloabe şi de posadă, de copaci, de cositul fânului, de cărătură, de podvoade şi de toate slujbele şi dăjdiile, mari şi mici, câte se află în ţara şi stăpânirea singur stăpânitoare a domniei mele şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici unul dintre boierii sau dregătorii domniei mele, pentrucă va păţi mare rău şi urgie dela domnia mea.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va păzi şi va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; dacă va batjocori şi va călca şi va risipi, pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi cari au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi a copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Neagu fost vornic, jupan Vladul mare vornic, jupan Stanciul logofăt, Cazan

---

[1]) ‹ căci s'a ridicat ... florini › adaus marginal.

[2]) loc şters în orig.

vistier, Radul paharnic, Petru stolnic, Staico comis, Pardos clucer, Stan vornic mic, Stanciul postelnic.

Şi eu, Mihnea, care am scris în cetatea nouă de scaun, Bucureşti, Ianuarie 18 zile, în anul 6988 <1480>.

† Io Basarab cel Tânăr voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 61.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1915.

167

1480 (6989) Aprilie 3, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele egumenului şi nastavnicului dela mânăstirea Tismana, care este locaşul hramului preacuratei noastre stăpâne, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, chir popa Matei şi tuturor fraţilor celor în Hristos, care trăiesc în sfânta mânăstire, ca să le fie vama dela Calafat cu târgul şi balta Bistreţu cu vama şi Balta-Albă şi Jieţul şi Platăţ şi Cotlov şi Caliştea, pentrucă le-au fost date de bătrânii domni şi de bunicul domniei mele, de Dan voevod. Astfel şi domnia mea le-am dat, ca să fie sfintei mânăstiri cum le-a fost şi mai înainte şi să fie de hrană călugărilor şi spre veşnică pomenire a părinţilor domniei mele şi domniei mele.

De aceia, să fie volnici călugării dela Tismana să ia venitul dela aceste vămi şi dela aceste bălţi. Şi orice boier va ridica vama, el să aibă voe să ia vama la Jiu, unde a fost şi mai înainte, iar la Calafat să nu aibă treabă, ci să aibă numai călugării dela Tismana. Şi orice boier sau curtean sau oricine va fi, dacă va duce sare sau oi sau oricare marfă şi le va vinde, iar călugării să fie volnici să-şi ia vama şi nimeni să nu cuteze să-i oprească, căci un asemenea om va primi mare rău şi urgie dela domnia mea. Altfel nu este.

Şi să fie volnici vameşii călugărilor să scrie în catastif pe cine nu va plăti şi să-l aducă la domnia mea.

Şi oricine va strica această poruncă a domniei mele şi nu va întări, aceluia să-i fie potrivnică preacurata maica domnului la judecata cea cumplită şi fără îndurare şi să aibă blestemul celor 318 părinţi purtători de dumnezeu dela Nicheia şi să aibă parte cu Iuda şi cu cel de trei ori blestemat Arie şi cu ceilalţi Iudei cari au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceia ce este şi va fi în veci, amin. Şi să aibă blestemul sfântului Nicodim. Şi altfel să nu fie.

S'a scris la 3 Aprilie, în cetatea Bucureşti, în anul 6988 ‹1480›.

† Io Basaraba cel Tânăr voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 62.
Orig. slav, perg., pecete timbrată.
Cu două traduceri rom., una din sec. XVIII, cealaltă din 1830.

168

1480 (6988) Aprilie 3, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele nastavnicului turmei lui Hristos, părintelui egumen şi rugătorului domniei mele, chir popa Matei şi tuturor fraţilor celor în Hristos care locuesc în sfânta mânăstire dela Tismana, care este lăcaşul hramului preacuratei stăpânei noastre născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, ca nimeni să nu cuteze să se încumete să pescuiască în râul Tismenei sau să-şi pască vreo vită, începând dela satul Tismana, dela Stâlpul Scurtului, pe amândouă părţile, în sus către munte, până unde este hotarul mânăstirii, ci numai călugării să fie volnici să vâneze sau să pască vitele mânăstireşti. Şi altă vită a nimănui să nu pască în hotarul mânăstirii, fără voia mânăstirii. Şi oricâte sunt pământurile mânăstireşti, nimeni să nu cuteze să are sau să cosească fânul, fără voia mânăstirii. Şi oricine va ara, el să-şi plătească dijmă. Şi ori pe unde sunt pământurile mânăstirii dela hotar, nimeni să nu cuteze să le sape sau să le usuce că oricine se va încumeta să le sape sau să le usuce, va păţi rău.

De aceia, să nu fie volnici nici boieri, nici dregători ai domniei mele sau oricare dintre slugile domniei mele, căci de va călca această poruncă a domniei mele, un astfel de om să fie blestemat de preacurata născătoare de dumnezeu şi de toţi sfinţii şi părinţii purtători de dumnezeu şi să aibă şi blestemul lui Nicodim, pe lângă acesta va primi şi dela domnia mea mare rău şi urgie. Deci fiecare să se ferească, după porunca domniei mele, căci va păţi rău. Altfel nu este.

S'a scris la 3 Aprilie, în lunea luminată, în cetatea Bucureşti, în anul 6988 ‹1480›.

† Io Basarab cel Tânăr voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 63.
Orig. slav, hârtie, pecete timbrată.
Cu o trad. rom., dela sfârşitul sec. XVIII.

169

1480 (6989) Noembrie 7, Bucureşti.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Basarab cel Tânăr voevod şi domn, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind pentru toată ţara

Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu bunăvoinţa sa, cu inimă curată şi luminată a domniei mele, am dăruit hrisovul [1]) domniei mele atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit care stă deasupra tuturor cinstitelor daruri, boierilor jupan Tudor logofăt şi jupan Stroe, cumnatul său şi fiicei lui, Stana, căci a aşezat jupan Stroe înaintea domniei mele pe fiica sa Stana, să-i fie în loc de fiu, iar pe jupan Tudor logofăt, să fie împreună cu fiica lui Stroe, fraţi pe satele pe care le are jupan Stroe, la Orboeşti şi la Brăteşti, oricât este partea lui Stroe. Şi domniei mele i-au dat un cal, iar domnia mea iarăşi l-am iertat.

Dar până când va fi viu jupan Stroe, să fie el singur volnic cu ocinele lui; iar după moartea lui Stroe, să fie fiica sa Stana peste aceste ocine şi peste toate vitele lui Stroe. Dacă însă se va întâmpla moarte şi fiicei lui, Stana, iar acele ocine să fie ale lui Tudor logofăt. Iar prădalica la dânşii să nu fie, ci să fie ocinele celor rămaşi.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele, lor şi copiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit şi de găletărit, de vinărici, de dijme, de posade, de talpe, de cositul fânului, de care, de podvoade şi de toate slujbele şi dăjdiile, câte se află în ţara singur stăpânitoare şi în stăpânirea domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici birari, nici altul nimeni dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, trimişi după milosténiile şi după muncile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să-i împiedice, chiar şi cu un fir de păr, unul cu acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestui hrisov [1]) al domniei mele.

Încă şi blestem am pus domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudenia domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam se va ridica să fie domn al Ţării Româneşti, dacă va cinsti şi va păzi şi va înnoi această mai sus scrisă a domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l păzească şi să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; iar dacă va batjocori şi va călca şi va nimici, pe acela domnul dumnezeu să-l batjocorească şi să-l nimicească şi să-l calce şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul vător cu sufletul şi să fie cu Iuda şi cu Arie şi cu alţi Iudei, care au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Isus Hristos şi au spus: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martorii acestui hrisov al domniei mele: jupan Stanilor al lui Vasie, jupan Voico al lui Tatul, jupan Cazan mare vornic, jupan Vintilă mare logofăt, Pardosul spătar, Buţcat paharnic, Piper stolnic, Staico comis, Radul vistier, Bugheanul sulger, Vladislav stratornic.

---

[1]) în orig.: hrisuvul.

Şi eu, Neag gramatic, care am scris în cetatea de scaun Bucureşti, luna Noembrie 7 zile, în anul 6989 ‹1480›.

† Io Basarab cel Tânăr voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Institutul de Istorie al Acad. R.P.R.
Copie slavă.

170

1481 (6989) Iunie, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Basaraba cel Tânăr voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei şi fiul bunului Basarab voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Bratul cu fiii lui [1]) şi lui Pătru cu fiii lui, ca să le fie la Măniceşti jumătate [2]), pentrucă au cumpărat-o dela Hânsea pe doi boi [3]) şi 70 de aspri. Dar Bratul cu fiii lui să fie stăpân pe două părţi [4]), iar Pătru cu fiii lui să fie pe a treia [5]) parte. Şi domniei mele i-au dat un cal,

Deaceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, de nimeni neatins, după zisa domniei mele.

Şi martorii: jupan Stănilă, care a fost vornic, jupan Voico al lui Tatul, jupan Cazan mare vornic, jupan Vintilă logofăt, Buţcat paharnic, Staico comis, Piper stolnic, Radul vistier, Dolofan spătar, Vlădislav stratornic.

Şi eu, Codrea gramatic, care am scris în Târgovişte, luna Iunie ... [6]) în anul 6989 ‹1481›. Ispravnic Ratea, pârcălab al Poenarilor.

† Io Basarab voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul de Arheologie şi Istorie a Bucureştilor, nr. 922.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.

171

1481 (6989) August 16, Piteşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Roman şi cu fiii lui şi cu fraţii lui, Dan şi Radul şi Micul şi Muşat şi cu fiii lor, ca să le fie la Liteşti partea lui Zamona, oricât a ţinut Zamona, pentrucă au cumpărat-o dela Zamona, pentru 400 aspri

---

[1]) « Bratul cu fili lui », şters cu roşu în orig.
[2]) « jumătate » şters ulterior.
[3]) « doi boi », şters ulterior.
[4]) « dar Bratul cu fili săi să fie stăpân pe două părţi », şters ulterior.
[5]) « a treia ». şters ulterior şi adaus deasupra: « şasc ».
[6]) loc alb în orig.

şi un cal şi doi boi. Şi iarăşi să le fie la Micești, partea lui Ganea, pentrucă au cumpărat-o dela fiul lui Ganeu, dela Bănie, pentru 100 aspri şi doi cai şi o vacă; şi domniei mele i-au dat un cal.

Deaccia, le-am dat şi domnia mea şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor. La ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămaşi, de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Neagoe fost vornic, jupan Stanilă al lui Vasie, jupan Vladul mare vornic, Sucal vistier, Vintilă logofăt, Pardoslu spătar, paharnic Mircea Buţcat, Pătru stolnic, Staico comis.

Drăgoi a scris, la Piteşti, luna August 16 zile, în anul 6989 ‹1481›.

† Io Basaraba cel Tânăr voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XL/6.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată.

172

1482 (6990) Martie 23, Gherghiţa.

† Acei câţi se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceia sunt fiii lui dumnezeu, cum spune dumnezeescul apostol, căruia pe urmă mergându-i cei iubitori de dreptate şi cei ce se străduiesc spre cele bune, au dobândit viaţa dorită, cele pământeşti lăsându-le pământului şi de ceruri alipindu-se, acel glas fericit de bucurie auzind, pe care veşnic îl şi aud: «Veniţi binecuvântaţii tatălui meu şi moşteniţi împărăţia care este gătită vouă dela întemeierea lumii».

Deci şi eu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Basarab voevod şi domn, fiul lui Basarab bunul voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg, care cu putere a binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi ca să proslăvesc pe dumnezeu care m'a proslăvit şi m'a ridicat cu slavă în scaunul sfântrăposaţilor părinţi ai domniei mele. Aceasta amintindu-mi domnia mea, că mulţi împăraţi s'au veselit în împărăţia lor, dar puţini au moştenit împărăţia cerurilor, mă străduesc şi eu, nu numai să cârmuiesc această împărăţie, ci să socotesc pururea şi de sufletul meu.

De aceia, a dăruit domnia mea acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele, hramului şi locaşului sfintei mânăstiri dela Snagov, care este văvidenia preasfintei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi preacinstitului între ieromonahi, nastavnicului şi învăţătorului turmei cuvântătoare a lui Hristos, stareţului ieromonah, chir Eftimie şi tuturor fraţilor în Hristos, câţi trăesc în sfânta mânăstire, că a dăruit domnia mea la sfânta mânăstire jumătate din Velea şi cu moara dela Neajlov şi vama Prahovei toată, să fie pentru acoperirea sfintei mânăstiri şi a chiliilor care sunt la sfânta mânăstire.

Şi iarăşi oricâte sate are sfânta mânăstire în judeţul Ilfov, iar la ele să se ia birul dela vecinii mânăstirii de către birarii cari vor fi, să-l aducă la sfânta mânăstire, cât va sta sfânta mânăstire, să fie pentru lucrarea viilor mânăstirii. Şi iarăşi să fie sfintei mânăstiri a treia parte din vămeşia Ilfovului, pe fiecare an, până când va sta sfântul loc, să fie pentru ceara, pentru luminarea sfintei biserici. Şi iarăşi a dăruit domnia mea sfintei mânăstiri, ca pe fiecare an să se aducă la sfânta mânăstire din judeţul Prahova, dela 8 sate, 8 găleţi de grâu şi 8 de orz, din satele cari vor fi supuse mânăstirii.

Şi iarăşi să fie sfintei mânăstiri 4 mori dela Didrih, aşa cum au fost şi în zilele lui Vlad voevod şi oricâte sate au păzit atunci acele mori, acelea să le păzească şi să le dreagă şi acum, când se strică. Şi iarăşi să fie sfintei mânăstiri din vama Doamnei a patra parte şi din alt sfert jumătate şi vama Lopatna.

Şi iarăşi, oricâte sate sunt ale sfintei mânăstiri: Fringhişeşti şi Izvorani şi jumătate din Tâncăbeşti şi Ghermăneşti şi Popeţii şi Dobroşeştii şi Turbaţii şi jumătate din Şoldeşti şi jumătate din Sărăcineşti şi Nimireşti şi jumătate din Spanţov şi Bârseşti şi jumătate din Străoşti şi jumătate din Crăcimari şi Grădiştea toată şi jumătate din Velea şi muntele Gârbova şi Floreiul şi muntele lui Manea.

Şi orice s'ar face în acele sate şi munţi, fie gloabe sau duşegubine sau orice, să nu se amestece nimeni să prade, nici vornicul mare, nici cel mic, nici sudeţ, nici nimeni altul dintre dregătorii sau dintre slugile domniei mele, ci orice s'ar face, gloabe sau duşegubine, să se aducă la mânăstire. Iar când se fac gloabe asupra acelor sate, să nu meargă călugării singuri să prade, ci să trimită egumenul pe unul dintre fraţi, la marele vornic ca să trimită vornicul o slugă domnească şi alta vornicească, ca să prade ei şi să ducă gloaba la mânăstire, iar egumenul să dea curtenilor [1]) ce le este dreptul şi cum va fi gloaba. De aceia, nici un dregător domnesc să nu se amestece cu acele sate, nici găletar, nici albinar, nici dijmar, nici nimeni să nu ia ceva din cât este venitul mânăstirii. Acestea toate să fie sfintei mânăstiri în veci, de ocină şi de ohabă şi dumnezeeştilor călugări de hrană şi spre veşnică pomenire a sfântrăposaţilor părinţi ai domniei mele, după aceia şi domniei mele.

De aceia, nimeni să nu cuteze să turbure acele sate sau câte sunt mai sus scrise, pentrucă oricine s'ar încumeta să împiedice sau să le tragă şi pentru un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

‹Încă şi› blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii preaiubiţilor fii ai domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări şi va împuternici această poruncă a domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l întărească

[1]) In orig. «dvoranom».

şi să-l cinstească şi să-l împuternicească în domnia lui; iar dacă nu va întări şi nu va înnoi această poruncă a domniei mele, ci va risipi şi va batjocori şi va nimici, pe acela domnul dumnezeu, făcătorul cerului şi al pământului, să-l ucidă şi să-l nimicească, aici cu trupul şi în veacul viitor cu sufletul şi să-i fie potrivnică preacurata maică a lui dumnezeu la judecata cea cumplită şi neîndurată, unde nu este făţărnicie, şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi Iudei cari au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos şi au spus: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceia ce este şi va fi în veci, amin.

Iată şi martori pune domnia mea acestei porunci a domniei mele: mitropolitul chir Macarie, jupan Pârvul mare vornic, jupan Mircea paharnic, jupan Barbul, jupan Dimitrie Ghizdaveţ, jupan Pârve logofăt, jupan Mircea vornic, Alb spătar, Corman şi Stoian armaşi, Piper stolnic, Staico comis, Vlădislav vistier, Ona stratornic.

Şi eu, Caloiana, am scris la Gherghiţa, Martie 23, în anul 6990 <1482>, indiction 15.

† Io Basarab voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 64.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1847.

173

<1482 după Martie 23—1495 Septembrie 15>.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, anume Milea şi cu fiii lui şi cu nepoţii lui, fiii lui Vlad ... [1]) şi Nan ... [1]) cu fiii lor, ca să le fie a treia parte din Cinen, cât se alege şi din Şipot, cât a fost ocina lui Milea şi a fiilor lui Vlad, pentru că le sunt vechi şi drepte ocine pentrucă am aflat domnia mea că au mărturisit încă din zilele fratelui domniei mele, Radul voevod ... [1]).

După Noua Revistă Română, 1900 (II, p. 377).
Orig. slav, foarte deteriorat.
Datat din domnia lui Vlad Călugărul.

174

1482 (6990) Iulie 13, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Roman şi fraţilor săi, Dan, Radul, Micul, Muşat şi Stoica, ca să le fie Micoştii, partea lui Sinea şi a lui

[1]) loc rupt, lipsă în orig.

Vânjea şi a lui Curcea şi a lui Vla<i>cul, pentrucă a dobândit-o jupan Stoica vornic dela Basarab cel Tânăr cu slujba dela domnia sa şi iarăşi apoi şi la domnia mea. Incă au venit 12 boieri şi au dat-o cum că este prădalica domnească, iar domnia mea am dat-o lui Stoica vornic. Iar jupan Stoica vornic a dat-o celor mai sus scrişi în faţa domniei mele, căci i-au fost slugi. Şi domniei mele i-au dat 2 cai, de au cumpărat-o. Şi iarăşi la Liteşti, partea lui Zamona, pentrucă a cumpărat-o dela Zamona, pentru 600 aspri şi partea lui Toma, pentrucă au plătit-o de bir la domnia mea şi partea lui Bănie, pentrucă au cumpărat-o dela Bănie pe un cal ... [1]).

De accia, le-am dat şi domnia mea, lor şi fiilor lor, de ocină şi ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Şi martorii: jupan Udrişte, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Cazan fost vornic, Vintilă logofăt, jupan Drăghici mare vornic, Staico logofăt, Manea Negrul vistier, Hârgotă paharnic, Danciul stolnic, Dimitrie şi Cega spătari, Alagoz stolnic, Colţea şi Rodea stratornici.

Eu, Ianăş gramatic, am scris, luna Iulie 13, în Târgovişte, anul 6990 <1482>.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XL/7.
Orig. slav, perg., pecete timbrată, căzută.

175

1483 (6991) Ianuarie 27, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Vlad voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele şi am dăruit această atotcinstită şi cu bună faţă şi preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, această de faţă poruncă a domniei mele, boierilor domniei mele, Batie cu fiii săi şi cu fraţii săi, Radul cu fiii săi, Drăgoi cu fiii săi, Stanciul cu fiii săi, Bratu cu fiii săi, Dragul cu fiii săi, Dobromir cu fiii şi nepoţii lor, Dragul cu fraţii săi, Radul şi Danciul şi cu fiii lor, ca să le fie dela gura Coşuştiţei, Drăgoteştii, partea lui Gârdea şi partea lui Cănădin, jumătate din Drăgoteşti şi Cerveniţa de Sus şi Lubnicul pentrucă le sunt vechi şi drepte ocine. Şi iarăşi Criva dela Mehedinţi toată şi Bucureşti, 3 părţi, şi Rusăneştii toţi, pentrucă le-au cumpărat dela Muşat şi dela nepoţii lui Muşat, pentru 3 mii de aspri. Şi domniei mele au dat un cal bun. Dar nepoţii lui Dragul cu fraţii săi să fie peste cinci din zece părţi din Criva şi din Bucureşti şi din Rusăneşti, iar la Drăgoteşti şi la Cerveniţa şi la Lubnic să nu aibă amestec.

[1]) loc rupt în orig.

De aceia, le-am dat şi domnia mea acestea toate, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele şi dăjdiile mari şi mici, câte se află în ţara şi în stăpânirea singur stăpânitoare a domniei mele. Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici birari, nici globnic, nici nimeni altul dintre boierii sau dintre dregătorii domniei mele, pentrucă cine îi va turbura, va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări această poruncă a domniei mele, şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; dacă nu va cinsti şi nu va înnoi şi nu va întări, ci va călca şi va risipi, şi pe acela domnul dumnezeu să-l lovească şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei, care au strigat asupra lui Hristos dumnezeu, mântuitorul nostru: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceeace este şi va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici fost vornic, jupan Cârstian mare vornic, jupan Staico mare logofăt, Vladislav spătar, Manea vistier, Hârgotă paharnic, Danciul stolnic, Stanciul comis, Colţea şi Rădea postelnici.

Şi eu, Hodor gramatic, am scris la Târgovişte, luna Ianuarie 27 zile, în anul 6991 <1483>.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., LXXVI/5.
Copie slavă.

176

1483 (6991) Mai 12, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierilor domniei mele, jupan Dragomir stolnic şi fraţilor lui, ca să le fie un sălaş de Ţigani, anume Radul Răitea cu fiii săi, pentrucă le sunt cumpăraţi încă dela Basarab cel Tânăr, pe 2 cai şi încă i-au cumpărat şi dela domnia mea pe un cal prus.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Şi martorii: jupan Dragomir al lui Manea şi jupan Neagoe al lui Borcea şi jupan Drăghici care a fost vornic şi jupan Cârstian mare vornic şi Staico logo-

făt şi Manea Negrul vistier şi Nan vornic mic şi Hârgotă paharnic şi Gogoşe stolnic şi Vlădislav spătar şi stratornic Colţea.

Şi eu, Codrea gramatic, care am scris în oraşul de scaun Târgovişte, Mai 12, în anul 6991 ‹1483›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XC/5.
Orig. slav, perg., pecete timbrată.

177

1483 (6991) Iunie 1, Târgovişte.

In lege a poruncit dumnezeu fiilor lui Israel ca pe ficcare an să dea dijmă din oricâte agonisesc şi aceasta ştiind sfinţii apostoli şi părinţii noştri purtători de dumnezeu, ne-au lăsat-o nouă, cei din urmă copii ai lor, ca unii cu rugăciune şi milostenie să ne ferim de tot răul. Iată şi eu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod, am râvnit amintindu-mi cuvintele unui oarecare stareţ care a spus: « A venit vremea fărădelegii şi să agonisim cu înţelepciune şi smerenie cele de folos, să le aducem către noi în vremea judecăţii şi a răsplatei ». Iată şi eu, dorind să stau în dreapta tatălui şi căzând către însuşi stăpânul Hristos împăratul, dumnezeul nostru şi preacurata lui maică, care este hramul sfintei sale uspenii dela Tismana şi am dăruit acest atotcinstit, cu frumoasă faţă, prea cinstit, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, acest de faţă hrisov al domniei mele, rugătorilor domniei mele egumenului ieromonah Matei şi tuturor fraţilor ce trăesc în acel sfânt locaş, ca să le fie ocinele anume: Tismana de pe amândouă părţile râului Tismana şi Pocruia cu tot hotarul şi Godineştii toţi cu tot hotarul şi Sârbşori toţi cu hotarul şi Ohaba toată cu hotarul, pentrucă a cumpărat-o jupan Vintilă logofăt dela Stanciul Cortofleş, pentru 160 de florini; după aceea am dăruit domnia mea şi partea lui Dobrovoe şi a lui Dragomir, ca să fie pentru sufletul părinţilor domniei mele şi pentru sănătatea domnici mele.

De aceia, să fie sfintei mânăstiri de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele, începând dela vama oilor şi de vama porcilor şi de găletărit şi de albinărit şi de dijmărit şi de vinărici şi de cositul fânului şi de talpe şi de care şi de podvoade. Şi nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici boier, nici dregătorii care sunt în casa domniei mele, nici sudeţ, nici curteni [1]), nici globnici, nici birari, nici nimeni altul, pentrucă oricine s'ar încumeta să împiedice sau să turbure această mai sus scrisă poruncă a domniei mele, oricine dintre boieri sau dintre slugile domniei mele, chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător al acestei porunci a domnici mele. Altfel nu va fi, după spusa domniei mele.

[1]) «dvoreani» în orig.

Blestem pune domnia mea: după moartea domnici mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va întări şi va păzi şi va înnoi acestea mai sus scrise, pe acela domnul dumnezeu să-l întărească şi să-l cinstească şi să-l păzească în domnie; dacă nu va cinsti şi nu va întări şi nu va înnoi, ci va strica şi nimici şi va călca şi va batjocori, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l calce şi să-l batjocorească în domnie şi să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacurile viitoare cu sufletul şi să-i fie potrivnică preacurata maica domnului la judecata cea cumplită şi fără îndurare, unde nu este făţărnicie şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi Iudei care au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos şi au spus: «sângele lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri», ceiace este şi va fi în veci, amin.

Încă şi martori pune domnia mea acestei porunci a domniei mele: mitropolitul chir Macarie, jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, Drăghici al lui Stoica, jupan Cârstian mare vornic, jupan Staico logofăt, Manea vistier, Vladul Arbanas spătar, Nan vornic mic, Hârgotă paharnic, Danciul stolnic, Stanciul comis, Colţea şi Rodea stratornici.

S'a scris în oraşul de scaun al domniei mele, la Târgovişte în luna Iunie 1 zi, anul 6991 <1483>, indiction 1.

† Ion Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc. S. I., nr. 65.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1844.

178

1483 (6991) Iunie 5, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, lui Mihail cu fiii lui şi nepotului lui Mihail ... [1]) cu fiii lui, ca să le fie Topeştii lângă Tismana, pentrucă i-au cumpărat dela Manea fost stolnic, fiul lui Barbul, pentru 1300 aspri. Şi domniei mele i-au dat un cal.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor. Şi oricăruia dintre dânşii i s'ar întâmpla moarte, iar prădalica la ei să nu fie, ci să fie celor rămaşi.

Şi martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici fost vornic, jupan Vintilă Florescul, jupan Cârstian vornic, jupan Staico logofăt, Manea vistier, Danciul stolnic, Hârgotă paharnic, Stanciul comis, Dediul spătar.

[1]) loc rupt în orig.

Şi eu, Ceucuţ gramatic, am scris în Târgovişte, luna Iunie 5 zile, în anul 6991 ‹1483›. Ispravnic Danciul stolnic.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 66.
Orig. slav, perg., pecete aplicată.
Cu o trad. rom. din 1844.

179

1483 (6991) Iunie 25, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Mânea şi cu nepotul lui, Ioan şi cu fraţii lui şi Radul şi cu fraţii lui şi Stanciul şi cu fraţii lui, ca să le fie Topliţa dela Jilţ şi Pitulaţi dela Buorelul şi Goruia şi Seliştea Domneştilor şi Şerbeşti şi Malul şi Poienile lui Lal din pădure, la Teleşti, jumătate din partea lui Ţughea şi din alţi Teleşti jumătate şi la Voiteşti, trei părţi şi la Bogdăneşti, din trei părţi, jumătate şi Seliştea Mirileştilor. Iar Fărcăşeştii şi i-a cumpărat Mânea singur; aceştia ii sunt deosebit. Pentrucă aceste ocine le-au fost vechi ocine drepte. Iar Moii să fie ai lui Onu şi cu fraţii lui şi verilor lor, Radul şi cu fraţii lui, deosebit, pentrucă acele ocine care le sunt deosebite, au fost cumpărate de ei.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, de ocină şi ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor, neatins, după spusa domniei mele.

Ispravnic Alb gramatic.

S'a scris în luna Iunie 25 şi în anul 6991 ‹1483›, în oraşul de scaun Târgovişte. Ianăş gramatic am scris.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 67.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom., din 1845.

180

1483 (6992) Decembrie 3, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul şi unsul lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn, fiul lui Vlad marele voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului, herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu ‹inima› curată şi luminată a domniei mele şi a dăruit domnia mea această atotcinstită şi cu frumoasă faţă şi preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, această de faţă poruncă a domniei mele, boierilor domniei mele,

jupan Bârta Pătru cu fiii lui şi cu fiul său vitreg, Neagoe şi cu fratele său Păunul şi cu fiii lui şi Roman cu fiii lui şi Preda şi Oprea cu fiii lui şi verilor lor primari, Dimitru şi fratele său Preda cu fiii lui, ca să le ‹fie› Clăşneştii toţi şi Bârtcoveştii toţi. Dar să fie Bârta Pătru cu fiii ‹lui şi cu› fiul său vitreg, Neagoe şi Păunul şi Roman peste jumătate, iar Preda şi cu fratele său Oprea şi verii lor ‹Dimitru şi fratele său Preda› peste cealaltă jumătate. Şi iarăşi să fie Berta Pătru cu fiii lui şi cu fiul său vitreg ‹Neagoe şi fratele său Păunul şi› Preda şi Oprea şi Dimitru şi fratele său Preda, ‹să le fie› Tiliceşti jumătate şi Bălţaţii toţi şi Bereştii toţi şi Jirovul tot şi Jirovelul tot şi Bobotnicul tot. Iar Roman să nu se amestece cu aceste ocine.

Să aibă amestec Bratco numai la Jirov şi la Jirovel şi la Bobotnic, dar peste a treia parte. Insă peste celelalte ocine care sunt mai sus scrise, Bratco să nu se amestece. Şi iarăşi să fie lui Berte Pătru cu fiii lui şi cu fiul său vitreg Neagoe şi Păunul la ‹Luturoasa cinci părţi› şi la Pojerita cinci părţi şi la Ermoneşti 2 bucăţi de pământ şi o crivină ce este ‹partea› de ocină a Bălţaţilor, pentrucă au cumpărat dela Ermon pe 8 florini; şi la Certeji o bucată, pentrucă au cumpărat ‹dela Bratco› pe un florin. Astfel, peste aceste moşii, să aibă amestec numai Berta Petru ‹cu fiii lui› şi cu fiul său vitreg Neagoe şi Păunul. Şi domnia mea am iertat calul.

De aceia, le-am dat şi domnia mea şi copiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor. Şi oricui dintre dânşii s'ar întâmpla mai înainte moarte, prădalica la dânşii să nu fie, ci să fie celor rămaşi, ocină şi ohabă şi de nimeni neatins.

De aceia, nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeţ, nici birari, nici globnic, nici ‹nimeni altul› dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii ‹şi după muncile domniei mele›, pentrucă cine s'ar încumeta ‹să-i împiedice› chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi ‹mare rău şi urgie› dela domnia mea, ca un ‹necredincios şi batjocoritor al acestei› porunci a domniei mele.

Incă şi blestem pune domnia mea: ‹după moartea domniei mele›, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie ‹domn al Ţării Româneşti› sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele ‹domniei mele sau, pentru păcatele noastre› din alt neam, ‹dacă va înnoi› şi va păzi şi va întări acestea mai sus scrise, ‹pe acela domnul dumnezeu să-l întărească şi să-l împuternicească în domnia lui; dacă însă› nu va înnoi şi va nimici şi va strica, pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă, ‹aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui şi să aibă parte cu Iuda şi cu› Arie şi cu acei Iudei cari au strigat ‹asupra lui Hristos dumnezeu şi mântuitorul nostru şi au spus: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceia›ce este şi va fi în veci, amin.

Aceştia sunt martorii: jupan Dragomir al lui Manea, ‹jupan Neagoe› al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Drăghici fost vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic şi Hârgotă paharnic, Vladislav ‹spătar, Manea vistier›, Stanciulea comis, Colţea stratornic.

Drăgoi am scris, în slăvitul scaun Târgoviște, luna Decembrie 3 zile, în anul 6992 ‹1483›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul de Arheologie și Istorie a Bucureștilor, neinventariate.
Orig. slav, perg., rupt. pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. Altă trad. rom. la Arh. St. Buc., Copii.

181

1484 (6992) Martie 9, Târgoviște.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele dregătorului care este din casa domniei mele, jupanului Mihai spătar cu fiii săi și cu fratele său Ion cu fiii lui și nepotul lor, Mihai cu fiii săi și Balea cu fiii săi, ca să le fie la Ruși a treia parte, pentrucă au cumpărat-o dela Măcui, pentru 3.000 aspri. Și domnia mea le-am ertat calul. Dar altă treime din Ruși, jupan Mihai a dobândit-o cu dreaptă slujbă dela domnia mea.

De aceia, le-am dat domnia mea lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor. Și oricui i s'ar întâmpla dintre dânșii mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași, de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Cârstian mare vornic, jupan Staico logofăt, Vladislav spătar, Hârgotă paharnic, Danciul stolnic, Manea Negrul vistier, Alb comis, Colțea și Rodea postelnic.

Și eu, Cârlig gramatic, care am scris la Târgoviște, luna Martie 9 zile, în anul 6992 ‹1484›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul de Arheologie și Istorie a Bucureștilor, nr. 27.276.
Orig. slav, perg., pecete timbrată, căzută.
Cu o trad. rom., ibid., ms. 27.654, f. 1—2, cu data greșită: 6900.

182

1484 (6992) Aprilie 24, Târgoviște.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Ivul cu fiii lui și Arca, fiul lui Arca și surorii lui Arca, Elena, ca să le fie Ciocadea toată și Topșa toată și Poiană jumătate și munții anume Părăginoși și cu Plăcicoi și jumătate din Muntele Muierii, pentrucă le sunt vechi ocine și dedine.

De aceia, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Scris în Târgovişte, Aprilie 24, în anul 6992 ‹1484›.
Ispravnic Dimitrie Ghizdaveţ.
† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul Gorjului, Târgu-Jiu.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.

183

1484 (6992) Aprilie 24, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, bineredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Vlad voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele şi am dăruit domnia mea acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de faţă hrisov al domniei mele, jupanului Bran cu fraţii săi, Radul şi Pătru şi cu fiii lor, ca să le fie satele anume: Baia şi Târgul Gilort şi Mogoşani şi Polovragi şi Ştefăneşti şi Bodoni şi Spineni slobode de vinăriciul care este domnesc, pentrucă a venit jupan Bran cu fraţii săi, Radul şi Pătru, de au cumpărat vinăriciul cât se cuvine să fie domnesc, dela domnia mea pe 2 cai buni turceşti.

De aceia şi domnia mea i-am slobozit, cât va trăi domnia mea, de vinăriciul domnesc dela satele lor, ca să nu se mai ia. Şi vinăricerii domniei mele de acum să nu le turbure satele pentru vinărici, pentrucă cine-i va turbura, unul ca acela va primi mare rău şi urgie a domniei mele, ca un necredincios şi călcător al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va întări şi va înnoi acestea mai sus scrise, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească şi să-l păzească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti şi nu va întări şi nu va înnoi acestea mai sus scrise, ci va nimici şi va călca, pe acela domnul dumnezeu să-l lovească şi să-l nimicească în domnie şi să-l ucidă, aici cu trupul şi în veacul viitor cu sufletul ‹şi să aibă› [1]) parte cu Iuda şi cu ‹Arie› [1]) şi cu ceilalţi Iudei care au strigat asupra lui ‹Iisus Hristos, dumnezeul şi mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor› [1]) şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea şi jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Vintilă Florescul, jupan Cârstian vornic, jupan

[1]) loc rupt în orig.

Staico logofăt, Manea Negrul vistier, Vladislav spătar, Hârgota paharnic, Danciul stolnic, Alb comis, Colţea stratornic.

Şi eu, Preda, care am scris la Târgovişte, luna Aprilie 24 zile, în anul 6992 <1484>, indiction 2.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 68.
Orig. slav, perg., rupt, pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1915.

184

1485 (6993) Aprilie 5, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, lui Danciul cu fiii lui şi fratelui său Marco cu fiii lui şi Laţco cu fiii lui, ca să le fie Iaşii toţi, pentrucă i-au cumpărat dela Şuşman dela Curte [1]) pe 35 de florini ungureşti şi pe un caftan de îmbrăcăminte. Şi domnia mea am iertat calul.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă. Şi oricui dintre dânşii i s'ar întâmpla mai înainte moarte, iar ocina să fie a celor rămaşi, iar prădalica la ei să nu fie. Şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir Udrişte, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Dimitru Ghizdavăţ, jupan Cârstian vornic, jupan Staico logofăt, Stanciul vistier, Vladislav spătar, Hârgotă paharnic, Danciul stolnic, Alb comis, Colţea postelnic.

Eu, Preda, am scris la Târgovişte, Aprilie 5, în anul 6993 <1485>.

† Io Vlad vòevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul Gorjului, Târgu-Jiu, nr. 3.
Orig. slav, perg., pecete timbrată.

185

1485 (6994) Septembrie 7.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahici, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Stan Macrea şi cu fiicele lui şi cu nepoţii lui, Mărtin şi Stan Stoin şi cu fiii lui şi cu fratele său Neacşul şi cu fiii lui şi cu nepoţii lui, Neagul şi Bâra şi Bratul [2]) şi nepoţilor lui de fiică, Oprea şi verilor lui, Stan şi Goia, ca

[1]) «Curte» aşa în orig.
[2]) Pasagiul «şi cu fratele... Bratul» şters cu roşu.

să le fie [1]) jumătate din Mihoveni, cât au ţinut Dragomir şi Zlatco, pentrucă au închinat-o Dragomir şi Zlatco jupanului Drăghici al lui Stoica dinaintea lui Radul voevod, fratele domniei mele. Iar jupanul Drăghici a vândut lui Stan Macrea şi lui Stoia, pentru 600 aspri şi un cal bun de 300 aspri şi jumătate din mânăstirea Mihovenilor.

După aceia, a venit Stan Macrea înaintea domniei mele, astfel a aşezat pe fetele lui, anume Mica şi Neaga şi încă câte i-ar da domnul dumnezeu din rodul lui, şi pe nepoţii lui, Mărtin şi Stanul, ca să-i fie fraţi pe jumătate din ocina pe care a cumpărat-o, iar Stoia şi cu fraţii lui, pe cealaltă jumătate. Iar domniei mele au dat un cal.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, de ocină şi de obabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor, neatins, după spusa domniei mele.

Şi martori: jupan Dragomir Udrişte, jupan ... [2]), jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Vintilă Florescul, jupan Cârstian mare vornic, jupan Staico mare logofăt, Danciul stolnic, Hârgotă paharnic, Stanciul vistier, Vladislav spătar, <Neagu> şi Rodea stratornici.

Eu, Ianăş gramatic, am scris în luna Septembrie 7 şi în anul 69<94> <1485> în Bucureşti.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., ms. nr- 1232, f. ½
Copie slavă.
Data greşită. Datat după boierii martori.

186

1485 (6994) Septembrie 27, M-rea Govora.

† Intru numele tatălui şi al fiiului şi al sfântului duhu, eu egumenul Iosif Govoreanul, ca să se ştie precum am cumpărat acestu locu <de casă> dela Hijul din oraşi, dela Palco, drept aspri 2110.

Mărturii: jupan Oancea, jupan Manciul, jupan Ştefani, jupan Hcica, jupan Buda, jupan Proica, jupan Laţco şi Ştefan, fecioru lui Nichifor, Gherghe şi Stoica, feciorii lui Ştefan.

Şi eu, Borcea, care am scris în zilele Radului [3]) vodă, fiiul marelui Vlad vodă, Septembrie 27 zile, anul 6994 <1485>.

Pecetea egumenului.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Govora, nr. 463, f. 106 v.
Trad. rom., Alte două traduceri rom., ibid., f. 141 v. şi ms. 447, f. 52 v.

---

[1]) Pasagiul «verilor... ca să le fie» şters cu roşu.
[2]) loc alb în text.
[3]) greşeală a copistului, pentru: «Vladul».

187

1486 (6994) Aprilie 23, M-rea Glavacioc.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Slav şi cu fiii lui, Stoica, Ivan şi Bogdan şi nepotul lui, Mânea, ca să le fie Ubârşia dela Bratilov, a patra parte, pentrucă au venit înaintea domniei mele 12 boieri [înaintea domniei mele], spunând că le este dedină şi ocină dreaptă.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor, neatins, după spusa domniei mele.

Şi după aceia, a lăsat domnia mea asupra preacinstiţilor boieri ai domniei mele, jupan Dimitrie Ghizdavăţ şi jupan Detco hani, acele locuri în cinste dela domnia mea. Care dintre Lupşa şi din fiii lui şi din Dobrul şi din fiii lui şi din Târţă şi din fraţii lui şi din Rada cu fraţii ei nu vor voi să stea după spusa domniei mele, cum i-am întocmit şi i-am dat domnia mea, să fie volnici banii acelei stăpâniri [1]) să-i ia acelui om pentru un singur cuvânt hatalm şi ocina să şi-o piardă.

După aceia, iarăşi Slav şi cu fiii lui au dat lui Stăit şi Fiiat, verilor lor, dinaintea domniei mele, ca să le fie a patra parte pe părţile lor. Şi iarăşi lui Mareş şi cu fiii lui şi cu nepoţii lui, Radul şi Rada, să le fie la Groşi jumătate, dela Bârleţi, care le este dedină şi ocină dreaptă. De aceia, le-am dat şi domnia mea. Şi iarăşi lui Slav şi cu fratele lui, Mareş şi cu fiii lor, la Necşeşti jumătate şi Strâmptul tot, pentrucă este ocina lor, şi Ştiubeiul Prajei, jumătate şi Strâmptişorul tot.

Şi martorii pe cari i-au adus în faţa domniei mele: Boica din Băţeşti şi Radu din Precina şi Vâlcan din Costeşti şi Stanciul Fusea şi Frăţilă din Măreşeşti, Rădei din Băţeşti şi Dan din Şipot şi Guţilă şi Stepan al lui Tepei şi Cârstiau din Runc.

S'au scris în luna Aprilie 23, în ziua sfântului Gheorghe şi în anul 6994 <1486> şi la mânăstirea dela Glavacioc. Şi eu, Ianaş gramatic, am scris.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 69.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1915.

188

1486 (6994) Iunie 30, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei

[1]) «derjava» în orig.

mele boierilor domniei mele jupan Roman cu fiii lui, Dan şi Detco şi Şerban şi alţi fii, dacă îi va da dumnezeu şi lui jupan Jitilanu cu fraţii lui, Pătru şi Vâlcul şi Vlad şi Radul şi cu fiii lui şi verii lui, Albul şi Crăciun şi Stanciul şi cu fiii lui, ca să le fie Românesţii pe Jiu toţi şi Balomireştii toţi şi Budenii toţi şi Izvoarele şi Crasna toată şi Giosani şi la Jupâneşti, oricât este partea lui Nicula al lui Blidea, şi Albenii pe Gilort toţi şi Prigoriia şi Răzleul tot, pentru că le sunt acestea toate ocine, dedine.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor. Şi căruia dintre dânşii i s'ar întâmpla mai înainte moarte, iar ocina să fie a celor rămaşi, iar la ei prădalica să nu fie. Şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Ispravnic Vintilă mare vornic.

Am scris în cetatea de scaun Bucureşti, luna Iunie 30 zile, anul 6994‹1486›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul Gorjului, Tg. Jiu.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.

189

‹1486 Septembrie 1—1487 August 31› 6995.

Izvodul cărţii Vladului vodă, feciorul lui Vlad vodă, ce s'au scos după sârbie pe rumânie. Cursul anilor leat 6995 ‹1486—1487›.

Dat-am domnia mea această carte a domniei mele slugilor domnii mele, lui Stângaciu cu feciorii lui şi lui Stan Costişatul cu feciorii lui şi cu frate-său Vlaicul, cu feciorii lor şi cu fetele lor, ca să le fie Ogretinul tot, pentrucă jumătate iaste a lor bătrână ocină de baştină dreaptă, iar jumătate au cumpărat dela Baico den Blejoi, drept 1450 aspri. Şi au dat şi domnii mêle un cal. Însă Stângaciu cu feciorii lui şi cu fetele lui pre jumătate den Ogretin, însă fetele să n'aibă nicio amestecătură, până vor fi vii feciorii lui Stângaciu şi feciorii feciorilor lor. Şi de li se va întâmpla şi moarte, ocina să nu se vânză, ci să fie celor ce le vor rămânea în urmă. Iar Stan Costişatul cu feciorii lui şi cu fetele lui şi cu frate-său Vlaicul, cu feciorii lui, să ţie altă jumătate den Ogretin şi să le fie stâna dela Clăbucet, pentrucă au cumpărat Stan Costişatul dela Şuban den Topliţă şi dela fraţii lui, drept 2 boi. Iar Stângaciu cu feciorii lui să ţie stâna dela Tătarul, pentrucă iaste a lor bătrână ocină.

Drept aceia, am dat şi domnia mea această carte a domnii mele, ca să le fie de ocină ohabnică, lor şi feciorilor şi nepoţilor şi strănepoţilor.

După aceasta şi mărturii am pus, boiarii divanului domnii mêle.

Arh. St. Buc., ms. nr. 1232, f. 13.
Copie rom.

1486 (6995) Septombrie 10, Târgoviște.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri dela Cricov, hramul și locașul arhistrategului Mihail și egumenului chir popa Samuil și tuturor fraților celor în Hristos, ca să le fie ... [1]) și din Plopeni a 4-a parte și cu vad de moară din Teleajen, pentrucă a cumpărat jupan Drăghici al lui Stoica dela Cioreă, pentru 3000 aspri și domniei mele un cal. Și după aceia, oricât este hotarul ... [1]) iar Drăghici l-a cumpărat dela domnia mea, oricât va fi, pe un cal bun. Acestea le-a dăruit sfintei mânăstiri, toate acestea să-i fie pentru hrană și pentru pomenirea părinților și a tuturor fraților lui, în veșnică pomenire, cât timp va fi sfânta mânăstire.

Iar dacă cineva, pentru păcatele noastre, va strica sfânta mânăstire, iar ocinele și cu vinăriciul care sunt mai sus scrise, prădalica să nu fie, ci să fie ale cinstitului jupan Drăghici cu fiii lui, jupan Stoica și încă după aceia, oricâți fii îi va lăsa dumnezeu și nepoților lui, jupan Radul și jupan Vintilă de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Hârgotă paharnic, Staico vistier, Alb comis, Vlădislav spătar, Colțea și Rodea postelnici.

Și eu, Radul gramatic, care am scris în orașul de scaun Târgoviște, Septembrie 10 zile, în anul 6995 ‹1486›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CCCXCVII/9.
Orig. slav, perg., pecete timbrată, căzută.

191

1487 (6995) Iunie 12, Târgoviște.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpânitorul și unsul lui dumnezeu, Io Vlad voevod și domn, fiul lui Vlad marele voevod, din mila lui dumnezeu și cu darul lui dumnezeu, stăpânind și domnind peste toată țara Ungrovlahici, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit domnia mea acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor

[1]) loc răzuit în orig.

şi darurilor, hrisovul de faţă al domniei mele, sfintei mânăstiri numite Ruşi, hramul sfântului şi marelui mucenic Pantelecmon, pentrucă m'am gândit domnia mea să mă alipesc de cele de sus şi să las cele pământeşti. Iată, mi-am amintit şi domnia mea cuvântul fericitului David care spune: în ce chip, doreşte cerbul către izvoarele de apă, astfel şi sufletul meu doreşte să se scrie în sfânta mânăstire, să fim ctitori.

Şi am dăruit domnia mea în fiecare an sfintei mânăstiri câte 6000 de aspri, să fie pentru hrana dumnezeeştilor călugări şi spre veşnică pomenire a părinţilor domniei mele şi domniei mele.

De aceia, să le fie de ohabă, cât va trăi domnia mea şi cât vor trăi preaiubiţii fii ai domniei mele, Radul şi Vladul.

Încă şi cuvânt bun pune domnia mea la acest hrisov al domniei mele: pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rudul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va milui şi va păzi şi va întări, pe acela domnul dumnezeu să-l miluiască şi să-l păzească în domnia lui şi în veşnică pomenire, în veci, amin.

Eu, Drăgoi, am scris, Iunie 12 zile, în Târgovişte, în anul 6995 <1487>.

Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

După Glasnik srpskog ucenog drustva, Beograd XXIV (1868), p. 288—289.
Orig. slav. perg., pecete atârnată, la mân. Pantelimon Russico, la Muntele Athos.

192

1487 (6995) Iulie 31, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram şi lăcaş al preasfintei văvidenii a preacinstitei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, sfintei mânăstiri Snagov şi nastavnicului şi învăţătorului turmei cuvântătoare a lui Hristos, egumenului ieromonahul chir Domentian şi tuturor fraţilor în Hristos, ca să le fie vinăriciul dela podgorie, cât este zeciuiala domnească dela vinul din satul Cernăteşti, ori cât este hotarul Cernăteştilor, să-şi ia călugării. Şi să le fie în judeţul Brăilei găleţile de grâu domneşti ohabnice şi dijma domnească şi vămeşitul, zeciuiala care este domnească dela stupi şi cu perperii cu tot în întreg judeţul Brăilei.

Şi să se dea dela curte două slugi domneşti, să scrie găleţile şi cu omul mânăstirii şi adunându-le, să ducă la sfânta mânăstire toate găleţile. Astfel după aceia, acei doi găletari să-şi ia câte 4 găleţi, să le ajungă la amândoi 8 găleţi. Iar dijmari şi vameşi să nu se pue, ci să-şi scrie şi dijma şi stupii călugării, însă să li se care şi dijma şi stupii la sfânta mânăstire, tot ce va fi. Şi încă am dăruit domnia mea şi caii dela cnezii din acel judeţ al Brăilei, care se cad să fie domneşti, dela cnezii care mor, să-i ducă la sfânta mânăstire, ca să fie de slujbă sfântului loc.

Acestea toate le-am dat domnia mea şi le-am dăruit sfintei mânăstiri pentru sufletul părintelui domniei mele şi al fraţilor domniei mele şi pentru al preaiubitului fiu al domniei mele, Io Vlad voevod şi pentru al nostru.

De aceia, să fie sfintei mânăstiri de ocină şi de ohabă şi dumnezeeştilor călugări pentru hrană şi pentru veşnică pomenire şi de nimeni neatins.

Şi aceştia sunt martorii: jupan Dragomir Udrişte şi jupan Neagu al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Drăghici Vintilescul, jupan Barbul Craiovescul [1]), jupan Cârstian, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Badea, Danciul stolnic, Colţea paharnic, Staico vistier, Alb comis, Rodea şi Neagu postelnici.

S'a scris în cetatea Bucureşti, Iulie 31 zile, în anul 6995 ‹1487›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XX/172.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. dela sfârşitul sec. XVIII.

193

‹1487 Septembrie 1—1488 August 31› 6996, Bucureşti.

Hrisovul răposatului Io Vlad voevod, dela leat 6996 ‹1487—1488›.

Cu mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată Ţara Românească. fecioru lui marelui Vladului voevod. Dat-am domnia mea această carte a domnii mêle cinstitului boiarului domnii mêle, jupan Drăghici, feciorul Stoicăi şi fii său, jupanului Stoicăi şi fétilor lui, Marii şi Neacşii şi Chirei şi nepoţilor lui, jupan Vintilă şi jupan Radului, ca să le fie lor moşie la Corni, oricât au ţinut Danciul. pentrucă au schimbat Danciul înaintea domnii mêle, de au dat jupanului Drăghici partea Danciului dân Cornéni, iar Drăghici au ‹dat› Danciului la Blagodeşti partea Lucşănéşii şi partea Stroiasii, pentrucă au închinat acéste părţi Lucşineasa şi Stroiasa cu feciorul lor, jupan Drăghici dănnaintea domniei mêle. Şi iar au dat jupan Drăghici Danciului partea lui Ivan peharnicul şi partea Pardosului, pentrucă au schimbat cu feciorii Pardosului şi cu frate-său, de au dat feciorilor Pardosului şi fratelui Pardosului jumătate dăn Rădulești dăla Călnău. Atâta au dat păntru Cornéni. Şi domniia mea le-am ertat calul cel obicinuit a să da domnii.

Pentru aceasta şi domnia mea le-am dat, ca să le fie lor acéste mai sus zise moşii stătătoare şi ohabnice, lor şi feciorilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor şi dă niminea să nu fie clătită, după zisa domnii mêle.

Iată şi mărturii am pus domniia mea pe: jupan Dragomir *mare*... [2]) şi jupan Negre al Torcii [3]), jupan Pârvul *mare* vornic *şi* jupan Staico *mare* logofăt

[1]) « Craiovescul », aşa în orig.
[2]) loc alb în text.
[3]) în loc de: « Neagoe al Borcii ».

şi jupan Danciul *mare* comis şi jupan Vădislav *mare* spătar şi jupan Stoica *mare* vistier ispravnic. Şi s'au scris în scaunul Bucureştilor.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Mărgineni, nr. 454, f. 224 v.
Trad. rom.

194

1487 (6996) Septembrie 5, Râmnic.

† Cu mila lui dumnezeu, Io Vladul voevod şi domn, dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele slugelor domniei mele, lui Roman şi cumnatului său, Vladului şi cu feciorii lor, câţ‹i› dumnezeu le va da, ca să le fie lor la Huhurez, partea lui Roman şi în Râmeşti, partea Vladului. După aceia, a venit Roman înaintea domniei mele, de a înfrăţit pe cumnatu-său Vladul peste partea lui, ori câtă are Roman în Huhurez; aşijderea şi Vladul iară a înfrăţit pe Roman peste partea lui, ori câtă are la Râmeşti, ca să fie fraţi nedespărţiţi peste aceste moşii. Şi domniei mele au dat calul.

Pentru aceia, am dat lor şi domnia mea, ca să le fie lor întru moştenire şi ohabnice şi de nimenea să nu se clătească, după zisa domniei mele. Şi ori căruia dintre dânşii i s'ar întâmpla mai înainte moarte, vânzare întru dânsele să nu fie, ci să fie moşiele celor ce vor rămâne.

Mărturii: jupan Dragomir al Manci, jupan Neagoe al Borcii, jupan Drăghici al Stoicăi, jupan Pârvu *mare* vornic, jupan Staicu logofătul, Danciul comisul, Colţea paharnicul, Vladislav spătarul, Albul stolnic, Staicu vistierul, Neagul şi Rodea postelnicii.

Şi eu, Stan, am scris la Râmnic, în luna lui Septemvrie 5, anul 6996 ‹1487›, indiction 6.

După Columna lui Traian, VII (1876).
Copie după o trad. rom. din 1746.
Altă trad. rom., cu multe greşeli la Arh. St. Buc., M-rea Hurez, I/1.

195

1487 (6996) Noembrie 27, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Ştefan cu fiii săi şi lui Ion cu fratele său Neagul, cu fiii lor, ca să le fie din Lăieşti a 7-a parte, din muntele ce se chiamă Coarnele deasemenea a 7-a parte, pentrucă au cumpărat dela Precopie pe doi cai buni, de 600 aspri. Dar să fie Ştefan singur cu fiii lui peste jumătate de ocină din ce au cumpărat, iar Ion cu fratele său Neagul peste cealaltă jumătate. Şi domniei mele au dat un cal bun, de 300 aspri.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor. Şi la dânşii prădalica să nu fie, câtă vreme se va mai afla dintr'înşii măcar o fiică. Să le fie neatins de nimeni, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Colţea paharnic, Vladislav spătar, Staico vistier, Alb comis, Neagu şi Rodea postelnici.

Luna Noembrie 27 zile, în anul 6996 ‹1487›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul Gorjului, Tg. Jiu.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.

196

1488 (6996) Februarie 4, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahici, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram şi locaşului preasfintei şi curatei şi prea binecuvântatei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu, pururea fecioarei Maria şi slăvitei ei uspenii, mânăstirii dela Govora şi nastavnicului lor, părintele Iosif şi egumenului, popa Dorotei, şi tuturor celor în Hristos fraţi ce locuiesc în acea sfântă mânăstire, ca să le fie ocina numită Hinţa cu tot hotarul, pentrucă a cumpărat domnia mea acea ocină dela Stanciul, fiul lui Voinea dela Ocne şi dela Dan şi Vâlcul din Glod, pentru 1500 aspri. Aceasta a dat-o domnia mea sfintei mânăstiri şi dumnezeeştilor călugări de hrană, pentru veşnica pomenire a sfântrăposaţilor părinţi ai domniei mele şi domniei mele şi adormitului fiu al domniei mele, Io Vlad voevod, ca să fie în pomelnicul acelei sfinte mânăstiri în vecii vecilor, amin.

Şi martori pune domnia mea: jupan Dragomir al lui Udrişte, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Colţea paharnic, Staico vistier, Vlădislav spătar şi Alb comis, Rodea şi Neagu stratornici.

Şi eu, Ianaş gramatic, am scris în luna Februarie 4 şi în anul 6996 ‹1488›, în cetatea Bucureşti.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 71.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1842.

1488 (6996) Aprilie 10, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Neagu şi fratele său Vladul şi cu fiii lor, ca să le fie jumătate din Neagra şi a treia parte din Urlăndeşti, pentrucă a venit Neagu în faţa domniei mele de şi-a aşezat pe fratele său Vladul peste jumătate din Neagra, iar Vladul a aşezat pe Neagu peste a treia parte din Urlăndeşti, ca să fie fraţi nedespărţiţi peste ocine şi peste marfa oricât au, sau moartă sau vie. Şi oricăruia dintre dânşii i s'ar întâmpla mai înainte moarte, prădalica la ei să nu fie, ci să fie moşiile şi marfa celuia care va rămâne dintre dânşii. Şi domnia mea le-am iertat calul.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie ocină şi ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Danciul stolnic, Colţea paharnic, Vladislav spătar, Staico vistier, Albu comis, Neagu şi Rodea postelnici.

Şi eu, Stan grămătic, am scris în cetatea Bucureşti, Aprilie 10, în anul 6996 ‹1488›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 72.
Orig. slav, perg., pecete aplicată.
Cu o trad. rom. din 1752.

198

1488 (6996) Aprilie 17, Bucureşti.

† ‹Acei câţi se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceia sunt fiii lui dumnezeu, spune dumnezeescul apostol, căruia pe urmă mergându-i cei iubitori de dreptate şi cei ce se străduiesc spre cele bune au dobândit viaţa dorită, cele pământeşti pământului lăsându-le şi alipindu-se către ceruri, acel glas fericit de bucurie auzindu-l, pe care veşnic îl şi aud: ‹ « Veniţi binecuvântaţii părintelui meu să moşteniţi împărăţia care este gătită vouă dela întemeierea lumii ». Acela şi eu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul› şi singur stăpânitorul, ‹Io Vlad voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu bună dăruire a lui dumnezeu› stăpânind şi domnind ‹în toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului her›teg, a binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe dumnezeu care m'a proslăvit şi m'a ridicat cu

slavă în scaunul sfânt‹răposaţilor părinţi ai domniei mele, şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă› faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor hrisovul de faţă al domniei mele, sfintei mânăstiri şi sfântului› locaş al sfintei şi de viaţă începătoarei ‹troiţe dela Cozia şi nastavnicului turmei lui Hristos al acelui locaş, ieromonahului Visarion şi tuturor fraţilor câţi locuiesc în sfânta mânăstire, ca să le fie satele numite: Jiblea şi Şerbăneşti› şi Brădăţeni şi Seaca şi Călimăneşti şi Lunceni şi Bogdăneşti şi Hinăteşti şi Bucureşti şi Troeneşti şi Jurj›ani, pe care l-au cumpărat dela Drăgoi ‹pe 50 de florini şi un cal şi Săvăstreni toţi, pentrucă i-au cumpărat dela Şolda jumătate pe› 1600 aspri, a doua jumătate au cumpărat dela Stoica ‹şi dela Cârstea pe 1600 aspri, şi Sălătrucul pe Coisea pentrucă a cumpărat Magdalina› jumătate dela Coman Făgărăşanul, pe ‹50 de florini, astfel l-a dat Magdalina sfintei mânăstiri, iar cealaltă› jumătate au cumpărat dela Neagu şi dela Piprea, ‹fiul lui Eiza, pe 50 de florini, şi uliţa la Râmnic şi cu vinăriciul cât este domnesc, să şi-l ia că›lugării dela vecinii pe care-i au în uliţă ‹şi 300 sălaşe de Ţigani şi Vodostriţa şi Ciocăneşti şi Stăncesti şi Călu›găreni şi Cărăreni şi Lumineni şi Păpenei, ‹pe care l-au cumpărat dela Ganea Taurul, pe 650 aspri, şi găletăritul în› judeţul Vâlcea, să-şi ia călugării găleţile ‹de grâu, câte se află în acel judeţ›.

‹Şi găletari› să nu se puie de către domni, ci singuri călugării ‹să-şi adune aceasta cum vor putea. Şi vama la Genune şi› balta Mamino dela Orle în sus cu toate bălţile, câte se ţin ‹şi balta Căbel dela Săpatul de jos până la gura la› lomiţii, câte se află, de asemenea şi cu tot hotarul acelor sate ‹şi bălţi.

Acestea toate să le fie de ocină şi de› ohabă sfintei mânăstiri şi dumnezeeştilor călugări pentru slujbă ‹şi pentru hrană şi spre veşnică pomenire în veci a sfânt› răposaţilor bunici şi părinţi ai domniei mele, după aceia şi a domniei mele şi fiilor domniei mele. Începând dela vama oilor, de vama porcilor, de stupi, de găletărit, de dijme, de vinărici, de cărături şi de podvoade, ‹de copaci, de cositul fânului, şi de găleţi, de poclon, adică› de toate slujbele şi dăjdiile câte se află în ţara ‹şi stăpânirea singur stăpânitoare a domniei mele, de toate să le fie de oha›bă.

Şi să nu cuteze să-i turbure nici sudeţ, nici globnici, nici armaş, ‹nici birari, nici nimeni altul dintre boierii şi dintre slugiile domniei mele› trimişi după milostenii şi după muncile mele, pentrucă oricine ‹s'ar încumeta să împiedice sau să turbure› chiar şi cu un fir de păr acele sate şi acei Ţigani şi acele bălţi, ‹unuia ca aceluia să-i fie potrivnică sfânta şi de viaţă începătoarea› troiţă la cumplita şi neîndurata judecată şi va ‹primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios› şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

‹Încă şi după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn în› Ţara Românească sau din rodul inimii domniei mele, adică ‹dintre fiii domniei mele sau din rudele domniei mele sau pentru păcatele noastre sau din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui. Dacă

însă nu va întări şi nu va înnoi, ci va strica şi va batjocori, pe acela domnul dumnezeu, făcătorul cerului şi al pământului să-l› ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui ‹şi să aibă parte cu Iuda şi cu cel de trei ori blestemat Arie şi cu ceilalţi Iudei›, care au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor ‹şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Aceştia sunt martorii› poruncii domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe ‹al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Radul Vintilescul, jupan Bar›bul dela Craiova, jupan Cârstian, jupan Pârvul mare ‹vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Gonţea paharnic› Staico vistier, Vladislav spătar, Albul comis, ‹Neagu şi Rodea mari stratornici›.

‹Albul a scris în cetatea Bucureşti›, luna Aprilie 17 zile, în anul 6996 ‹1488›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 73.

Orig. slav. perg., fragment.

Completat după copia din ms. 712, f. 384 v-385, după trad. din sec. XVIII aflată la un loc cu orig. şi după trad. din ms. 209 f. 129—130.

199

‹1488 Septembrie 1—1489 August 31› 6997.

In lege a poruncit ‹dumnezeu› [2] ..... [1] Astfel şi sufletul ‹meu a râvnit› [2] către hramul şi sfântul locaş al preobrajeniei domnului dumnezeu şi mântuitorul nostru Iisus Hristos şi mânăstirea domnici mele dela sfântul şi marele munte numită Cotlomus şi părintele egumen chir Romil şi toţi ‹cei› [1] în Hristos fraţi, ‹câţi› [1] trăiesc în acest sfânt ‹locaş› [1], ca să le fie în stăpânire satele anume: Giurgiu şi bălţile, începând dela Sviştov pe tot Călmăţuiul şi Comanca şi Laiovul lui Stroe şi Cireşovul pe Olt şi Grecii Călugăreşti pe deal şi Hârteşti pe Argeşel şi ocina lui Bucur şi muntele dela Strunga Hârteştilor şi satul Mărăcină.

De aceia, ‹aceste› [1] toate să fie ‹sfintei› [1] mânăstiri şi dumnezeieştilor călugări, câţi se află în acel sfânt locaş, de ocină şi de ohabă şi pentru hrană şi ‹spre› [1] veşnică pomenire a sfântrăposaţilor părinţi ai domniei mele şi domniei mele, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijmă, de cositul fânului, de vinăriciu, de gloabe, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele şi dăjdiile mari şi mici, câte ‹se află› [1] în ţara singur stăpânitoare şi stăpânirea domniei mele. Şi să nu cuteze să turbure aceste sate, nici sudeţ, nici birari, ‹nici nimeni dintre slugile› [1] şi dregătorii domniei mele, ‹trimişi› [1] după milosteniile şi după muncile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să-i turbure sau să-i împiedice, chiar şi ‹cu› [1] un fir de păr, unul

[1]) loc şters, ilizibil în orig.

ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea acestei porunci a domniei mele: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domnii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, ‹dacă› [1]) va cinsti şi va înnoi şi va întări ‹aceste mai sus› [1]) scrise şi pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească în domnia lui; dacă însă va nimici şi va batjocori şi nu va întări, pe acela domnul dumnezeu ‹să-l nimicească› [1]), aici cu trupul şi în cel veac cu sufletul şi să aibă parte cu Iuda ‹şi cu Arie› [1]) şi cu acei Indei care au strigat ‹asupra› [1]) domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui ‹asupra lor şi asupra copiilor lor› [1]), ceiace este şi va fi ‹în veci›, amin.

Martori ‹pune domnia mea› [1]): jupan Dragomir Manea ‹şi jupan› [1]) Neagoe al lui Borcea, ‹jupan› [1]) Pârvul mare vornic, jupan..... [1]) logofăt, Danciul comis..... [1]) vistier..... [1]).

‹A scris› Radul, în anul 6997 ‹1488—1489›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

După «Doc. slavo-rom. dela muntele Athos», p. 33—34.
Orig. slav, la m-rea Cutlumus dela Athos.

200

1489 (6997) Ianuarie 8, Târgovişte.

† Câţi cu duhul lui dumnezeu să povăţuesc, aceştea fiii lui dumnezeu să numesc, după cuvântul fericitului apostol, căruia următori făcându-să cei iubitori de dreptate şi cu nevoinţă bună s'au nevoit, glasul cel dorit au auzit, cari apururea îl aud: «Veniţi blagosloviţii părintelui mieu de moşteniţi împărăţia carea este gătită voao dela întemeerea lumii» (*şi celelalte*). Pentru aceia şi eu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul şi însuşi stăpânitoriul, Io Vladu voevod şi domn, fiiul marelui Vlad voevod, cu mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind toată ţara Ungrovlahiei, încă şi părţile celor peste munte, Almaşului şi Făgăraşului herţeg, bine am voit domniia mea, cu a mea bunăvoinţă şi cu luminată inimă, ca să proslăvesc pre dumnezeu, cel ce m'au proslăvit şi pre scaonul celora ce în sfânta odihnă au răposat, părinţilor domnii mêle, cu slavă m'au înălţat. Pentru aceia, m'am nevoit, de vreme ce întru cele pământeşti petrecem, de cele cereşti şi de cele viitoare lucruri să ne nevoim şi carele sânt de suflet folositoare, din cele ce ne-au dat noaă dumnezeu, pentru aceia am râvnit către lăcaşul şi mânăstirea preasfintei stăpânei noastre, născătoarii de dumnezeu şi pururea fecioarei Mariei şi slăvitei ei bunei vestiri, mânăstirea Codmeana şi am dăruit şi cest cinstit şi bine închipuit hrisovul domniei mele

[1]) loc şters, ilizibil în orig.

şi călugărilor celora ce lăcuesc întru acel sfânt lăcaş, pentru ca să le fie lor supt podgorie o moară a jupanului Stoica [1]) logofăt, pre apa carele să numeşte Vâlsanu şi cu hotarul ei, cât îl are din moşiia jupânului Staico logofăt, dintru aceu moşie, aceia să fie iarăşi la a lui moară, pentru că au venit înaintea domniei mele jupanul Staico logofăt şi cu jupâneasa lui, Caplca, şi cu feciorii lor şi au dăruit a lor moară şi cu al ei hotar, ca să fie sfintei mânăstiri Codmeana, moşie ohabnică şi dumnezeeştilor călugări spre bună hrană şi spre îmbrăcăminte, iar lui jupan Stoico [1]) logofăt şi jupânesii lui Caplea, şi părinţilor lor vecinică pomenire.

Pentru aceia, am dat domnia mea, ca să fie sfintei mânăstiri moşie ohabnică şi de nimeni nicio supărare să nu aibă, după porunca domniei mele.

Şi iată şi blestem punem domniia mea: dupre moartea mea, pre carele domnul dumnezeu va alege a fi domnul Ţării Rumâneşti, de va înnoi şi va întări, pre acela domnul dumnezeu să-l întărească şi să-l păzească întru domniia lui şi să-i fie preasfânta născătoare de dumnezeu spre ajutor, iar de va strica şi de va călca, pre acela domnul dumnezeu să-l strice aicea şi în veacul cel viitoriu, trupul şi sufletul şi să aibă parte cu Iuda şi afurisitul Arie şi cu celalţi necredincioşi Jidovi carii au strigat asupra lui Hristos, dumnezeului nostru, sângele lui asupra lor şi asupra feciorilor lor, carele este şi va fi în veci, amin.

Mărturiile: jupan Dragomir al Manii *şi* jupan Neagoe *şi* jupan Vintilă Florescul *(şi ceilalţi)*.

Şi s'au scris în cetatea Târgovişţii, luna lui Ghenarie 8, v<ă> leat 6997 <1489>.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cotmeana, nr. 357, *f.* 66—67.
Trad. rom. din sec. XVIII.

201

1489 (6997) Aprilie 25, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Bârul cu fiii săi, anume Bucşe pitarul şi Voico şi Mânea şi Vlad şi Stait şi Voina şi nepotului său Badea şi vărului primar al lui Bârul, anume Bucur, ca să le fie la Marotin ce le este veche şi dreaptă ocină şi Dvorsca întreagă şi Polovinele, pentrucă au cumpărat dela jupaniţa Vladaia, pentru 400 aspri. Şi iarăşi, lui Stait cu fiii săi să le fie la Marotin ce le este veche şi dreaptă ocină. Şi domnia mea le-am iertat calul.

De aceia, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină şi ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor. Şi căruia dintre dânşii i se va întâmpla mai înainte moarte, iar prădalica la dânşii să nu fie, ci să fie ocina a celor rămaşi, iar prădalica la dânşii să nu fie.

[1]) în loc de: « Staico ».

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Vintilă Florescul, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Vladislav spătar, Dumitru paharnic, Alb stolnic, Staico vistier, Neagu şi Rodea stratornici.

Eu, Stan gramatic, am scris în cetatea Bucureşti, luna Aprilie 25, în anul 6997 <1489>.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CCCXCIX/1.
Orig. slav, perg., pecete timbrată, căzută.

202

1489 (6997) Iunie 20, Bucureşti.

† Intru Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi *binecinstitorul* şi iubitorul de Hristos însumi stăpânitor, Io Vladul voevod şi domn, feciorul marelui Vlad voevod, cu mila lui dumnezeu şi cu dumnezăesc dar, stăpânind şi domnind toată Ţara Rumânească, încă şi laturilor plaiurilor Almaşului şi Făgăraşului herţeg. Bine am voit domnia mea dintru a mea bunăvoinţă, cu curată şi luminată inimă a domnii mele şi am dăruit acest întru tot cinstit şi bine închipuit şi prea cinstit, care iaste preste toate cinstitele daruri, acest hrisov al domniei mele, bocriului şi dregătoriului domnii mele, jupan Milco stolnicul şi jupaniţei lui, Ancăi, şi fiului lor, Danciul, şi altor fii, câţi dumnezeu le va dărui sau feciori sau fete şi fraţini-său, jupan Stanciului Canatnicul şi feciorilor lui, câţi dumnezeu îi va dărui, şi fratelui jupaniţei Ancăi, Stanislav, şi cu feciorii lui, ca să le fie lor moşie a şasă parte din Curtişoara şi a şasă parte din..... [1]) şi a şasă parte din Bălteni şi a şasă parte din Dobrotin şi a şasa parte din Fântâna Fagului; pentrucă au ajuns jupan Milco stolnicul cu dreapta lui slujbă dela Basarab voevod. Şi iar le-au cumpărat dela Basarab voevod drept doi cai buni.

După aceia, le-au cumpărat şi dela domniia mea, drept un cal bun, turcescu.

Şi iar satele anume: Iaşii toţi dela Olteţi şi Moringlavii, pentrucă sânt moşâi de moştenire lui Stănislav şi surorici> sale, jupaniţei Ancăi, şi Spinişorul Toménilor, pentrucă jumătate din Spinişor iaste moşie bătrână de moştenire lui Stănislav şi surorii sale, jupaniţei Ancăi, iar altă jumătate au fost a unchiu-său, Radul Solcea. Şi aşa, s'au rădicat Radu Solcea, de au vândut moşiia Tatului gramaticu. Iar fratele jupaniţei Ancăi, Stănislav şi cu alţi fraţi ai lui, au cumpărat-o dela Tatul gramaticul, drept aspri 600 şi domnii mele au dat un cal.

Şi iar să le fie un Ţigan, anume Mihu cu copiii lui, pentrucă au venit înaintea domnii mêle jupan Stănislav, de s'au aşezat cu gineri-său, jupan Milco stolnicu

[1]) loc alb în text.

şi cu soru-sa, jupaniţa Anca, pe toate satele lui şi pe toate moşiile ce sânt mai sus scrise şi domniea mea le-am ertat calul.

Pentru aceasta, le-am dat domniia mea, ca să le fie întru moştenire şi ohabnice lor şi feciorilor lor, nepoţilor şi strenepoţilor lor. Şi oricăruia dintr'înşii mai nainte i se va întîmpla moarte, moşiile să fie celor ce au rămas, iar vânzare între ei să nu fie, până când să va afla un copil din sămânţa lor. Şi de niminea să nu să clătească, după porunca domnii mele.

Şi să fie în pace de vama oilor şi de vama porcilor şi de găleată şi de albinărit şi de tăipi şi de cositul fânului şi de fumărit şi de podvoaze şi de vinerici. Şi niminea să nu cutéze a-i bântui: nici judecători, nici birari, nici globnici, nici dregătorii domnii mele, carii sânt din casa domnii mele, nici curténii, nici podvodnicarii, nici altul niminea.

Pentru căci, care să va ispiti a-i învălui sau a-i bântui sau a-i trage, fiecine din boeri sau din dregători sau din slugile céle trimise după milostenie şi după lucrurile domnii mele, măcar cât iaste un păr, unul ca acela va avea a lua mare răutate şi urgie de către domniia mea, ca un necredincios şi călcătoriu şi ruşinătoriu aceştii poronci a domnii mele. Şi într'alt chip nu va fi, după zisa domnii mele.

Pus-am şi blestem domniia mea: după moartea domnii mele, pre cine va alége domnul dumnezeu a fi domn Ţării Rumâneşti au din rodul inimii domnii mele sau din neamul domnii mele sau, după păcatele noastre, dintr'alt neam, de va cinsti şi va întări şi va înoi aceste mai sus scrise, pre acela domnul dumnezeu să-l întărcască şi să-l cinstească şi să-l păzească în domnia lui; iar de nu va cinsti şi nu va întări şi nu va păzi şi nu va înoi acéste a noastre mai sus scrise, ci le va strica, pre acele domnul dumnezeu să-l strice pre el şi să-l calce şi să-l ruşineze pre el, în domniia lui, şi să-l bată pre el, aici trupeşte, iar în veacul ce va să fie, sufletul lui. Şi să-i fie părâşe preacurata maica lui dumnezeu, la înfricoşatul judeţ, unde nu iaste făţărie şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi Jidovi, carii au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru, Isus Hristos şi au zis: sângele lui asupra lor şi asupra feciorilor lor, care iaste şi va fi în veci, amin.

Iată şi mărturii am pus domniea mea: jupan Dragomir al Manei şi jupan Neagoe al Borcei şi jupan Drăghici Stoicovici şi jupan Barbul Craiovescul şi jupan Pârvu *mare* vornic şi jupan Staico logofătul şi Danciul comisul şi Alb stolnicul şi Dumitru paharnicul şi Vlădislav spatariul şi Staico vistieriul şi Neagul şi Rodea postelnicii.

Şi gramaticul Mihai, carele am scris în cetatea Bucureştii în scaun, în luna lui Iunie 20 zile, la leatu 6997 <1489>, indictionul al 7<lea>.

Io Vladul voevod.

Acad. R.P.R., ms. 5722, f. 8—9.
Trad. rom. din 1812.

203

1489 (6997) Iulie 4.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Bucşa şi fratele său Dan şi cu fiii lor şi cu verii lor, Slăveiu şi Neagoe şi Radul şi Stan şi cu fiii lor şi unchiul lor, Stan cu fiii săi şi nepoţii lor de soră, Şerban şi Stănilă şi Oprea şi Stanciul şi cu fiii lor şi Bucur şi fratele său Manea cu fiii lor şi Stoia şi fratele său Căzan cu fiii lor şi vărul lor, Radul cu fiii săi, ca să le fie la Rădineşti a treia parte, pentrucă au cumpărat-o dela Şerbu, pentru 300 aspri şi domniei mele ‹au dat› un cal. Şi Creţeştii toţi, pentrucă le sunt ocină dedină. Dar să fie lui Bucşa şi fratelui său Dan cu fiii săi şi verilor lor, Slăveiu şi Neagoe şi Radul şi Stan cu fiii lor şi unchiului lor Stan cu fiii săi şi nepoţilor lor de soră, Şerban şi Stănilă şi Oprea şi Stanciul şi cu fiii lor peste a treia parte din Rădineşti şi iarăşi lui Bucşa şi fratelui său Dan şi cu fiii săi şi nepoţilor lor de soră, Şerban şi Stănilă şi Oprea şi Stanciul şi cu fiii lor şi lui Bucur şi fratelui său Manea cu fiii săi şi lui Stoia şi fratelui său Cazan cu fiii săi şi verilor lor, Radul cu fiii săi, să fie peste Creţeşti.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Vladislav spătar, Dumitru paharnic, Albu stolnic, Staico vistier, Neagu şi Rodea stratornici.

Şi eu, Stan gramatic, am scris în luna Iulie 4 zile, în anul 6997 ‹1489›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Institutul de Istorie al Acad. R.P.R.
Copie slavă.

204

1489 (6997) August 3.

† Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahici. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stanislav cu fiii săi şi cu fraţii săi, Neagotă şi Dan şi cu fiii lor şi lui Cârstea birarul cu fiii lui, ca să le fie Grădiştea jumătate şi jumătate din Runtea şi din cealaltă jumătate, a patra parte. Dar Stanislav cu fiii săi şi cu fraţii săi, Neagotă şi Dan, să fie peste jumătate din Grădişte, pentrucă le este veche şi dreaptă ocină şi peste jumătate din Runtea, pentrucă au cumpărat dela Dan dela Plosca, pentru 400 aspri. Şi iarăşi Cârstea birarul să fie numai peste a patra parte din cealaltă jumătate din Runtea, pentrucă a cumpărat dela Bodea, pentru 200 aspri şi dela fraţii lui Bodea. Şi domniei mele au dat un cal.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, până când se va afla un copil din seminţia lor şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pârvul vornic, jupan Staico logolăt, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Staico vistier, Vladislav spătar, Radul şi Neagu postelnici.

Eu, Ceucuţ, am scris în anul 6997 ‹1489› luna August 3, Luni.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CLXX/4.
Orig. slav., perg., pecete aplicată, căzută.

205

1489 (6998) Septembrie 11, Bucureşti.

† In lege a poruncit dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuală din câte agonisesc şi aceasta ştiind părinţii purtători de dumnezeu şi apostoli sfinţi, au sfătuit pentru ajutorul şi pentru binefacerea sufletelor noastre şi ne-au lăsat nouă, ultimilor fii ai lor, ca unii cu rugăciune şi priveghere şi post, alţii cu milostenii şi pocăinţă, să ne curăţim de tot răul, cu toată credinţa şi întărirea, să fim gata să auzim acel glas: « Veniţi către mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi eu vă voi odihni, luaţi asupra voastră jugul meu şi învăţaţi-vă dela mine, că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi afla pacea sufletelor voastre, căci jugul meu este bun şi povara mea este uşoară. Veniţi binecuvântaţii părintelui meu şi moşteniţi împărăţia gătită vouă dela întemeierea lumii, căci am flămânzit şi mi-aţi dat să mănânc, am însetoşat şi mi-aţi dat să beau, strein am fost şi m'aţi primit, bolnav am fost şi m'aţi îngrijit, în temniţă am fost şi aţi venit la mine ».

Iată şi eu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Vlad voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahici, încă şi al părţilor de peste munţi, Almaşului şi Făgăraşului herţeg. Râvnind să urmez vechilor împăraţi şi domni cari au cârmuit cele pământeşti cu pace în binefaceri şi s'au învrednicit de împărăţia cerurilor, ştim şi că tuturor iubitorilor de dumnezeu toate li se îndreaptă în spre bine, căci înţelepciunea trupească este moarte, iar înţelepciunea duhovnicească este viaţă şi pace. Acestea amintindu-şi domnia mea şi cuvântul lui David proorocul şi împăratul, care spune: « Fericiţi cei cărora li s'au iertat fărădelegile şi cărora li s'au acoperit păcatele, fericit bărbatul căruia domnul nu-i socoteşte păcatul ». Şi iarăşi: « In ce chip doreşte cerbul isvoarele de apă, astfel doreşte sufletul meu către tine, dumnezeule ».

Iată, a dorit domnia mea către hramul şi sfântul locaş al preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi slăvita ei uspenie, mânăstirea Govora şi părintelui egumen chir Dorotei şi tuturor celor în Hristos fraţi ce trăesc în acel sfânt loc, ca să le fie în stăpânire satul dela gura Topologului, la Ninişeşti, partea lui Bilă, oricât a fost ocina lui Bilă, pentrucă a cumpărat-o domnia mea dela Bilă, pentru 1400 aspri. După aceia am făcut domnia mea două mori şi am dăruit domnia mea ocina lui Bilă toată şi cu morile, ca să fie a sfintei mânăstiri, să fie de hranŭ fraţilor şi spre veşnică pomenire a părinţilor domniei mele şi domniei mele şi copiilor domniei mele. Şi iarăşi să le fie la Mirileşti ocina lui Sprinten, oricât i-a fost dedină, pentrucă a cumpărat-o egumenul Dorotei şi cu fraţii dela Radul din Băeşti, pentru 700 aspri. Şi iarăşi să le fie la Nănăşeşti partea lui Straoa, oricât i-a fost ocină dedină, pentrucă a cumpărat-o egumenul Dorotei cu fraţii dela Straoa, pentru 1400 aspri; astfel 600 aspri au plătit, iar 800 aspri i-au iertat Straoa sfintei mânăstiri, pentru ca să aibă şi el pomenire la sfânta mânăstire şi să se numească omul sfintei mânăstiri. Şi iarăşi să le fie via popii Alexie dela Argeş, care este lângă via sfintei mânăstiri, pentrucă a cumpărat-o egumenul Dorotei cu fraţii dela fiii popii Alexie, dela Chirca şi dela fraţii lui, pentru 700 aspri. Şi iarăşi să le fie via lui Stepan, căci a cumpărat-o egumenul Dorotei cu fraţii dela Stepan, pentru 400 aspri, de au dăruit-o sfintei mânăstiri. Şi iarăşi să le fie balta numită Pirot, căci a dat-o jupan Alb spătar, să fie ocina sfintei mânăstiri şi pentru hrana fraţilor şi spre veşnica lui pomenire şi a părinţilor şi a fraţilor lui.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijmă, de cositul fânului, de cărături, de podvoade, de talpe, adică de toate slujbele şi dăjdiile mari şi mici, câte se află în ţara şi în stăpânirea singur stăpânitoare a domniei mele. Şi nimeni să nu cutcze să-i turbure, nici sudeţ, nici birari, nici vinăriceri, nici nimeni altul dintre slugile şi dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să-i prigonească sau să-i împiedice măcar şi cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă şi blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească şi să-l întărească în domnia lui; dacă însă va nimici şi va călca şi va risipi, pe acela domnul dumnezeu să-l calce şi să-l batjocorească şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei care au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Vlădislav spătar, Staico vistier, Neagu şi Radul stratornici.

Şi eu, Radul gramatic, carc am scris în cetatea de scaun Bucureşti, luna Septembrie 11 zile, în anul 6998 ‹1489›, indiction 8.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 74.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1854.

206

1489 (6998) Octombrie 2, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri dela Tismana hramul şi lăcaşul preasfintei noastre stăpâne, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi cinstitei şi slăvitei ei uspenii şi dumnezeieştilor călugări ce locuiesc în acel sfânt locaş, ca să le fie satul numit Fărcăşeşti toţi şi cu moara, pentrucă le-au cumpărat dela jupan Dan clucer. pentru 2000 aspri.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Vladislav spătar, Staico vistier, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Danciul comis, Neagu şi Radul postelnici.

Drăgoi am scris, în anul 6998 ‹1489› Octombrie 2 zile, în cetatea de scaun Bucureşti.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 75.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1857.

207

1490 (6998) Ianuarie 7.

†Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri Tismana, hramul preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi slăvitei ei uspenii şi preacinstitului părinte chir Matei şi tuturor celor în Hristos

fraţi, ca să le fie Ceaurii toţi, pentrucă le sunt veche şi dreaptă ocină. Astfel s'a sculat Petre, de a jurat cu 12 boieri şi le-a luat hotarul de jos. După aceia, iarăşi s'a ridicat stareţul Matei de a jurat cu 24 de boieri, astfel i-au dat hotarul de jos, de unde se desparte Rugina de Polog, până unde se varsă în Jiu.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Albu stolnic, Dimitru paharnic, Vladislav spătar, Staico vistier, Neagu şi Radul stratornici.

Şi eu, Stan gramatic, care am scris, luna Ianuarie 7 zile, în anul 6998 <1490>.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 76.
Orig. slav, perg., pecete timbrată.
Cu o trad. rom. din 1846.

208

1490 (6998) Martie 24, Bucureşti.

† Acei câţi se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceia sunt fiii lui dumnezeu, cum spune dumnezeescul apostol, căruia pe urmă mergându-i cei iubitori de adevăr au auzit acel fericit glas de bucurie, pe care veşnic îl aud: « Veniţi binecuvântaţii părintelui meu, să moşteniţi împărăţia gătită vouă dela întemeierea lumii » şi celelalte. Care şi eu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Vlad voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă şi cu inimă curată şi luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe dumnezeu care m'a proslăvit ridicându-mă cu slavă în scaunul sfântrăposaţilor pă inţilor domniei mele. Acestea dar amintindu-mi, ascultând dumnezeiasca scriptură, care spune: « Ascultaţi dar împăraţi şi înţelegeţi, cuprindeţi-vă sudeţi ai capetelor pământului, auziţi stăpânitori ai mulţimii şi cei ce vă făliţi cu noroadele limbilor, că stăpânirea voastră v-a fost dată dela domnul şi puterea dela cel de sus ». De aceia, străduindu-mă cât timp cârmuim cele pământeşti să ne orânduim nevoile cele viitoare, după cât va fi în putere, a socoti despre lucrurile sufleteşti, căci toate ne-au fost date de dumnezeu.

De aceia, cu toată inima am dorit către cinstitul hram al sfinţilor fără trup arhistrategi Mihail şi Gavriil, mănăstirea Dohiaru, pentrucă a venit părintele egumen chir David şi stareţul Evtimie şi ieromonahul Macarie şi au cerut ca să primim sfânta mănăstire, ca să ne numim ctitori şi să ajutăm sfânta mănăstire,

cât este cu putinţă. De accia, am primit cu toată osârdia şi am făgăduit să vie fraţii din sfânta mânăstire în fiecare an, în postul mare, să se dea obroc sfintei mânăstiri, câte 3000 aspri pe fiecare an. Aceasta am făgăduit să ţinem neatins, să fie obroc sfintei mânăstiri şi dumnezeeştilor călugări pentru folosinţă cât este nevoia sfântului loc, ca să se întărească, nouă să ne fie de veşnică pomenire. Aceasta făgăduim să se dea cât vom fi viu, în domnie.

Iar după noi, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii noastre sau din rudele noastre sau şi oricine căruia i-ar da dumnezeu, dintre dreptcredincioşi, cine va înnoi şi va întări acest hrisov şi va întări obrocul sfintei mânăstiri, precum s'a făcut aici, sau dacă îl va îndemna sfântul duh şi arhistrategul Mihail, ca încă şi mai mult să adauge, pe unul ca acela să-l miluiască domnul dumnezeu şi să-l întărească în domnia lui şi în veacurile viitoare să-i dea domnul dumnezeu să dobândească bunurile pe cari le-a pregătit celor ce-l iubesc şi cari se învrednicesc să stea la dreapta domnului, amin.

S'a scris acest hrisov cu mâna prea păcătosului Radul gramatic, luna Martie 24 zile, anul 6998 <1490>, în cetatea Bucureşti.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 77.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1915.

209

1490 (6998) Aprilie 12, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Dragomir şi cu fiii lui, ca să le fie Pârşanii toţi, pentrucă i-au cumpărat dela Milea, fiul lui Nemiş, pentru 800 aspri. Şi domniei mele i-au dat un cal.

De accia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Vladislav spătar, Staico vistier, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Danciul comis, Neagu şi Rodea stratornici.

S'a scris în cetatea Bucureşti, în anul 6998 <1490> luna Aprilie 12 zile.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 78.
Orig. slav, perg., pecete timbrată.
Cu o trad. rom. din 1860. O copie slavă, ibid., ms. 173, f. 26 v.

210

1490 (6998) Aprilie 12, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod, fiul lui Vlad marele voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele bisericii şi sfântului locaş, mânăstirii numită Govora, hramul uspenia preasfintei, curatei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu, pururea fecioară Maria, egumenului Dorotei şi tuturor celor în Hristos fraţi, care trăesc în sfânta mânăstire, ca să le fie balta numită Pirot şi Lişteva şi gârla, dela Cuibul Vulturului până la Pirot.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie ocină şi ohabă şi pentru hrana sfinţilor călugări şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Şi nimeni să nu cuteze să-i turbure, pentrucă cine s'ar încumeta să-i turbure sau să-i împiedice, iar acel om va primi mare rău şi urgie dela domnia mea. Altfel nu este.

S'a scris în cetatea de scaun Bucureşti, luna Aprilie 12, în anul 6998 ‹1490›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 79.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1848.

211

1490 (6998) Iulie 26, Bucureşti.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Vlad voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, acest de faţă hrisov al domniei mele, preacinstitului dregător al domniei mele, care este din casa domniei mele, jupan Laţco, cu fiii săi şi cu verii lui, jupan Andreian şi jupan Lupul cu fiii lor, ca să le fie satele numite Ohaba jumătate, lângă Tismana şi Pietreni jumătate, pentru că le sunt vechi şi drepte ocine, dedine.

Şi iarăşi să le fie Topeştii toţi, pentrucă a schimbat jupan Stanislav clucer cu jupan Stan stolnic, de a dat jupan Stanislav clucer lui Stan stolnic Mihăileştii în locul Topeştilor, încă din zilele lui Radul voevod. Şi iarăşi, după aceia, i-a cumpărat jupan Laţco dela Manea, fiul lui Barbul, pentru 1300 aspri.

După aceia, a venit jupan Laţco înaintea domniei mele, de a aşezat pe verii lui, jupan Andreian şi jupan Lupul, peste jumătate din Ohaba, de lângă Tismana

şi peste jumălate din Pietreni şi peste toţi Topeştii, ca să-i fie fraţi nedespărţiţi. Şi oricui i s'ar întâmpla mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămaşi. Şi domniei mele ‹au dat› un cal bun.

De accia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începând de vama oilor şi de vama porcilor şi de albinărit şi de găletărit, de dijme, de vinărici, de gloabe, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele şi dăjdiile mari şi mici, câte se află în ţara şi stăpânirea singur stăpânitoare a domniei mele. Şi nimeni să nu cuteze să turbure acele sate, nici judeţ, nici birari, nici globnici, nici nimeni dintre boierii şi dintre dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi muncile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să-i turbure sau să-i împiedice, chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător al acestei porunci a domniei mele.

Încă şi blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească şi să-l păzească în domnia lui; dacă nu va cinsti şi nu va înnoi şi nu va întări, ci va călca şi va risipi această poruncă a domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei care au strigat asupra lui Hristos dumnezeu, mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir Udriste, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pârvul vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Albul stolnic, Dimitru paharnic, Vladislav spătar, Staico vistier, Neagu şi Dragomir stratornici.

Şi eu, Corlat, care am scris în cetatea de-scaun Bucureşti, luna Iulie 26 zile, în anul 6998 ‹1490›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 80.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1844.

212

1491 (6999) Februarie 23, M-rea Glavacioc.

† Cu mila lui d‹umneo›zeu, Io Vladul voevod şi domn a toată Ţara Rumânească, feciorul marelui Vlad v‹oe›v‹o›d. Dat-am domniia mea această poruncă a domniei mele cinstitului boiariului domniei mele, jupan Stanciul comisul şi

frăține-său, jupan Dumitru şi cu feciorii lor, ca să le fie lor Braneţii toţi, pentru că i-au cumpărat jupan Stanciul comisul dela Vârban, drept 2000 de aspri. Iar după acéia, au venit jupan Stanciul comisul şi cu frate-său, jupan Dumitru, înaintea domniei méle, de au înfrăţit pre jupan Danciul comisul preste toţi Brăncţii, ca să fie fraţi. Insă până când va fi jupan Stanciul comisul viu şi cu feciorii lui, să stăpânească ei singuri toţi Braneţii, cu frate-său, jupan Dumitru; iar după moartea jupan Stanciului comisului şi după moartea feciorilor lui, să fie jupan Danciul comisul şi cu fratele jupan Stanciului comisului, anume jupan Dumitru şi cu feciorii lor, împreună preste toţi Braneţii, să fie fraţi nedăspărţiţi. Şi oricui dintru dânşii mai nainte i s'ar întâmpla moarte, ceartă [1]) întru dânşii să nu fie, ci să fie celor ce vor rămânea dintr'înşii. Şi domnici méle au dat un cal.

Pentru acéia, am dat lor şi domniia mea, ca să fie lor moşia stătătoare, de moştenire şi ohabnică şi de nimenea să nu să clătească, după zisa domniei méle.

Mărturii: jupan Dragomir al Manei, jupan Neagoe al Borcei, jupan Drăghici al Stoicăi şi jupan Pârvul dvor‹nic› şi jupan Staico log‹o›fătul, Danciul comisul, Albul sto‹lnic›, Vladislav spat‹ar›, Dumitru pah‹arnic›, Staico vist‹ier›, Neagul şi Radul postélnicii.

Şi am scris eu, Stanciul log‹o›fătul, la mănăstirea Glavaciogul, Fev‹ruarie› 23 zile leat 6999 ‹1491›.

‹Pe verso›: † Acest izvod s'au scris pe limba rumâncască depe hrisovul cel slovenesc, de Lupp dascalul slov‹e›nesc, la Şcoala Domnească în Bucureşti, la leat 7250 ‹1742›.

Eu Lupp dasc‹al› slov‹enesc›, *am scris.*

Acad. R.P.R., CCCCXIX/96.
Trad. rom. Altă trad. rom. din 1827, ibid., CCCCXIV/97.

213

‹1491 Septembrie 1—1492 August 31› 7000.

Hrisovul lui Vlad vod‹ă›.

† Bunilor şi credincioşilor şi preacinstiţilor, puternicilor jupan Barbului al Craiovei şi cu fraţii lui: jupan Părvul şi Danciul şi Radul, carei au rădicat din temelie întru tot cinstit ce iaste mai sus zis hram, la răul ce să chiamă Bistriţa şi au înfrumuseţat cum să cade şi au adaos sate, anume: Plăvicénii şi Şoaşul tot, cu tot hotarul şi cu viile şi cu zeciuiala de vin ce să cade dintr'acéste ocine, căci iaste a lor hotar şi Brâncovénii toţ‹i› şi Gândénii şi Vădăstra, ce iaste cumpărată de Vladul, drept aspri 15.000 şi Potelul cu Balta Albă şi Pârâul tot şi Măluréniі, ce i-au adaos jupânul Hamza. Şi iar au adaos, aceşti boiari, Bogdăneştii del‹a› Codmeana, şi Ţiganii câţi scriu, toţ‹i›.

[1]) «ceartă» tradus greşit «prădalica».

Drept acéia, întărit-am şi domnia mea, cu această carte a domnii méle. L‹ea›t 7000 ‹1491—1492›.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Bistriţa, nr. 713, f. 856.
Trad. rom. din sec. XVIII.

214

‹1491 Septembrie 1—1492 August 31› 7000

Cartea dumnealui banului Barbul, care au zidit şi din temelie au ridicat sfânta mânăstire Bistriţa şi o au înzestrat cu moşii vii şi Ţigani, pe cum va arăta în [în] cartea dumnealui de danie, şi de întărire, del‹a› leatul 7000 ‹1491—1492›.

† Insă să s‹ă› ştie cu ce am adaos şi am întărit şi am miluit sfânta mânăstire Bistriţa, cu, robul lui dumnezeu, Barbul banul Crai‹o›vescul, cu sate, cu Ţigani, sfânta mânăstire ce să chiamă Bistriţa, hramul Uspenii al preacinstitei născătoarei de dumnezeu, cum am dat să fie vécinică pomenire, mie şi părinţilor miei, să dobândim împărăţiia ceriului întru H‹risto›s, amin.

Insă satele anume: Plăvicénii dela Şuaş, cu tot hotarul şi cu viile şi cu zeciuiala din vii, pe cum să cade otaştina oricătă s'ar afla peste acéle hotară, moşiia Ghindénii şi Vădastra, ce le-am cumpărat dela Vladul drept 15.000 de aspri gata; moşiia Potelul şi Balta Albă şi Părăul tot, Bogdăneştii de Cotmeana toţ‹i› şi Mălurénii.

După acéia şi Ţiganii, anume: Curchi cu Ţiganca lui şi Mela cu Ţiganca lui, Iovan cu Ţiganca lui şi frate-său Dode şi Dija cu Ţiganca lui şi Bran cu Ţiganca lui şi Tudor cu Ţiganca lui şi Novac cu Ţiganca lui şi cu feciorii lor, Şaim cu Ţiganca lui, Curchi cu Ţiganca lui şi Chita cu Ţiganca lui, Iane cu Ţiganca lui, Bria cu Ţiganca lui, şi iar alt Brie cu Ţiganca lui. Aceştea toţ‹i› i-au dat jupan Barbul *mare* ban şi cu fraţii lui: jupan Părvul şi jupan Danciul, ca să fie sfintei mânăstiri Bistriţii, ce e mai sus numită.

Iar după acéia, veri cine s'ar scula, după moartea dumnealui jupan Barbului banul, dintr'ai dumnealui nepoţ‹i›, strenepoţ‹i› ori toate căte au adaos şi au dat sfintei mânăstiri Bistriţii, ori sate, ori Ţigani, să fie nemişcate; că ori cine s'ar ispiti ca să le facă supărare satelor au Ţiganilor, ce sânt date sfintei mânăstiri, unul ca acela să fie supt mare blestem şi supt groaznică afurisanie şi să-l bată preacurata maica lui dumnezeu, parte şi lăcaş să aibă la un loc cu Iuda şi cu afurisitul Aria, cela ce nu va întări sfânta mânăstire, precum scrie mai sus.

Şi iar am adaos sfintei mânăstiri satul Băbénii pe jumătate, Tismana pe jumătate, şi vama di vad pe jumătate şi Tismana iar pe jumătate, ce să va afla, până ce va fi banul viu, să o stăpânească, iar după moartea dumnealui, să rămâe sfintei mânăstiri. Iar ai lui nepoţ‹i› nicidecum să nu să atingă cu ce au întărit

sfânta mănăstire şi pe sfântul Grigorie Decapolitul; ruga maicăi precistei şi a sfântului Grigorie să-i fie de ajutoriu.

Văleat 7000 ‹1491—1492›.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Bistriţa, nr. 713, f. 560 v-561.
Trad. rom. din sec. XVIII.
Altă copie rom., ibid., la S. I, nr. 81.

215

1491 (7000) Septembrie 3, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele locaşului împărătesc şi sfinţit, mănăstirii numită Tismana, hramul preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi părintelui nastavnic al sfintei mănăstiri şi ţiitor de seamă şi doritor de bine, părintelui egumen chir Ioanichie şi tuturor celor în Hristos fraţi care trăesc în acel sfânt loc, ca să fie satele anume numite: Bahna cu ţinutul [1]) său şi Petroviţa cu ţinutul său şi Ploştina după vechiul hotar şi Fărcăşeşti cu ţinutul său, oricât a ţinut jupan Vintilă şi Brătieştii cu ţinutul său, din zilele lui Radul voevod, acestea să le ţie călugării dela Tismana şi acum.

Iar ce au luat Turcii sau Ungurii, iar domnia mea nu avem ce face, iar ce se va găsi sub stăpânirea domniei mele în Ţara Românească, iar domnia mea cu acele averi, cu toate, am dăruit din nou sfânta mănăstire, ca să şi le stăpânească călugării şi am spus fiecărui om care ţine ocine dela sfânta mănăstire ca aceştia să se adune în oraş la Tismana, înaintea cinstiţilor bani ai domniei mele, înaintea lui jupan Detco şi a lui jupan Dediul şi a lui jupan Diicul şi a lui jupan Dragomir, ca să spuie tuturor oamenilor să se ferească de ocinile mănăstirii, de mori şi de livezi şi de munţi şi de vaduri de moară şi de toate câte au ţinut călugării din zilele fratelui domniei mele, Io Radul voevod, şi până ce a dat dumnezeu domniei mele Ţara Românească, iar ei să şi le ţie slobozi până în veci.

După aceia, acel om care nu se va feri de ocinele sfintei mănăstiri şi nu va asculta cuvântul domniei mele, pe care-l vor spune lor banii, iar acel om va păţi rău şi va primi mare rău şi urgie dela domnia mea. De aceia, i-am dat şi domnia mea sfintei mănăstiri, ca să-i fie toate acelea de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Dragomir Udrişte şi jupan Neagoe al lui Borcea şi jupan Drăghici Vintilescul şi jupan Pârvul mare vornic şi jupan Staico logofăt şi jupan Tudor vistier şi Danciul comis şi Dimitru paharnic şi Alb stolnic şi Stroe spătar, Neagu şi Radul stratornici.

[1]) ‹ dârjava ›, în orig.

Şi eu, Oncea gramatic, care am scris în cetatea de scaun Bucureşti, luna Septembrie 3 zile, în anul 7000 ‹1491›, indiction 10.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 82.
Orig. slav, perg., pecete timbrată căzută.
Cu o trad. rom. din 1845.

216

1492 (7000) Mai 6, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele cinstiţilor vlastelini ai domniei mele, jupan Bran şi jupan Radul spătar şi jupan Pătru stratornic şi cu fiii lor, ca să le fie la Băleşti partea lui Tolan, pentrucă a dobândit-o Dan Oteşanul încă din zilele lui Vladislav voevod, dela Cosovo. După aceia, au mărturisit înaintea domniei mele 12 boieri, că a dobândit-o Dan Oteşanul dela Vladislav voevod, iar alţii să nu aibă amestec. Şi după aceia, s'au ridicat jupan Bran cu fraţii săi şi au cumpărat-o dela Dan Oteşanul, pe 40 de oi cu miei. Şi iarăşi să le fie la Băleşti partea lui Dobre, pentrucă le-a închinat-o lor Dobre, în zilele lui Basarab voevod. Şi domniei mele i-au dat un cal.

De aceia şi domnia mea le-am dat, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Şi martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Stroe spătar, Neagu şi Radul stratornici.

Şi eu, Pătru, am scris în cetatea de scaun Bucureşti, luna Mai 6, în anul 7000 ‹1492›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XL/10.
Orig. slav. perg., pecete timbrată, căzută.

217

1492 (7000) Iulie 9.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă jupanului Chirtop cu fiii săi şi cu fiicele sale, ca să-i fie Ruşii şi Racoviţa şi Buiacul şi Sturzeni şi Muşeteşti şi Jiliştea dela câmp şi Tătuleşti dela Cernăteşti şi ocina Şinteştilor şi Aţiganii lor, anume: Coia cu fiii săi şi Nicula cu fiii săi şi Stan cu fiii şi Dediul cu fiii săi şi Coman cu fiii săi. Şi iarăşi jupanului Dobriţa cu fiii săi şi

cu fiicele sale, să-i fie jumătate din Runc şi un Aţigan, anume Moş cu fiii săi, pentrucă le sunt vechi ocine şi dedine.

După aceasta, a venit înaintea domniei mele jupan Chirtop şi cu nepotul său jupan Dobriţa, de s'au unit şi s'au aşezat peste toate ocinele şi peste Aţiganii lor, cari sunt mai sus scrişi şi peste toată averea, sau vie sau moartă. Dar până va fi viu jupan Chirtop şi din fiii lui sau din fiicele lui, iar nepotul său Dobriţa să nu aibă nicio treabă cu ocinele şi cu Aţiganii jupanului Chirtop.

Iar când nu se va afla niciun fiu din fiii sau din fiicele jupanului Chirtop, iar ocinele şi Ţiganii jupanului Chirtop cari sunt mai sus scrişi, să nu fie prădalice, ci să fie ale nepotului său, jupan Dobriţa şi fiilor lui şi fiicelor lui. Iar apoi iarăşi, când nu se va afla nimeni dintre fiii sau dintre fiicele jupanului Dobriţa sau dintre fiii fiilor jupanului Dobriţa, iar ocinele lui şi Ţiganii lor să nu fie prădalice, ci să fie ale jupanului Chirtop şi ale fiilor lui şi fiicelor lui. Şi domniei mele i-au dat un cal.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie ocină şi ohabă, lor şi fiilor lui şi nepoţilor şi strănepoţilor şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico mare logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Alb stolnic, Dumitru paharnic, Neagu şi Radul stratornici.

Şi eu, Cârstian, am scris, luna Iulie 9, în anul 7000 ‹1492›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Institutul de Istorie al Acad. R.P.R.
Copie slavă.

218

1492 (7000) August 29.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram şi locaşului sfântului prooroc Ilie, unde este chilia părintelui nostru, fostul prot [1]) chir Cozma ieromonah, căci i-am făcut obroc, să aibă din casa noastră, până ce vom fi în viaţă noi şi fiii noştri şi până ce domnul dumnezeu ne va ţine în stăpânirea noastră încredinţată de dumnezeu, ca să trimită cartea noastră prin fraţii care vor veni dela sfânta noastră mânăstire dela Cutlumus, să-i trimitem câte 1000 de aspri şi cheltuiala 100 [2]), ca să împlinească şi să dreagă cu ei în fiecare an nevoile lor din sfântul loc.

Iar ei să roage pe dumnezeu pentru sufletele părinţilor mei, Vlad voevod şi maica mea, monahia Eupraxia şi pentru noi şi pentru copiii noştri pe cari mi

[1]) «prot» cârmuitorul ales al tuturor mânăstirilor dela Athos.
[2]) «şi cheltuiala 100» scris deasupra rândului.

i-a dăruit dumnezeu, Radul voevod şi Mircea şi Vladul. Acestea toate, câte le-am scris, să le fie neschimbate la acel sfânt loc.

Când se va da obrocul sfintei mânăstiri Cotlomus, atunci să se dea şi acesta mai sus spus. Şi iarăşi, părintele nostru, fostul prot, să îngrijească şi de sfânta noastră mânăstire Cotlomus.

S'a scris în August 29, în anul 7000 ‹1492›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

După «Doc. slavo-române dela Athos» p. 36—37.
Orig. slav.

219

‹1492 Septembrie 1—1493 August 31› 7001.

† In zilele lui Ion Vlad voevod, fiul marelui Vlad voevod. A cumpărat Nicola cel mare dela Groşeni ocină dela Neagoe şi dela Juban, pentru 1350 aspri şi o dau [1]) sfintei mânăstiri Tismana pentru pomana părinţilor lui şi pentru a lui şi a altora. Şi iarăşi a cumpărat popa Agaton dela Mânea un loc, pentru 50 aspri. Şi iarăşi a cumpărat popa Agaton dela Dobrul, pentru 250 aspri. Şi iarăşi a cumpărat Agaton dela Mihail un loc, pentru 250 aspri. Şi iarăşi a cumpărat Mărdarie un loc, pentru 1000 de aspri, dela călugărul Nicolae. Şi iarăşi a cumpărat egumenul Matei şi călugării dela Mihăilă ocina fiului lui Oancea, pentru 700 aspri. Şi iarăşi a cumpărat o ocină dela Dobrul, fiul lui Grozea din Groşeni, pentru 1000 aspri. Şi iarăşi au vândut Neagoe şi Juban partea lor, pentru 1300 aspri şi Dobrul a vândut partea lui, popii Agaton, pentru 1800 aspri.

In anul 7001 ‹1492—1493›.

Dumnezeu să ierte şi nimeni să nu cuteze să turbure sfânta mânăstire, căci acel om să fie blestemat de dumnezeu şi de preacurata născătoare de dumnezeu şi de toţi sfinţii, amin.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 90.
Copie slavă din sec. XV—XVI pe hârtie.
Cu două traduceri rom. dela sfârşitul sec. XVIII şi din 1859.

220

1492 (7001) Septembrie 8, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahici, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri Govora, hramul preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi slăvitei ei uspenii şi preacinstitului părinte egumen chir Macarie şi tuturor celor în Hristos fraţi, care trăesc în acel sfânt

[1]) «dau», rom. în textul slav.

loc, ca să le fie Hinţca toată, pentrucă jumătate a cumpărat-o domnia mea dela Stanciul, fiul lui Voinca, pentru 700 aspri, iar cealaltă jumătate a cumpărat-o jupan Staico logofăt dela Dan şi dela Cârstea din Glod, pentru 700 aspri. Astfel am dăruit-o sfintei mânăstiri, ca să fie de hrană fraţilor şi spre veşnică pomenire nouă şi părinţilor noştri şi copiilor noştri şi de nimeni neatins, de ocină şi de ohabă, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Drăgh‹ici al lui St›oica [1]), jupan Pârvul mare vornic, jupan Cârstian fost vornic, jupan Tudor vistier, Alb stolnic, Danciul comis, Dimitru paharnic, Stroe şi Milco spătari, Neagu şi Radul stratornici.

Şi eu, Radul clucer, care am scris în oraşul de scaun Târgovişte, luna Septembrie 8 zile, în anul 7001 ‹1492›.

† Io Radul cel Tânăr, voevod din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 83.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1842.

221

1492 (7001) Octombrie 9, Bucureşti.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Vlad voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă şi cu inimă curată şi luminată a domniei mele şi am dăruit acest cinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, hrisovul de faţă al domniei mele, preacinstitului dregător al domniei mele şi întâiul sfetnic, jupan Staico logofăt cu copiii lui: jupan Pârvul şi jupan Jitian şi jupan Barbul şi încă câţi copii îi va lăsa dumnezeu, sau fii, sau fiice, ca să le fie Cornăţelul tot şi Descupereştii toţi, pentrucă a cumpărat jupan Staico logofăt dela jupaniţa lui Pârvu, dela Stanca şi dela fiicele lui Pârvu, dela Cheraţa şi dela Anca şi dela Pârvana şi dela Fima şi dela Tudora şi dela Stanca şi dela ginerii lui Pârvu şi dela vărul lui Pârvu, dela Stanciul Ceapă dela Grozăveşti, a treia parte din Cornăţel şi a treia parte din Descupereşti, partea lui Pârvu. Astfel a dat jupaniţei lui Pârvu, Stanca, 2000 de aspri, iar fiicelor lui Pârvu şi ginerilor lui Pârvul şi vărului lui Pârvu, Stanciul Ceapă din Grozăveşti, le-a dat Staico logofăt Ruşii dela Mostiştea. Şi iarăşi altă o a treia parte din Cornăţel şi a treia parte din Descupereşti le-a cumpărat jupan Staico logofăt dela soacra lui Udrişte, dela jupaniţa Boba şi dela jupaniţa lui Udrişte, dela jupaniţa Marina şi dela Udrişte însuşi, pentru 11.000

[1]) loc rupt în orig.

aspri. Şi iarăşi o altă a treia parte din Cornăţel şi o altă a treia parte din Descuperești, partea lui Trămândan şi partea lui Căzan logofăt, le-a cumpărat jupan Staico logofăt dela fiicele lui Trămândan, dela Stana, jupaniţa lui Mustea, şi dela Mustea şi dela fiul său Deteo şi dela Neacşa, jupaniţa lui Stoian şi dela Stoian şi dela fiii lui şi dela Dobre Runceanul şi dela fiii lui şi dela Maria, jupaniţa lui Lăudat şi dela Lăudat, pentru 12.000 aspri. Astfel au fost cumpărate Cornăţelul şi Descupereştii toţi de jupan Staico logofăt.

Şi iarăşi să-i fie la Cărtuneşti trei părţi, pe Mostiştea, şi din vecini şi din ocină, iar a patra parte din Cărtuneşti şi din vecini şi din ocină să fie a lui Puiul din Rusi şi a fiilor lui. Şi iarăşi lui jupan Staico logofăt şi fiilor lui să-i fie Bârzeştii lui Mircea Buze, pentrucă i-a cumpărat jupan Staico logofăt dela fratele lui Mircea Buze, dela Stoica armaş şi dela fiul lui Mircea Buza, dela Stoica, pe 21 florini. Şi domnia mea le-am iertat calul.

De aceia, i-cam dat şi domnia mea, ca să le> [1]) fie de ocină şi de ohabă, lui Staico logofăt şi copiilor lui şi nepoţilor şi strănepoţilor. Dar după moartea lui jupan Staico logofăt, toate satele şi toate averile să fie ale copiilor lui jupan Staico logofăt, iar altul nimeni să nu se amestece la ele, cât timp se va afla un copil din fiii lui jupan Staico logofăt, fie fii, fie fiice. Iar după moartea fiilor lui jupan Staico logofăt, când nu se va mai afla din fiii lui nicio seminție, nici fii, nici fiice, iar satele şi averile toate prădalica să nu fie, ci să fie nepoatei sale, Stanca şi fiilor ei şi cui se va afla din seminția fiilor Stancăi, sau fii sau fiice şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începând dela vama oilor şi de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijme, de vinărici, de cositul fânului, de cărături, de podvoade, de talpe, de gloabe şi de toate celelalte slujbe şi dăjdii. Şi să nu-i turbure nici sudeţ, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre slugile domneşti, trimise după muncile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să-i turbure, va primi rău şi urgie, ca un călcător şi batjocoritor al poruncii domniei mele.

Încă şi blestem: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să domnească în Ţara Românească sau din inima domniei mele sau din rudele mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va înnoi şi va întări şi va cinsti, şi pe acela domnul dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă nu va întări, ci va nimici şi va batjocori şi va călca, şi pe el domnul dumnezeu să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacurile viitoare cu sufletul şi să aibă parte cu Iuda şi cu cei de trei ori blestemat Arie şi cu cei care au răstignit pe domnul şi au spus, sângele, lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir Udrişte, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pârvul mare vornic, Tudor vistier, Danciul comis, Alb stolnicul, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Radul al lui Furcă> [1]) clucer, Neagu şi Radul stratornici.

---

[1]) loc rupt în orig.

Cioucuţ gramatic am scris în cetatea Bucureştilor, Octombrie 9 zile, în anul 7001 ‹1492›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., Peceţi, nr. 206.
Orig. slav, perg., pecete atârnată.

222

1492 (7001) Octombrie 29.

Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei şi dumnezeeştii mănăstiri Bistriţii, ca să fie volnici, cu această carte a domnii mêle, de să-ş‹i› ţie satul lor pre nume Grădiştea, ca să fie a lor moşie, cum au ţinut-o şi mai nainte vréme şi să-ş‹i› ia toată dajdea ce iaste într'acel sat.

După aceia, l-am dat şi domnia mea, ca să fie sfintei mănăstiri.

Şi voao, slugilor jupân‹ului› Staico marele post‹elnic›, să vă ferit‹i› de acest sat, mai mult să nu vă amestecaţ‹i›. Iar căruia îi va părea cu strâmbul, acela să vie de faţă înaintea domnii mêle, să să părască. Iar până atuncea, să ţie călugării acest sat. Într'alt chip să nu fie, peste porunca domnii mêle.

Şi au fost ispravnic la această poruncă a domnii mêle Vălsan mare logofet.

S'au scris la Oct‹omvrie› 29 *zile*, l‹ea›t 7001 ‹1492›.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Bistriţa, nr. 713, f. 573.
Trad. rom. din sec. XVIII.

223

1493 (7001) Aprilie 10, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri dela Tismana, hramului şi locaşului preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi slăvitei ei uspenii şi nastavnicului chir Ioanichie şi tuturor celor în Hristos fraţi ce trăesc în acel sfânt loc, ca să le ‹fie› seliştea numită Bahna şi cu tot hotarul pe amândouă părţile seliştei Bahnei şi Vârful Vladului până la hotarul Brebonci, pentrucă a aflat domnia mea în cartea hunicului domniei mele, Mircea voevod şi în cartea părintelui domniei mele, că a fost ocina dreaptă sfintei mânăstiri şi dedină.

După aceia, au venit patru boieri cari sunt mai bătrâni din Mehedinţi, de au mărturisit şi ei că este ocină sfintei mânăstiri şi egumenul din Coşuşte şi alţi 12 boieri au mărturisit că este ocina sfintei mânăstiri.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele. Şi oricine va lua Bahna dela sfânta mânăs-

tire cu câte este scris în această carte, să fie blestemat de 318 părinți purtători de dumnezeu dela Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei ‹Iudei› cari au strigat asupra domnului dumnezeu și mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceiace este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Cârstian fost vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dumitru paharnic, Stroe spătar, Alb stolnic, Neagu și Radul stratornici.

Eu, Oprea, am scris în cetatea București, luna Aprilie 10 zile, în anul 7001 ‹1493›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 84.
Orig. slav, perg., pecete timbrată.
Cu o trad. rom. din 1845.

224

1493 (7001) Aprilie 10, București.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marc voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri dela Tismana, hramului preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei uspenii și nastavnicului chir Ioanichie și tuturor celor în Hristos frați ce trăesc în acel sfânt loc, ca să le fie din Groșani, oricât a fost partea lui Mareș și a lui Stăit, pentrucă și-au închinat Mareș și Stăit la moartea lor, ocina oricât au avut din Groșani, sfintei mânăstir dela Tismana, să le fie de veșnică pomenire.

De aceia, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dumitru paharnic, Stroe spătar, Albu stolnic, Neagu și Radul stratornici.

Și eu, Oprea gramatic, am scris în cetatea București, luna Aprilie 10 zile, în anul 7001 ‹1493›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 85.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1844.

225

1493 (7001) Mai 30.

† Cu mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod și domn a toată Țara Rumânească, feciorul marelui Vlad voevod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele lui Dan și lui Drăgoiu și lui Neagoe și lui Dobromir și feciorilor lor, ca să

le fie lor jumătate din Cincul, ce iaste moşie cumpărată încă din zilele fratelui domniei mele, Radu voevod, dela Stanciul Frăluţ, drept 420 aspri şi drept un cal şi Andreianu, muntele ce l-au cumpărat dela Jitian, dreptu 330 aspri şi un cal.

Drept aceia, am dat şi domnia mea, ca să le fie moşie ohabnică şi de nimenea să clătească depe zisa domniei mele.

Iată şi mărturii am pus domnia mea pe: jupan Drăghici al Stoicăi, jupan Cârstian *fost vornic*, jupan Pârvul *mare vornic*, jupan Staico logofăt *şi* Danciul comis *şi* Albul stolnic *şi* Dumitru paharnic *şi* Stroe spătar *şi* Tudor vistier *şi* Radul postelnic.

Şi am scris eu, Drăgoiu, Mai 30, *anul* 7001 ‹1493›.

Muzeul Gorjului, Tg. Jiu.
Trad. rom.

226

1493 (7001) Iunie 3, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri Tismana, hramul preasfintei stăpâne, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi slăvitei ei uspenii şi egumenului popa Ioanichie şi tututor celor în Hristos fraţi cari locuiesc în sfânta mânăstire, ca să le fie Vodiţa Mare cu seliştea Bahnei şi cu tot hotarul pe amândouă părţile Vodiţei până la hotarul Răciţei şi Vârful Vladului până la hotarul Ştiubeiului, unde se varsă într'o mlaştină adică într'o oarecare baltă, pentrucă s'au pârît egumenul şi fraţii care locuiau atunci în sfânta mânăstire cu Roşca şi cu fiii lui Răsipă în faţa domniei mele. Astfel egumenul Ioanichie şi fraţii au scos cărţile vechilor domni, dela Vladislav voevod, care a fost înainte de Mircea voevod şi cartea bunicului domniei mele, Mircea voevod, şi după aceia şi cărţile tuturor domnilor pe rând, până la viaţa domniei mele şi a părintelui meu, Vlad voevod şi ale fraţilor domniei mele şi am cercetat domnia mea acele cărţi cu cinstiţii boieri ai domniei mele şi bine am aflat domnia mea că Vodiţa Mare cu toate seliştele Bahnei şi cu tot hotarul, cum este scris mai sus, este ocină dreaptă a sfintei mânăstiri. După aceia, s'a ridicat încă egumentul de a adus în faţa domniei mele şi mărturie, 24 de boieri şi aceia au mărturisit astfel că este dreaptă acea ocină a sfintei mânăstiri.

De aceia, am dat şi domnia mea, ca să fie ocină şi de ohabă sfintei mânăstiri şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele. Şi oricine se va încumeta să strice această carte a domniei mele şi poruncile vechilor domni, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul şi să fie blestemat de 318 sfinţi părinţi dela Nicheia şi să aibă parte cu Iuda şi cu cel de trei ori blestematul Arie, amin.

Martori: jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis. Tudor prim vistier, Alb stolnic, Stroe spătar, Radul stratornic.

Eu, păcătosul Ceucuț Stan, am scris, luna Iunie 3, Lunea, în cetatea de scaun Bucureşti, în anul 7001 ‹1493›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 86.
Orig. slav, perg., pecete timbrată.
Cu o trad. rom. din 1845.

227

1493 (7001) Iunie 15, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele dregătorului, încă din casa domniei mele, jupan Hrănitul spătar şi soţiei lui, Marga şi cu fiii lui şi nepoţilor lui, fiii lui Stănilă, Stan cu fraţii săi şi cu fiii lui, ca să le fie Băleştii pe Jiu toţi, cu tot hotarul, cât a ţinut Albul şi Budenii toţi, cu tot hotarul, cât au ţinut fiii lui Albul. Pentrucă le-a luat fratele domniei mele, Radul voevod Pocruia şi Godineşti dela socrul lui Hrănitul, dela jupan Cârstea şi dela Stănilă, de le-a aşezat sub stăpânirea sfintei mănăstiri Tismana şi sub cetate. Astfel, pentru acele sate, el le-a dat Băleştii şi Budenii toţi, cât a ţinut Albul şi fiii lui Albul.

Iar Tatomir Ursea şi Bogdan să nu aibă amestec asupra hotarului Băleştilor, pentrucă a judecat domnia mea cu toţi boierii domniei mele şi am cercetat cărţile fratelui domniei mele, Radul voevod, astfel am aflat domnia mea cu boierii domniei mele că le-a schimbat Pocruia şi Godineşti, de le-a dat Băleştii şi Budenii toţi, cu tot hotarul, cât au ţinut Albul şi fiii lui Albul. Şi Budenii mai înainte i-au cumpărat socrul lui Hrănitul, Cârstea, dela Ion Capotă din Fântânele, pe 9 găleţi de grâu. Iar cărţile ce le-au făcut dela domnia mea Tatomir Ursea şi Bogdan asupra hotarului Băleştilor, de i-au pus nume Urseşti, ei nici nu sunt Urseşti, ei sunt toţi Băleşti; acestea le sunt cărţi care nu sunt de credinţă.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Alb stolnic, Neagu şi Radul stratornici.

Scris în cetatea Bucureşti, Iunie 15 zile, în anul 7001 ‹1493›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 87.
Orig. slav, perg., pecete timbrată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1847.

1493 (7001) Iunie 16, Bucureşti.

† In lege a poruncit domnul dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuală din câte agonisesc şi aceasta ştiind sfinţii apostoli şi părinţii purtători de dumnezeu, ne-au sfătuit pentru ajutor şi binefacerea sufletelor noastre şi ne-au lăsat nouă, ultimilor copii ai lor, ca unii cu rugăciune şi priveghere şi cu post, alţii cu milostenii şi cu pocăinţă, să ne ferim de orice rău cu toată credinţa şi întărirea, să fim gata să auzim acel glas: « Veniţi către mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi eu vă voi odihni. Luaţi jugul meu asupra voastră şi învăţaţi dela mine, că sunt blând şi cu inimă smerită şi veţi afla pacea sufletelor voastre, căci jugul meu este bun şi povara mea uşoară. Veniţi binecuvântaţii părintelui meu şi moşteniţi împărăţia gătită vouă dela facerea lumii, căci am flămânzit şi mi-aţi dat de mâncare şi am însetat şi mi-aţi dat să beau, am fost strein şi m'aţi primit, gol şi m'aţi îmbrăcat, bolnav şi m'aţi îngrijit, în temniţă şi aţi venit către mine ».

Iată dar şi eu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Vlad voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al marginilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg, râvnind să urmez vechilor împăraţi şi domni cari au cârmuit cele pământeşti în bincfacere cu pace şi s'au învrednicit de împărăţia cerurilor, ştim că tuturor celor ce iubesc pe dumnezeu toate li se îndreaptă în spre bine, căci înţelepciunea trupească este moarte, iar înţelepciunea sufletească viaţă şi pace ». Acestea amintindu-şi domnia mea de cuvintele lui David proorocul şi împăratul, care spune: « Fericiţi aceia cărora li s'au iertat fărădelegile şi cărora li s'au acoperit păcatele, fericit bărbatul căruia nu-i socoteşte dumnezeu păcatele ». Şi iarăşi: « Precum doreşte cerbul isvoarele apelor, astfel doreşte sufletul meu către tine, dumnezeule ».

Astfel am dorit domnia mea către mânăstirea Glavacioc, hramul sfântului locaş al preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi cinstitei ei blagovestenii şi preacinstitului părinte şi egumen, chir Sava şi tuturor celor în Hristos fraţi cari trăesc în acel sfânt loc, ca să le fie jumătate din Isvorani, partea jupanului Detco paharnic şi a jupanului Radul paharnic, pentrucă am schimbat domnia mea cu jupan Detco şi cu jupan Radul, de le-am dat balta toată şi cu vinăriciul domnesc, dar să ia numai dela vecinii lor, iar la ţărani [1]) să nu se amestece, şi două sălaşe de Aţigani, anume: ... [2]), iar jupan Detco şi jupan Radul au dat domniei mele jumătate din Izvorani, partea lor. Iar domnia mea am dăruit sfintei mânăstiri, ca să fie de hrană fraţilor şi spre veşnică pomenire domniei mele şi părinţilor domniei mele şi copiilor domniei mele şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele. Şi nimei să nu cuteze

[1]) « ot horu » în orig.
[2]) loc alb în orig.

să-i turbure dintre slugile sau dintre dregătorii domnici mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să-i împiedice chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător al acestei porunci a domniei mele.

Încă şi blestem pune domnia mea: pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va întări şi va înnoi şi va păzi, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească şi să-l păzească în domnia lui; dacă va călca şi va nimici, aceluia domnul dumnezeu să-i ucidă aici trupul, iar în veacul viitor sufletul lui şi să fie blestemat de 318 sfinţi părinţi dela Nicheia şi să aibă parte cu Iuda şi cu cel de trei ori blestemat Arie şi cu acei Iudei care au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos şi au spus, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, care este şi va fi în veci, amin.

Martori: jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor primul vistier, Stroe spătar, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Radul stratornic.

Cioucuţ am scris, în cetatea Bucureştilor, luna Iunie 16, în anul 7001 <1493>.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 88.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1848; altă trad. rom., ibid., Cond. m-rii Glavacioc, f. 211.
O copie slavă cu o trad. rom. din 1752, la Acad. R.P.R., LXXVI/6.

229

1493 (7001) Iunie 19.

† *Din mila lui dumnezeu*, Io Vlad voevod şi domnu a toată Ţara Românească, feciorul marelui Vladu voevod. Dat-am domniia mea această poruncă a domnii mele preacinstitului boeriului şi întâiului sfetnic al domnii mele jupan Pârvului *mare* dvornic şi jupan Danciului *mare* comis, ca ori câţi rumâni va vrea să adune pe a lor moşie, ce să numeşte Potel, ei să fie slobozi şi de toate slujbele şi dăjdiile câte se află întru însuş stăpânirea şi oblăduirea ţării domnii mele: nici podvoaze să nu facă, nici olacuri, nici la lucrul domnii mele să nu lucréze, nici caii să nu li să ia, nici găleata domnească să nu plătească, drept patru ani, fără numai birul să-l plătească şi oastea cea mare să facă, iar alt nimic. Şi nimenea să nu îndrăznească a-i supăra, nici judecătorii, nici vătaşi, nici birari, nici podvodnicarii, nici vornicii, nici nimenea din slugile domnii mele, nici dintr'ale boerilor, carii vor fi trimişi în slujbele şi în trebile domnii mele. Pentru căci, care să va ispiti a-i bântui sau a-i supăra întru cevaş, măcar de ar fi şi din stăpânitori, sau veri cine, unul ca acela va lua mare certare şi urgie de către domniia mea, ca un necredincios şi călcătoriu poruncii aceştiia a domnii mele. Şi într'alt chip să nu fie, după porunca domnii mele.

Şi s'au scris în luna lui Iunie 19 *zile*, la leatul 7001 ‹1493›.

† Io Vladu voevod.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Bistriţa, nr. 194, f. 12 v.
Trad. rom., din sec. XVIII.
Altă trad. rom., ibid., ms. 713, f. 572.

230

1493 (7002) Septembrie 2. Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Vlad voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe dumnezeu care m'a proslăvit şi m'a ridicat cu slavă în scaunul sfântrăposaţilor părinţi ai domniei mele. Aceasta amintindu-mi domnia mea că mulţi împăraţi s'au veselit în împărăţia lor, dar puţini au moştenit împărăţia cerurilor, străduindu-mă şi eu numai să cârmuiesc această împărăţie, ci să socotesc despre cele veşnice ale mele ‹adică spre cei› [1]) care sunt deapururi adevăraţii şi dreptcredincioşii şi cari au slujit mult şi în nimic nu s'au dat în lături, nici duşmanilor n'au dat dosul, ci sângele lor nu l'au cruţat să curgă pentru domnia mea, precum sămânţa bună aduce rod mai cinstit.

De aceia, a dăruit domnia mea acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de faţă hrisov al domniei mele preacinstitului dregător şi întâiului sfetnic, încă şi din casa domniei mele, jupan Staico logofătul cu fiii săi, jupan Pârvul şi jupan Barbul şi încă câţi fii îi va lăsa dumnezeu, ori fii ori fiice, ca să-i fie Bucovul tot, cu morile şi cu viile şi cu tot hotarul şi cu munţii şi cu jiliştele, cari au fost vechi ocine ale Bucovului, pentrucă jumătate din Bucov, partea lui Piper stolnic, a dohândit-o Staico logofăt, căci a fost aşezat de jupan Piper stolnic peste toate averile lui Piper. După aceia, le-a şi cumpărat jupan Staico logofăt dela nepoţii lui Piper, dela Bâca şi dela Milea şi dela Stroe şi dela Stanciul, părţile lor pe care le-au avut pe acea jumătate din Bucov. Deci le-a dat jupan Staico logofăt partea sa din Băcani, pe care a ţinut-o Piper şi 1000 de aspri, iar Bâca şi Milea şi Stroe şi Stanciul au dat jupanului Staico logofăt părţile lor, pe cari le-au avut pe acea jumătate din Bucov. Iar cealaltă jumătate din Bucov, partea lui Miclea, a cumpărat-o jupan Staico logofăt dela unchiul lui Miclea, dela jupan Vlaicul din Cozleci şi dela fiul lui Miclea, dela Udriste. Deci a dat jupan Staico logofăt lui Vlaicul şi lui Udriste Topliţele toate şi 5000 de aspri, iar Vlaicul şi Udriste au dat jupanului Staico logo-

[1]) loc rupt în orig.

făt jumătate din Bucov, partea lor. De aceia Topliţele toate să fie ale jupanului Vlaicul şi ale lui Udrişte, iar Bucovul tot să fie al jupanului Staico logofăt, cu morile şi cu viile şi cu munţii şi cu jiliştele şi cu tot hotarul Bucovului.

Şi iarăşi a cumpărat jupan Staico logofăt Bârzeştii toţi dela Stoica Corman şi dela fiul lui Buzea, dela Stoica, pentru 24 de florini ungureşti. Astfel a schimbat cu jupan Neagu gramatic, de a dat jupan Staico logofăt jupanului Neagu gramatic, Bârzeştii toţi, iar jupan Neagu gramatic a dat jupanului Staico logofăt jumătate din Suharna, care este dreaptă ocină a jupanului Neagu gramatic.

De aceia, <le-am>[1]) dat şi domnia mea, jupanului Neagu gramatic, ca să-i fie Bârzeştii toţi, neatins de nimeni, iar jupanului Staico logofăt să-i fie jumătate din Suharna.

De aceia, am dat şi domnia mea jupanului Staico logofăt acestea toate, să-i fie de ocină şi de ohabă, lui şi copiilor lui şi nepoţilor şi strănepoţilor şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începând dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijme, de cositul fânului, de care, de cărături, de podvoade, de talpe, adică de toate slujbele şi dăjdiile mici şi mari, câte se află în ţara şi stăpânirea singur stăpâni toare a domniei mele. Şi nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeţ, nici birari, nici nimeni altul dintre slugile şi dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi după trebile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să-i turbure, sau să-i împiedice chiar şi cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă şi blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească şi să-l păzească în domnia lui; dacă însă va nimici şi va călca şi va risipi, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l lovească şi să-l batjocorească şi să-i ucidă trupul, iar în veacurile viitoare sufletul său şi să fie blestemat de 318 sfinţi părinţi purtători de dumnezeu dela Nicheia şi să-i fie potrivnică preacurata născătoare de dumnezeu la cumplita judecată şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu cei ce au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, cum este şi va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Drăghici mare vornic, jupan Barbul dela Craiova, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul fost vornic, jupan Badea fost vornic, Tudor vistier, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Radul stratornic.

---

[1]) loc rupt în orig.

Şi eu, Radul clucer, care am scris în oraşul de scaun Târgovişte, luna Septembrie 2 zile, în anul 7002 ‹1493›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., CXIX/1.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1847.

231

1493 (7002) Septembrie 10, Bucureşti.

† In Hristos, dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, singur stăpânitorul Io Vlad voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoinţă, cu inima curată şi luminată a domniei mele şi am dăruit acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de faţă hrisov al domniei mele preacinstitului boier, care este din casa domnici mele, jupan Neagu gramatic şi fiicelor lui, Stana cu fiii ei şi Maria cu fiii ei, ca să le fie Bârzeştii toţi, pentrucă i-a cumpărat jupan Staico logofăt dela Stoica Corman şi dela fiul lui Buzea, dela Stoica. Astfel a schimbat cu jupan Neagu gramatic, de a dat jupan Neagu partea lui, care-i este veche şi dreaptă ocină, dedină, jumătate din Suharna, jupanului Staico logofăt, iar jupan Staico logofăt, el a dat jupanului Neagu şi fiicelor lui Bârzeştii toţi. Şi iarăşi să le fie din Bârzeştii dela Mostiştea trei părţi, pentrucă sunt ale jupanului Neagu veche şi dreaptă ocină, dedină. Şi după aceia, să le fie un loc din Târgovişte, care le este dedină şi alt loc în rând cu acesta, pe care l-a cumpărat jupan Neagu dela Ştefu, pe 6 florini ungureşti, şi o vie dela Târgovişte de 2 pogoane, pe care a cumpărat-o jupan Neagu dela fiica popii Vâlcul pe opt florini ungureşti, în hotarul Călugărenilor, ca acelea toate ale sale să fie ale Stanei şi ale Mariei.

După aceia, a venit jupan Neagu înaintea domniei mele, de şi-a făcut fiicele lui, Stana şi Maria, ca să-i fie în loc de fii. Şi oricui i s'ar întâmpla dintre dânşii mai înainte moarte, la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămaşi. Şi domnici mele i-au dat un cal foarte bun.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi copiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începând de vama oilor şi de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijmă, de cositul fânului, de care, de cărături, de podvoade, de talpe, adică de toate slujbele şi dăjdiile, câte se află în ţara şi stăpânirea singur stăpânitoare a domniei mele. Şi nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeţ, nici hirar, nici nimeni altul dintre slugile şi dregătorii domnici mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta

să-i turbure sau să-i împiedice, chiar şi cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă şi blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn a Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti, va înnoi şi va întări şi va păzi acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească şi să-l păzească în domnia lui; iar dacă va nimici şi va călca şi va risipi şi va batjocori, pe acela domnul dumnezeu să-l lovească şi să-l nimicească şi să-l batjocorească şi să-i ucidă aici trupul, iar în veacul viitor sufletul său şi să fie blestemat de 318 sfinţi părinţi purtători de dumnezeu cei dela Nicheia şi să-i fie potrivnică preacurata născătoare de dumnezeu la cumplita şi neîndurata judecată, unde nu este făţărnicie şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu cei ce au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martori: jupan Drăghici mare vornic, jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Badea fost vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Stroe spătar, Radul şi Dragomir stratornici.

Şi eu, Oncea, am scris în cetatea de scaun Bucureşti, luna Septembrie 10 zile. în anul 7002 <1493>.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 89.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1915.

232

1494 (7002) Februarie 10, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele dregătorului din casa domniei mele, jupan Vladul spătar şi fratelui său, jupan Fârcea cu fiii săi şi unchiului lor Gorga cu fiica sa Stana cu fiii ei, ca să le fie la Bădeni, oricât este partea lui Gorga, pentrucă a venit Gorga înaintea domniei mele, de a aşezat pe nepoţii săi jupan Vladul spătar şi jupan Fârcea şi pe fiica lui Gorga, Stana, peste ocina sa, peste cât are la Bădeni, ca să fie fraţi nedespărţiţi, cât vor trăi. Dar cât va fi viu Gorga, singur să-şi stăpânească acea ocină, iar după moartea lui Gorga, să fie jupan Vladul spătar şi fratele său, jupan Fârcea peste jumătate din acea ocină care este mai sus scrisă, iar fiica lui Gorga, Stana, să fie singură peste cealaltă jumătate. Şi domniei mele i-au dat un cal.

De aceia, l-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor. Şi oricui dintre dânşii i s'ar întâmpla mai înainte moarte, iar la dânşii prădalica să nu fie, ci să fie ocina celor rămaşi. Şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Drăghici mare vornic, jupan Cârstian fost vornic, jupan Staico logofăt, jupan Teodor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Radul stratornic.

Scris în cetatea Bucureşti, luna Februarie 10 zile, în anul 7002 ‹1494›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul de Arheologie şi Istorie a Bucureştilor, nr. 27.211.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom., ibid., în ms. 27.654, f. 2—3.

233

1494 (7002) Martie 16, Bucureşti.

† Am auzit spunând în atotsfânta scriptură că fericit este cel ce a aflat înţelepciunea, însă nu este mai bun decât cel ce se teme de dumnezeu, precum glăsueşte în Pilde: începutul înţelepciunii este teama de domnul, căci unde este teama de domnul, acolo sunt toate cele bune, căci cel ce se teme de dumnezeu, urăşte relele, ci se îndeletniceşte întotdeauna de fapte bune. Care bunătăţi, se cuvine nouă a zice?. Acelea pe cari preacurata şi cinstita gură a domnului le-a spus, adică a iubi pe domnul dumnezeul tău din tot sufletul şi din toată puterea ta, de asemenea şi pe aproapele tău şi celelalte. Şi precum preasfântul duh, prin gura lui David a spus că este: « Îndulceşte-te întru domnul şi-ţi va da rugămintea inimii tale ». Care este cea mai bună îndulcire a acestei dumnezeeşti îndulciri? Aceia însă este dumnezeiasca îndulcire, care cu dragoste din inimă aleargă către dumnezeeştile sfinţitele hramuri şi de acolo culege dumnezeiasca îndulcire, ca dela izvorul mântuirii, care este sănătate sufletească, în acelaşi timp şi trupească. Dacă deci acestea sunt bune, cu atât mai mult este de folos a ridica şi a înfrumuseţa atotcinstitele şi sfinţitele hramuri. Care deci şi eu, în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul, Io Vlad voevod domn, din mila lui dumnezeu, stăpânind ţara Ungrovlahici şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg, am binevoit cu bunăvoinţă şi cu inimă curată ca să proslăvesc pe domnul dumnezeu care ne-a proslăvit şi pe mântuitorul nostru Iisus Hristos şi pe atotcinstita şi prea neprihănita lui mamă, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria.

Căci am văzut marea silinţă către atotcinstitul hram, care este în numele atot cinstitei uspenii a preasfintei născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, cu câtă silinţă de trudă iubitoare s'au sârguit bunii şi credincioşii şi preacinstiţii noştri vlastelini, jupan Barbul Cralevski cu fraţii săi, jupan Pârvul şi Danciul şi Radul şi au ridicat din temelie atotcinstitul mai sus zisul hram pe râul

numit Bistriţa şi l-au înfrumuseţat cum se cuvine şi au dăruit satele anume: Plăviceni pe Şăouş cu tot hotarul şi viile şi cu zeciuiala din vin cât se cuvine dela acea ocină oricât este hotarul lor şi Brâncovenii toţi şi Gândeni şi Vădastra, pe care au cumpărat-o dela Vladul, pentru 15.000[1]) aspri şi Potelul şi cu Balta Alba şi Pârâul tot şi Mălurenii i-a dăruit jupan Hazma. Şi iarăşi încă au dăruit acei vlastelini Bogdăneştii dela Codmeana toţi şi Ţiganii anume: Curchi cu copiii săi şi Mela cu copiii săi şi Iovan cu copiii săi şi fraţii lui Iovan, Dode şi Dija, cu copiii săi şi Bran cu copiii săi şi Tudor cu copiii săi şi Novac cu copiii săi şi fiul lui Muşain cu copiii săi şi Curchi cu copiii săi şi Chita cu copiii săi şi Iana cu copiii săi şi Briia cu copiii săi şi alt Briia cu copiii săi. Acestea toate le-au dăruit acei vlastelini şi încă mult credincioşul şi preacinstitul vlastelin al domniei mele, jupan Staico logofăt, a dăruit o vie dela Căzăneşti, ca să fie a sfintei mânăstiri.

De aceia şi domnia mea şi preaiubiţii fii ai domniei mele, Radul voevod şi Mircea, am dăruit acelei mai sus scrise atotsfintei mânăstiri. Şi încă a dăruit domnia mea căşăritul din judeţul Vâlcea, oricât este hotarul judeţului Vâlcea; şi încă am dăruit şi vama dela Secui pe Jiu, toată.

Acestea toate, pe care le-am dăruit mai sus sfintei mânăstiri, să fie de ocină şi de ohabă, cât va trăi domnia mea şi cât vor trăi preaiubiţii fii ai domniei mele, mai sus zişii Radul voevod şi Mircea, să fie pentru întărirea sfintei mânăstiri şi dumnezeeştilor călugări şi rugători, părintelui egumen ieromonah chir Macarie şi după aceia celor ce vor fi nastavnici şi tuturor celor în Hristos fraţi, să le fie de hrană, nouă şi părinţilor noştri de veşnică pomenire şi după aceia celor ce vor fi, copiilor noştri şi rudelor.

De aceia, cu aceste mai sus zise sate nimeni să nu se amestece pentrucă le-a slobozit domnia mea de toate slujbele şi dăjdiile, afară de dare şi de oaste, iar orice alta ce se cuvine dela acele sate, toate să fie ale sfintei mânăstiri sau grâu sau vin sau stupi sau alta orice sau gloabe, nimeni altul dintre slugile şi dregătorii domniei mele şi cei trimişi pentru slujbele domniei mele, să nu cuteze să ia ceva dela acele mai sus zise sate mânăstireşti, ci să se amestece egumenul şi cu trimişii lui la acele sate şi ce vor avea nevoie, după lege, să-şi ia dela ele, iar alţii nimeni, pentru niciun lucru să nu-i turbure, pentrucă cine s'ar încumeta dintre slugile şi dregătorii noştri să-i supere cu ceva, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestui atotcinstit şi de noi dăruit hrisov, pe care l-am dat pentru întărirea tuturor acestora mai sus zise.

Încă şi după moartea noastră, pe cine va alege domnul dumnezeu să stăpânească ţara Ungrovlahiei sau din rodul inimii noastre, dintre fiii domniei mele sau dintre rudele noastre, sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări hrisovul nostru de faţă pe care l-am dăruit sfântului hram al preasfintei şi prea binecuvântatei stăpânei noastre şi născătoare de dumnezeu,

[1]) « Vădastra... 15.000 » scos din pergament prin tăiere, completate după copia slavă.

pururea fecioara Maria, pe acela domnul dumnezeu să-l întărească şi să-l păzească de toate relele în domnia lui şi să-i fie sprijinitoare preasfânta născătoare de dumnezeu maica domnului, la cumplita judecată cea fără de fățărnicie. Dacă însă nu va înnoi, nici va întări, ci va nimici sau va lua ceva din cele mai sus scrise, pe unul ca acela să-l răsplătească domnul cu dreapta lui judecată, aici să-l ucidă şi să-l nimicească cu trupul, acolo însă, la judecata viitoare, cu sufletul şi să-i fie potrivnică preasfânta născătoare de dumnezeu la cumplita judecată, ca un potrivnic al sfântului ei hram şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu cei ce au răstignit pe domnul, dumnezeul şi mântuitorul nostru Iisus Hristos şi au spus, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi, amin.

Aceştia sunt martorii acestui hrisov al nostru: preasfinţitul mitropolit chir Ilarion şi jupan Drăghici mare vornic, jupan Cârstian, jupan Badea, ginerele lui Udrişte, jupan Staico logofăt, jupan Detco ban, jupan Dediul ‹vistier›, Detco comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Radul şi Dragomir stratornici, Coltea şi Stan şi Cocora vornici mici.

Şi am scris eu . . .[1]) tier, în cetatea de scaun Bucureşti, luna Martie 16 zile, anul 7002 ‹1494›, domnului împăratului nostru Iisus Hristos, slavă, stăpânire, cinste şi închinăciune cu tatăl său cel fără de început şi cu duhul bun şi făcător de viaţă, în vecii vecilor, amin.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 91.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o copie slavă sec. XVII şi cu o trad. rom. din 1844.

234

1494 (7002) Aprilie 1, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri dela Govora, hramul care este locaşul preasfintei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi slăvitei ei uspenii şi rugătorului domniei mele, părintelui egumen chir popa Ioil şi tuturor celor în Hristos fraţi cari trăesc în acel sfânt loc, pentrucă a cumpărat domnia mea acest sat care se chiamă Ioneştii toţi şi cu seliştea care se chiamă Corbeni, pentru 7000 aspri, dela fiicele lui Jitean ‹şi›[2]) dela fiii lui.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Drăghici mare vornic, jupan Barbul Cralevski, jupan ‹Cârstian›[2]) fost vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Radul şi Dragomir stratornici.

[1]) loc şters în orig.
[2]) loc rupt în orig.

Şi eu, Ban, care am scris în cetatea de scaun Bucureşti, luna Aprilie 1 zi, în anul 7002 ‹1494›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 92.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din 1842, cealaltă tot din prima jumătate a sec. XIX.

235

1494 (7002) Iunie 5, Ruşii Logofătului.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Cârjeu cu fiii săi Drăghici şi Voicea şi Stanciul şi Radul şi încă câţi fii îi va lăsa dumnezeu şi lui Radumir cu fiii săi, Dabul şi Jitian şi Staica şi încă câţi fii îi va lăsa dumnezeu şi lui Gligo cu copiii lui, Radul şi Leia şi încă câţi fii îi va lăsa dumnezeu şi lui Dabul cu fraţii lui şi cu fiii lor, câţi le vor lăsa dumnezeu, ca să le fie seliştea numită Recica lui Dabul cu bălţile şi cu tot hotarul lui Dabul, pentrucă au scos-o înaintea domniei mele cu 12 boieri, de au jurat că le este ocină, dedină. Şi iarăşi lui Cârjeu şi lui Radomir şi lui Gligo cu fiii lor, să le fie ocina numită Gulie cu tot hotarul, pentrucă au scos-o înaintea domniei mele 24 de boieri, care au mărturisit că le este ocină, dedină.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Drăghici mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Alb solnic, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Dimitru portar, Zlate logofăt mic, Radul şi Dragomir stratornici.

Şi eu, Radul al lui Furcă fost clucer, care am scris la Ruşii Logofătului, lângă Târgovişte, Iunie 5 zile, în anul 7002 ‹1494›.

† Io Vlav voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul de Arheologie şi Istorie a Bucureştilor, nr. 30.387.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. şi o copie a acesteia. Altă copie, ibid., în ms. 31.277, f. 47.

236

1494 (7002) Iulie 15, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod ‹şi domn›[1]) a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor ‹domniei›[1]) mele, anume: Radu cu nepoţii săi şi cu fiii lor şi Dragul cu nepoţii săi şi cu fiii lor şi Roşca cu nepoţii săi şi cu fiii lor şi . . .[1]) aloia cu nepoţii

[1]) loc rupt în orig.

săi şi cu fiii lor şi Radul cu fraţii săi şi cu nepoţii lui şi cu fiii lor şi Draghislav cu nepoţii săi şi cu fiii lor şi Drăgan cu nepoţii săi şi cu fiii lor, ca să le fie moşie la Precenu de Sus, din a treia parte jumătate, pentrucă le este dreaptă şi veche ocină, dedină.

După aceia, a mărturisit şi jupan Cârstian vornic înaintea domniei mele, că au mărturisit în faţa lui, 12 boieri, că acei mai sus scrişi oameni au ţinut dela strămoşii lor la Precenu, din a treia parte, jumătate. Astfel i-am lăsat şi domnia mea, după spusa lui jupan Cârstian, să ţie din a treia parte, jumătate, cum au ţinut şi până acum.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor lor. Şi prădalica să nu fie la ei şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

A scris Mihail în cetatea de scaun Târgovişte, luna Iulie 15 zile, în anul 7002 ‹1494›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CVIII/34.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.

237

1494 (7002) Iulie 22, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahici, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele hramului şi locaşului preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi cinstitei ei uspenii şi mănăstirii numită Govora şi preacinstitului părinte egumen ieromonah Dorotei şi tuturor celor în Hristos fraţi care locuesc în sfânta mănăstire, ca să le fie ocina care se chiamă Pirotu toată şi cu iezerul Pirotului tot şi cu jumătate din gârlă, pentrucă a dăruit jupan Albu spătar sfintei mănăstiri.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de hrană sfintei mănăstiri şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Drăghici mare vornic, jupan Barbul Cralevschi, jupan Cârstian fost vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Radul stratornic.

Scris în cetatea Târgovişte, luna Iulie 22 zile, în anul 7002 ‹1494›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 93.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1848.

1494 (7002) Septembrie 13, Târgoviște.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, ‹fiul› preabunului și marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierului domniei mele jupan Radul stolnic și fratelui său Badea și cu fiii lor, oricâți le-ar lăsa dumnezeu, ca să-i fie la Fințești jumătate și iarăși la Fințești din cealaltă jumătate două părți, pentrucă acele două părți, le-a scos Radul stolnic înaintea părintelui domniei mele Vlad voevod, cu 12 boieri, și înaintea domniei mele a scos Radul cu 12 boieri; astfel au mărturisit, că s'a unit părintele lui Radul cu Stana, ca să fie împreună asupra ocinelor lor dela Fințești și dela Mircești.

Și iarăși să le fie la Mircești din a treia parte, două părți și la Petrești jumătate, partea unchiului lor, Radoslav. Și după aceia, a venit Radoslav înaintea domniei mele, astfel a așezat pe nepoții săi, Radul și Badea, asupra părții lui din Petrești, ca să-i fie în loc de fii. Și iarăși să le fie la Fințești partea lui Voico toată, pentrucă au cumpărat-o dela Voico, pentru 1000 aspri. Și iarăși să le fie Țiganul Cioricla cu copiii săi, pentrucă l-au cumpărat dela fiii lui Stanciul Furduescul, pentru 1000 aspri.

Iar apoi, a venit Radul în fața domniei mele, de și-a dat partea lui din Mircești și partea fratelui său Badea, fiicei sale Marina, ca să-i fie ocină și ohabă. Și iarăși Radul stolnic și fratele său Badea au venit înaintea domniei mele, de au așezat pe fiica lui Radul, Marina, asupra acelor ocine, care sunt mai sus scrise. Dar până când vor fi vii ei și fiii lor, ei singuri să-și stăpânească ocinele și averile. Iar după moartea lor, dacă nu vor rămâne dintr'înșii fii, nici vreo seminție, atunci ‹să› stăpânească fiica lui Radul, Marina, toate ocinile și averile, prădalica să nu fie. Și iarăși dacă nu va rămâne nici din fiica lui Radul, Marina, nicio seminție, nici copii, iar ocinile și averile să fie toate ale surorii lui Radul și a lui Badea, Stana, și fiilor ei. Și domnia mea le-am ertat ‹calul›.

Deaceia și domnia mea le-am dat, ca să le fie ocină și ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor în veci și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul și Pârvul Cralevski, jupan Cristian și Badea foști vornici, jupan Stroe mare vornic, jupan Staico logofăt, Pârvul comis, Bogdan spătar, Tudor vistier, Badea paharnic, Dragomir stolnic, Neagoe și Dragomir mari stratornici.

Și eu, Tudor diac, care am scris în cetatea de scaun Târgoviște, luna Septembrie 13 zile, în anii curgători dela Adam, 7003 ‹1494›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XCV/8.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.

1495 (7003) Martie 24.

† Cu voia tatălui şi cu săvârşirea fiului şi cu ajutorul sfântului duh, eu ieromonahul Macarie. Să se ştie că am dăruit o vie dela Ocne, ca să fie sfintei mănăstiri Govora, hramul uspenia preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu, să fie călugărilor de hrană şi ocină şi de ohabă şi neatins de nimeni. Iarăşi după moartea mea şi după moartea părinţilor şi fraţilor cu care ne-am tocmit cu ei, să mă pomenească în fiecare an o zi. Şi iarăşi să se ştie că jumătate din vie am cumpărat-o dela Raicu şi cealaltă jumătate a fost părăsită . . .[1]) să aibă a face . . .[1]) Raicu . . .[1]) rudelor.

După aceia, dacă cineva se va încumeta să pârască sau să strice această carte, pe care am întocmit-o cu fraţii, măcar şi eu, popa Macarie, sau dintre fraţii din mânăstire, dacă nu va ţine şi nu va întări şi nu va înnoi, pe acela domnul dumnezeu să-l ucidă în acest veac cu trupul, iar în cel viitor cu sufletul.

Iarăşi după moartea lui Ieremia dela iezer, nu voiu lăsa locul să stea pustiu, ci eu voi locui acolo şi să am mertic pe fiecare an o găleată şi jumătate de grâu şi după moartea mea să fie în pace şi de aceasta.

Martori punem: jupan Albul vistier, egumenul popa Dorotei dela Cozia şi popa Nicodim proegumen dela Snagov şi popa Danil demestig şi popa Moise duhovnic, iar ierodiaconul Dionisie şi Branco şi Nichifor dela Ocne şi jupan Oprea spătar dela Râmnic şi Laţco Oancea, Stefin Buda, Voico, Ivan, fratele lui, Hacico, Stoica al lui Galian, Oprea, fiul lui Gheorghe, Stoica, fiul lui Ştefan.

Şi eu, popa Dragomir, am scris în anul 7003 <1495> luna Martie 24 zile.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 94.
Orig. slav, hârtie, rupt, cu mai multe peceţi aplicate, căzute.
Cu o trad. rom. de la sfârşitul sec. XVIII.

240

1495 (7003) Aprilie 19, Târgovişte.

Cu mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Rumânească, feciorul marelui Vlad voevod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele, slugilor domniei mele, Stoicăi cu feciorii lui şi cu fata lui, anume Vlădae şi cu feciorii ei, ca să le fie lor moşia dela Lumaş toată şi iar dela Păr, toată. Pentrucă aceste moşii sânt bătrâne şi drepte moşteniri dela baştină ale Stoicăi. Iar după aceia, au venit Stoica înnaintea domniei mele, de au înfrăţit pe fie-sa, Vlădaia, preste moşiile lui, ce s'au scris mai sus, preste toate, ca să-i fie lui în loc de fecior. Şi domniei mele au dat un cal.

Drept aceia, am dat lor şi domnia mea, ca să le fie lor moşiile stătătoare şi ohamnice, lor şi feciorilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor. Şi oricăruia dintru

[1]) loc rupt în orig.

dânşii i s'ar întâmpla mai nainte moarte, iar întru dânşii prigonire să nu fie, ci să fie moşiile şi bucatele lui, feciorilor şi fetei lui, Vlădaici. Iar alţii niminea amestec să nu aibă şi de nimenea să nu să clătească, după zisa domniei mele.

Iată dar şi mărturii am pus domnia mea pe: jupan Drăghici *mare* vornic *şi* jupan Cârstian *fost* dvornic şi jupan Pârvul şi jupan Staico logofătul *şi* jupan Teodor vist‹ier› *şi* Danciul comisu *şi* Stroe spătar *şi* Dumitru păharnicu *şi* Albul stolnic *şi* Radul şi Dragomir postelnicii.

Şi s'au scris în oraşul Târgovişte, Aprilie 19, leat 7003 ‹1495›.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 95.
Trad. rom.

241

1495 (7003) Iunie, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stanciul cu fiii săi, ca să-i fie via fiilor lui Mladin şi a fiilor lui Sete, pentrucă a cumpărat dela fiii lui Mladin şi dela fiii lui Cete[1]), dela toţi, pentru 12 florini. Şi după aceia, iarăşi a cumpărat un pomet dela Vâlcul şi dela Borcea şi dela Radul, pentru 4 florini şi 15 aspri. Şi iarăşi lui Stanciul cu fiii lui să-i fie altă vie a lui Dan şi a lui Rădiniţă, pentrucă a cumpărat-o dela Dan şi dela fiii lui Rădiniţă, dela Diia şi dela Stanislav, pentru 4 florini. Şi domniei mele au dat un cal.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi să nu fie volnic niciunul să le ia înapoi, nici via, nici pometul, ci să le fie neatinse, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Drăghici mare vornic, jupan Cârstian fost vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Stroe spătar, Radul postelnic. Ispravnic Zlate logofăt.

Eu, Cârlig, am scris în cetatea de scaun Târgovişte, luna Iunie, în anul 7003 ‹1495›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Institutul de Istorie al Acad. R.P.R.
Copie slavă.

242

1495 (7003) Iunie 4.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele

[1]) aşa în text.

sfintei mânăstiri numite Snagov, hramul şi locaşul cinstitei văvidenii a preasfintei noastre stăpâne, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, ca să fie slobozi călugării din sfânta mânăstire să-şi adune vecini pe ocina lor, Popeţi. Astfel, oricâţi sunt şi câţi se vor mai <aduna>[1]), ei să fie slobozi timp de 4 ani de toate slujbele şi dăjdiile mari şi mici, câte se află în ţara domniei <mele, nici>[1]) cal domnesc să nu hrănească, nici cal să nu li se ia . . .[1]) nici <gloabe>[1]) să nu păzească, nici duşegubine să nu tragă, nici la cetate, <nici la mori>[1]) să nu lucreze, nici găleată să nu li se <ia, numai>[1]) oastea <cea mare>[1]) să o facă, iar alta nimic. Nimeni să <nu>[1]) cuteze să-i turbure, nici sudeţ, nici birari, nici armaşi, nici povodnici, nici globnici, nici nimeni altul dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, <trimişi>[1]) după milostenii şi după muncile domniei <mele, pentrucă cine>[1]) s'ar încumeta să-i turbure <chiar şi cu un fir de păr>[1]), unul ca acela va <primi mare rău şi urgie dela domnia>[1]) mea, ca un necredincios şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

S'a scris la . . .[1]) luna Iunie 4 zile, în anul 7003 <1495>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XX/94.
Orig. slav, hârtie, rupt, pecete aplicată.
Cu o trad. rom. din sec. XVIII, după care s'au făcut completările.
Altă trad. rom. la Arh. St. Buc., ms. 458, f. 6.

243

1495 (7004) Septembrie 4, M-rea Glavacioc.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri dela Glavaciov şi preacinstitului părinte egumen, chir Visarion şi tuturor celor în Hristos fraţi care trăiesc în acel sfânt loc, ca să le fie braniştea domniei mele dela Slatina, oricât este hotărnicită cu semne, pentrucă am dat-o domnia mea sfintei mânăstiri dela Glăvăciov. De aceia, cine va intra din ţara domniei mele sau din oraşele domniei mele sau din altă parte, iar ei să întrebe pe egumenul dela Glăvăciov. Până ce acela nu-i va lăsa să intre în acea branişte, ei să nu fie volnici să intre, fără ştirea lor şi fără a-i întreba. Iar cine va intra, el să plătească sfintei mânăstiri ce-i va fi legea. Iar cine va fi găsit că a intrat în branişte, fără ştirea lor, iar călugării să fie volnici să-i facă rău.

Şi tu, Tatule dela Hinţeşti, iată te-am aşezat domnia mea vătaf, ca să-mi păzeşti acea branişte şi să-mi păzeşti acei stupi cum ştii mai bine, să te sileşti. Şi cu această carte a domnici mele să strigi în târg, să audă orice om, că am dat-o domnia mea sfintei mânăstiri, că am lăsat acea branişte şi acei stupi pe capul tău, să le păzeşti şi altfel să nu fie, după spusa domniei mele.

[1]) loc rupt în orig.

S'a scris la 4 Septembrie, la Glăvăciov, în anul 7004 ‹1495›.
† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 96.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1848.

244

1495 (7004) Septembrie 8, Târgoviște.

† Din mila lui dumnezeu Io Vlad voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă boierului domniei mele jupan Stanciul Dohoreț și cu fiii lui, ca să-i fie la Cărbești, oricât este partea popii Toader și partea nepotului său Stoe și partea lui Stroe, pentrucă le-a cumpărat, pentru 16 florini. Și iarăși să-i fie la Cărbești partea lui Căzan și partea lui Dimitru și partea lui Radul și partea lui Ion, pentrucă le-a cumpărat, pentru 30 florini. Și domniei mele a dat un cal bun.

De accia, i-am dat și domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul ban, jupan Cârstian, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Manea vistier, Alb spătar, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Neagu postelnic.

Și eu, Hrană, am scris la Târgoviște, luna Septembrie 8 zile, în anul 7004 ‹1495›.

† Io Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 97.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1845.
Altă trad. rom. ibid., ms. 329, f. 504, cu data greșită, Aprilie 20.

245

‹1495 Septembrie 15—1496 Iulie 31›.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod și domn. Scrie domnia mea ție Vlaicule ‹și› astfel îți vorbesc domnia mea, ca în ceasul când vei vedea această carte ‹a domniei mele›, ‹iar tu› în acel ceas să-ți încarci toată marfa și averea toată, să ‹pleci› din sat, unde știi, căci acel sat, Stoicești[1]), domniea mea ‹însuși l-am dat› călugărițîi, maicii domniei mele, căci i-a fost dat de zestre.

Astfel îi este dedină, ocină. De accia i l-am înapoiat domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neclintit, după spusa ‹domniei mele›.

Și nimeni să nu cuteze să turbure acel sat Stoicești ‹nici, județi›, nici birari, nici povodnicari, nici slugile vornicului, ‹nici slugile› pârcălabului Gherghina,

1) S'a încercat o corectare din: « Stoicești » în « Stoiceni ».

nici nimeni altul dintre slugile sau ‹dintre boierii› domniei mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, ‹pentrucă› cine s'ar încumeta să-i turbure, iar unul ‹ca acela va› primi mare rău şi urgie dela domnia mea. ‹Altfel să› nu fie, după spusa domniei mele.

† Io Radul voevod, din mila ‹lui dumnezeu, domn›.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 104.
Orig. slav, hârtie, lipseşte o fâşie la dreapta, pecete aplicată, căzută.
Cu trei traduceri rom., din 1750, după care s'au făcut completările. din 1843 şi din 1912.
Datat dela urcarea în scaun a lui Radu cel Mare şi până la 1496 Aug. 1. (Cf. doc. 1496 Aug. 1.).

246

‹1495 Septembrie 15—1505›.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul preabunului Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele, pentrucă am dăruit sfintei mânăstiri a domniei mele Tismana şi hramului locaşului sfintei şi preacuratei şi prea binecuvântatei stăpânei noastre, născătoare de dumnezei şi pururea fecioară Maria şi cinstitei şi slăvitei ei uspenii şi ieromonahului chir Ionichie şi tuturor fraţilor câţi sunt în sfânta mânăstire, ca să le fie satele anume: Târgovişteа toată şi Varovnicul tot şi Petroviţa cu câmpul şi cu pădurea şi cu toate şi Jidovştiţa pe amândouă părţile apei, până la Dunăre şi pe Dunăre şi în sus şi în jos până la Târgovişte şi până la hotarul Râşavei şi Prilepeţul tot şi Cecanii Barei cu câmpul şi cu pădurea şi cu toate, pentrucă a dăruit domnia mea sfintei mânăstiri pentru sufletul răposatului părinte al domniei mele spre veşnică pomenire, precum am dat poruncă domnia mea, ca să nu le fie niciodată luate înapoi, cât va trăi domnia mea.

De aceia şi după moartea domniei mele, dacă cineva va voi să dăruiască ceva mai mult la sfânta mânăstire, pe acela domnul dumnezeu să-i miluiască aici şi în veacul viitor. Dacă însă nu, să dea răspuns la cumplita şi neîndurata judecată şi să fie blestemat de 318 părinţi şi să fie cu Iuda şi cu Arie şi cu alţi Iudei care au strigat asupra domnului dumnezeu şi sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, precum şi va fi în vecii vecilor, amin.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 103.
Orig. slav, hârtie, pecete timbrată.
Cu două traduceri rom., din 1846 şi din 1912.
Datat după starețul Ioanichie, din vremea lui Radu cel Mare.

247

‹1495 Septembrie 15—1500›.

† Io Radul voevod şi domn. Scrie domnia mea cinstitului jupan Detco paharnic[1]) şi astfel îţi vorbeşte domnia mea pentru satele sfintei mânăstiri, ca să cercetezi cine le-a cotropit şi le-a supărat. Iar tu să spui oricărui om să se ferească de acele sate şi de ocina sfintei mânăstiri, să nu le turbure şi să nu le supere nimeni cu nimic, pentrucă le-am lăsat pe seama ta, să cercetezi acele sate şi ocina sfintei mânăstiri Tismana. Cine le va turbura şi le va supăra, cât este un fir de păr din cap, iar tu să prinzi pe acel om, să-l pedepseşti cum ştii mai rău. Şi să fie hotarul pe unde a fost hotarul cel vechiu şi pe unde au hotărnicit vechii hotarnici. Toţi oamenii să se ferească de acele sate şi de acele ocine, cât are sfânta mânăstire Tismana, căci am lăsat domnia mea pe seama ta, Detco, ca să păzeşti şi să cercetezi acele sate şi acele ocine, să nu li se risipească şi să nu le supere nimeni, ca să nu mai vie a doua oară să mi se jeluiască călugării înaintea domniei mele.

Iar altfel nu este, după spusa domniei mele.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 124.
Orig. slav, hârtie, pecete timbrată.
Cu o trad. rom. dela începutul sec. XIX.
Datat după Detco paharnic.

248

‹1495 Septembrie 15—1508 Aprilie›.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Toma şi Mihail şi Stan şi Cârstian şi verilor lor Roman şi Dan şi Radul şi Micul şi Muşat, ca să le fie ‹ocină› la Miceşti, pentrucă a venit mătuşa acelor oameni şi fiul mătuşei, Toma, înaintea domniei mele şi s'au unit cu Mihail şi cu Stan şi cu Cârstian şi cu Roman şi cu Dan şi cu Radul şi cu Micul şi cu Muşat asupra Miceştilor, ca să fie fraţi nedespărţiţi în veci.

Şi Roman să ţină pe Neagu, cumnatul ‹mătuşei› şi pe fiul ei Toma şi să-i cinstească... [2]) şi să-i hrănească, cât vor trăi... [2]).

Acad. R.P.R., XI/157.
Orig. slav, hârtie, partea de jos lipsă.
Datat din domnia lui Radu cel Mare, după aspectul paleografic şi după limbă.

[1]) după paharnic, adaus « Radul », de altă mână.
[2]) rupt, lipsă.

<1495 Septembrie—1496 August> 30, 7004, Bucureşti.

† Iisus Hristos învingător. Câţi se poartă cu duhul lui dumnezeu, aceia sunt fiii lui dumnezeu, precum spune dumnezeescul apostol, căruia pe urmă mergându-i cei iubitori de dreptate, aşteaptă să audă acel glas fericit de bucurie: «Veniţi, binecuvântaţii părintelui meu, să moşteniţi împărăţia pregătită vouă dela întemeierea lumii, căci am înfometat şi mi-aţi dat să mănânc, am însetat şi mi-aţi dat să beau, gol şi m'aţi îmbrăcat, bolnav şi în temniţă şi mi-aţi slujit». Acesta dar glas bun îl vor auzi făcătorii de bine împreună şi cu intrarea în bucuria domnului lor. Deasemenea şi păcătoşilor trimişi în focul veşnic, le va fi dat a auzi că nu au păzit poruncile date lor de domnul dumnezeu şi nici pe cel înfometat, nici pe cel însetat, nici pe cel gol, nici pe cel bolnav, nici pe cel ce este în temniţă nu i-au cercetat, nici nu i-au slujit. Acestea dar amintindu-ne, nu se cuvine a întârzia ziua sau ceasul, neştiind în ce ceas va veni domnul nostru şi ne va afla nepregătiţi şi fără veghere. Ci dacă suntem împovăraţi de greaua povară de păcate, dacă cu cumplita săgeată a diavolului suntem răniţi, fiecăruia îi este nevoie să se grăbească la vraci pentru tămăduire, căci nevoinţa noastră este mică: numai a urî cele rele, a iubi pe domnul din tot sufletul, împreună şi cu fapte bune, căci îndurarea domnului este mare, căci către toţi îşi întinde mâinile. Căci singur spune cu atotcinstita şi curata lui gură: «Nu vreau moartea păcătosului, ci să se îndrepte şi să fie viu, căci n'am venit, spune, să chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă», căci sunt multe chipuri ale pocăinţei, precum şi multe locaşuri după măsura faptelor bune, faptele bune sunt cu multe chipuri: dragoste, milostenie, post, înfrânare, către acestea, credinţa, nădejdea şi alte multe le auzim din dumnezeiasca scriptură. Toate sunt deci spre folosul nostru dar deşi le auzim, nu le facem, ci suntem copleşiţi de cele lumeşti şi de deşertăciunile lumii aceştia. Totuşi privind, nădăjduim la mila mântuitoare, că ne va înălţa cu milă ca pe nişte mult păcătoşi şi copleşiţi căzuţi în jos şi ne va milui şi încă şi de jertfa fiului nu ne lipseşte numai pentru îndreptarea noastră.

Vedem deci în vremile de acum sfintele dumnezeieştile biserici şi sfintele împărăteştile mânăstiri în multe nevoi şi supărări, rămase sărăcite din vremea bărbaţilor binecinstitori şi sfântrăposaţi care au trăit în bună cinstire, multe ajunse deci chiar la deplină pustiire din pricina micşorării buneicinstiri, vai, vai pentru păcatele noastre, mai ales este cea aflătoare la sfântul munte Athos, cinstita şi împărăteasca mânăstire numită Rusească, hramul sfântului marelui mucenic al lui Hristos şi tămăduitor Pantelimon, pe care văzând-o sărăcită din vremea sfinţilor ctitori de mai înainte, mai ales făcându-se cunoscut de către fraţii trimişi la dânsul, părintele nostru Io Vlad voevod, pe cât a putut în timpul vieţii sale, i-a miluit şi a făcut un obroc sfintei mânăstiri şi a scris un hrisov.

Aceasta văzând şi eu, Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn al <Ţării> Româneşti, văzând făgăduinţa şi hrisovul părintelui meu, am aşezat ca

să vie fraţii dela sfânta mânăstire în ficcare an, să ia obrocul în luna Aprilie sau Mai, câte 3000 aspri, afară de cheltuială, iar cheltuiala fraţilor câte 400 aspri.

Acestea dar am făgăduit să fie aşa, cât timp vom fi între cei vii şi în stăpânirea dată nouă de dumnezeu. Incă şi după trecerea noastră dintre cele de aci, pe cine va binevoi domnul dumnezeu să fie înlocuitor în această stăpânire dată nouă de dumnezeu sau dintre fiii noştri sau dintre rudele noastre sau pe cine va binevoi dumnezeu, domnul dumnezeu să-i dăruiască acestuia bunăvoinţă ca să înnoiască şi să întărească hrisovul de faţă şi cele scrise într'însul. Dacă va face aşa, să-i dea domnul dumnezeu în împărăţia sa bunurile ce le-a pregătit celor ce-l iubesc şi să-i fie sprijinitoare şi ajutătoare la cumplita judecată preasfântă maică a lui dumnezeu şi sfântul mare mucenic şi tămăduitor Pantelimon. Dacă însă va trece cu vederea şi nu va înnoi, nici nu va întări, să dea răspuns la cumplita judecată.

Pe voi vă rugăm, o a tot cinstite părinte egumene şi cu preoţii purtători de dumnezeu şi toţi stareţii, câţi fraţi se află în sfânta mânăstire, dacă poate să vă fie fără supărare, să scriţi în pomelnicul sfintei proscomidii pe bunicii noştri: Io Vlad voevod şi monahia Eupraxia şi pe părinţi: monahul Pahomie şi maica monahia Samonida şi eu, Io Radul voevod şi soţia mea, doamna Catalina şi fraţii: Vladul şi Mircea şi să ni se cânte împreună sfânta liturghie cu colivă şi băutură într'o zi din săptămână, care o veţi binevoi, cu ajutorul domnului, căruia slava să-i fie în veci, amin.

Tu, însă sfinte cel plăcut lui dumnezeu, atot sfântul, mare mucenice şi tămăduitorule, Pantelimoane, primeşte dela noi acest mic dar, precum şi domnul şi dumnezeul noastru a primit cei doi bani ai văduvei şi fii rugător pentru noi către Hristos dumnezeu, ca, cu rugăciunile tale, să ne învrednicească să ne sârguim din tot sufletul către atotcinstitul tău hram şi să dobândim în acest chip milă dela Hristos dumnezeu la cumplita judecată: priveliştea tuturor popoarelor, cu multă cercetare. Atunci împreună cu împărăteasa tuturor şi mijlocitoarea tuturor căzând să rogi pe judecătorul cel drept să ne dăruiască nouă iertarea păcatelor noastre cele multe şi să nu ne lipsească de bunătăţile sale, ci să ne miluiască, ca un dumnezeu milostiv şi iubitor de oameni, căruia să-i fie slavă cu tatăl şi cu fiul şi sfântul duh, în veci, amin.

Scris în luna... [1]) 30 zile, în cetatea Bucureşti, în anul 7004 <1495—1496>.

† Iisus Hristos învingător. Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu. domn.

Acad. R.P.R., Fotografii, XXVII/16.
Fotocopie după un orig. slav, dela Athos.

[1]) loc rupt în text.

250

1496 (7004) Ianuarie 31, Craiova.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul preabunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierului domniei mele jupan Hamza şi cu fiii lui şi cu nepotul lui, Hamza, ca să-i fie Călugăreştii toţi şi Câmpul-Mare, pentrucă le-a fost veche ocină, dobândită cu slujba în vremea unchiului domniei mele, Radul voevod şi dela părintele domniei mele, Vlad voevod.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S'a scris la Craiova, luna Ianuarie 31, în anul 7004 <1496>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 98.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1847.

251

<1496—1508> Aprilie 8, Cornăţel.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahici, fiul lui Vlad bunul voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele tuturor satelor care sunt în stăpânirea sfintei mânăstiri numite Tismana, hramul uspenia preasfintei, curatei şi prea binecuvântatei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, aceste sate numite: Tismana şi Ceauri şi Corbi şi Podeni şi Ploştina şi Cleceveţi, să fie slobode de toate slujbele şi dăjdiile, câte se află în ţara singur stăpânitoare a domniei mele, cum au fost slobode sub domnii mai înainte răposaţi şi în zilele părintelui domniei mele Vlad voevod, aşa să fie slobode şi în domnia noastră; până când dumnezeu ne va ţine în stăpânirea noastră, ei să fie slobozi, nici să nu lucreze munca domniei mele, nici să nu se ia duşegubină din sat mânăstiresc, nici gloabă, apoi nici cal să nu le ia, nici dijmă, nimic să nu se ia din satele mânăstirii. Şi nimeni să nu cuteze să-i turbure, <nici> banii, nici slugile banilor, nici birari, nici sudeţi, nici slugile domniei mele, nici boieri, nici dregătorii domniei mele, trimişi după milosteniile şi după muncile domniei mele, că cine s'ar încumeta să-i turbure, măcar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea. Altfel să nu fie.

Şi iarăşi am dat domnia mea sfintei mânăstiri 12 găleţi de grâu pe apa Motrului, în afară de satele mânăstireşti. Şi nimeni să nu cuteze să le oprească niciun grăunte din acele găleţi căci va păţi rău dela domnia mea.

Scris la Cornăţel, luna Aprilie 6 zile.

Şi dijmarii şi vameşii să nu ia perperii dela popii şi dela sudeţii mănăstireşti, căci vor păţi rău.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 99.
Orig. slav, hârtie, pecete timbrată.
Cu o trad. rom. dela începutul sec. XIX.
Datat din domnia lui Radu cel mare.

252

1496 (7004) Aprilie 14.

Numele domnului am chemat şi mi-a fost mie ajutor.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul, Io Radul voevod şi domn, fiul bunului şi marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, ţinând şi stăpânind toată ţara Ungrovlahiei, dela bunul dumnezeu mi-a venit în minte, de am binevoit cu toată inima adevărată şi cinstită, ca să aduc binefacere şi să ridic laudă bunului dumnezeu, care cu voia lui şi cu bunătatea lui ne-a dăruit pe noi din bunurile sale şi ne-a aşezat pe scaunul mai dinainte al răposaţilor noştri părinţi şi ne-a încredinţat nouă stăpânirea lor, dată de dumnezeu.

De aceia, cu toată inima am dorit către sfintele şi de dumnezeu împodobitele biserici dumnezeeşti, mai ales către numita sfântă mânăstire care se chiamă Govora, hramul sfintei, preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, pe care am văzut-o părăsită, rămasă dela sfânträposaţii străbunii noştri. De accia, ne-am trudit s'o ridicăm, pe cât ne-a fost cu putinţă s'o întemeiem. După aceasta, am mai dăruit un sat în stăpânirea sfintei mânăstiri, Ioneştii toţi şi seliştea Corbenilor, pentrucă le-a cumpărat domnia mea dela Bordea şi dela jupaniţa lui, Anca, fiica lui Jiteanu şi dela fiii lui Micul, pentru 120 de florini ungureşti şi via din hotarul Copăcelului şi cu vinăriciul dela acea vie, domnesc şi boieresc, pentrucă a cumpărat-o domnia mea dela fiii Băneasei, dela Oprea şi dela Ivanco şi dela Radul, pentru 3000 aspri.

De aceia, i-am dat şi domnia mea, ca să-i fie de ocină şi de ohabă, de hrană sfinţilor, dumnezeeştilor călugări, nouă spre veşnică pomenire, de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Incă şi blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări şi va păzi, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească şi să-l păzească în domnia lui; dacă însă va călca şi va nimici şi nu va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l lovească şi să-l nimicească, să-l batjocorească şi să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul său şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi Iudei cari au strigat asupra domnului dumnezeu.

mântuitorul nostru şi sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, cum este şi va fi în veci, amin.

Aceştia sunt martorii: jupan Drăghici Vintileseul, jupan Barbul dela Craiova, jupan Pârvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Izvoranul stolnic, Radul şi Dragomir stratornici.

Şi eu, Corlat, care am scris în luna Aprilie 14 zile, în anul 7004 <1496>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 100.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., din 1842 şi din prima jumătate a sec. XIX.

253

1496 (7004) Iunie 18, M-rea Glavacioc.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri dela Govora, ca să-i fie un Ţigan, anume Nicula cu copiii lui, pentrucă l-a dat Ştefan la moarte, când s'a făcut călugăr, ca să-i fie pentru suflet. Şi iarăşi după aceia l-a şi răscumpărat domnia mea dela fiii lui Ştefan, pentru 1500 de aspri.

De aceia, l-a dat şi domnia mea sfintei mânăstiri, ca să-i fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Şi am scris eu, Stanciul gramatic, în sfânta mânăstire Glavaciov, luna Iunie 18, în anul 7004 <1496>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 101.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1907.

254

1496 (7004) August 1, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Radul voevod, fiul bunului Vlad voevod, din mila lui dumnezeu, cârmuind şi stăpânind toată ţara Ungrovlahiei, venindu-mi în minte dela bunul dumnezeu, am binevoit cu toată inima adevărată şi curată, ca să aduc binefacere şi laudă bunului dumnezeu care cu voinţa şi cu bunătatea sa ne-a dăruit pe noi din bunurile sale şi aşezându-ne în scaunul părinţilor noştri înainte răposaţi şi dându-ne nouă aceste stăpâniri de dumnezeu dăruite.

De aceia, cu toată inima am dorit către sfintele şi de dumnezeu înfrumuseţatele dumnezeeştile biserici, mai ales către numita sfântă mânăstire, locul numit

Govora, hramul uspeniei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu, pururea fecioară Maria şi nastavnicului sfintei mânăstiri, chir ieromonah Dorotei şi tuturor celor în Hristos fraţi care locuiesc în sfânta mânăstire, pe care am văzut-o părăsită dela sfântrăposaţii strămoşii noştri, de aceia trudindu-ne am ridicat-o după puteri şi am înnoit-o. După acestea, am dăruit sate sfintei mânăstiri, anume: Nănăşeştii şi cu morile la gura Topologului, pentrucă le sunt cumpărate de părintele domniei mele, pentru 5000 de aspri. Şi după aceia, iarăşi să le fie la Topolog un vad de moară, căci l-a cumpărat părintele domniei mele dela Voico şi dela Stoica din Urşi, pentru 600 aspri. Şi iarăşi să le fie Ioneştii toţi, pentrucă i-a cumpărat domnia mea dela Anca, fiica lui Jiteanu şi dela fiii ei, pentru 6000 aspri.

Hotarul să se ştie; Balta Neagră şi de acolo, Viezuinile şi de acolo, Mirileşti şi Piscul Gârniţei şi Lacul Porcului şi de acolo Cucuiul şi Toiul şi iarăşi Rădăcina Ioneştilor. Şi iarăşi să le fie Hinţea toată, pentrucă a cumpărat domnia mea jumătate dela Dan şi dela Cârstea şi dela fiii lui Vâlcul, pentru 700 de aspri, iar cealaltă jumătate a cumpărat-o jupan Staico, logofăt dela fiii Voincasii, pentru 800 de aspri, ca să-i fie pomenire domnului Iisus Hristos. Şi iarăşi să le fie la Râmnic o moară, pentrucă le este moştenire dela bunicul domnici mele Vlad voevod. Şi iarăşi să le fie Stoicanii toţi, pentrucă au fost daţi de zestre maicii domniei mele de părinţii ei, după aceia i-a cumpărat domnia mea dela Vlaicul, fratele lui Albul, pentru 6000 aspri, de i-am dăruit sfintei mânăstiri. Şi iarăşi să le fie la Copăcel o vie, pentrucă a cumpărat-o domnia mea dela Oprea din Râmnic, pentru 3000 aspri. Şi iarăşi să le fie la Copăcel o vie veche, care le-a fost cumpărată de bunicul domniei mele, Vlad voevod; şi iarăşi o vie pe care şi-au cumpărat-o dela fiii popii Alexa, care este la Copăcel, pentru 600 aspri. Şi să le fie o vie dela Ocne, pe care le-a dat-o popa Macarie, ca să-i fie de pomană.

Şi iarăşi le-am dăruit obroc sfintei mânăstiri pe fiecare an, din judeţul Romanaţilor, din 6 sate, 12 găleţi domneşti şi câte o maiă de morun şi câte o maiă de crap şi la Paşte câte 1000 de aspri, statornic. Şi iarăşi le-am dăruit domnia mea tot vinăriciul din Titiriceşti, cât este hotarul Titiriceştilor. Şi după aceia, le-am dăruit domnia mea din vinăriciul Râmnicului, cât este domnesc, două butoaie de câte 100 de vedre.

Şi iarăşi să le fie sălaşele de Ţigani, anume: Nicola cu fiii, anume Cârstea şi Danciul şi Crăciun şi Neda şi Dumitru şi Stan şi cu copiii lor, pentrucă au fost daţi sfintei mânăstiri de Ştefan din Râmnic, la moarte, cu limba lui. Şi după aceia, i-a cumpărat domnia mea dela fiii lui Ştefan, pentru 1500 aspri.

Să le fie acestea toate dăruite pentru hrana călugărilor care trăesc în sfânta mânăstire şi nouă şi părinţilor domniei mele spre veşnică pomenire şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începând dela vama oilor şi de vama porcilor şi de albinărit şi de găletărit şi de cositul fânului şi de care şi de podvoade şi de talpe, adică de toate slujbele şi dăjdiile, câte se află în ţara şi în stăpânirea singur stăpânitoare a domniei mele. Şi nimeni să nu cuteze să-i turbure,

nici sudeţi, nici birari, nici povodnicari, nici din slugile sau dregătorii domnici mele, trimişi după milostenii şi după muncile domnici mele, pentrucă oricine s'ar încumeta să-i tulbure chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător al acestei porunci a domniei mele.

Incă şi blestem pune domnia mea: după moartea domnici mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rudele domnici mele sau din rodul inimii domnici mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări şi va păzi acest hrisoov al domnici mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti şi nu va întări şi nu va înnoi şi nu va păzi acest hrisov al domnei mele, ci va nimici şi va călca şi va batjocori, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l batjocorească în domnia lui şi să-i ucidă, aici trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui, să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei care au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Isus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martori punem domnia mea: jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul vornic, jupan Staico logofăt, Todor primul vistier, Danciul comis, Dragomir stolnic, Dumitru paharnic, Stroe purtătorul de sabie, Radul şi Dragomir stratornici.

Şi eu, Sin, care am scris în cetatea de scaun Târgovişte, luna August 1 zi, anul 7004 <1496>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 102.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu două traduceri rom., una din sec. XVIII, cealaltă din 1843.

255

<1496 Septembrie 1—1497 August 31> 7005.

« 7005 <1496> — Radul voevod, fiul lui Vlad voevod, sfintei mânăstiri Tismeanii au închinat moşiia Dosăneştii şi Fălcăneştii ».

După Cronolegia Tabelară, p. 27 (nr. 43).
Rezumat rom.

256

1497 (7005) Ianuarie 9, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei fiul lui Vlad bunul voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri dela Tismana, hramul şi locaşul sfintei şi prea binecuvântatei şi pururea

fecioarei Maria şi cinstitei Uspenii, ca să-i fie la Cărbeşti partea lui Cazan şi a lui Dohoreţ, pentrucă a schimbat sfânta mânăstire cu Stoica Dohoreţ şi cu fraţii lui, de au dat călugării lui Stoica şi fraţilor lui la Corbi, partea sfintei mânăstiri şi dela domnia mea au adăogat 30 de florini ungureşti, iar ei au dat sfintei mânăstiri părţile lor din Cărbeşti.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie sfintei mânăstiri şi sfinţilor şi dumnezeeştilor călugări de hrană şi nouă spre veşnică pomenire şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Izvoranul stolnic, Radul şi Dragomir stratornici.

Şi eu, Ban, care am scris în cetatea de scaun Târgovişte, luna Ianuarie în 9 zile, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 105.
Cu două traduceri rom. dela începutul sec. XIX şi din 1845.

257

1497 (7005) Martie <20>, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Radul voevod, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu bunăvoinţa lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahici, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. Am binevoit din bună voinţa dată nouă de domnul, cu inimă curată, ca să proslăvim pe domnul, care ne-a proslăvit pe noi. De aceia, amintindu-ne că mulţi prin cele pământeşti au dobândit cele cereşti, cum mărturiseşte dumnezeiasca scriptură: «Faceţi cumpărături, cât mai este târg». De aceia, râvnind la cei cari au fost înaintea noastră, cari au cârmuit cu pace cele pământeşti şi iarăşi cele pământeşti pământului lăsându-le s'au alipit către bunurile cereşti. Aceasta şi noi văzând şi auzind, am râvnit către cinstita mânăstire numită Dohiar, hramul şi locaşul sfântului fără trup arhistrateg Mihail, pentrucă au venit fraţii dela sfânta mânăstire şi au adus scrisoarea şi făgăduiala părintelui meu, Vlad voevod. De aceia, părinţi sfinţi, noi am văzut şi am primit sfânta mânăstire cu toată osârdia şi făgăduim să ne numim ctitori ai sfintei mânăstiri împreună cu sfântrăposaţii domni de mai înainte şi am făcut obroc sfintei mânăstiri ca să vie fraţii din sfânta mânăstire în fiecare an la învierea lui Hristos, să ia obrocul sfintei mânăstiri, câte 3000 de aspri şi fraţilor de cheltuială, în afară de obroc, câte 400 de aspri.

Aceasta făgăduim să ţinem neclintit, ca să fie obrocul sfintei mânăstiri şi dumnezeeştilor călugări de folosinţă, cât este nevoia sfintei mânăstiri, să se întărească,

nouă să ne fie spre veşnică pomenire. Aceasta făgăduim a da cât vom fi viu şi în domnie. Şi după noi, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii noastre sau din rudele noastre sau din alt neam, cui îi va da dumnezeu dintre cei binecredincioşi, cine va înnoi şi va întări acest hrisov şi va întări obrocul sfintei mănăstiri, precum s'a făcut aici, sau îl va îndemna duhul sfânt să adauge încă mai mult, pe unul ca acela să-l miluiască domnul dumnezeu şi să-l întărească în domnia lui şi în veacurile viitoare să-i dea domnul dumnezeu să dobândească bunătăţile pe care le-a pregătit celor ce-l ‹iubesc şi› [1]) care s'au învrednicit ‹să stea la dreapta domnului› [1]), amin.

Scris în luna Martie ‹20› [1]) zile, în postul mare, în Lunea Mare, în cetatea de scaun Târgovişte, în anul 7005 ‹1497›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 106.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1915.
Data zilei completată după Lunea Mare, în anul 1497.

258

1497 (7005) Martie ‹22› Târgovişte.

† Urmând atotsfintei, dumnezeeştii scripturi, care spune: «Milostenie vreau, iar nu jertfă». Şi iarăşi: «Prin milostenii se curăţă păcatele». Şi iarăşi: «Fericiţi cei milostivi, că aceia vor fi miluiţi». Precum şi gura inspirată de duh proorocesc spune: «Fericit bărbatul care miluieşte şi în toată ziua se îndulceşte întru domnul». Acestea dar ştiind din dumnezeiasca scriptură, iarăşi am auzit cele proorocești spunând prin duhul sfânt: «Ascultaţi dar împăraţi şi înţelegeţi şi pătrundeţi-vă sudeţi ai capetelor lumii, pricepeţi stăpânitori ai mulţimilor şi cei ce vă făliţi cu gloatele limbilor, că stăpânirea voastră este dela domnul şi puterea dela cel de sus. Înţelegând deci toate că sunt în mâinile lui dumnezeu care, precât vrea, dă fiecăruia dintre noi, dar, fericit şi de trei ori fericit acel care foloseşte bine bogăţia dată de dumnezeu şi care înmulţeşte în taină talantul dat lui de dumnezeu, ca să audă acel glas bun şi dulce de fericire: «Bunule şi credinciosule rob, intră în bucuria domnului tău». Aceasta auzind, ni se cuvine nouă să pătrundem cele de acum, că sunt de scurtă vreme şi trecătoare, precum şi spune: «că orice slavă este vremelnică, ni se cuvine să râvnim către cei mai dinainte binecinstitori şi sfântrăposaţi domni care au cârmuit bine cele pământeşti şi acestea întocmindu-le bine, prin acestea pământeşti au dobândit bunurile cereşti şi acestea le-au moştenit, iar cele pământeşti pământului le-au lăsat».

[1]) loc şters, illizibil în orig.

Iată dar şi eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, singur stăpânitorul, Io Radul voevod, fiul marelui Vlad voevod, care din mila lui dumnezeu şi cu rugăciunile noastre ne aflăm domn a toată ţara Ungrovlahiei şi cu cei de dumnezeu dăruiţi copiii mei şi doamna mea, Catalina şi fraţii mei, Mircea şi Vladula şi Vlad, dela bunul dumnezeu venindu-mi în minte, am ridicat dorinţa către atotcinstitele, dumnezeeştile biserici, după cuvântul proorocesc: «In ce chip doreşte cerbul către izboarele de apă, astfel doreşte sufletul meu către tine, dumnezeule». Văzând deci că pentru păcatele noastre s'au împuţinat domnii bine cinstitori, care ridicau şi înfrumuseţau şi miluiau dumnezeeştile şi sfintele biserici, mai ales cele în acel sfânt loc fiind, sfântul şi împărătescul hram şi locaşul preasfintei, preacuratei şi prea binecuvântatei stăpânei noastre născătoare, de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi cinstitei şi slăvitei ei uspenii, mânăstirea numită Govora, am văzut-o părăsită dela bine cinstitorii domni şi preafericiţii ctitori, bunicii şi străbunicii noştri, până ce în cele din urmă a rămas «pe seama» celor mai sus zişi, Io Radul voevod şi doamnei sale Catalina şi de dumnezeu dăruiţii copii şi fraţi, Mircea şi Vlad, această sfântă mânăstire noi am dorit să nu o lăsăm, ci s'o îngrijim, s'o miluim şi s'o înfrumuseţăm şi să ne numim ultimii ei ctitori.

De aceia, am ridicat dorinţa către sfânta mânăstire, după fericita răposare a atotcinstiţilor şi fericiţilor mai sus zişilor bunicii şi străbunicii noştri.

De aceia, făgăduim după cât ne stă în putere şi am făcut acest hrisov al nostru ca să fie neclintit, cât am putut să fie obroc sfintei mânăstiri pe fiecare an câte 3000 de aspri. Şi încă am dăruit satele în stăpânirea sfintei mânăstiri, anume: Stoicianii pe Olt, toţi şi cu tot hotarul, pentrucă l-am cumpărat dela Vlaicul, fratele lui Albu, pentru 10.000 aspri; şi alt sat am cumpărat, jumătate din Stolniciani pe Olt, dela Bratu, fiul lui Lalu, pentru 5000 aspri [1]) şi la Curtişoara pe Olt, mai sus de Slatina, partea lui Stanislav toată, pentrucă am cumpărat-o dela Corlat gramatic, pentru 5000 aspri şi acestea le-am dăruit, ca să fie sfintei mânăstiri de trebuinţă şi dumnezeeştilor călugări de hrană şi nouă să ne fie de veşnică pomenire şi părinţilor şi copiilor şi fraţilor noştri.

De aceia, acestea câte am spus, cât am putut după putere, pe lângă aceste sate, să se dea obrocul sfintei mânăstiri cum este mai sus scris şi am lăsat fiilor noştri şi fraţilor noştri şi noi cât vom fi vii şi cât va fi plăcut lui dumnezeu să avem cele încredinţate nouă de dumnezeu. De asemenea, după moartea noastră şi fiii noştri şi fraţii noştri să facă cât îi va ţine domnul dumnezeu vii şi în stăpânirea de dumnezeu dăruită a părinţilor şi străbunilor lor, astfel să facă cum am spus şi să împlinească şi să cinstească şi să întărească acest hrisov şi ei şi oricine va voi dumnezeu să fie cârmuitor al acestor mai sus zise, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească şi să-l întărească; care va împlini acestea, să-i dea domnul dumnezeu aici să cârmuiască cele pământeşti cu bine

[1]) Pasagiul: «şi alt sat ... 5000 aspri», şters cu roşu şi scris deasupra: „am scos"

şi cu pace, să dobândească bunurile cereşti şi să-l învrednicească să stea la dreapta lui, care ne va fi dat şi nouă păcătoşilor să dobândim împreună cu mai dinainte binecinstitorii ctitori, prin rugăciunile preacuratei şi binecuvântatei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi cinstitei ei uspenii şi a sfinţilor părinţi purtători de dumnezeu şi a tuturor sfinţilor care din veac au plăcut lui dumnezeu şi a cinstiţilor călugări care dela început şi până acum s'au trudit şi au slujit în sfânta mânăstire şi au răposat cu pace şi celor de acum şi celor ce vor fi după aceştia, cât va sta sfânta mânăstire.

Am scris în luna Martie 23 de zile, în Postul Mare, în Miercurea Mare, în cetatea de scaun Târgovişte, în anul 7005 ‹1497›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceţi, nr. 3.
Orig. slav, perg., pecete atârnată.
Cu o trad. rom. din 1851.
In 1497 Miercurea Mare dinaintea Paştilor n'a fost la 23 Martie, ci la 22 Martie.

259

1497 (7005) Aprilie 1, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Lumotă şi cu fiii săi şi Cernat cu fiii săi, ca să le fie la Miceşti partea călugărilor dela Tutana, pe care o au la Miceşti şi partea lui Mogoşel cu câmpiile şi cu iazul de moară, pentrucă au schimbat Lumotă şi fratele său Cernat cu călugării dela Tutana, de au dat Lumotă şi Cernat călugărilor a patra parte din Alboteni şi două părţi din Huhurez, iar călugării dela Tutana au dat lui Lumotă şi lui Cernat partea călugărilor din Miceşti, oricât au avut şi partea lui Mogoşel cu câmpiile şi cu iazul de moară, căci au schimbat în zilele lui Basarab cel Tânăr voevod şi acum i-au întocmit 12 boieri înaintea domniei mele, ca să-şi ţie Lumotă şi Cernat, cum au schimbat ocinele în zilele lui Basarab voevod. Şi iarăşi la Târseni a treia parte, pentrucă au cumpărat Lumotă şi Cernat dela fiii lui Dragoslav, pentru 300 aspri, iar două părţi din Târseni iarăşi sunt vechi şi drepte ocine ale lui Lumotă şi ale lui Cernat. Şi domniei mele i-au dat un cal.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstiian fost vornic, jupan Pârvul vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Izvoranul stolnic, Stroe spătar, Radul şi Dragomir mari stratornici.

Eu, Vâlcul, care am scris în cetatea de scaun Târgovişte, luna Aprilie 1-a zi, dela Adam, în anul 7005 ‹1497›.

Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 107.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1900.
Cu o copie slavă la Acad. R.P.R., ms. 5236, f. 95–96.

260

1497 (7005) Iunie 4, Târgovişte.

Hrisovul Radului vod‹ă›, feciorul răposatului Vlad vod‹ă›, pentru multe mili ale sfintei mănăstiri, dăla leat 7005 ‹1497› Iun‹ie› 4 *zile*.

Cu mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a tot pământul Ungrovlahiei, fiiul lui Vlad celui Bun şi marc vo‹e›vod. Dat-am domniia mea această poruncă a domnii mele, sfântului hram şi mănăstirii sfântului arhierarhu şi făcător de minuni Necolae dela Mira Licheii, bisericii den Târşor şi năstavnicului, popii... [1]) şi a celorlalţi ce vor fi după moartea lui, cine va fi năstavnic acei sfinte biserici den Târşor, ca cu dânşii să n'aibă treabă niciun mitropolit în ţara domnii mele, nici să cuteze a-l bântui pă năstavnicul bisericii domnii mele, popa... [1]) dă dăjdiile vlădiceşti. Şi după accia, i-am slobozit domniia mea în ţara domnii mele, ori ce vor cumpăra sau ce vor vinde, nicăiri vamă ca să nu plătească, nici la un loc: nici la câmpu vamă, nici la vaduri, nici la plaiuri, vame, nici la târguri, nici la un loc, şi dela Severin până la Brăilă. Şi după accia, oricâte buţi vor cumpăra, ori dă podgorie, ori dăla Târgovişte sau dă păste Dunăre, nimeni, nici la un loc, nimic să cuteze a-i bântui, nici dă părpăr, pentrucă i-am ertat domniia mea, ca pă nişte rugători ai domnii mele şi ai părinţilor domnii mele, fiind la biserica domnii mele.

Dreptu aceasta, nimeni ca să nu-i bântuiască pă dânşii, nici dă vamă cămpească, nici dăla vaduri, nici dela plaiuri, nici dela târguri, vameşii şi păntru părpăr şi păntru vinărici dăla ale lor vii, să nu ia. Şi de vamă dă stupi dăla ale lor să nu ia şi să nu cuteze a lua vameşii, nimic păntru dânsele să nu plătească. Pentru acestea, nimeni să nu cuteze a-i bântui, din slugile domnii mele sau den diregătorii domnii mele, cei trimişi păn slujbe şi pentru lucrurile domnii mele. Pentru că cine să va ispiti a-i bântui pă dânşii, sau a-i învălui, măcar de un păr den cap, acela om mare rău va lua şi rea urgie, dă câtră domniia mea, ca un necredincios şi ruşinător aceştii porunci ai domnii mele. Şi într'alt chip să nu fie.

Şi după acestea, am adaos domniia mea hramului şi mânăstirii, un vad dă moar‹ă› şi un loc dă cas‹ă›, bisericii den Târşor, păntrucă au fost dântâi adaos dă părinţii domnii mele, dă Vlad voivod; după accasta, iată am adaos

[1]) loc alb în text.

şi domniia mea, ca să aibă şi năstavnicul popa... [1]) întru hrană, iară noao ca să ne fie vecinică pomenire şi părinţilor noştri şi dă nimeni neclătite, peste zisa domnii mele şi cu acei dă aproape boiarii domnii mele.

Aceasta dennaintea tuturor s'au tocmit; iar cine să va ispiti a sparge sau a călca acest hrisov al domnii mele, unu ca acela să fie proclet, afurisit înaintea lui dumnezeu, dupre accia şi dă preacurata *mamă a lui dumnezeu* şi dă 4 evanghelişti şi dă 12, *de frunte sfinţi* Petru şi Pavel şi dă 318 purtători dă dumnezeu părinţi, care au fost la Nicheiia şi de sfântul părintele nostru, Necolae.

Mărturi: jup‹an› Barbul ban Cralevschi *şi* Cărstiian *mare* vor., pan Pârvul iar vor., jup‹an› Stoica *mare* log., *şi* Tudor *mare* vist., *şi* Danciul com‹i›s *şi* Dumitru păh., Stroe iar păh., *şi* Izvoran *mare* stol. şi Radul şi Dragomir st‹r›atornici şi ispravnici şi eclisiarhu popa Dumitru.

Şărban gram‹a›ticul, am scris în cetate, în Târgovişte.

Arh. St. Buc., ms. 718, f. 771—772.
Trad. rom. Condica m-rii Brâncoveni şi Târşor.

261

1497 (7005) Iulie 29.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul bunului şi marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domnici mele locaşului sfintei mânăstiri numite Tismana şi hramului preasfintei, curatei şi prea binecuvântatei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi slăvitei ei uspenii, preacinstitului părinte egumen, chir Ioanichie şi tuturor celor în Hristos fraţi cari trăesc în sfânta mânăstire, ca să le fie pe fiecare an, cât va sta sfânta mânăstire, din judeţul Mehedinţi sau din judeţul Gorjului, câte 300 [2]) de vedre de vin din venitul domniei mele şi câte două care de sare din Ocnele dela Râmnic, un car de sare mărunţă, cât va putea lua şi al doilea car de 400 bolovani şi din judeţul Mehedinţilor 15 găleţi de grâu din venitul domniei mele, afară de satele sfintei mânăstiri.

Aceasta făgăduim să ţinem neatins, să fie sfintei mânăstiri pentru nevoe şi dumnezeeştilor călugări de hrană, nouă şi părinţilor noştri şi copiilor noştri să ne fie spre veşnică pomenire. Acestea am dăruit ca să le dăm, cât timp vom fi în domnie, iar după noi, pe cine-l va învăţa sfântul duh să lase acestea, cum am dăruit şi noi sfintei mânăstiri, pe acela domnul dumnezeu să-l miluiască în domnia lui.

---

[1]) loc alb în text.
[2]) cifra iniţială rasă şi scris posterior « 300 ».

Şi noi mult păcătoşii şi netrebnicii lui dumnezeu, eu Corlat şi Sin, care am fost în acea vreme, am scris în luna Iulie 29 de zile, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 108.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1915.

262

<1497 Septembrie 1—1498 August 31> 7006.

Leat 7006 <1497—1498>.

Din hrisovul Radului voevod, sémne alése pentru moşiia Şoaşu a sf<ii>ntei m<â>n<ă>stiri Bistriţii, alese despre alte moşii, însă semnele numite: Din lacul Doamnei drept peste Valea Adâncă, pe coasta Murgeştilor şi pin Scoruş la vale în Braviţa, drept în mărul popei, în Piiatra Porcului şi la vale în piiatra cea de Olt şi drept în măgură şi în sus pe drumul ulmului răsădit, până în capul piscului şi apucă valea în sus, până în obârşia văii, apoi drept peste deal în Valea Cărpenişului, apoi valea în jos, până unde să înpreună cu râu, la piiatra din capul piscului, apoi drept valea în sus, până în lacul Doamnei.

Hrisovul să găseşte la sf<â>nta m<â>n<ă>stire Argeş, ce să numeşte acum ep<i>scopie, cu ep<i>scop.

Arh. St. Buc., Condicu m-rii Bistriţa, nr. 192, f. 264 v.
Rezumat rom.
O copie ibid., S. I., nr. 116.

263

1497 (7006) Septembrie 15.

† Urmând atotsfintei, dumnezeeştii scripturi care spune: «Milă vreau, iar nu jertfă» şi iarăşi: «cu milostenii se curăţă păcatele» şi iarăşi: «fericiţi cei milostivi, că aceia vor fi miluiţi», precum şi gura de prooroc însuflată de duh sfânt spune: «Fericit bărbatul care miluieşte şi în fiece zi se îndulceşte întru domnul». Aceasta dar ştiind din dumnezeiasca scriptură, iarăşi am auzit glasul proorocesc, grăind cu duh sfânt, cum că: «Ascultaţi împăraţi şi înţelegeţi, păstrundeţi-vă sudeţi ai capetelor pământului pricepeţi stăpânitori ai mulţimilor şi cei ce vă mândriţi cu limbile noroadelor, că stăpânirea voastră vă este dată dela domnul şi puterea dela cel de sus». Înţelegând deci că toate sunt în mâinile lui dumnezeu şi cât vrea dă fiecăruia dintre noi. «Căci fericit şi de trei ori fericit cel ce chelţuieşte bine bogăţia dată de dumnezeu şi foloseşte în taină talantul încredinţat lui de dumnezeu», ca să asculte acel glas bun şi dulce de bucurie: «Bunule şi credincioasule rob, intră în bucuria domnului tău». Acestea auzind, ni se cuvine a înţelege

despre cele de aci că sunt de vreme scurtă şi trecătoare, precum spune că: «Orice slavă este vremelnică»; ni se cuvine să râvnim către domnii binecinstitori şi sfântrăposaţi dinaintea noastră care cele pământeşti bine întocmindu-le, prin acestea pământeşti au dobândit bunurile cereşti şi acestea le-au moştenit, iar cele pământeşti le-au lăsat pământului.

Iată dar şi eu, cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, singur stăpânitorul, Io Radul voevod, fiul marelui Vlad voevod, care din mila lui dumnezeu şi cu rugăciunile voastre ne aflăm domnia toată ţara Ungrovlahiei şi cu cei de dumnezeu dăruiţi copiii şi doamna mea Catalina, şi fraţii mei, Mircea şi Vladul şi Vlad, dela bunul dumnezeu mi-a venit în minte şi am ridicat dorinţă către atotcinstitele şi dumnezeeştile biserici, după cuvântul proorocesc: «In ce chip doreşte cerbul către izvoarele apelor, astfel doreşte sufletul meu către tine, dumnezeule». Văzând însă că pentru păcatele noastre s'au micşorat domnii binecinstitori care au ridicat şi au înfrumuseţat şi au miluit dumnezeieştile şi sfinţitele biserici, mai ales cele ce sunt în sfântul loc, hramul sfânt şi împărătesc şi locaşul preasfintei, preacuratei şi prea binecuvântatei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioarei Maria şi cinstitului şi slăvitului ei hram, care este la Sinai, mânăstirea numită Muntele Sinai, unde zac moaştele izvoritoare de mir ale sfintei marei mucenițe Caterina, noi am râvnit să nu o lăsăm, ci s'o îngrijim şi s'o miluim şi s'o înfrumuseţăm şi să ne numim ultim ctitor.

De aceia, noi am ridicat dorinţă către această sfântă mânăstire care se numeşte muntele Sinai, după fericita răposare a atotcinstiţilor şi fericiţilor mai sus zişilor moşi şi strămoşi ai noştri. De aceia, am făgăduit, după cât ne stă în putere şi am făcut acest hrisov al nostru, ca să fie neschimbat, cât am putut spune, să fie obrocul sfintei mânăstiri în fiecare an 5000 de aspri, în afară de cheltuială şi 500 de aspri fraţilor care vor veni să ia obrocul sfintei mânăstiri. După cum am spus, cum am putut, după putere, am lăsat să se dea şi de fiii noştri şi de fraţii noştri, Io Mircea voevod şi Vladul, cât vom fi noi vii şi după plăcerea lui dumnezeu vom avea cele încredinţate nouă de dumnezeu. Deasemenea şi fraţii noştri şi fiii noştri, după moartea noastră să facă la fel, până ce îi va ţine domnul dumnezeu vii şi în stăpânirea de dumnezeu dăruită a părinţilor lor. Dacă ei vor face precum le-am spus şi vor împlini şi vor cinsti şi vor întări acest hrisov şi ei şi oricare pe care dumnezeu va voi să fie urmaş al acestor mai sus zise, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l păzească şi să-l întărească. Celui care va împlini acestea, să-i dea domnul dumnezeu ca aci cele pământeşti să le cârmuiască bine în pace, să dobândească bunurile cereşti şi să-l învrednicească de şederea la dreapta lui. Ceiace să ne fie dat şi nouă păcătoşilor să dobândim împreună cu cei de mai înainte şi binecinstitori ctitori, cu rugăciunile preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioarei Maria şi sfinţilor care din veac au plăcut lui dumnezeu şi a cinstiţilor călugări care în sfânta mânăstire dela început şi până acum s'au trudit şi au slujit şi cu pace au răposat, celor

de acum şi celor ce vor fi după aceştia, până când va sta sfânta mânăstire, amin.

Şi eu prea păcătosul şi netrebnicul Sin gramatic am scris în luna Septembrie 15 zile, în anul 7006 ‹1497›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., CCCXCVII/10.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.

264

1497 (7006) Noembrie 10, Bucureşti.

† Cel în Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul hunului şi marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele preasfintei mânăstiri şi locaşului numit Govora, hramul preacuratei şi prea binecuvântatei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu, pururea fecioară Maria şi slăvitei ei uspenii, fruntaşului şi nastavnicului acelei sfinte mânăstiri, chir Dorotei. Pentrucă am văzut domnia mea pe sfântrăposaţii ctitori trudindu-se din cele dintâi zile până acum, ca să înfrumuseţeze sfintele şi dumnezeieştile biserici, la aceasta şi noi vrem să facem după cuvintele proorocului care spune: « In ce chip doreşte cerbul către izvoarele apelor », aşa doreşte sufletul meu către dumnezeiasca mânăstire Govora, ca să ne numim ultimii ctitori.

De aceia, am dăruit sfintei mânăstiri, cât adică am putut, mertic de vin din vinăriciul Râmnicului de pe Olt, am dăruit domnia mea câte 200 de vedre de vin, ca să fie neclintit sfinţilor părinţi şi dumnezeeştilor călugări cari trăesc în sfântul locaş pentru hrană, iar nouă să ne fie spre veşnică pomenire în veci.

De aceia, pe oricine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti, sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va face la fel şi va dărui sfintei mânăstiri şi va lăsa cum am spus şi am dăruit noi sfintei mânăstiri şi va înfrumuseţa dumnezeiasca biserică, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui. Iar dacă nu va lăsa cum am spus şi am dăruit noi sfintei mânăstiri, pe acela domnul dumnezeu să-l aşeze în partea lui Iuda şi a lui Arie şi cu acei iudei cari au strigat asupra lui Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor şi să fie blestemat de 318 părinţi dela Nicheia, amin.

S'a scris în cetatea Bucureştilor, luna Noembrie 10 zile, în anul 7006 ‹1497›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 109.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1792.

265

1498 (7006) Ianuarie 9, Târgoviște.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad bunul voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele satelor sfintei mânăstiri numite Bahna și Vârful Vladului și Cleceväț, ca să fie slobode de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, de câte se află în țara și stăpânirea singur stăpânitoare a domnici mele, ca nici cal să nu hrănească, nici cal să nu li se ia, nici posadă, nici poteci să nu facă, nici la muncile domniei mele să nu lucreze, nici la cetate, nici la mori, nici la poduri să nu lucreze, nici gloabe, nici duşegubine să nu păzească, adică numai birul și să facă oastea cea mare, iar de alte slujbe și dăjdii nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeți, nici birari, nici povodnicari, nici armași, nici bani, nici slugile banilor, nici slugile vornicilor, adică nici nimeni altul dintre slugile și dintre dregătorii, trimiși pentru milostenii și pentru munci. Pentrucă cine s'ar încumeta să-i turbure sau să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău și urgie dela domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele. Altfel nu va fi, după spusa domnici mele.

Și după aceia, oricâți vecini vor merge în satele sfintei mânăstiri, iar cnezii să nu cuteze să-i oprească, ci să le ia numai găleata, pentrucă cine îi va opri, rău va păți. Altfel nu este.

S'a scris în luna Ianuarie 9 zile, la Târgoviște, în anul 7006 ‹1498›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 110.
Orig. slav, hârtie, pecete timbrată.
Cu o trad. rom. dela sfârșitul sec. XVIII.

266

1498 (7006) Februarie 16, Târgoviște.

Hrisovul răposatului Io Rad‹u›l v‹oe›v‹o›d pentru moșiia Negovanii, del‹a› l‹ea›t 7006 ‹1498›.

Cu mila lui dumnezeu, Io Rad‹u›l v‹oe›v‹o›d și domnu a toată Țara Românească, feciorul marelui și preabunului Vlad‹u›l v‹oe›v‹o›d. Dat-am domniia mea această poruncă a domnii mêle feciorii jupan‹ului› Drăghici vornic, anum‹e› Stoica și Neagoe și Drăghici și nepoților lui jupan Drăghici vor‹ni›c *și* jupan Vintilă paharnic *și* jupan Rad‹u›l post‹elnic› și [cu] feciorilor lor, ca să ție în Negovani 2 părți, care au ținut jupan Drăghici, partea Stoicăi toată și partea Negovanului toată, pentrucă au venit Stoica și Negovan, de s'au părât înnaintea domnii mêle cu feciorii jupânului Drăghici și cu nepoții lui, Vintilă și Rad‹u›l. Și am căutat domniia mea pă lége dreaptă, precum au mărturisit înnaintea

domnii mêle cinstiţii boiarii domnii mêle, jupan Pârvul *mare* vor<nic> şi jupan Stroe *mare* spăt<ar>, precum au fost dat ei, Stoica şi Negovan, moşiia dăn Negovani, care mai sus s'au zis, de a lor bună voe, jupânului Drăghici vornicului [Drăghici]. încă din zilile bătrânului Bas<a>rab v<oe>v<o>d.

Aşijderea şi domniia mea aşa i-am toemit: ca să ţie feciorii lui Drăghici vornec şi nepoţii lui, ohavnică şi stă<tă>toare, de nimini neclătită, după zisa domnii mele.

Şi eu, Ban, feciorul lui Ban vor<nic>, carele am şi scris în scaonul oraşului Târgovistii.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Mărgineni, nr. 454, f. 110.
Trad. rom.
Luna şi ziua după dosarul 17/842, ibid.

267

1498 (7006) Aprilie 15.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri a domniei mele numită Govora, ca să-i fie livada care este lângă hotarul vlădicesc, oricât a ţinut popa Buncea, pentrucă a cumpărat-o egumenul Doţotei dela popa Buncea, pentru 1500 aspri. Şi iarăşi să le fie dela vadul Slatinei dela Trestioară şi din jos şi din sus, cu livezile şi cu pădurea şi cât este curăţat în pădure.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să fie sfintei mânăstiri de hrană, de ocină şi de ohabă în veci şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Şi aceştia sunt martorii: jupan Pârvul mare vornic, jupan Cârstian fost vornic, jupan Staico mare logofăt, Tudor primul vistier, Stroe mare spătar, Dimitru mare paharnic şi Dragomir mare stolnic şi Danciul mare comis şi Radul şi Dragomir mari stratornici.

Şi eu, Stanciul grămătic, am scris în luna Aprilie 15, în anul 7006 <1498>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 111.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1843.

268

1498 (7006) Iunie 26, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui şi preabunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Şerban cu fiii lui, câţi îi va lăsa dumnezeu,

ca să le fie la Strâhaeţ din partea lui Crăciun din a şasea parte jumătate, pentrucă le este veche şi dreaptă ocină, dedină. Şi iarăşi să fie lui Şerban la Strâhaeţ din funia lui Balea din a şasea parte jumătate, pentrucă a cumpărat-o Şerban dela Balea, pentru 400 aspri. Iar după aceia, a venit Şerban înaintea domniei mele, de a aşezat şi a înfrăţit pe fratele său Neagoe Pilea peste toate aceste mai sus zise ocine, peste toate să fie Neagoe Pilea cu fiii lui Şerban fraţi nedespărţiţi, unul ca şi altul, în veci. Şi calul l-am ertat lor, domnia mea.

De aceia şi domnia mea le-am dat, ca să le fie ocină şi de ohubă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor. Şi oricui dintre dânşii i s'ar întâmpla mai înainte moarte, iar la dânşii prădalică să nu fie, ci să fie celor rămaşi şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Iată şi martori pune domnia mea:.....[1]) jupan Vâlsan vistier, Radul spătar şi Staico paharnic şi Şerban stolnic şi Drăghici comis şi Dragul şi Mihnea mari postelnici. Şi ispravnic Cârstian fost vornic.

Şi eu, Ţalapi gramatic, care am scris în cetatea de scaun Târgovişte, luna Iunie 26 zile, în anul 7006 ‹1498›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 112.
Orig. slav, perg., foarte deteriorat, pecete timbrată.
Cu o copie şi o trad. rom. din 1915.

269

1498 (7006) Iulie 19, Târgovişte.

† In lege a poruncit domnul dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuială în cinstea lui dumnezeu preoţilor şi leviţilor, dar noi râvnind după legea domnului, după cum spune dumnezeescul apostol, căruia pe urmă mergându-i cei ce se străduesc spre cele bune, au dobândit viaţa dorită, iar cele pământeşti pământului lăsându-le şi către cer alipindu-se, auzind acel fericit glas de bucurie, pe care pururea îl aud: « Veniţi binecuvântaţii părintelui meu şi moşteniţi împărăţia care este gătită vouă dela întemeierea lumii ».

Care şi eu, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, Io Radul voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă, cu inimă curată şi luminată şi a dăruit domnia mea acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor şi darurilor, acest de faţă hrisov al domniei mele sfintei mânăstiri, numite Râncăciov, hramul sfintei înălţări a domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, ca să-i fie la Cârstiani partea lui Cârstian şi partea lui Albul, pentrucă

[1]) loc rupt şi şters în orig.

Albul a omorît pe fratele său Cârstian, deci Cârstian a murit, iar satele sfintei mânăstiri, ele au plătit trei duşegubine. De aceia, părintele domniei mele, Vlad voevod, el a dat sfintei mânăstiri partea lui Cârstian şi partea lui Albul.

Şi iarăşi le-a dat vinăriciul lui David dela Cârstiani, cât se va cădea domnesc şi găleţile ohabnice din venitul domnesc din grâu şi din orz din judeţul Pădureţilor satele anume Iacoveştii şi Dobroeştii şi din judeţul Vlaşca iarăşi din venitul domnesc din grâu şi din orz, satele anume Băneştii şi Dobrineştii şi Vaideeştii şi Găeştii şi Străoşti şi din munţii judeţului Pădureţilor căşăria domnească şi iarăşi dela acele sate, care sunt mai sus scrise, anume, să le fie vămeşitul domnesc. Şi iarăşi după aceia le-am dat şi domnia mea şi încă le-am dăruit domnia mea... [1]) ca să fie pentru treaba sfintei mânăstiri şi dumnezeeştilor călugări de hrană, iar nouă şi părinţilor noştri să fie spre veşnică pomenire.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie acestea toate de ocină şi de ohabă, de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre din alt neam, dacă va cinsti şi va păzi şi va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească şi să-l păzească în domnia lui, dacă însă va batjocori şi va călca şi va risipi, pe acela domnul dumnezeu să-l batjocorească şi să-l nimicească şi să-i ucidă aici trupul, iar în veacurile viitoare sufletul său şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi Iudei cari au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos şi sângele lui asupra lor şi asupra copiilor, ceiace şi va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian şi jupan Badea foşti vornici şi jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Radul al lui Vintilă paharnic, Dragomir stolnic, Radul şi Dragomir stratornici.

Eu, Oancea gramatic, care am scris, luna Iulie 19 zile, în cetatea de scaun Târgovişte, în anul 7006 <1498>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 113.
Orig. slav, perg., pecete atârnată, căzută.
Cu trei traduceri rom.: din sec. XVIII, din 1845 şi din 1915.

270

<1498 Septembrie 1—1499 August 31> 7007.

† Izvodul ocolnicii moşii Ciofrângénilor, care ocolnică să află la Călin dela Marea Ocnă.

[1]) Rase cam zece cuvinte din text, peste care s'a scris cu cerneală roşie « S'a scos în faţa domniei mele ».

Cu mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domnu a toată Ţara Românească, feciorul marelui şi preabunului Vladul voevod. Dat-am domniia mea această poruncă a domnii mele acestui om, anume Stan, ca să-i fie lui moşiia ce se chiamă Ciofrângenii din slemea [1]) Hinţii până în faţa Cornului şi din hotarul Glodului până în hotarul Buneştilor, la Mălurele şi din Vârful Făgeţelului până în hotarul Buneştilor, la Vârful Teiului [2]). Pentrucă au fostu hotărâtă încă mai denainte vréme, din zilele lui Vlad vod‹că› ce i-au zis Ţepeşi. Să-i fie moşie stătătoare, lui şi feciorilor lui, nepoţilor, strănepoţilor şi să nu fie volnic nimini a o vinde la alţii striini, ci să o stăpâncască tot neamul lui, din neamu în neam.

Incă şi mărturii am pus domniia mea: Barbul banul Craiovescul, Preda dvornicul.

L‹ea›t 7007 ‹1498—1499›.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Govora, nr. 463, f. 108 v.
Trad. rom. din sec. XVIII.

271

‹1498 Septembrie 1—1499 August 31› 7007, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui şi bunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Vâlcul cu fraţii săi, anume Dadul şi Lumotă şi Ion şi Dan şi cu fiii lor şi lui Stănilă cu fraţii săi, Stanciul şi Radul şi Stan şi cu fiii săi şi fiii lor şi Slav cu fraţii săi, Stan şi Pătru şi Dragomir şi Stănilă cu fraţii săi şi cu fiii lor şi Mânca cu fratele său Stoian şi cu fiii lor, ca să le fie Trestioara dela Brădet toată, pentrucă au jurat în faţa domniei mele cu 12 boieri că le este veche şi dreaptă ocină; şi Gura Jilţului dela Câmpul Turcilor toată, pentrucă le este veche şi dreaptă ocină, dedină. Dar Vâlcul cu fiii lui, la Trestioara peste o parte, iar Dadul şi Ion şi Dan, la Trestioara peste o parte. Şi iarăşi Vâlcul şi Dadul şi Ion şi Dan, la Gura Jilţului peste o parte şi Slav cu fraţii săi, la Trestioara peste o parte, iar la Gura Jilţului peste două părţi. Şi Mânea cu fratele său Stoian, la Trestioara peste o parte, iar la Gura Jilţului peste o parte. Şi Stănilă şi cu fraţii săi, la Trestioara peste o parte, iar la Gura Jilţului peste două părţi. Şi iarăşi Vâlcul cu fraţii săi şi cu fiii lor şi Stănilă cu fraţii săi şi cu fiii lor şi Mânea cu fiii lui, să le fie Pitrarii toţi şi Stârcii dela Cepele toţi, pentrucă le este veche ocină.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor. Şi ori căruia dintre dânşii i s'ar întâmpla mai înainte moarte, iar la dânşii prădalica să nu fie, ci să fie celor rămaşi şi de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

[1]) Culmea.
[2]) Adaus în paranteze rotunde: adică sârbeşte: « Cleplet ».

Martorii: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis... [1]) Dragomir stolnic.

Şi eu, Stanciul gramatic, am scris la Târgovişte, luna... [1]) zile, în anul 7006 <1498—1499>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 120.
Orig. slav, perg., rupt, pecete timbrată căzută.
Cu o trad. rom. din 1845.

272

1498 (7007) Septembrie 25, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad bunul şi marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, lui Manea stratornic şi fratelui său Stan, ca să le fie ocină Perşanii toţi, pentrucă le este veche şi dreaptă ocină, dedină.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Teodor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Radul paharnic, Dragomir stolnic, Radul şi Dragomir stratornici.

Şi eu, Vladul gramatic, care am scris în cetatea de scaun Târgovişte, luna Septembrie 25, în anul 7007 <1498>. Ispravnic Calotă.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 114.
Orig. slav, perg., pecete timbrată.
Cu o trad. rom. din 1860.

273

1499 (7007) Decembrie 7, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad bunul voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Grozav cu fiii lui şi Stoica cu fiii lui şi Vladul cu fiii lui şi fraţii săi, Marco şi Oană şi Roman şi Tudor cu fratele său Stanciul şi cu fiii lor, ca să le fie la Ueşti din partea lui Tudor şi a lui Stanciul jumătate, pentrucă a cumpărat Grozav dela Tudor şi dela Stanciul, pentru 200 aspri.

[1]) loc rupt în orig.

Iar lui Stoica cu fiii lui să-i fie tot la Ueşti, din partea lui Vladul a treia parte. Şi iarăşi lui Vladul cu fraţii săi să-i fie la Ueşti din partea lor jumătate. Şi iar lui Tudor cu fratele său şi cu fiii lor, să le fie tot la Ueşti, din partea lui Vladul jumătate, pentrucă le sunt vechi şi drepte ocine, dedine.

După aceia, a venit Vladul şi Marco înaintea domniei mele, de şi-au aşezat pe fraţii lor, Oană şi Roman, pe a treia parte din partea lor dela Ueşti, ca să fie fraţi. După aceia, iar au venit Grozav şi Stoica şi Vladul şi Marco şi Tudor şi fratele său Stanciul, de s'au unit pe ocinele lor din Ueşti, ca să fie fraţi nedespărţiţi până la moartea lor.

Şi oricui dintre dânşii i se va întâmpla mai înainte moarte, la dânşii prădalica să nu fie, ci să fie celor rămaşi ai lor, până se va afla ultima rădăcină din seminţia lor. Şi domniei ‹au dat› calul.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă şi de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul vornic, jupan Staico logofăt, Theodor vistier, Danciul comis, Radul paharnic, Stroe spătar, Izvoranul stolnic, Radul şi Dragomir stratornici.

Scris în cetatea de scaun Târgovişte, luna Decembrie 7 zile, în anul 7007 ‹1498›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Institutul de Istorie al Academiei R.P.R.
Copie slavă.

274

1499 (7007) Ianuarie 9, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri a domniei mele numită Govora, hramul preacuratei uspenii a stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu, ca să le fie Nevoia, cât a ţinut Tudor vistier şi cu hotarul său. Şi după aceia, a venit jupan Tudor vistier înaintea domniei mele, de a dat acea poiană numită Nevoia sfintei mânăstiri a domniei mele Govora, căci a dat pentru sufletul său, să-i fie veşnică pomenire.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, sfintei mânăstiri pentru întărire şi de hrană fraţilor.

Iar după aceia, egumenul şi cârmuitorul chir Dorotei, ori pe unde va fi ocina domnească, iar egumenul să fie volnic să aşeze hotar şi nimeni să nu cuteze să-i împiedice şi să-i oprească, cât le este ocina domnească. Şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Ispravnic Pârvul mare vornic.
S'a scris în cetatea de scaun Bucureşti, luna Ianuarie 9, în anul 7007 <1499>.
† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 116.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu două traduceri rom., din 1792 şi din 1842. Altă trad. rom. ibid., în ms 463, p. 375–376.

275

1499 (7007) Ianuarie 25, Târgovişte.

† Doamne ajută!

In lege a poruncit dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuală din câte adună şi aceasta ştiind apostolii sfinţi şi părinţii purtători de dumnezeu, au sfătuit pentru ajutorarea şi pentru binefacerea sufletelor noastre şi ne-au lăsat nouă ultimilor fii ai lor, ca unii cu rugăciuni şi priveghere şi post, alţii cu milostenie şi pocăinţă, să ne ferim de orice rău cu toată credinţa, întărirea, ca să fim gata să auzim acel glas: «Veniţi către mine toţi cei ce vă trudiţi şi cu inimă smerită şi veţi afla odihna sufletelor voastre, căci jugul meu este bun şi povara mea este uşoară. Veniţi binecuvântaţii părintelui meu şi moşteniţi împărăţia gătită vouă dela întemeierea lumii, căci am înfometat şi mi-aţi dat să mănânc, am însetat şi mi-aţi dat să beau, străin am fost şi m'aţi cercetat. gol am fost şi m'aţi îmbrăcat, bolnav am fost şi m'aţi îngrijit, în temniţă am fost şi aţi venit la mine».

Iată şi eu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Radul voevod şi domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg, râvnind să urmez vechilor împăraţi şi domni, care au cârmuit cele pământeşti cu pace în binefaceri şi s'au învrednicit de împărăţia cerurilor, ştiu şi că celor care iubesc pe dumnezeu, toate li se izbândesc în bine, căci înţelepciunea trupească este moarte, iar înţelepciunea sufletească viaţă. Şi aceasta amintindu-mi domnia mea, cuvintele lui David proorocul şi împăratul, care spune: «Fericiţi aceia cărora li s'au iertat fărădelegile şi cărora li s'au acoperit păcatele, fericit bărbatul căruia domnul nu-i socoteşte păcatul». Şi iarăşi: «In ce chip doreşte cerbul către izvoarele de apă, astfel doreşte sufletul meu către tine. doamne».

Astfel a dorit domnia mea către hramul şi sfântul locaş al uspeniei stăpânei noastre făcătoare de minuni, născătoare de dumnezeu, pururea fecioară Maria şi mănăstirea domnici mele dela sfintele poale ale muntelui, numită Govora, părintelui egumen, chir Dorotei şi tuturor celor în Hristos fraţi care trăesc

acolo, ca să le fie în stăpânire satul numit Glodul tot, cu tot hotarul, cum a fost şi mai înainte ocina sfintei mânăstiri mai sus zise până acum. Şi am cumpărat domnia mea Glodul tot, pentru 5000 aspri dela Cârstea şi dela nepoţii lui. Astfel, l-am dăruit domnia mea iarăşi sfintei mânăstiri, cum a fost şi mai dinainte ocină veche a sfintei mânăstiri, astfel şi acum să fie sfintei mânăstiri şi dumnezeeştilor călugări, câţi trăesc în acel sfânt loc, de ocină şi de ohabă şi de nimeni neclintit, în veci. Altfel să nu fie, începând dela vama oilor şi de vama porcilor şi de albinărit şi de găletărit şi de dăjdii şi de talpe şi de cositul fânului şi de care şi de podvoade şi să fie slobozi de toate slujbele şi dăjdiile câte se află în stăpânirea singur stăpânitoare a domniei mele, încât nici cal să nu hrănească, nici cal să nu li se ia, nici gloabe să nu păzească, nici să nu care, nici dusegubine, nicio muncă a domniei mele să nu lucreze, nici la cetate, nici la mori. Şi nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeţi, nici hirari, nici povodnicari, nici nimeni altul dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, pentrucă oricine s'ar încumeta să-i turbure chiar şi cu un fir de păr din cap, iar un om ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea. Ca un necredincios şi batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele. Altfel nu va fi, după spusa domniei mele.

Încă şi blestem pune domnia mea: pe cine vă va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va întări şi va înnoi şi va dărui aceste mai sus zise averi, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; iar dacă nu va cinsti şi nu va înnoi şi nu va întări şi nu va dărui, ci va nimici şi va călca, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească şi să-l lovească şi să nu-i dăruiască ani în domnia lui şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu acei Iudei care au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Barbul ban, jupan Cârstian şi Badea foşti vornici, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico mare logofăt, jupan Todor vistier, jupan Danciul comis, Radul al lui Vintilă paharnic, Stroe purtătorul de spadă, Izvoranul stolnic, Radul şi Dragomir mari stratornici.

Şi... [1]) în cetatea de scaun Târgovişte, luna Ianuarie 25 zile, în anul 7007 ‹1499›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceţi, nr. 4.
Orig. slav, perg., pecete atârnată.
Cu două traduceri rom. din 1842 şi 1948.
Alte traduceri rom., ibid, msse: 447 f. 11 v — 12 şi 234, f. 59 — 61.

[1]) criptogramă.

276

1499 (7007) Ianuarie 27, Târgoviște.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele cinstitului dregător al domniei mele, din casa domniei mele, jupan Stanciul comis, ca să-i fie balta Cârjeu toată și să-i fie gârla Bahova și amândouă Crăpătorele, pentrucă le-a cumpărat Stanciul comis dela Radomir și dela Cârjeu și dela fiii lui Gligor, pentru 20 de florini. Și iarăși să-i fie Sârbii și Neguleștii, pentrucă le-a cumpărat Stanciul comis dela Drăgoi și dela fiii lui Drăgoi, pentru 1050 aspri.

De aceia, i-am dat și domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă, lui și fiilor lui și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian, jupan Badea foști vornici, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Teodor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Radul paharnic, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Eu, Vâlcul, am scris în cetatea de scaun Târgoviște, luna Ianuarie 27 zile, în anul 7007 <1499>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul de Arheologie și Istorie a Bucureștilor, nr. 30.388.
Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1830 și o copie a acesteia.
Cu copie rom. ibid., ms. 31.277, f. 48.

277

1499 (7007) Iunie 15, Târgoviște.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierului domniei mele jupan Chicoș cu fiii lui și cu fiicele lui, anume Stanca și Vișa și Rada cu fiii lor și oricâți fii sau fiice i-ar lăsa dumnezeu jupanului Chicoș, ca să-i fie la Fântânele și la Vernești și la Plăcicoi și la Gugești și la Cornu și la Cerii și la Milești, oricâte sunt părțile jupanului Chicoș și Aților, anume Mândrea cu copiii săi și Dăluță cu copiii săi [1]), pentrucă sunt acele sate toate și Aților veche și dreaptă ocină, dedină a jupanului Chicoș.

După aceia, a venit înaintea domniei mele jupan Chicoș, de a așezat pe fiicele sale Stanca și Vișa și Rada peste aceste mai sus zise sate și Aților, ca ele să-i fie în loc de fii. Iar dacă i-ar lăsa dumnezeu jupanului Chicoș fii, ei să

[1]) « Mândrea ... Dăluță cu copiii săi » șters cu roșu în orig.

fie cu fiicele lui toţi împreună asupra satelor şi Aţiganilor. Dar până când va fi viu jupan Chicoş, singur să-şi stăpânească satele şi Aţiganii, iar după moartea jupanului Chicoş, să fie ale fiilor lui şi ale fiicelor lui. La dânşii prădalica să nu fie niciodată, în veci, ci să fie celor rămaşi. Şi domnia mea am iertat calul.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lui şi fiilor lui şi nepoţilor şi strănepoţilor, de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Cralevski şi jupan Cârstian şi jupan Badea foşti vornici, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Teodor vistier, jupan Stroe spătar, jupan Danciul comis, jupan Radul paharnic, Dragomir Izvoranul stolnic, Radul şi Dragomir mari stratornici.

Şi eu, Oancea gramatic, care am scris în luna Iunei 15 zile, în cetatea de scaun Târgovişte şi dela Adam anul 7007 <1499>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 117.
Orig. slav, perg., pecete timbrată.
Cu două traduceri rom., din 1854 şi din 1914.

278

1499 (7007) Iulie 13, M-rea Glavacioc.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul preabunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri Govora şi părintelui egumen Dorotei şi fraţilor care trăesc în acest sfânt loc, ca să le fie toată poiana cu hotarul care se chiamă Nevoia, pentrucă a închinat-o jupan Todor vistier sfintei mânăstiri şi sfântului hram al preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu, pururea fecioară Maria şi slăvitei ei uspenii, pentru sufletul său şi al părinţilor lui, călugărilor spre hrană, lui spre veşnică pomenire. Şi iarăşi, după aceia, am dăruit şi domnia mea pe lângă acea poiană, din ocina domniei mele, ca să fie a sfintei mânăstiri, din capul poienei în jos, în [1]) valea Ciorâcei, până la hotarul Viţelului, de aici iarăşi pe lângă hotarul Viţelului până în apa Vedei şi de aci iarăşi pe apa Vedei în sus până la drumul Topanei care merge la Piteşti, de aci pe drumul Topanei, înapoi până la apa Ciorâcei, pentrucă le-am dăruit domnia mea sfintei mânăstiri, să fie pentru nevoia dumnezeeştilor călugări, iar nouă spre veşnică pomenire şi de nimeni să nu fie supăraţi, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Pârvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Todor vistier, Danciul comis, Radul paharnic, Stroe spătar, Dragomir stolnic, Radul şi Dragomir stratornici.

[1]) «în» rom. în orig.

Scris la mânăstire la Glăvăcioc, luna lulie 13 zile, în anul 7007 <1499>.
† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 118.
Orig. slav, hârtie, pecete timbrată.
Cu o trad. rom. din 1792.

279

1499 (7008) Octombrie 6, Târgoviște.

† In Hristos dumnezeu, bineeredinciosul și de Hristos iubitorul și binecinstitorul și singur stăpânitorul, Io Radul voevod și domn, fiul marelui Vlad voevod, din mila lui dumnezeu și cu darul lui dumnezeu, stăpânind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, să proslăvesc pe dumnezeu care m'a proslăvit și m'a ridicat cu slavă în scaunul sfânt răposaților părinților domniei mele. Aceasta amintindu-și domnia mea că mulți împărați s'au veselit în împărăția lor, dar puțini au moștenit împărăția cerurilor, de aceia nevoindu-mă și eu nu numai să cârmuesc împărăția, ci să socotesc și despre cele veșnice ale mele, despre acei care sunt cu adevărat cinstiți și slujind cu dreptate și trudindu-și mult trupul pe urma domniei mele și nici într'o împrejurare nu s'au dat înapoi, pentrucă sămânța cea bună aduce rodul cel mai mănos și mai cinstit.

De aceia, a dăruit domnia mea acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele, jupaniței Stana cu fiii ei, pentrucă a venit jupanița Stana înaintea domniei mele, astfel a așezat pe sora ei jupanița Maria cu fiii ei sau fiicele, peste valea Tătarii și peste partea ei din Răzvad, pe care a cumpărat-o dela Stan și dela Ivan, pentru 2000 aspri și via dela Târgoviște toată și două sălașe de Aților, anume Ciopa cu copiii săi și Colțea cu copiii săi, pentrucă a așezat-o ca ea să-i fie în loc de frați. Însă până ce va fi jupanița Stana vie, singură să-și stăpânească averile și Aților, iar după moartea ei să fie averile ale surorii ei, jupanița Maria, toate. Iar dacă se va întâmpla și jupaniței Maria moarte, iar după aceia averile și Aților care sunt mai sus scrișî să fie toate acestea fiului jupaniței Stana, jupanul Detco, fiul lui Detco stolnic și cu fiii săi. Iar dacă vreo moarte se va întâmpla mai înainte jupanului Detco și fiilor săi și nu se va mai afla semințe din inima lui, aceste averi să nu fie prădalice, ci iarăși să fie acele toate averi și Aților, care sunt aici în acest hrisov al domniei mele, surorilor jupaniței Stana, jupanița Neacșa și jupanița Voica și fiilor și fiicelor lor, fie sate, fie Aților sau vii, toate mai sus zisele averi. Și domnia mea le-am ertat calul.

De aceia, le-am dat și domnia mea acestea toate, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Și la ei prădalica să

nu fie, ci să fie celor rămaşi şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începând dela vama oilor şi de vama porcilor şi de albinărit şi de găletărit şi de cositul fânului şi de care şi de podvoade şi să fie slobozi de toate slujbele şi dăjdiile câte se află în stăpânirea singur stăpânitoare a domniei mele şi nimeni să nu cuteze să-i ‹turbure›, nici sudeţ, nici birari, nici povodnicari, nici armaşi, nici globnic, adică nici slugile sau dregătorii domniei mele trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, pentrucă dacă cineva s'ar încumeta să-i turbure chiar cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea şi altfel nu este, după spusa domniei mele.

Blestem pune domnia mea: pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti şi va înnoi şi va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; iar dacă nu va cinsti şi nu va întări, ci va nimici şi va călca şi va batjocori, pe acela domnul dumnezeu să-l nimicească în domnia lui şi să-i ucidă aici trupul, iar în veacurile viitoare sufletul său şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie împreună şi cu Kino şi cu acei Iudei care au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceiace este şi va fi în veci, amin.

Încă şi martori pune domnia mea: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian şi jupan Badea foşti vornici şi jupan Pârvul mare vornic şi jupan Staico mare logofăt, jupan Teodor vistier, Danciul comis, Radul al lui Vintilă paharnic, Stroe spătar, Dragomir stolnic, Radul şi Dragomir mari stratornici.

Şi eu, Sin scriitor, care am şi însemnat în cetatea de scaun Târgovişte, luna Octombrie 6 zile, în anul 7008 ‹1499›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu domn.

Acad. R.P.R., CI/3.
Orig. slav., perg., pecete atârnată, căzută.
Cu o trad. rom. ibid., ms. 6264, f. 67, cu data greşită 7050 ‹1541›.

280

1499 (7008) Octombrie 31, Bucureşti.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui şi bunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mânăstiri a domniei mele numite Tismana, ca să-i fie Vârful Vladului tot, oricât este ocina sfintei mânăstiri, pentrucă au venit călugării domniei mele şi Nicula înaintea domniei mele, de s'au părît de faţă înaintea domniei mele. Astfel am cercetat domnia mea cărţile moşului domniei mele, Mircea voevod şi cărţile părintelui domniei mele, Vlad voevod, astfel am aflat domnia mea în acele cărţi că este veche ocină şi dedină sfintei mânăstiri.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să fie de ocină şi de ohabă sfintei mânăstiri în veci şi să fie volnici călugării domniei mele să alunge pe acel om, Nicula, de acolo, să nu aibă niciun amestec Nicula asupra acelei ocine şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Teodor vistier, Danciul comis, Radul paharnic.

Şi eu, Stanciul gramatic, am scris în cetatea Bucureşti, luna Octombrie 31 [1]), în anul 7008 <1499>.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 119.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.
Cu o trad. rom. din 1845.

281

1500 (7008) Ianuarie 11, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui şi bunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, jupan Cârstea cu fiii lui, Stănilă şi Vlaicul şi Stoian şi Stan şi Stoica şi Cârstian şi câţi îi va lăsa dumnezeu şi iarăşi fratelui lui Cârstea, Cârstian, cu fiicele sale, Mica şi Stana şi cu fiii lor din Cheia [2]), ca să le fie la Buneşti partea lui Stan Nebuneica, cât este şi partea lui Bucur, cât este. Şi să le fie la Cacova partea lui Cârstea şi partea lui Nan, cât este. Şi să le fie muntele numit Govora partea lui Cârstea. Şi iarăşi să le fie muntele Căprăreaţă, partea lui Cârstian şi să le fie muntele Piatra, partea lui Cârstea, pentrucă le este veche şi dreaptă ocină şi dedină.

Şi după aceia, a venit Cârstian înaintea domniei mele, a aşezat pe fiicele sale, Mica şi Stana, dar peste partea lui, ca să-i fie în loc de fii.

Şi după aceia, iarăşi Cârstea şi fratele său Cârstian au venit înaintea domniei mele, de s'au unit, ca să fie fiii lui Cârstea şi fiicele lui Cârstian, cari sunt mai sus scrişi, fraţi nedespărţiţi în veci peste acele ocine, care sunt mai sus scrise. Şi domniei mele au dat un cal bun.

De aceia şi domnia mea le-am dat, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor. Căruia dintre dânşii i s'ar întâmpla mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămaşi şi de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier.

---

[1]) Imediat după lună s'a scris de gramatic «29» care apoi s'a şters şi s'a scris de acelaşi mână 31.

[2]) «din Cheia» adăugat posterior în locul a două cuvinte rase.

Am scris, Stanciul grămătic, în cetatea Târgovişte, luna Ianuarie 11, în anul 7008 ‹1500›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 121.

Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. rom. din sec. XVIII. Altă trad. rom. greşită, fără data zilei, în Condica Episc. Râmnic, la R. Vâlcea.

282

1500 (7008) Ianuarie 21.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul preabunului şi marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugii domniei mele, Stan cu fiii lui, câţi îi va da dumnezeu ca să le fie ocina lui Neagomir toată, oricât se va alege, căci a cumpărat Dan dela Neagomir, pentru 3500 aspri, încă în zilele lui Vlad voevod numit Ţepeş, dela Culmea Hinţei până la Faţa Cornului şi dela hotarul Glodului până la hotarul Buneştilor, la Mălurel şi dela vârful Făgeţel până la hotarul Buneştilor, la Vârful care musteşte, pentrucă le este ocină dreaptă şi veche şi dedină şi strădedină şi aleasă şi hotănicită din alte zile de demult.

De aceia, nimeni să nu aibă niciun amestec ‹cu această ocină› [1] ce este mai sus scrisă, afară de Stan singur şi cu fiii ‹săi› [2].

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor. Şi oricăruia dintre dânşii i se va întâmpla mai înainte moarte, iar la dânşii prădalica să nu fie, ci să fie celor rămaşi şi în veci să fie neatins, după porunca domniei mele.

Iată şi martori punem domnia mea: jupan Barbul mare ban de Craiova, ‹şi› [2] jupan Fârvul dela Craiova şi jupan Badea fost mare vornic şi jupan Stroe ‹spătar› [2], jupan Bogdan mare logofăt, jupan... ... mare vistier... [2].

Dragomir gramatic am scris în luna ‹Ianuarie 21› zile, în anul 7008 ‹1500›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 122.

Orig. slav, hârtie, deteriorat, pecete aplicată.

Cu trad. rom. din sec. XVIII, după care s'a completat data; alta, în Condica Brâncovenească. Trad. mai nouă în Condica episcopiei Râmnicului (R. Vâlcea) cu data greşită 21 Sept. 1499.

283

1500 (7008) Ianuarie 29, Târgovişte.

Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul preabunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele

[1] omis în orig.;

[2] loc rupt în orig.

sfintei mânăstiri a domniei mele Cotlomuz, cea dela Sfântul Munte, hramul sfintei preobrajenii a domnului dumnezeu, mântuitorului nostru Iisus Hristos, ca să-i fie în stăpânire satul Dăneştii toţi, cu tot hotarul. Dela Uibăreşti călugării să în dijma; precum le-au dat strămoşii şi părintele domniei mele, astfel am dăruit şi domnia mea, pentrucă am răscumpărat-o domnia mea dela Chircă, pentru 5000 aspri.

De aceia, am dat şi domnia mea sfintei mânăstiri, ca să le fie de ocină şi de ohabă, nouă de veşnică pomenire şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Iată şi martori pune domnia mea: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian şi Badea foşti vornici, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico mare logofăt, jupan Todor vistier, Danciul comis, Radul al lui Vintilă paharnic, Stroe spătar, Dragomir stolnic, Radul şi Dragomir stratornici.

Şi scriitorul Sin care am scris în cetatea de scaun Târgovişte, luna Ianuarie 29, în anul 7008 ‹1500›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

După: « Doc. slavo-rom. dela Athos » p. 301.
Fotocopie după un orig. slav.

284

1500 (7008) Aprilie 23, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, jupan Roman cu fiii lui şi cu surorile lui, anume Maria şi Marga şi cu fiii lor, ca să le fie la Corcolaţi peste partea lui Roman cât este şi peste toată marfa, sau vie sau moartă şi peste toată averea, cât este, pentrucă le este veche şi dreaptă ocină, dedină.

Şi după aceia, a venit Roman înaintea domniei mele, de a aşezat pe surorile lui, Maria şi Marga, peste partea lui şi peste vie şi peste toată marfa şi peste toată averea, oricât are Roman.

Dar cât va fi Roman viu, singur să-şi stăpânească averile, iar după moartea lui Roman, atunci să le stăpânească surorile sale, care sunt mai sus scrise în această carte a domniei mele. Şi domniei mele au dat un cal bun.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor, în veci. Şi oricăruia dintre dânşii i s'ar întâmpla mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămaşi, în veac şi de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Iată martorii: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Radul mare paharnic, Dragomir stolnic, Radul şi Dragomir mari stratornici.

Şi eu, Stanciul gramatic, am scris în cetatea de scaun Târgovişte, Aprilie 23, în anul 7008 ‹1500›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Muzeul Gorjului, Târgu-Jiu.
Orig. slav, perg., pecete aplicată căzută.

285

1500 (7008) Aprilie 26, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul preabunului şi marelui Vlad voevod. Am ridicat dorinţa către a tot cinstitele, dumnezeeştile biserici, după cuvântul proorocului: «In care chip doreşte cerbul către izvoarele apelor, tot aşa doreşte şi sufletul meu către tine, doamne». Şi iarăşi: «Fericit bărbatul care miluieşte şi în toată ziua se îndulceşte întru domnul». De aceia, nevoindu-mă şi eu către atotsfintele şi dumnezeeştile biserici, mai ales către acest cinstit sfânt loc, mânăstirea numită Ostrov, hramul sfintei şi prea curatei şi prea binecuvântatei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi cinstitei şi slăvitei ei naşteri. Iată am văzut-o părăsită dela binecinstitorii, sfântrăposaţii domni, moşii şi strămoşii noştri şi m'am gândit şi domnia mea să înnoesc şi să întăresc şi să miluiesc şi să zidesc, cât suntem în putere, după puterea noastră, din stăpânirea dată nouă de dumnezeu, ca să fie obroc sfintei mânăstiri, pe fiecare an câte 2000 aspri, ca să vie surorile dela sfânta mânăstire la înviere, să ia obrocul sfintei mânăstiri. Şi din judeţul Oltului 5 găleţi ohabnice de grâu şi de orz 5 găleţi şi din vinăriciul domnesc dela Râmnic pe fiecare an, câte 200 de vedre de vin.

Acestea le-am dăruit domnia mea, ca să fie spre întărirea sfintei, dumnezeeştii mânăstiri şi preacinstiţilor călugări de hrană, iar nouă spre veşnică pomenire şi părinţilor noştri şi rugăciunile preacuratei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu să ne învrednicească de şederea la dreapta ‹lui›, ceiace toţi dorim să dobândim, să ne fie ajutătoare şi sprijinitoare caldă şi cu rugăciunile voastre, amin.

Şi eu, ‹Stan› [1]) gramatic, care am scris în ‹cetatea› de scaun Târgovişte, luna Aprilie 26 zile, în Duminica Tomii, indictionul 3, temelia 29 şi dela Adam anul 7008 ‹1500›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 123.
Orig. slav, perg., pecete atârnată căzută.
Cu o trad. rom. din sec. XVIII.

[1]) criptogramă.

1500 (7008) Mai 30, Târgoviște.

Io Radul voevod și domn a toată Țara Românească, feciorul marelui și preabunului, răposatului Vladul voevod. Dat-am domniia mea această poruncă a domnii méle sf<i>ntei m<ă>n<ă>stiri ce să numéște Govora, unde iaste hramul adormirei preasf<i>ntei născătoarei de d<u>mnezeu, ca să-i fie moșie în Curtișoara, din partea popei Vréla jumătate, de preste tot hotarul a șasea parte, din câmp, din pădure, din apă și de pretutindenea, din hotar până în hotar, pentrucă această mai sus zisă moșie am luat-o domniia mea drept o șugubină, pentrucă au fost ucis feciorii popei Vréla pe un om, de au murit. Intr'acéia, domniia mea alte bucate n'am aflat să iau, pentru această șugubină, ci am luat domniia mea din partea de moșie a popei Vréiei jumătate, peste tot hotarul.

După acéia, domniia mea am miluit pe sluga domnii méle, pe Corlat, cu această parte de moșie, ca să se hrănească cu dânsa și să fie domnii méle întru pomenire. Iar sluga domnii méle, ce iaste mai sus zis, Corlat, n'au putut să ție această mai sus zisă moșie, ci o au făcut vânzătoare. Intr'aceeia, domniia mea n'am vrut a o lăsa să o vânză altui boeriu, ci iar domniia mea am cumpărat-o dela Corlat, de am dat 5000 de aspri gata lui Corlat. După aceia, domniia mea am miluit și am dăruit-o la sf<â>nta m<â>n<ă>stire ce am zis mai sus, ca să fie sf<i>ntei m<â>n<ă>stiri de întărire, iar domnii méle să fie pomenire în véci.

Pentru aceasta, încă și blestem am pus domniia mea, pe care va alége domnul d<u>mnezeu a fi domn, după moartea domnii méle sau din rodul inimii domnii mele sau din rudeniia domnii méle sau dintr'alt neam și va vrea a milui și a întări și a cinsti și va vrea a înoi această carte a domnii méle, pre acela d<o>mnul d<u>mnezeu să-l cinstească cu domniia și să aibă odihnă sufletul lui în véci, amin. Iar carele va călca și va strica această miluire și pomenire a domnii méle, ce am miluit domniia mea, pre acela d<o>mnul d<u>mnezeu să-l calce și să-i strice trupul lui, vecinic și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu alți Jidovi carii au strigat asupra domnului d<u>mnezeu: sângele lui asupra lor și asupra feciorilor lor; și să fie blestemat de 318 sf<i>nți părinți din Necheia.

Iată și mărturii am pus domniia mea: jupan Pârvul banul și jupan Drăghici *fost* dvornic și jupan Neagoe *mare* dvornic și jupan Tudor *mare* logofăt și jupan Vâlsan *mare* visticiu și Radul *mare* spătar și Drăghici *mare* comis și Staico *mare* pâharnic și Șârban stolnicu și Dragul și Mihnea *marii* postelnici. Și ispravnic Tudor *mare* logofăt.

Și am scris eu, Ratea logof<ăt>, în scaunul cetății Târgoviștei, luna lui Mai 30 zile, dela Adam leatul 7008 <1500>.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Govora, nr. 447, f. 103.
Trad. rom.
Altă trad. rom. Ibid., ms. 234, f. 83.

287

1500 (7008) Iunie 17.

7008 <1500> Iunie 17. Radul voevod, *fiul lui* Vlad voevod, cu a doua domnie, mânăstirii Sneagovului, pentru moşiia Răspopii.

Cronologia tabelară p. 28 (nr. 45).
Rezumat rom.

288

1500 (7008) Iulie 14, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Radul voevod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Neagoe cu fiii săi şi cu fiicele sale, Neacşa şi Cârstina şi Calea şi cu nepoţii lui, Manea cu fiii săi şi fratele lui Manea cu fiii lui, ca să le fie la Bomboeşti a patra parte, pentrucă au cumpărat-o dela Borcan, pentru 1800 aspri şi Clocoticiul tot, pentrucă au cumpărat dela Vladul, pentru 2500 aspri.

După aceia, Neagoe s'a pârît cu fratele său Manea, înaintea domniei mele. Astfel domnia mea am dat lui Neagoe 12 boieri, să jure că le este ocina cumpărată. Apoi Neagoe a adus pe cei 12 boieri, de au mărturisit înaintea domniei mele că le sunt ocine cumpărate, amândouă.

După aceia, a venit Neagoe înaintea domniei mele şi şi-a aşezat pe fiicele sale, Neacşa şi Cârstina şi Calea şi pe nepotul său Manea şi cu fiii lor peste toate părţile de ocină, ca să-i fie în loc de fii. Şi domniei mele au dat un cal.

De aceia, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi fiilor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor şi de nimeni neclintit, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian vornic, jupan Pârvul mare vornic, <jupan>[1]) Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Drăghici paharnic, Dragomir stolnic..... [1]) şi Dragomir stratornici.

Scris în cetatea de scaun, Târgovişte, luna Iulie 14 zile, în anul 7008 (1500).

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Râmnicul Vâlcea LXIV/3.
Orig. slav, hârtie, pecete aplicată, căzută.

289

1500 (7009) Decembrie 13, Târgovişte.

† In Hristos dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpânitorul, Io Radul voevod şi domn, fiul marelui şi bunului

[1]) loc rupt în orig.

Vlad voevod, din mila lui dumnezeu şi cu darul lui dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoinţă şi cu inimă curată şi luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe dumnezeu care m'a proslăvit şi m'a ridicat cu slavă în scaunul sfântrăposaţilor părinţi ai domniei mele. De aceia, nevoindu-se şi domnia mea şi din stăpânirea dată nouă de dumnezeu şi am dăruit domnia mea acest atotcinstit şi cu frumoasă faţă şi preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de faţă hrisov al domniei mele atotsfântului şi dumnezeescului hram al uspeniei preasfintei stăpânei noastre, născătoare de dumnezeu şi pururea fecioară Maria, împărătescului şi sfinţitului lăcaş, mânăstirii domniei mele numită Govora, ca să le fie Bârseştii toţi, pentrucă sunt veche şi dreaptă ocină, dedină a mânăstirii. După aceia, încă i-am şi cumpărat şi domnia mea dela Neagoe, pentru 3000 aspri. Şi iarăşi să le fie din ocina Pleşoilor jumătate, pentrucă am cumpărat-o domnia mea dela Stanciul, fiul lui Cârpitul, pentru 5000 aspri. Şi iarăşi să-i fie sfintei mânăstiri din vama Runcului a şasea parte.

De aceia, le-am dăruit domnia mea sfintei mânăstiri, ca să-i fie de ocină şi de ohabă, cât va sta sfânta mânăstire şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele, începând dela vama oilor şi de vama porcilor, de albinărit şi de dijmărit, de vămeşit, de cositul fânului, de care, de podvoade, adică de toate slujbele şi dăjdiile, câte se află în stăpânirea singur stăpânitoare a domniei mele. Şi nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeţ, nici birari, nici nimeni altul şi niciun boier sau dintre slugile şi dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, pentrucă cine s'ar încumeta să turbure acele sate sau să le împiedice chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie dela domnia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va înnoi şi va întări şi va împuternici acest hrisov al domniei mele, iar pe acela domnul dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; dacă nu va înnoi şi nu va întări şi nu va împuternici şi nu va cinsti, ci va nimici, şi va batjocori şi va călca această poruncă a domniei mele, iar pe acela domnul dumnezeu, făcătorul cerului şi al pământului, să-l ucidă şi să-i nimicească aic trupul, iar în veacul viitor sufletul său, să fie blestemat de 318 părinţi cei dela Nicheia şi să-i fie potrivnică preacurata, la cumplita şi neîndurată judecată şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi Iudei cari au strigat asupra domnului dumnezeu şi mântuitorului nostru Iisus Hristos către Pilat din Pont şi au spus, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceeace este şi va fi în veci, amin.

Încă şi martorii sunt: jupan Barbul Cralevski, jupan Cârstian fost vornic, jupan Badea din Cojeşti, jupan Pârvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Teodor vistier, Danciul comis, Izvoranul stolnic, Stroe spătar, Radul ‹şi› [1] Dragomir mari stratornici.

Şi eu, Stan scriitor, care am scris în cetatea de scaun Târgovişte, luna Decembrie 13 zile, în anul 7009 ‹1500›, indiction 4, temelia 29.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceţi, nr. 5.
Orig. slav, perg., pecete atârnată.
Cu o trad. rom. din 1842; o copie şi o trad. rom. din 1948.

[1] omis în orig.

DOCUMENTE ÎNDOELNICE

DOCUMENTE ÎNDOELNICE

1

1383 (6891) Ianuarie 7.

Hramul sfintei biserici a preacuvioasei Parascheva, pentru moşiile bisericii, cele date bisericii de marele herţeg domnu, Radu vodă Negru: In câmpu de jos, din calia Coşteului, în sus până în Srâmtu, jumătate despre pădurea bisericii, jumătate popilor, alta, din jos de calia Coşteiului, alta peste râu, din gura văi cu piatră rătundă, precum mérge vărsătura pin râu, pe lângă merii popa Oprea Pătrăţu, pe lângă stupină, prin calia Coşteului. [Dară cea din jos de calia Coşteului e dată de Mircea vodă Basarab].

Leat 6891 <1383> *luna*, Ghenarie 7, *pentru pomenirea sufletului lor.*

După Iorga, Studii şi Documente, XII, p. 231.

Copie rom., pe dosul hrisovului lui Matias Corvin din 1488, dat bisericii din Răşinari (fals). Fals evident (pomenirea lui Radu Negru).

2

<1386 Septembrie 23 — 1418 Ianuarie 31>.

Tiutiuluşul de pă un hrisov al Mircii voevod cel Bătrân, ctitorul sfintei mân<ă>st<iri> Coziei şi a Codmenii, ce s'au scos după un hrisov al măn<ă>st<irii> Brâncovenii de peste Olt, de dum<nealui> Radul Bălăceanul, *fiul lui* Costandin Bălăceanul *fost mare* stolnic, la leat 1776, Noem<brie> 10.

Eu cel întru H<risto>s d<umne>zeu, binecredinciosul şi bun creştinul şi iubitoriul de H<risto>s, Io Mircea marele v<oe>vod şi domnu, cu mila lui d<umne>zeu şi cu d<u>mnezească dăruire, oblăduitor şi domnu şi stăpânitor a tot pământul U<n>grovlahiei şi peste munţii plaiurilor şi încă şi până la Ţara

Tătărască şi Almaşului şi Făgăraşului herţeg, şi domnu Banatului despre apus şi stăpânitor de amândoao părţile Dunării, până la Marea cea Mare şi al cetăţii Dărstorului stăpânitor şi până în hotarăle Odriiului şi tuturor Săcuilor şpan.

6850 ‹1342›.

Şi s'au scris de Sofronie arh‹i›m‹andrit›, la leat 1781 Ghen‹arie› 18.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209, f. 6.

Copie rom. Desigur un fals din cauza pomenirii Adrianopolului (Udriu) şi a Secuilor între stăpânirile lui Mircea. Data nu corespunde cu domnia lui Mircea.

3

‹1408—1417› Decembrie 27, Argoş

Noi, Ioan Mircea, din mila lui dumnezeu, domn şi voevod a toată Ţara Românească, începând dela munţi, până la marginea Tartariei şi domn veşnic a toată ţara Făgăraşului. Din mila noastră bine voitoare, cu chibzuială sănătoasă şi cu învoirea sfetnicilor noştri şi a celorlalţi boieri, am dat şi am dăruit această carte a noastră de danie credincioşilor noştri Stanciul egumenul şi fratelui său Călin, boieri din ţara noastră, precum şi moştenitorilor şi urmaşilor lor, pentru asigurarea lor mai trainică şi mai neîndoelnică pe viitor cu privire la tot pământul numit Scorei [1]) care se află în ţara Făgăraşului mai înainte amintită cu această înţelegere ca nici cei mai sus numiţi ei înşişi, nici urmaşii lor să nu fie supuşi nici unei dări, şi anume să nu dea zeciuială nici din oi, sau din porci, stupii vii şi să nu fie siliţi nici cu păscutul [2]) sau altă slujbă a poştii [3]) într'un cuvânt să nu fie siliţi la îndeplinirea niciunei slujbe mici sau mari, atât înainte zişii boerii Stanciul egumenul şi fratele său Călin, cât şi moştenitorii şi urmaşii lor.

Cele ce le-am scris mai sus vor fi întărite şi împuternicite de preaiubitul meu fiu Mihail voevod împreună cu ceilalţi boeri în privinţa hotarelor celor cuprinse în cartea de faţă: începând dela cursul râului Olt sub moşia numită Cetatea, din ţinutul Cârţa [4]) deadreptul dealungul pârâului numit Valea Opatului, mergând până la vârful numit Piatra Oablă, apoi dela pârâul Râului Laicta, astfel numit în sus până la culmea munţilor. Iar din partea cealaltă de sus trece prin locul zis Pe Scoreul cel Bătrân [5]) apoi se îndreaptă pe pârâul numit Pe Valea Vicianilor şi se întinde în sus până la locul numit la Unghiul cu Frasini [6]), apoi

---

[1]) în text: « *Szkore* ».

[2]) în text: « *pascuatione* ».

[3]) în text: « *servitio postali* »., traducere greşită, probabil pentru cai de olac.

[4]) în text: « *Kerex* ».

[5]) « Pe Szkoreul cel Batrin », în text.

[6]) « La Unghiul cu Froszeni », în text.

iar se desparte până la locul Pârâul Saşilor [1]), apoi iar merge până la pârâul Valea Cereşii [2]), apoi iar merge în sus până la Calfa Tunsului [3]) şi în cele din urmă merge drept pe pârâul numit Pe Apa Tunsului până la vârful munţilor, unde se încheie hotarele acestui pământ.

Voind noi împreună cu ceilalţi domni boieri, după cum am spus mai sus, pentru puterea şi întărirea acestei cărţi a noastre, ca, după trecerea mea dintre cei vii dacă acel pe care dumnezeu cel prea milostiv îl va fi aşezat în această domnie şi stăpânire a acestei Ţări Româneşti fie dintr'unul sau din celălalt neam domnesc sau din orice neam ‹ar fi›, dacă acela va cinsti şi va păzi în puterea şi trăinicia ei această carte a noastră de danie veşnică, dată şi dăruită credincioşilor noştri boeri, Stanciul egumenul şi fratele său Călin, pe acela deasemenea dumnezeu cel prea milostiv şi prea bun să-l fericească cu trupul şi cu sufletul şi să-l binecuvânteze atât în veacul acesta, cât şi în celălalt. Deasemenea iarăşi, dacă cineva ar lăsa în părăsire sau ar strica hotărîrile cele mai sus scrise, încheiate şi întărite de mine, pe acela dumnezeu cel atotputernic să-l osândească şi să-l pedepsească cu trupul şi cu sufletul în chinuirile [4]) veşnice ale iadului, să fie muncit la un loc cu Iuda şi Arie şi aşa cum era spusa printre Iudei: sângele lui Hristos ‹să fie› împotriva şi asupra urmaşilor lui, în veci, amin.

Ioan Mircea domn şi voevod prea milostiv şi bun a toată Ţara Românească.

Aceştia au fost martorii: 1) Vlad vornicul, 2) Dragan banul, 3) jupan Algia [5]), 4) Groza Moldovan, jupan Aga Holdovioz [6]), logofătul.

Scris în scaunul nostru Argeş, dela facerea lumii, anul 6900 ‹1392› ziua 27 Decembrie.

După Hurmuzachi, Doc. 1—2, p. 341 — 2. Trad. latină din sec. XIX după un text slav din colecţia I. Kemeny, Ed. I. Puşcariu, Fragmente IV, p. 38 — 41, şi Transilvania 1872 pp. 151 — 152. Data este greşită: S'au omis cifrele zecilor şi unităţilor. Boerii sunt cei dela sfârşitul domniei lui Mircea şi cari i-au supravieţuit. De acela s'a datat 1408—1417. Autenticitatea documentului poate fi pusă la îndoială din cauza formelor diplomatice anormale şi a hotărnicici cu multe românisme. Totuşi nu sunt argumente definitive spre a-l socoti fals.

4

1452 (6940) Aprilie 23, Târgovişte.

Eu în domn credincios, bun creştin şi de Hristos iubitoriu, Ion Vlad voivoda şi din mila lui dumnezeu, domn şi stăpânitorul a toată Valahia cu Dachia Ardealului, a părţilor de către munte, anume dela Almaş, Făgăraş. Am găsit cu cele

---

[1]) în text: « Paracle Szaszilor ».

[2]) în text « Vallya Szerecsi »,

[3]) în text « La Czolfa Tunsului ».

[4]) *corruptiones*, greşit pentru *corepliones*.

[5]) în loc de « Aldia ».

[6]) în loc de « Baldovin ».

din bună voe şi din curată şi luminată inimă, fără de toată sila, pă boieru Stanciu Mailat de Dejanul, cu a treia parte hotarul Dejanului, fânaţă şi sămănătură de obşte parte moşie, milostiv am dăruit eu la tot neamul lui acest dar al meu să-l aibă în veci, adecă şi munţii aceştia să fie ai lui, Preseaca, Zârna şi cu râurile şi izvoarele care curg din munţii aceştia trei şi cu toate ce să arată aicea pomenite să dăruesc boierului meu Stanciu Mailat de Dejanu, fraţilor lui, Oprea şi Dragomir şi nepoţilor lui, cu toată familia lor, oricine să aibă dintr'înşii moşia aceasta fără sminteală, cu tot venitul ei, totdeauna.

Pentru aceia şi supuşii moşiilor mele celor domneşti, pre dânşii din stăpânirea lor nice într'un chip să nu-i zmintească şi dela boi, caii, oile, rămători şi stupii lor, nice dijmă, nice dajde, care o au alţii dela dânşii să nu se ia pomenitelor părţi a moşiilor mele, aceasta din lăuntru dăruite să fie slobode de toate dările domneşti.

Pentru care, fieşte care boieriu, judecătoriu, dijmaşu sau provizorii mei, oricine va fi, dacă acest dar nu va reşpectălui, tare să se pedepsească aicea în lumea aceasta trupeşte şi la dumnezeu sufleteşte.

Şi deci şi după moartea mea, să fie orice fiu al meu, oricine va fi din familia mea, pre carele dumnezeu stăpânitoriu domniei meale îl va alege pe acestea locuri, îndatorat să fie această carte de dar a o întări şi cinsti şi de mare preţ a-l ţinea, ca dumnezeu şi pe ei să-i învrednicească şi cu puterea lui să-i întărească. Şi cine acest dar de către pomenitul domnesc boier Stanciu Mailat de Dejan va sfărâma şi va strica, să fie oricine va fi, să fie pedepsit de dumnezeu în lumea aceasta trupeşte şi în cealaltă duhovniceşte şi unul ca acela să aibă parte asemenea Iuda, Arie şi cu acei Ovrei cari împotriva lui Hristos dumnezeu şi mântuitorului nostru au mărturisit, sângele lui să fie pe ei şi pe copiii lor, după cum unul ca acela din creştinătate lepădat este şi va fi în veci şi lepădat va rămânea de cei 318 părinţi sfinţi ai sinodului dela Nichia şi de toţi sfinţii lui dumnezeu, dela început până în ziua de astăzi slujitori au fost şi sânt.

Şi ştiut să fie moşia locului numitului Stanciu Mailat de Dejani şi a fraţilor şi fiilor lui, Oprea, Dragomir, nepoţilor lui, este în satul Dejani de către răsărit, uliţa cea mică toată cu moară şi iazul morii, cu grădinile toate de 300 de cară de fân şi în jos dela fântânele şi în sus, toată partea aceia şi peste vale până la pârâul hotarului Recea, 100 găléte şi de semănătură latu din vale până în pârâul hotarului acela şi lungu, din sus, din fânaţuri, de către amiazăzi, tot în jos până iară în hotaru lui Telichi, Recea, ce să numeşte La Groape, tot ştiut este numai al lui Stanciu Mailat Dejani şi cu fiii lui.

Muntele întâiu este Preseaca; în sus de pădure se începe de către răsărit din râul Dejeanul, pre pârâul Cuciului, preste plaiu şi pre Pârâul Calului, până în râul Brezenilor, şi lat, de către răsărit, din acel pârâu al Cuciului, cel din jos, până în pârâul Hermeneselor şi drept în sus, pre amândouă părţile, trece preste plaiul din sus, sub Scărişoara, la sdeabul cel mare, pre pârâul acela al sdeabului, drept iară până în valea Brezei, adecă de o parte se hotărăşte cu Hermenesele,

de cealaltă cu Scărişoara, dincolo de Runcul, care acest munte de către răsărit are pădurea lui multă, fag şi brad iar mult.

Muntele al doilea, al Isvoarului, este sus la vârf şi se începe capul din jos, despre amiază-noapte se ascute în sdeabul cel înalt şi se începe spre amiază-zi spre vecinul, Scărişoara: hotar despre apus cu muntele Padina, de aci se lasă plaiul Vârtejelor şi apucă în dreapta, pre unde este hăitaşul, care e pre deasupră Padinei şi merge drept deasupra jnepfenilor, la un sdeab mare curmat, preste pârâul acela şi merge drept la Zârna, şi pe dreapta către prăpastie, merge până în surpătura, unde se ascute valea Izvorului în repegiune şi trece preste văile şi colţurile celea mari de către Larga; despre amiază-zi merge drept în sdeabul cel mare ce se numeşte Piatra Izvorului şi trece preste plai până în vârf: despre răsărit către amiază-noapte merge tot până la zarea vârfului, până unde se ascunde sdeabul cel înalt, precum înainte s'a zis, la care tot ţinutul acela gol care spre apus, este Izvorul.

Muntele al treilea, Zârna, mai sus, drept preste vârf, la amiază-zi munte mare, vale mare, cu mare ţinut pre amândouă părţile, vecin despre miază-noapte Ludişorul, până la sdeabul cel lapoşit, vecini despre amiază-zi, colţul strâmtoarei, în valea Domneştilor, cât merge pârâul Netotului, până deasupra golului vecin, despre asfinţit hotărăşte cu piscul Leotei, până în vârful Muchiu.

La donaţia aceasta o adeverează ocolu, hotaru moşiei boierului meu Stanciu Mailat Dejani şi cu următoarele mărturii, faţă fiind, eu Mani Udrişte, de 80 de ani, eu Don Todor Stănesul, 87 ani, Eu Pahulea Stan Vistiarul, 89 ani, eu Neagoe Stan stolnicul 86 ani, eu Luca Marnicul, 97 ani, eu Ion Manea comeşul, 101 ani, eu Ivan Bucur spătariul, 110 ani, eu Don Luca Supil, 88 ani, eu Stanciul Vlad vornicu, 79 ani, eu Mihai Don secretar, 100 ani, eu Dumitru Bucur spătar, 89 ani, eu Stoian Negreş stolnic, 99 ani eu Cosan Sahalod vornic, 103 ani, eu Oprea Oprischi vistieriul, 109 ani.

Ioan Vlad voivod, Pahulea Stupici vistieriul.

S'au scris în Târgovişte, la sfântul Gheorghe, la anul facerii 6960 <1452>.

După Puşcariu, Fragmente Istorice, IV, p. 59—62. Trad. rom.

Falsul este evident. La 1452 nu domnea un Vlad ci Vladislav. Documentul conţine elemente din viaţa nouă a Ţinutului Făgăraşului: «hotarul lui Telechi». Familia Telechi nu era aşezată în Ardeal în sec., XV. «*Dacia Ardealului*» din titlul domnului muntean, exagerată descriere amănunţită a hotarelor munţilor, care nu se obişnuia pe atunci, şi mai ales indicarea vârstei boierilor din sfat, sunt elemente doveditoare ale falsului.

5

1477 (6986) Noembrie, Târgovişte.

Intru Hristose dumnedzeu, precredinciosul şi pre supusul şi de Hristose iubitoru şi pre puternicu Ion Vlad voevodu şi domn, fiul marelui voevodu Vladu, cu mila lui dumnedzeu şi cu dumnedzeiasca putere, stăpânind şi domnind tota

ţara Ungro-Vlahie, încă şi alle părţiloru de peste munţi Amlasu şi al Fagarasului duce. Am binevoit şi cu a mea buna voinţa, din curata şi luminata inima a domniei mele şi dat-am acest de faţă pre cinstit şi pre frumosu şi pre respectatu hrisovu al domnie mele. Ca, iată, viind înainte noastra knezii Teodor şi Ioan Balşu în ţara noastra, de piste Dunărea din pamuntul serbescu şi vadzand ca ei a fost aşadzaţi acolo şi având obleduire piste mai multe ţări, dorind acesti knezi a dobandi pamant în ţara noastra, noi am miluit aciasta stăpânire, dupe cum ne arate acest knezi, pe lângă Oltu şi întărim ca ocina ce au dobândit cu banii dela însăşi ei, se strângă oameni paşnici şi să facă târgu ca să fie puse numile loru ca de cinste şi fiind oameni cinstiţi şi buni în pamentul nostru şi fiindcă ne este scrise despre aceşti knezi şi pre înalta carte a marelui împerat Friderik III, imparat sfântului şi puternicului Imperiul Roman şi de catre marele doge de Veneţie. Deci domnie mea prin aceasta carte a domniei mele întărim acestoru knezi cumparare pământului ce-l ceru. Şi domnie mea întarim acestoru knezi şi ramaind driapte ocine a loru, dăruim şi domnie mea dela noi, din locul domnescu, o bucate de locu, pe care o voru hotarnici, să fie driapte moşie.

Mai punem blestem domnie mea, ca pe oricine> il va alege dumnedzeu de a fi domn Ţării Romaneşti, fie din rodul domnie mele, fie chiar din pacatele noastre unui altu niam, acela se socotiască şi se reînnoiască şi se înterască aceasta porunca cea a domnie mele, pentruca astu feliu şi dumnedzeu să-lu socotiască şi să-lu întariasca şi sa-l pastradzi în domnie lui; iar de nu voru socoti şi nu va reinnoi şi nu va întări, ce va lovi şi va resipi aceasta porunca a domniei mele, atunce şi dumnedzeu să-l piardă şi se-l ucide cu trupul seu şi în vecul viitoru cu sufletul, şi se aibe tot o parte cu Iuda şi cu Arie şi cei Evrei ce strigau în contra lui Hristosu dumnedzeiul şi mantuitorul al nostru, singele lui asupra loru şi asupra copiiloru, ca ce şi este şi va fi în veci, amin.

Martori: jupanul Dragici Udriţu, jupanul Negoe Borcev, jupanul Dreghici Stankof, jupanul Pârvul dvornik, jupanul Stancu logofet, Danciul comise, Albu stolnik, jupanul Ventilă Florescu, Gramatogu stolnik, Dimitri paharnik.

Pentru voinţa noastră şi întăritură, am ordonat credinciosului nostru pisaru Ceukuţ a scrie aceasta carte şi a pune pecete noastra.

Date în Tergovişte în luna Noemvrii, în anul 6986 <1477>.

Arh. St. Buc., Fişele I. Tanoviceanu.
Trad. rom.
Fals după dată şi divan, care nu corespund cu domnul nici cu data.
E un falsificat modern dela sfârşitul sec. XIX, pentru a arăta vechimea şi nobleţea familiei Balş.

6

1500 (7008) Iulie 17, Târgovişte.

† Din mila lui dumnezeu, Io Vlad voevod şi domn a toată ţara din Ungrovlahia, fiul marelui şi preabunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă

a domnici mele slugilor domniei mele, Toader şi Vâlcul şi Stanciul cu fiii, câţi le va da dumnezeu, ca să le fie ocina din Răspipi. A cumpărat Toader şi Vâlcul şi Stanciul din partea lui Ulea, partea lui Narte; a cumpărat Toader şi cu fraţii săi mai sus scrişi, Vâlcul şi Stanciul, pentru 1330 aspri, ca să le fie ocină de ohabă. Şi iarăşi a cumpărat Toader şi Vâlcul şi Stanciul ocină la Răspopi, din ocina Răspopească jumătate, din partea lui Ulea şi a lui Narte, pentru 1540 aspri.

A cumpărat Toader şi cu fraţii săi mai sus scrişi, Vâlcul şi Stanciul, ca să le fie ocină de ohabă, lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor ‹lor şi› de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Iată şi martori punem domnia mea: jupan Cârstian fost mare vornic şi jupan Staico mare logofăt şi jupan Pădure vistier şi Danciul comis şi Stroe spătar, Izvoranul stolnic, Radul şi Dragomir stratornici.

Am scris eu, Radul gramatic, luna Iulie 17 zile, în cetatea Târgovişte, în anul 7008 ‹1500›.

† Io Radul voevod, din mila lui dumnezeu, domn.

Acad. R.P.R., XX/173.

Orig. slav, perg., pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. rom. din 1847. Data nu corespunde cu domnia lui Vlad voevod, din titulatură. În monogramă: «Radul voevod». Divanul corespunde cu al lui Vlad Călugărul, dar Pădure vistier nu apare în acest divan. Ortografia şi formulele neobişnuite. Actul este probabil fals.

TEXTELE LATINE
ALE UNOR DOCUMENTE DIN VOLUM

DOCUMENTE

1

1247 Iunie 2.

Magistro et fratribus Hospitalibus Jer‹oso›limitani.

Magnum caritatis et providentie opus per vos intelleximus, ca‹rissimum› in Christo fil‹ium› n‹ostrum› Belam Ungarie illustrem regem: divine pietatis intuitu et consideratione etiam utilitatis pu‹bli›ce regni sui Hospitali‹est›ro fecisse, conferendo videlicet dil‹ecto fil›io fratri Rembaldo, preceptori domorum Hospitalis Jerosolimitani in partibus cismarinis nomine Hospitalis eiusdem, in regno suo terram non modicam, iurisdictiones et alia que in confecto privilegio aurei sigilli sui munimine roborato plenius exprimuntur, adiectis conditionibus pro ipsius regni defensione ac statu prospero sibique quibusdam iuribus reservatis. Nos igitur et regni predicti conservationem zelantes et Hospitalis ipsius cupientes commodum et augmentum, concessionem predictorum sicut provide a rege predicto facta este, ratam habentes et gratam, illam auctoritate apostolica confirmamus et presentis ‹s›cripti ‹pa›trocinio ‹com›munius tenorem ipsius privilegii de verbo ad verbum pre‹senti›bus inseri facinetes, qui talis est.

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Amen. Bela dei gratia Hungarie, Dalmatie, Chroatie, Rame, Servie, Gallitie, Lodomerie Cumanieque rex, in perpetuum. Regum celsitudo requirit et sublimium dignitati debetur, ut inter cetera eo studiosius ad multiplicationem invigilet subditorum, quo ipsorum gloria in subiecte plebis multitudine specialius exaltatur, presertim cum regum omnium et regnorum potentia, pax et securitas in suorum robore consistere dinoscantur. Accedit nichilominus non ad modicam sollicitudinis regie partem eos benignioribus intueri et amplioribus prosequi beneficiis, in quorum personis et utilitas temporalis provenire speratur et rex regum omnium propensius honoratur. Hac itaque consideratione inducti cum venerabili viro fratre Rembaldo domorum Hospitalis Jerosolimitani magno preceptore in partibus cismarinis

dilecto amico nostri super populatione regni nostri, quod per hostilem barbare nationis incursum, que Tartari appellantur, sicut in bonorum amissione, sic incolarum interemptione grave sustinuit dispendium, longo prehabito tractatu cum principibus et baronibus regni nostri, in hoc nostra resedit communiter deliberatio ut, quia idem preceptor nomine domus Hospitalis in subsidium regni nostri intuitu defensionis [1]) fidei Christiane arma assumere secundum formam inferius annotatam et in populanda terra nostra consilium et auxilium [2]) impendere bona fide nec non alias subire conditiones paulo post presentibus insertas se ac domum Hospitalis sponte obligavit, damus et conferimus sibi et per eum dicte domui totam terram de Zeurino cum alpibus ad ipsam pertinentibus et aliis attinentiis omnibus, pariter cum kenazatibus Joannis et Farcasii usque ad fluvium Olth, excepta terra kenezatus Lytuoy woiavode, quam Olatis relinquimus, prout iidem hactenus tenuerunt, ita tamen, quod medietatem omnium utilitatum et redditum ac servitiorum de tota terra Zeurini memorata et kenezatibus supra nominatis provenientium nobis et successoribus nostris reservamus, medietate alia ad usum domus supradicte cedente, exceptis ecclesiis constructis et construendi in omnibus terris supradictis, de quarum redditibus nichil nobis reservamus, salvis tamen reverentiis et iuribus archiepiscoporum et episcoporum, que habere dinoscuntur, exceptis etiam molendinis omnibus infra terminos prenominatarum terrarum ubicumque factis vel faciendis, preterquam in terra Lytua nec non edificiis et agriculturis omnibus sumptibus fratrum dicte domus factis, fenetis quoque seu animalium et pecorum suorum pascuis, piscinis etiam, que nunc sunt vel fient per ipsos, que omnia ad ipsorum fratrum usum integraliter volumus retineri, preter piscationes Danubii ac piscine de Cheley, quas nobis et ipsis communes reservamus. Concedimus etiam, quod medietatem omnium proventuum et utilitatum, que ab Olatis terram Lytua habitantibus excepta terra Harszoc cum pertinentibus sui regi colligentur, domus Hospitalis percipiat antedicta. Volumus etiam, quod memorati [3]) Olati ad defensionem terre et ad iniurias propulsandas seu ulciscendas, que ab extraneis nostre ditioni non subiectis inferrentur, iamdictis fratribus cum apparatu suo bellico assistere, et e converso ipsi fratres in casibus consimilibus eis subsidium et iuvanem iuxta posse impendere teneantur. Ad hec de salibus, quos ad usum dicte terre et illarum partium versus Bulgariam, Greciam et Cumaniam sufficienter deferri concendimus, de quacumque salifodina Ultrasilvana commodius sumptibus nobis et ipsis communibus extrahi poterunt, salvo in omnibus iure episcopali, nec non de moneta, que illic, de voluntate regia et consilio preceptoris domus illius pro tempore constituti, curret, medietatem nobis reservamus, sicut de ceteris redditibus est pretactum, medietate alia ad

[1]) In doc. *defensiones*, corectat.

[2]) *Consilium et auxilium*, expresie caracteristică terminologiei feudale în legătură cu obligațiile vasalului.

[3]) In doc. greșit: memorato.

usum dicte domus convertenda, salvis iuribus ecclesiarum. Ordinationes quoquas nobilibus ac aliis tam super libertatibus ipsorum quam super iudiciis ad inhabitandum terram iamdictam aliunde venientibus concesserit, salva parte nostra reddituum et utilitatum exinde provenientium dicta domus nec non sententias, quas tulerit in eosdem. ratas habebimus atque firmas, hos addito, quod si contra maiores terre aliqua sententia de sanguinis effusione prolata fuerit, in qua senserint se gravari, ad nostram curiam valeant appellare, hoc insuper adiecto, quod si exercitus regnum nostrum, quod absit, invadere [1] attemptaret, quinta pars armatorum terre iamdicte pro defensione terre nostre in exercitu nostro ad bella procedere teneatur. Si autem versus Bulgariam. Greciam et Cumaniam exercitum moverimus, tertia pars omnium ad bella habilium procedet et de acquisitionibus tam nobilium quam inmobilium portionem recipiet domus iamdicta pro numero personarum exercitus de Zeurino pariter et armorum. Ad hec contulimus perceptori antedicto et per ipsum domui Hospitalis a fluvio Olth et alpibus Ultrasilvanis totam Cumaniam, sub eisdem conditionibus, que de terra de Zeurino superius sunt expresse, excepta terra Szeneslai woiavode Olatorum, quam eisdem relinquimus, prout iidem hactenus tenuerunt sub eisdem etiam conditionibus per omnis, que de terre Lytua sunt superius ordinate. Hoc autem nolumus preterire, quod a primo introitu sepedictorum fratrum usque ad viginti quinque annos omnes redditus Cumanie terre integraliter domus percipiat iamprefata, preterquam de terra Szeneslay antedicta, de qua tantum medietatem reddituum et utilitatum obtinebit. Ex tunc vero medietas omnium proventuum, utilitatum et servitiorum per fratres eiusdem a celsitudine regia approbatos et iuratos fisco regio ministratur, ita tamen, quod de quinquennio in quinquennium per nostrum hominem specialem proprii redditus, servitia ac utilitates exinde provenientes debeant computari. Sumptus vero, qui in castrorum se munitionum custodiis ‹fient› [2] sicut nobis et ipsis fratribus debent esse communes, salvis aliis conditionibus pro parte nostra et exceptionibus pro parte domus Hospitalis in terra Cumanie, ut puta de ecclesiis, molendinis et aliis omnibus, que singillatim superius de Zeurino sunt expressa. Ad castra etiam edificanda in dicta terra Cumanie necnon contra quoslibet impugnatores terre Cumanie consilium et vires ipsis fratribus impendemus, cum necesse fuerit et ad ipsis fratribus fuerimus requisiti, etiam cessantibus impedimentis aliis illuc personaliter accedendo. Conferimus etiam eidem terram quadringentorum aratrorum in Feketig, vel alibi ultra silvas complebimus hunc numerum, ubi magis ad introitum terre Cumanie vel Zeurini dictis fratribus videbimus expedire, super qua donatione litteras nostra dabimus speciales. Denique ut sepedicta domus Hospitalis commodius sibi necessaria per mare

---

[1]) In doc. urmează: attepta ‹attempta›, şters de scrib prin operaţia „expunctării", fiind de prisos.

[2]) Cuvânt care lipseşte în doc. Completarea se găseşte la Fejér.

valeat procurare, pro utilitatibus regni nostri et suis contulimus sibi iuxta maritima civitatem Scardonam cum omnibus suis pertinentiis et iuribus ipsam contingetibus necnon predium Pecath cum suis terminis et utilitatibus, prout, carissimus frater noster inclite memorie Colomanus rex tenuit et quemadmodum ad ipsum predium pertinere dinoscuntur, salvis ecclesiarum iuribus in eisdem. Insuper etiam terram nomine Woyla iuxta Danubium non longe a Zenilen [1]) existentem, a castro de Crassou [2]) exemptam, cum omnibus pertinentiis et utilitatibus suis, sicut Nicolaus frater Ugolini in perpetuitatibus tenuerat, fratribus contulimus antedictis. Porro sepedictus preceptor ob concessiones nostras, quas propter causas infrascriptas facimus seu fecimus, obligavit se nomine dicte domus arma assumere contra omnes paganos cuiuscumque nationis necnon contra Bulgaros, contra alios autem scismaticos, si regnum vel regni confinia invadere attemptarent, nominatium ac precise introducere in regnum nostrum in presenti ad nostrum regni servitium centum fratres militaribus armis et equis decenter et bene preparatos. Contra exercitum autem Christianorum regnum nostrum intrare volentem obligavit se nomine dicte domus, dare quinquaginta fratres armatos ad custodiam et defensionem castrorum et munitionum in confiniis existentium, ut est Posonium, Musunium, Supronium, Castrum Ferreum, Castrum Novum, et etiam infra, ubicumque rex voluerit collocare, et sexaginta contra Tartaros, si regnum nostrum ipsos intrare contingat, quod absit. Quibus omnibus, quamdiu sunt in custodiis castrorum et munitionum, regia provisio faciet sumtus necessarios ministrari. Adiunctum etiam est nomine domus, quod preceptor seu magister, qui pro tempore ad gubernationem domorum tum in regnis nostris existentium mittetur de partibus transmarinis vel aliis introitu suo promittere teneatur, data fide iuxta consuetudinem sui ordinis, omnem fidelitatem regi et regno et observare facere atque attendere in se et suis sine fraude universa et singula supradicta, et quod curam et operam dabit ad polunadum non solum dictas terras, sed etiam alis terras nostri regni, et quod rusticos de regno nostri cuiuscumque conditionis et nationis, ac Saxanos vel Teutonicos de nostri regni non recipiant ad habitandum terras supradictas nisi de licentia regia speciali. Adiunctum insuper fuit a nobis et a preceptore iamdicto nomine prefate domus receptum quod si premissa vel aliqua seu aliquid de premissis, ad que dictus preceptor se et predictam domum superius obligavit, per ipsum vel per preceptorem seu magistrum pro tempore constitutum amitti contigeret, et tertio solempniter admonitus satisfacere non curaret, magnusque magister transmarinus super hoc modo debito pro parte regia sufficienter requisitus, non emendaret infra annum post factam requisitionem, quod omissum est seu neglectum per dictum magistrum seu preceptorem pro tempore existentem, emendam et ultionem per substractionem redditum vel alio modo iuxta quantitatem

[1]) In doc. Zenilen (în orig. ar fi putut fi Zemlen).

[2]) În doc. Crassou u se confundă alci cu n, deci ar putea fi şi Crasson.

et qualitatem excessus regia deliberatio recipiet, iuxta suc bene placitum voluntatis. Ut igitur universa et singula supradicta, coram nobis et baronibus nostris recitata, perpetue firmitatis, quantum est ex persona nostra, robur obtineant que fide data porrectione dextre regalis nostre promisimus, durantibus obligationibus ex parte domus factis, inviolabiliter observare et facere observari, presentem tradidimus paginam caractere bulle nostre auree communitam, et sepedictum preceptorem nomine domus Hospitalis prefate per dilectum et fidelem nostrum magistrum Achillem Albbensem prepositum, aule nostre vicecancellarium, in possessionem predictorum corporalem auctoritate regia fecimus introduci. Datum per manus reverendi patris Benedicti arhiepiscopi Colocensis et aule nostre cancellarii. Venerabili patre Stephano archiepiscopo Strigoniensi, Bartholomaeo, Quinqueclesiensi, Stephano Zagrabriensi, Basilio Cenadiensi, Ponsa Boznensi, Artolpho Jauriensi, Zalaudo Vesprimiensi, Wicentio Waradiensi, Heymone Waciensi, Gallo Transilvano, Lamperto Agriensi episcopis ecclesias dei feliciter gubernantinus. Rectislao [1]) ilustri duce Gallitie et bano totius Sclavonie, Stephano comite palatino, Laurentio woiavoda Transilvano, Dionisio magistro tawarnicorum et comite Posoniensi, Rolando iudice aule nostre, Mauricio magistro dapiferorum et comite Nytriensi, Chak magistro agasonum et comite Supruniensi, Bagin magistro pincernarum et comite de Bana, Paulo de Zounuk, Benedicto Musuniensi, Nicolae Zaladiensi, alio Nicolao de Ferreo Castro, Henrico Symigriensi, Sewerito Albensi comitibus ac aliis quam pluribus comitatus et magistratus regni nostri tenentibus. Anno ab incarnatione domini MCCXLVII IIII, Nonas Junii, regni autem nostri anno duodecimo.

Nulli ergo ‹omnino hominum liceat hanc paginam› nostre confirmationi ‹infringere vel ei ausu temerarion contraire› [2]). Datum Lugduni XIII k‹alendas› Augusti anno VIII.

3

1285 Ianuarie 8.

Ladislaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarique Rex omnibus presens scriptum inspecturis salutem in vero salvatore. Provida Regum discretio tam circumspectam erga fideliter sibi famulantes debet habere diligenciam, ut quanto quis fidelius sibi famulatur tanto propensius munificencie sue donis remunerandus fore censeatur. Proinde ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod consideratis fidelitatibus et serviciorum meritis que nobis Magister Georgius filius Symonis post karissimi patris nostri, dum Regni sumus gubernacula adepti, idemque in diversis

[1]) In doc. la inceput Ratislao (ca la Fejér), apoi corectat în Rectislao.

[2]) Clauză finală, prohibitivă, obişnuită în actele pontificale şi reprodus prescurtat în registre.

Regni nostri expedicionibus fidelitatem Corone Regie debitam tota alacritate exhybuit; que per singula longam esset recitare, et presentibus inseri tediosum, tamen pauca de pluribus presentibus duximus annotanda. Primo videlicet, quum Rolandus filius Mark per suam infidelitatem terram nostram Scepusiensem, una cum Gylnich Bana, et terram Nyr ultra partem de Tyzael usque ad partem Transsilvanam contra Nostram Regiam Maiestatem potencialiter occuparet et detineret, dictus Magister Georgius una cum alijs Baronibus nostris, videlicet cum Magistro Finta de precepto nostro, dum contra ipsum irruisset, idem Rolandus in eodem conflictus extitit interemptus. Cuius post mortem cognatus eiusdem nomine Gregorius, cum predicta occuparet; idem Magister Georgius cum alijs nostris fidelibus contra ipsum viriliter dimicando captivavit eundem, et nobis adduxit, quem nos propter suam infidelitatem fecimus decollari. Ceterum in expedicione nostra, quam habuimus contra Regem Bohemorum, cum eundem Magistrum Georgium ad sciendum et videndum exercitum eiusdem misissemus unum cuneum exercitus eiusdem ante acceleracionem nostram viriliter debellavit, et tres milites honeste armatos Bohemos cum ipsorum dextrarijs in area certaminis captos Nostre Maiestati presentavit; quos domino Rudolfo Regi Romanorum donavimus. Et in magno conflictu cum eodem Rege Bohemie idem Magister Georgius repente irruit in horrendam inimicorum aciem armatam pluribus adornatam, ubi fortiter dimicando extitit wlneratus, et novem Bohemos captivavit. Demum etiam cum nos in etate puerili post obitum karissimi patris nostri regnare cepissemus, Lython Woyuoda una cum fratribus suis per suam infidelitatem aliquam partem de Regno nostro ultra alpes existentem pro se occuparat, et proventus illius partis nobis pertinentes nullis admonisimus, qui cum summo fidelitatis opere pugnando cum eodem ipsum interfecit, et fratrem suum nomine Barbath captivavit et nobis adduxit; super quo nos non modicam quantitatem pecunie fecimus extorquere; et sic per eiusdem Magistri Georgij servicium tributum nostrum in eisdem partibus nobis fuit restauratum. Item in expedicione nostra quam contra infideles Comanos nostros habuimus, idem Magistri Georgius ante oculos Nostre Maiestatis ipsos tanquam leo fortis irruit, ubi equi subsidio destitutus in ipsa area certaminis acerbissime preliavit, et diversa wlnera ibidem recepit sagittarum atque lancearum. Ceterum cum ad Dormanum ad colloquium sub specie pacis accessissemus, ubi quosdam Barones nostros captivavit, idem Magister Georgius nobis fidelissima absequia ibi exercuit et impendit, unum de socijs Dormani eiusdem captum adduxit. Insuper cum nostros homines fideles Transilvanos una cum Comanis nostris contra Dormanum et Bulgaros misissemus. Magistrum Georgium eiusdem exercitus Capitaneum preficientes; idem Magister Georgius loco in eodem grata obsequia exercuit et condigna honori Regie Maiestatis. Licet maiora et pociora mereretur; de plenitudine nostre gracie, ex certa sciencia et mera liberalitate, de prelatorum et Baronum nostrorum consilio, ipsi Magistro Georgio, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus quasdam villas nostras Regales Sowar, Sowpothok et Delne vocatas,

in Comitatu de Sarus existentes, simul cum fodina seu puteo salis ibidem existenti, quamlibet earum cum suis attinencijs et pertinenciis universis, sub metis antiquis et prioribus distinccionibus terminorum, dedimus, donavimus, tradidimus et contulimus iure perpetuo pacifice et irrevocabiliter possidendas, tenendas et habendas. Hoc eciam expresso, quod quia ipse Magister Georgius ad diversa negocia et servicia nostra semper promptus erat exegenda a nobis petijt humiliter et devote, quod ipsum, si absque liberorum propagine mori in aliquo casu contingeret, predictas suas aquisiciones a Nostra Regia Maiestate fratribus suis, videlicet Boxa, Thome et Symoni Comitibus liberam haberet allegandi et donandi facultatem. Ipsi autem Boxa, Thomas et Symon Comites in instanti coram nobis personaliter constituti nobis retulerunt viva voce, quod si predictus Georgius Magister frater ipsorum Domini pietate prosequente aliqua prole dotaretur, nec de sua propria persona, nec de suis hereditatibus ipsi in proprijs personis eorum, nec non et heredes eorumdem, de predictis possesionibus peterent, partem, nec aliquam habere vellent partem de eisdem; et ad hos se spontanea commiserunt voluntate. Et quia mete ipsarum possessionum et disctincciones in nostra noticia non constabant, Magistrum Mathyam Archidyaconum Novi Castri, Comitem Capelle karissime consortis nostre, adiuncto sibi socio Andrea Comite nostro de Sarus, ad reambulandas et statuendas ipsas terras misimus; qui postmodum ad nos redeuntes retulerunt, quod presentibus omnibus commetaneis et vicinis dictas terras reambulassent, et dicto Magistro Georgio statuissent, nullo contradictore existente.

‹Urmează hotărnicirea moşiilor amintite›.

Et ut nostre donacionis series robur obtineat perpetue firmitatis, nec ullo unquam valeat retractari, litteras nostras presentes eidem Magistro Georgio super premissa donacione concessimus, dupplicis sigilii nostri munimine roborando. Datum per manus venerabilis patris Thome Episcopi Waciensis Aule nostre Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini MCC, octuagesimo quinto, Regni autem nostri anno quartodecimo, sexto idus Januarij.

După Hurmuzachi, Documente I, 1, p. 457—459.

4

1316 Martie 22.

Millesimo trecentesimo sexto decimo, die XXII Marcii. Consilium octo Sapientum constitutorum super factis navigandi et Maris Maioris, et qui omnes octo preter unus fuerunt presentes et concordes.

Viso quodam tractatu facto per quosdam sapientes ad hec electos et deputatos per dictos, octo Sapientes super factis et negociis perdencuom et danpnificatorum per Imperatorem de Zagora et subditos suos, gentem pisius domini Imperatoris; et qui tractatus firmatus fuit per Consilium dictorum octo Sapientum Gazarie MCCC XV die XX Marcii.

Viso et cognito, quod nobilis vir Bernabos de Monyardino civis Janue accesit pro parte dicti Communis ad dominum Fedixlauum (talán « Suetislauum ») Dei gratia Imperatorem et dominatorem Burgarie ad requirendum emendacionem de dampnis illatis Januensibus in terris subditis dicto domino Imperatori, tam in Manocastro quam alibi, et etiam ad requirendum iusticiam de maleficiis prefatis perpetratis atque commissis. Cognito etiam, quod dictam emendam, satisfaccionem et iusticiam dictus ambaxator Communis Janue pro parte dicti Communis non potuit obtinere. Cognito etiam quod dictus dominus Imperator nobilem virum Constantinum Rubeum amabaxatorem dicti domini Imperatoris a Communi Janue destinavit ad respondendum ambaxate misse per dictum Bernabonem pro parte dicti Communis Janue ad dominum Imperatorem prefatum: qui Constantinus Rubens ambaxator et nuncius domini Imperatoris predicti potestatem complendi et faciendi ea, que per dictum Bernabonem ambaxatorem Communis Janue fuerunt requisita, se dixit et asserui non habere. Cui Constantino pro parte communis Janue responsum existitit, quod per Commune Janue ambaxator vel nuncius ipsius Communis mitteretur in Peyram, ad quem locum dictus dominus Imperator mittere ambaxatorem et nuncium suum posset ad conveniendum de dampnis et iniuriis supradictis cum nuncio sive ambaxatore Communis Janue qui in primo tempore sive vere tunc proximo esset ibidem de predictis sufficienter instructus et plenius informatus. Ad quem locum Peyre discretus in Gregorius Furmentus ambaxator et nuncius Communis Janue dicta occaxione exstitut destinatus. Chui Gregorius supradictus in Peyra ambaxatorem vel nuncium domini Imperatoris predicti pluribus mensibus expectavit: nullus tamen ipsius domini ambaxator vel nuncius comparuit sive venit. Et quod propterea dictus Gregorius ambaxator Communis Janue iuxta formam dicti tractatus pro parte dicti Communis Janue fecit, sive fieri mandavit et fecit denunciaciones et cridas: Chuod nulla persona Janue vel que pro Januensi distringeretur vel appellaretur, burgensis vel alia, auderet ire vel mittere, per se vel alium, ad aliquam terram sive locum subditam vel subditum dicto domino Imperatori, res aliquas seu merces, et quod nulla persona de Janua, vel districtu, vel que pro Januense distringatur et appelletur, in aliqua terra vel loco subdita vel subdito dicto domino Imperatori stare vel morari deberet; sed inde deberet recedere et expedivisse dictum Imperium infra quadraginta dies tunc proximos; et quod ipse ambaxator nomine Communis de predictis devetum fecit sive imposuit generale iuxta formam dicti tractatus; prout de hiis cridis, denunciacionibus et devetis apparet.

Idcirco dictum Conscilium pro necessitate, utilitate et manifesto commodo navigancium et dampnificatorum in dictis partribus: ex vigore cuiuslibet baylie et potestatis ipsius Conscilii et eorum officii, omni iure, modo et forma quibus melius potuit, statuit, decrevit formavit ac etiam ordinavit; Chuod nulla persona de Janua vel Districtu, vel que pro Januensi distringatur vel appelletur audeat vel presumat ire per mare vel per terram ad aliquam terram sive locum subditam

vel subditum dicto domino Imperatori de Zagora, vel res aliquas sine merces, quocumque nomine censeantur et in quocumque consistant, per se vel per alium al aliquam terram sive locum subditam vel subditum dicto domino Imperatori, mittere vel deferre publice vel occulte quocumque colore quesito. Et quod nulla persona Januensis vel que pro Janensi distringatur vel appelletur, audeat vel presumat morari vel stare in aliqua terra vel loco subdita vel subdito dicto domino Imperatori sub pena librarum quingentarum pro quolibet qui contra fecerit, et ultra sub pena librarum sex pro quolibet perpero, sive pro valimento cuioslibet perperi in quo sine de quo fuerit contrafactum. Item tractat et ordinat, quod omnes et singuli Januenses et districtuales Janue, sive qui pro Januensibus distringuntur et appelantur, qui hinc retro contrafecerint cridis, denunciacionibus et deveto predictis, factis per dictum Gregorium Furmentum tunc ambaxatorem Communis Janue, vel imposterum contrafacient vel contrafecisse reperti fuerint hiis que continentur in dictis cridis, denunciacionibus sive deveto, vel hiis que continentur in presenti ordinacione, incidisse intelligantur et incidant cum effectu in dictam penam librarum quingentarum et ultra libr. VI pro quolibet perpero ut dictum est supra. Item statuit et ordinavit, quod dictus dominus imperator et subditi sui impune possent puniri offendi, molestari, gravari in personis et rebus: et quod occaxione alicuius iniurie, offensionis, spoliacionis vel dampni, non possit aliquis Januensis vel qui pro Januensi distringatur, vel appelleretur, vel etiam quicumque alius, inquietari, gravari, exigi vel molestari, realiter vel personaliter, civiliter vel criminaliter, ordinarie vel extraordinarie, etiam per Officium Robarie vel per quemcumque alium magistratum vel officialim Communis Janue.

Mon Hung. Hist. Diplomatarium XIII, p. 469.

12

1369 Noembrie 25, Arges.

Ladislaus, Dei et regis Hungariae gratia, vajvoda Transalpinus et banus de Zewerino, necnon dux de Fogaras, fidelibus suis universis, civibus, populis, hospitibus, cuiuscunque nationis seu idiomatis existant, ritum et consuetudinem Sanctae Romanae Ecclesiae tenentibus, per totam terram Transalpinam constitutis, suam gratiam et favorem. Noveretis, quod nos saluti nostrae consulentes per venerabilem in Christo patrem, dominum Demetrium episcopum ecclesiae Transylvanae, cui scilicet ecclesiae et eius episcopo a temporibus praedecessorum nostrorum ac bonae memoriae condam Alexandri, patris nostri charissimi, iure diocesano dinoscitur fore subiecta, suffraganeum suum episcopum pro consecrandis et reconciliandis ecclesiis et altaribus, confirmatione in fronte, confessionibus audiendis, poenitentiis iniungendis, absolutionibus in casibus episcopalibus impendendis, ac aliis pontificalibus officiis exercendis, nec non pro visitatione

et morum reformatione, caritativa correctione, et omnia quae saluti nostrae videbuntur fore utilia, seu etiam opportuna, ad partes istas ac in medium vestri petivimus destinari seu transmitti. Quapropter universitati vestrae et cuilibet vestrum firmissime praecipiendo demandamus per praesentes, quatenus dum idem dominus episcopus suffraganeus in vestri medium pervenerit, ipsum honorifice suscipiatis, et benigne pertractetis, obedientiam debitam sibi impendatis, et in praemissis pro vestra salute suum officium implorando. Vobis autem universis castellanis, comitibus, iudicibus, ceterisque officialibus nostris, quibuscunque nominibus censeantur, firmo damus sub praecepto, ut eidem domino episcopo, suffraganeo ipsius domini episcopi Transylvaniae, ac ad eum pertinentibus nullum impedimentum, molestiam vel perturbationem irrogare praesumatis, imo ipsi favoribus et auxiliis opportunis assistatis, et aliud pro nostra gratia facere nullatenus audeatis.

Datum in Argyas, in festo beatae Catharinae Virginis et Martyris. Anno Domini MCCCLXIX.

După Hurmuzaki, Documente, 1—2, p. 148—149.
Orig. latin se află la capitolul dela Alba-Iulia.

18

1372. Iulie 16, Argeş.

Ladislau woyvoda transalpinus, banus de Zerinio et dux nove plantacionis terre Fougaras, notum facimus universis presentibus et futuris, quod magister Ladislaus, strennuus miles, filius quondam Janus Meyster de Dobka, nepos Myked bani, noster consangwineus dilectus et fidelis, cum esset liber factus ab excellentissimo principe Lodwico, ilustri rege Ungarie, adhuc nos semper eramus sub jugo et in gratia regis predicti, exercitum validum contra Torcos infideles et imperatorem de Tyrna in Bulgaria proclamare fecimus, ipse magister Ladislaus de Dobka, strennuus miles supradictus, noster caro et sangwis in genitura, nobiscum et cum exercitu nostro viriliter contra sevissimos et infideles Thorcos et imperatorem de Tyrna, ipsosque invadendo properavit, actus militares nobiles et honorificos ibidem exercendo, propter fidem christianitatis et gratiam serenissimi principis, Lodwici, regis Ungariae obtinentis, ita quod ipse Lasla Meister de Dobka in invasione in infideles supradictos causa omnipotentis Dei, gratia et regis predicta, capud suum causa timoris declinando retrorsum nunquam movebatur.

Et cum tantam fidem semper in ipso Ladislao percepimus, vidimus et invenimus; ex parte domini nostri regis et nostri dedimus et assignavimus sibi propter hujusmodi servicia fidelia nobis semper exhibita et propter consangwinitatis annexionem, qua ligati sumus, forum dictum Scherkkengen situm in terra Fugaras

prope Alt, cum suis pertinenciis, item villam dictam Venetze villam Kotzalad, villam que vocatur Calida Aqua, villam Dobka cum omnibus suis juribus et pertinenciis, quemadmodum possidebant et in possessione habebant olym filii Barnabe, perpetue possidenda. Etiam ipsum Ladislaum de Dobka, nostrum consangwineum dilectum, qui una nobiscum semper extiterat fidelis et subjectus serenissimo principi Lodwico, illustri regi Ungarie, domino nostro naturali, investimus et perpetuamus in hereditatibus et possessionibus supradictis, fide nostra mediante, tali conditione, si et quando ipsum Ladislaum de Dobka filium Janus Meyster de Dobka, nepotem Myked bani, predictum, contingerit transire universe carnis viam, Nicolaus filius ipsius Ladislay‹de›Dobka aut filia, que post ipsum in vita remanserit aut remanserint, seu alter ipsorum et ab ipsis in posterum venientibus genitura predictum forum videlicet Scherkkengen, villas et possessiones supra nominates debent jure hereditario successorie perpetue possidere, quod sub juramento fidei et capitis nostri affirmamus, omni revocatione semota, nec revocare valeamus et debeamus sicud juramento nostro concessimus et confirmavimus, quam donacionem sic fecimus nostro dilecto consangwineo Ladislao de Dobka ejusque successoribus perpetue, cum eramus in gratia copiosa domini nostri Lodwici regis Ungarie. Quare supplicamus serenissimo domino nostro Lodwico, illustri regi Ungarie, domino nostro naturali, ejusque successoribus, quatenus literas nostras presentes in vigore suo confirment et coroborent et donacionem nostram sic nostro dilecto consangwineo et fratre factam secundum quod profertur con‹firment› et stabilitent.

Etiam nostris successoribus qui in nostro woyvodatus dominio erunt successores, ac baronibus supplicamus et committimus similiter, ut literas nostras presentes non violent nec revocent, ne juramentum nostrum disrumpetur contra salutem et in detrimentum anime nostre, et quod donatio nostra facta nostro dilecto consangwineo Ladyslao de Dobka, strennuo militi nostro secundum quod in presenti pagina continetur, quia serviciis fidelissimis apud nos meruit et eam donacionem obtinuit, perpetue una cum suis successoribus predictas possessiones possidere; etiam si nos vel aliquis successorum nostrorum in posterum literas nostras presentes et donationem presentem supra scriptam revocare intenderet, impedire recipere vellet et presente karte contradiceret et donacioni, fiet super talem aut tales furor et indignatio Dei, beate Virginis Marie, omnium sanctorum, indignatio sanctorum regum Stephani, Ladyslay et Emerici.

In quorum omnium supradictorum testimonium firmitatemque perpetuam, presentes literas nostras scribi et nostri majoris | sigilli appensione fecimus roborari.

Datum in Argies, in nostra residencia, sub anno Domini millesimo tricentesimo septuagesimo secundo, in die Divisionis Apostolorum proxime preterito.

Arh. St. Budapest, Dl. 26.376.
Orig. latin, perg., pecete atârnată, căzută.
Fotocopie la Institutul de Istorie al Acad. R.P.R.

1387 Mai 27.

In nomine domini. Amen.

1. Egregii et potentes viri, domini Johannes de Mezano potestas Peyrae et Januensium in imperio Romaniae, Gentilis de Grimaldis, Janonus de Boscho, ambassatores et procuratores magnifici domini Anthoniotii Adurni, dei gratia Januensium ducis et populi defensoris et consilii anthianorum civitatis Januae, nec non officii octo civium constitutorum super tractandis et consulendis rebus partium Orientis, de qua procuratione facta per ipsos: dominum ducem, consilium et officium in personis dictorum dominorum Gentilis et Janoni apparet instrumento publico cum plena et larga et sufficienti baylia scripto manu Petri de Bargalio notario et cancellario communis Januae MCCCLXXXVII, die XXII Marcii, nomine et vice Communis Januae et omnium Januensium in quacumque parte mundi existentium, ex una parte; et discreti et sapientes viri, domini Costa et Jolpani, ambassatores nuncii et procuratores speciales ad infrascripta, transmissi per magnificum et potentem dominum Juvanchum, filium bonae memoriae magnifici domini Dobordize, cum plena et sufficienti bayla, ut apparet per litteras patentes subscriptas cum suscriptione scripta propria manu dicti domini Juanchi, tenoris infrascripti: «misericordia dei, dominus Juanchus», scripta die XIII Madii mensis praesentis, praesentatas per dictos ambasatores praefatis dominis potestati et ambasatoribus hodie, nomine et vice dicti domini Juanchi et omnium subditorum suorum, ex altera parte, in praesentia concilii ancianorum dicti domini potestatis et totius Peyrae, quorum nomina sunt haec: Raffael de Ama, Lodixius Vayrolus, Lucas Ususmaris, Johannes Pancia, Dominicus Maribonus, Philippus Rubens et Darius Spinulla.

2. Pervenerunt et pervenisse confessi fuerunt dictae partes, dictis nominibus, ad bonam et veram pacem perpetuo duraturam. Videlicet, quia remisserunt dictae partes, dictis nominibus, sibi invicem et vicissim, et una pars alteri et altera alteri, omnes injurias, offensas, violencias, rappinas, homisidia et omnia quaecumque, hactenus per unam ex dictis partibus in alteram quomodocumque et qualitercumque, usque in diem et horam praesentem, illatas; promittentes dictae partes, dictis nominibus, et una pars alteri et altera alteri, solempnibus stipulationibus hinc inde intervenientibus, sese non offendere, sed ipsam pacem perpetuo tenere et observare cum pactis, modis, promissionibus, formis et conditionibus infrascriptis.

Renunciantes exceptionibus pacis praedictae et supra non factae, pacta, promissiones et conditiones infrascriptas non factas, rei ut supra et infra sic non gestae et sic non se habentis, doli mali, metus infectum, actioni, conditioni sine causa et omni alii juri.

3. Videlicet, quia praefattus dominus potestas et ambasadores praedicti, nomine et vice communis praedicti et Januensium praedictorum, promixerunt

dictis dominis Costae et Jolpani, ambasatoribus praedictis, a die celebrationis praesentis pacis in antea, benigne habere, tenere et tractare praefattum dominum Juanchum et subditos ipsius et quoscumque alios subditos ejusdem in quibuscumque terris ejusdem communis Januae, ipsosque subditos suos et gentem fideliter salvare et custodire in rebus et mercibus eorumdem, eisdemque hominibus et subditis domini Juanchi praedicti jus et justitiam facere, reddere et ministrare, vel fieri reddi et ministrare facere, et omnibus et singulis Januensibus eisdem debentibus seu in qui de cetero gentem et subditos praefattos offenderent, in aere vel personis quocumque loco territorii dicti communis, secundum quod ipsi communi seu rectori praesidenti praedicto communi videbitur, aequa lubrae lance sarvata.

4. Item, prohibetur quibuscumque galeis Januensium, seu qui de Janua transmitterentur, ne praefato domino Juancho et gentibus suis, terris vel locis aliqua dampna faciant.

5. Item, si contigeret aliquam apportare res seu merces aliquorum Januensium, et cum ipsis se recipere in terris seu locis praefati domini Juanchi, quod restitutis prius rebus et personis possint hujusmodi homines in territorio suo in personis et mercibus recipere et tueri; et eodem modo de iis qui auffugerent e districtu praefati domini Juanchi et reciperent in terris communis.

6. Versa vice, praefati Costa et Jolpani, ambassatores praefati promixerunt praefatis dominis potestati, ambassatoribus praedictis, pro commune Janue et universorum et singulorum Januensium recipientibus, omnes et singulos Januenses in quibuscumque terris et locis sibi submissis et submittendis, honorare, tenere, recipere, tractare benigne et fideliter salvare et custodire, in terra et mari, sanos et naufragos, in aere ipsorum, et non impedire vel aggravari permittere, nec offendere vel offendi facere vel permittere, immo ab eis omnes injurias, offensas et molestias vel violentias propulsare in territorio et districtu suo, in terris et locis sibi submissis vel de cetero submittendis, et in quacumque alia mundi parte; in ipsisque terris consulem Januensem recipere, qui reddat et ministret jus et justitiam Januensibus quibuscumque, de et super omnibus causis et controversiis inter ipsos Januenses emergendis vel oriendis, seu inter dictos Januenses et subditos praefati domini Juanchi, civiliter et criminaliter, ita tamen quod actor sequi debeat forum rei; cui consuli eligendo mitendo et mansuro in dictis terris praestare debeat auxilium, concilium, fortiam et favorem, ad officium suum exercendum, et Januenses quoscumque in suo territorio frequentates gubernandum et regendum, sibique et ceteris Januensibus reddere et facere justitiae complementum de quibuscumque allis sub foro et jurisdictione sua compellendis, in civilibus et criminalibus; et intelligi debeant Januenses omnes illi quos consul Januensis declaraverit, dixerit et nominaverit esse Januenses, seu pro talibus reputatis.

7. Item promixerunt praefati Costa et Jolpani, ambassatores praefatis dominis potestati et ambassatoribus recipientibus nominibus quibus supra, quoscumque

consules Januenses in territorio existentes suo benigne et graciose tractare, et ipsos et quemlibet ipsorum audire, et super quibuscumque causis sibi spectantibus breviter et sumarie judicare, prout ipsae conscientiae ipsius domini videbitur expedire, ita et taliter quod possint de eo merito contentari; et ultra teneantur et debeant dare, tradere et consignare consuli praedictor vel consulibus, mitendo vel eligendo ut supra, territorium aptum, congruum et necessarium, in quo construi possint logia et ecclesia in qua dicti Januenses in terris suis commorantes et frequentantes stare et morari possint et conversari, neque molestari vel aggravari, molestari vel aggravari permittere aliquem vel aliquos ex dictis Januensibus, pro sclere seu delicto commisso et perpetrato per aliquem seu aliquos alios Januenses; neque quis insons dabit poenas pro aliquo alio scelerato seu deliquente, immo poena suos tenebit actores; neque, etiam ex uvis acerbis quos patres comedissent, obstupescent dentes filiorum, vel a contra; scilicet quod neque etiam filius dabit poenas pro sclere patris, vel è contra; contra quos malefactores et deliquentes Januenses consul Januensis repertus in loco commissi delicti, cognoscet et inquiret ac judicabit, prout sivi videbitur, justitia mediante.

8. Item, promixerunt praedicti nuncii ut supra quod ipse magnificus dominus Jaunchus rationem bonam, veram et legalem reddet Januensibus de quibus cumque dampnis, furtis, robariis, vel violentiis factis Januensibus, a die celebrationis praesentis pacis, cognitis et celebratis per consules Januenses seu consulem in suo territorio existentem, factis per subditos et districtuales praefati domini Juanchi seu alios quoscumque, cujuscumque conditionis existant; ita et taliter quod dictis Januensibus fiet integre satisfactio de praedictis, sumarie, sine aliqua alia cognitione; et ultra promixerunt quod quotiescumque produci debuerint aliqui Graeci, Bulgari, vel alii cujuscumque conditionis existent, in testes contra aliquos Januenses, quod ipsos jurare faciant cum solempnitatibus necessariis et debitis, ante quam attestatio ipsorum in aliquo judicio admittatur.

9. Item, promixerunt ambassatores praedicti et nuncii, quod ipse magnificus dominus Juanchus Januenses quoscumque in territorio suo defendet a quibuscumque personis, in aere et personis, et omnes Januenses et bona ipsorum in toto territorio suo salvare et custodire; et si contigeret ipsum dominum Juanchum velle pacem praedictam violare, vel comune Januae ad guerram cum eo pervenire, quod tunc et eo casu teneatur ipse dominus Juanchus ipsos Januenses et bona ipsorum salvare et custodire et eidem dare et concederet navigia super quibus possint infra tempus congruum et rationabile de territorio suo discedere, res et merces subtiles infra unum mensem inde exportare et salem et navigia infra menses sex; ita et taliter quod possent libere de territorio suo in personis et rebus exire; et e contra de gentibus et districtualibus suis existentibus in terris communis fiat.

10. Item, promixerunt et solempniter convenerunt praefati nuncii et ambassatores ut supra, quod praefatus et magnificus dominus Iuanchus in locis ipsius

habitis vel habituris, nullum fiet devetum quominus ipsi Januenses semper et quandocumque possint et valeant, de dictis territoriis et districtu ipsius, ad ipsorum liberam voluntatem, extrahere quascumque res et merces et quaecumque victualia quae et quas ipsi Januenses emissent vel quomodocumque aquivissent, ita et taliter quod nullum possit facere devetum dictis Januensibus, sed ipsos emere permittere in territorio suo quascumque res et quaecumque victualia voluerint, salvo tempore famis; quo casu liceat super territorio suo facere devetum ipsis Januensibus et prohibitionem in tantum quod aliis quibuscumque extraneis facere deliberaret, et si contingerit ipsum alicui de victualibus facere gratiam, quod tunc teneatur facere dictis Januensibus liberam concedere potestatem.

11. Item, promixerunt dicti nuncii et ambassatores ut supra, quod dictus dominus Juanchus liberabit omnes et singulos Januenses in quibuscumque terris et locis suis repertos, cum uxoribus et concubinis et liberis ipsorum, et etiam naturalibus, ita tamenquod nullum Januensem vel aliquem de familia sua, in qua non intelligantur sclavi, aliqualiter retinere possit, sed in potestare sua ipsos ponet, ut possint quocumque voluerint ire ad suum libitum voluntatis, tanquam amici dicti domini Juanchi, et intelligantur esse Januenses et de familia ipsorum omnes et singuli qui declarati fuerint per consulem Januensem, ipsos esse Januenses.

12. Item, promixerunt praedicti nuncii et ambassatores ut supra quod dictus dominus Juanchus salvabit et custodiet omnes et singulas res et merces quorumcumque Januensium praedictorum, nec exigere, percipere vel colligere, exigi, colligi vel percipi facere a dictis Januensibus nostris, pro eorum rebus et mercibus ibidem portandis, vehendis vel transmittendis, et tam per mare quam per terras, nisi duos pro centenario tantum valoris et existimationis dictarum rerum, videlicet unum pro centenario pro introitu et alterum pro exitu; non tamen intelligantur in ipsis rebus: navigia, aurum, argentum, perlae veraces seu jocalia aliqua, immo cum ipsis navigiis, auro, argento, perlis et jocalibus, tam ibidem portandis, transmittendis, quam extrahendis et exportandis, ipsi Januenses nostri sint liberi, franchi et immunes et esse debeant, et pro franchis, liberis et immunibus haberi et tractari ab ipso domino Juancho, subdtis et officialibus ejusdem; sane semper intellecto quod praefati Januenses ad solvendum praedicto commerchio teneatur ut supra, ipsis vendentibus seu alienantibus, nequaquam pro eis aliquod solvere teneantur; excepto pro rebus et mercibus quae portarentur per eos et extrahentur de dictis terris ad aliqua alia loca, pro quibus solvi debeat unum pro centenario tantum; neque super ipsis Januensibus imponi possit aliqua alia cohertio, mutuum seu gravamen in dictis terris suis, per ipsum dominum Juanchum, gentes et subditos ejusdem.

13. Item, promixerunt praedicti ambassatores et nuncii ut supra, quod dictus dominus Juanchus liberam restitutionem faciet, infra menses duos postquam

ad ejus notitiam venerit de pace praedicta, heredibus quondam Lodixii de Goasto, de quibuscumque rebus et bonis dicti quondam Lodixii quae res et bona in ipsum dominum Juanchum seu subditos suos pervenerunt, tempore mortis dicti quondam Lodixii, vel legisperitae personae pro ipsis haeredibus, seu personae pro communi transmissae.

14. Item, promixerunt praedicti ambassatores ut supra, quod ipse magnificus dominus Juanchus infra mensem unum proxime venturum a die notificationis sibi factae de pace praedicta, per publicum instrumentum, cum juramentis et aliis quibuscumque cautelis ratificabit, approbabit et confirmabit pacem praedictam et omnia et singula in ea contenta, quam perpetuo attendere promittet.

15. Quae omnia et singula supra scripta dictae partes, dictis nominibus, sibi invicem et vicissim, et una pars alteri, et altera alteri solempnibus stipulationibus hinc inde intervenientes, promixerunt et ad cautelam juraverunt ad sancta dei Evangelia, corporaliter tactis sacris Evangeliis; videlicet praefati dominus potestas, ambassatores et concilium, more Latinorum tactis sacrosanctis Scripturis, et praefati domini Costa et Jolpani, nuncii et ambassatores praefati, more Graecorum; praedicta omnia et singula habere perpetuo et tenere per se ipsos, gentes et subditos et officiales eorumdem et dicti communis, et universos Januenses ratta, grata et firma attendere, complere et observare, et in nullo, contra facere vel venire, aliqua ratione vel causa quae dici vel excogitari porsset. de jure vel de facto, sub poena et in poena perperorum centum millium aureorum, ad sagium Peyrae; in quam poenam incidat pars non observans parti observanti, toties quoties fuerit contra factum vel ut supra non observatum pro dampno interesse partis observantis; et quae poena possit committi et exigi cum effectu per partem observantem a parte contra faciente, quoties fuerint contra factum vel ut supra non observatum cum restitutione omnium et singulorum dampnorum inter esse et expensarum quae propter ea fierint; qua poena soluta vel non, praedicta omnia et singula nihilominus rata et firma perpetuo perderunt. Et pro his omnibus et singulis attendendis et observandis, praefati domini potestas, ambassatores et concilium obligaverunt et ypothecaverunt dictis ambassatoribus, omnia et singula bona dicti communis Januae et oppidi Peyrae, quae aliquo capitulo obligari non prohibentur; et praedicti ambassatores omnia et singula bona praefati domini Juanchi praesentia et futura, mobilia et immobilia, quae nune habet vel possidet, vel in futurum habebit vel possidebit.

16. Actum Peyrae, in palatio habitationis domini potestatis in aula superiori dicti palatii, anno dominicae nativitatis MCCCLXXXVII — o, indictione nona secundum cursum Januae, die vigesima septima Maii, hora post tertiam et ante nonam; praesentibus testibus ad hoc vocatis et rogatis; discreto viro domino Antonia de Via, notario vicario curiae ipsius domini potestatis; Angelino de

Sirimbaldo de Saulo; Lodixio de Ponte, quondam Joannis; Lodixio Carpeneto, filio Laurentii; Bartholomaeo Villanuncio notario, interprete publico praedicta omnia legente, praedictis Costae et Jolpani interpretanti; Joane de Bozolo notario et Raffaële de via Cava, filio Georgii milite curiae ipsius domini potestatis.

17. Extractum est ut supra de volumine sive libro conventionum communis Peyrae, sed ab autehtinco publici intrumenti scripti manu Hetoris de Abenariis, notarii, in dicto libro extensi et publicati.

Antonius de Murtedo de Monilia, notarius.

Textul latin publicat în Izvestiia, Soc. Istorice Bulgare, III, Sofia, 1911, p. 20—36. O trad. bulgară, tot acolo Ed. Silvestre de Sacy, Mémoires de l'Institut royal de France. Académie des inscriptions, VII, Paris, 1821 p. 202 — 209.

FOTOCOPII

DUPĂ DOCUMENTELE IN LIMBA SLAVĂ

UNIVERSITATEA „VICTOR BABEȘ"
BIBLIOTECA
FAC. DE FILOSOFIE
ȘI A CABINETULUI
DE MARXISM
CLUJ

Doc. Nr. 29 (pag. 45—46)

Doc. Nr. 31 (pag. 46—48)

UNIVERSITATEA „VICTOR BABEŞ" BIBLIOTECA FAC. DE FILOSOFIE ŞI A CABINETULUI DE MARXISM CLUJ

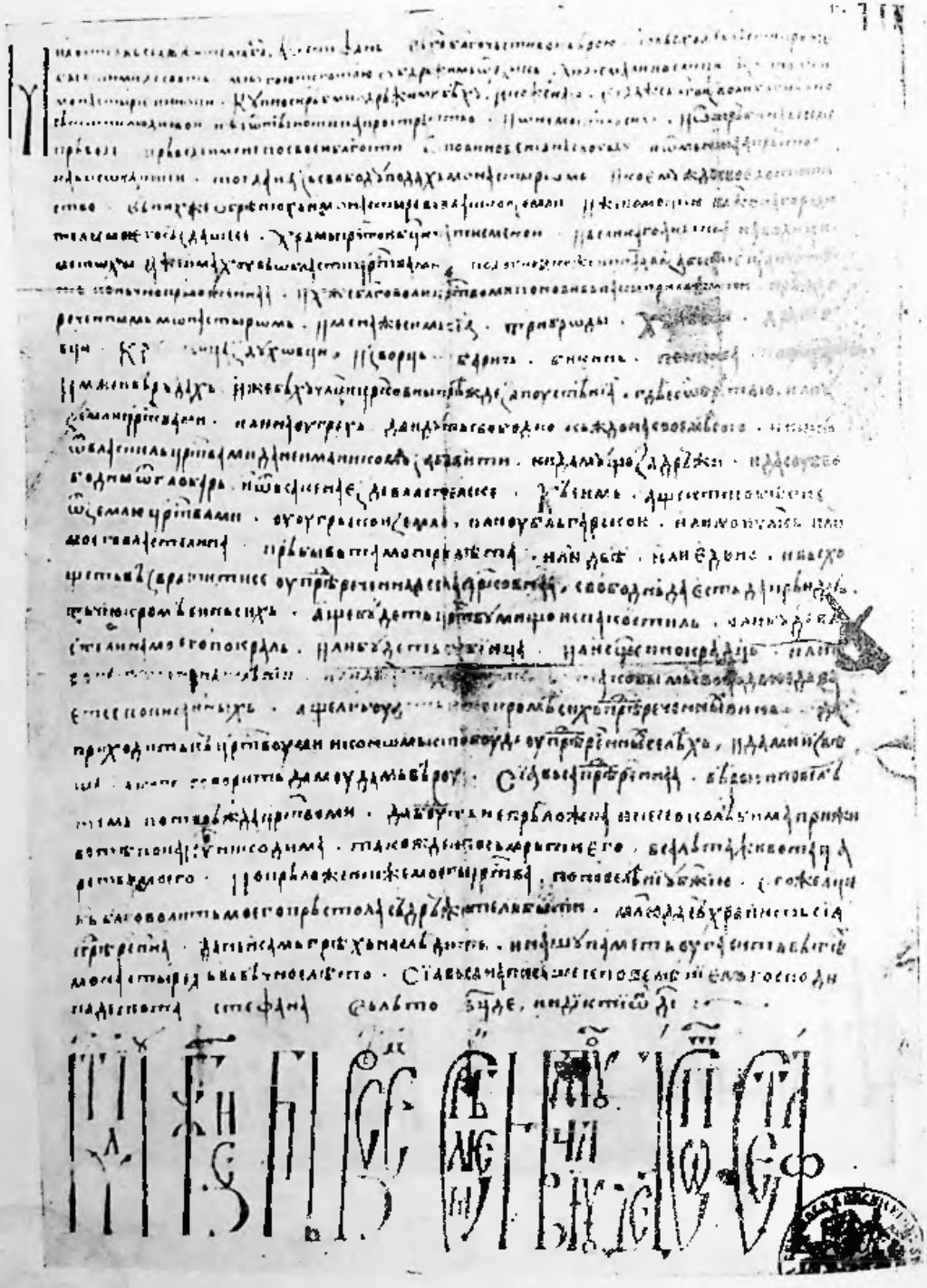

BIBLIOTECA
FAC. DE FILOSOFIE
ȘI A CABINETULUI
DE MARXISM
CLUJ

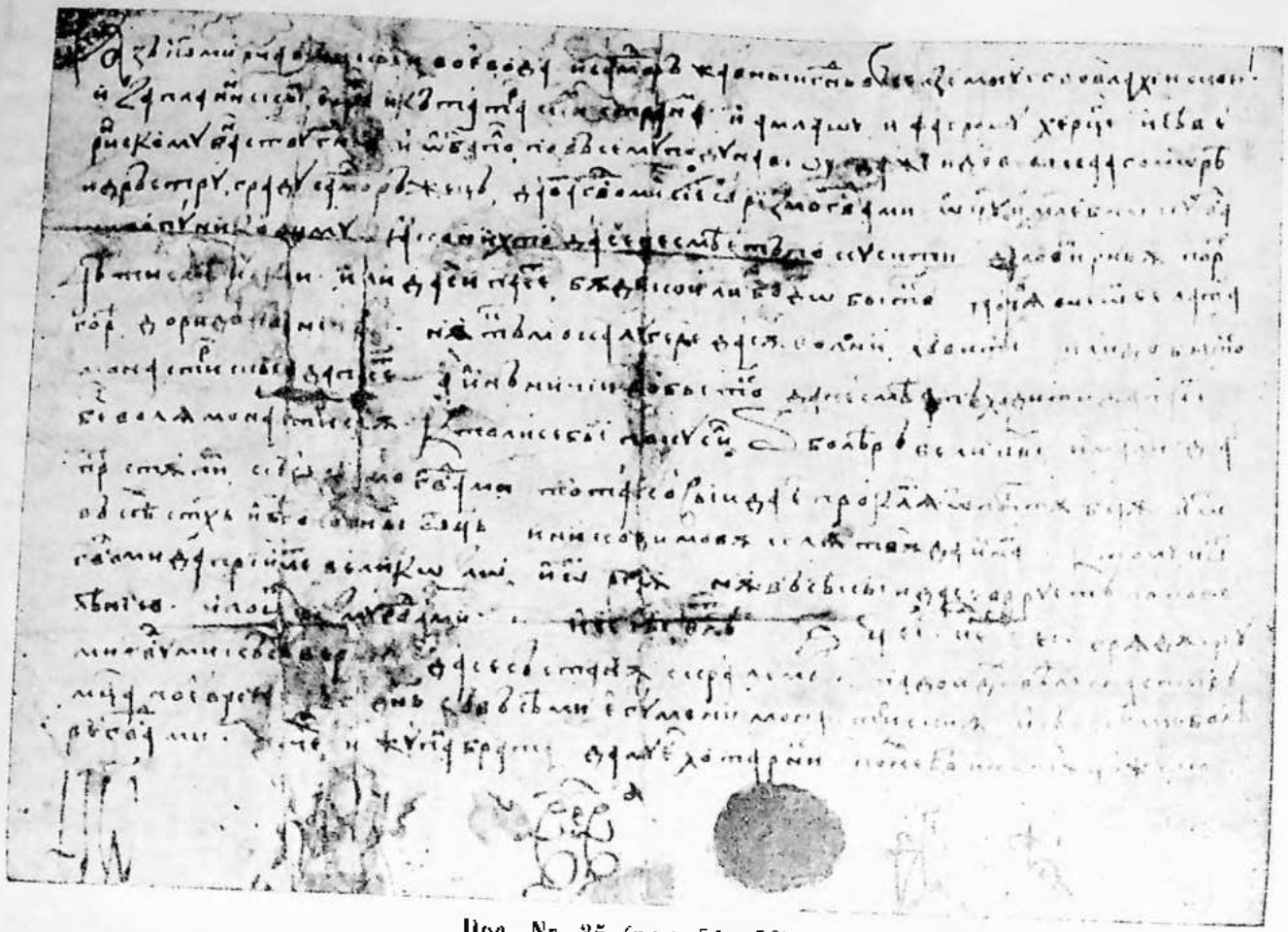

Doc. Nr. 35 (pag. 51—52)

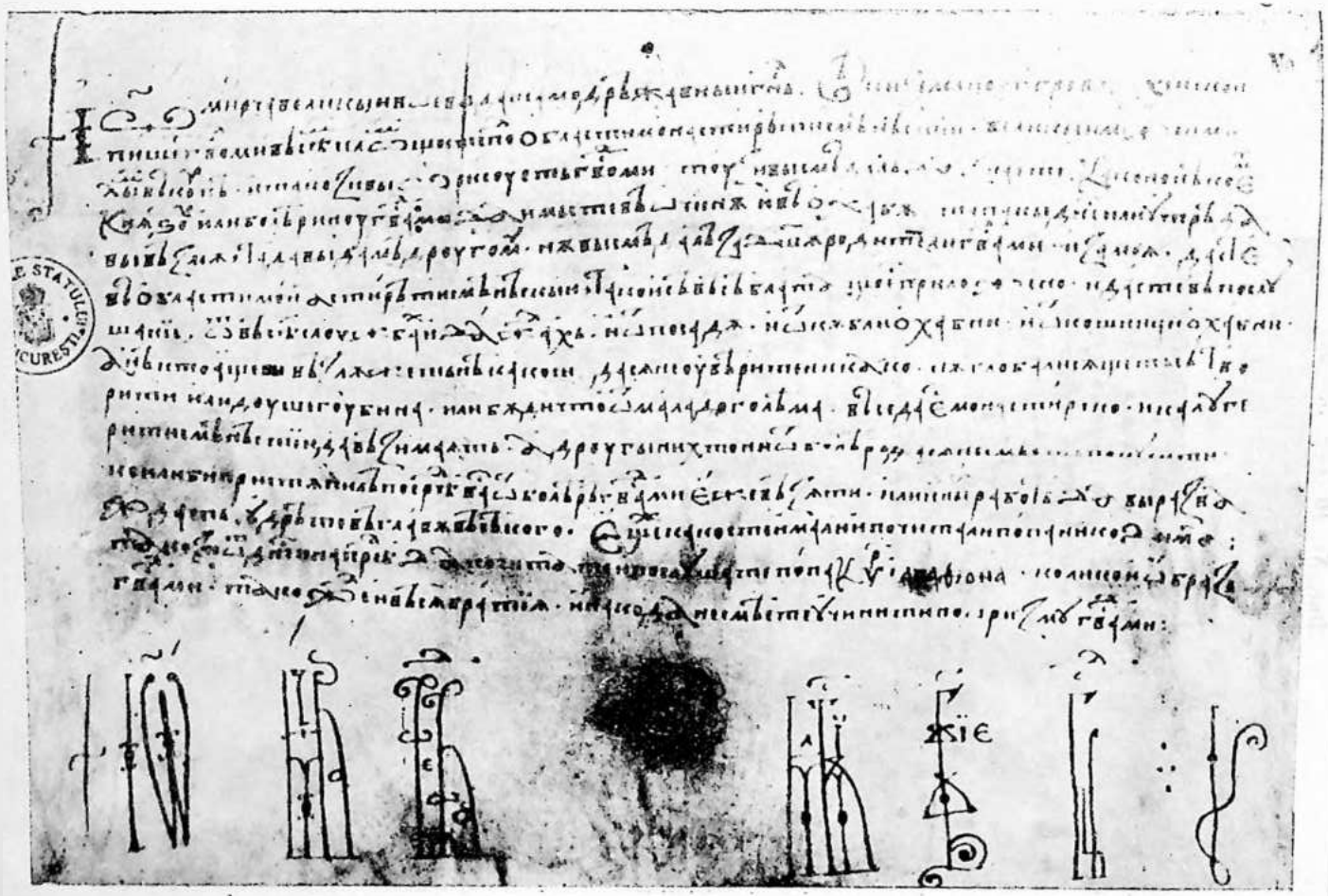

Doc. Nr. 36 (pag. 52)

BIBLIOTECA
FAC. DE FILOSOFIE
A BABEȘ-BOLYAI
DE MATRIȚĂ
CLUJ

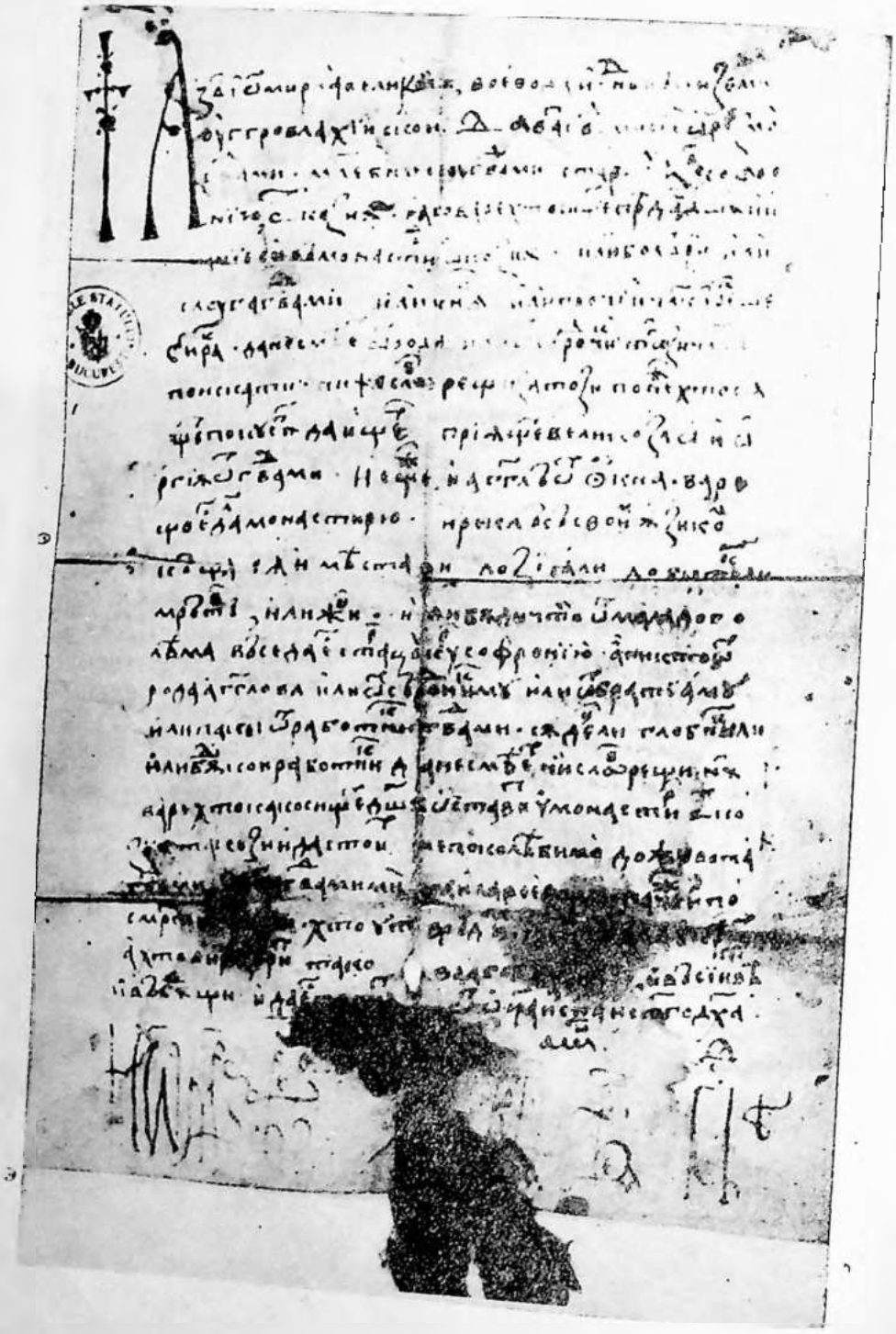

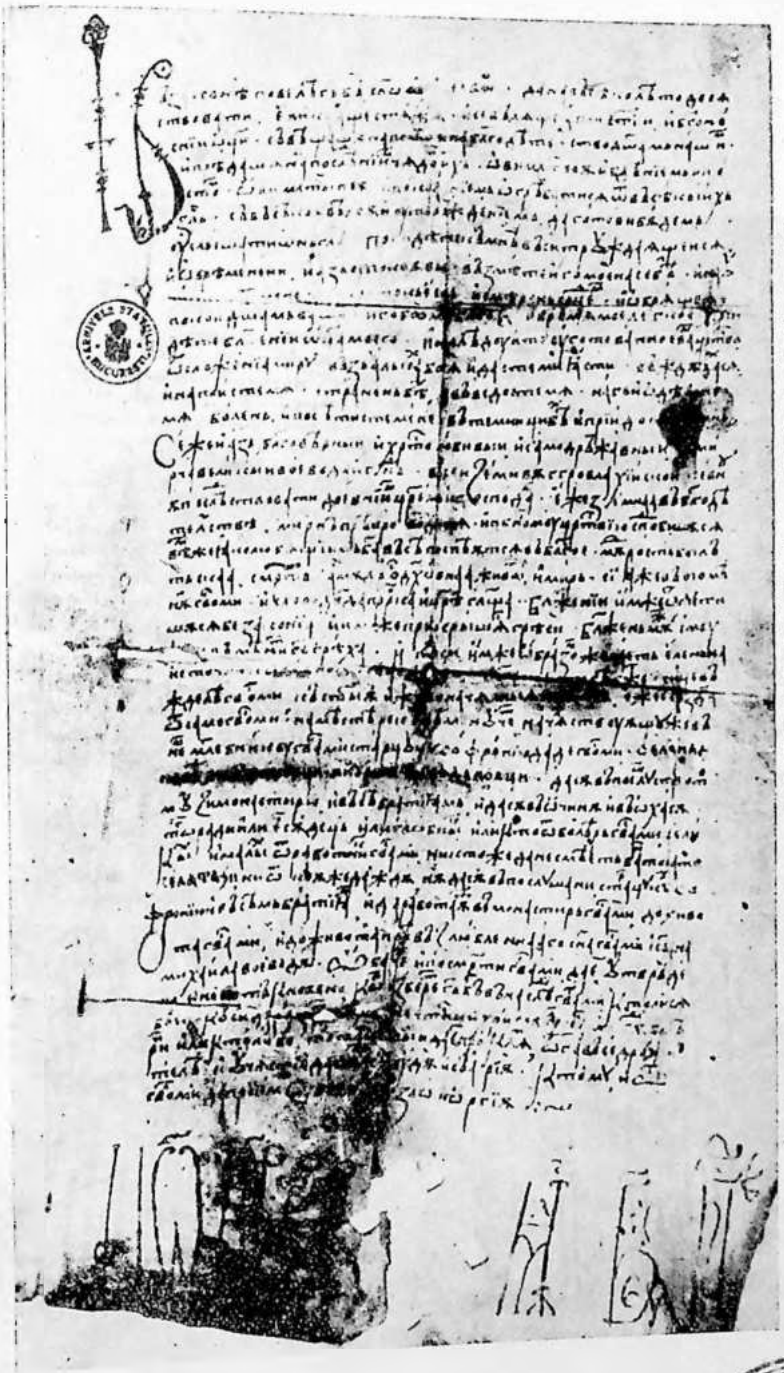

BIBLIOTECA FAC. DE FILOSOFIE ȘI A CĂRȚILOR DE ȘTIINȚĂ CLUJ

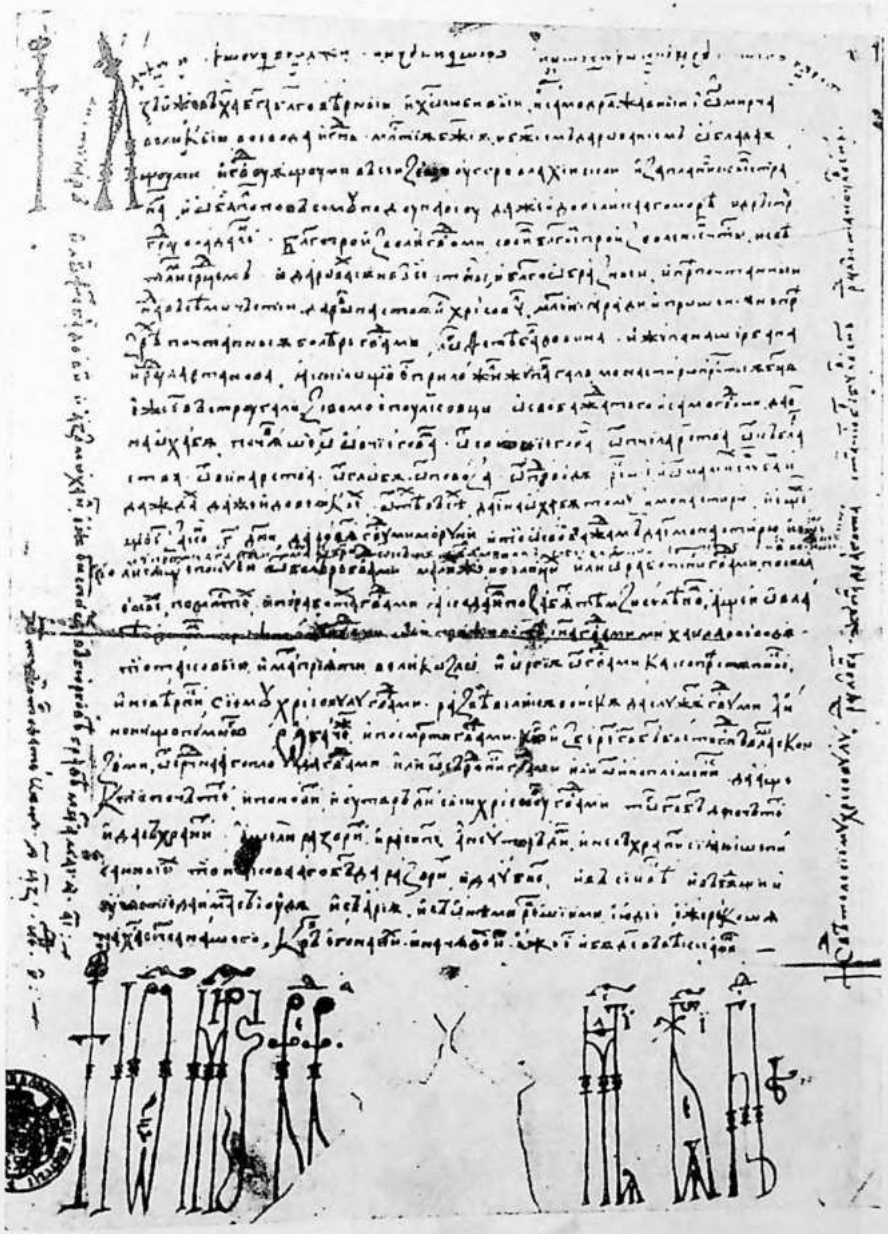

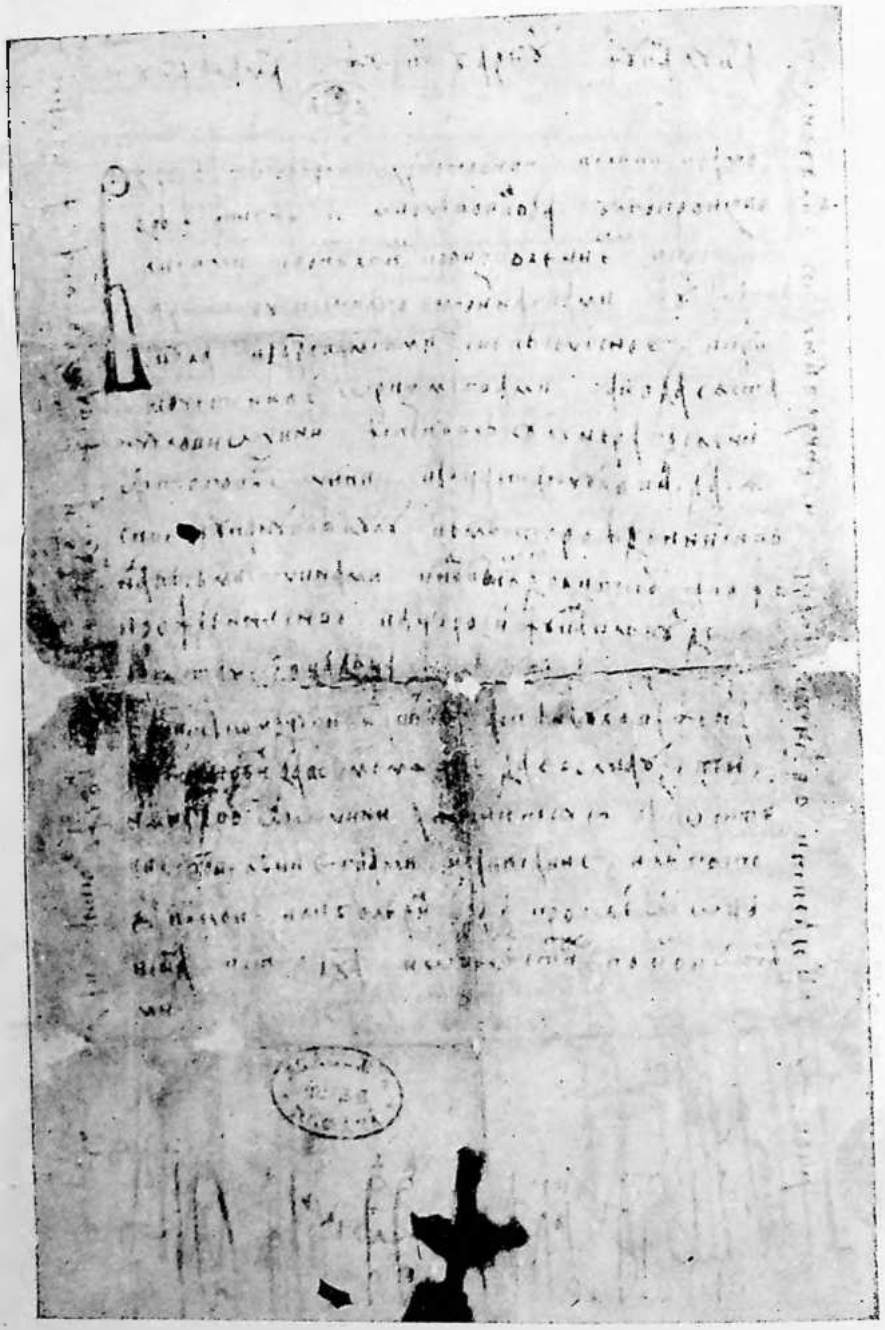

Doc. Nr. 56 (pag. 70—71)

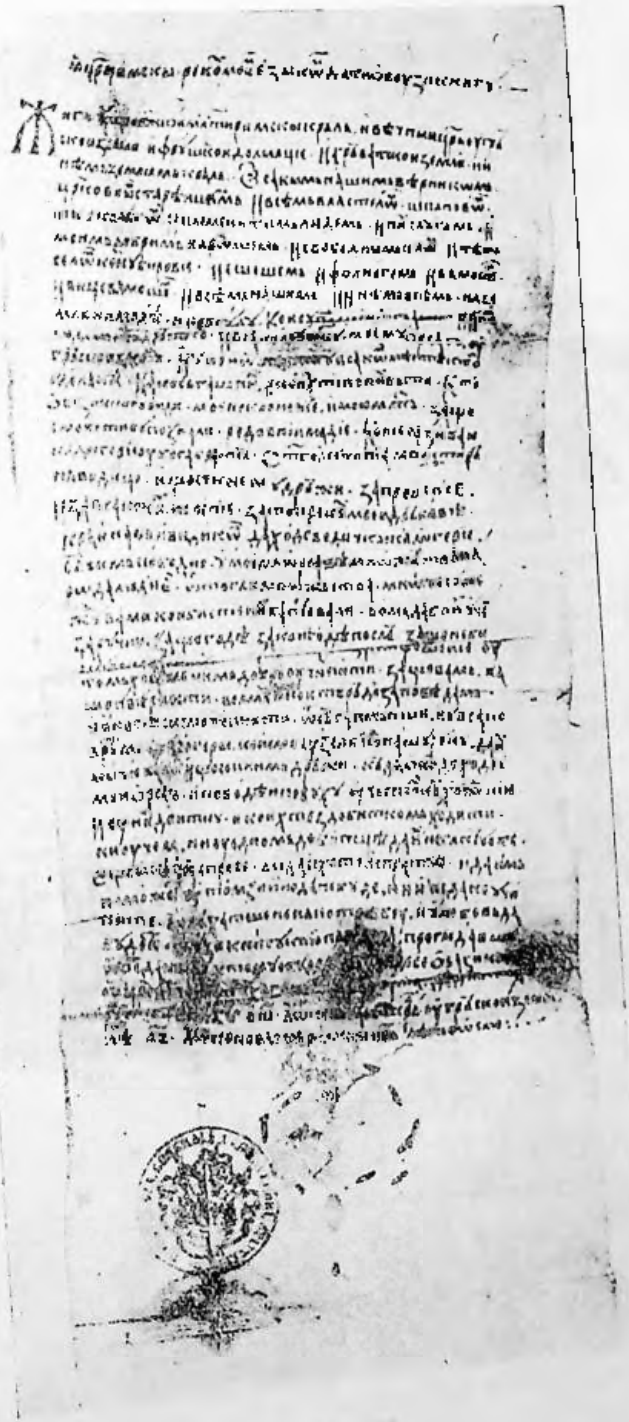

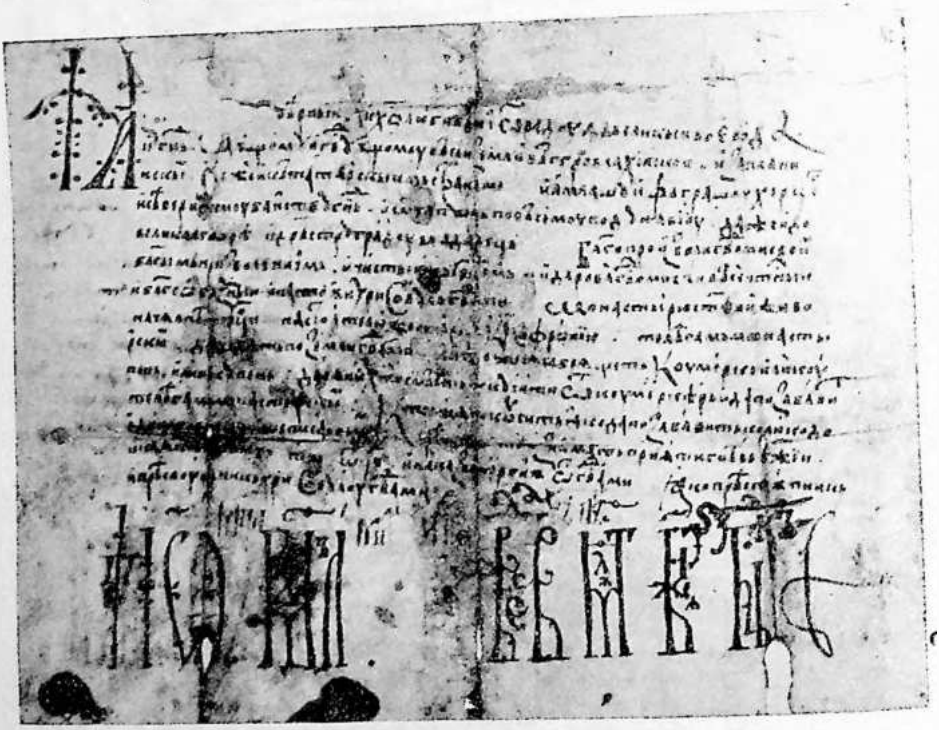

BIBLIOTECA
FACULTATEA DE FILOSOFIE
CLUJ

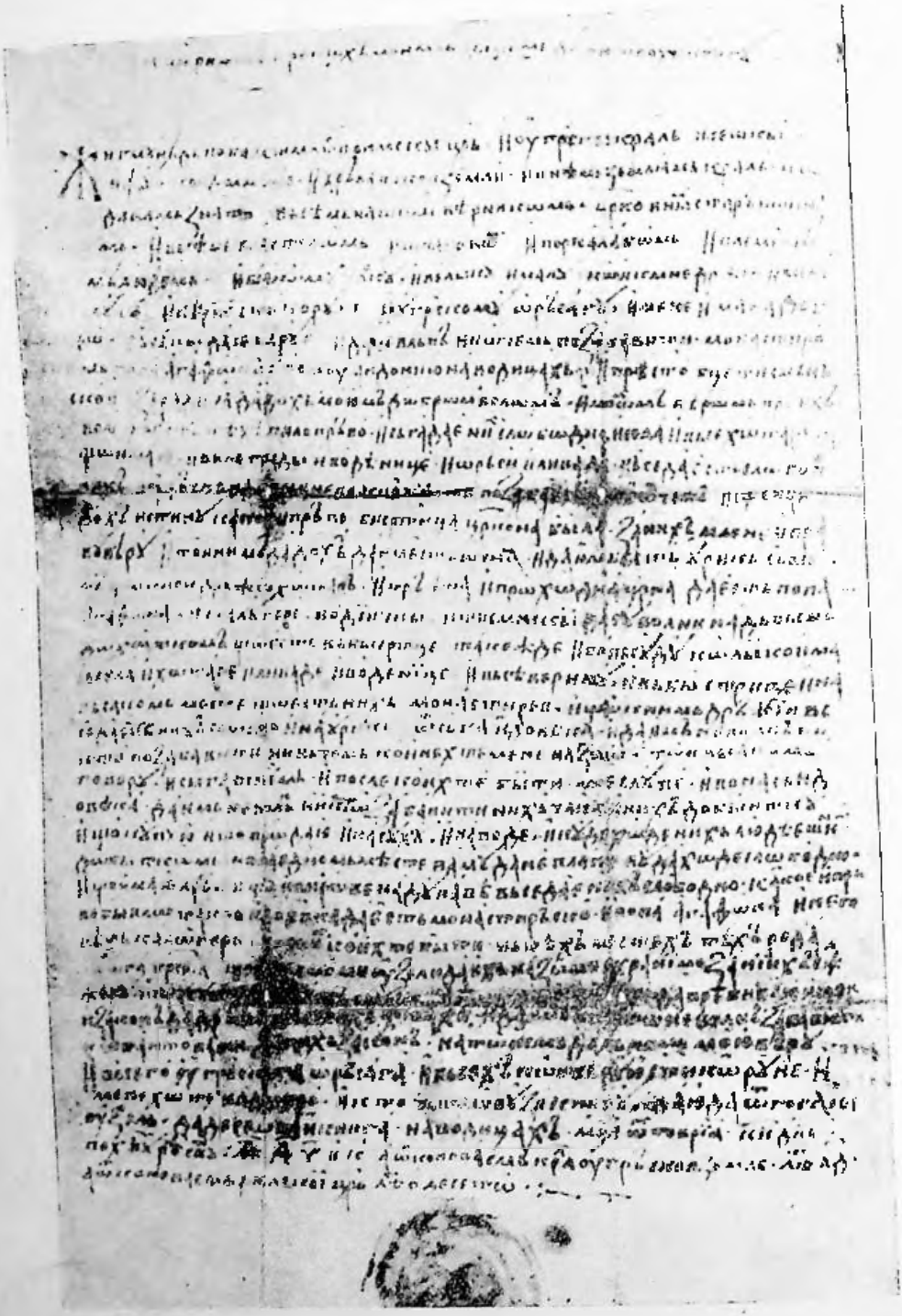

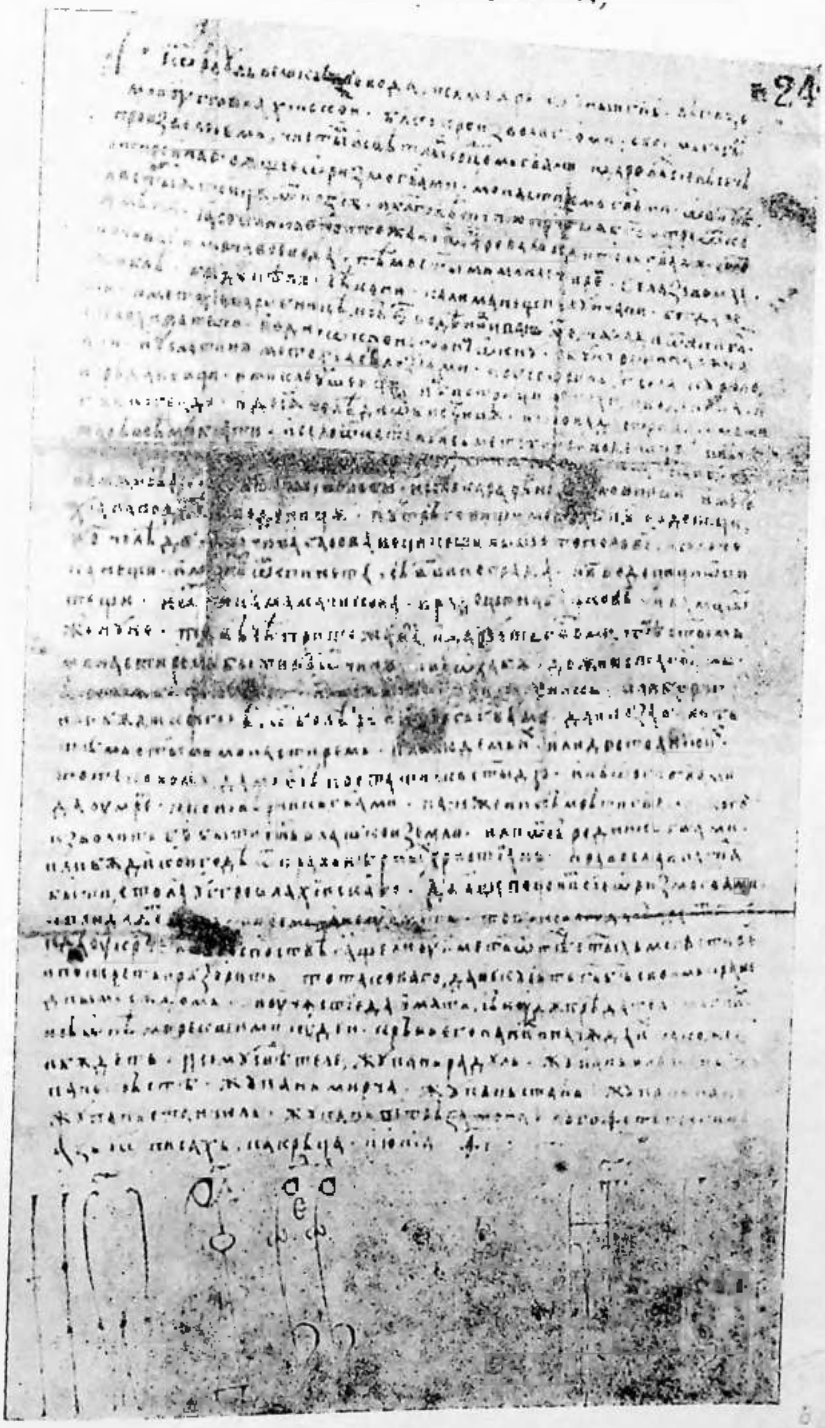

BIBLIOTECA ... FILOSOFIE ... CLUJ

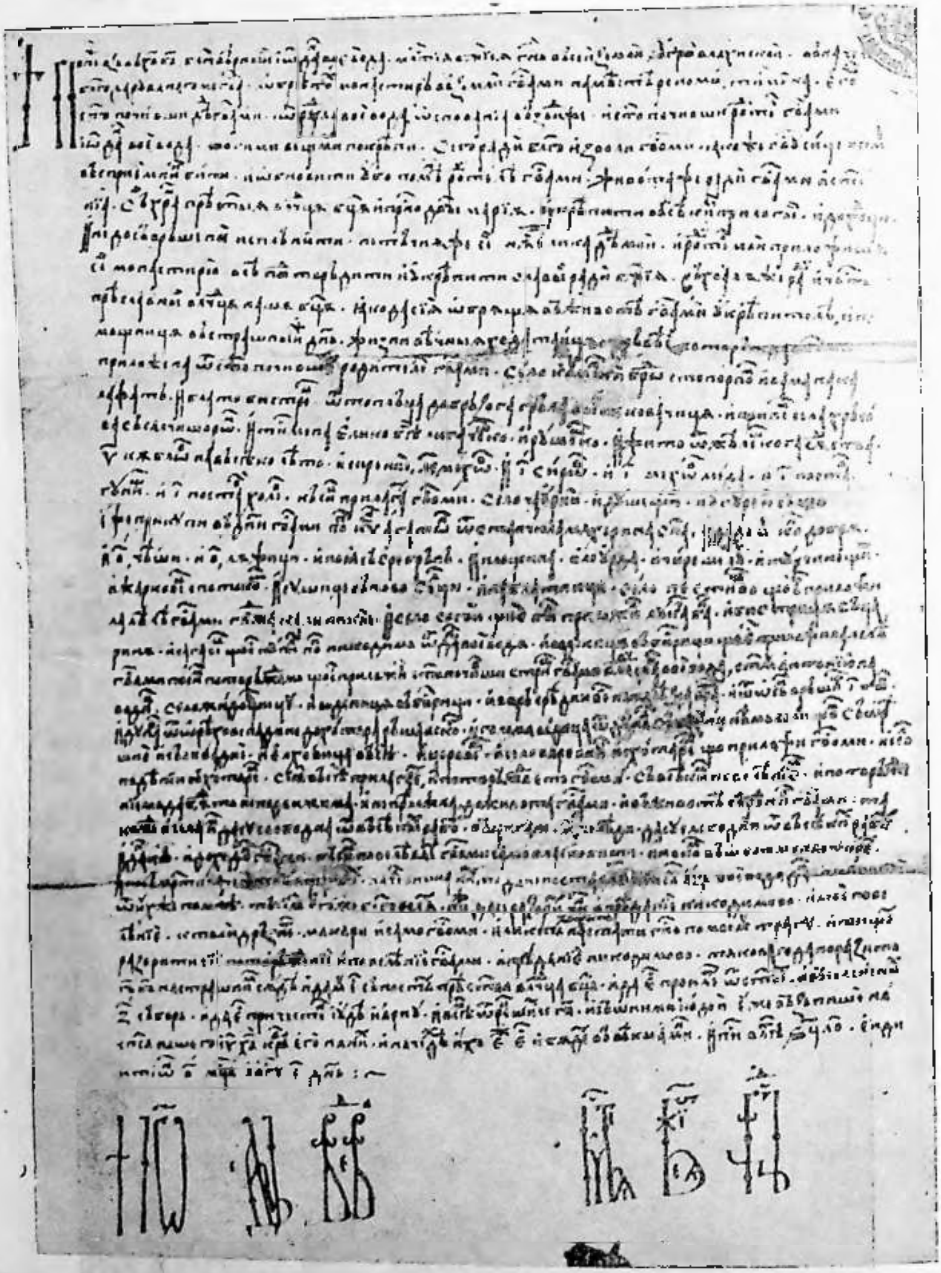

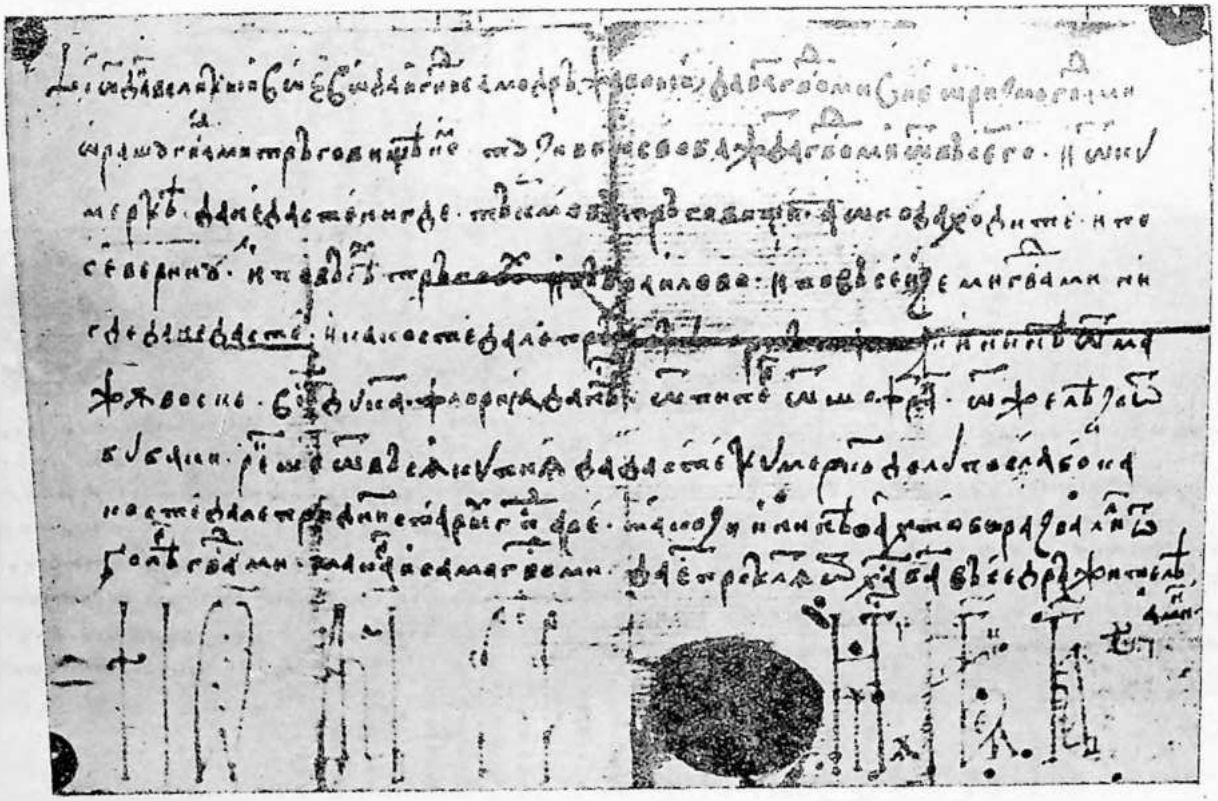

Doc. Nr. 66 (pag. 80)

Doc. Nr. 68 (pag. 82)

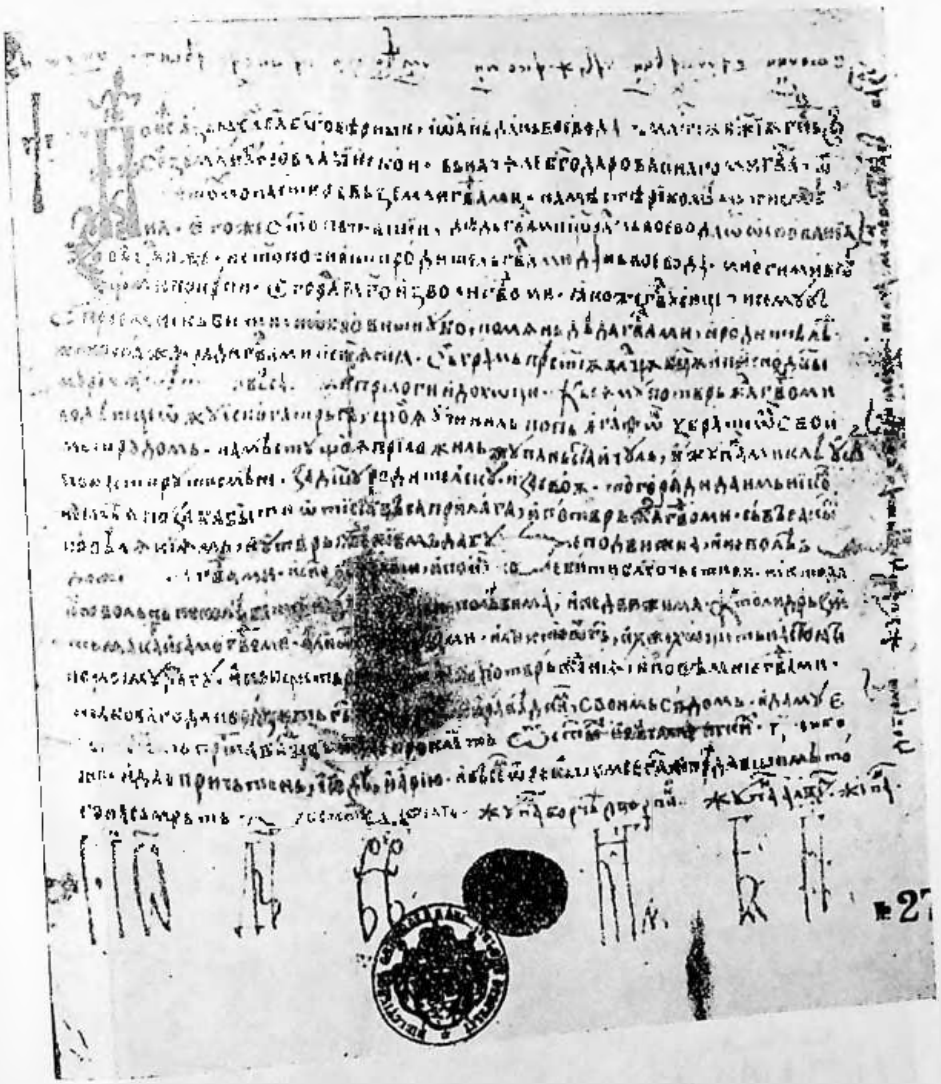

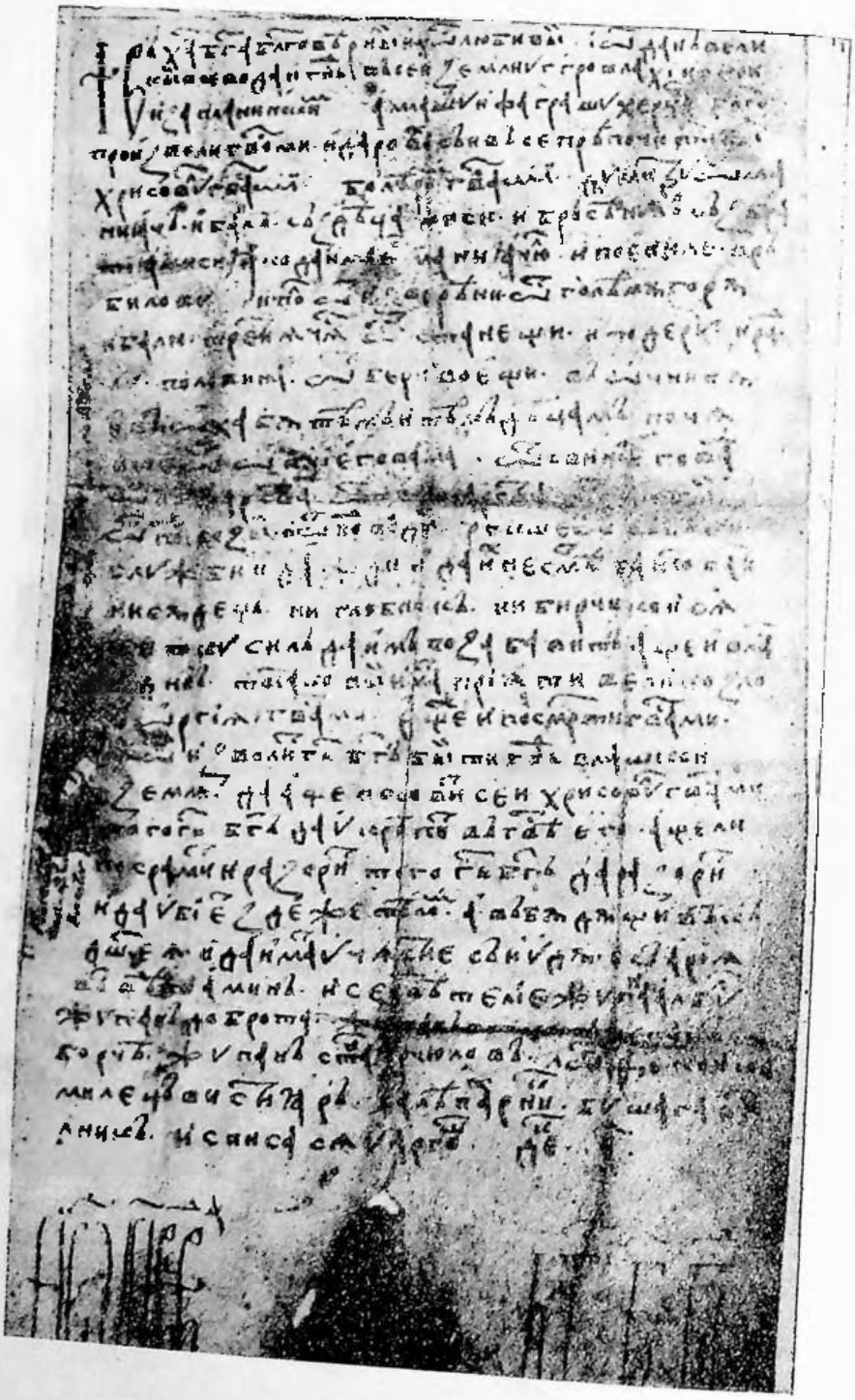

Doc. Nr. 74 (pag. 86—87)

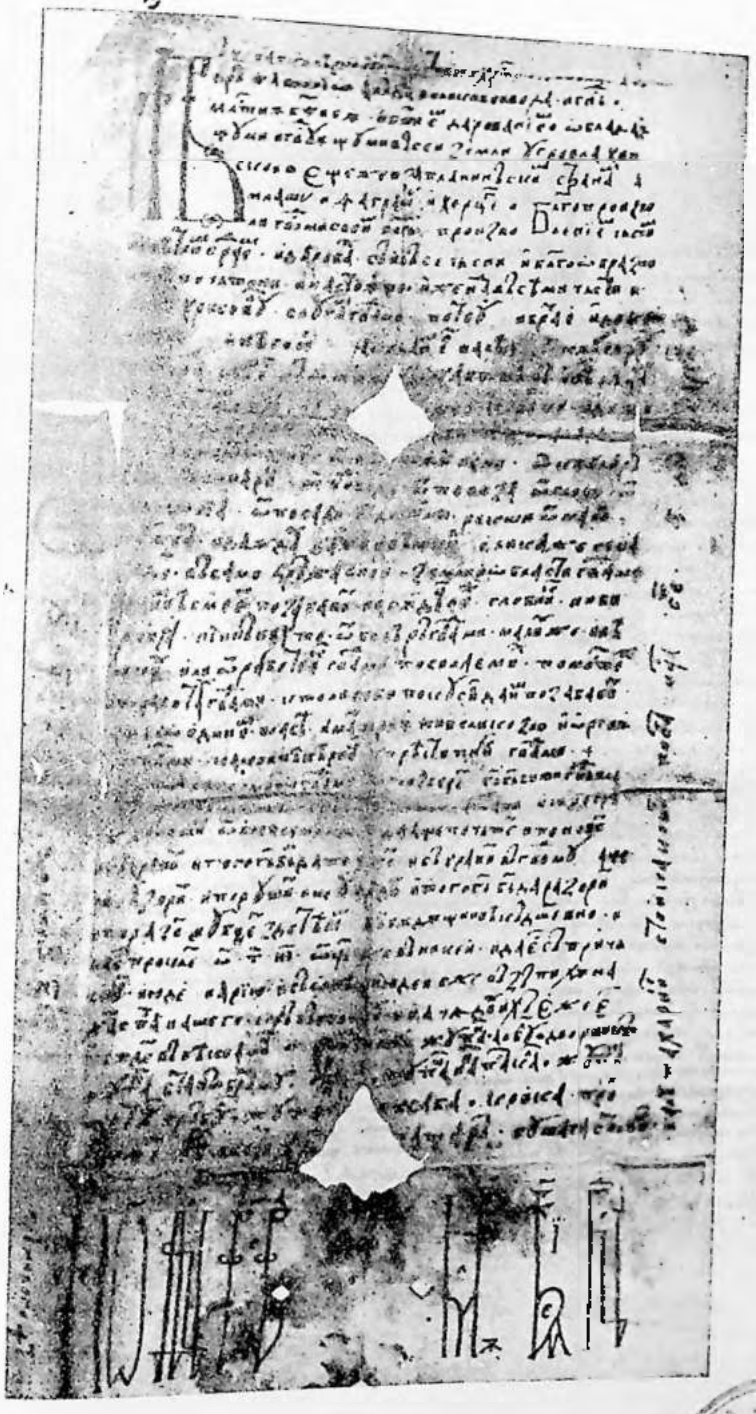

UNIVERSITATEA „VICTOR BABEȘ"
BIBLIOTECA
FAC. DE FILOLOGIE
ȘI A CĂRȚII VECHI
DE MARAMUREȘ

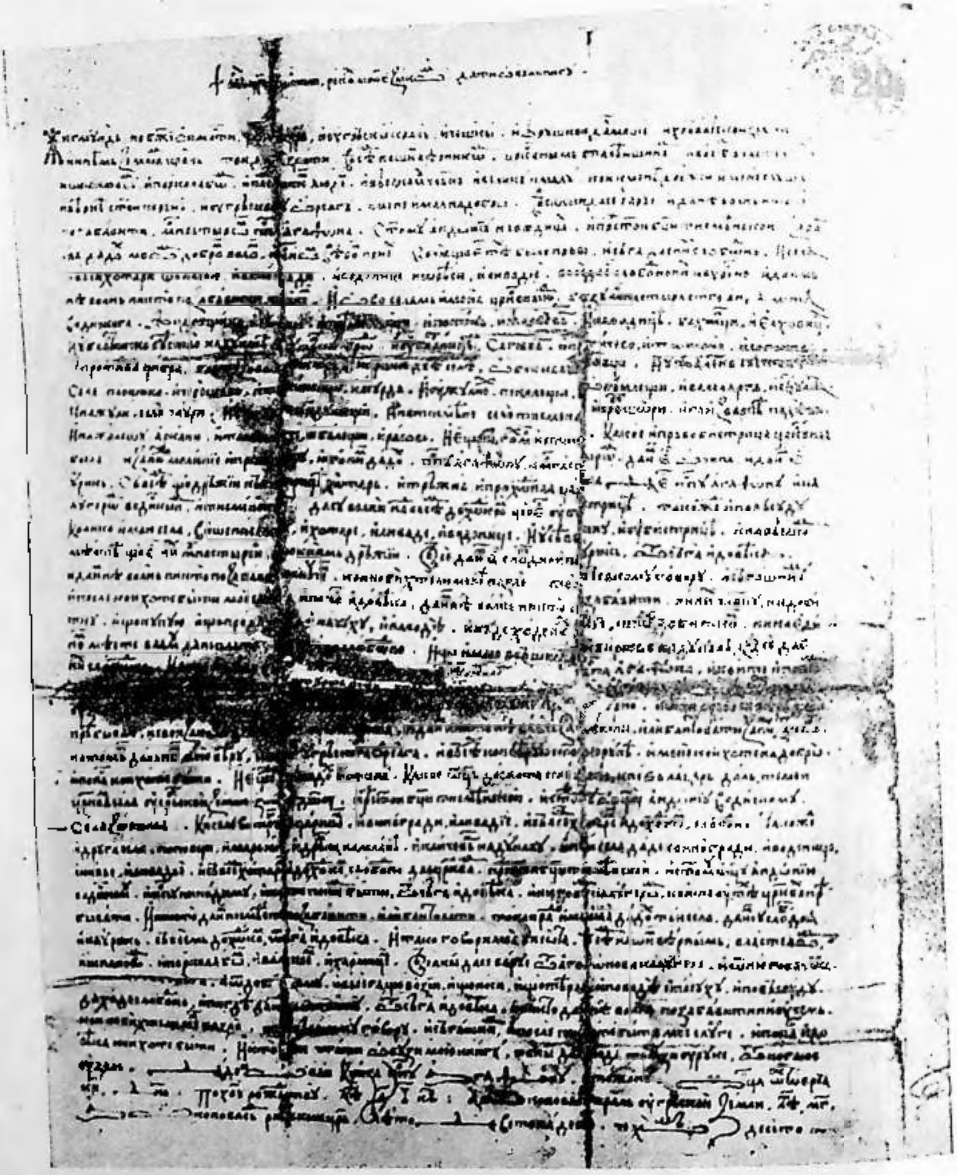

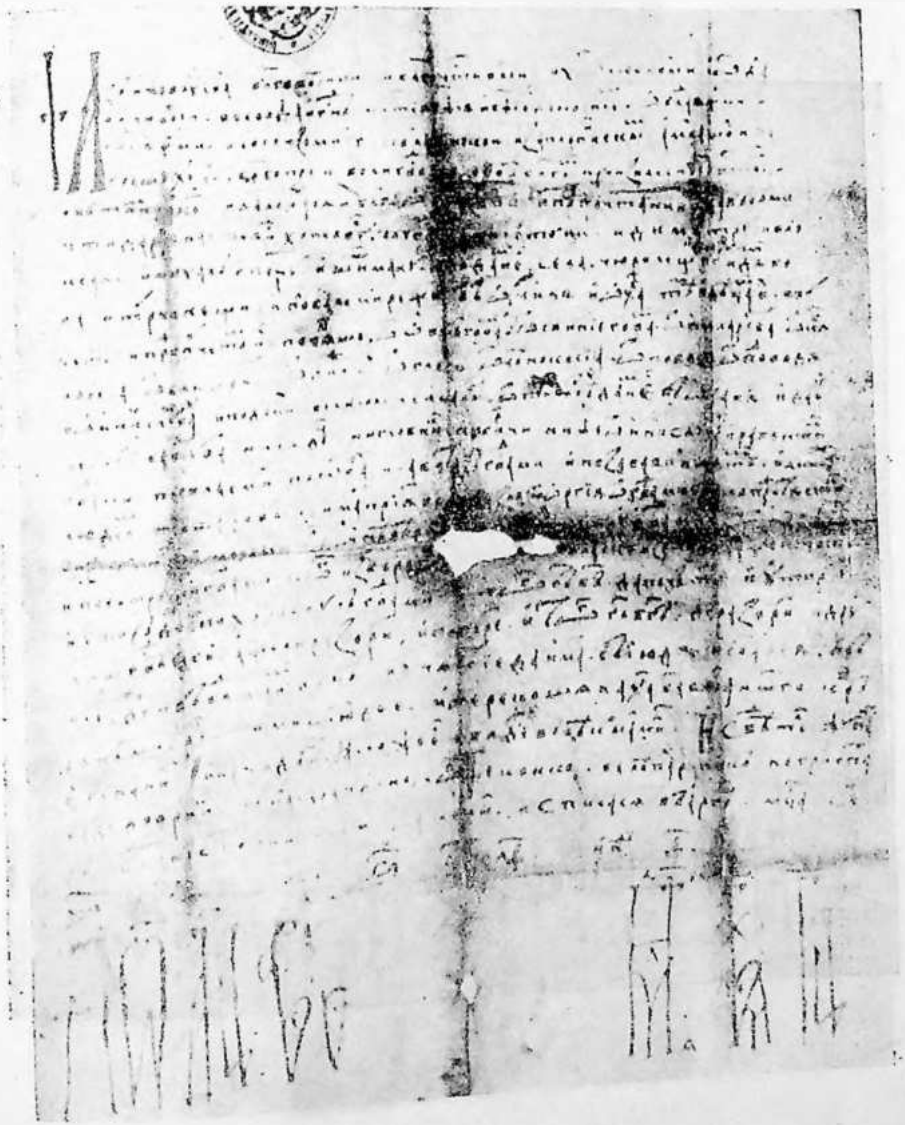

BIBLIOTECA
FAC. DE FILOSOFIE
ȘI ȘTIINȚE ALE COMUNICĂRII
DE MARKETING
CLUJ

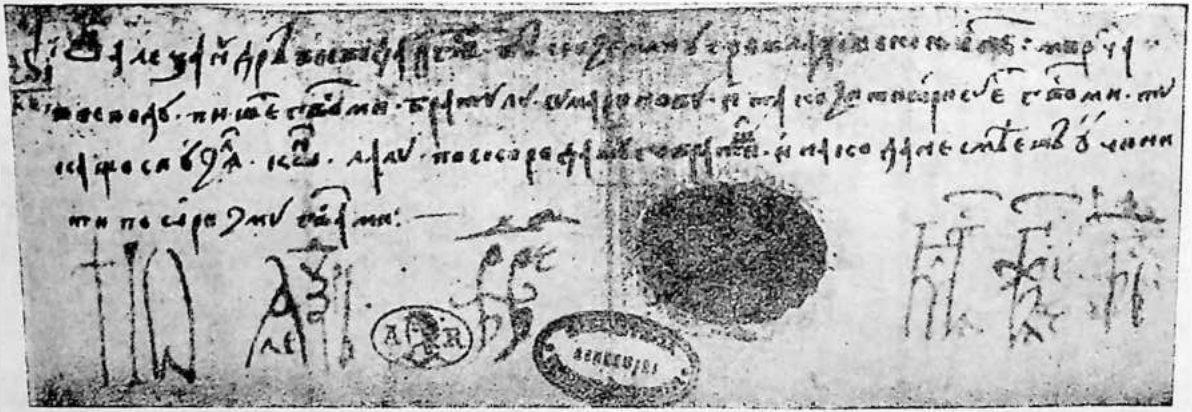

Doc. Nr. 81 (pag. 93)

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

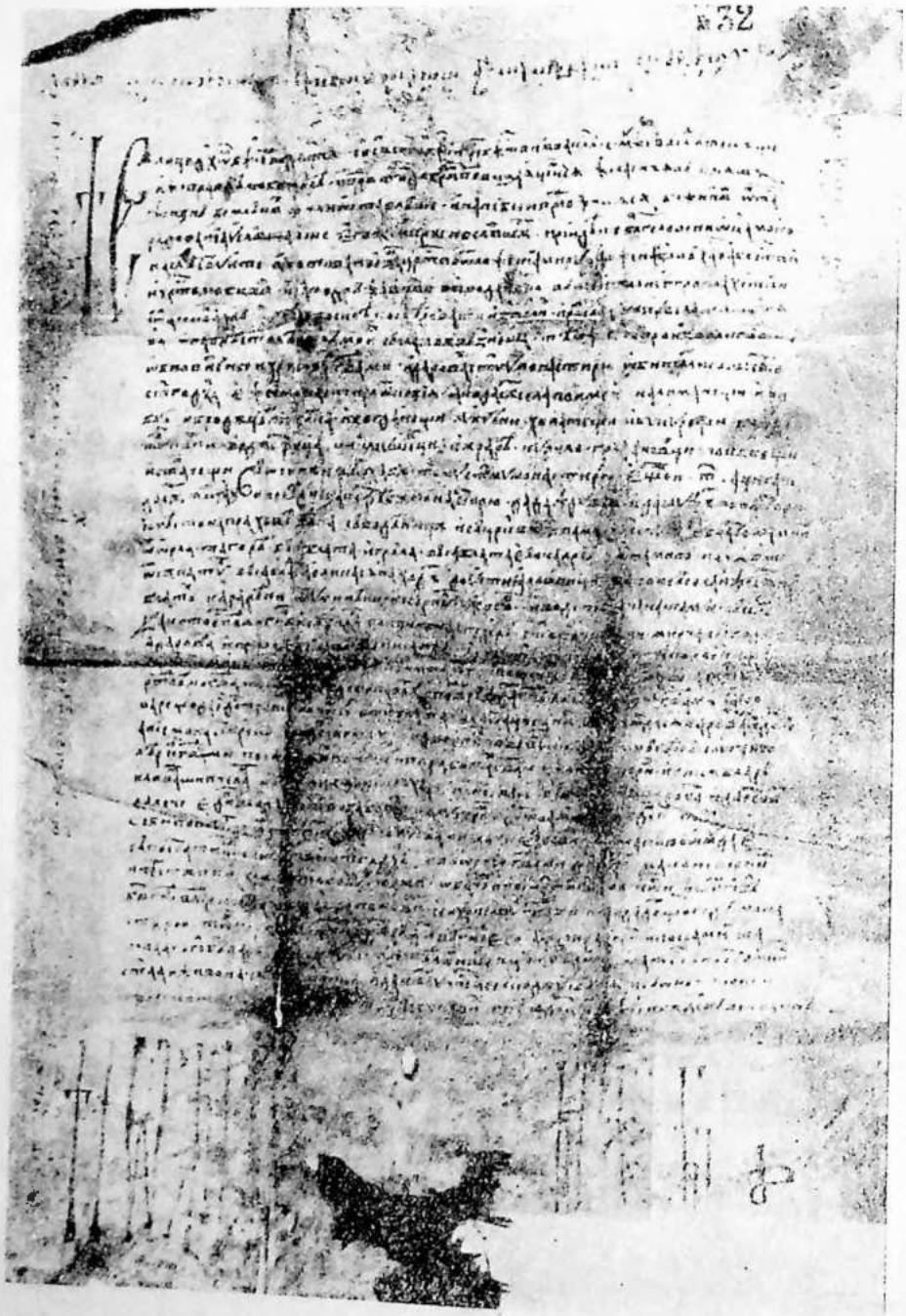

Doc. Nr. 92 (pag. 102—103)

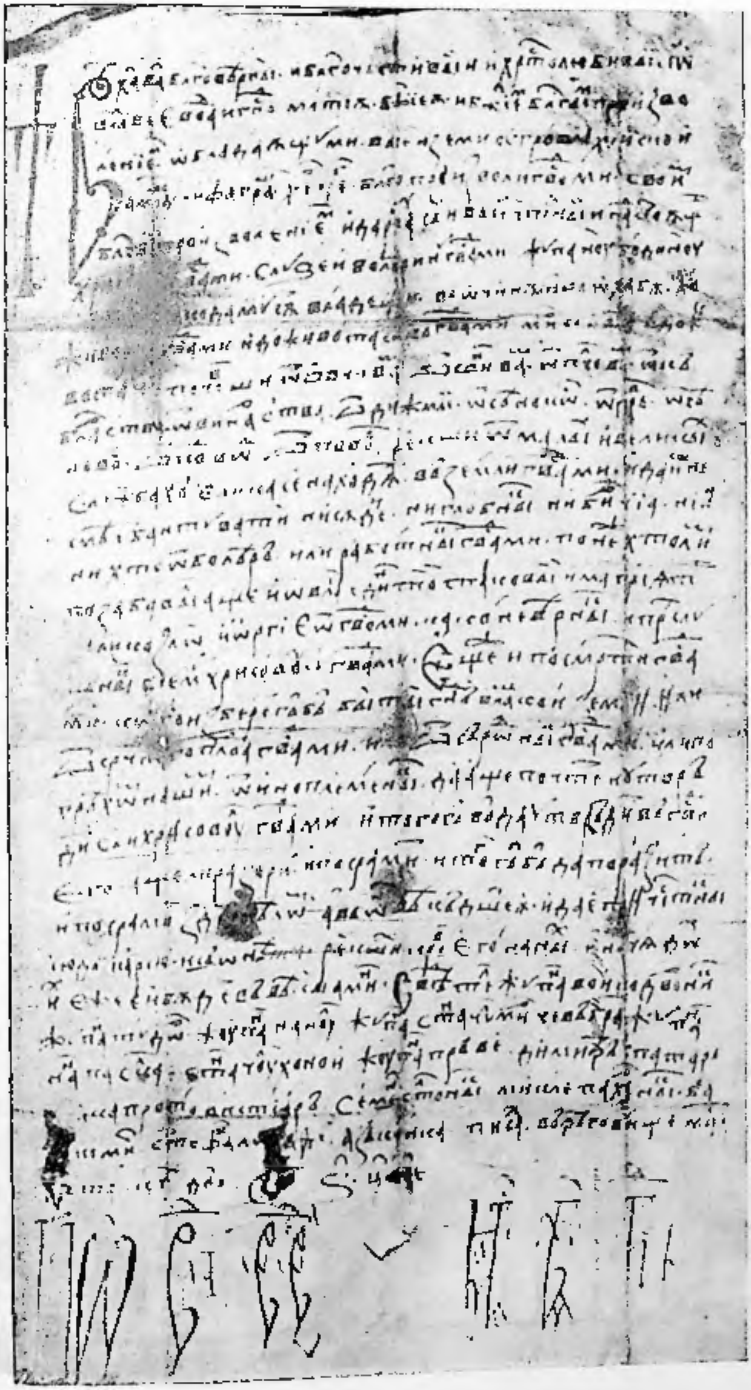

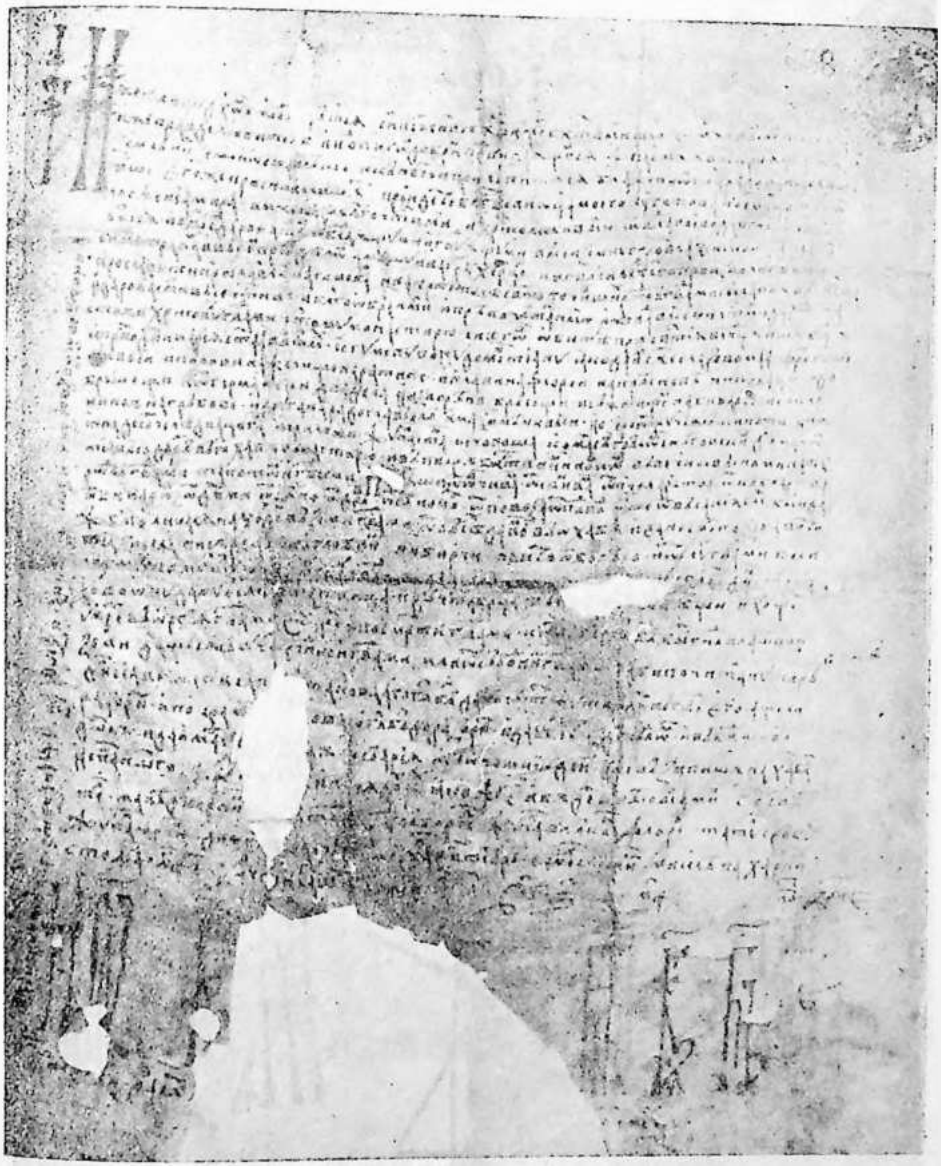

BIBLIOTECA
CLUJ

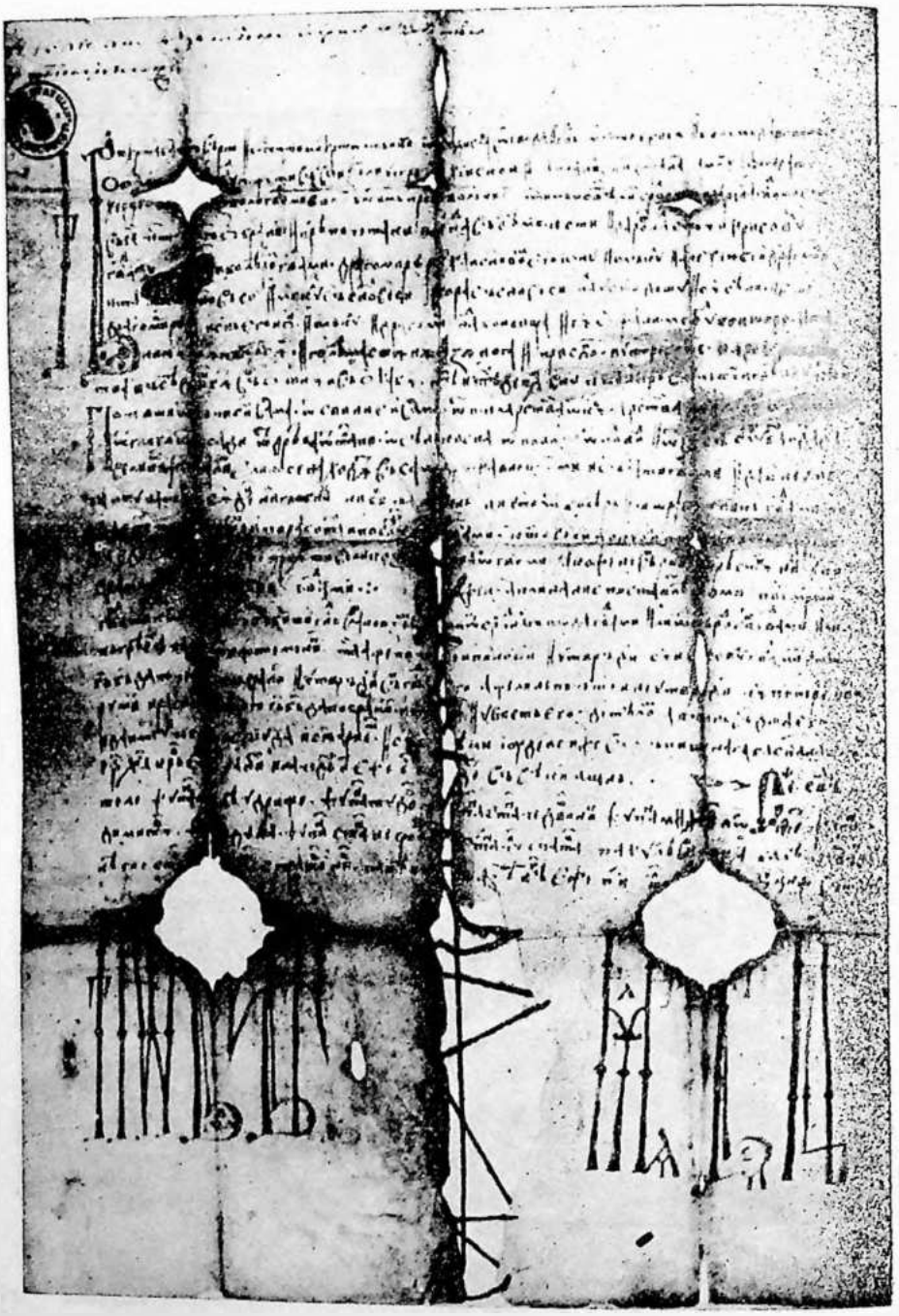

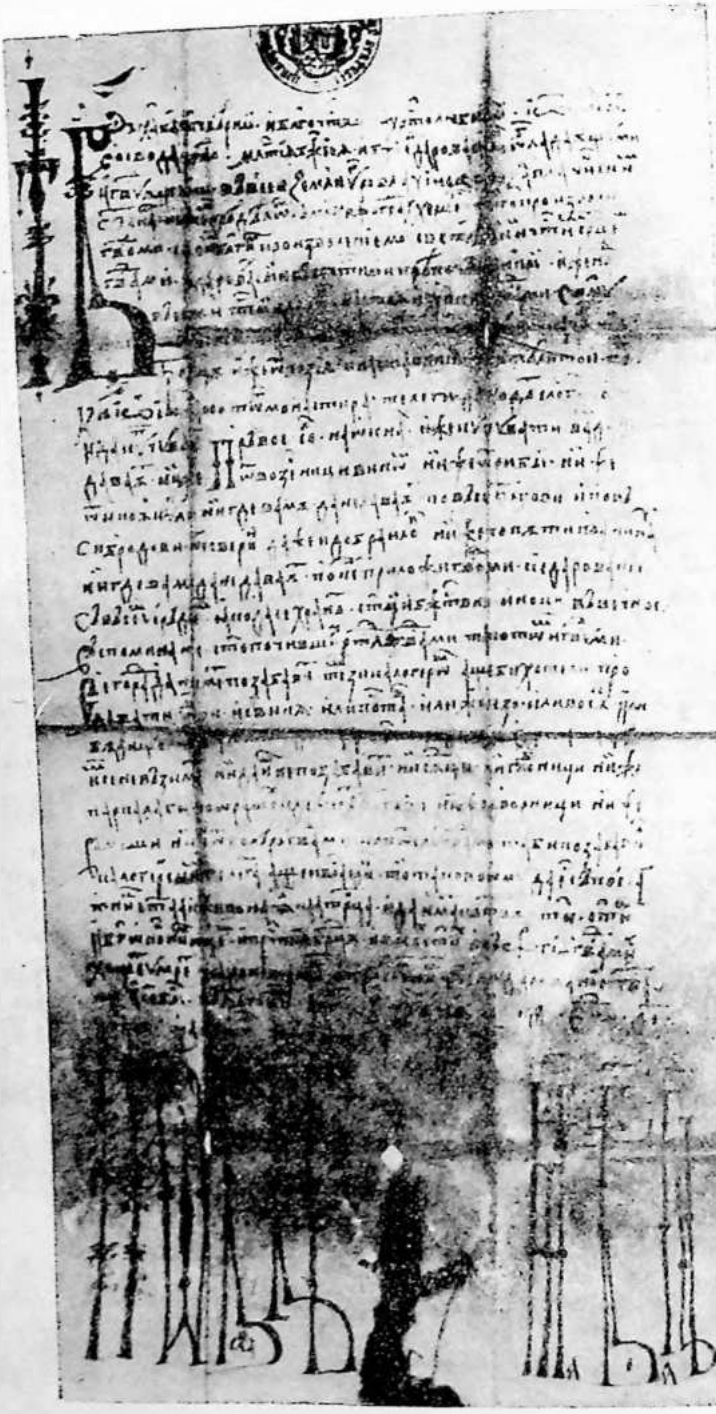

BIBLIOTECA

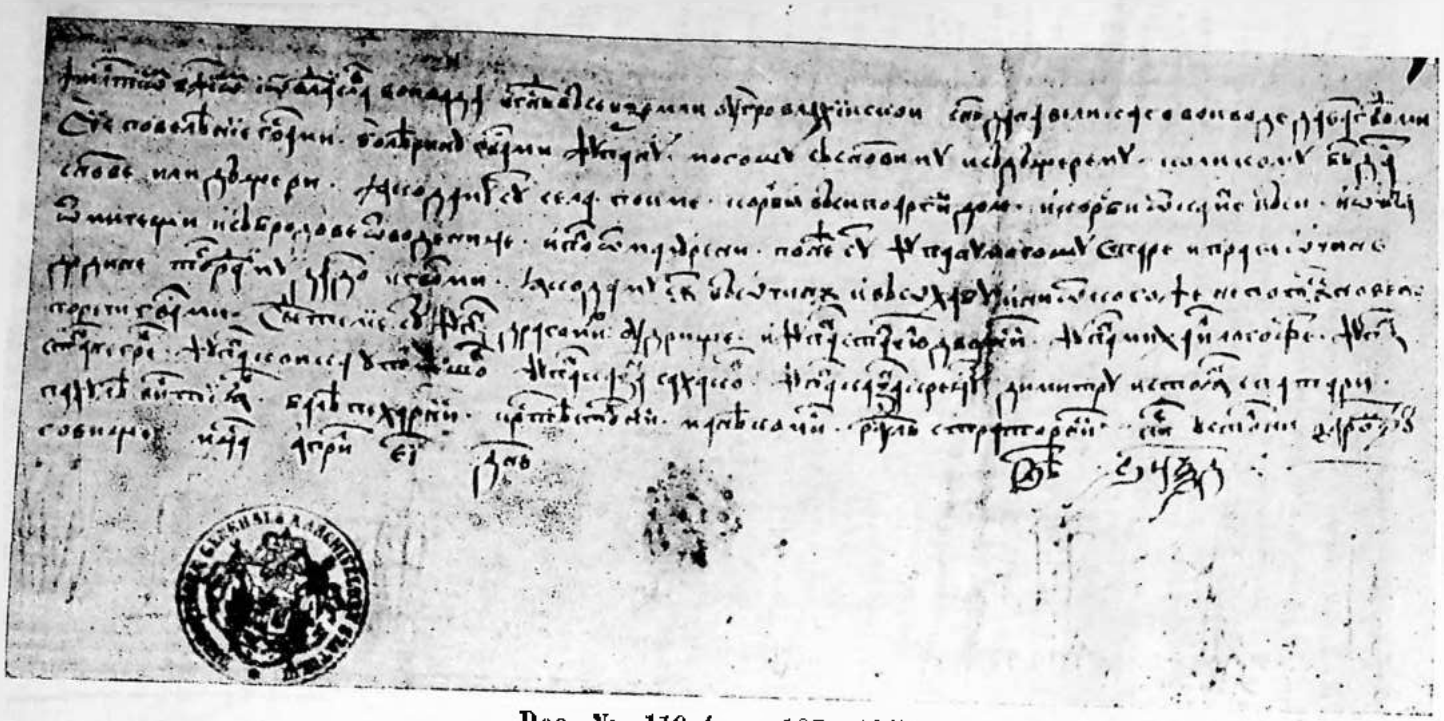

Doc. Nr. 119 (pag. 127—128)

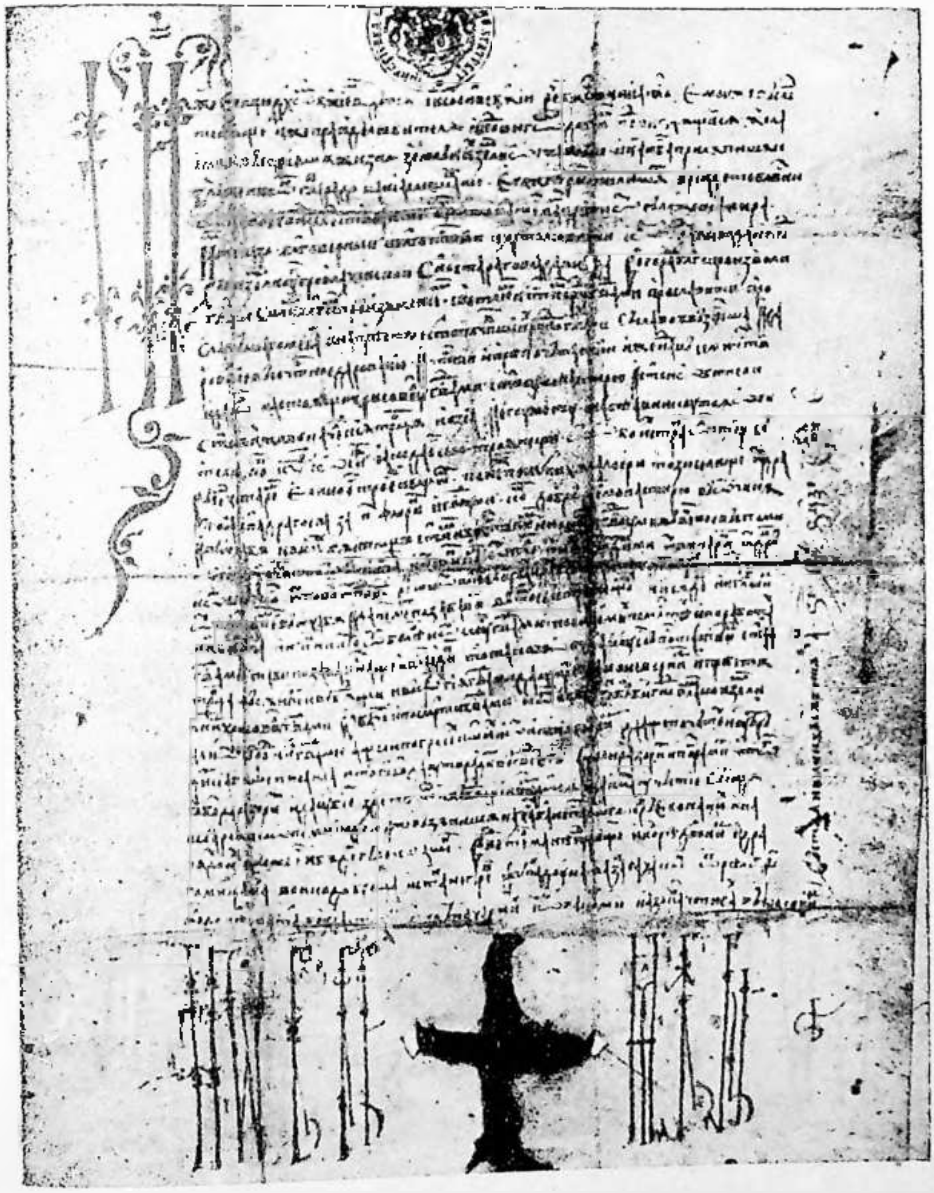

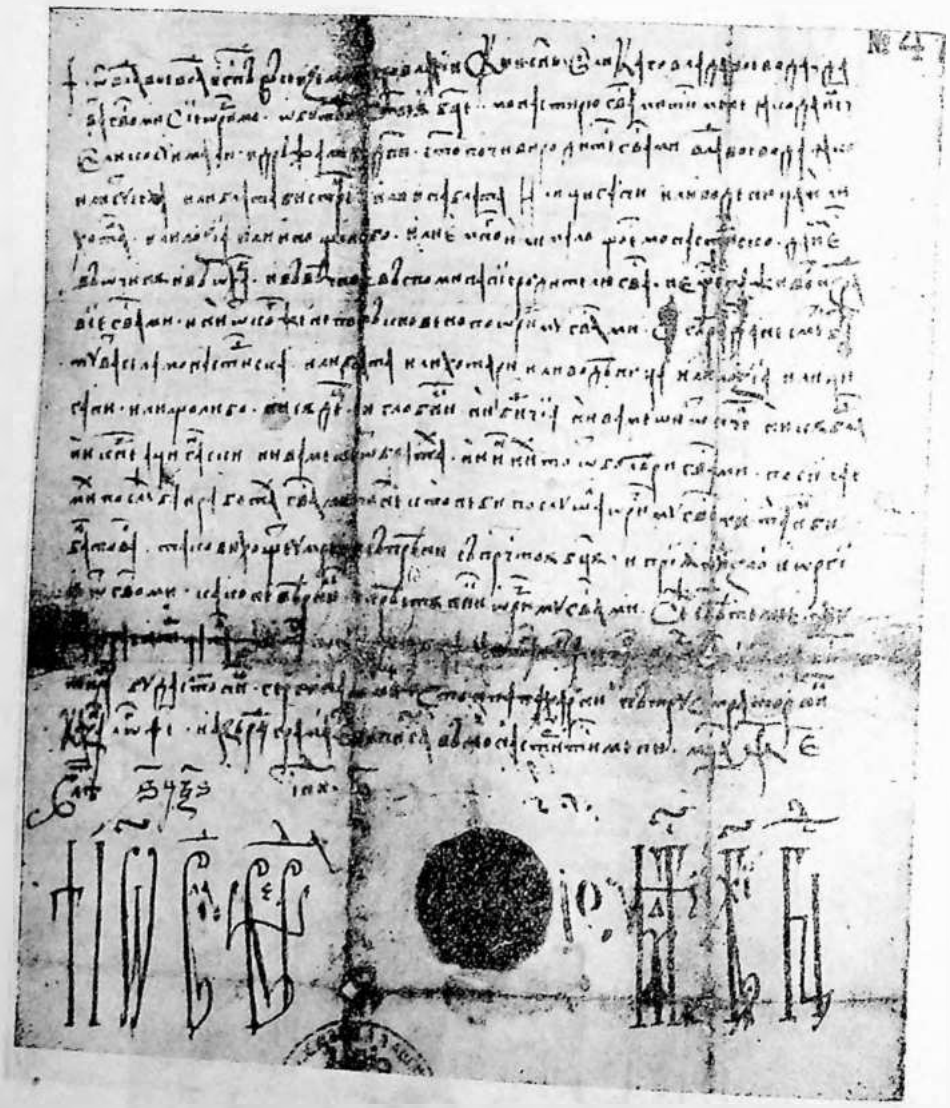

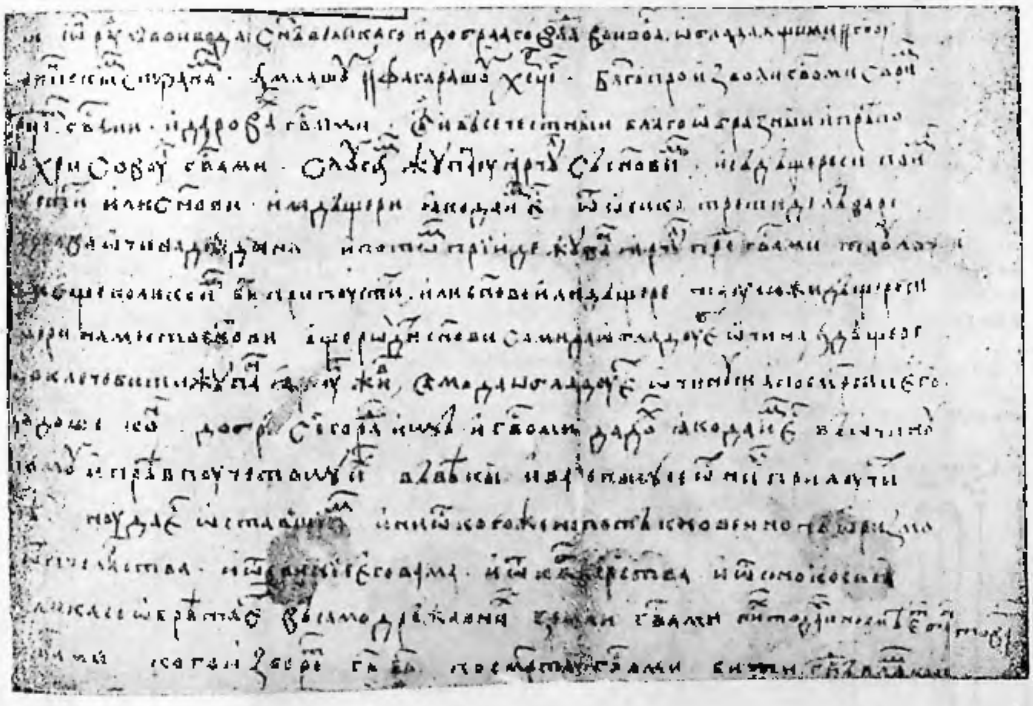

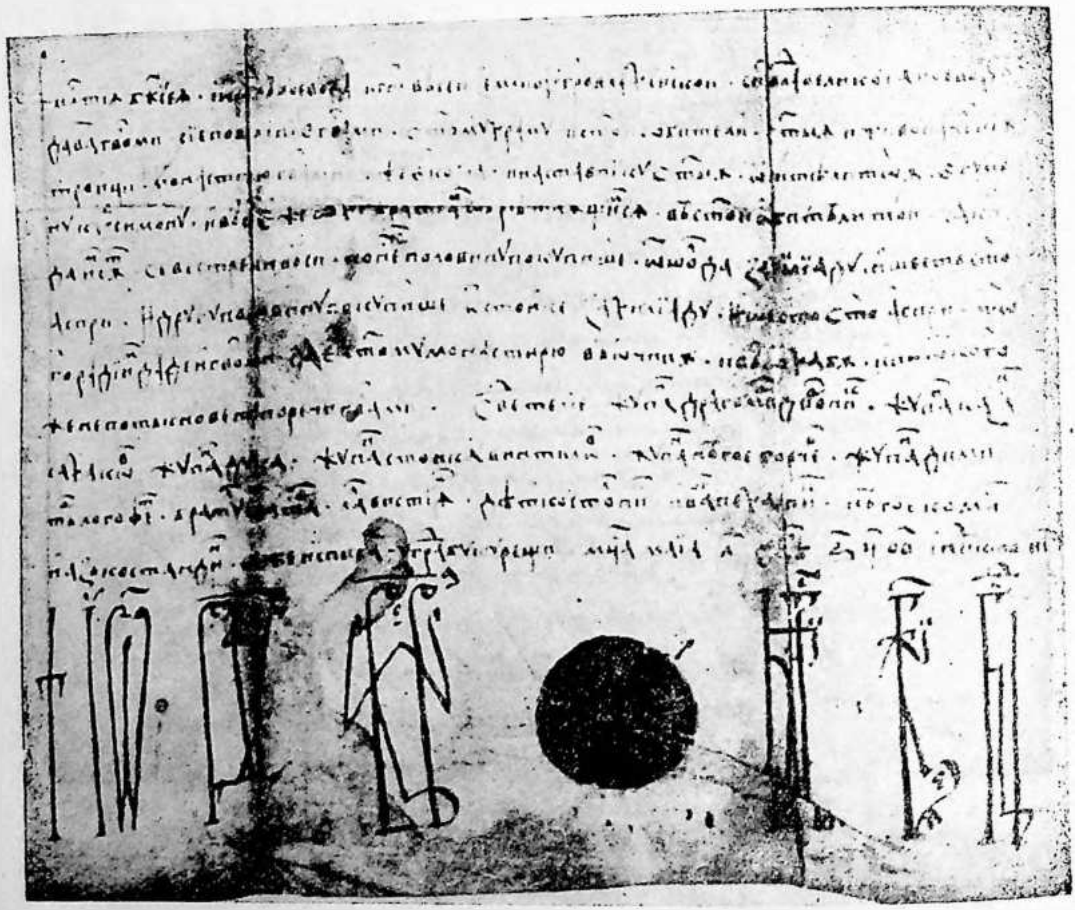

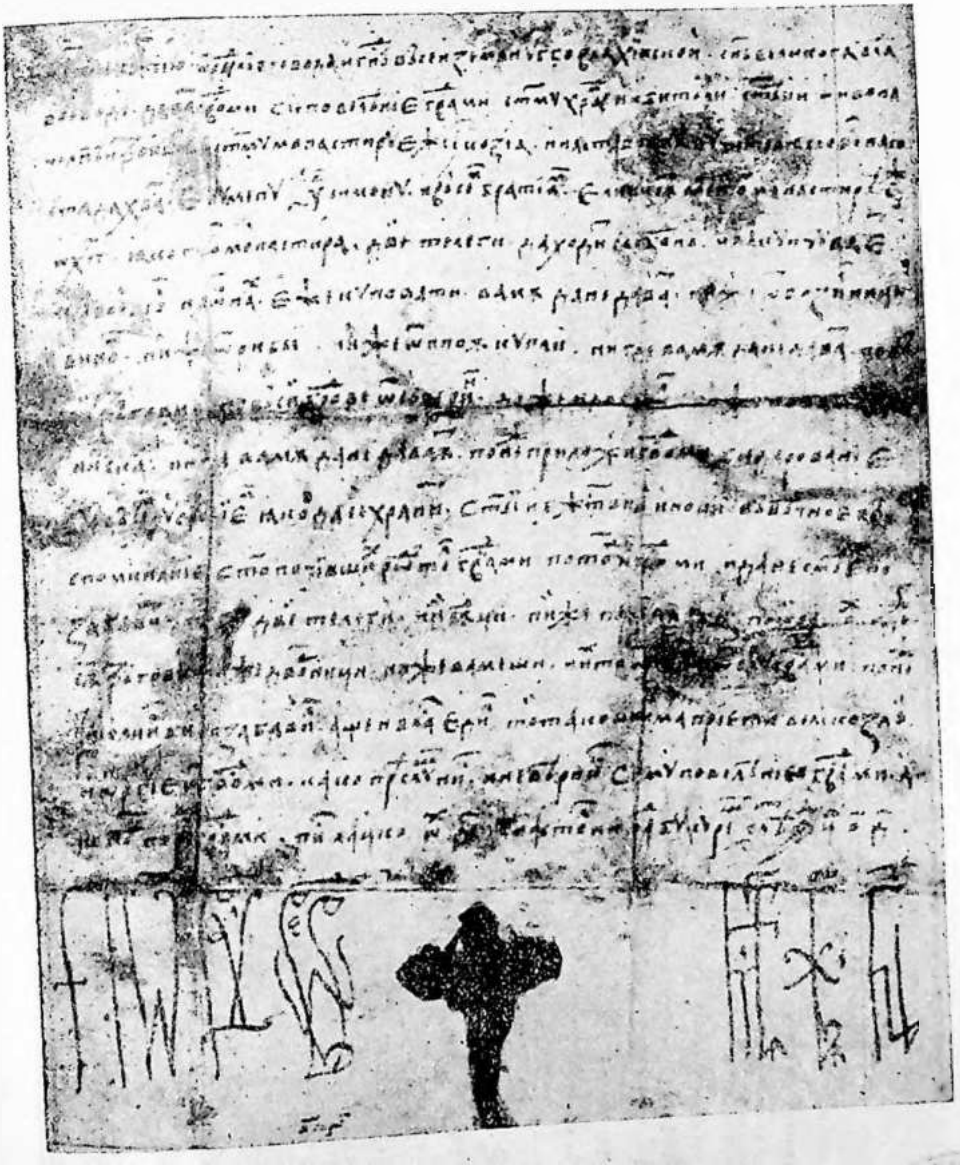

Doc. Nr. 134 (pag. 141—42)

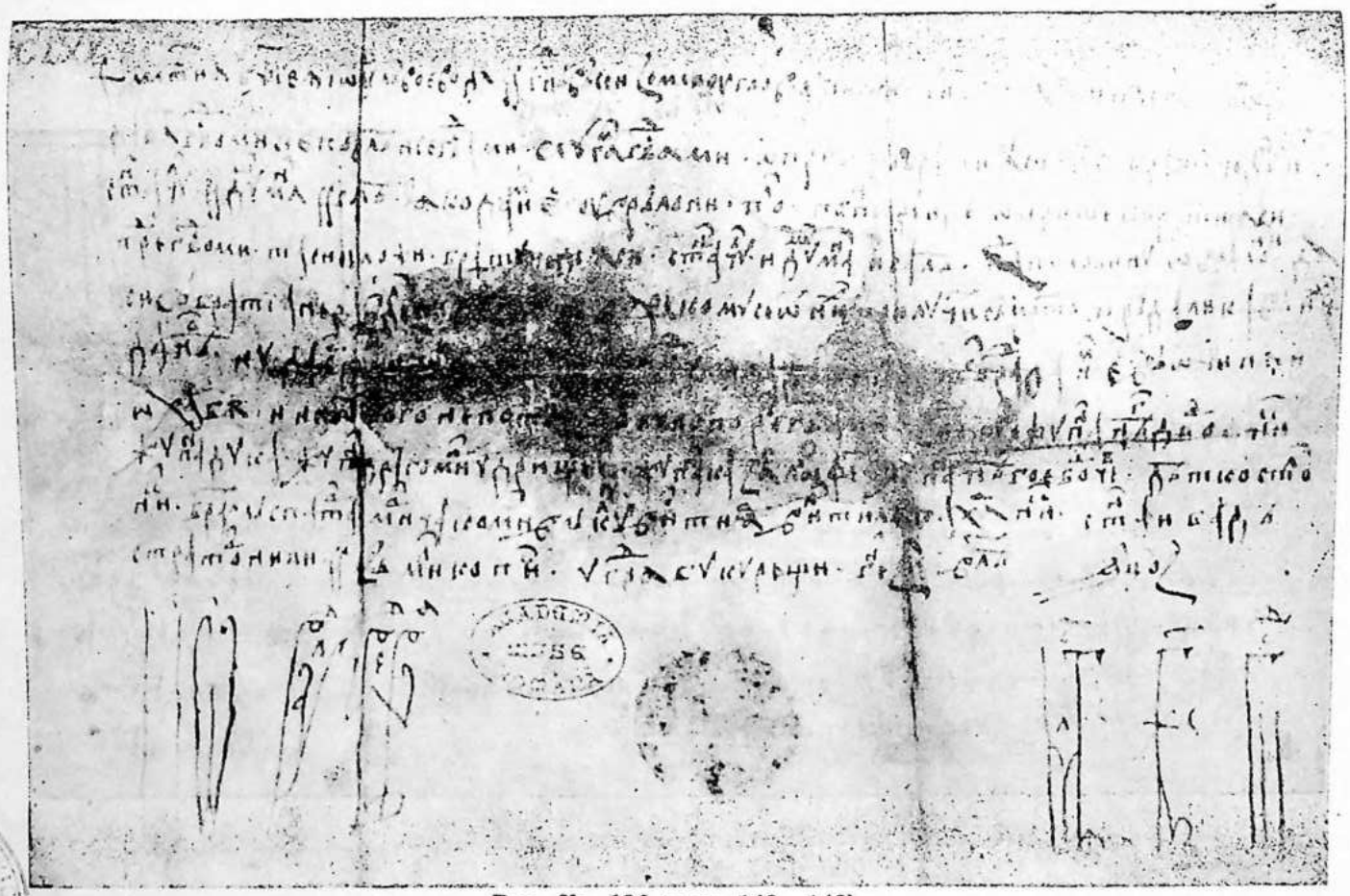

Doc. Nr. 136 (pag. 142—143)

BIBLIOTECA FILOSOFIE MARXISM CLUJ

Doc. Nr. 139 (pag. 145)

Doc. Nr. 140 (pag. 145—146)

UNIVERSITATEA VICTOR BABEŞ CLUJ
BIBLIOTECA FAC. DE FILOSOFIE ŞI A CABINETULUI DE MARXISM

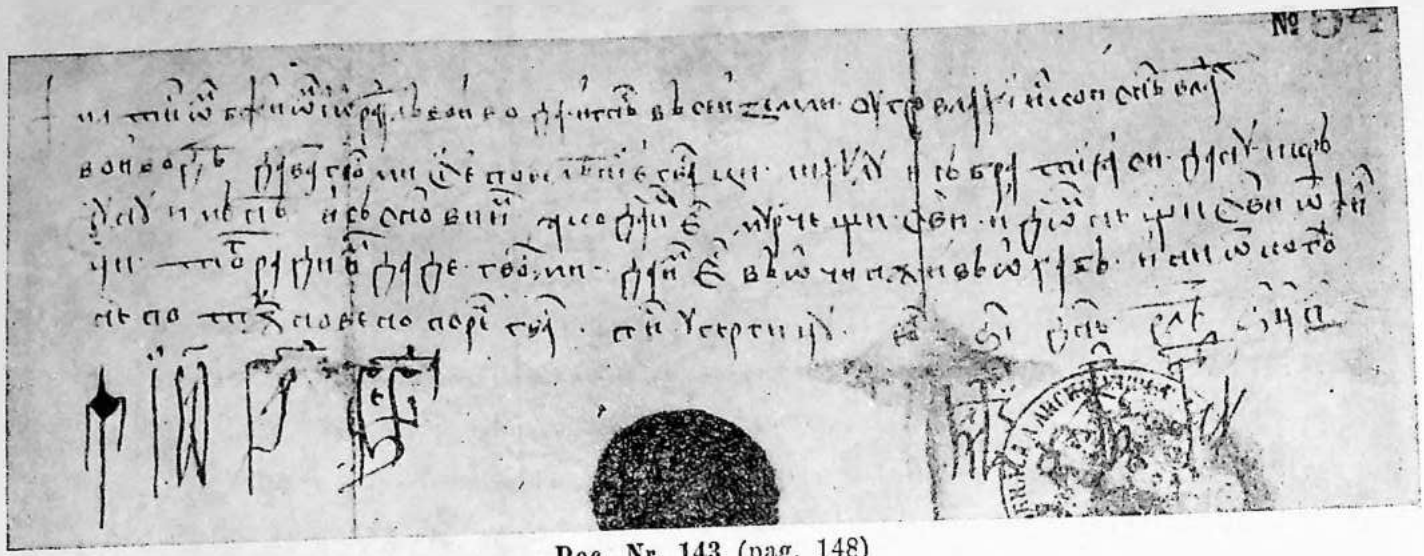

Doc. Nr. 143 (pag. 148)

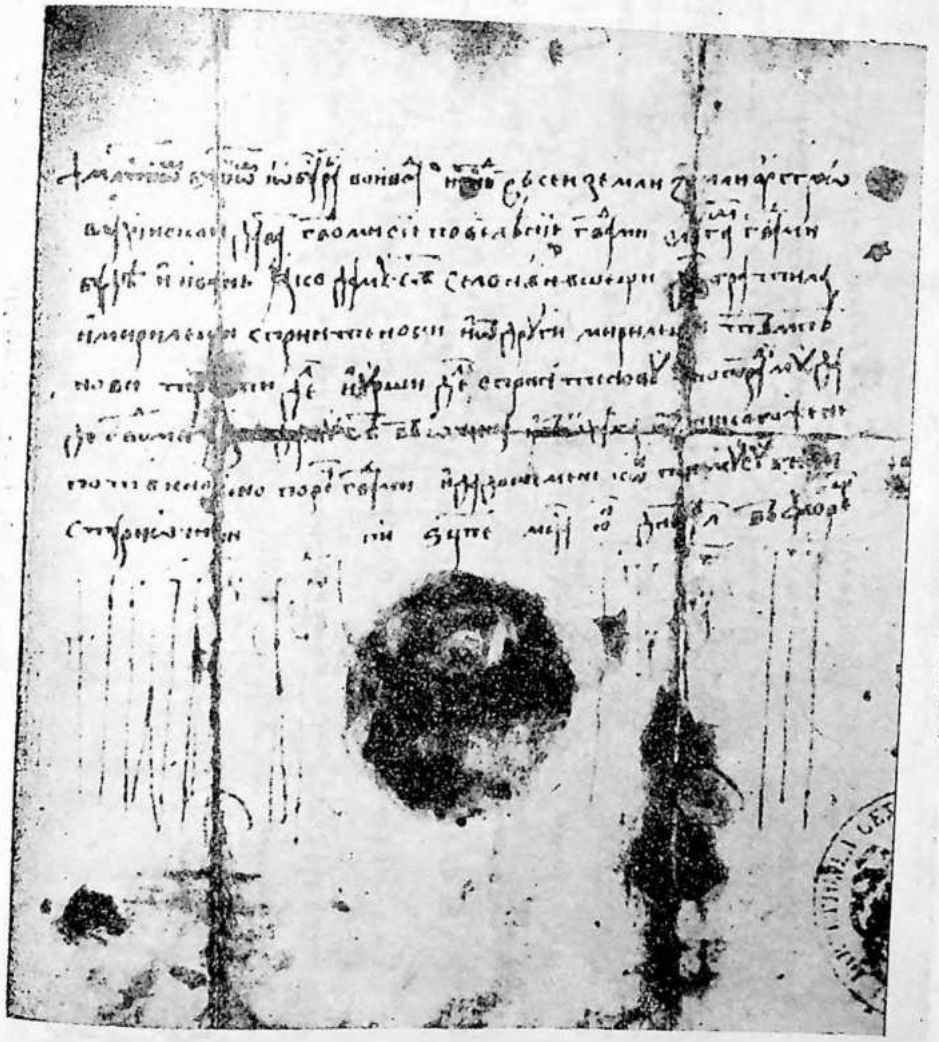

BIBLIOTECA DE FILOSOFIE CABINETUL DE MANUSCRISE

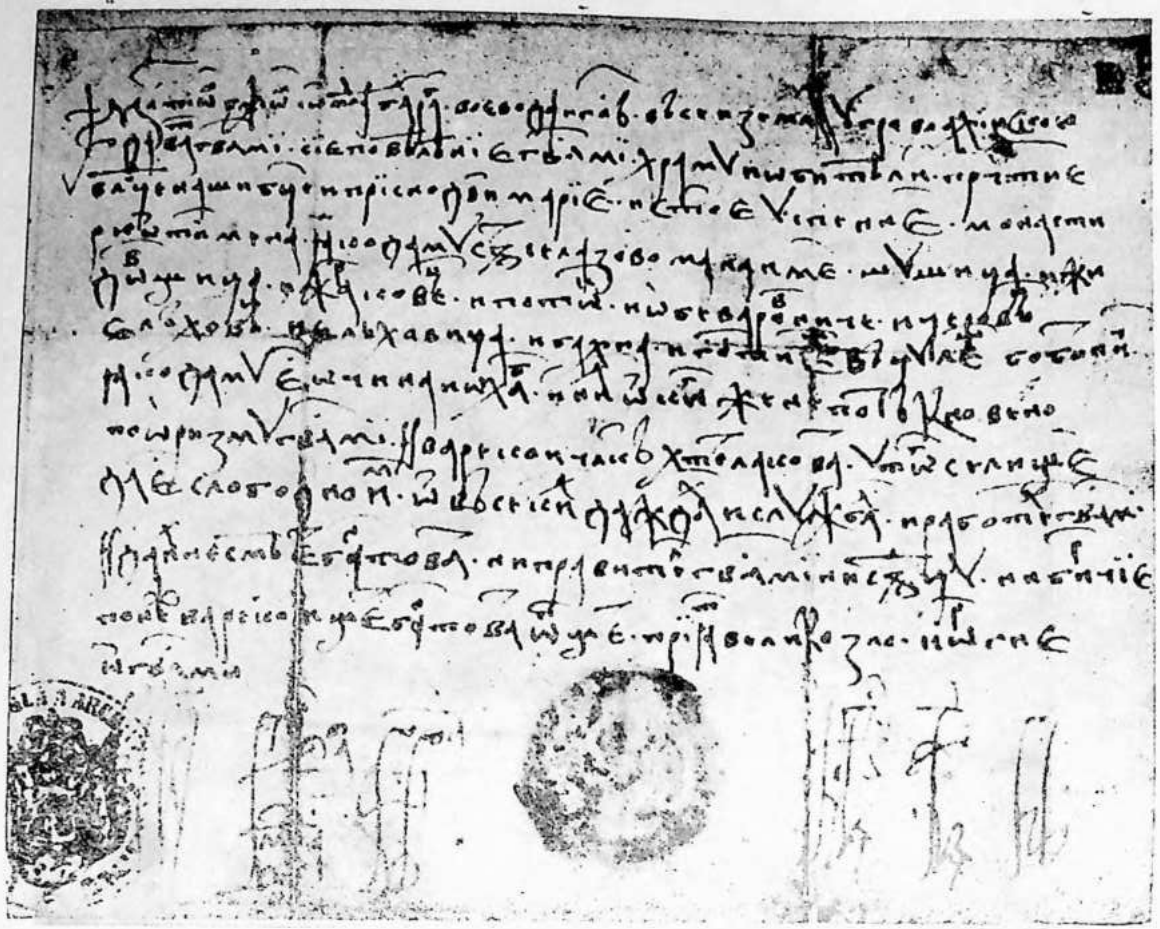

Doc. Nr. 157 (pag. 159—160)

Doc. Nr. 165 (pag. 165)

Doc. Nr. 166 (pag. 165—166)

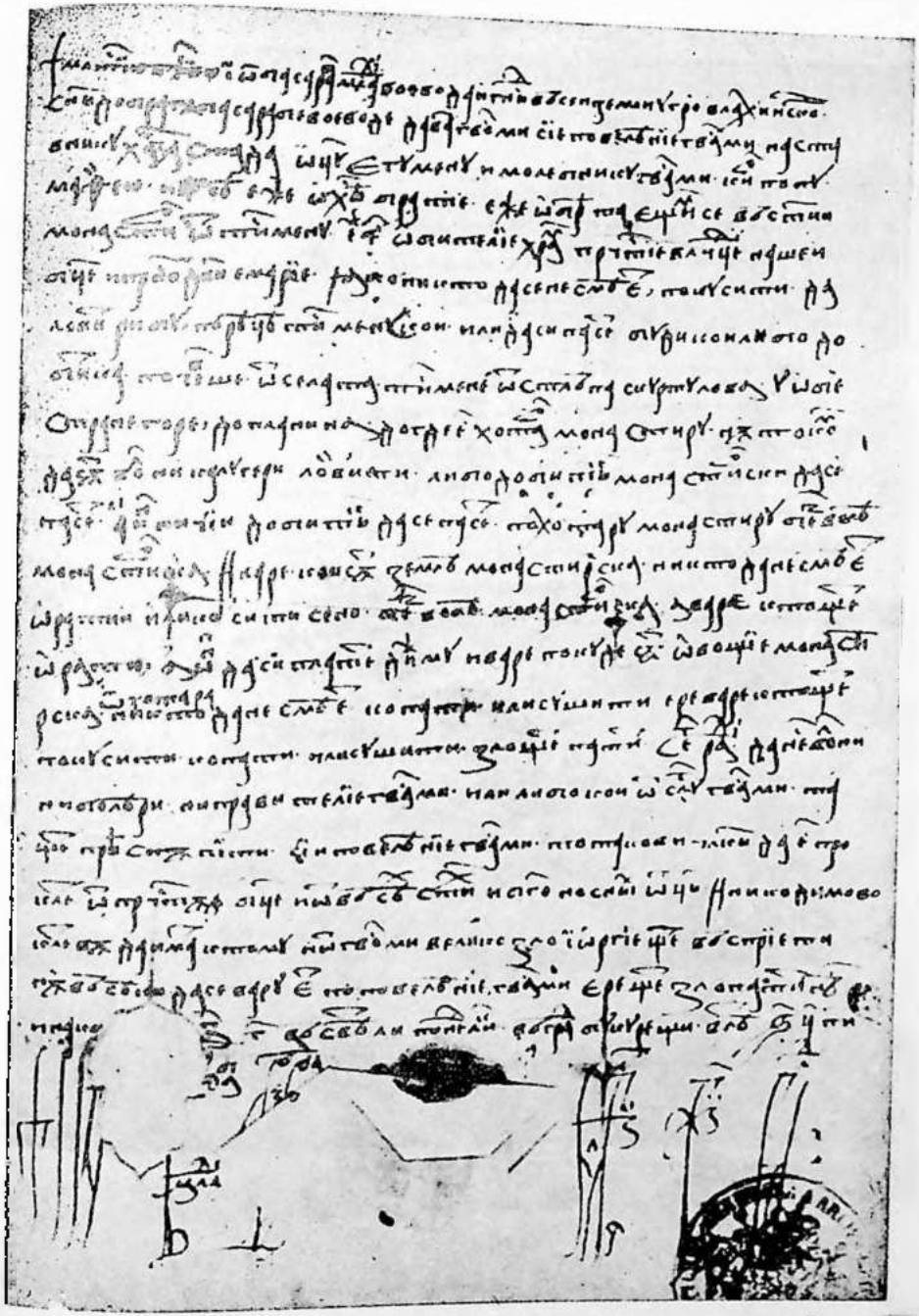

BIBLIOTECA ... DE FILOLOGIE ... ETULUI

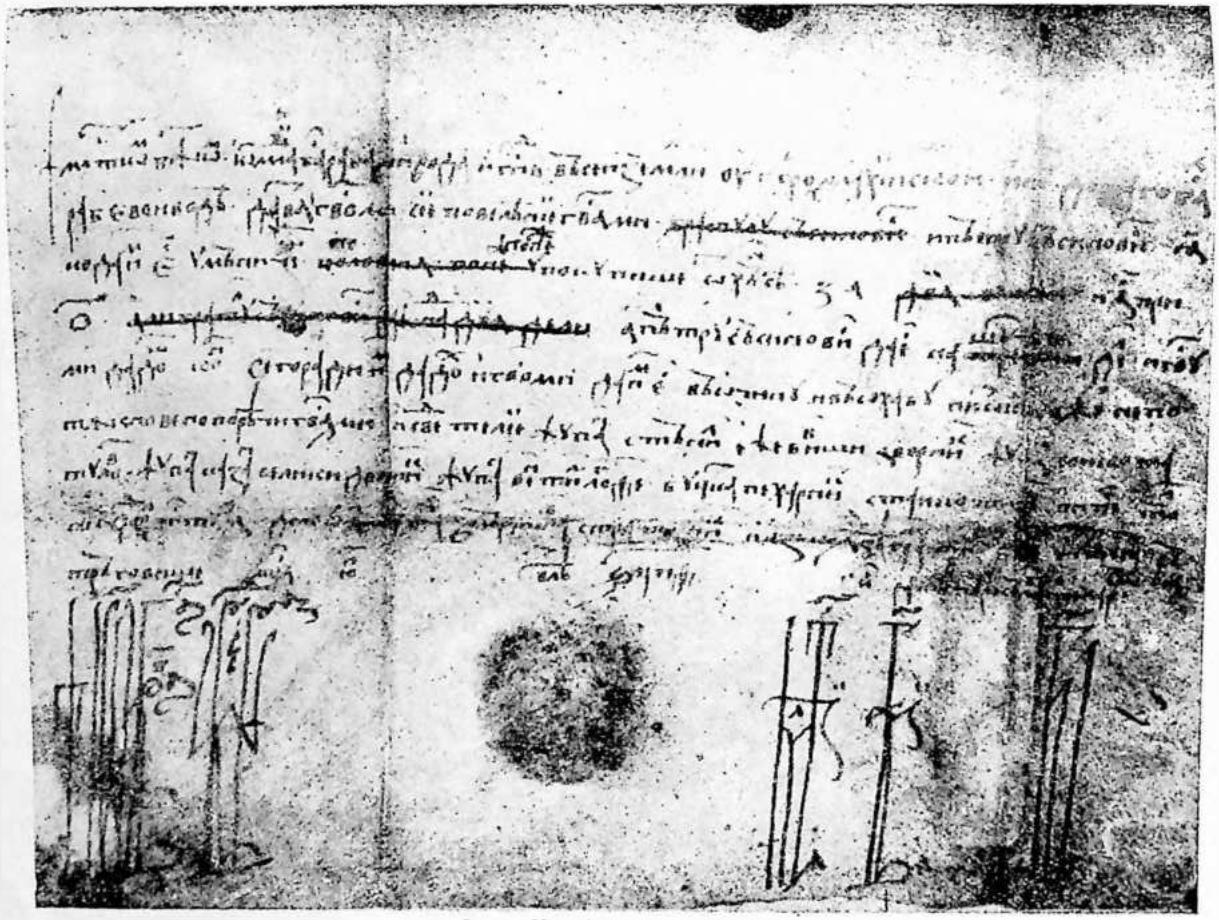

Doc. Nr. 170 (pag. 170)

BIBLIOTECA ... CLUJ

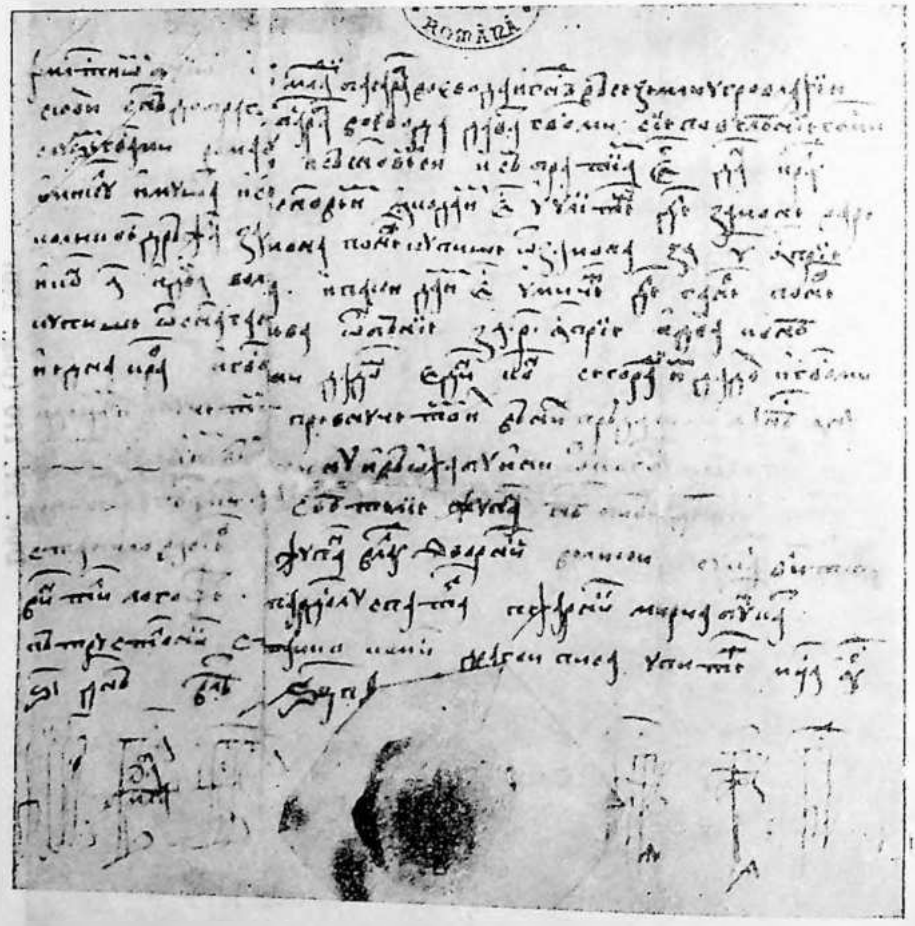

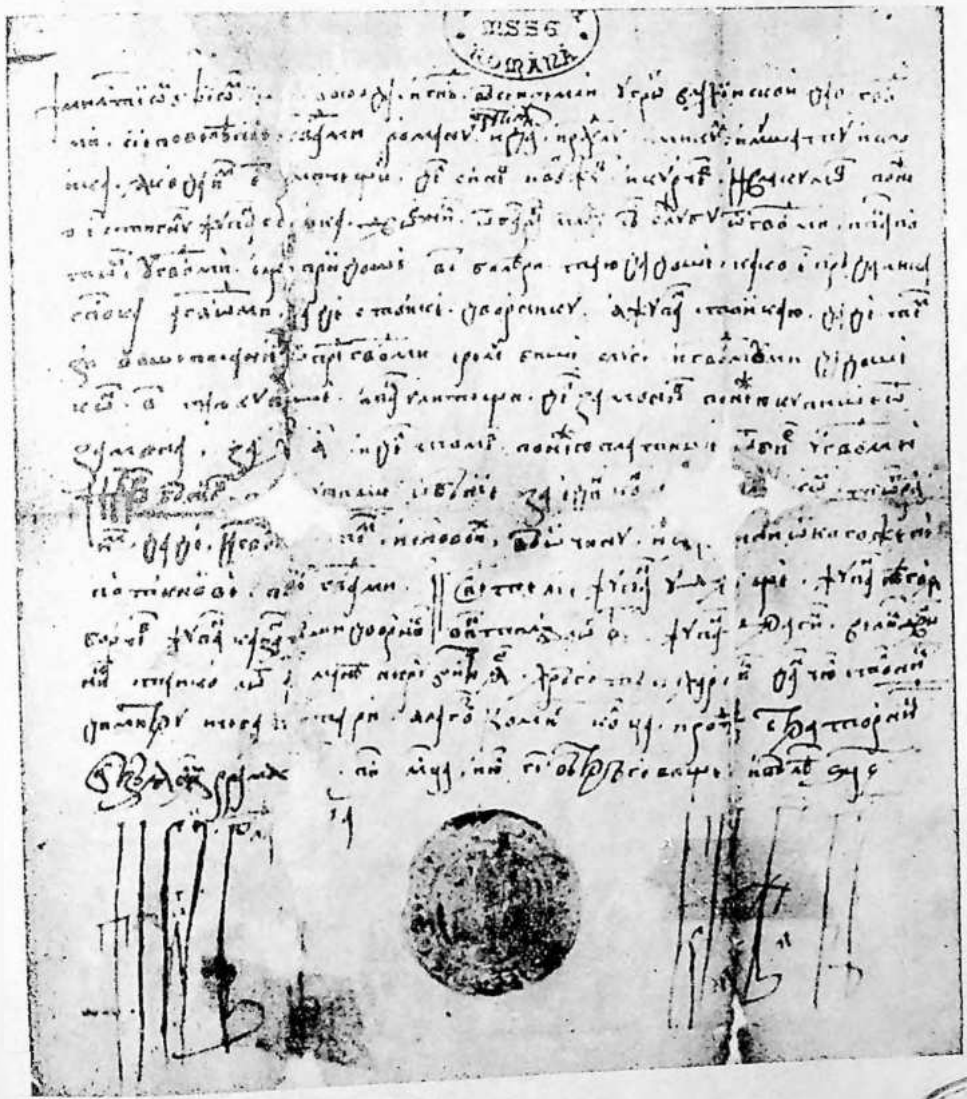

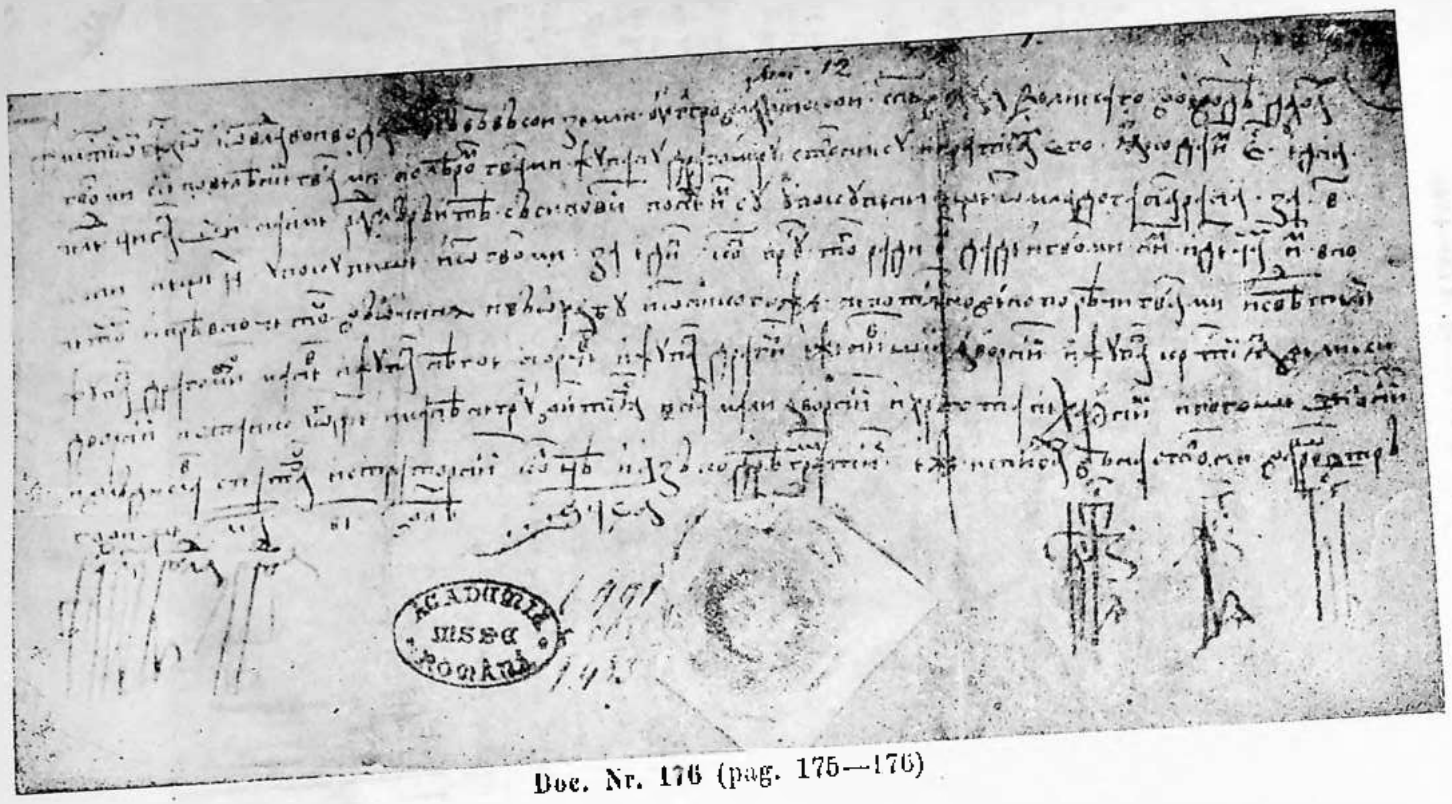

Doc. Nr. 176 (pag. 175—176)

BIBLIOTECA
FAC. DE FILOLOGIE
SI A

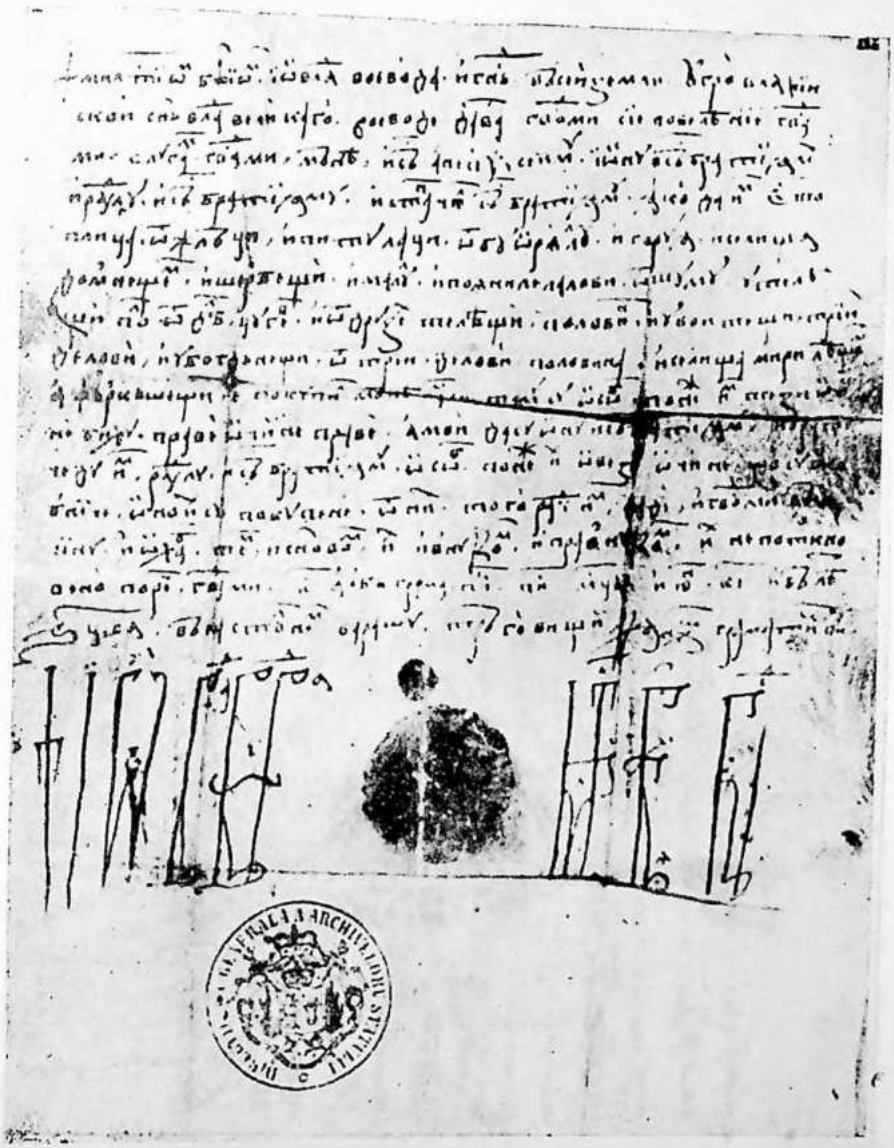

Doc. Nr. 181 (pag. 180)

Doc. Nr. 187 (pag. 184)

UNIVERSITATEA „VICTOR BABEŞ" BIBLIOTECA FACULTATEA DE FILOLOGIE SI ALE CENTRULUI DE LIMBI CLUJ

Doc. Nr. 192 (pag. 187—188)

Doc. Nr. 196 (pag. 190)

№72

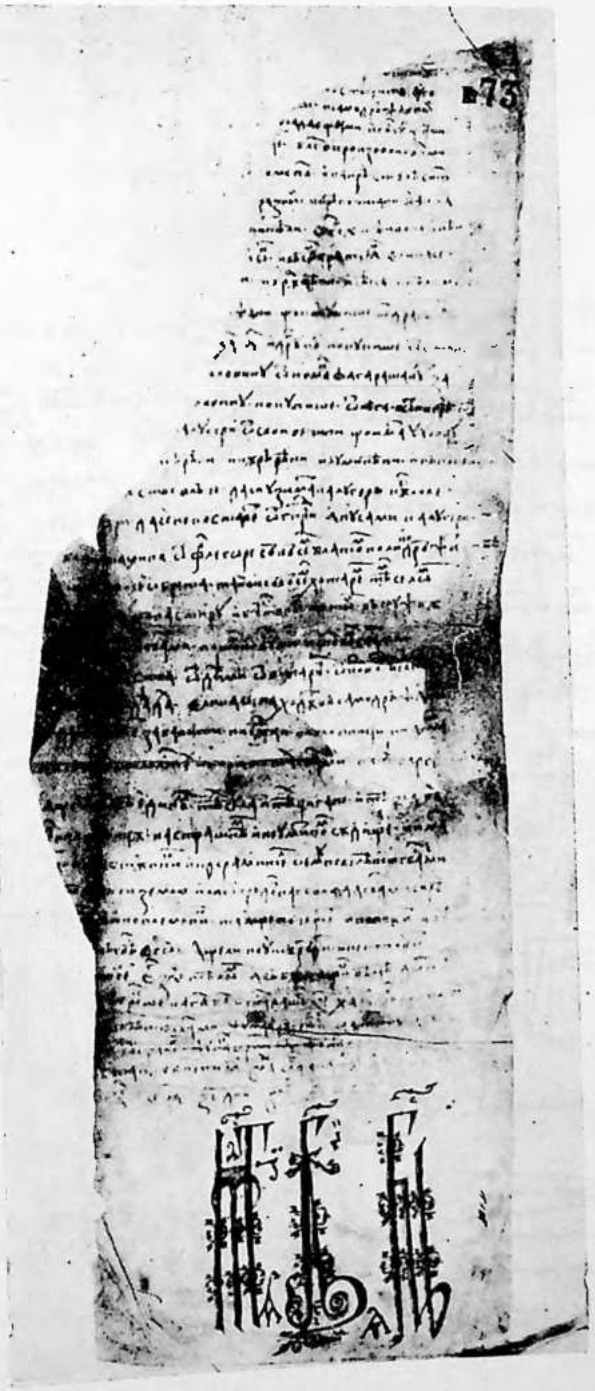

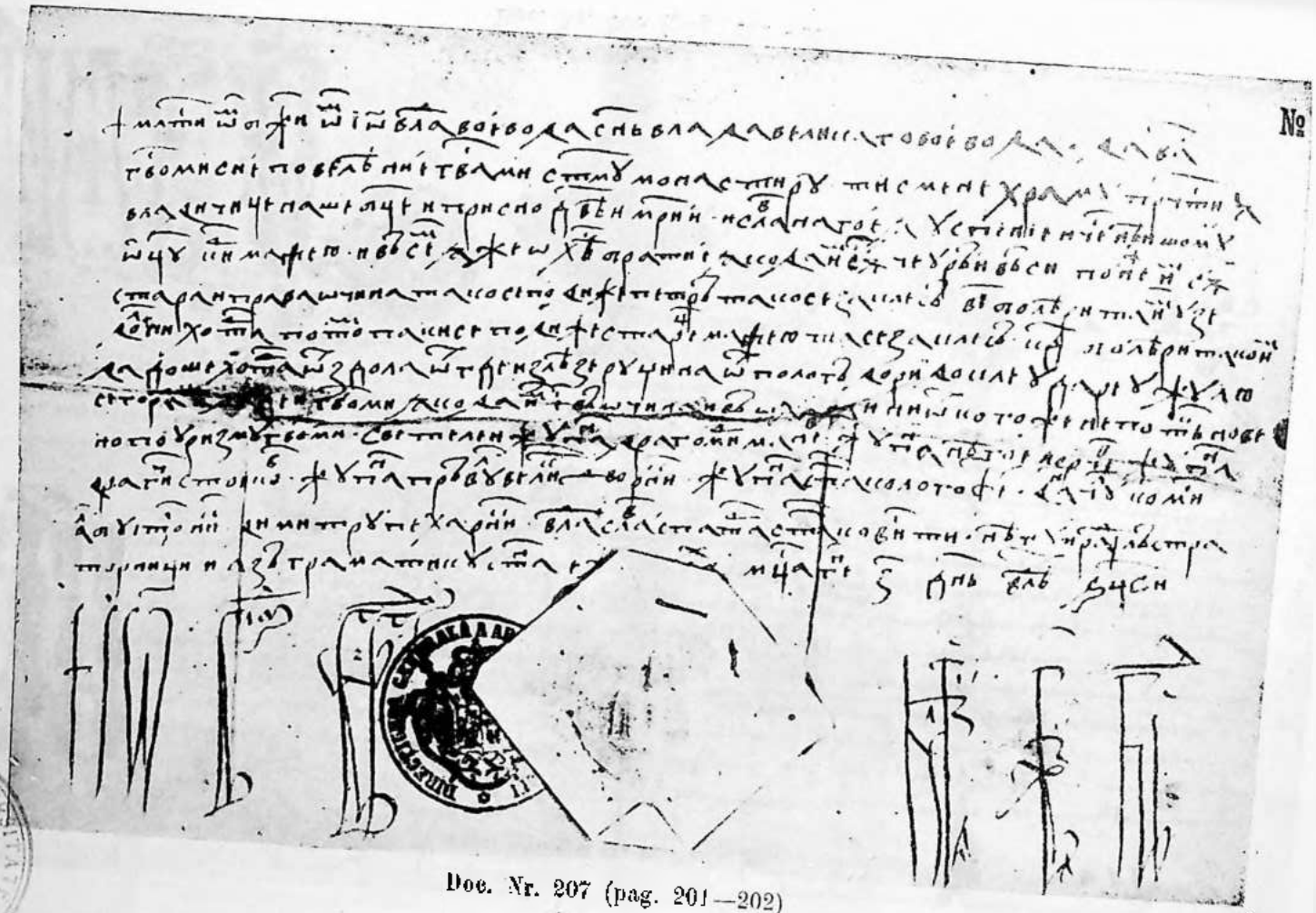

Doc. Nr. 207 (pag. 201—202)

UNIVERSITATEA VICTOR BABES CLUJ
BIBLIOTECA FAC. DE FILOSOFIE ŞI A CABINETULUI DE MARXISM

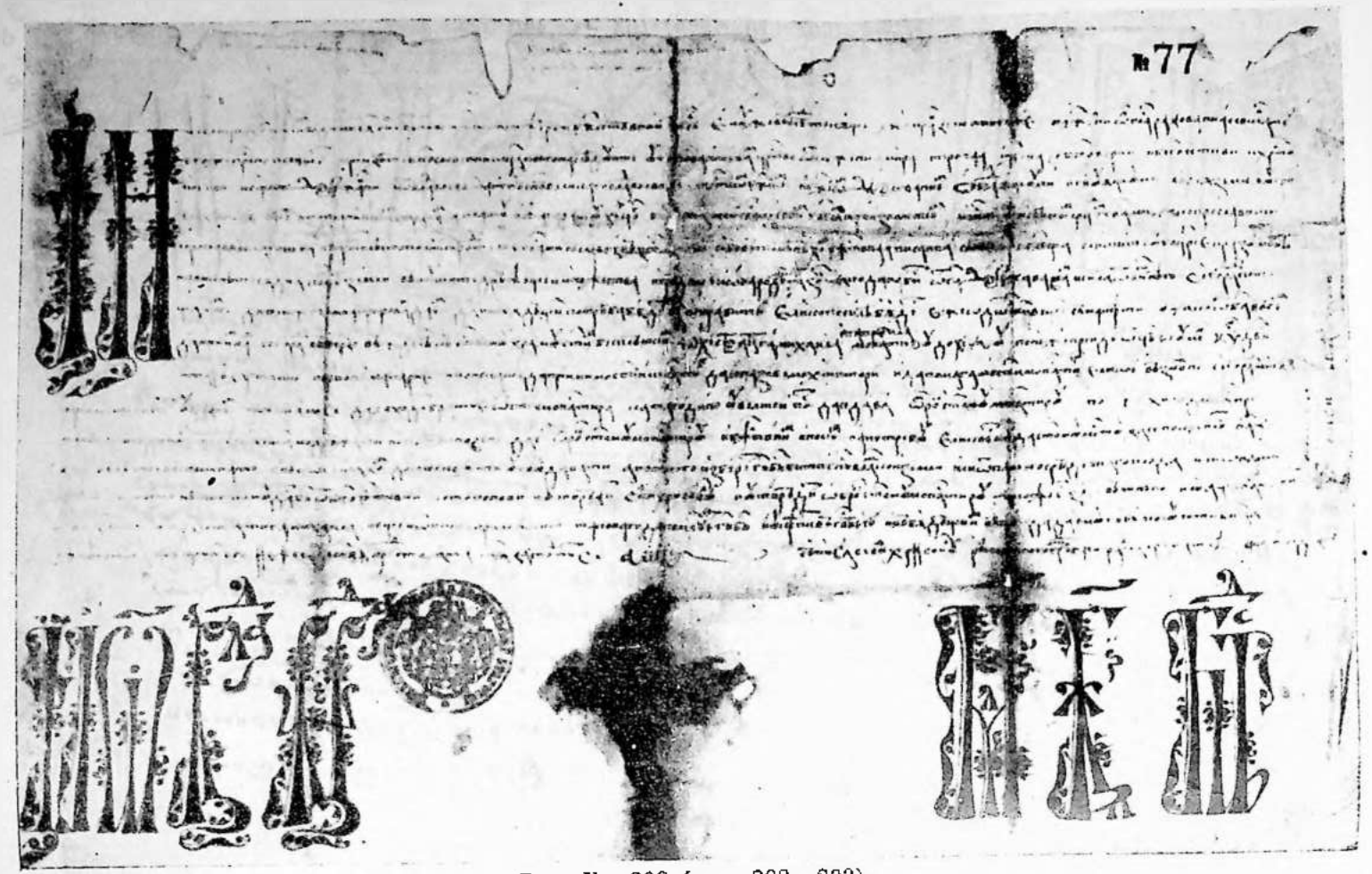

Doc. Nr. 208 (pag. 202—203)

Doc. Nr. 209 (pag. 203)

BIBLIOTECA
FAC. DE FILOLOGIE
ȘI A CAB. M. TULLI
DE MEXICIUM
CLUJ

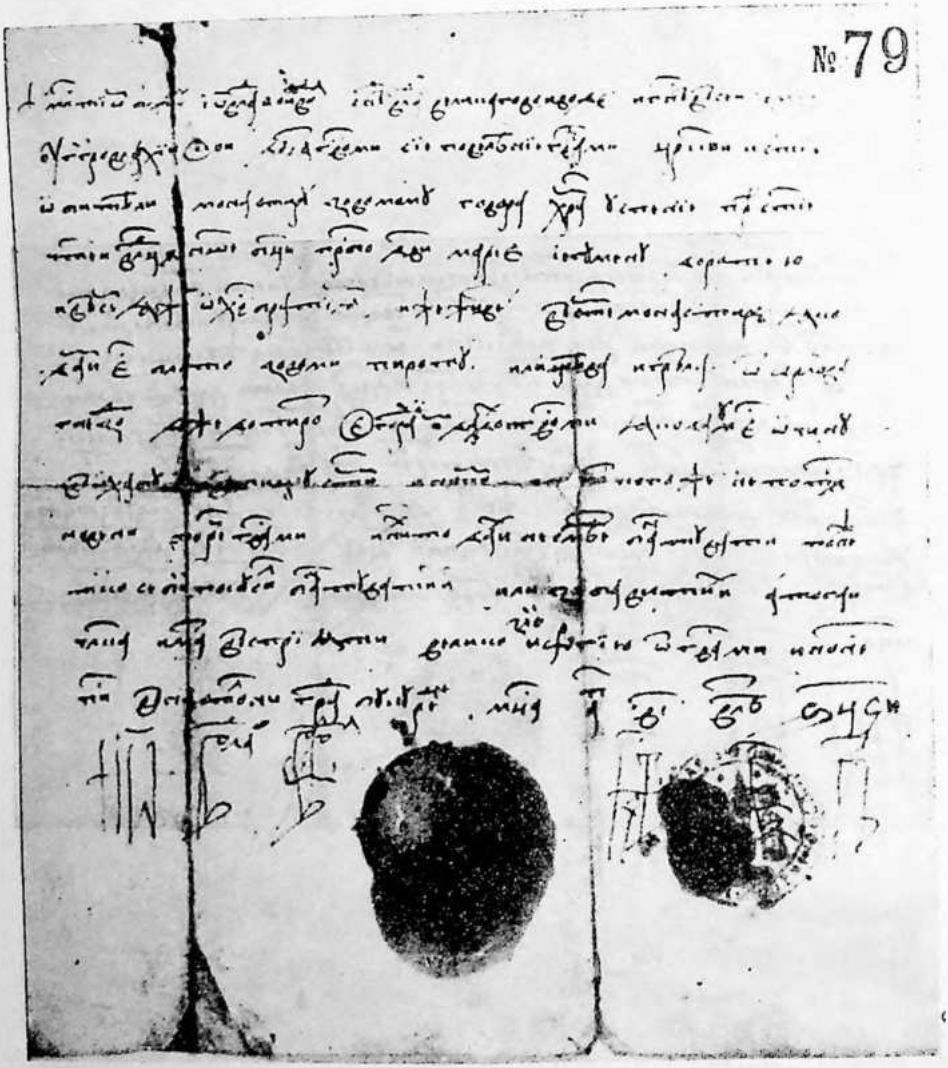
№ 79

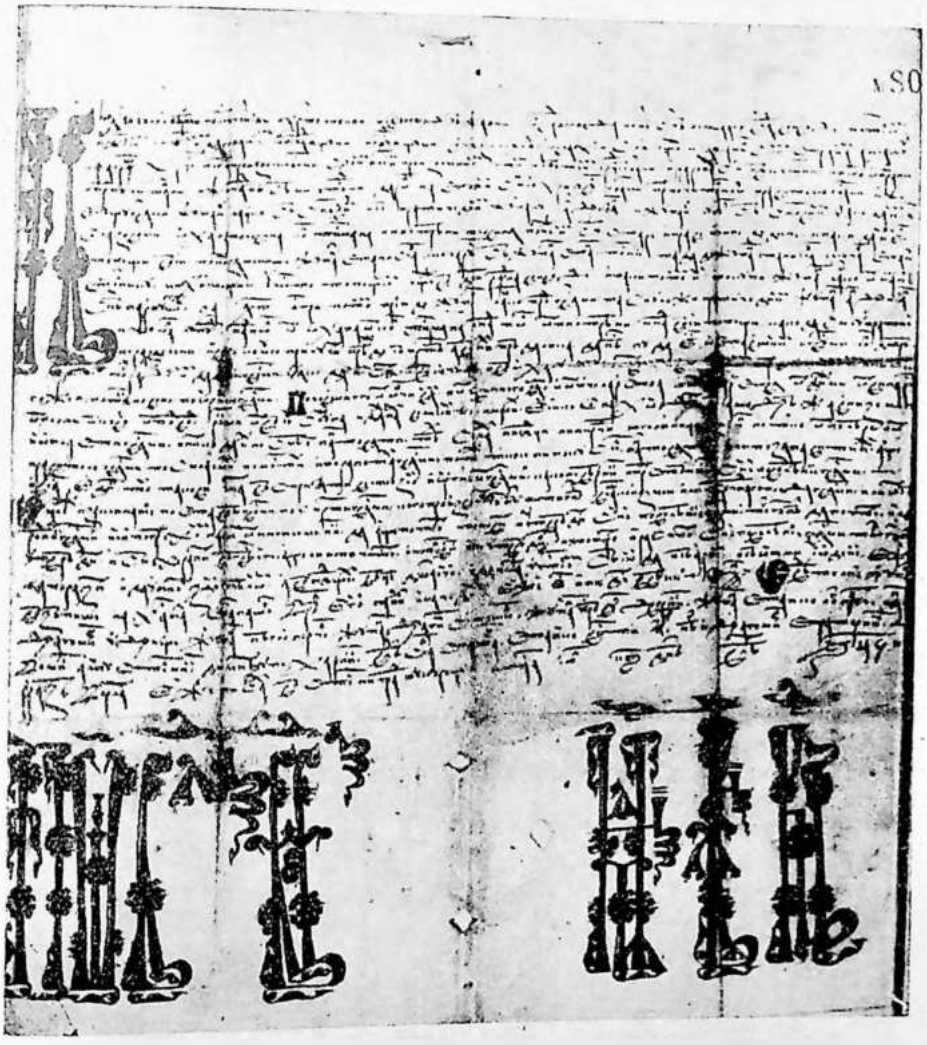

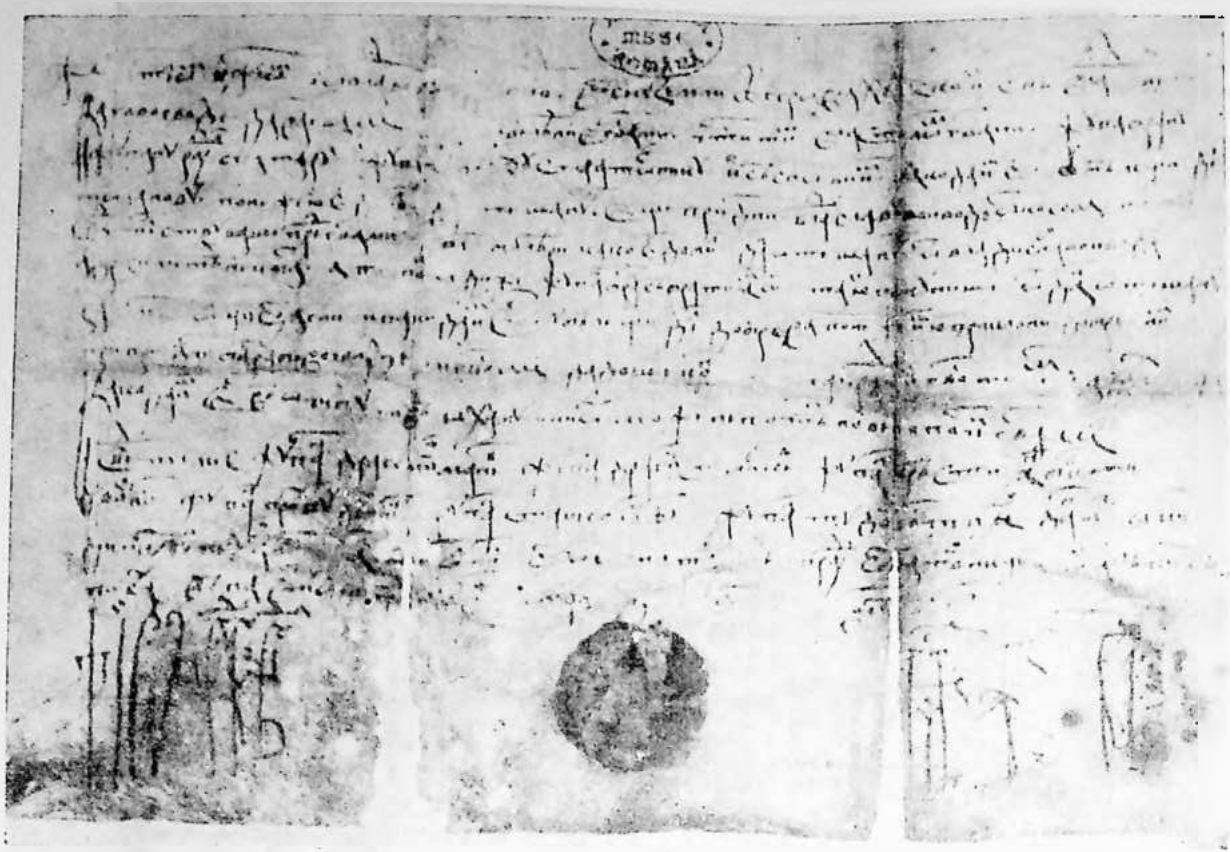

Doc. Nr. 216 (pag. 209)

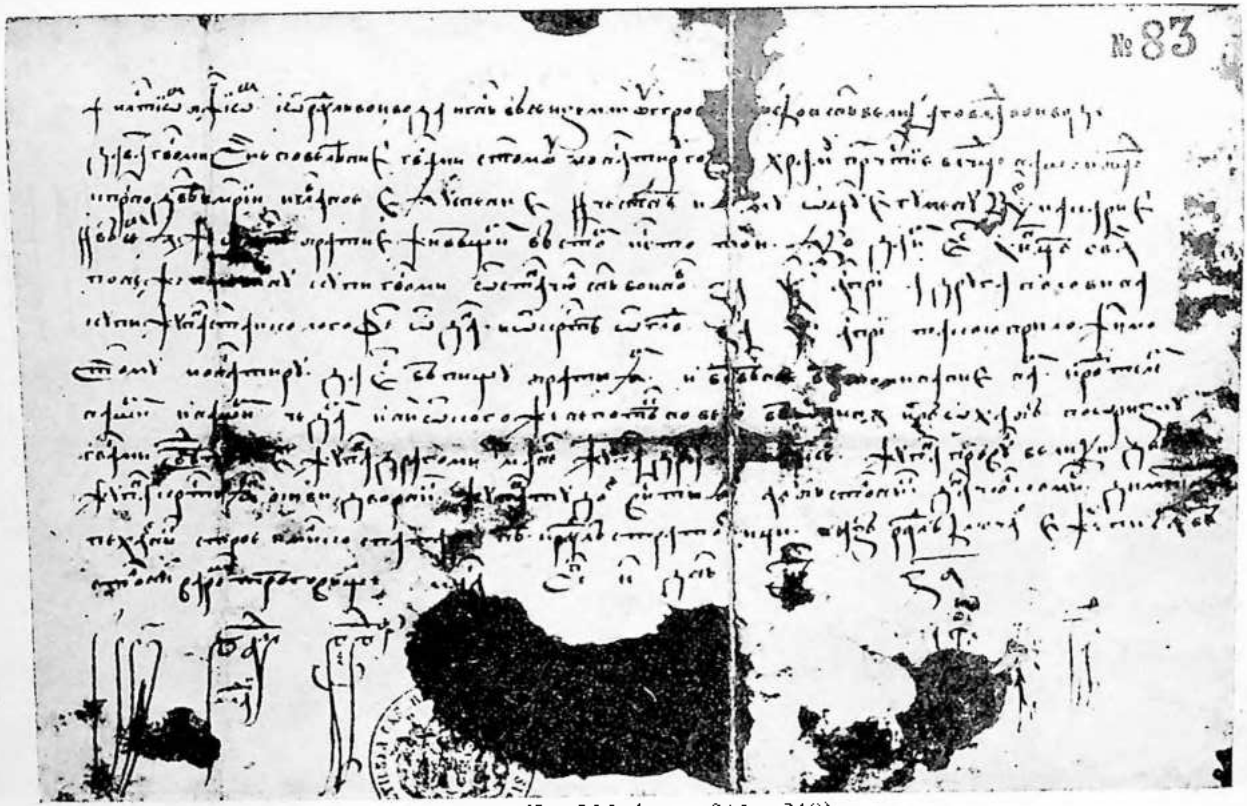

Doc. Nr. 220 (pag. 211—212)

UNIVERSITATEA
BIBLIOTECA
CLUJ

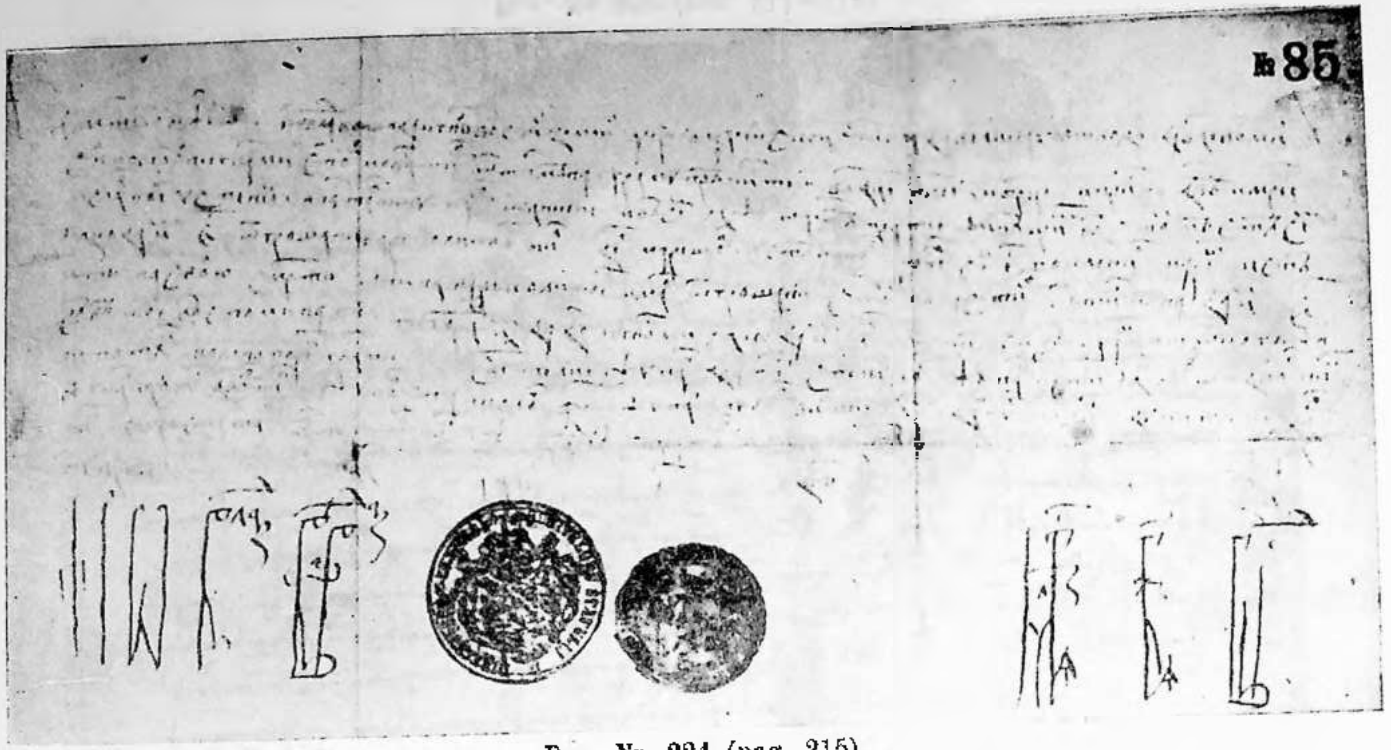

Doc. Nr. 224 (pag. 215)

BIBLIOTECA ... DE MARXISM CLUJ

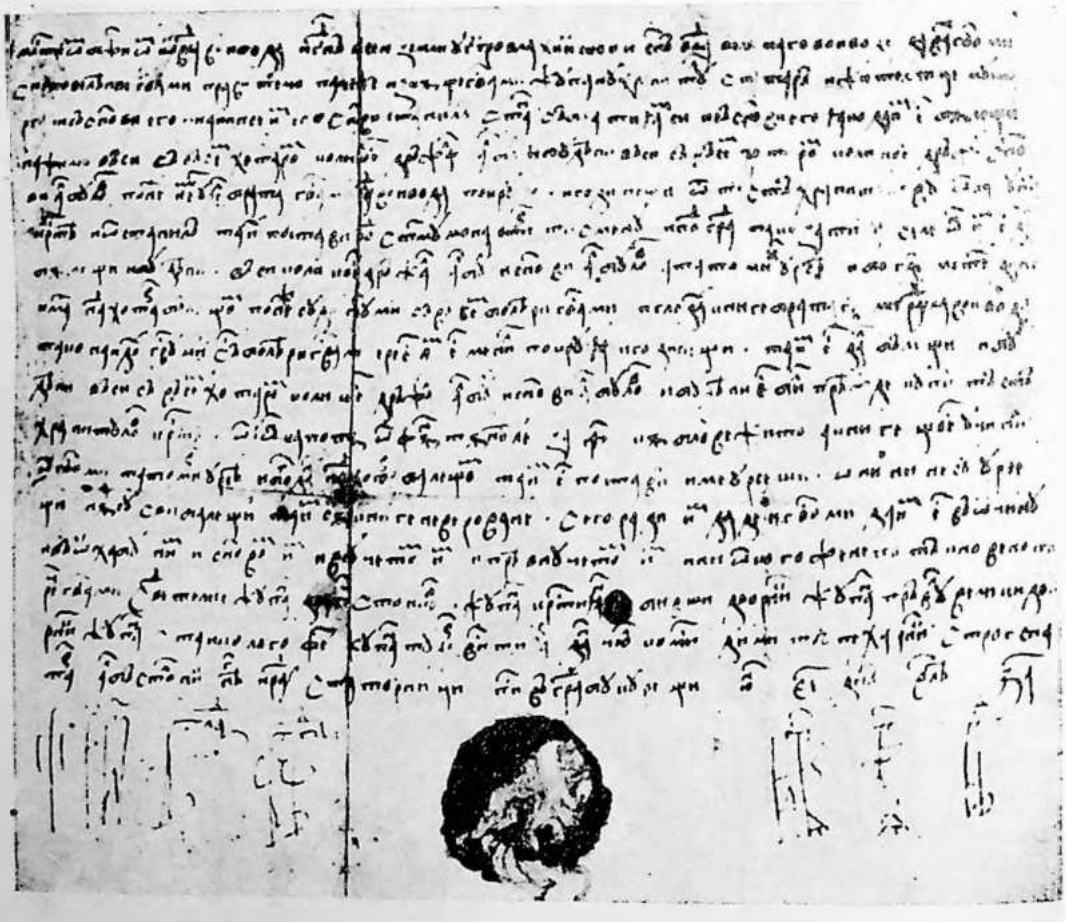

Doc. Nr. 232 (pag. 223—224)

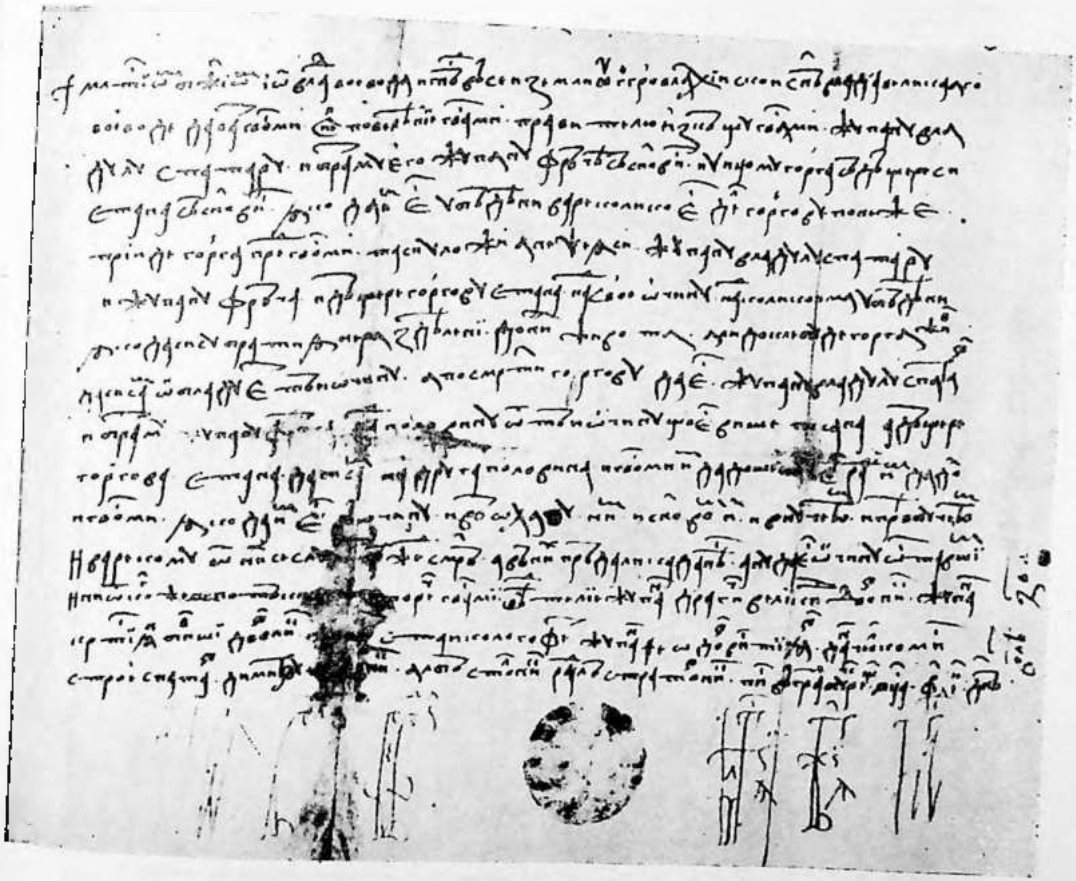

UNIVERSITATEA ... BIBLIOTECA ... ŞI A CARINTIA ... DE MARXISM CLUJ

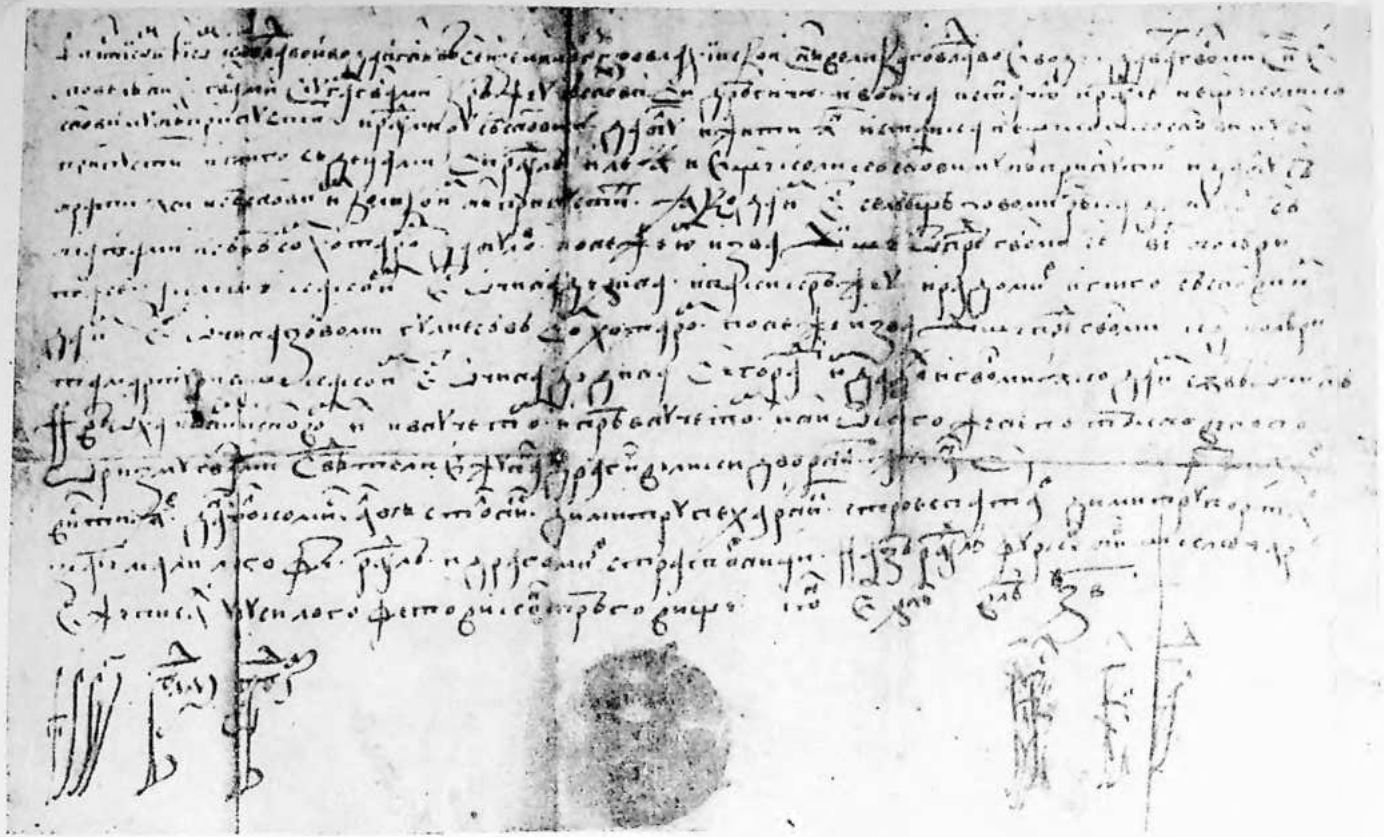

Doc. Nr. 235 (pag. 227)

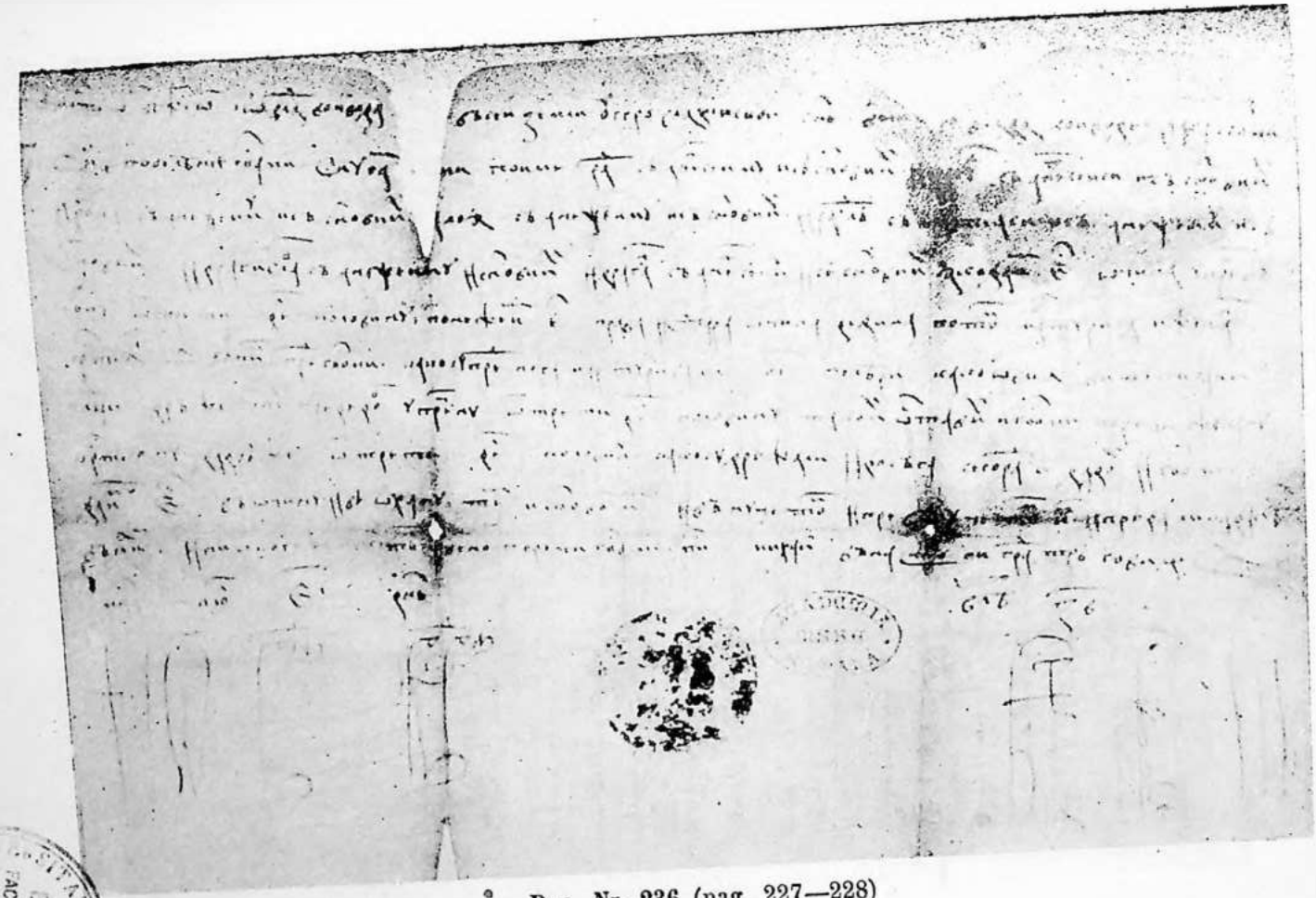

Doc. Nr. 236 (pag. 227—228)

№ 93

Doc. Nr. 242 (pag. 231—232)

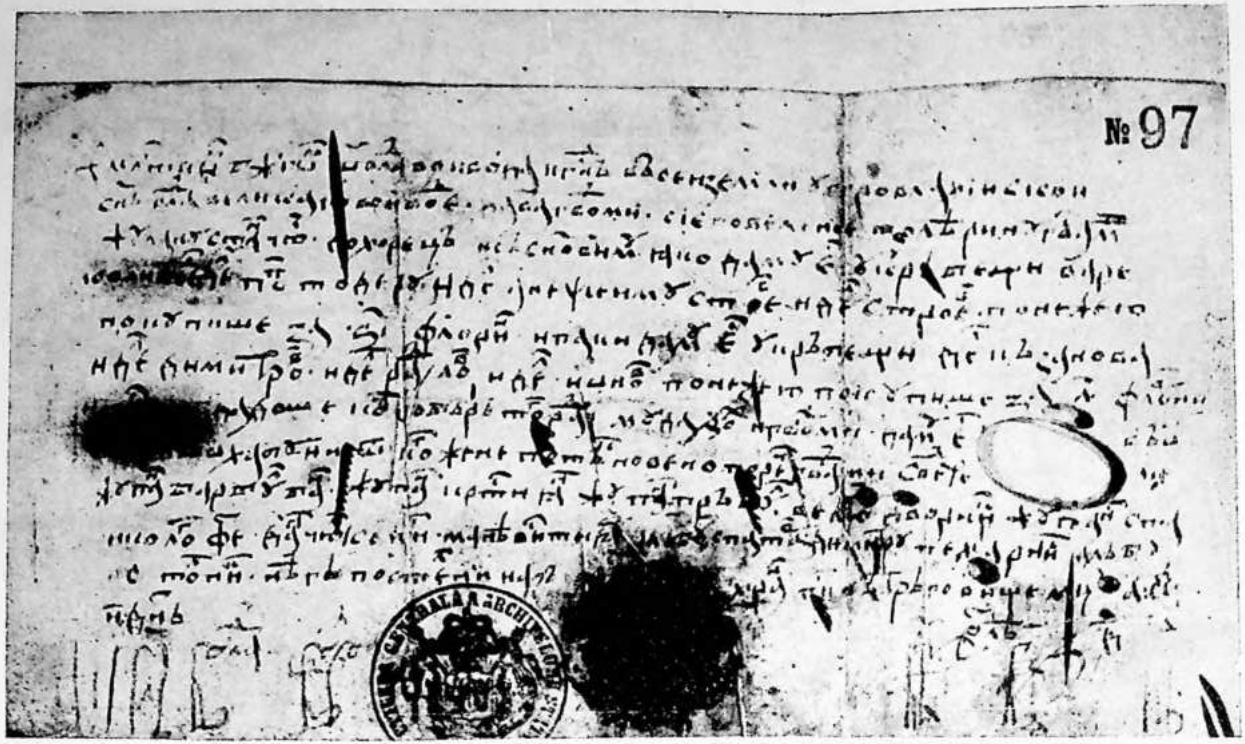

Doc. Nr. 244 (pag. 233—234)

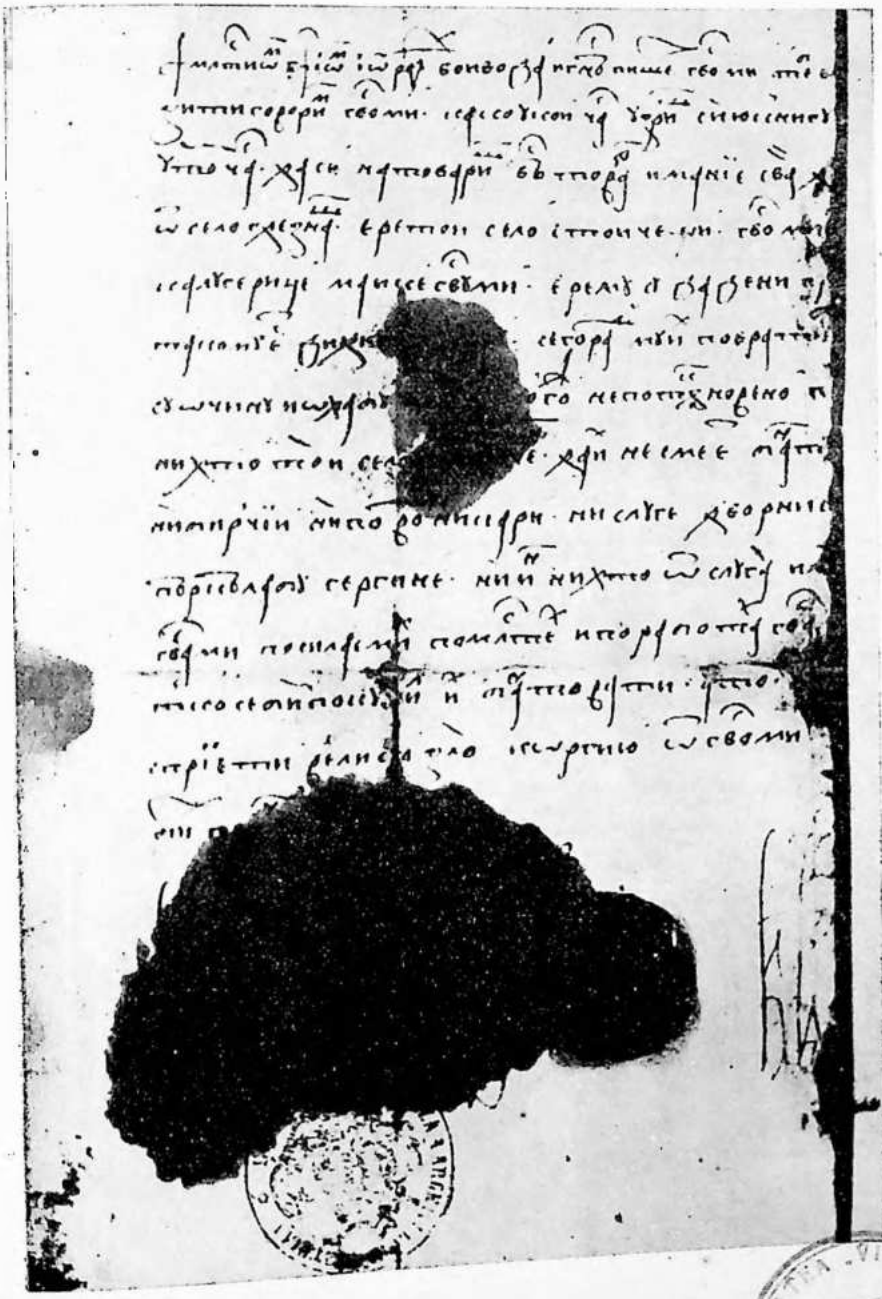

BIBLIOTECA FAC. DE FILOSOFIE SI A CAB. NETULUI DE MUZEUM

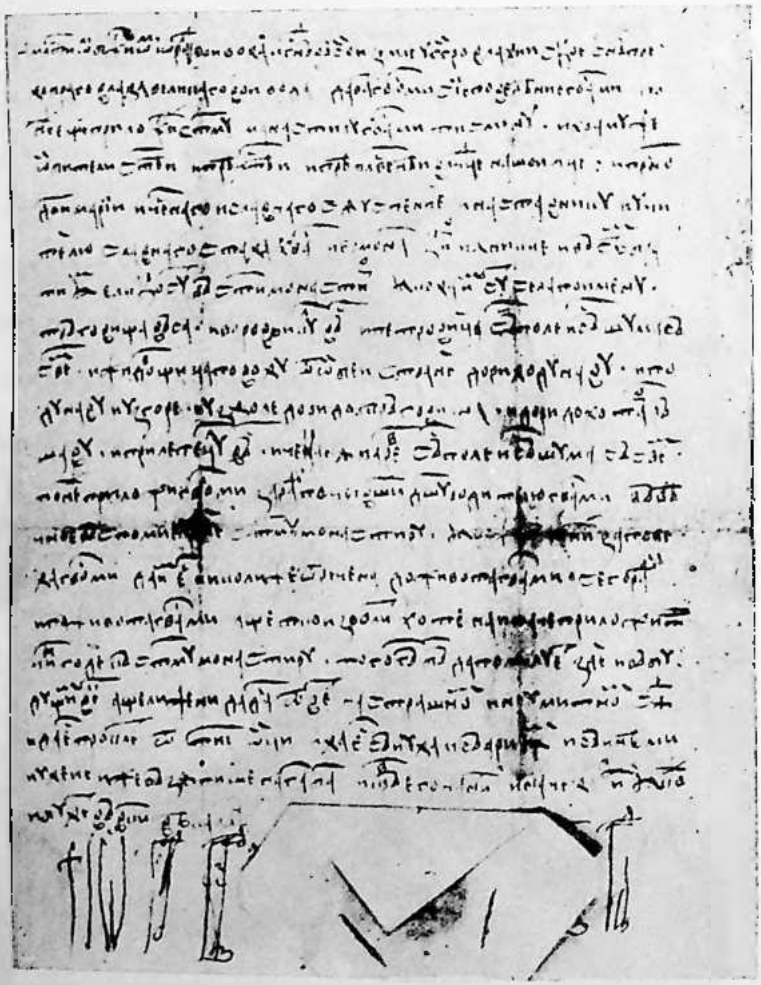

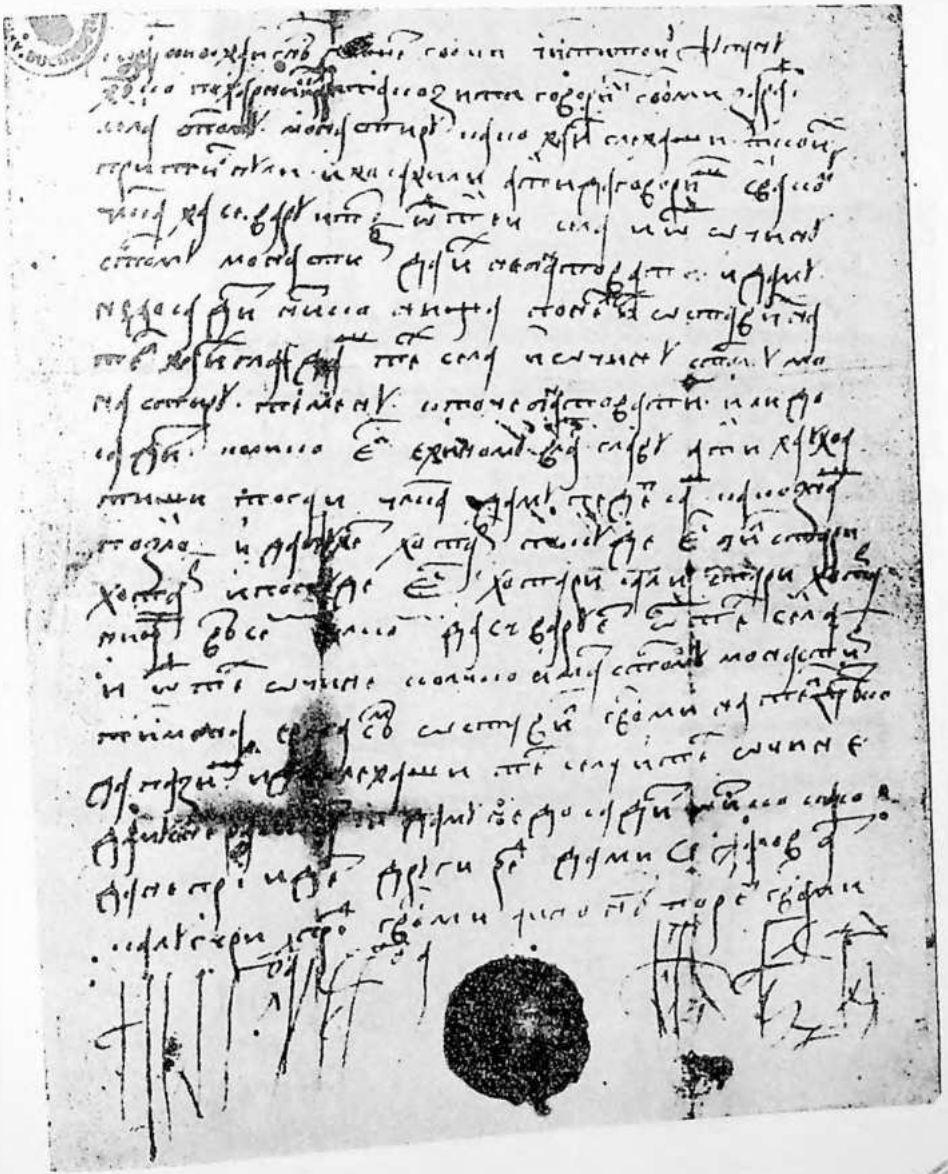

BIBLIOTECA

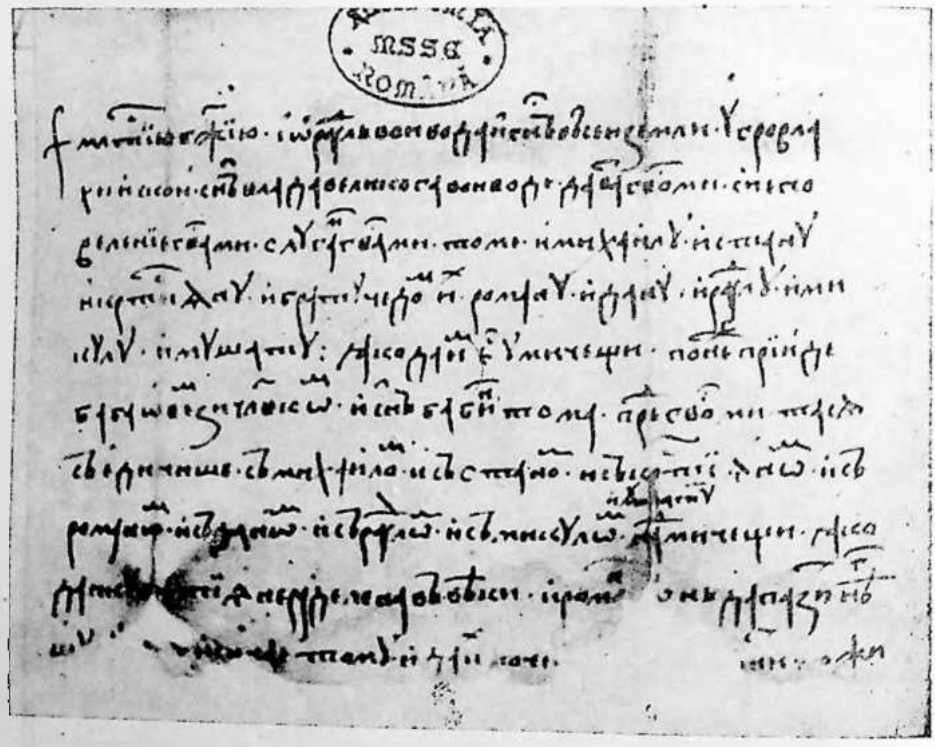

Doc. Nr. 200 (pag. 238)

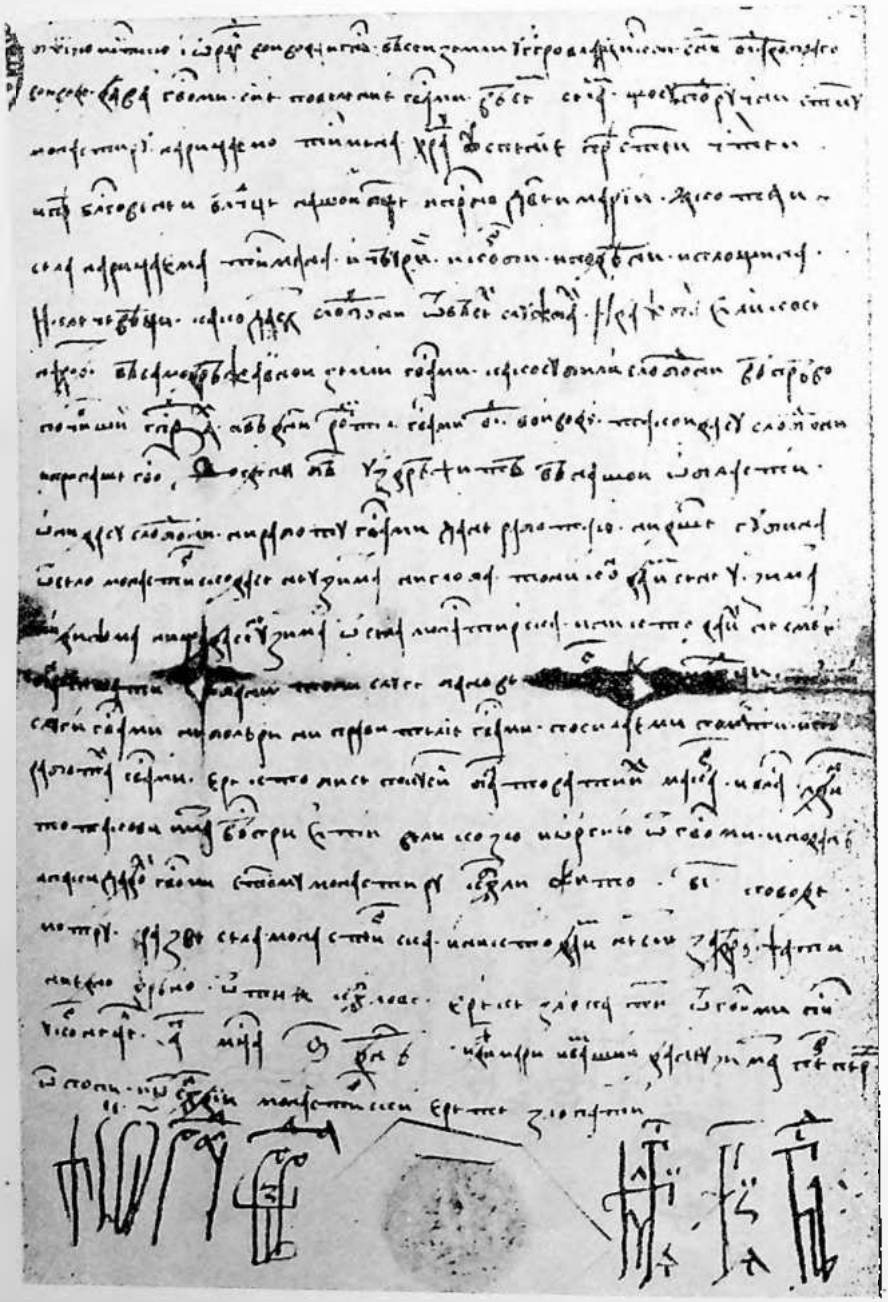

BIBLIOTECA

№ 10

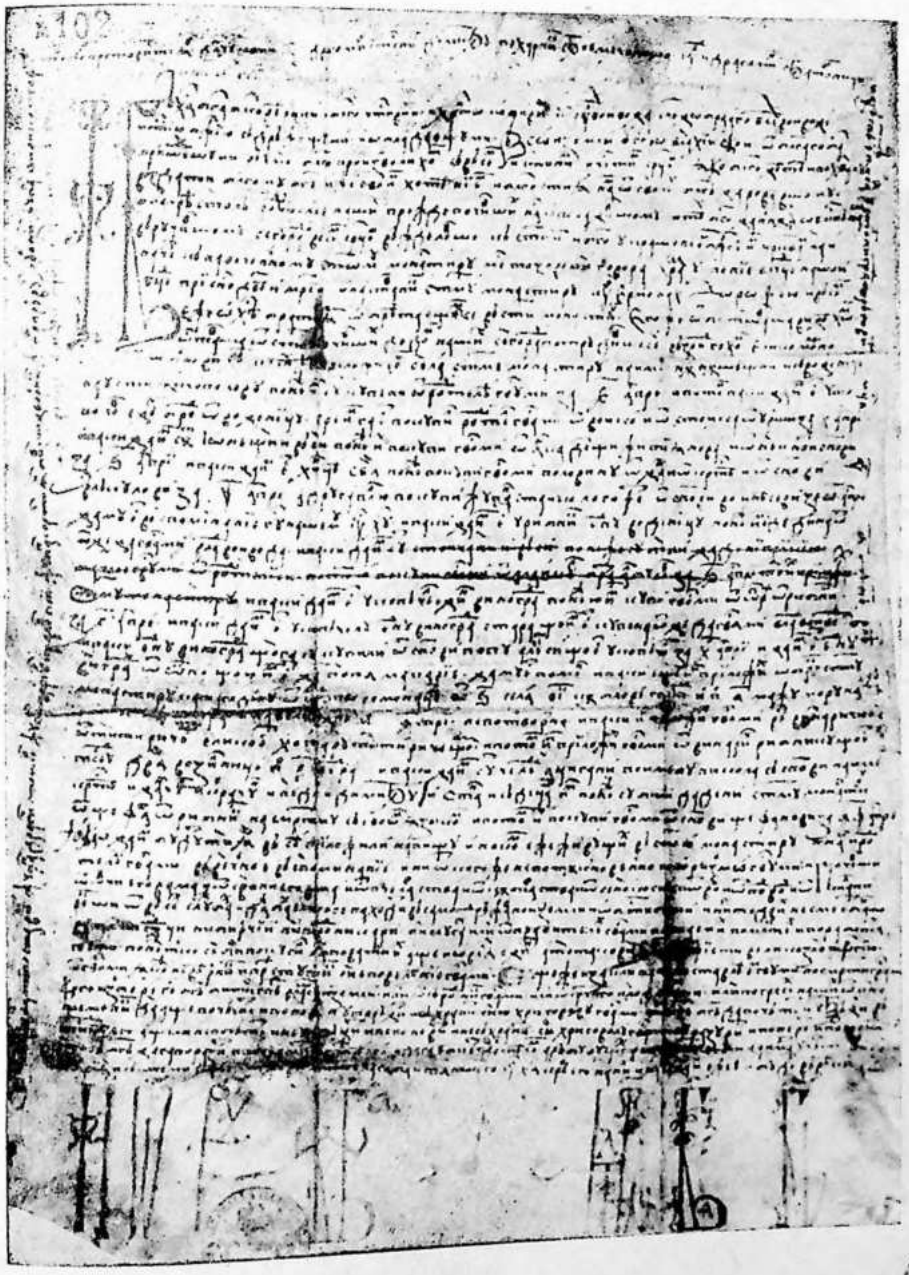

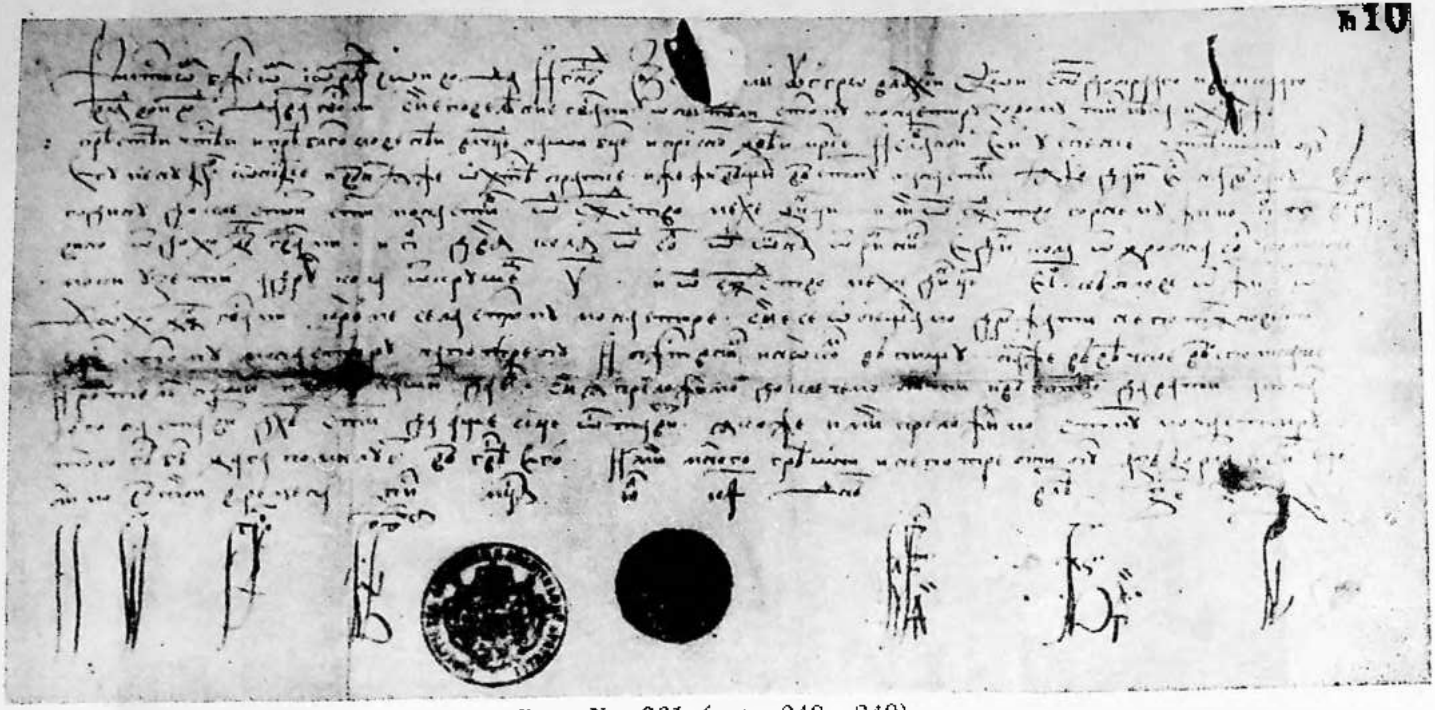

Doc. Nr. 261 (pag. 248—249)

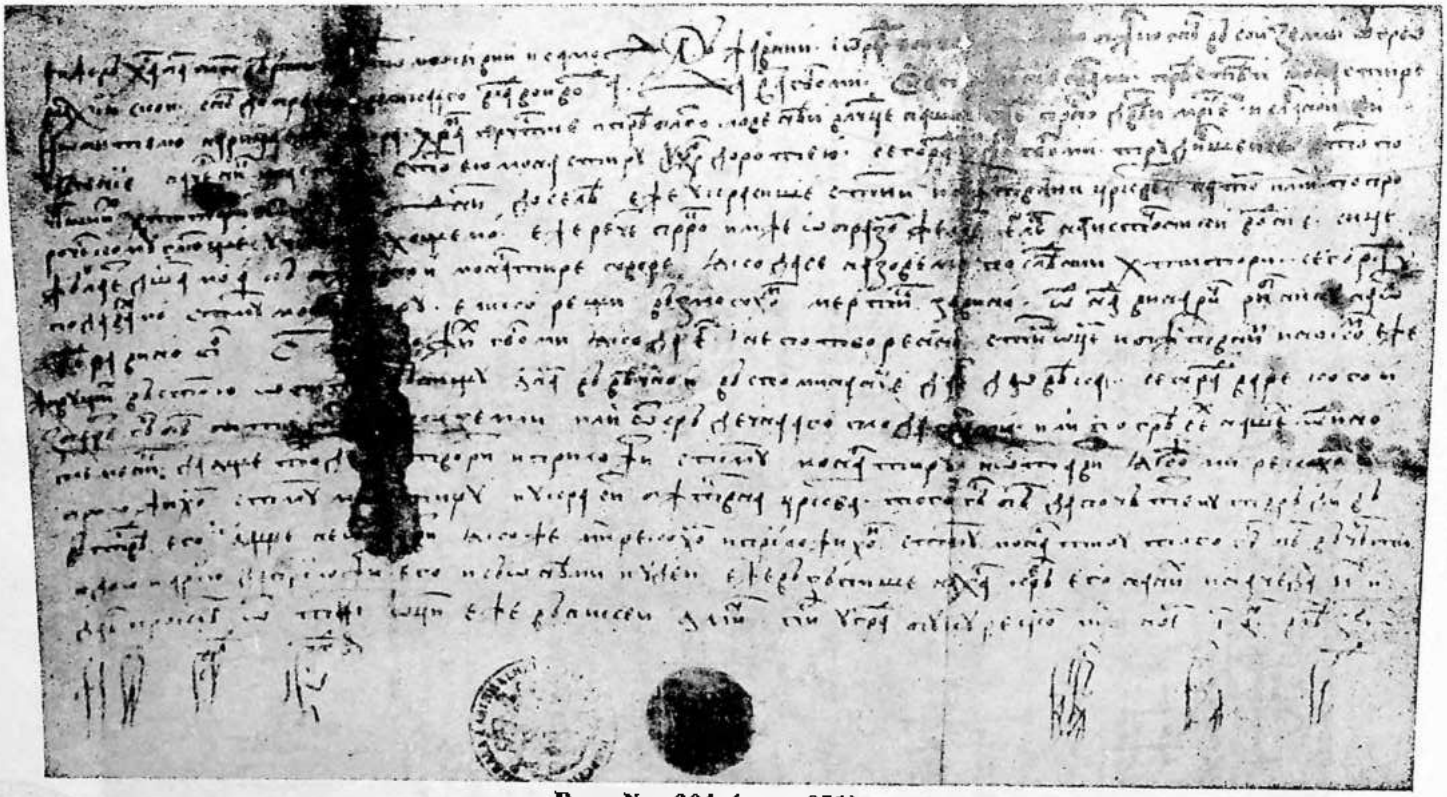

Doc. Nr. 264 (pag. 251)

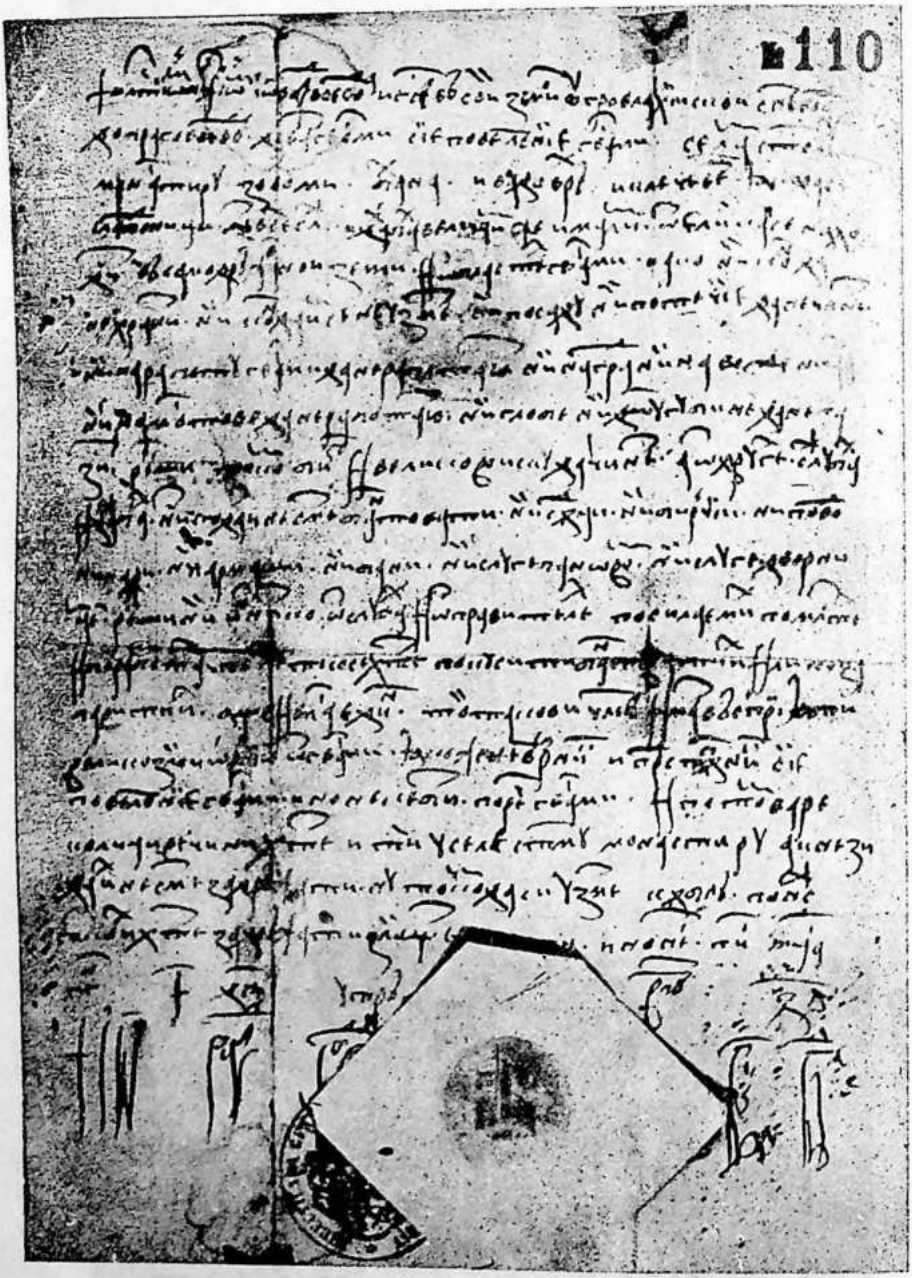
110

Doc. Nr. 271 (pag. 256—257)

№ 114

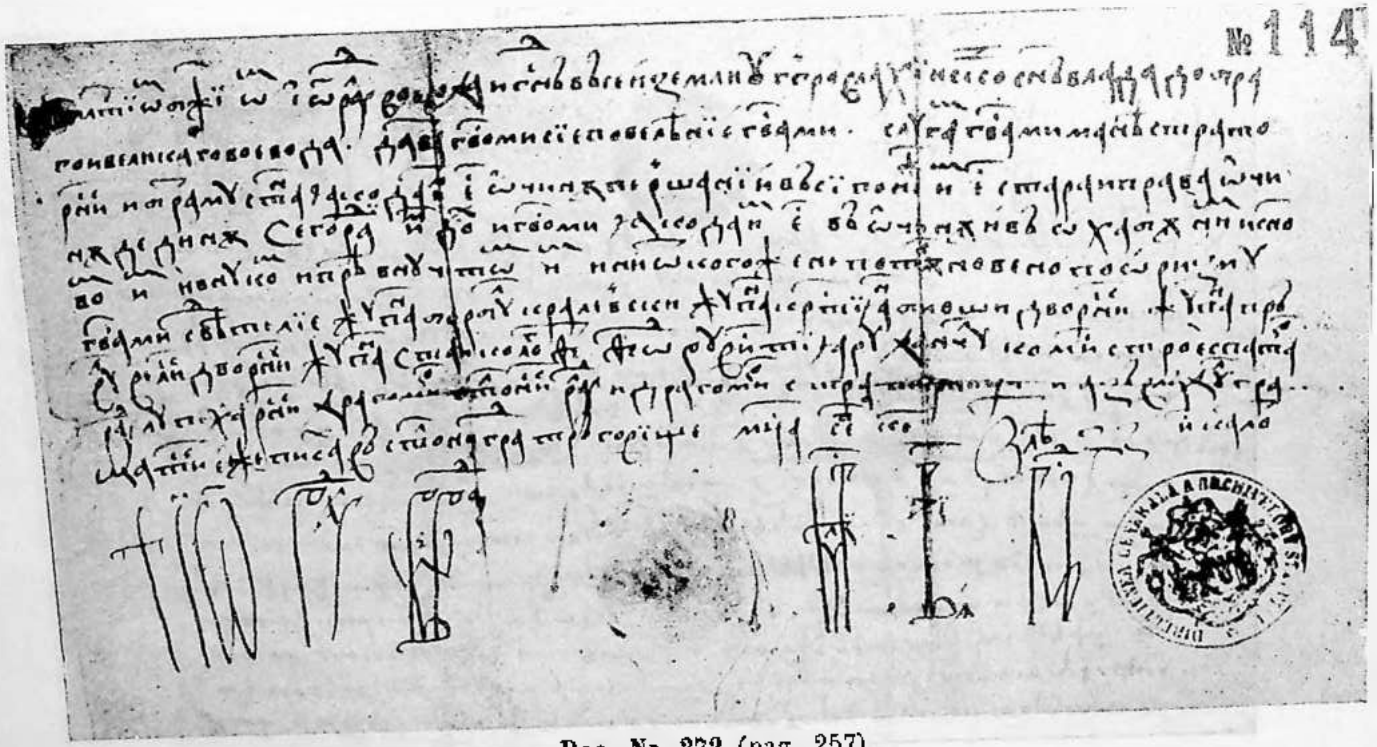

Doc. Nr. 272 (pag. 257)

Doc. Nr. 274 (pag. 258—259)

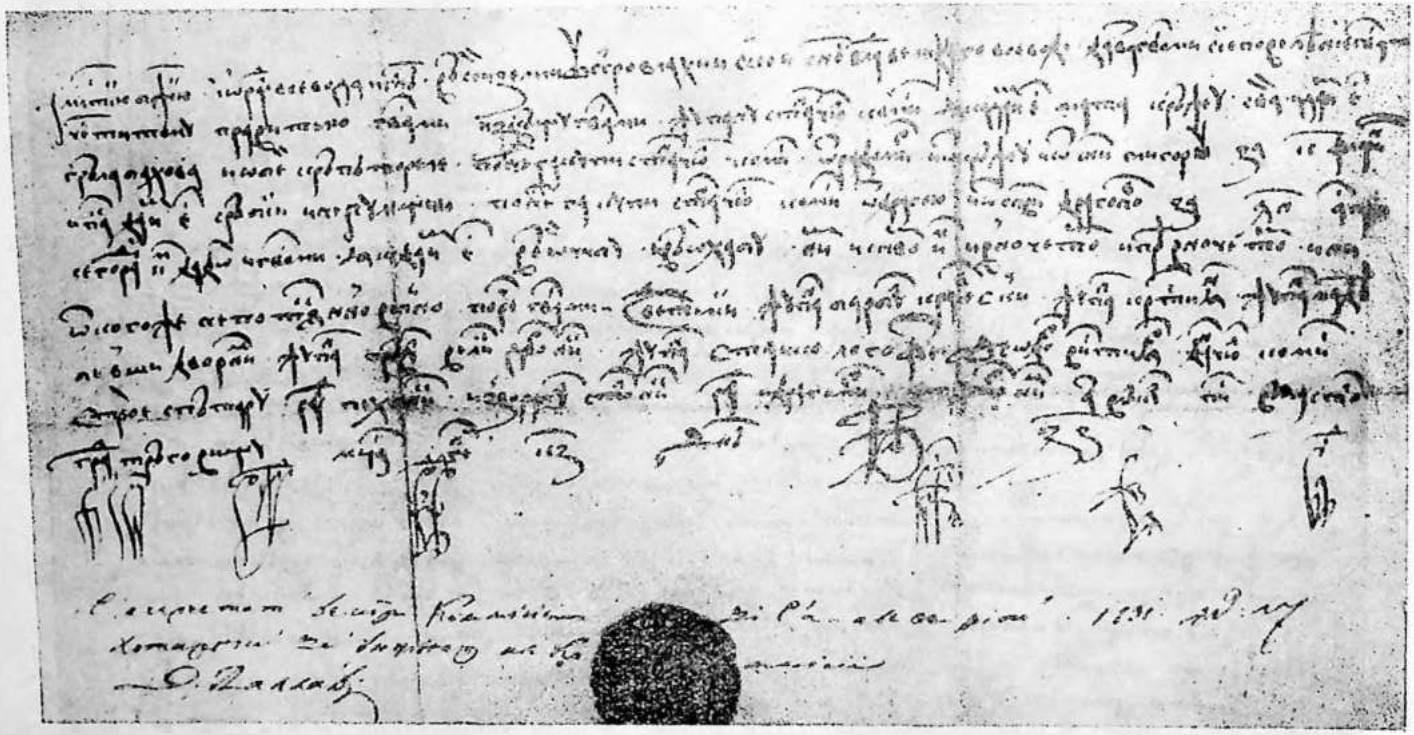

Doc. Nr. 276 (pag. 261)

UNI... DE... CLU...

Doc. Nr. 277 (pag. 261--262)

Doc. Nr. 278 (pag. 262—263)

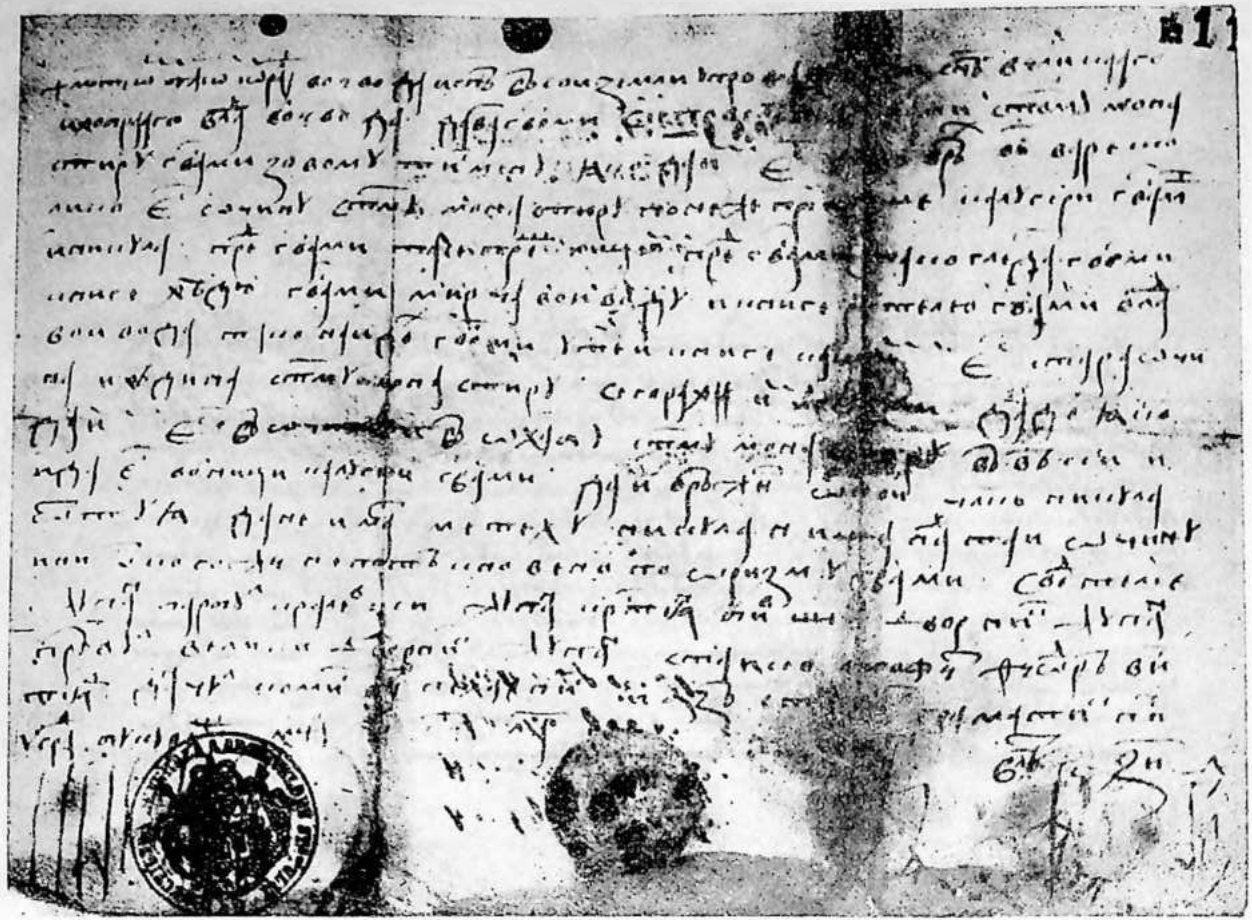

Doc. Nr. 280 (pag. 264—265)

Doc. Nr. 281 (pag. 265—266)

Doc. Nr. 285 (pag. 268)

UNIVERSITATEA VICTOR
BIBLIOTECA
FAC. DE FILOSOFIE
ȘI A CARTE ROMÂNEASCĂ
DE MARXISM
CLUJ

FOTOCOPII

DUPĂ DOCUMENTELE ÎN LIMBA GREACĂ

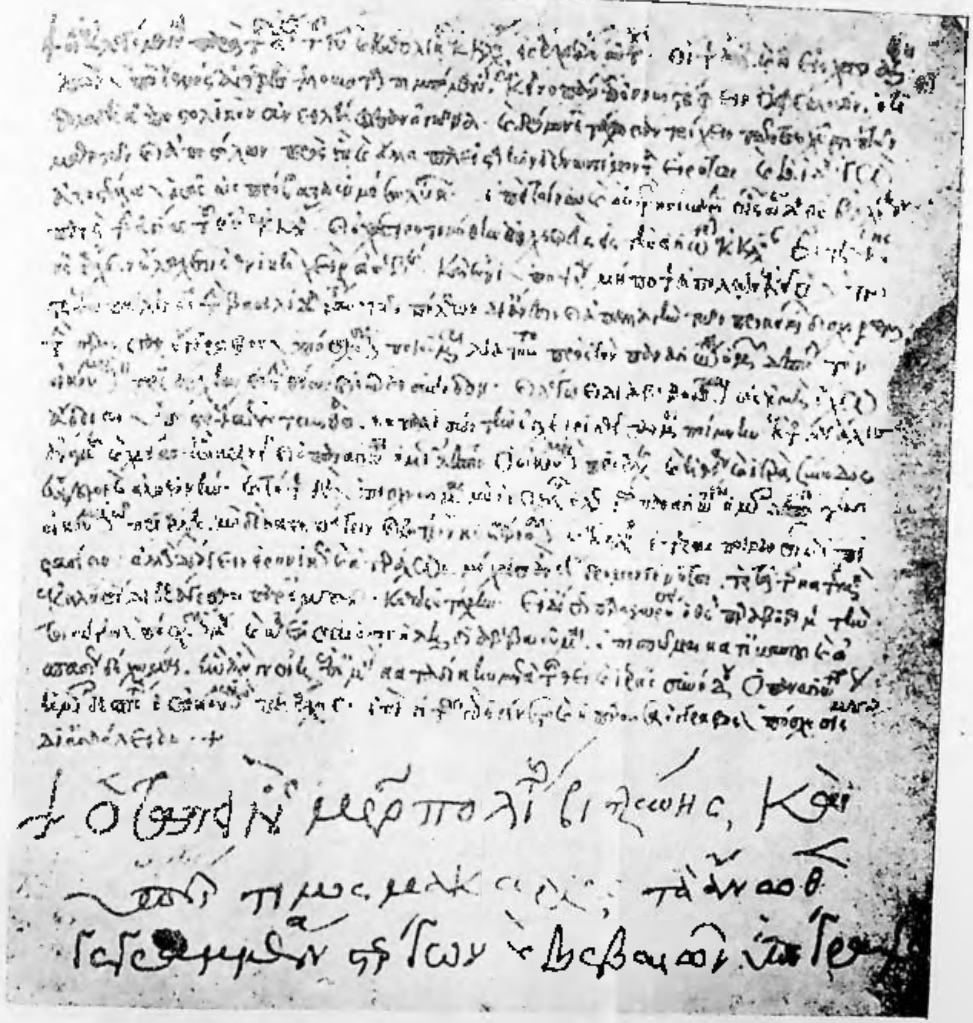

UNIVERSITATEA „VICTOR BABEŞ"
BIBLIOTECA
FAC. DE FILOSOFIE
ŞI ISTORIE
CLUJ

UNIVERSITATEA
BIBLIOTE
FAC
SI A

FOTOCOPII

DUPĂ DOCUMENTELE IN LIMBA LATINĂ

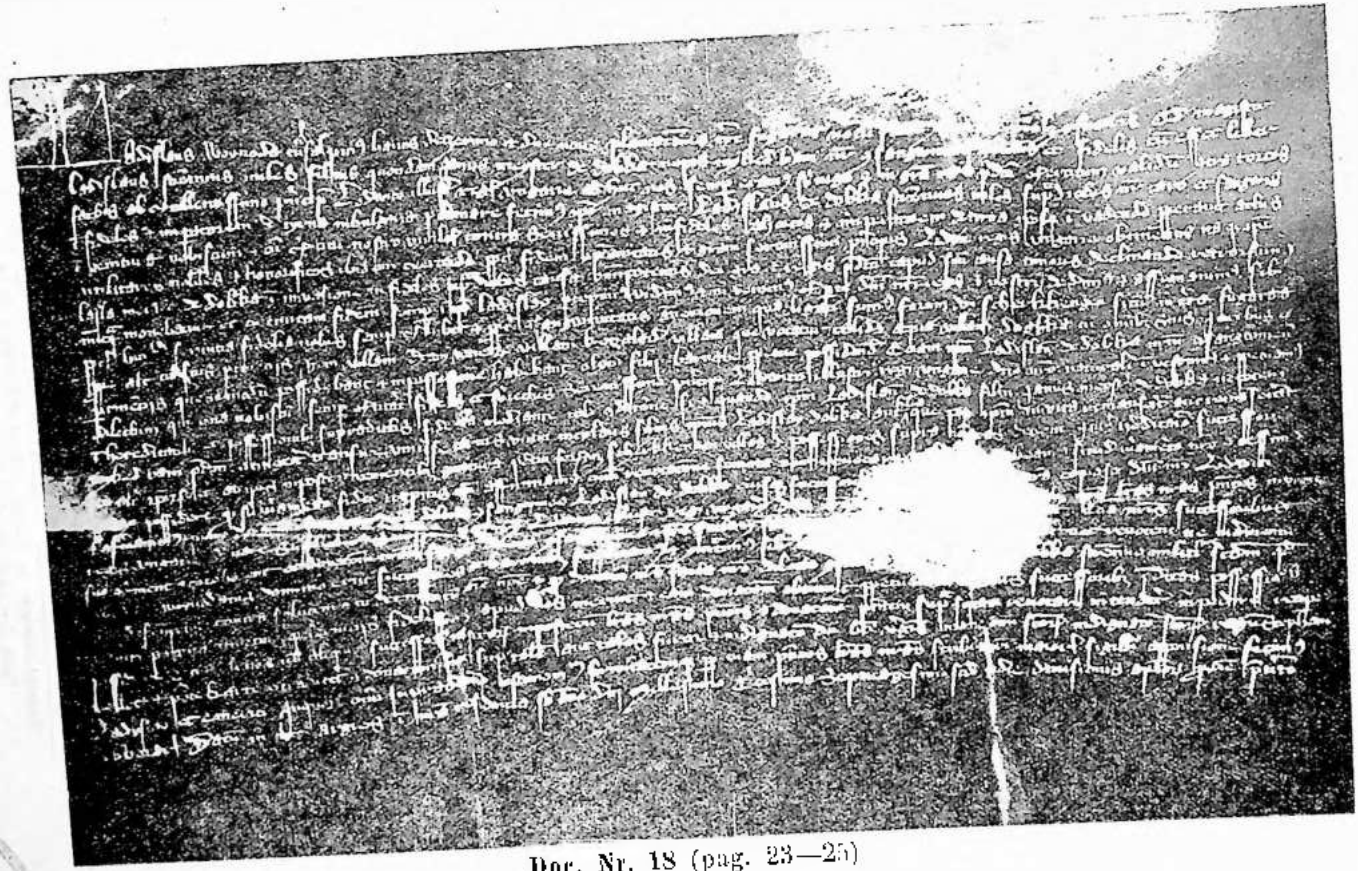

Doc. Nr. 18 (pag. 23—25)

FACULTATEA DE FILOSOFIE SIBIU
UNIVERSITATEA VICTOR BABEŞ BIBLIOTECA FAC. DE FILOSOFIE NI A CASSETULUI DE MARINA

Dat la cules 3.VII 1953. Bun de tipar 21. XII. 1953. Tiraj 1500. Hârtie velină satinată 65 g. mp. Format 16/70×100 Coli editoriale 31,7. Coli tipar 30¼. Prețul unui exemplar 15,75 Comanda 999. A 1975.

Pentru bibliotecile mari indicele de clasificare: 9 (R)

Pentru bibliotecile mari indicele de clasificare: 9 (495) (001—12)

Tiparul executat la Intreprinderea Poligrafică Nr. 4, Calea Șerban Vodă, 133. București — R.P.R.

ÎN COLECȚIA „DOCUMENTE PRIVIND ISTORIA ROMÂNIEI"

AU APĂRUT:

ISTORIA MODERNĂ A R. P. R.

Războiul pentru Independență 1877, vol. II (1.I.1877—9.V.1877)
Războiul pentru Independență 1877, vol. III (9.V.1877—15.VI.1877)
Războiul pentru Independență 1877, vol. IV (15.VI.1877—15.VII.1877)
Războiul pentru Independență 1877, vol. V (16.VII.1877—31.VIII.1877)
Războiul pentru Independență 1877, vol. VI (1.IX.1877—15.X.1877)

ISTORIA MEDIE A R. P. R.

A. MOLDOVA

Veacul XVI	vol. I (1501—1550)
	vol. II (1551—1570)
	vol. III (1571—1590)
	vol. IV (1591—1600)
Veacul XVII	vol. I (1601—1605)
	vol. II (1606—1610)

B. ȚARA ROMÂNEASCĂ

Veacul XIII, XIV și XV	(1247—1500)
Veacul XVI	vol. I (1501—1525)
	vol. II (1526—1550)
	vol. III (1551—1570)
	vol. IV (1571—1580)
	vol. V (1581—1590)
	vol. VI (1591—1600)
Veacul XVII	vol. I (1601—1610)
	vol. II (1611—1615)
	vol. III (1616—1620)

C. TRANSILVANIA

Veacul XI, XII, XIII	vol. I (1075—1250)
Veacul XIII	vol. II (1251—1300)
Veacul XIV	vol. I (1301—1320)
Veacul XIV	vol. II (1321—1330)

BIBL. F... ...SIBIU
INV. N. 4824 19 71
Inv 10418/956.

Prețul Lei 15.75